John le Carré

JOCUL

„Fiecare roman nou al lui le Carré le pune în umbră pe celelalte. Nici *Jocul* nu face excepție. Șahul intercontinental în care jucătorii sînt maeștri ai serviciilor secrete, iar piesele reprezintă provincii, insule sau republici, își dispută încă una din fascinantele sale partide."

Publishers Weekly

„Ca să scrii romane de spionaj și să fii comparat cu Dickens sau Conrad, trebuie să te numești le Carré. Citiți *Jocul* și veți vedea cît de întemeiate sînt aceste alăturări."

Daily Mail

Născut în 1931, **John le Carré** (David John Moore Cornwell pe adevăratul său nume) face parte dintre scriitorii de calibru ai romanelor de spionaj. Cu toate acestea, ce impresionează la el este reflexul bine cultivat de a îmbrăca trama detectivistică în haina literaturii veritabile, efort răsplătit mai de fiecare dată cu recenzii favorabile și ascensiuni fulminante în clasamentele de specialitate. După ce tatonează terenul cu *Call for the Dead* și *A Murder of Quality*, le Carré se impune definitiv în conștiința cititorului cu *The Spy Who Came in from the Cold*, carte scrisă în șase zile și ecranizată într-o distribuție în care strălucește Richard Burton. Firesc, lista se îmbogățește de la an la an, pe ea făcîndu-și loc titluri care au devenit între timp repere ale genului: *The Looking Glass War, A Small Town in Germany, The Naive and Sentimental Lover,* o trilogie care cuprinde *Tinker Tailor Soldier Spy, The Honourable Schoolboy* și *Smiley's People* (în a cărui variantă pe marele ecran Sir Alec Guiness face un rol de zile mari), *The Little Drummer Girl, A Perfect Spy, Russia House* (prilej pentru un nou cinerecital, susținut de data asta de Sean Connery, Michelle Pfeiffer și Karl Maria Brandauer), *The Secret Pilgrim, The Night Manager, Our Game* și — recent — *The Tailor of Panama*. Retras de ani buni la masa de scris, după o vreme cînd chiar a funcționat ca agent al Serviciului Englez de Informații, le Carré reparcurge în cărțile sale trasee ale unei tinereți trăite sub semnul riscului. Confesiv dar și dinamic, detașat dar și sentimental, scrisul lui ridică vălul misterului de pe multe zone tabuizate în trecut și probează un adevăr inconturnabil: în lumea în care trăim, cea mai scumpă marfă a ajuns să fie informația.

John le Carré

JOCUL

RAO International Publishing Company

RAO International Publishing Company S.A.
P.O. Box 2-124 București, ROMÂNIA

JOHN LE CARRÉ
Our Game

Traducere din limba engleză
ILEANA ȚĂROI
VIRGINIA NANU

Coperta
DONE STAN

Ianuarie 1997

ISBN 973-576-125-4

Cel care se gîndește la urmări nu poate fi curajos.
Proverb inguș

Cel care adună multă știință adună și multă suferință.
Ecleziastul

Dacă aș fi trăit în Caucaz, aș fi scris basme.
Cehov, 1888

CUVÎNT DE MULȚUMIRE

Universitarii nu se bucură de un tratament foarte primitor în această carte. Recunoștința pentru domniilor lor este cu atît mai mare. Le mulțumesc pe această cale următorilor: Dr. George Hewitt de la Academia de Studii Orientale și Africane, consul onorific al Abhaziei; Marie Bennigsen Broxup, editor al revistei *Central Asian Survey;* Robert Chenciner de la Colegiul St. Antony, Oxford; Federico Varese de la Colegiul Nuffield, Oxford. Maiorul Colin Gillespie și soția lui, Sue, din Wootton Vineyard, Somerset, fac un vin mult mai bun decît cel produs de Tim Cranmer; John Goldsmith m-a călăuzit pe coridoarele Colegiului Winchester, iar Edward Nowell, maestru bijutier și negustor de antichități din Wells, mi-a înfățișat privirii o peșteră a lui Aladin în variantă personală. Pe tot parcursul scrierii acestei cărți, am avut norocul unor opțiuni fericite, indiferent că a fost vorba de prieteni sau de necunoscuți.

John le Carré
Cornwall, decembrie 1994

CAPITOLUL UNU

Larry a dispărut oficial din această lume la jumătatea lui octombrie, într-o zi de luni, la ora unsprezece și zece fix, absentînd de la susținerea primului curs din noul an universitar.

Sînt în stare să descriu în amănunt scena deoarece nu demult, pe o vreme la fel de mohorîtă, caracteristică orașului Bath, chiar eu fusesem cel care-l tîrîse pe Larry acolo, ca să vadă cu ochii lui locul acela pentru prima dată. Nici pînă în ziua de azi nu am scăpat de amintirea apăsătoare a acelei cazărmi din piatră, cu ziduri ca ale unei noi temnițe care-l înghițea fără milă.

Și nu am uitat nici aerul tineresc al lui Larry, care părea să-mi reproșeze ceva, pe măsură ce dispărea, absorbit de canionul de beton, asemenea unui muritor ce avea o întîlnire cu Nemesis. Dacă aș fi avut un fiu, mi-am zis, privind în urma lui, în prima zi în care l-aș fi dus la internat m-ar fi încercat aceleași sentimente.

— Hei, Timbo, șoptește Larry peste umăr, așa cum numai el era în stare să-ți vorbească de la cîteva mile distanță.

— Da, Larry.

— Gata, ăsta e, nu?

— Ăsta e... ce?

— Viitorul. Locul unde se sfîrșesc toate. Rămășițele vieții.

— Ba este un nou început, îi spun, pe un ton plin de loialitate.

Loial față de cine? Față de el? De mine? De Birou?

— Va trebui să ne dăm la fund. Amîndoi, precizez după un timp.

Toată lumea a fost de părere că, în ziua în care a dispărut, a fost grozav de deprimat.

O ceață lacomă și scîrboasă înfășoară hidosul campus cenușiu al Universității, agățînd un giulgiu lipicios de ferestrele cu cercevele metalice ale sălii soioase în care Larry ar fi trebuit să-și țină cursul. Douăzeci de studenți stau cuminți în bănci, cu ochii țintă la catedra goală, al cărei lemn de pin de un galben strident e plin de zgîrieturi. O mînă misterioasă, probabil cea a unui discipol devotat, scrisese pe tablă subiectul cursului. „Karl Marx în supermarket: Revoluția și materialismul modern." Se aud cîteva hohote de rîs. Studenții sînt pretutindeni la fel. În prima zi de școală, rîd de orice. Pe măsură ce trece timpul, devin tot mai tăcuți, mulțumindu-se să-și arunce unii altora zîmbete mai mult sau mai puțin infatuate; ochii le alunecă cercetători spre ușă și urechile încearcă să surprindă zgomotul pașilor lui Larry. Numai că, după ce îi acordă vreo zece minute, își pun deoparte stilourile și caietele și pornesc spre cantină, tropăind pe pardoseala de ciment.

În timp ce-și beau cafeaua, bobocii găsesc cuvinte pentru groaza provocată de această primă întîlnire cu imprevizibilul fel de a fi al lui Larry. Așa ceva nu ni s-a întîmplat *niciodată* la școală! *Cum* vom recupera? Vom primi cursul *scris*? Of, Doamne! Dar, în loc de răspuns, cei cu experiență, fanii lui Larry, se mulțumesc să zîmbească. Ăsta-i Larry, explică ei apoi, încîntați: data viitoare, are să ne mitralieze cu teoriile timp de trei ore și o să fiți atît de prinși, că o să uitați și de foame. Și se pornesc să facă speculații în legătură cu motivul absenței: o mahmureală de zile mari sau o scandaloasă poveste de dragoste din seria interminabilă a poveștilor de acest fel pe care i le puneau în seamă, deoarece, la cei patruzeci și ceva de ani ai săi, Larry are un „vino-ncoace" de poet care nu riscă să se maturizeze niciodată.

Autoritățile universitare priviseră relaxat lipsa de tragere de inimă a lui Larry de a-și face apariția. Din motive nu neapărat prietenești, colegii de cancelarie raportaseră ofensa în mai puțin de-o oră. Cu toate acestea,

administrația așteptase încă o zi de luni și o nouă absență înainte de a acumula suficientă energie pentru a telefona proprietăresei, precum și poliției din Bath, după răspunsul nesatisfăcător al femeii. Mai trecuseră apoi șase zile pînă cînd poliția venise să mă vadă: adică într-o duminică, dacă vă vine să credeți așa ceva, la ora zece seara. Petrecusem o după-amiază plictisitoare, escortînd un autocar plin cu bătrîni porniți într-o excursie la Longleat, și o seară frustrantă într-o cîrciumă specializată în vinuri, luptîndu-mă corp la corp cu un rachiu nemțesc pe care răposatul meu unchi Bob îl botezase „Neamțul cel Ursuz". Totuși, cînd am auzit soneria de la intrare, inima mi s-a oprit o clipă, în timp ce încercam să mă conving că voi da peste Larry legănîndu-se în pragul ușii, cu o privire acuzatoare în ochii căprui și un zîmbet plin de miere pe buze: „Hai, Timbo, ia toarnă cîte un Scotch de-ăla mare, că nu dă nimeni o ceapă degerată pe femei!"

Doi bărbați.

Ploua torențial, așa că cei doi se strînseseră unul în altul pe verandă, așteptînd să le deschid. Îmbrăcăminte corectă, aleasă tocmai pentru a fi ușor recunoscută. Mașina, un Peugeot 306 Diesel, parcată pe alee, strălucind sub șiroaiele de apă; pe ea scria cu litere mari POLIȚIA și era dotată cu toate oglinzile și antenele obișnuite pentru acest gen de mașini. M-am uitat pe vizor la fețele lor de cadavre buhăite; tipul mai vîrstnic — mustăcios și vulgar; cel mai tînăr — slinos, cu o țeastă lungă și țuguiată ca un sicriu și ochi mici și rotunzi, ca două găuri lăsate de gloanțe.

Ia stai puțin, mi-am zis, lasă-ți inima să bată. În fond, totul este să fii calm. Ești la tine acasă și mai este și o oră tîrzie din noapte. Abia atunci am hotărît să le deschid ușa. O ușă din secolul al șaptesprezecelea, legată în fier, care cîntărește o tonă. Cerul nopții e agitat. Un vînt capricios îndoaie copacii. Ciorile se vînzolesc de colo-colo și cîrîie cît pot, în ciuda întunericului. În timpul zilei am avut și o ninsoare cam aiurea. Urme cenușii de zăpadă se mai pot vedea și acum pe alee.

— Bună, le-am zis. Nu stați acolo că-nghețați. Veniți înăuntru.

Holul mic, o adăugire tîrzie, datorată bunicului meu și asemănătoare unui ascensor vast, din sticlă și lemn de mahon, servește de anticameră a holului cel mare. O clipă, am rămas toți trei sub felinarul de alamă, privindu-ne unul pe celălalt, fără să facem vreun pas.

— Aici este Honeybrook Manor, nu-i așa, domnule? întrebă mustața, o persoană zîmbăreață. Cred că n-am reușit să vedem nici o plăcuță indicatoare.

— În momentul de față, noi îi spunem „The Vineyard“[1], am spus eu. Cu ce pot să vă fiu de folos?

Tonul infirma politețea cuvintelor. Le vorbeam ca unora care intraseră pe o proprietate particulară: Scuzați-mă, chiar credeți că pot să vă ajut cu ceva?

— Atunci, dacă nu mă-nșel, dumneavoastră sînteți domnul Cranmer, nu-i așa, domnule? sugeră mustața, cu același zîmbet.

Nu știu de ce spun „zîmbet“, pentru că expresia de pe chipul respectivei persoane era lipsită de orice urmă de umor sau de bunăvoință.

— Da, eu sînt Cranmer, am răspuns, cu o intonație vag întrebătoare.

— Domnul Timothy Cranmer? Nu vă supărați, este doar o chestiune de rutină, domnule. Sînteți convins că nu vă deranjăm?

Mustața ascundea o cicatrice albă, verticală — o operație de „buză-de-iepure“, sau poate că cineva îl pocnise cu o sticlă spartă, căci era cîrpită și cusută.

— De rutină? am repetat, neascunzîndu-mi neîncrederea. La ora *asta* din noapte? Te pomenești că ați venit să-mi spuneți că mi-a expirat permisul de circulație.

— Nu, domnule, nu e vorba de mașina dumneavoastră. Am venit să vă punem cîteva întrebări despre un anume domn doctor Lawrence Pettifer de la Universitatea din Bath.

---

1 Podgoria (engl.).

Mi-am îngăduit o pauză dojenitoare, apoi o căutătură încruntată, pe jumătate amuzată, pe jumătate vexată.

— Adică despre Larry? Of, Doamne Dumnezeule! Ce-a mai făcut de data asta?

Dar, cum tipii s-au mulțumit să mă privească cît se poate de serios, am insistat:

— Sper că nimic *grav*, nu-i așa?

— Noi am înțeles că sînteți o cunoștință de-a domnului doctor, ca să nu spun prieten apropiat. Sau nu-i adevărat?

Ba chiar prea adevărat, mi-am zis în sinea mea.

— *Apropiat*? am repetat cu voce tare, de parcă ar fi fost o noțiune nouă pentru mine. Nu cred că aș merge *chiar* atît de departe.

Apoi mi-au întins amîndoi într-un singur gest pardesiele, urmărindu-mă cu privirile în timp ce le agățam în cuier și continuînd să mă scruteze pe cînd le deschideam ușa următoare. Ajunși aici, majoritatea celor care vin pentru prima dată la Honeybrook fac o pauză reverențioasă, în vreme ce privesc galeria menestrelilor, căminul impunător, portretele de pe pereți și plafonul cu steme și armoarii. Nu era însă cazul Mustății. Și nici al Capului în Formă de Sicriu, care fusese cum nu se poate mai circumspect și lugubru în timpul schimbului de replici dintre mine și colegul său și care acum mi se adresa pe un ton nemulțumit și arțăgos:

— Noi am auzit că dumneavoastră și Pettifer erați prieteni intimi. Și am auzit asta la Winchester College, nu în altă parte. Ați fost colegi de școală.

— Bine, dar între noi e o diferență de trei ani. Și, pentru niște elevi, asta-nseamnă o viață de om.

— Cu toate astea, după cum am auzit noi, în școlile publice tocmai astfel de lucruri îi leagă pe tineri. În plus, ați studiat împreună la Oxford, adăugă el acuzator.

— Ei, și ce-a pățit Larry? am întrebat eu.

Întrebarea mea nu primi din partea lor decît o tăcere insolentă. Ba chiar păreau că deliberează dacă meritam sau nu un răspuns. Acesta căzu în cele din urmă în sarcina tipului mai vîrstnic, căci el era purtătorul oficial de cuvînt. În sinea mea, am hotărît că tehnica omului era de a se

interpreta pe sine într-o manieră caricaturală. Și cu încetinitorul.

— Mda, ei bine, ca să vă spun adevărul, prietenul dumneavoastră doctorul a cam dispărut puțin, domnule Cranmer, mărturisi el pe tonul unui șovăielnic Inspector Plod. Deocamdată nu bănuim nimic necurat. Totuși, lipsește și de acasă și de la muncă. Și atît cît putem să estimăm situația — încruntarea sprîncenelor arăta lumii întregi cît de tare îi plăcea expresia — e clar că n-a lăsat nimănui vreun bilețel de la revedere. Asta dacă, bineînțeles, nu v-a scris dumneavoastră vreunul. Nu este din întîmplare pe-aici, nu, domnule? Dormind pe undeva pe la etaj, ca să zic așa?

— Firește că nu. Nu fiți caraghios.

Mustața cu cicatrice se lărgi brusc, dînd la iveală o mare furie și dinți cariați.

— Cum? De ce sînt caraghios, domnule Cranmer?

— Dacă ar fi fost aici, v-aș fi spus imediat. V-aș fi spus că este sus. De ce să fi pierdut și timpul meu și pe al dumneavoastră pretinzînd că nu se află aici, dacă ar fi fost aici?

Din nou, nici un răspuns. În privința asta, îi mergea mintea. Și, de fapt, începeam să-l suspectez că-i mergea mintea bine de tot și în alte privințe. Imaginea mea despre polițiști era plină de prejudecăți și încercam să scap de ea tocmai în momentul în care tipul își pusese în minte să nu o contrazică. Parțial, era o chestiune de clasă socială; într-un fel, provenea din fosta mea profesie, în care oamenii de teapa lor erau considerați „rudele sărace". Și, parțial, ținea de agitația pe care Larry o stîrnea în mine pentru că, așa cum obișnuiam să spunem la Birou, era suficient să se găsească în același tîrgușor cu un polițist, ca să fie arestat pentru că-l împiedicase pe acesta să-și îndeplinească îndatoririle.

— Numai că, vedeți, domnul doctor nu pare să aibă nici soție, nici vreo legătură și nici o altă persoană importantă în viața lui, se lamentă Mustața. E foarte popular printre studenții care îl privesc ca pe un oracol, dar, dacă îi întrebi pe colegii de cancelarie, te izbești de ceea ce eu

numesc un perete alb, indiferent dacă e vorba de dispreț, sau de invidie.

— Larry este un spirit liber, am spus. Iar profesorii universitari nu sînt obișnuiți cu așa ceva.

— Pardon, domnule?

— Este obișnuit să spună cu voce tare ceea ce gîndește. Mai ales referitor la ceilalți profesori universitari.

— Dintre care întîmplător făcea și el parte, remarcă Mustața, ridicîndu-și cu obrăznicie sprînceana stîngă.

— Era fiu de pastor, am zis, fără să mă gîndesc.

— Era, domnule?

— Era. Taică-său a murit.

— Dar, oricum, este tot fiul tatălui său, domnule, zise Mustața, pe un ton dojenitor.

Onctuozitatea lui ostentativă începea să aibă asupra mea efectul unei insulte. După părerea ta, la modul ăsta probabil că ne prezentăm noi, sticleții ăștia inculți, îmi spunea el, așa că la modul ăsta sîntem priviți.

Un coridor lung, ai cărui pereți erau împodobiți cu acuarele din secolul al nouăsprezecelea, ducea către salon. Am luat-o înainte ca să le arăt drumul, atent la lipăitul pantofilor din urma mea. Boxele combinei muzicale revărsau valuri de muzică de Șostakovici. O casetă pe care o pusesem în aparat fără prea multă convingere. Așa că l-am oprit și, într-un acces de ospitalitate, am umplut trei pahare cu propriul nostru vin Honeybrook Rouge, recolta 1993. Mustața murmură un „Sănătate!“, dădu paharul peste cap și zise că era de mirare cînd te gîndești că așa ceva a crescut chiar aici, în casă, dacă se poate spune așa. În schimb, celălalt aproape că-și vîrî paharul cu totul sub ochi, ca să-i poată observa mai bine culoarea. Apoi nasul lui interminabil intră în pahar și începu să adulmece. Pe urmă sorbi o picătură pe care o plimbă prin gură în chip expert, în timp ce ochii îi priveau cercetător mica pianină Bechstein pe care, în nebunia mea, o cumpărasem pentru Emma.

— Mă-nșel eu, sau există într-adevăr o urmă de Pinot pe-aici, pe undeva? întrebă el. În orice caz, e sigur că are foarte mult tanin.

— *Este* un Pinot, am rostit printre dinți.

— A, nu știam că în Anglia se poate obține un Pinot.

— Păi nici nu se poate, decît dacă ai un loc cu totul excepțional.

— Și al dumneavoastră este excepțional?

— Nu.

— Atunci de ce ați plantat soiul ăsta?

— Nu eu l-am plantat, ci predecesorul meu. Era un optimist incurabil.

— Ce vă face să spuneți asta?

M-am stăpînit. Cu greu.

— Mai multe motive. Pămîntul este prea bogat, este prost drenat și prea sus față de nivelul mării. Dar unchiul meu era hotărît să nu ia în seamă aceste aspecte minore. Cînd a văzut că viilor locale le-a priit și numai a lui a avut de suferit, a zis că n-a avut noroc și a încercat din nou în anul următor.

M-am întors apoi către Mustață.

— Poate că aș avea și eu totuși voie să știu cum vă numiți.

Atunci, cei doi s-au grăbit să-mi arate, cu gesturi exact cît trebuia de stingherite, legitimațiile pe care le-am împins imediat la o parte. În zilele mele bune, vînturasem și eu prin dreptul multor perechi de ochi o sumedenie de legitimații, majoritatea false. Mustața încercase să-mi telefoneze înainte, zicea, dar descoperise că numărul meu nu mai apărea în cartea de telefon. Așa că, trecînd întîmplător pe-aici pentru o cu totul altă chestiune, hotărîseră amîndoi să-și permită să sune la ușă. N-am crezut o iotă din ceea ce auzeam. Peugeot-ul lor avea număr de Londra. Erau încălțați cu pantofi de oraș. Tenul lor n-avea strălucirea dată de viața la țară. Ziceau că-i cheamă Oliver Luck și Percy Bryant. Luck, cel cu țeasta ca un sicriu, era sergent. Mustața era inspector.

Luck făcea inventarul salonului: miniaturi de familie, mobilă din secolul al optsprezecelea, în stil gotic, cărți — memoriile lui Herzen și ale lui Clausewitz despre război.

— Probabil că citiți foarte mult, zise el.

— Cînd am timp.

— Limbile străine nu sînt o piedică.

— Unele dintre ele.

— Cu care nu aveți probleme?

— Cu germana. Cu rusa.

— Franceza?

— Numai cu cea scrisă.

Ochii lor, toți patru, erau lipiți de mine. Oare polițiștii ne văd așa cum sîntem cu adevărat? Oare recunosc în noi ceva ce le amintește de ei înșiși? Lunile de cînd eram la pensie se estompau. Eram din nou Agentul Operativ și mă întrebam dacă acest lucru era vizibil pentru ceilalți și cît de mult se implicase Biroul în toată povestea asta. Emma, îmi spuneam, oare au reușit să dea de tine? Să te strîngă cu ușa? Să te facă să spui anumite lucruri?

Este ora patru dimineața. La mansardă, în studiou, Emma este așezată la biroul din lemn de trandafir, un alt dar extravagant din partea mea. Bate la mașină. A bătut toată noaptea. O pianistă care făcuse o pasiune pentru mașina de scris.

— Emma, o implor din pragul ușii. De ce faci asta?

Nici un răspuns.

— Ai să te epuizezi. Trebuie să dormi puțin, *te rog*.

Inspectorul Bryant își freca mîinile între genunchi, asemenea cuiva care vîntură grîul.

— Prin urmare, domnule Cranmer, zise el, cu zîmbetul gata să reapară, cînd l-ați văzut sau ați vorbit ultima oară cu prietenul nostru, doctorul, dacă-mi pot permite să fiu atît de direct?

Aceasta era întrebarea pentru care mă pregătisem zi și noapte în ultimele cinci săptămîni.

Dar nu i-am răspuns. Încă. Hotărît să nu-i permit să folosească ritmul unui interogatoriu, am adoptat un ton destins, potrivit cu atmosfera de „conversație în preajma focului din cămin“ în care ne aflam.

— Vedeți, cînd spuneți că nu avea nici o *legătură...*, am început eu ușor.

— Da, domnule?

— Ei bine, pentru Dumnezeu, am izbucnit eu în rîs, Larry a avut întotdeauna pe cineva, fără discuție.

Norocul răsări brusc. Fără nici un fel de menajamente. Omul ori se oprea ori gonea, în nici un caz nu mergea în viteza a doua.

— Vreți să spuneți *o femeie*? întrebă el.

— De cînd îl știu a avut o preferință pentru femei, am răspuns. Să nu-mi spuneți că la bătrînețe s-a transformat într-un burlac înrăit.

Bryant îmi cîntărea fiecare cuvînt.

— Asta-i reputația care i-a precedat sosirea la Bath, domnule Cranmer. Numai că adevărul de care am dat noi e oarecum diferit, nu-i așa, Oliver?

Dar Luck nu-și întoarse privirea ursuză de la focul din cămin.

— Am întrebat-o în amănunt pe proprietăreasa doctorului și am făcut același lucru și cu colegii de la universitate. Totul — confidențial. Evident că nu dorim să stîrnim furtuni în această etapă a anchetei.

Ajuns în acest punct, tipul a tras adînc aer în piept, iar eu am fost pus în situația de a mă minuna cît de mult i se modelase comportamentul lugubru după cel al omologilor săi din serialele alea de televiziune cu un succes de-a dreptul ridicol.

— Sigur, în momentul numirii la Bath, doctorul era exact așa cum ați spus. Avea locurile lui preferate unde mergea să bea, îi plăceau studentele drăguțe și se pare că cele care i-au cedat au fost destul de multe. Cu toate acestea, am constatat că, treptat, s-a produs o schimbare în el. Adică a devenit din ce în ce mai serios. Nu mai merge la petreceri. Își petrece singur multe seri. Bea din ce în ce mai puțin. *Preocupat* este un cuvînt care apare foarte des. Dacă-mi dați voie să mă exprim direct — obiceiurile doctorului au, în ultima vreme, o anumită nuanță de secretomanie căreia se pare că sîntem incapabili să-i dăm de cap.

Asta se cheamă să ai simțul comerțului, mi-am zis în sinea mea.

— Poate că a început și el, în sfîrșit, să se maturizeze, am sugerat pe un ton degajat, dar cu mai multă simțire decît avusesem de gînd să exprim, căci țeasta lunguiață a lui Luck s-a întors și el m-a fixat cu privirea, în timp ce

luminile portocalii și roșii ale focului din cămin îi jucau pe ceafă.

— Din cîte știm noi, singurul său vizitator din ultimele douăsprezece luni este un domn din străinătate cunoscut sub numele de „Profesorul“, continuă Bryant. Ce fel de profesor e și unde — nu știe nimeni. Ei bine, vizitele Profesorului nu au fost niciodată lungi și, cu toate că apărea pe neanunțate, doctorul părea întotdeauna bucuros să-l vadă. De obicei, cumpărau niște *curry* gata preparat și niște bere, la care se adăuga și ceva Scotch, și-apoi din camera doctorului se auzeau hohote de rîs. Sursa noastră ne-a spus că Profesorul era fără-ndoială un om spiritual și inteligent; de dormit, dormea pe canapea și pleca a doua zi. Întotdeauna ducea cu el un bagaj ușor, absolut suficient pentru o asemenea vizită scurtă. Proprietatea zice că era un singuratic. Niciodată nu și-a dat vreun nume, în orice caz nu în fața proprietăresei; a fost mereu doar Profesorul. În plus, el și doctorul vorbeau într-o limbă necunoscută, mai ales noaptea tîrziu.

Am dat din cap, încercînd să afișez un interes politicos față de spusele tipului, în locul fascinației pe care o stîrnea în mine.

— Nu vorbeau rusește, pentru că femeia ar fi recunoscut limba asta. Răposatul ei soț fusese ofițer de marină, așa că femeia știa cum sună rusa. Am verificat la Universitate, dar nici unul din oaspeții oficiali nu se potrivește. Vizitele Profesorului erau absolut particulare.

Cu cinci ani în urmă, pe Hampstead Heath, Larry și cu mine mergem unul lîngă altul. Mergem prea repede. Întotdeauna mergem așa cînd sîntem împreună. În parcurile din Londra, în weekendurile în care ne refugiem la vila specială din Norfolk a Biroului, sîntem doi atleți aflați în concurs, chiar și în timpul liber.

— Ceceev s-a convertit la *curry*, mă anunță Larry. De șase luni de zile, mă bate la cap că mielul e miel și că sosurile sînt decadente. Seara trecută, mergem la „Viceroy of India“, Ceceev devorează un pui gătit cum scrie la carte și, brusc, îl descoperă pe Dumnezeu.

— Se pare că este scund și voinic, îi dădea înainte Bryant. După ochiul proprietăresei, omul se apropie de

cincizeci de ani; păr negru pieptănat spre spate, favoriți și o mustață groasă, pe oală. De obicei purta o jachetă de aviator și ghete cu crampoane. Deși tenul îi e smead, e vorba totuși de un *alb*, susține femeia. Cu fața ciupită, ca și cum ar fi avut multe coșuri în copilărie. Un umor sec, scăpărător. Nu seamănă deloc cu cei cîțiva profesori pe care-i cunoaște proprietăreasa. Nu știu dacă toate astea vă spun ceva.

— Mi-e teamă că nu, am răspuns, refuzînd ca aceste elemente să-mi spună ceva sau, mai bine zis, refuzînd să iau în seamă însăși evidența.

— Femeia a mers pînă acolo încît a folosit cuvîntul *scînteietor,* nu, Oliver? Noi chiar ne-am zis că poate i s-or fi aprins călcîiele după el.

Dar, în loc să-i răspundă colegului, Luck mi se adresă brusc.

— Ce alte limbi mai vorbește Pettifer în afară de rusă?

— Precis, nu știu. — Tipului nu-i plăcu răspunsul meu. — Dar este specialist în slavistică. Limbile străine sînt punctul lui forte și în special limbile minoritare. Am avut impresia că le prinde din zbor. Și cred că este și filolog într-o oarecare măsură.

— Are ceva în sînge, nu?

— Din cîte știu eu, nu. Are fler.

— Ca și dumneavoastră.

— La mine e vorba de sîrguință.

— Pe care Pettifer n-o are?

— El n-are nevoie de așa ceva. V-am mai spus. Are fler.

— Din cîte știți, cînd a avut loc ultima lui călătorie în străinătate?

— Ultima călătorie? Dumnezeule mare, dar omul ăsta călătorea tot timpul. Era pasiunea lui. Cu cît locul respectiv era mai lipsit de savoare, cu atît mai mult îi plăcea.

— Cînd a fost plecat ultima dată?

Pe 18 septembrie, mi-am zis. *Cînd Dumnezeu altă dată? Ultima dată, ultima lui întîlnire clandestină, absolut ultimul hohot de rîs.*

— Vreți să spuneți ultima călătorie? am întrebat din nou. Mi-e teamă că n-am nici cea mai vagă idee. Dacă aș îndrăzni să vă ofer o dată anume, v-aș induce pur și simplu în eroare. Nu puteți mai bine să verificați niște liste de pasageri și alte lucruri de genul ăsta? Aveam impresia că în zilele noastre aceste date sînt informatizate.

Luck îi aruncă o privire lui Bryant. Bryant se uită la mine, iar zîmbetul mai-mai că îi atinse limitele răbdării.

— Ei bine, acum, domnule Cranmer, aș vrea să revin la întrebarea inițială, zise el. Problema constă în acest „cînd“, asta-i clar. Și ar fi foarte amabil din partea dumneavoastră dacă ne-ați împărtăși, în sfîrșit, și nouă secretul, precum și dacă ne-ați spune *cînd* anume ați luat ultima oară legătura cu persoana dispărută.

Pentru a doua oară în cursul acestei conversații, adevărul devenea aproape stingheritor. *Legătura?* aș fi vrut să spun. *Legătura, domnule Bryant? Acum cinci săptămîni, pe 18 septembrie, la Priddy Pool, domnule Bryant! O legătură a cărei anvergură n-ai s-o bănuiești niciodată!*

— Cred că s-a-ntîmplat la cîtăva vreme după ce Universitatea i-a oferit un post permanent, am răspuns cu voce tare. Era fericit la culme. Se săturase pînă peste cap să tot țină cursuri pe termen scurt și să însăileze tot felul de articole ca ziarist. Bath îi oferea siguranța pe care o căuta. Așa că a înșfăcat ocazia cu amîndouă mîinile.

— Și? Mai departe? interveni Luck, pentru care lipsa de eleganță era un semn de virtute.

— Și mi-a scris. Mîzgălea bilețele în grabă. Asta a fost ultima noastră legătură.

— Și ce anume scria acolo? vru să știe Luck.

Scria că Universitatea din Bath era la fel ca atunci cînd îl adusesem aici: cenușie, al dracului de friguroasă și mirosind a pipi de pisică, am replicat în gînd, căci adevărul țîșnea din nou la suprafață. *Scria că putrezește de la cap în jos, într-o lume care nu credea în nimic. Scria că Universitatea din Bath era Închisoarea Lubianka, mai puțin rîsetele, și că, bineînțeles, mă considera personal vinovat de toată situația. Semnat: Larry.*

— Scria că primise scrisoarea oficială de numire, că era extrem de bucuros și că toți ar fi trebuit să-i împărtășească bucuria, am replicat politicos.

— Cînd anume s-a întîmplat asta?

— Mi-e teamă că nu am memoria datelor. După cum nu-ncetez să repet. Cu excepția anilor de recoltă.

— Aveți scrisoarea aceea?

— Nu păstrez corespondența veche.

— Dar de răspuns i-ați răspuns.

— Imediat. Așa fac întotdeauna cînd primesc o scrisoare personală. Nu suport să rămîn dator.

— Bănuiesc că este o reminiscență de pe vremea cînd erați și dumneavoastră funcționar public.

— Cred că da.

— Dar v-ați retras din activitate.

— Slavă Domnului, nici vorbă, domnule Luck. N-am fost niciodată mai ocupat ca acum.

Zîmbetul și mustața cu cicatrice ale lui Bryant reveniră în scenă.

— Cred că vă referiți la munca atît de variată și de folositoare pe care o puneți în slujba comunității. Se spune că domnul Cranmer este sfîntul acestui cartier.

— Nu cartier, ci sat, am precizat eu netulburat.

— Ne salvați biserica. Îi ajutați pe cei în vîrstă. Vacanțe la țară pentru copiii săraci de la oraș. Casa și proprietatea deschisă pentru cei de la țară în beneficiul azilului local. Să știți că am fost foarte impresionați de toate astea, nu-i așa, Oliver?

— Da, da, foarte, întări Luck.

— Prin urmare, domnule, cînd ne-am *întîlnit* față-n față cu domnul doctor — lăsînd la o parte biletele mîzgălite în grabă? reluă Bryant.

Am ezitat cu bună știință.

— Trei luni? Sau patru? Sau poate cinci? l-am invitat eu să aleagă.

— Întîlnirea a avut loc aici, domnule? La Honeybrook?

— Aici, da.

— Și cît de des v-ați întîlnit, dacă ne-ați putea spune?

— Of, Doamne, în cazul lui Larry planificările nu-și au rostul. Apare pur și simplu la ușă, îi oferi o omletă în

bucătărie și pe urmă îl dai afară — în ultimii doi ani, chestia asta s-a-ntîmplat de vreo șase ori. Sau, hai, opt.

— Și cînd s-a-ntîmplat efectiv ultima dată, domnule?

— Păi, tot încerc să-mi amintesc. S-ar putea să fi fost prin iulie. Ne hotărîserăm să curățăm mai devreme decît de obicei butoaiele de vin. Și cel mai bun mijloc de a scăpa de Larry este să-l pui la treabă. A frecat butoiul preț de-o oră, pe urmă a mîncat niște brînză cu pîine, a băut patru pahare de gin cu apă tonică, după care și-a luat tălpășița.

— În iulie, deci, zise Bryant.

— Așa am spus, iulie.

— Dar o dată anume? Să zicem o zi lucrătoare? Era cumva la sfîrșit de săptămînă?

— Da, probabil că a fost la un sfîrșit de săptămînă.

— De ce spuneți asta?

— Pentru că nu aveam personal.

— Dar am avut impresia că ați spus „ne hotărîserăm", domnule.

— Cîțiva copii din cartierul sărac mă ajutau pentru o liră pe oră, am răspuns, evitînd din nou cu mare grijă orice referire la Emma.

— E vorba de mijlocul lui iulie, de începutul sau poate mai degrabă de sfîrșitul lunii?

— E vorba de mijlocul lunii. Atunci cred că s-a întîmplat, am spus.

Apoi m-am ridicat de pe scaun, probabil ca să le arăt celor doi cît de relaxat eram, și m-am apucat să studiez ostentativ calendarul sticlarului, pe care Emma îl agățase pe perete, în spatele telefonului.

— Asta este. Mătușa Madeline, din douăsprezece pînă în nouăsprezece. Bătrînă mea mătușă a stat la mine în perioada aceea. Probabil că Larry și-a făcut apariția în weekendul respectiv. A stat la taifas cu bătrîna.

Nu mai dădusem cu ochii de mătușa Madeline de vreo douăzeci de ani. Dar, dacă tipii ăștia ar fi avut de gînd să pornească în căutarea martorilor, aș fi preferat să o caute pe mătușa Madeline decît pe Emma.

— Ei, și se mai spune, domnule Cranmer, sugeră Bryant viclean, că pentru doctorul Pettifer era o delectare să se folosească de *telefon*.

Am izbucnit într-un hohot de rîs. Cum eram pe cale să pătrund într-o altă zonă întunecată, aveam nevoie de toată siguranța interioară pe care o puteam aduna.

— Sînt sigur că așa se spune. Și pe bună dreptate.

— V-ați adus aminte de ceva, nu, domnule?

— Doamne, cred că da. Ei bine, au fost momente în care Larry, cu un telefon în mînă, putea să-ți transforme viața într-un adevărat iad. Te suna la orice oră din zi sau din noapte. Și nu te alegea în mod special. Se apuca să dea telefon la toți cei pe care îi avea în agendă.

Am izbucnit din nou în rîs și Bryant mi s-a alăturat, în timp ce Luck cel puritan continua să privească încruntat flăcările din cămin.

— Fiecare dintre noi avem asemenea cunoștințe, nu-i așa, domnule? zise Bryant. Eu îi numesc negustori de drame și nu din lipsă de respect. Oamenii de genul ăsta își fac rost de o problemă — o ceartă cu iubitul sau iubita, dilema dacă să cumpere ori nu casa aia nemaipomenită pe care tocmai au zărit-o din autobuz, de exemplu — și nu se simt fericiți pînă nu te vîră și pe tine în grămadă. Ca să fiu sincer, la mine acasă cred că nevastă-mea e cea care îi atrage. Eu, unul, nu am răbdarea necesară. Prin urmare, cînd a apărut doctorul Pettifer ultima oară cu așa ceva, domnule?

— Cu ce?

— Păi, cu o dramă, domnule. Cu ceea ce eu numesc o fandoseală.

— O, cu mult timp în urmă.

— Acum cîteva luni, să zicem?

M-am prefăcut iar că scotocesc prin memorie. Cînd ești supus unui interogatoriu, trebuie să ții întotdeauna seama de două reguli de aur, de care eu nu mă sinchisiseam. Prima regulă spune să nu dai amănunte neesențiale, pe care nu ți le-a cerut nimeni. A doua zice să nu spui niciodată o minciună sfruntată dacă nu ești capabil să te ții de ea pînă la capăt.

— Poate că, dacă ne-ați putea descrie acea dramă, domnule, asta ne-ar ajuta să punem ordine, nu credeți? sugeră el, de parcă ar fi propus un joc de familie.

Grea dilemă. Pe tot parcursul existenței mele trecute, ideea general acceptată era că, spre deosebire de noi, poliția se folosea foarte puțin de microfoane și de înregistrarea convorbirilor telefonice. Ceea ce ei numeau în mod cît se poate de greșit „anchete discrete“ se reducea la întrebările puse unor vecini cicălitori, comercianți și directori de bănci, dar se poticnea de colecția noastră de dispozitive electronice de supraveghere. Sau, cel puțin, așa credeam noi. Așa că m-am hotărît să mă refugiez în acest trecut îndepărtat.

— După cîte îmi amintesc, asta s-a-ntîmplat cînd Larry și-a luat un fel de rămas-bun public de la socialismul de stînga și a vrut ca prietenii lui să ia parte la eveniment, am spus cu voce tare.

Rămas în fața căminului, Luck își prinse obrazul în mîna-i lungă și subțire, ca și cum ar fi vrut să-și potolească o nevralgie.

— E vorba de socialismul rus? întrebă el cu un glas morocănos.

— E vorba de oricare socialism doriți. Larry era pe cale de a se de-radicaliza — asta este expresia lui — și avea nevoie ca prietenii săi să asiste la demersul respectiv.

— Și cînd s-a petrecut exact chestia asta, domnule Cranmer? întrebă Bryant din celălalt colț al triunghiului.

— Acum vreo doi ani. Ba chiar mai mult. Pe vremea cînd își termina teza de doctorat, mai înainte de a depune cererea pentru postul de la Universitate.

— Noiembrie ’92, rosti Luck.

— Poftim?

— Dacă vorbim despre renunțarea publică la socialismul radical, atunci vorbim despre articolul scris de doctor și intitulat „Moartea unui experiment“, publicat în noiembrie ’92 în *Socialist Review*. În articolul respectiv, doctorul a stabilit o legătură între hotărîrea sa și o analiză a ceea ce el numea continuitatea subterană a expansionismului rus, indiferent de drapelul sub care se desfășoară — cel țarist, cel comunist sau cel federalist actual. Tot acolo s-a

referit și la noua ortodoxie morală a Occidentului, pe care a legat-o de etapele timpurii ale dogmei sociale comuniste, fără însă a fi însoțită și de idealismul fundamental al acesteia. Unul sau doi colegi universitari radicali au considerat articolul acela drept un act de pură trădare. Dumneavoastră ce credeți?

— Eu n-am avut nici o părere.

— Ați discutat cu el despre articol?

— Nu. L-am felicitat.

— De ce?

— Pentru că asta își dorea.

— Întotdeauna le spuneți oamenilor lucrurile pe care își doresc să le audă?

— Domnule Luck, dacă îi cînt în strună unei persoane care mă plictisește și dacă vreau să trec la altceva, atunci da, așa fac, am răspuns, aruncînd o privire spre cadranul pendulei franțuzești care stătea cuminte în cutia ei de sticlă.

Dar Luck nu era o persoană ușor de intimidat.

— Iar noiembrie '92 — cînd Pettifer a scris articolul ăla faimos — înțeleg că ar fi fost și momentul în care v-ați retras din nu știu ce fel de activitate pe care o desfășurați la Londra, nu?

Nu-mi plăcea deloc faptul că Luck făcea mereu paralele între viața mea și cea a lui Larry și detestam tonul pe care-l folosea.

— S-ar putea.

— Ați fost de acord cu renunțarea la socialism?

— Să-nțeleg că mă-ntrebați ce fel de politică fac, domnule Luck?

— Mă gîndeam pur și simplu că, în timpul Războiului Rece, cunoștința cu această persoană s-ar fi putut dovedi riscantă pentru dumneavoastră. În acea perioadă erați funcționar public, iar el, după cum tocmai ați spus, era un socialist revoluționar.

— N-am făcut niciodată un secret din faptul că îl cunoșteam pe doctorul Pettifer. Faptul că am fost colegi de școală și de universitate nu este o crimă, deși se pare că dumneavoastră aveți altă părere. În orice caz, în departamentul unde am lucrat nu s-a pus niciodată problema.

— Ați avut ocazia să-i cunoașteți pe unii dintre prietenii săi din blocul sovietic? Ruși, polonezi, cehi și toți cei cu care se vîntura de colo-colo?

Stau în camera de la etaj a casei noastre conspirative din Shepherd Market, la un pahar de rămas-bun împreună cu Volodia Zorin, consilier economic, în realitate șeful biroului din Londra al spionajului rusesc, proaspăt refăcut. Este ultima dintre întîlnirile noastre semioficiale. Peste trei săptămîni, îmi voi lua adio de la această lume secretă și de la tot ce ține de ea. Zorin este un veteran al Războiului Rece, despre care nimeni nu știe că are gradul de colonel. Despărțirea de el este aproape o despărțire de propriul meu trecut.

— Așadar, ce-ai să faci cu restul vieții tale, prietene Timothy? întreabă el.

— Am să o restrîng, răspund eu. Am să fiu un nou Rousseau. Am să întorc spatele tuturor marilor concepte, am să-mi cultiv vița de vie și am să pictez miniaturi.

— Adică ai să te înconjori de un nou Zid al Berlinului?

— Din nenorocire, Volodia, sînt deja înconjurat de un astfel de zid. Unchiul meu Bob și-a plantat via într-o grădină închisă de un zid din secolul al optsprezecelea. E o capcană pentru ger și un refugiu în calea bolilor.

— Nu, doctorul Pettifer nu mi-a făcut niciodată cunoștință cu o astfel de persoană, am replicat.

— Dar v-a vorbit vreodată de prietenii aceia? Cine erau? Ce puneau la cale împreună? Ce înțelegeri clocéau? Servicii reciproce, chestii de genul ăsta?

— Înțelegeri? Bineînțeles că nu.

— Ba da, înțelegeri. Servicii reciproce. *Tranzacții*, adăugă Luck cu un accent amenințător.

— Habar n-am despre ce vorbiți. Nu, nu a discutat cu mine despre asemenea lucruri. Nu știu ce făceau împreună. Foarte probabil că stăteau la taclale. Rezolvau problemele omenirii, ajutați de vreo două-trei sticle.

— Nu prea-l aveți la inimă pe Pettifer, nu-i așa?

— Nici nu-mi place, nici nu-mi displace persoana, domnule Luck. Spre deosebire de dumneavoastră, eu nu fac parte din categoria celor care emit judecăți de valoare.

Doctorul este o veche cunoștință care, luată în doze mici, este efectiv amuzantă. Așa l-am considerat întotdeauna.

— V-ați certat vreodată în mod serios cu el?

— N-a fost vorba nici de o ceartă serioasă, nici de o prietenie serioasă.

— V-a poftit vreodată Pettifer să participați la vreo acțiune în schimbul unor servicii oarecare? Pentru faptul că erați funcționar public. Să-i neteziți o anumită cale, să-i vindeți un pont, să-i dați vreo recomandare?

Dacă Luck și-a pus cumva în gînd să mă sîcîie, planul îi reușește de minune.

— Sugestia asta este absolut nepotrivită, am replicat. Și eu aș putea la fel de bine să vă întreb dacă primiți mită.

Încă o dată, cu o sîrguință special calculată ca să mă aducă la exasperare, Bryant îi luă apărarea cu stîngăcie.

— Iertați-l, domnule Cranmer, Oliver este încă prea tînăr, zise el, împreunîndu-și mîinile a rugăciune. Domnule Cranmer, *vă rog* — dacă-mi permiteți...

— Da, domnule Bryant?

— Cred că iar ne-am îndepărtat de la subiect, domnule. De altfel, observ că avem un talent special. Începuserăm să vorbim despre un telefon și cîteva clipe mai tîrziu discutam despre o poveste întîmplată acum doi ani. Cum stăm cu prezentul, domnule? Cînd a avut loc *cea mai recentă* convorbire telefonică dintre dumneavoastră și doctorul Pettifer? Subiectul sau topica frazei nu au nici o importanță, spuneți-mi numai cînd anume. Asta este ceea ce mă interesează și încep să cred că, dintr-un motiv sau altul, nu vreți să-mi dați un răspuns direct; din cauza asta, tînărul Oliver a fost puțin iritat. Da, domnule?

— Încerc să-mi aduc aminte.

— Nu vă grăbiți, aveți tot timpul, domnule.

— Cu telefoanele era ca și cu vizitele. Pur și simplu le uiți. Întotdeauna telefonează cînd ești foarte prins. — De exemplu, atunci cînd făceam dragoste cu Emma, în zilele în care nu făceam nimic altceva. — Dacă am zărit nu știu ce articol în ziar, dacă l-am văzut la televizor pe dobitocul ăla care mințea cu nerușinare despre nu știu ce subiect? Asta se-ntîmplă mereu cu prieteniile din vremea studenției. Tot ceea ce era o încîntare cu douăzeci și cinci de ani în

urmă se transformă într-o calamitate. Tu te maturizezi. Prietenii tăi nu. Tu te adaptezi. Ei rămîn neschimbați și devin niște copii bătrîni, din ce în ce mai plictisitori. Asta te face să schimbi macazul.

Privirea încruntată a lui Luck nu-mi plăcea deloc, așa cum nu-mi plăcea nici căutătura chiorîșă a lui Bryant.

— Cînd vorbiți de „schimbarea macazului“, domnule, continuă Bryant, vă referiți de fapt la „scoaterea telefonului din priză“? La deconectarea lui? Pentru că mi se pare că exact asta am făcut noi, domnule Cranmer, pe întîi august, și timp de trei săptămîni n-am mai avut nici un fel de legătură cu lumea exterioară. La capătul acestor trei săptămîni am primit un nou număr de telefon.

Eram pregătit pentru replica asta, căci i-am șocat pe amîndoi.

— Domnule inspector Bryant, domnule sergent Luck! Cred că m-am săturat pînă peste cap de toată povestea asta. Acum sînteți prinși într-o anchetă despre o persoană dispărută, iar după un minut întrebați niște aberații fără nici o legătură cu subiectul, referitoare la contactele care contravin eticii în perioada cînd am fost funcționar public, la părerile mele politice, dacă reprezint un risc pentru securitatea statului și de ce nu mai sînt în cartea de telefon.

— Chiar așa, de ce? sări Luck.

— Fiindcă eram agasat de telefoane nedorite.

— Din partea cui?

— Absolut nimeni care să vă intereseze.

Acum era rîndul lui Bryant.

— Domnule, dacă așa au stat lucrurile, de ce nu ați luat legătura cu poliția? Doar nu v-ați pierdut cu firea, nu? Știți doar că sîntem mai mult decît fericiți să-i ajutăm pe cei care sînt importunați de telefoane de amenințare sau obscene. Evident, în colaborare cu British Telecom. Nu era nevoie să vă rupeți de lume timp de trei săptămîni.

— Telefoanele față de care am avut obiecții nu erau nici obscene, nici amenințătoare.

— A, nu? Dar atunci despre ce fel de telefoane era vorba, domnule, dacă nu vă supărați?

— Nu vă privește, mai ales că acum nu mai există.

Și am adăugat o a doua scuză, acolo unde una singură ar fi fost de-ajuns.

— Și-apoi, trei săptămîni fără telefon sînt o adevărată cură balneară.

Bryant săpa adînc într-un buzunar interior. La un moment dat, scoase la lumină un carnețel îmbrăcat în negru, dădu la o parte bucata de plastic în care era înfășurat și îl deschise, punîndu-l pe genunchi.

— Da, numai că vedeți dumneavoastră, domnule, eu și cu Oliver aici de față am făcut cercetări serioase în privința telefoanelor date de doctor pe tot parcursul șederii sale la Bath, explică el. Marele nostru noroc a vrut ca doctorul să aibă o proprietăreasă scoțiană și un telefon cuplat. Fiecare apel pe care-l făcea era imediat notat, cu dată, oră și durată. Ideea fusese a comandantului, răposatul soț al proprietăresei. Iar doamna Macarthur a continuat tot așa.

Bryant își umezi vîrful degetului și dădu pagina.

— Doctorul a și primit un mare număr de telefoane, multe dintre ele părînd că vin din locuri foarte îndepărtate, iar unele, destule la număr, au fost întrerupte în mijlocul conversației. Foarte des, doctorul a vorbit limba aceea pe care femeia nu o poate recunoaște. În ceea ce privește telefoanele pe care le-a dat omul nostru, lucrurile stau cu totul altfel. Pînă la întîi august anul acesta, dumneavoastră ați fost partenerul de discuție numărul unu, cel puțin așa susține doamna Macarthur. Numai în mai și iunie, doctorul a avut șase ore și douăzeci de minute de conversație cu dumneavoastră.

Inspectorul s-a întrerupt, dar eu am rămas mai departe tăcut. Jucasem o mînă imposibilă și pierdusem. Mă sucisem și mă-nvîrtisem, sperînd să-i satisfac cu jumătăți de adevăr. Dar nu aveam nici o posibilitate de apărare împotriva unui atac atît de bine pus la punct. Și, în timp ce căutam un țap ispășitor, mi-am amintit brusc de Birou. Dacă nebunii de acolo erau la curent cu dispariția lui Larry, de ce dracu' nu m-au avertizat mai devreme? Doar știau categoric că era căutat de poliție. Atunci de ce n-au făcut nimic ca să împiedice povestea asta? Iar dacă n-au putut

s-o împiedice, de ce m-au lăsat în bătaia vîntului, fără să știu nimic?

Sînt la ultima mea întîlnire cu Jack Merriman, șeful personalului, în apartamentul său frumos decorat, ale cărui ferestre dau în Berkeley Square. Așezat într-un fotoliu, Merriman rupe în două un biscuit Rich Tea, în timp ce bolborosește ceva despre roata istoriei. Omul ăsta a jucat atîta amar de vreme rolul Englezului Țicnit, încît nici el, nici altcineva nu mai este în stare să-și dea seama dacă omul este cu adevărat ceea ce pare a fi.

— Ai făcut o treabă bună, Tim, bătrîne, rostește el cu un glas tărăgănat și spart. Ai trăit din plin vremurile astea plini de pasiuni. Cine ar putea să facă mai mult de-atît?

Chiar așa, cine oare? Numai că Merriman nu pricepe decît propriile sale ironii.·

— A existat, a fost o întruchipare a răului, l-ai spionat în draci, iar acum a dispărut. Vreau să spun că nu e cazul, doar pentru că am cîștigat, să credem că lupta nu mai are rost, nu? Dimpotrivă, este mult mai bine să spunem hip hip ura, i-am zdrobit, cîinele comunist e mort și îngropat, e timpul să începem o nouă partidă.

Aici reușește să scoată un mic nechezat amuzat.

— Nu Partidă cu P mare. Cealaltă, cu literă mică.

Ajuns aici, rupe o bucată mai mică dintr-o jumătate de biscuit și o înmoaie în cafeaua din ceașcă.

— Dar eu nu sînt invitat să iau parte la această nouă partidă, nu? îl întreb.

Merriman nu-ți dă niciodată el însuși veștile proaste. Preferă să facă în așa fel încît să le spui chiar tu.

— Ei bine, am impresia că nu, Tim, nu-i așa? mă aprobă el, clătinînd compătimitor din capul rotund și lătăreț. Vreau să spun că o perioadă de douăzeci și cinci de ani îți modelează mintea, nu? Așa că m-am gîndit că te vei simți mult mai bine dacă vei fi de acord că ți-ai primit porția și că a venit vremea să-ți găsești locuri noi de pășunat. La urma urmelor, nu ești un sărăntoc. Ai o proprietate la țară și ceva parale. Apoi iubitul tău unchi Robert a avut delicatețea să moară, ceea ce nu se poate spune despre mulți unchi bogați, nu-i așa? Ce poate fi mai plăcut?

La Birou umbla vorba că trebuia să fii atent în privința lui Merriman, ca nu cumva să ajungi să demisionezi din greșeală, în loc să aștepți să te dea el afară.

— Nu cred că sînt prea bătrîn pentru niște ținte noi, spun eu.

— Tim, cavalerii Războiului Rece a căror vîrstă a atins patruzeci și șapte de ani nu se mai reciclează. Sînteți cu toții mult prea drăguți. Vă supuneți prea multor reguli. Ai să-i spui tu și lui Pettifer, nu-i așa? E mai bine să afle de la tine.

— Să-i spun ce anume?

— Păi, cred că exact ce ți-am spus eu ție. Doar nu crezi că-l putem îndrepta tocmai pe *el* spre o țintă teroristă, nu-i așa? Știi cît mă costă omul ăsta? Doar onorariul de angajare? Ca să nu mai vorbesc de cheltuielile lui, care nu sînt o glumă.

— Dat fiind că secția este cea care-l plătește, da, știu.

— Ei, și pentru ce? La dracu', cînd încerci să-i convingi pe niște tipi să se alăture grupului Baghdad Brotherhood de dragul tău sau de dragul a orice altceva, atunci ai nevoie de toți banii pe care poți pune mîna, nu-i așa? Specia Pettiferilor a dispărut din lumea asta. Este o realitate pe care trebuie s-o accepți ca atare, ascultă-mă pe mine.

Ca de obicei, încep să mă înfurii cînd e deja prea tîrziu.

— Nu asta a fost hotărîrea șefilor cei mari ultima dată cînd s-a analizat cazul lui. Toate părțile au fost de acord că va trebui să așteptăm să vedem dacă Moscova i-a destinat un nou rol.

— Am așteptat și ne-am plictisit așteptînd, zice Merriman, întinzîndu-mi un articol decupat din *Guardian*. Pettifer are nevoie de un context, altfel ne va face probleme. Vorbește cu cei de la reciclarea cadrelor. Universitatea din Bath caută un lingvist care să țină un curs despre ceva ce se cheamă securitate globală, ceea ce mie-mi sună a oximoronul tuturor timpurilor. O slujbă care poate deveni permanentă. Marele „Eu și numai Eu" a lucrat în cadrul Biroului și ne e binevoitor; condiția este ca Pettifer să nu-și bage nasul unde nu-i fierbe oala.

Habar n-aveam că la Bath există o universitate, mai bombăne el morocănos, ca și cum nimeni nu-i spune niciodată nimic. Probabil că e una din chestiile alea tehnice la modă.

Acesta este momentul cel mai greu din cei peste douăzeci de ani de activitate comună. Viața a decretat că trebuie să stăm în mașini parcate fiecare pe o culme de deal. De data aceasta, sîntem pe o colină din afara orașului Bath. Larry stă lîngă mine, cu fața îngropată în palme. Din locul în care ne aflăm, pot să disting, pe deasupra coroanelor copacilor, silueta cenușie a Universității pe care tocmai o inspectasem, precum și perechea de coșuri tubulare de metal — semnul ei amenințător.

— Prin urmare, în ce mai credem acum, Tim? Într-un pahar de sherry acasă la decan și în mobila din lemn natural de pin?

— Hai să-i zicem în pacea pentru care ai luptat, propun eu fără convingere.

Ca de obicei, tăcerea lui este mai rea decît furia. Își ridică brațele, dar în loc de aer dă de acoperișul mașinii.

— Este un paradis plin de siguranță, spun eu. Jumătate de an te plictisești, cealaltă jumătate ești liber să faci ce-ți poftește inima. O perspectivă mai bună decît media pe omenire.

— Timbo, eu nu pot fi domesticit.

— Dar nimeni nu-ți cere așa ceva.

— N-am nevoie de un paradis sigur. N-am avut niciodată nevoie. Ducă-se dracului toate paradisurile sigure. Ducă-se dracului toate stazele. Ducă-se dracului universitarii, pensiile și spălatul mașinii duminica. Și mai du-te dracului și tu.

— La dracu' cu istoria, la dracu' cu Biroul, la dracu' cu viața și cu anii care mi se așază în spinare, propun eu dezvoltarea tezei.

Cu toate acestea, nu pot să neg că simt un nod în gît. Aș pune mîna pe umărul care-i tremură, fierbinte și transpirat, numai că nu avem obiceiul să ne atingem unul pe celălalt.

— Ascultă, îi spun eu. Mă asculți? Ești la treizeci de mile de Honeybrook. Poți să vii duminica la prînz și la ceai, să-mi spui și mie cum dracu' se prezintă situația.

Este cea mai rea invitație pe care am făcut-o în viața mea.

Bryant se conversa cu propriul carnet de însemnări, în timp ce-și bătea joc de mine cu înregistrarea convorbirilor telefonice făcute de Larry.

— După cîte văd eu aici, domnul Cranmer apare și pe lista telefoanelor primite. Nu sînt numai străinii aceia ciudați de care pomeneați. Un domn educat, întotdeauna foarte politicos, cu o voce ca de la BBC, așa vă descrie proprietăreasa. Și adevărul e că, fără nici o lipsă de respect, exact așa v-aș descrie și eu, remarcă el, umezindu-și din nou un deget și trecînd la pagina următoare. Apoi, deodată, vă răsuciți pe călcîie și rupeți orice legătură cu doctorul. Ca să vezi. Nici un telefon din nici o parte, timp de trei săptămîni. Cum ați spune dumneavoastră, o tăcere radiofonică. I-ați trîntit ușa în nas, asta ați făcut, domnule Cranmer, iar eu și Oliver, aici de față, ne-am întrebat de ce i-ați făcut așa ceva. Ne-am întrebat ce s-a-ntîmplat *înainte* să rupeți legătura cu el și totodată *ce anume* ați întrerupt în clipa în care ați făcut mișcarea asta. Nu-i așa, Oliver?

Inspectorul continua să zîmbească. Chiar dacă m-ar fi condus pe ultimul drum spre spînzurătoare, tot nu și-ar fi pierdut zîmbetul acela. Furia pe care o simțeam împotriva lui Merriman se întoarse într-un mod cît se poate de agreabil către Bryant.

— Domnule inspector, am început, încălzindu-mă pe măsură ce vorbeam. Spuneți că sînteți un funcționar public. Cu toate acestea, într-o duminică seara la ora zece, fără vreun mandat sau vreo întîlnire anunțată, aveți impertinența să năvăliți la mine în casă cu încă o persoană...

Bryant se ridicase deja în picioare. Masca glumeață căzu.

— Ați fost foarte amabil, iar noi am abuzat de primire. Bănuisc că ne-am lăsat duși de conversație, explică el, apoi

trînti o carte de vizită pe măsuța de cafea. Sunați-ne, domnule, da? Indiferent ce se-ntîmplă. Dacă vă dă telefon, dacă vă scrie, dacă vă apare în prag, dacă auziți ceva de la un terț, ceva care să ne ajute să-l localizăm.

I-aș fi trîntit un pumn care să-i îndese drept în gît zîmbetul acela insinuant.

— A, iar în cazul în care doctorul își face apariția, ați fi atît de amabil să ne dați și nouă actualul dumneavoastră număr de telefon? Mulțumesc, domnule.

I l-am dictat, în timp ce Luck continua inventarul.

— Frumos pian, zise el.

Deodată, era mult prea aproape de mine și mult prea înalt. N-am răspuns.

— Cîntați la pian, nu-i așa?

— Toată lumea știe că da.

— Soția dumneavoastră nu este acasă?

— Nu sînt căsătorit.

— Ca și Pettifer. Unde spuneați că ați lucrat? Ca funcționar public? Am uitat.

— N-am pomenit de nici un domeniu.

— Atunci ce anume ați lucrat?

— Am fost atașat la Trezorerie.

— Ca lingvist?

— Nu neapărat.

— Și nu vi s-a părut Trezoreria un domeniu prea negativ? Să tai cheltuielile publice, să limitezi salariile, să nu mai dai bani pentru spitale? Mie chestiile astea mi-ar pune capac.

Nici de data asta n-am găsit de cuviință să-i răspund.

— Ar trebui să vă luați un cîine, domnule Cranmer. O casă ca asta plînge după un cîine.

Afară, vîntul se potolise complet, iar ploaia se oprise, lăsînd în urma ei un văl de ceață care transforma farurile Peugeot-ului în focuri de întîmpinare a toamnei.

CAPITOLUL DOI

Nu sînt sperios din fire, dar în noaptea aceea am fost mai aproape ca niciodată de panică. Care dintre noi era cel urmărit — Larry sau eu? Sau amîndoi? Cît de multe știau despre Emma? De ce îl vizitase Ceceev pe Larry la Bath și cînd? Cînd? Polițiștii ăia nu erau în căutarea unui profesor țicnit care plecase la plimbare pentru cîteva zile. Nu, tipii luaseră o urmă, le mirosea a sînge, vînau pe cineva care le trezise instinctele cele mai agresive.

Și totuși, cine credeau ei că este omul ăsta? — Larry, Larry *al meu*, Larry *al nostru*. Ce anume făcuse? Discuția asta despre bani, ruși, înțelegeri, Ceceev, despre mine, socialism, iarăși despre mine — oare cum ar putea Larry să fie altceva decît ceea ce l-am făcut *noi* să fie: un revoluționar debusolat din clasa de mijloc engleză, un disident permanent, un diletant, un visător, un tip oarecare, care nu știe decît să refuze; un ratat semicreator, risipit, fustangiu, leneș, brutal, prea isteț ca să nu demoleze orice argument, prea îndărătnic ca să nu clarifice o afirmație plină de lacune?

Și-apoi cine credeau ei că sînt *eu*? Un funcționar public solitar și retras din activitate, care vorbește numai pentru sine toate limbile străine pe care le cunoaște, care face vin și se joacă de-a Bunul Samaritean în frumoasa lui vie din Somerset? *Ar trebui să vă luați un cîine.* Da, ce să zic! Cine le dă dreptul să presupună, doar fiindcă sînt singur, că sînt și un prăpădit singuratic?

De ce să mă urmărească pe *mine* doar pentru că nu pot să pună mîna pe Larry sau pe Ceceev? Și Emma — fragila, sau nu chiar atît de fragila, și pierduta mea Stăpînă de la Honeybrook — cît va mai trece pînă le va intra și ea în vizor? Am urcat la etaj. Nu, nu e bine spus. Am alergat la etaj. Telefonul era lîngă pat, dar, în timp ce ridicam receptorul, m-am umilit singur, căci nu reușeam să-mi amintesc numărul pe care voiam să-l formez, lucru care nu mi se mai întîmplase niciodată, în întreaga mea viață secretă, nici măcar în situațiile operative foarte grave.

Și totuși, de ce urcasem la etaj? Doar aveam în salon un telefon în stare de funcționare, precum și un altul, la fel de bun, în birou. De ce am luat-o la goană pe scări? Mi-am amintit atunci de un lector fistichiu de la școala noastră care ne pisa la cap cu metodele de a forța o încercuire. Cînd intră-n panică, zicea el, oamenii o pornesc în sus. Năvălesc în ascensoare, pe scări rulante, pe scări normale, în orice chestie care duce în sus, nu în jos. În clipa în care băieții pătrund înăuntru, oricine nu s-a transformat încă în stană de piatră a ajuns deja în pod.

M-am așezat pe pat și mi-am lăsat umerii în jos ca să-i relaxez. Apoi mi-am rotit capul, urmînd sfatul nu mai știu cărui guru de culoare pe care-l citisem în legătură cu automasajul. Dar n-am simțit nici o ușurare. Am traversat coridorul spre aripa casei care-i aparținuse Emmei, m-am oprit în dreptul ușii de la camera ei și am ciulit urechile ca să ascult habar n-am ce. Țăcănitul mașinii ei de scris care îmbrățișa de-a valma toate cauzele pierdute? Șoaptele ei de femeie îndrăgostită nebunește, care umpleau telefonul pînă în clipa în care eu însumi le pusesem capăt? Muzica ei tribală, venind dintr-o Africă extrem de îndepărtată — Guineea, Tombuctu? Am pus mîna pe clanța ușii. Era încuiată. De mine. Am ascultat din nou, fără să intru. Îmi era oare teamă de stafia ei? De privirea ei mult prea inocentă, directă și acuzatoare, care-mi spunea: păzește-te, sînt periculoasă, m-am speriat pe mine însămi și acum o să te sperii și pe tine? Răsucindu-mă pe călcîie ca să mă-ntorc la mine, m-am oprit în fața ferestrei lungi a palierului, și am rămas cu privirea ațintită în depărtare, la

grădină și la zidul care o înconjura, strălucind în lumina palidă a serelor.

Duminică de vară tîrzie la Honeybrook. Sîntem împreună de șase luni. Primul lucru pe care l-am făcut în dimineața asta a fost să stăm umăr la umăr în sala de îmbuteliere, în timp ce marele vinicultor Cranmer măsoară cu răsuflarea tăiată conținutul de zahăr al soiului Madeleine Angevine, încă una din alegerile dubioase ale unchiului Bob. Madeleine este capricioasă ca orice femeie, m-a asigurat un expert francez venit în vizită, printre clipiri din ochi și clătinări din cap cu dublu înțeles: coaptă și gata de cules azi, dispărută în neant mîine. Prudența mă face să nu-i expun Emmei această analogie absolut sexistă. Mă rog la Dumnezeu să găsesc șaptesprezece la sută zahăr, deși chiar și șaiprezece la sută ar anunța o recoltă bună. În legendarul an 1976, unchiul Bob atinsese un uluitor douăzeci la sută, asta înainte ca viespile englezești să-și ia partea ce li se cuvenea, iar ploaia englezească restul. Emma mă urmărește atentă cum ridic cu o mînă nervoasă refractometrul în lumină.

— Se apropie de optsprezece la sută, psalmodiez într-un tîrziu, cu un glas mult mai nimerit pentru un general în ajunul bătăliei decisive. Peste două săptămîni îi culegem.

Acum lenevim în mijlocul viței-de-vie din grădina noastră apărată de ziduri, spunîndu-ne că, prin simpla noastră prezență, o hrănim, ajutîndu-o să atingă ultima etapă a coacerii. În balansoarul ei, Emma a arborat înfățișarea aceea ce pare coborîtă dintr-un tablou de Watteau și pe care eu o încurajez cît pot: pălărie cu boruri largi, fustă lungă, bluza descheiată ca să primească soarele. Soarbe liniștită din pahar și-și citește partiturile în timp ce eu o privesc, adică fac singurul lucru pe care aș dori să-l fac pînă la sfîrșitul zilelor. Noaptea am făcut dragoste. Azi dimineață, după ceremonia măsuratului zahărului, am făcut iar dragoste, oglindindu-mă în plăcerea leneșă din ochii ei.

— Eu zic că, dacă strîngem o echipă ca lumea, putem să terminăm lotul ăsta într-o zi, declar cu îndrăzneală.

Ea dă pagina și surîde.

— Unchiul Bob a făcut greșeala să-și invite prietenii la cules. N-a avut nici o șansă. A fost o pierdere de timp nemaipomenită. Țăranii adevărați îți culeg tone întregi într-o zi. Cinci, în mod sigur. Deși noi n-avem mai mult de trei aici.

Emma își ridică privirea, zîmbește, dar continuă să nu scoată o vorbă. De unde trag concluzia că-și bate joc cu blîndețe de fanteziile mele de fermier.

— Așa că, după părerea mea, dacă îi avem pe Ted Lanxon și pe cele două fete Tiller, dacă Mike Ambry nu s-a apucat de arat, și dacă, poate, cei doi băieți ai lui Jack Taplow din corul bisericii ar putea să vină și ei după slujbă, în caz că sînt liberi — evident, în schimbul participării noastre la Sărbătoarea Recoltei...

Pe chipul ei tînăr se citește brusc lipsa de atenție și mi-e teamă că o plictisesc. Fruntea i se încrețește, mîinile i se ridică și-și încheie nasturii de la bluză. Apoi, spre ușurarea mea, îmi dau seama că este vorba doar de un sunet pe care ea l-a auzit și eu nu, căci urechea ei de muzician aude totul înaintea mea. Pe urmă îl aud și eu: sînt horcăielile și pocnetele unei mașini îngrozitoare, care tocmai ia curba. Știu imediat cui îi aparține mașina. Și nu trebuie să aștept pînă să recunosc și vocea familiară, care nu este niciodată ridicată, fără să fie totuși, niciodată, prea scăzută ca să nu o poți auzi.

— Timbo Cranmer, pentru numele lui Dumnezeu. Unde dracu' te ascunzi, omule? Tim?

După care, deoarece Larry te găsește întotdeauna, poarta grădinii se răsucește din balamale și el își face apariția, subțire ca o nuia în cămașa nu tocmai albă, pantaloni negri ca niște burlane și cizmele mizerabile din piele de capră, cu celebrul cîrlionț marca Pettifer atîrnîndu-i peste ochiul drept. Și știu că, tocmai cînd începusem să cred că nu aveam să mai aud nimic despre el vreodată, Larry a venit cu o întîrziere de aproape un an, ca să-mi ceară primul din prînzurile de duminică pe care i le promisesem.

— Larry! Fantastic! Dumnezeule mare! strig eu.

Ne strîngem mîinile, apoi, spre marea mea surpriză, obrazul proaspăt ras mi se lipește de barba lui țepoasă de salahor. Cîtă vreme fusese subalternul meu, nu mă îmbrățișase niciodată.

— Minunat. În sfîrșit, ai reușit. Emma, el e Larry.

Acum îl țin de braț. Și acest gest este nou pentru mine.

— Dumnezeu ne-a trimis împreună la Winchester, apoi la Oxford, și de-atunci nu mai sînt în stare să mă descotorosesc de el. Este, Larry?

La început, pare incapabil să se concentreze asupra ei. Este palid ca un condamnat la ghilotină și oarecum nestăpînit: căutătura lui, încruntată, tip Lubianka. Dacă e să te iei după răsuflare, omul este încă beat după un chiolhan care a durat toată noaptea, probabil în compania portarilor de la universitate. Dar, ca de obicei, înfățișarea lui nu trădează nimic. Dimpotrivă, această înfățișare zice că ai de-a face cu un duelist studios și sensibil, pe cale să moară tînăr. Stă în fața ei și o examinează, cu capul dat critic spre spate. Își freacă maxilarul cu încheieturile degetelor. Zîmbește — zîmbetul lui păcătos, de autodezaprobare. Zîmbește și ea — alt zîmbet păcătos; umbra pălăriei de soare îi transformă într-un mister partea de sus a feței, lucru de care ea este perfect conștientă.

— Ei, să-nțepenesc, declară el fericit. Ia întoarce-te, frumoaso, întoarce-te! Cine e frumusețea asta, Timbo? Unde dracu' ai găsit-o?

— Sub pălăria unei ciuperci, răspund eu mîndru și, chiar dacă Larry nu ar fi satisfăcut de informație, ea sună oricum mai bine decît „în anticamera unui fizioterapeut din Hampstead, într-o seară umedă de vineri".

Apoi zîmbetele lor se conectează și se luminează unul pe celălalt — al ei întrebător, al lui pentru moment, poate și din cauza frumuseții ei, mai puțin încrezător în acest „bine ai venit". În orice caz, un zîmbet reciproc de recunoaștere, chiar dacă nici unul din ei nu știe foarte bine ce anume recunoaște.

Eu însă știu.

Eu sînt misitul, intermediarul. Eu i-am condus lui Larry privirea mai bine de douăzeci de ani. Iar acum o conduc pe Emma, protejînd-o de ceea ce a găsit mult prea des în trecut și jură că nu vrea să mai găsească. Și totuși, în timp ce-i observ pe cei doi căutători de destin cum se inventariază reciproc, îmi dau seama că este suficient să

fac un singur pas în afara ringului pentru ca amîndoi să mă uite.

— Ea nu știe nimic, îi spun lui Larry, imediat după ce-l prind singur în bucătărie. Sînt un savant pensionat care a lucrat la Trezorerie. Tu ești tu. Asta-i tot. Fără nici un fel de subtext. OK?

— Tot mai trăiești minciuna asta veche, ai?

— Tu nu?

— A, firește. Tot timpul. Ia spune, ce e cu ea?

— Cum adică?

— Adică ce face aici? Are jumătate din vîrsta ta.

— Și din a ta. Mai puțin trei ani. E iubita mea. Ce altceva crezi că face?

Larry s-a vîrît cu totul în frigider în căutarea brînzei. Îi este mereu foame. Uneori chiar mă-ntreb ce-ar fi mîncat în toți anii ăștia dacă nu ar fi fost subalternul meu. O marcă locală îi captează atenția.

— Unde e afurisita aia de pîine? Și-o bere, dacă nu te superi. Mai întîi o bere și abia pe urmă o tărie.

A adulmecat-o, îmi zic, în timp ce mă duc după afurisita lui de pîine. *O voce interioară i-a spus că trăiesc cu o fată și-a venit să verifice.*

— Hei, am văzut-o zilele trecute pe Diana, spune el pe tonul intenționat nepăsător pe care-l folosește cînd vorbește de fosta mea soție. Arată cu zece ani mai tînără. Îți trimite toată dragostea ei.

— Ei da, asta-i o noutate, spun eu.

— N-a zis-o chiar cu atîtea cuvinte. Dar a lăsat să se-nțeleagă că așa se-ntîmplă cu toate marile iubiri. De cîte ori numele tău apare într-o conversație, ochii ei au aceeași privire lăptoasă.

Pînă acum, Diana fusese ultima lui armă împotriva mea. Cît timp fuseserăm căsătoriți, o ridiculizase mereu, acum afișează pentru ea o afecțiune frățească, pe care o actualizează ori de cîte ori are impresia că mă va tulbura.

— Dacă *am auzit* de el? protestează Emma în seara aceea, ofensată de faptul că am putut pune o asemenea întrebare. Dar, iubitule, eu am stat la picioarele lui Lawrence Pettifer încă din *copilărie*. Mă rog, nu în sens *literal*. Metaforic vorbind, însă, omul ăsta este un *zeu*.

Prin urmare, așa cum se întîmplă adeseori, învăț ceva nou despre ea. Acum cîțiva ani — ăsta-i felul de-a fi al Emmei, ba aș zice chiar meșteșugul ei, acela de a nu fi niciodată exactă în exprimare — hotărîse că muzica nu-i era de-ajuns și că prin urmare se va autoeduca. Așa că, în loc să ia parte la Festivalul de Muzică Alternativă din Denvon — care, pe cuvîntul meu, Tim, s-a prostit de tot în ultima vreme, explică ea cu un surîs disprețuitor care nu mă convinge nici măcar de formă — se dedică unui curs de vară de politică și filozofie organizat la Cambridge:

— Și mă refer la chestiile alea radicale, pentru că de-aia m-am și dus acolo, evident, iar Pettifer era absolut *obligatoriu*, practic pentru orice *subiect*... Vreau să zic, lucrarea lui despre „Artiștii răzvrătiți" și „Deșertul materialist".

Pare să-și fi epuizat brusc subiectul și, cum știe pe dinafară titlurile corecte, dar nu merge dincolo de ele, mă întreb oarecum răutăcios dacă l-a citit într-adevăr pe Larry sau numai a auzit de el.

După aceea, printr-o înțelegere tacită, subiectul Larry este pus la index. Duminica următoare îl curățăm pe Neamțul cel Ursuz și-l pregătim de luptă. Cît timp ne ocupăm cu asta, stau cu urechile ciulite, ca să surprind zgomotul cumplitei mașini a lui Larry, fără succes însă. Dar duminica următoare, mai implacabil decît destinul și din nou pe neanunțate, Larry își face apariția, de data asta împodobit cu un bluzon țărănesc, model franțuzesc, cu sperietoarea lui din paie pe cap și cu o batistă roșie cu buline, ale cărei capete flutură în bătaia vîntului, asemenea unor aripi de pasăre.

— Foarte bine, perfect. Foarte amuzant, îl avertizez eu, nu tocmai cu amabilitatea mea obișnuită. Dar, dacă ai venit să culegi struguri, atunci să te ia naiba dacă nu-i culegi cum trebuie.

Și bineînțeles că strînge mai mult de-o grămadă, căci așa e el. Cînd vrei să meargă „hăis", el merge „cea". Cînd vrei să meargă „cea", el îți farmecă iubita. Trei săptămîni mai tîrziu fermentația este gata și separăm vinul de drojdie drept preludiu la prima filtrare. Și deja am luat obiceiul de a pune masa pentru trei persoane: un tacîm pentru

Cranmer, unul pentru Emma, iar unul pentru zeul metaforic la picioarele căruia s-a așezat ea încă din copilărie.

Am coborît fuga scările pînă în birou și am scotocit după agenda de telefon. La Merriman nu e nimic, dar nici nu-l caut pe Merriman. O caut pe Mary, numele de cod pe care i l-am dat. Sînt sigur că Emmei nu i-ar fi trecut prin cap ideea de a căuta în agenda mea. Dar, dacă totuși ar fi făcut-o, ar fi găsit în loc de Merriman o femeie pe nume Mary, care locuia în Chiswick și lucra într-un birou la Londra. Pe de altă parte, Larry ridicase la rang de principiu cititul corespondenței mele personale, ca și a oricui altcuiva, cu o perfectă lipsă de scrupule. Și-n fond, cine ar fi putut să-i reproșeze lucrul ăsta? Dacă încurajezi pe cineva să se prefacă și să fure inimi, trebuie să-ți mulțumești doar ție în clipa în care se întoarce și-ți fură secretele și tot ce mai ai.

— Alo?

O voce feminină.

— Sînteți șase șase nouă șase? am întrebat. Sînt Arthur.

Nu-i recitasem numărul de telefon, ci codul meu personal. Într-o vreme, fusesem teribil de impresionat de asemenea șmecherii.

— Da, Arthur, ce dorești? întrebă ea cu o tărăgănare ușor princiară în glas.

Atunci mi-a venit ideea că numărul meu de cod îi dezvăluise faptul că eram mai degrabă un fost decît un actual membru. De unde și tonul ei inflexibil, căci, prin definiție, foștii membri nu aduc decît necazuri. Mi-am închipuit-o înaltă, la vreo treizeci și ceva de ani și cu un nume gen Sheena. Într-o vreme, toate aceste Sheena reprezentau pentru mine însăși coloana vertebrală a Angliei.

— Vă rog, aș vrea să vorbesc cu Sidney, am replicat. Cît mai repede, dacă se poate.

Sidney, adică Jake Merriman. Arthur, adică Tim Cranmer, adică Tim. Nimeni dintre cei care sînt cineva nu-și folosește propriul nume. Ce bine ne-a făcut oare vreodată trăncăneala asta gen capă și spadă? Și ce rău ne-a făcut jocul ăsta fără de sfîrșit de-a v-ați ascunselea cu propriile noastre identități? Un scîrțîit. Un bîzîit. O rezo-

nanță misterioasă, de calculator care vorbește cu un alt calculator și pe urmă cu Dumnezeu. Zgomotul apei care dă pe dinafară din cadă.

— Arthur, Sidney are să te sune peste două minute. Așteaptă acolo unde te afli.

Se auzi un clic și femeia dispăru de pe fir.

Bine, dar unde mă aflu? Cum va ști Sidney unde să dea de mine? Pe urmă mi-am adus aminte că toată povestea despre localizarea convorbirilor telefonice devenise cunoscută, producînd o mare agitație în vechea clădire. Numărul meu de telefon apăruse pe ecran mai înainte ca femeia să ridice receptorul. Probabil că știa și de care dintre aparate mă folosisem: *Cranmer e în birou... Cranmer se scarpină în fund... Cranmer e bolnav de lingoare... Cranmer este un anacronic... Cranmer e de părere că, din moment ce eternitatea este calculată, atunci o clipă închide în ea o viață întreagă și se întreabă unde a citit chestia asta... Cranmer ridică iar receptorul...*

Un vid, după care am auzit o cantitate și mai mare de fîșîit electronic. Îmi alesesem discursul. Îmi pregătisem tonul. Detașat. Fără emoția indecentă care l-ar scandaliza pe Merriman. Nici o sugestie cum că încă un fost membru ar putea să-ncerce să revină în circuit, mișcare caracteristică pentru foștii membri. Apoi am auzit vocea lui Merriman și am început să-i cer scuze că-l sun atît de tîrziu într-o seară de duminică, dar scuzele mele nu-l interesau.

— Iar te-ai jucat prostește cu telefonul de-a vînătorul de microfoane?

— Nu. De ce?

— Pentru că de vineri seara tot încerc să dau de tine. Ți-ai schimbat numărul și nu-nțeleg de ce dracu' nu ne-ai anunțat și pe noi.

— Fiindcă mi-am închipuit că aveți mijloacele voastre ca să-l aflați.

— În timpul weekendului? Glumești.

Am închis ochii. Spionajul britanic trebuie să aștepte pînă luni dimineața ca să dea de urma unui număr care nu se află în cartea de telefoane. Încearcă să spui chestia asta ultimului (inutil, de altfel) comitet de supraveghere a cărui sarcină este să ne facă să ne justificăm cheltuielile

devenind eficienți, responsabili sau — culmea ironiei — deschiși.

Merriman m-a întrebat dacă primisem vreo vizită din partea poliției.

— Un oarecare inspector Percy Bryant și un oarecare sergent Oliver Luck, am replicat. Ziceau că vin de la Bath. Mi s-a părut că vin mai degrabă de la Turnătoria Centrală.

Tăcere la celălalt capăt al firului, în timp ce Jake își consulta jurnalul, un coleg sau, de ce nu, chiar pe maică-sa. Era oare la Birou? Sau la plăcuta sa reședință boierească din Chiswick, aflată față de Tamisa la distanța pe care se plimbă un pudel cînd face pipi dimineața?

— Mai devreme de mîine la ora trei nu pot, zise el pe tonul pe care-l folosește dentistul meu atunci cînd i se cere să facă o extracție de urgență: *dar chiar vă doare?* Bănuiesc că știi unde ne poți găsi în momentul de față. Poți să ajungi aici fără probleme?

— Pot oricînd să cer ajutorul unul polițist.

N-a gustat gluma.

— Vino la intrarea principală și ia-ți și pașaportul.

— Ce să-mi iau?

Merriman însă închisese. M-am luat singur în primire: calmează-te. Doar nu vorbise Zeus, ci Jake Merriman, cel mai ușor dintre boxerii de categorie ușoară de la Ultimul Etaj. Noi obișnuiam să spunem că, dacă ar fi fost puțin mai ușor, și-ar fi luat zborul de pe acoperiș. Pentru Jake, o criză însemna o măslină stricată în paharul lui cu Martini. Și-n fond și la urma urmelor, ce era atît de senzațional în faptul că Larry dispăruse? Poate doar faptul că poliția își făcuse intrarea în scenă. Dar toate celelalte dăți cînd Larry dispăruse? La Oxford, cînd hotărîse să plece la Delphi pe bicicletă, în loc să-și dea examenele preliminare? La Brighton, în ziua în care trebuia să-i pun la punct primul randevu clandestin cu un curier rus, dar el preferase să se îmbete împreună cu o șleahtă de suflete înrudite cu al său, pe care le culesese în barul Metropole?

E trei dimineața. Ca agent al meu, Larry încă are ceva caș la gură. Ne-am parcat mașinile una lîngă alta pe vîrful unuia din dealurile puțin străbătute de oameni, de data asta în Sussex Downs. Sub noi se zăresc luminile din

Brighton. Dincolo de ele se întinde marea. Cerul plin de stele și cu o semilună agățată într-un colț pare fereastra unei camere de copil.

— Timbo, mîrțoagă bătrînă ce ești, nu văd scopul chestiei ăsteia, protestează Larry, mijindu-și ochii prin parbriz, cu un gest de miop.

E încă un puști, cu silueta unui Pan în faza copilăriei, cu gene lungi și buze cărnoase. Aerul său de îndrăzneală nechibzuită, cu fumuri aristocratice, îl face să fie foarte drag admiratorilor săi comuniști. Aceștia nu înțeleg — și cum ar putea oare? — că cea mai nouă cucerire a lor poate schimba macazul într-o clipă, dacă neostoita sa sete de acțiune nu primește răspuns; că Larry Pettifer ar prefera să vadă lumea îmbulzindu-se spre o catastrofă decît să n-aibă el nimic de făcut.

— Ai făcut o alegere greșită, Timbo. Aveai nevoie de un tip mai puțin valoros. Adică de un rahat mai mare.

— Ia aici, Larry, și mănîncă ceva, zic eu, întinzîndu-i o bucată de plăcintă cu carne. Uite, mai ia și o înghițitură de limonadă.

Căci asta este crima pe care o comit ori de cîte ori îl văd că-ncepe să se înmoaie: mă folosesc de cuvinte ca să-i înfrîng rezistența; îi flutur prin fața ochilor stindardul îngrozitor al datoriei. Îmi fac numărul de coordonator principal, vorbindu-i așa cum obișnuiam s-o fac în școală, cînd Larry era fiul răzvrătit al unui pastor, iar eu eram Regele Babilonului.

— Mă auzi?

— Te aud.

— Chestiei ăsteia i se spune serviciu, ți-aduci aminte? Adică pui mîna și cureți rețeaua de canalizare politică. Este cea mai murdară muncă pe care o oferă democrația. Dacă vrei s-o lași în seama altcuiva, noi te vom înțelege.

O tăcere interminabilă. Cînd e beat, Larry nu este niciodată stupid. Uneori este mult mai perspicace cînd e beat decît cînd e treaz. Iar eu l-am flatat. I-am oferit drumul cel mai greu, sus pe creastă.

— Vorbind cît se poate de democratic, Timbo, nu crezi că ne-ar fi de fapt mult mai bine cu canalele mur-

dare? întreabă el, făcînd acum pe custodele democrației noastre propovăduitoare a libertății conștiinței.

— Nu, nu cred. Dar, dacă asta este părerea ta, atunci spune-o și du-te acasă.

Ceea ce este puțin cam dur din partea mea, dar în privința lui Larry sînt încă în faza lacomă: el este creația mea și trebuie să-mi rămînă sub control, indiferent pe ce butoane va trebui să apăs ca să rămînă al meu. Abia au trecut cîteva săptămîni de cînd rezidentul atotstăpînitor de la Ambasada Sovietică din Londra, un bărbat despre care se presupune că se numește Brod, l-a recrutat ca agent după un interminabil mers pe sîrmă. Acum, ori de cîte ori Larry se întîlnește cu Brod, sînt extrem de îngrijorat. Nici nu îndrăznesc să mă gîndesc la părerile răzvrătite care îi influențează natura impresionabilă și capricioasă, umplînd vidul permanentei sale plictiseli. Atunci cînd îl trimit în lume, aștept de fapt să se întoarcă și mai legat de mine decît în momentul în care plecase. Iar dacă toate astea sună a fantezie de proprietar, asta este și din cauza felului în care am fost antrenați noi, mînuitorii de marionete tinere, să ne conducem soldații: ei sînt copiii noștri, cealaltă familie, compusă din băieții și femeile pe care trebuie să-i conducem, să-i sfătuim, să-i ținem în stare de funcționare, să-i motivăm, să-i cocoloșim, să-i desăvîrșim și să-i luăm în posesie.

Deci Larry mă ascultă, iar eu la rîndul meu îl ascult. Și, bineînțeles, sînt cît se poate de convingător și de liniștitor. Poate că tocmai de-aceea ațipește pentru cîteva clipe, căci deodată capul transpirat, de geniu cu pantaloni scurți, zvîcnește în sus, de parcă tocmai s-a trezit din somn.

— Timbo, am o problemă gravă, mă anunță el cu un glas sobru, plin de sinceritate. De fapt, e o chestie foarte serioasă. Ultraserioasă.

— Povestește-mi, spun eu generos.

Dar inima mi-a căzut deja în călcîie. E vorba despre o femeie, îmi zic în sinea mea. Încă una. E gravidă, și-a tăiat venele, a plecat de-acasă, bărbatul ei îl caută pe Larry ca să-l biciuiască. O mașină, îmi zic. Încă una. A făcut-o praf, a furat-o, a uitat unde a parcat-o. Toate problemele astea se iviseră cel puțin o dată în scurta noastră viață opera-

tivă, astfel încît, în momentele în care moralul îmi era mai scăzut, am început să mă întreb dacă Larry merita efortul, adică exact ceea ce Ultimul Etaj mă întreabă aproape de la începutul strădaniei mele.

— E vorba de inocența mea, explică el.

— De ce anume?

Repetă cu multă precizie.

— Problema mea, Timbo, constă în inocența mea omnivoră, incurabilă și obtuză. Nu sînt în stare să mă rup de viață. Pentru că o iubesc prea mult. În toată realitatea și în toată ficțiunea ei. Iubesc în permanență pe toată lumea. Iar cel mai tare iubesc ultima persoană cu care am stat de vorbă.

— Și corolarul situației ăsteia?

— Corolarul situației ăsteia e că trebuie să fii al naibii de atent ce-mi ceri să fac. Fiindcă am s-o fac. Ești un tip foarte elocvent. O dulceață de om. Trebuie să fii chibzuit, pricepi ce-ți spun? Să iei cu porția. Să nu-mi iei totul, tot timpul.

Apoi își întoarce fața spre mine, dîndu-mi posibilitatea să-i văd lacrimile de bețiv curgîndu-i pe obraji precum ploaia; ele nu-i afectează totuși vocea care este, ca de obicei, intenționat blîndă și dulce.

— Vreau să spun că pentru tine e OK să-ți vinzi sufletul. Fiindcă nici nu ai așa ceva. Dar ce fac eu cu al meu?

Nu-i iau în seamă apelul.

— Rușii recrutează în stînga, în dreapta și la centru, spun eu cu un glas din care nu răzbate decît vocea rațiunii, glasul pe care Larry îl urăște la nesfîrșit. Nu au nici un fel de scrupule, dar au foarte mult succes. Și dacă Războiul Rece va deveni vreodată fierbinte, or să ne cumpere pe nimic, în cazul în care nu reușim să-i batem cu propriile lor arme.

Tactica mea dă roade, căci a doua zi, contrar tuturor așteptărilor, mai puțin alor mele, Larry se prezintă la întîlnirea cu legătura lui, probîndu-și din nou ca un înger calitățile în rolul de Protector Necunoscut al Binelui. Pentru că în cele din urmă — aceasta era în zilele acelea

convingerea subalternului meu — în cele din urmă, condus cum trebuie, fiul pastorului sfîrșește prin a se supune, inocența lui obtuză nemaiopunînd nici o rezistență.

Pașaportul meu stătea în sertarul din dreapta al biroului. Un pașaport britanic adevărat, din vechea școală, albastru cu auriu, cu nouăzeci și patru de pagini; un document care îi înspăimînta pe toți străinii, pe numele Timothy d'Abell Cranmer, neînsoțit de vreun copil, de profesie nemenționată, termen de expirare peste șapte ani — să sperăm că înaintea proprietarului.

Ia-ți pașaportul, zisese Merriman.

De ce? Unde vrea să mă trimită? Sau îmi va spune, în spiritul unei vechi camaraderii: ai timp pînă mîine după-amiază la ora trei să dai de el?

Urechile îmi vîjîiau. Am auzit țipetele, apoi suspinele și, în sfîrșit, vaietele vîntului. Se iscase furtuna. Mînia lui Dumnezeu. Ieri — o zăpadă de toamnă nebună, iar seara o adevărată furtună pe mare, care trîntește obloanele de la ferestre, fluieră pe la streșini și face să trosnească toată casa din încheieturi. Stăteam în picioare lîngă fereastra biroului și priveam picăturile de ploaie care biciuiau geamul. Pe cînd mă uitam așa, fără țintă, în întunericul de-afară, am văzut chipul palid al lui Larry privindu-mă din ploaie, cu trăsăturile crispate într-un rînjet; mîna lui albă și fină a bătut darabana în geam.

Este ajunul Anului Nou, dar pe Emma o doare din nou spatele și n-are chef de sărbători. S-a retras în apartamentele sale regale și s-a întins pe scîndura patului. Felul în care dormim l-ar nedumeri categoric pe cel care ar căuta alcovul convențional al unui cuplu de amanți, pentru că la noi casa este împărțită în aripa Emmei și aripa mea, lucru hotărît chiar din prima zi în care a venit la mine: fiecare dintre noi va avea dreptul la suveranitate, la teritoriu și la singurătate. Emma mi-a cerut-o și eu am fost de acord, nevenindu-mi totuși să cred că mă va pune să-mi țin promisiunea. Numai că este exact ceea ce mă pune să fac. Chiar și atunci cînd îi duc ceaiul, puțină supă, sau orice altceva cred că i-ar plăcea, mai întîi bat la ușă și

aștept pînă cînd o aud spunîndu-mi că am voie să mă apropii. Iar în seara asta, fiindcă este ajunul Anului Nou, primul pe care îl petrecem împreună, mi se permite să mă întind lîngă ea și să o țin de mînă; în timp ce stăm de vorbă, privind în tavan, din casetofonul ei se revarsă muzică de lăută, iar restul Angliei petrece.

— Omul ăsta este culmea, se plînge ea — cu oarecare umor, e-adevărat, dar nu suficient ca să-și ascundă dezamăgirea — vreau să spun că pînă și *Larry* știe cînd e Crăciunul. Putea măcar să dea un telefon.

Așa că îi explic, și nu e prima dată că fac acest lucru, că pentru Larry Crăciunul este o oroare; că, de cînd îl cunosc, în fiecare an de Crăciun mă amenință că se convertește la islamism; și că, în fiecare an de Crăciun pleacă într-o călătorie nebună și îndărătnică ca să scape de grozăvia zaiafeturilor englezești aproape păgîne. Pictez în cuvinte un tablou glumeț, cu Larry traversînd un deșert neospitalier, alături de un grup de beduini arabi. Dar am impresia că nici nu mă ascultă.

— La urma urmelor, în ziua de azi nu există nicăieri în lume un loc de unde să nu poți da un telefon, zice ea cu un glas sever.

Căci adevărul este că de-acum Larry a devenit bătaia noastră de cap, geniul nostru rătăcitor. Aproape că nu se mai întîmplă nimic în viețile noastre fără un semn prealabil în direcția lui Larry. Pînă și ultima noastră producție viticolă, deși nu va fi bună de băut decît peste un an, a primit pseudonimul artistic de „Château Larry".

— Noi în schimb îl sunăm suficient de des, se plînge ea. Vreau să spun că ar fi putut măcar să ne anunțe că este bine.

În realitate ea este cea care-l sună, numai că menționarea acestei stări de fapt ar însemna o încălcare a suveranității sale. Îl sună ca să fie sigură că a ajuns cu bine acasă; să-l întrebe dacă este bine să cumpere struguri din Africa de Sud; să-i amintească de cina la care a fost invitat de Decan și la care a făgăduit că se va duce, sau de întîlnirea studenților din anii terminali, la care trebuie să participe și să fie treaz și la locul lui.

— Poate că o fi agățat vreo frumusețe, sugerez eu, cu sufletul plin de speranță, într-o măsură mult mai mare decît își închipuie ea.

— Păi, de ce nu ne spune? S-o aducă și pe ea, dacă trebuie. Doar n-o să fim împotrivă, nu?

— Departe de noi așa ceva.

— Pur și simplu, detest gîndul că este singur.

— De Crăciun.

— Oricînd. De cîte ori iese pe ușă, am impresia că n-are să se mai întoarcă niciodată. Este — nu știu — ca și cum ar fi în primejdie.

— Eu cred că s-ar putea să afli că este ceva mai puțin delicat decît îl bănuiești, îi spun cu ochii în tavan.

De cîtăva vreme, am observat că vorbim mai bine cînd nu ne privim. Poate că este singurul mod în care mai putem vorbi.

— A ajuns prea devreme pe culme, ăsta-i necazul lui Larry. Strălucitor la Universitate, un fîsîit în lumea reală. Am avut vreo două sau trei cazuri în generația mea. Dar toți au stofă de supraviețuitori. Apucători e, parcă, un cuvînt mai bun.

Ziceți-i apărare, ziceți-i cum doriți, în termeni mult mai triviali: în ultimele săptămîni, m-am auzit de nenumărate ori jucînd rolul Bunului Samaritean de pe pămînt. În seara asta însă, Dumnezeu s-a săturat de duplicitatea mea. Abia am terminat de vorbit că și aud nu cîntatul vreunui cocoș, ci o darabană bătută într-una din ferestrele de la parter. Un sunet atît de distinct și atît de bine așezat pe ritmul muzicii de lăută, încît preț de o clipă m-am întrebat dacă nu cumva el nu există decît în mintea mea; dar Emma își smulge mîna dintr-a mea de parcă aș fi înțepat-o, apoi se răsucește pe-o parte și se ridică în picioare. Și, aidoma lui Larry, nu strigă, ci vorbește. Cu el. Ca și cum Larry și nu eu ar fi stat întins alături de ea.

— Larry? Tu ești? Larry?

Darabana este înlocuită de un glas slab, care sfidează gravitația și zidurile de piatră groase de aproape un metru; are o capacitate uluitoare de a te găsi oriunde te ascunzi. Evident, Larry nu a auzit-o pe Emma. Nu avea cum s-o audă. Nimic din lumea asta nu putea să-i arate unde ne aflăm și nici măcar dacă sîntem acasă. E-adevărat

că la parter sînt aprinse vreo două lumini, dar sînt cele două care ard tot timpul, ca să-i descurajeze pe eventualii spărgători. În plus, mașina mea e încuiată în garaj.

— Hei, Timbo. Emm. Iubiților. Coborîți podul. Am venit acasă. Vă mai aduceți aminte de Larry Pettifer, marele educator? Pettifer Petomanul? Un An Nou fericit. Și orice alt drac fericit.

Așa îi spune el, Emm. Iar ea n-are nimic împotrivă. Dimpotrivă, am început să cred că privește acest nume ca pe o favoare.

Dar eu? În spectacolul ăsta de cabaret, eu chiar nu am nici o replică? Nu este rolul meu, ba aș zice chiar datoria mea, să-i cînt în strună? Să mă reped la fereastra dormitorului, să o deschid într-un zvîcnet, să mă aplec peste pervaz și să strig: „Larry, tu ești, ai reușit — ești singur? Ascultă, spinarea Emmei i-a jucat iar o festă. Cobor imediat!" N-ar trebui să fiu încîntat, să-i urez bun venit lui, celui mai vechi prieten care este singur în ajunul Anului Nou? Timbo, stînca lui, cel care l-a zdrobit, după cum îi place să spună? Să alerg pînă la parter, să aprind luminile de afară și să mă uit atent la el prin vizetă, în timp ce desfac zăvoarele, ca să-i văd silueta byroniană legănîndu-se în întuneric? Să-mi arunc brațele în jurul lui, conform noului nostru obicei de a ne îmbrățișa, în jurul neprețuitului său mantou austriac de ploaie, căruia el îi spune blana lui de sobol, și asta cu toate că este ud pînă la piele, căci mersese cu mașina de la Londra pînă în clipa în care obiectul ăla nenorocit avusese o izbucnire de voință și se răsturnase într-un șanț, obligîndu-și șoferul să facă autostopul și să accepte o călătorie în compania unui grup de fete bătrîne, amețite de băutură? În seara asta, barba de designer are șase zile vechime, iar aura de superioritate care îl însoțește nu este doar rezultatul alcoolului; este o lumină, o scînteiere de locuri îndepărtate. Cred că am avut dreptate: fusese iar plecat într-una din călătoriile sale eroice și acum va începe să se umfle în pene.

— O doare spatele? zice el. Pe Emm? Baliverne. Nu se poate să o doară *spatele*, nu în seara *asta*, nu pe *Emm*!

Are dreptate.

Deja sosirea lui se dovedește a fi un tratament miraculos. La miezul nopții, Emma e pe cale să-și înceapă din nou ziua, de parcă niciodată în viața ei n-ar fi suferit de dureri de spinare. Și, în timp ce alerg prin cabinetul meu de toaletă, pregătind baia pentru Larry, scoțînd șosete curate, pantaloni, cămașă, pulover și o pereche de papuci care să înlocuiască cizmele alea îngrozitoare din piele de capră, o aud pe Emma vînturîndu-se prin dormitorul ei, într-o veselă nehotărîre. Să-mi pun blugii sau fusta cea lungă, de casă, pe care mi-a făcut-o Tim cadou de ziua mea? Ușa șifonierului scîrțîie, fusta este cea care a primit aprobarea. Să aleg bluza albă cu guler înalt sau pe cea neagră și decoltată? Cea albă, mai ales că lui Tim nu-i place să arăt prea picant. Și-apoi, la bluza albă pot să port colierul *intaglio* pe care Tim a insistat să mi-l dăruiască de Crăciun.

Dansăm.

Dansul mă stînjenește, iar Larry știe foarte bine asta; pentru el însă, este ceva cu totul natural: acum este elegantul dansator de foxtrot din coloniile britanice, acum cazacul țicnit care, cu mîinile înfipte în șolduri, se învîrtește țanțoș în jurul ei, cu mișcări sacadate, lipăind cu papucii pe podeaua de lemn lustruit. Cîntăm, deși n-am talent, iar la biserică am învățat de mult doar să mimez cîntecele. La început ne ținem unul lîngă altul într-un triunghi foarte strîns, ascultînd cele douăsprezece bătăi ale pendulei. Apoi ne împletim brațele, cîte un braț alb și moale pentru fiecare, și dăm drumul într-un glas cunoscutului *Auld Lang Syne*, în timp ce Larry lansează trilurile de soprană ale băiatului din corul bisericii din Winchester, iar pe pieptul Emmei cameele saltă în ritmul muzicii, aruncînd în jur focuri colorate. Și, cu toate că surîsul și privirile ei sînt pentru mine, n-am nevoie de lecții la școala iubirii ca să știu că fiecare linie și fiecare bornă de contact din trupul ei, din creștetul capului împodobit de coama întunecată de păr, pînă la cutele pline de castitate ale fustei, se îndreaptă spre el. Și cînd, la trei și jumătate, se face încă o dată ora de culcare și Larry ne urmărește cu ochi plictisiți din fotoliul în care s-a prăbușit de cîtva timp, iar eu stau în spatele ei și îi masez umerii, știu că mîinile pe

care Emma le simte plimbîndu-i-se pe trup sînt ale lui, nu ale mele.

— Prin urmare, iar ai fost plecat într-una din călătoriile alea, îi spun a doua zi dimineață în bucătărie, constatînd că mi-a luat-o înainte și că-și pregătește sandvișuri și ceai.

Larry n-a pus geană pe geană. Tot timpul l-am auzit fîțîindu-se de colo-colo prin biroul meu, răscolindu-mi cărțile, deschizînd sertarele neîncuiate, întinzîndu-se pe canapea și ridicîndu-se din nou în picioare. Toată noaptea am îndurat duhoarea rîncedă a înfiorătoarelor sale țigări rusești: „Prima“ — pentru momentele în care vrea să se simtă ca un intelectual înregimentat; „Belomorkanal“ — atunci cînd simte nevoia unui cancer de plămîni micuț și liniștitor, după cum îi place să spună.

— Mă rog, da, am fost, este el în sfîrșit de acord.

Căci fusese neobișnuit de reticent în privința absenței sale, ațîțînd în mine speranța că își găsise și el o femeie numai și numai a lui.

— În Orientul Mijlociu? sugerez eu.

— Nu tocmai.

— În Asia?

— Nici. De fapt, a fost strict europeană. Într-un bastion al civilizației europene.

Nu-mi dau seama dacă încearcă să-mi închidă gura sau dacă, dimpotrivă, vrea să mă provoace să atac cu mai multă putere, dar nu-i fac în nici un caz pe plac. Nu mai sînt paznicul lui. Soldații care au fost lăsați la vatră și și-au regăsit liniștea — dar oare Larry o fi fost vreodată liniștit? — cad în sarcina Secției de Probleme Sociale (pînă la noi dispoziții scrise).

— Oricum, într-un loc plăcut și păgîn, îi sugerez, gata să atac alte subiecte.

— O, a fost într-adevăr plăcut și păgîn. Dacă vrei o experiență totală de Crăciun, încearcă savoarea unui loc numit Groznîi în decembrie. Beznă neagră ca smoala, totul pute a petrol, cîini beți pe străzi, adolescenți cu bijuterii de aur și Kalașnikovuri în mîini.

— Groznîi, în Rusia? zic eu, privindu-l țintă.

— De fapt, în Cecenia. În Caucazul de Nord. Independență proclamată unilateral. Moscova e un pic iritată.

— Cum ai ajuns acolo?

— Am făcut autostopul. Am zburat la Ankara. Pe urmă la Baku. Pe urmă m-am strecurat ușor pe litoral. Și-am cotit-o la stînga. O nimica toată.

— Și ce-ai făcut acolo?

— Am vizitat niște vechi prieteni. Niște prieteni ai unor prieteni.

— Ceceni?

— Unul sau doi. Și vreo cîțiva vecini de-ai lor.

— I-ai anunțat pe cei de la Birou?

— Adevărul e că nu m-am gîndit că ar trebui să-mi bat capul cu așa ceva. O călătorie de Crăciun. Munți frumoși. Ce-i privește pe ei chestia asta? Emma își bea ceaiul în pat?

S-a și apropiat de ușa bucătăriei, cu o ceașcă de ceai proaspăt în mînă.

— Lasă, dă-mi-o mie, spun eu cu un glas tăios, luîndu-i ceașca fără politețuri inutile. Oricum mă duc sus.

Groznîi? îmi tot repet în gînd. Relatările de presă recente spun că, în ziua de azi, Groznîi este unul dintre cele mai puțin ospitaliere orașe de pe pămînt. Eu, unul, aș fi pus pariu că nici măcar Larry n-ar fi riscat să fie măcelărit de cecenii setoși de sînge, și asta numai și numai ca să scape de Crăciunul englezesc. Nu cumva minte? Sau încearcă să mă șocheze? Ce vrea să spună cu prietenii ăia vechi, prietenii prietenilor, vecinii prietenilor? La Groznîi și pe urmă unde? Oare Biroul l-a re-recrutat fără să-mi spună? Refuz să merg pe drumul ăsta. Și mă port de parcă discuția noastră n-a loc avut niciodată. La fel face și Larry, cu excepția afurisitului ăluia de zîmbet și a strălucirii superioare, venită din depărtări.

— Emm a fost de acord să mă ajute la cîteva dintre cauzele mele pierdute, spune Larry pe cînd ne plimbăm agale pe terasa de sus, într-o seară de duminică pe cerul căreia se desfășoară focurile bengale ale apusului. Bineînțeles, dacă nu te deranjează.

Duminicile nu se mai rezumă la masa de prînz. Din cînd în cînd, toți trei ne simțim atît de fericiți împreună, încît Larry se simte obligat să stea și la cină. În cele opt săptămîni de cînd a început să vină la noi, caracterul

vizitelor lui s-a schimbat radical. Gata cu istorioarele nesărate din viața de zi cu zi a lumii universitare. Le-a luat locul Larry, visătorul planetar și predicatorul de duminică, omul care acum turbează de furie împotriva rușinoasei inerții occidentale, sau descrie viziuni dulcege despre războaiele altruiste duse de forțele armate ale Națiunilor Unite, care primiseră autorizația să-și îmbrace uniformele de Batman și să ia gîtul cît ai clipi tiraniei, epidemiilor și foametei. Și, din moment ce întîmplarea face ca eu să privesc fanteziile de genul ăsta drept niște aiureli periculoase, mie îmi revine rolul ghinionist al scepticului familiei.

— Și ea pe cine o să salveze? mă interesez cu prea mult sarcasm în glas. Triburile arabe? Stratul de ozon?

Larry izbucnește în rîs și-mi trîntește o palmă pe umăr, ceea ce mă face să trec imediat în defensivă.

— Pe toate, fir-ai tu să fii, Timbo, așa, ca să-ți facă-n ciudă. Fără ajutorul nimănui.

Númai că, în timp ce mîna lui se odihnește pe umărul meu, iar eu îi întorc zîmbetul mult prea strălucitor, ceea ce mă îngrijorează efectiv este ceva mult mai substanțial decît numele cu care o strigă el. În zîmbetul acela, descifrez promisiunea unei rivalități răutăcioase, dar inofensive. În spatele zîmbetului însă, citesc un avertisment împotriva unei socoteli iminente: „Ți-aduci aminte, Timbo, tu m-ai pus în funcțiune!“ spun ochii lui batjocoritori. „Asta nu-nseamnă însă că poți să mă și oprești.“

Dar în mine se naște o dilemă provocată de conștiință, sau, cum ar spune Larry, de sentimentul meu de culpabilitate. Eu sînt atît prietenul, cît și cel care l-a creat pe Larry. Iar ca prieten, știu că toate aceste cauze fără speranță cu care agită aerul fetid din Bath — Opriți Nelegiuirea din Ruanda, Nu Lăsați ca Bosnia să Sîngereze pînă la Moarte, Acționați Acum pentru Molucce — sînt singurele mijloace pe care le are la îndemînă ca să umple vidul în care îl aruncase debarcarea lui din Birou.

— Ei bine, sper să-ți fie de vreun folos, zic eu cu generozitate. Știi că, dacă ai nevoie de spațiu, poți oricînd să folosești grajdurile.

Din nou nu-mi place expresia pe care i-o surprind pe chip. Și cînd, peste vreo două zile, mă hotărăsc să aflu în

ce anume o tîrîse Larry, mă izbesc, culmea, de un zid de mister.

— E o chestie asemănătoare cu Amnesty International, zice ea, fără să-și ridice privirea de pe mașina de scris.

— Pare să fie ceva nemaipomenit. Înseamnă că îi scoateți din închisoare pe deținuții politici, și așa mai departe?

— Da, chestii de-astea.

Bate mai departe la mașină.

— Înseamnă că e un proiect foarte ambițios, mă avînt eu stîngaci, căci a duce o conversație dintr-un capăt în altul al studioului ei de la mansardă implică un efort considerabil.

În ultima vreme s-au adunat multe duminici, dar toate se topesc într-una singură. Duminicile sînt ziua lui Larry, apoi sînt ziua lui „Larry-și-Emma", iar pe urmă se transformă într-un adevărat infern care, în ciuda variațiilor, este sufocant de asemănător. Mai precis, este luni dimineața devreme și cerul se luminează dincolo de Mendips. Larry ne-a părăsit acum o jumătate de oră și totuși, păcănitul îngrozitoarei sale mașini care cobora pe alee zăngănind și trăgînd vînturi puturoase prin țeava de eșapament îmi mai răsună și acum în urechi; iar acel „somn ușor, iubiților", rostit cu atîta dulceață în glas, este un ordin căruia mintea mea refuză cu încăpățînare să i se supună.

Aparent, Emma face același lucru, deoarece în momentul acesta stă, ca o santinelă goală, la fereastra dormitorului meu și privește hora scamelor negre de nori destrămîndu-se și adunîndu-se din nou pe cerul aprins de soare de la răsărit. Mărturisesc că niciodată în viața mea nu am văzut ceva atît de inaccesibil și de plin de frumusețe ca Emma privind ieșirea zorilor, înveșmîntată doar în pletele-i întunecate.

— Asta este *exact* ceea ce mi-aș dori să fiu, spune ea pe tonul acela dens și mult prea entuziasmat care începe să-mi trezească tot felul de bănuieli. Vreau să fiu și eu sfîșiată și apoi cusută la loc.

— Păi, tocmai pentru asta ai și venit aici, iubito, îi amintesc eu.

Dar ei nu-i mai place să-și împartă visele cu mine.

— Ce se-ntîmplă cu voi? mă întreabă.

— Care „voi"?

Dar îmi ignoră întrebarea. Știe și ea, după cum știu și eu, că viețile noastre nu cuprind decît un singur partener.

— Ce fel de prieteni ați fost? întreabă ea.

— N-am fost iubiți, dacă la asta te gîndești cumva.

— Păi, poate că ar fi trebuit să fiți.

Uneori nu pot să sufăr toleranța asta a ei.

— De ce?

— Pentru că așa v-ați fi eliberat. Majoritatea englezilor pe care îi cunosc și care au învățat în școli de stat au trăit în adolescență povești de dragoste cu alți băieți. Tu n-ai fost niciodată îndrăgostit de el?

— Mi-e teamă că nu. Zău că n-am fost.

— Dar poate că el a fost îndrăgostit de tine. Strălucitorul lui cavaler puțin mai în vîrstă. Modelul lui.

— Ești cumva sarcastică?

— El zice că ai avut o mare influență asupra lui. Ai fost omul lui cinstit și de nădejde. Chiar și după ce a terminat școala.

Ziceți-i meșteșug, ziceți-i țicneală de îndrăgostit: în mine simt o răceală de gheață. Răceala aceea operativă. Oare Larry a încălcat *omertà* — după douăzeci de ani de viață legat de catargul secretului, s-a pocăit oare în fața iubitei mele? Folosise cumva aceleași formulări fățarnice pe care i le aruncase odată în față răbdătorului său ofițer? *Cranmer a pervertit în mine omenia, Emma, m-a sedus, mi-a exploatat inocența mioapă, m-a transformat într-un mincinos și un prefăcut?*

— Și ce altceva ți-a mai spus? întreb eu, surîzînd.

— De ce? Mai e și altceva?

Este tot goală, dar de-acum goliciunea nu-i mai face plăcere, așa că se-nfășoară într-o cuvertură, rămînînd mai departe la postul ei de observație.

— Mă întrebam doar ce formă se presupune că a luat influența mea diavolească.

— El n-a spus „diavolească". Tu o spui.

Acum era rîndul ei să-și impună un hohot de rîs.

— Pot să mă întreb dacă nu cumva sînt prinsă între voi doi, nu? Poate că ați fost împreună și la închisoare.

Asta ar explica de ce Trezoreria te-a pus pe liber la patruzeci și șapte de ani.

De dragul ei, trebuie să cred că glumește; că este o modalitate de a scăpa de un subiect care amenință să-i scape din mînă. Probabil că se așteaptă să izbucnesc în rîs. Dar, dintr-o dată, distanța dintre noi devine de netrecut și ni se face brusc frică. Niciodată nu am fost atît de departe unul de celălalt și nici nu ne-am oprit atît de conștienți în fața a ceea ce nu se putea pune în cuvinte.

— Ai să te duci să-i asculți prelegerea? întreabă ea, cu un fals efort de a schimba subiectul.

— Ce prelegere? Eu credeam că o prelegere în fiecare duminică este de-ajuns.

Dar știu cît se poate de bine despre ce prelegere este vorba. Se numește „Victoria irosită: politica externă occidentală din 1988 pînă în prezent“ și este încă o diatribă marca Pettifer împotriva falimentului moral al politicii externe occidentale.

— Larry ne-a invitat la cursul de deschidere de la Universitate răspunde ea, dorind în același timp să aflu din vocea ei că face dovada unei răbdări supraomenești. Ne-a dat două bilete și vrea să ne ducă după aceea să mîncăm împreună niște *curry*.

Eu sînt însă prea amenințat, prea atent și prea furios ca să fiu amabil.

— Mulțumesc, Emma, dar nu cred că mai sînt un adept al acestui fel de mîncare. Și din moment ce tu ești, ca să zic așa, prinsă între noi doi...

— Da?

Mă opresc la timp. Spre deosebire de Larry, detest vorbăria; viața m-a învățat să nu rostesc lucruri periculoase. Ce rost ar avea să-i spun că nu Emma este cea prinsă între mine și Larry, ci că, dimpotrivă, Cranmer este prins între propriile sale creații? Aș vrea să-i strig în față că, dacă este în căutarea unor exemple de abuz de influență, nu e nevoie să meargă mai departe de manipularea pe care o exercită Larry asupra ei însăși; de felul lipsit de remușcări în care o modelează și o seduce, apelînd la început săptămînal, apoi zilnic, la conștiința ei infinit accesibilă; de recrutarea ei fără scrupule pe post de ajutor și de servitor personal, sub acoperișul așa-numite-

lor cauze pierdute pe care el continuă să le îmbrățișeze; iar dacă minciuna este dușmanul ei principal, atunci să o caute în noul ei prieten.

Dar nu spun nimic din toate acestea. Spre deosebire de Larry, eu nu sînt un om al confruntărilor. Nu încă.

— Vreau doar să fii liberă, îi spun. Nu vreau să fii prinsă în cursă de nimeni.

Un gînd îmi străpunge însă creierul ca un ferăstrău: *Se joacă, numai, cu tine! Asta face! De ce nu vezi mai departe de vîrful nasului? Are să te ridice din ce în ce mai sus și, cînd se va plictisi de tine, are să te lase singură acolo, clătinîndu-te pe marginea prăpastiei. El reprezintă toate acele lucruri de care ai vrut să scapi, adunate într-o singură persoană de mine și numai de mine.*

Asta este Epoca Întunecată. Toată viața mea dinainte de Emma. Îl ascult pe Larry aflat în postura sa cea mai proastă, împuindu-mi urechile cu cuceririle sale. Au trecut șaptesprezece ani de la conversația aceea de pe colina de lîngă Brighton, cînd Cranmer își îmbărbătase tînărul agent plin de lacrimi. Astăzi, Larry este socotit drept cea mai bună armă din arsenalul Biroului. Unde ne aflăm? La Paris? La Stockholm? Într-una din cîrciumioarele noastre din Londra, în care nu mergeam niciodată de două ori la rînd? Ne aflăm în apartamentul conspirativ de pe Tottenham Court Road, înainte să fie demolat în favoarea uneia dintre chestiile astea moderne pe care le poți vedea oriunde? Larry se fîțîie prin cameră, bea Scotch, se încruntă la chipul încruntat al Marelui Conducător, iar eu îl privesc atent.

Cureaua pantalonilor îi strînge șoldurile suple. Scrumul țigării lui puturoase se împrăștie pe haina descheiată, căreia i-a atribuit recent rolul de semn distinctiv. Degetele fine sînt îndreptate în sus, iar mîinile lui mulg aerul în ritmul sentințelor sale neroade. Faimosul cîrlionț Pettifer, acum cu reflexe cenușii, continuă să i se legene pe frunte, într-o răzvrătire lipsită de maturitate. Mîine pleacă iar în Rusia, oficial pentru o întîlnire de o lună a unor mahări universitari, la Universitatea de Stat din Moscova; în realitate, este vorba, ca în fiecare an, de perioada de odihnă și recreere în comapnia ultimului supraveghetor

KGB, neverosimilul atașat cultural adjunct Konstantin Abramovici Ceceev.

Felul în care se ocupă Moscova de Larry în ultima vreme are în el ceva maiestuos și anacronic în același timp: tratament rezervat VIP-urilor la aeroportul Șeremetievo, o limuzină ZIL cu geamuri negre, care să-l ducă urgent la apartamentul pe care i-l pun la dispoziție, cele mai bune locuri la restaurante și la spectacole, cele mai frumoase femei. Plus Ceceev, venit special de la Londra ca să facă pe majordomul. Dacă pășești dincolo, ai putea să-ți închipui că-i oferă onorurile de rămas-bun datorate unui vechi agent al serviciului secret britanic.

— Pentru femei, loialitatea este un maldăr de gunoaie, declară Larry, scoțîndu-și limba încărcată și studiindu-i culoarea. Cum să fiu eu răspunzător de sentimentele unei femei, cînd nu pot să răspund nici pentru ale mele? adaugă el și se trîntește într-un fotoliu.

De ce oare pînă și cea mai stîngace din mișcările lui este plină de atîta grație indolentă?

— Cu femeile, singura cale de a afla ce le este de-ajuns este să faci prea mult, anunță el, spunîndu-mi, practic, să notez vorbele astea pentru posteritate.

În momentele de felul ăsta, încerc să mă gîndesc la Larry de pe poziții critice. Sarcina mea este să-l cocoloșesc, să-i satisfac capriciile, să-i ridic moralul, să-i înfrunt insultele și să nu-mi pierd niciodată zîmbetul.

— Tim?

— Da, Emma.

— Trebuie să știu.

— Tot ce dorești, spun eu generos și-mi închid cartea, una din cărțile alea scrise de femei din biblioteca ei, pe care mi-e greu să o duc pînă la capăt.

Sîntem în sufrageria specială pentru micul dejun, un borcan înfipt în partea de sud-est a casei de iubitul unchi Bob. Razele soarelui de dimineață o transformă într-un loc cît se poate de plăcut. Emma s-a oprit în pragul ușii. De cînd s-a dus singură la cursul lui Larry, abia dac-o mai văd.

— E o minciună, nu-i așa? zice ea.

O trag ușor în cameră și închid ușa, pentru ca doamna Benbow să nu ne poată auzi.

— Ce anume să fie o minciună?

— Tu. Tu nu exiști. M-ai făcut să mă culc cu cineva care nu există.

— Vorbești de Larry?

— Vorbesc de *tine*! Nu de Larry. De *tine*! De ce crezi că m-am culcat cu Larry? De *tine* e vorba!

Pentru că te-ai culcat cu el, îmi spun.

Numai că acum, ca să-și ascundă fața, a sărit să mă îmbrățișeze. Privesc în jos și constat cu surprindere că mîna mea dreaptă acționează din proprie inițiativă, bătînd-o blînd și liniștitor pe spate, pentru că îi înțelesesem greșit povestea-paravan. Și în clipa aceea îmi vine ideea că, atunci cînd nu-ți mai rămîne nimic util de făcut pe tot pămîntul ăsta creat de Dumnezeu, să bați ușor pe cineva pe spate este un mod de a-ți petrece timpul la fel de bun ca oricare altul. Lipită de mine, Emma suspină și se sufocă, bîiguie cînd Larry, cînd Tim, preferă să mă acuze pe mine în loc să se acuze pe ea însăși, dar multe din cuvintele ei se pierd, slavă Domnului, în pieptul scrobit al cămășii mele. Urechea mea prinde sensul cuvîntului *fațadă*, sau poate *șaradă*. Și cuvîntul *ficțiune*, sau poate *fricțiune*.

Între timp, mă gîndesc îndelung cine este, în ultimă instanță, vinovat de scena asta și de altele ca ea. Căci în lumea în care am crescut eu și Larry ar fi o greșeală să presupui că, doar pentru că mîna dreaptă consolează, cea stîngă nu va încerca o acțiune furișă, pe cont propriu.

Și tot nu mă poate părăsi. Uneori se furișează ca un hoț în camera mea în toiul nopții și facem dragoste fără să scoată un sunet. Apoi se strecoară afară, lăsîndu-și lacrimile pe perna mea, mai înainte ca lumina zilei să o găsească lîngă mine. Timp de o săptămînă, abia dacă ne salutăm din cap, iar fiecare își locuiește spațiul, fără să-l încalce pe al celuilalt. În partea ei de casă nu se aude decît țăcănitul mașinii de scris: Dragă Prietene, Dragă Susținătorule, Dragă Doamne, scoate-mă de aici, dar cum? Vorbește la telefon nu știu cu cine, deși bănuiesc. Uneori telefonează și Larry; dacă răspund eu, sînt numai miere,

ca și el de altfel, așa cum trebuie să se poarte doi spioni în timp de război.

— Bună, Timbo. Cum îți merg trucurile?

În mintea mea nu există decît un singur truc și ăla îi aparține. Dar cui ce-i pasă, din moment ce sîntem prieteni așa de buni?

— Foarte comic, n-am ce zice. E pentru tine, iubito. De la Controlul Misiunii, spun eu, trecîndu-i legătura Emmei prin centrala interioară.

A doua zi, dau instrucțiuni să mi se decupleze telefonul, dar nici așa Emma nu se hotărăște dacă să rămînă sau să plece.

— Ca simplă informație, eu cum am să aflu că m-ai părăsit? o întreb într-o noapte cînd ne întîlnim ca două fantome pe palierul care desparte cele două aripi ale casei.

— Am să-mi iau scaunul de pian, răspunde ea.

E vorba de taburetul pliant care-i protejează spinarea și pe care l-a adus cu ea în ziua în care s-a mutat la mine. I-l făcuse un amabil osteopat suedez, cît de amabil — n-aveam decît să-mi dau cu presupusul.

— Și am să-ți înapoiez și bijuteriile, adaugă ea.

Pe chipul ei citesc o fluturare bruscă de panică furioasă, ca și cum ar fi luat-o gura pe dinainte și acum se-njură în gînd pentru cuvintele care îi scăpaseră.

Se referă, evident, la colecția crescîndă de fleacuri costisitoare pe care i le-am tot cumpărat de la Mr. Appleby of Wells, ca să umplu în felul acesta golurile ce nu puteau fi astupate din relația noastră.

A doua zi fiind duminică, obiceiul cere să merg la biserică. Cînd mă întorc, observ urmele lăsate pe covor în fața pianinei Bechstein de taburetul dispărut. Nu mi-a lăsat însă bijuteriile. În creierul meu îmbibat de nebunia amanților dezamăgiți, absența bijuteriilor dă naștere unei speranțe disperate — totuși insuficientă pentru a slăbi hotărîrea mîinii mele stîngi.

Stau întins pe pat, cu lumina aprinsă; sînt complet îmbrăcat. E partea mea de pat — pernele mele, jumătatea mea. *Vezi cum e și partea ei,* mi-a șoptit Diavolul, dar rațiunea a învins și, în loc să ridic receptorul telefonului, m-am aplecat pe marginea patului și am scos aparatul din

priză, scutindu-mă de umilința de a fi pasat dintr-o parte în alta.

„Mi-e teamă că Emma nu este aici, Tim, nu... Încearcă mai bine la Lucy... Stai puțin, Tim, Lucy joacă la Paris, încearcă la Sarah... Hei, Deb, sînt Tim, ce număr de telefon mai are Sarah?“ Dar nici ea nu știe mai mult despre locul unde se află Emma. „Poate la John și Gerry, Tim, numai că pe ăștia i-a lovit damblaua. Sau, și mai bine, încearcă la Pat, ea trebuie să știe.“ Dar telefonul lui Pat nu-mi oferă decît un vaiet ascuțit, așa că poate și pe stăpîna lui a lovit-o damblaua.

Orologiul din sat a bătut ora șase. Dar, în mintea mea, chipurile celor doi polițiști continuau să plutească în lentila vizetei. Iar undeva în spatele lor, chipul lui Larry, tot atît de înecat și de umflat ca și chipurile lor, se uita la mine cu ochi mari, din apa argintată de lună a Lacului Priddy.

CAPITOLUL TREI

Perdelele murdare ale unei ploi subversive de după-amiază învăluiau Tamisa, obligîndu-mă să mă string bine sub umbrelă în timp ce contemplam zona aflată la sud de Enbankment, noul cartier general al fostului meu serviciu. Plecasem cu un tren pe la mijlocul dimineții și luasem masa de prînz la club, așezat la o masă pentru o singură persoană, chiar lîngă liftul de la bucătărie, amplasarea aceasta laterală nemulțumindu-i pe nelondonezii clubului. După aceea mi-am cumpărat două cămăși dintr-un magazin de pe Jermyn Street, cu una dintre ele îmbrăcîndu-mă imediat. Nimic nu putea atenua însă impresia îngrozitoare trezită în mine de clădirea cumplită ce se ridica în fața mea. Larry, mi-am zis eu, dacă Universitatea din Bath este o adevărată Lubianka, ce zici atunci de asta?

Adevărul e că mă amuzam la culme să combat bolșevismul mondial dintr-un birou aflat în Berkeley Square. Să stau la biroul meu și să marchez pe hartă răspîndirea de neoprit a măreței revoluții proletare, iar seara să pășesc pe trotuarele aurite din Mayfair, fieful capitalismului, împodobite cu doamnele parfumate ale nopții, hotelurile scînteietoare și Rolls-Royce-urile tăcute — ironia situației reușea mereu să-mi facă pasul mai săltăreț. Dar chestia asta, cazemata asta mohorîtă, cu nu știu cîte etaje, înfiptă în mijlocul unui trafic nebunesc, al barurilor de noapte și al magazinelor cu haine de mîna a paisprezecea — pe cine credea că sperie sau că protejează silueta aceea severă?

Am traversat strada, ținîndu-mi strîns umbrela. Primele lumini posomorîte au și apărut printre faldurile perdelelor bine trase la ferestre: candelabre cromate și lămpi de birou ieftine pentru etajele superioare, neon pentru cele nespălate, de jos. Intrarea era apărată de vînt printr-un panou special. Mai mulți tineri încruntați, îmbrăcați în costume de șofer, își pierdeau vremea în preajma biroului din placaj care servea deocamdată drept recepție. „Cranmer“, am spus, în timp ce-mi lăsam umbrela, și punga în care aveam cutia cu cămăși. „Sînt așteptat.“

Numai că a trebuit să-mi golesc buzunarele de toate cheile și de tot mărunțișul pentru ca detectorul de metale să mă lase să intru.

— Tim! Extraordinar! Nu ne-am văzut de-un car de ani! Ce mai e cu tine? O duci foarte bine, dacă mă iau după ce văd, ba chiar al dracului de bine! Hei, ascultă, n-ai uitat de pașaport?

Toată chestia asta a fost spusă în timp ce Andreas Munslow îmi strîngea zdravăn mîna, mă bătea cu palma pe umăr, smulgea din mîna portarului o hîrtie roz pe care o semna în numele meu și o dădea înapoi.

— Bună, Andy, am spus eu.

Munslow fusese stagiar în secția mea pînă în ziua în care îl mutasem brusc și fără menajamente în altă parte. Te-aș concedia din nou chiar mîine, l-am informat vesel în gînd, în timp ce mergeam împreună pe culoar, flecărind ca niște vechi prieteni ce se regăsiseră după o lungă despărțire.

Pe ușă scria S/SI. În Berkeley Square nu existase niciodată un astfel de post. Mobilierul din anticameră era dintr-un plastic care imita lemnul de trandafir. În Berkeley Square preferaserăm pînă atunci cretonul. Un anunț avertiza vizitatorii: APĂSAȚI PE SONERIE, AȘTEPTAȚI LUMINA VERDE. Munslow aruncă o privire pe cadranul ceasului său de scufundător și mormăi „Cam devreme“. Ne-am așezat pe scaun fără să apăsăm pe butonul soneriei.

— Mi-aș fi închipuit că Merriman ar fi făcut pe dracu-n patru ca să-și găsească un loc pe puntea de comandă, am spus eu.

— Mda, păi, vezi tu, Tim, Jake s-a gîndit să te lase mai întîi pe mîna celor care se ocupă de problemele de genul ăsta și să discute cu tine ceva mai tîrziu.

— Ce-nseamnă „probleme de genul ăsta“?

— Ei, știi tu. Post-URSS. Noua Eră.

În momentul acela m-am întrebat ce voia să însemne „noua eră“ în cazul dispariției unui agent.

— Așadar, de la ce vine SI ăsta? De la Secția Inchiziție?

— Întreab-o mai bine pe Marjorie, Tim.

— Pe Marjorie?

— Eu nu sînt complet la curent, înțelegi ce vreau să spun, explică el, luminîndu-se apoi excesiv la față. Hei, mă bucur grozav să te văd. Nemaipomenit, zău așa. N-ai îmbătrînit nici măcar cu o zi.

— Valabil și pentru tine, Andy. Nu te-ai schimbat deloc.

— Acum poate îmi dai pașaportul, Tim.

I l-am dat. Timpul trecea în voie.

— Și care mai e viața în Birou? am întrebat.

— Tim, sentimentul general este bun. E un loc minunat. De-a dreptul zburdalnic.

— Mă bucur.

— Te-ai apucat să faci vin, Tim. Așa e?

— Ei, vreo cîțiva ciorchini.

— Minunat. Fabulos. Se zice că vinul britanic merge foarte bine și se caută.

— Așa se zice? Ce drăguț! Din păcate, nu e adevărat. Există vin englezesc și există vin galez. Al meu este un vin englezesc de calitate inferioară, dar ne străduim să-l îmbunătățim.

Mi-am adus aminte că Munslow avea o piele groasă ca tovalul, căci vorbele mele nu l-au clintit nici cît negru sub unghie.

— Hei, ce mai face Diana? Regina interogatoriilor, cum i se spunea pe vremuri și cum încă i se mai spune. Ăsta da, compliment.

— Sper că bine, multumesc, Andy. Numai că în ultimii șapte ani am fost divorțați.

— Ah, Dumnezeule, îmi pare rău.

— Păi, nu e cazul. Mie nu-mi pare. Și nici Dianei.

Munslow apăsă pe buton și se așeză din nou lîngă mine, așteptînd și el lumina verde.

— Hei, ascultă, cum mai e cu spatele? întrebă el, într-o altă zvîcnire a inspirației.

— Bine că-mi aduci aminte, Andy, mulțumesc. N-a dat nici un semn de cînd am plecat de la birou — și sînt mîndru să ți-o spun.

Nu era decît o minciună, dar Munslow era una dintre acele persoane cu care nu ai dori să fii părtaș la adevăr. Acesta era, de altfel, și motivul pentru care nu îl dorisem la mine în secție.

— Pew[1] , rosti ea. Ca la biserică. Marjorie Pew.

Avea un mod hotărît de a strînge mîna și o privire directă, de un verde cenușiu, cu o sclipire ușor vizionară. Folosea o pudră de culoare deschisă, fină și transparentă. Era îmbrăcată într-un taior bleumarin, cu umeri largi și cu un nod alb la gît, pe care eu îl asociam întotdeauna cu femeile-avocat. Pe piept, un lanț de ceas din aur care, am bănuit, aparținuse tatălui ei. Avea o siluetă extrem de tinerească și o înfățișare perfect englezească. Cînd s-a aplecat din șolduri ca să-mi întindă mîna, și-a ridicat cotul într-o parte, semn al originii rurale și al studiilor făcute într-o școală de stat.

— Tim, zise ea. Toată lumea îți spune așa și tot așa am să-ți spun și eu. Pe mine mă cheamă Marjorie, scris cu „ie". Și *nimeni* nu-mi spune Marge.

Nimeni nu ar repeta o asemenea greșeală, mi-am spus, așezîndu-mă pe scaun. Am observat că nu purta inele pe degete. Și că nicăieri nu exista vreo fotografie a soțiorului ciufulind un cocker spaniel, nici vreun instantaneu al unui puști de zece ani, cu dantura în arpegiu, într-o tabără de vară din Toscana.

Ce prefer, ceai sau cafea? Cafea, te rog, Marjorie. A făcut comanda prin telefon. Se vedea că era obișnuită să dea ordine. Nicăieri nici o hîrtie, nici un stilou, nici un bibelou, nici un magnetofon. Sau în orice caz, nu la vedere.

---

1 Strană (engl.)

— Deci, începem cu începutul? a sugerat ea.

— De ce nu? am spus eu, la fel de amabil.

M-a ascultat așa cum ascultă Emma muzică, fără să facă nici o mișcare, zîmbind ușor uneori, încruntîndu-se alteori, și tocmai atunci cînd mă așteptam. Avea superioritatea înțeleaptă a unui psihiatru. Nu-și notase nimic cît timp vorbisem și a așteptat să termin tot ceea ce aveam de spus înainte să pună prima întrebare. Discursul meu fusese cît se poate de curgător, căci repetasem rolul toată ziua precedentă și, probabil, toată noaptea. Nici sosirea neașteptată a unui fost coleg pe jumătate uitat nu m-a abătut de la el. Ușa se deschise — o altă decît cea pe care intrasem eu — lăsînd să treacă un bărbat bine îmbrăcat, care așeză între ea și mine o tavă pe care se aflau ceștile de cafea. Bărbatul acela îmi făcu rapid cu ochiul și-mi spuse că Jake avea și el să vină dintr-un minut într-altul, pentru moment fiind „agățat“ de cineva de la Foreign Office. L-am recunoscut, cu un început de senzație agreabilă, pe Barney Waldon, regele echipei de legătură cu poliția din cadrul Biroului. Dacă puneai la cale o spargere de domiciliu sau o mică răpire de persoană, sau dacă poliția îți găsise fiica drogată la limita inconștienței, conducîndu-și mașina ca o nebună pe drumurile publice la trei dimineața, Barney era cel care făcea în așa fel încît puterea legii să fie de partea ta. Simpla lui prezență mă făcu să mă simt ceva mai în siguranță.

Marjorie își sprijinise bărbia în mîini cu un gest afectat.

Sfînta îngrijorare cu care mă observase tot timpul cît vorbisem mă pusese pe gînduri; eram cu ochii în patru. Așa că am lăsat la o parte orice referire la Emma. Am trecut cu ușurință peste schimbarea numărului meu de telefon, am dat cîteva explicații vagi despre niște apeluri telefonice greșite prin rețeaua de computere — de soiul acelora care-ți transformă viața într-un adevărat iad — și i-am mărturisit că am fost mai degrabă bucuros să scap, în acest mod, măcar pentru o vreme, de conversațiile de bețiv cu care mă fericea Larry noaptea, tîrziu. Ba chiar am transformat totul într-o glumă jalnică: am afirmat cum că un om care ține pe umerii săi povara prieteniei lui Larry devine instantaneu expert absolut în tehnicile de autoapărare. Chestia asta i-a smuls lui Marjorie un surîs deco-

lorat. Poate că ar fi trebuit să fiu ceva mai sincer cu cei de la poliție — am spus — dar nu am vrut să par prea apropiat de Larry, în cazul în care tipii ar fi ajuns la niște concluzii greșite. Sau chiar corecte.

Pe urmă m-am așezat iar pe scaun, arătîndu-i în acest mod că-i spusesem adevărul, tot adevărul și numai... Am schimbat apoi o ocheadă amicală cu Barney.

— Dură chestie, a zis el.

— Cam deplasată, am fost eu de acord. Dar tipică pentru Larry.

— Mai e vorbă?

Mi-am întors privirile spre Marjorie, cu „ie", care pînă în acel moment nu scosese nici un cuvînt. Fixa un punct de pe birou, de parcă ar fi citit ceva. Numai că nu citea nimic. Asta m-a făcut să mă gîndesc că poate ne aflăm de fapt într-o anticameră și că adevărata acțiune se petrecuse în cu totul altă parte. Aveam sentimentul că cineva asculta conversația noastră. Dar oricare din birou ar fi putut afirma că sentimentul acesta era general valabil și permanent prezent.

— Iartă-mă, Tim, dar cum de nu ți-a dat prin minte să le spui polițiștilor să revină ceva mai tîrziu și să ne dai imediat un telefon, în loc să le deschizi ușa de la intrare? întrebă ea, studiind mai departe suprafața biroului.

— Bineînțeles că am avut de ales, ca în orice situație operativă, am explicat cu o ușoară condescendență. Sigur că i-aș fi putut trimite la plimbare ca să vă pot căuta, dar exact această atitudine a mea i-ar fi pus în stare de alarmă. Mai puteam și să joc piesa așa cum se prezenta, adică foarte normal. Adică o anchetă normală a poliției despre un prieten normal care a dispărut. Iar eu am ales această variantă.

A fost fericită să profite de mingea ridicată la fileu.

— Și, oricum, probabil că era o situație normală, nu? Poate chiar mai este — încă. De fapt, este exact cum spui, Larry n-a făcut decît să dispară.

— Ei bine, a fost totuși menționat și Ceceev, i-am amintit eu. Descrierea pe care proprietăreasa lui Larry i-o făcuse vizitatorului străin i se potrivea ca o mănușă.

În clipa în care am pomenit numele lui CC, privirea ei cenușiu-verzuie și rece s-a ridicat brusc spre mine.

— Zău? zise ea, mai mult pentru sine decît către mine. Povestește-mi despre el.

— Despre Ceceev?

— Nu e gruzin sau cam așa ceva?

Ah, Larry, ar trebui să fii aici, cu noi.

— Nu, mi-e teamă că e cu totul altceva. E de pe undeva de prin Caucazul de Nord.

— Prin urmare, cecen, remarcă ea cu acel dogmatism care îi era caracteristic și pe care începusem să-l recunosc.

— Ei bine, aproape, dar nu tocmai, am zis eu amabil, deși îmi venea s-o pun să caute pe o hartă. E inguș. Adică din Ingușetia. Lîngă Cecenia, dar ceva mai mică. Se învecinează cu Cecenia într-o parte și cu Osetia de Nord în cealaltă. Ingușetia e la mijloc.

— Înțeleg, răspunse ea, păstrîndu-și o privire lipsită de orice expresie.

— În termenii KGB-ului, Ceceev era un tip din afară. Cetățenii ruși, membri ai vechilor minorități musulmane, nu ajung de regulă la serviciul extern al KGB-ului. De fapt, nu ajung mai nicăieri. Sînt controlați de legi speciale, au faimă de oi negre și sînt ținuți prin provincie. CC a spart gheața.

— Înțeleg.

— Larry îi spunea CC.

— Înțeleg.

Aș fi dorit să n-o mai aud repetînd la nesfîrșit acest cuvînt, cu atît mai mult cu cît era evident că mințea.

— În rusește, „oi negre“ sună mult mai urît decît în englezește. La început, li se spunea așa numai musulmanilor din Asia Centrală. În actualul spirit de deschidere, termenul a fost extins și asupra caucazienilor din nord.

— Înțeleg.

— Și omul nostru a dobîndit o dimensiune eroică — cel puțin în ochii lui Larry. Elegant, cultivat, formă fizică excelentă, în fine, ceva asemănător unui *goreț*, ba chiar și o oarecare alură de înțelept. După toate rebuturile cu care avusese de-a face în ultimii șaisprezece ani, pentru Larry CC a fost o adevărată gură de aer proaspăt.

— *Goreț?*

— Muntean. Om de la munte. *Goreți*, la plural. Ba, mai mult, era și un foarte bun anchetator.

— Chiar așa? întrebă ea, continuînd să-și studieze mîinile.

— Lui Larry îi place să idealizeze oamenii, i-am explicat. Face parte din eterna lui lipsă de maturitate. Cînd tipii respectivi îl lasă cu fundu-n baltă, nici un termen nu este prea dur spre a-i caracteriza — din punctul lui de vedere. Cu CC nu i s-a întîmplat însă niciodată așa ceva.

Vorbele mele i-au adus aminte de ceva anume.

— Nu cumva Larry a avut o *poziție* în Caucaz? mă interogă ea pe un ton dezaprobator. Parcă îmi amintesc că,. la un moment dat, am fost nevoiți să apelăm la Foreign Office ca să-l putem auzi.

— După părerea lui, ar fi trebuit să ne interesăm mai mult de zona respectivă, în perioada cînd sovietele agonizau.

— Cum anume?

— El vedea în Caucazul de Nord următorul butoi de pulbere. Următorul Afganistan. O Bosnie în devenire. Simțea că regiunea asta nu trebuia lăsată pe mîna rușilor. Nu suporta ideea că rușii vor interveni, vor împărți și vor conduce. Detesta demonizarea islamismului ca înlocuitor al cruciadei anticomuniste.

— Și de făcut?

— Poftim?

— De făcut. Ce-am fi avut noi, occidentalii, de făcut, conform teoriilor lui Pettifer, ca să ne răscumpărăm păcatele?

Am ridicat din umeri, cu un gest puțin cam grosolan, poate.

— Păi, să nu le mai ținem partea vechilor dinozauri ruși... să insistăm pe respectul normal care trebuie acordat națiunilor mici... să renunțăm la pasiunea noastră pentru marile grupări politice. Și să ne întoarcem fața către

minoritățile individuale... am detaliat, citîndu-l pe Larry, cuvînt cu cuvînt.

Predicile marca Pettifer de duminică. La fel ca Larry, aș fi putut s-o țin așa toată ziulica.

— Și să fim mai preocupați de detalii. În general, de umanitate, că doar pentru ea ne bătuserăm în primul rînd pe vremea Războiului Rece.

— Da? Pentru asta ne-am luptat?

— El, în orice caz.

— Și Ceceev l-a influențat, evident, foarte mult.

— Evident.

Cît timp vorbisem, ochii ei nu mă părăsiseră nici o clipă. Acum, avuseseră o scurtă fulgerare acuzatoare.

— Și tu îi împărtășești opinia — tu, personal?

— Opinia lui CC?

— Da, această viziune asupra datoriei noastre de occidentali.

Nu, al dracului să fiu că nu, mi-am zis în sinea mea. Ăsta era doar Larry în forma lui cea mai cumplită, cînd inventa o furtună așa, din plictiseală. Dar nu mi-am spus gîndul cu voce tare.

— Marjorie, eu am fost un profesionist. N-am avut timp să adopt sau să refuz opinii. Nu am crezut decît în ceea ce era necesar pentru munca mea în momentul respectiv.

Dar, pe măsură ce continua să mă privească, aveam tot mai acut impresia că-mi asculta tot mai puțin cuvintele și tot mai mult gîndurile.

— Oricum, noi l-am, ascultat, zise ea, ca și cum acest lucru ne absolvea pe amîndoi de orice vină.

— A, firește că l-am ascultat. Analiștii noștri l-au ascultat. La fel și expertul Foreign Office-ului pentru Rusia de Sud. Dar fără succes.

— De ce?

— Pentru că i-au spus cu toții că zona respectivă nu prezenta interes pentru Marea Britanie. Cam același

lucru i-am spus și noi, atîta doar că, atunci cînd a auzit-o chiar din „gura profetului“, i-a sărit țandăra. Și le-a citat un proverb oriental: „Ce nevoie ai de lumină dacă ești orb?“

— Știai că acum doi ani Ceceev s-a retras din Serviciu cu toate onorurile?

— Bineînțeles.

— De ce „bineînțeles“?

— Pentru că asta s-a petrecut pe vremea cînd tocmai îl scoteam pe Larry din activitate. Și retragerea lui CC a fost unul dintre elementele care i-au decis pe cei de la Ultimul Etaj să pună punct operațiunii Pettifer.

— Lui Ceceev i s-a oferit altceva în schimb?

— Din cîte spunea el, nu. Și-a dat demisia.

— Și, tot din cîte spunea el, unde ar fi vrut să plece?

— Acasă. Voia să se întoarcă în munții lui. Se săturase pînă peste cap să facă pe intelectualul și dorea să-și regăsească rădăcinile tribale.

— Poate că spunea asta doar de formă.

— Asta i-a spus lui Larry, ceea ce este, oarecum, altceva.

— De ce?

— Pentru că le plăcea să creadă că relația lor se baza pe încredere. CC nu l-a mințit niciodată. Sau așa spunea el, iar Larry îl credea.

— Dar tu?

— Dacă l-am mințit pe Larry?

— Dacă l-ai crezut pe Ceceev.

— Nu l-am prins niciodată cu mîța-n sac.

Marjorie Pew își prinse nasul între degetul mare și arătătorul mîinii drepte, vrînd parcă să-i schimbe puțin poziția.

— Dar, firește, Ceceev nu era rezidentul-șef de aici, nu?

M-am întrebat din nou cît de mult știa deja și cît de mult afla din răspunsurile mele. Și am înțeles atunci că

tehnica ei consta în a îmbina ignoranța cu șiretenia; că repeta împreună cu mine ceea ce știa, disimulînd ceea ce nu știa.

— Nu, nu era. Rezidentul-șef se numea Zorin. O oaie neagră nu ar fi putut să ajungă vreodată numărul unu într-un post-cheie din Occident. Nici chiar CC.

— Ai făcut vreodată vreun tîrg cu Zorin?

— Știi foarte bine că da.

— Povestește.

— S-a întîmplat la ordinele exprese ale Ultimului Etaj. Ne întîlneam cam o dată la două luni într-o casă conspirativă.

— Care dintre ele?

— Cea din Trafalgar. În Shepherd Market.

— În ce perioadă?

— Păi, cred că ne-am întîlnit de vreo douăsprezece ori în total. Bineînțeles, totul a fost înregistrat.

— Au fost și întîlniri neînregistrate?

— Nu, iar cînd ne întîlneam Zorin își aducea propriul magnetofon.

— Și care era scopul acestor întîlniri?

I-am prezentat tot, exact așa cum apărea în raportul meu.

— Schimburi neoficiale de informații între cele două Servicii, în probleme de interes reciproc potențial, schimburi ce se cer organizate în noul spirit de cooperare.

— Mai precis?

— Migrene comune. Trafic de droguri. Comerț clandestin cu arme. Extremiști cu bomba-n buzunar. Fraudă internațională cu implicarea intereselor rusești. Cînd a început chestia asta, vorbeam în șoaptă și nu le spuneam mai nimic americanilor. În momentul în care am plecat eu, colaborarea era aproape oficială.

— Și ai stabilit vreo legătură cu el?

— Cu Zorin? Firește. Doar asta-mi era misiunea.

— Relația a rezistat?

— Vrei să știi dacă ne mai iubim și azi? Dacă aș mai fi avut și alte întîlniri cu Zorin, le-aș fi raportat Biroului.

— Cînd ai vorbit cu el ultima dată?

— Cînd a părăsit Londra. Zicea că urma să preia un post plictisitor, de funcționar. La Moscova. Nu l-am crezut și nici el nu se aștepta să fie crezut. Ne-am întîlnit să bem pentru ultima dată un pahar împreună și mi-a oferit din sticla de buzunar dată de KGB, ceea ce efectiv m-a mișcat. Bănuiesc că mai avea vreo douăzeci la fel.

Marjorie nu părea să fi gustat faptul că fusesem într-adevăr mișcat.

— Ai discutat vreodată cu el despre Ceceev?

Am renunțat s-o mai șochez.

— Bineînțeles că nu. Oficial, CC lucra în domeniul cultural și era foarte bine acoperit, în timp ce Zorin ne fusese prezentat ca fiind diplomatul care răspundea de sectorul informații. Ultimul lucru pe care l-aș fi dorit ar fi fost să-i dau de înțeles lui Zorin că-l decodificasem pe CC. N-aș fi făcut altceva decît să-l compromit în fața lui Larry.

— Și despre ce fel de fraudă internațională ați vorbit?

— Vrei cazuri? Despre nici un caz anume. A fost vorba doar să stabilim viitoarele legături între ai noștri și ai lor. Sau, așa cum ziceam noi, să-i adunăm la un loc pe oamenii cinstiți. Zorin făcea parte din vechea școală. Arăta de parcă abia venise de la parada militară de 7 Noiembrie.

— Înțeleg.

Am început să aștept. Ca și ea, de altfel. Numai că ea a așteptat ceva mai mult. Iată-mă din nou împreună cu Zorin în Shepherd Market, cu paharul de adio în față. Pînă acum, băusem numai whiskyul Biroului. Azi însă, și-a făcut apariția votca lui Zorin. Pe masă se lăfăie sticla de buzunar de argint strălucitor, împodobită cu emblema roșie a Serviciului.

— Nu sînt sigur pentru ce fel de viitor bem, prietene Timothy, mărturisește el cu o umilință ce nu-i stă în fire. Propune tu un toast potrivit.

Așa încît propun cuvîntul rusesc care corespunde termenului de „ordine“ știind bine că ordinea, nu progresul, îi stătea la inimă bătrînului soldat comunist. Bem, prin urmare, pentru ordine, stînd în picioare lîngă fereastra noastră de la primul etaj, cu perdele din tul, în timp ce sub noi, pe stradă, oamenii aleargă încoace și încolo după cumpărături, tîrfele aflate în pragul ușilor își studiază clienții, iar magazinul de muzică de la parter împrăștie în aer un vacarm înnebunitor.

— Întrebările pe care ți le-au pus polițiștii despre afacerile lui Larry, spunea Marjorie Pew.

— Da, Marjorie.

— Nu ți-au pus la încercare memoria?

— Am presupus că poliția pusese ca de obicei mîna pe cine nu trebuie. Cît despre afaceri... Larry era un copil. Cei din secția mea s-au ocupat întotdeauna de impozitele lui, de cheltuieli, de depășirile contului din bancă și de facturile de electricitate neachitate.

— Și nu crezi că ar fi putut fi vorba despre o acoperire?

— Păi, să acopere ce?

Nu mi-a plăcut deloc felul în care a dat din umeri.

— De exemplu, niște bani despre care el nu ar fi dorit să se afle. Un cap de afacerist priceput, de exemplu.

— Absolut deloc.

— Propui, așadar, teoria unei legături între Ceceev și dispariția lui Larry?

— Eu nu propun nimic, asta mi s-a părut că sugerează cei de la poliție.

— Nu crezi, prin urmare, că prezența lui Ceceev la Bath ar avea vreo semnificație?

— Uite ce e, Marjorie, nu am nici un fel de părere în privința asta. Cum aș putea să am? Larry și CC erau foarte apropiați. Știu asta foarte sigur. Și mai știu și că se

admirau unul pe celălalt. Dar dacă admirația mai este sau nu de actualitate, asta e o altă problemă.

Aici mi-am dat seama că am o șansă și n-am ratat-o.

— Nu știu nici măcar cînd au avut loc vizitele lui CC la Bath.

Dar Marjorie nu se apleca după minge.

— Deci nu crezi că ar fi posibil ca Larry și Ceceev să fi ajuns la o înțelegere de afaceri, de exemplu? Sau orice alt fel de înțelegere? Absolut orice?

Cum doream ca cineva, oricine, să-mi împărtășească enervarea, mi-am întors privirea către Barney, dar el se prefăcea că nu pricepe.

— Nu. În nici un caz, am răspuns. După cum le-am spus de altfel și polițiștilor, ba chiar de mai multe ori, nu doar o dată. Nici nu se pune problema, am adăugat.

— De ce?

Nu mi-a făcut plăcere că eram obligat să mă repet.

— Pentru că lui Larry nu i-a păsat niciodată de bani și pentru că era complet nul în materie de afaceri. Zicea că banii pe care-i primea de la Birou erau arginții lui Iuda. Acceptarea lor îi dădea o stare proastă. O stare de...

— Și Ceceev?

Începusem să mă satur de întreruperile astea.

— Ce-i cu Ceceev?

— El avea talent la afaceri?

— Absolut deloc. Ba chiar disprețuia afacerile. Capitalismul, profitul, banii ca motivație — ura toate lucrurile astea.

— Vrei să spui că era deasupra lor?

— Sub ele, sau oriunde în altă parte.

— Prea demn de încredere? Prea cinstit? Accepți părerea lui Larry despre Ceceev?

— *Goreții* susțin, plini de mîndrie, că la ei în munți cu bani nu poți cumpăra nimic. Și mai spun că lăcomia îl prostește pe om, am adăugat, citîndu-l pe Larry. Numai bărbăția și onoarea contează. Probabil că este doar o

aberație romantică, dar asta era replica pe care i-o servea lui Larry, iar Larry era efectiv impresionat.

Gata, mă săturasem pînă peste cap.

— Uite ce e, Marjorie, eu n-am nimic de-a face cu chestia asta. Larry s-a retras, la fel și CC, la fel și eu. M-am gîndit că trebuie să știți că CC l-a vizitat pe Larry la Bath și că Larry a dispărut. Dacă nu cumva erați deja la curent cu toate chestiile astea. Rămîne ca cineva, oricine, să descopere cauza.

— Da, numai că tu nu ești oricine, nu? Tu ești expertul în relația Larry-Ceceev, cu toate că te-ai retras din activitate.

— Singurii experți în relația asta sînt chiar Larry și Ceceev.

— Dar n-ai fost tu cel care a inventat-o? Cel care a controlat-o? Nu asta ai făcut în toți acești ani?

— Acum douăzeci de ani — niște ani bizari — am proiectat o legătură între Larry și rezidentul-șef al KGB-ului din epoca respectivă. Îndrumat de mine, Larry l-a lăsat să-i ia urma, apoi a jucat tare și la sfîrșit a zis da, am să spionez pentru Moscova.

— Spune mai departe.

Oricum aveam intenția să povestesc mai departe. Nu reușeam însă să înțeleg de ce mă îmboldea așa și nici nu eram sigur că ea însăși înțelegea. Dar, dacă voia să asculte o prelegere despre istoricul cazului „Larry“, doamna va fi servită.

— Primul a venit Brod. După Brod, l-am avut pe Miklov, pe urmă pe Kranski, apoi pe Șerpov, după aceea pe Mislanski și la sfîrșit pe Ceceev cu Zorin ca șef, dar CC era intermediarul lui Larry. Iar Larry și-a croit singur cărarea pînă la cei doi. Agenții dubli sînt niște cameleoni. Cei mai buni dintre ei nu *interpretează* un rol, ci chiar îl trăiesc. Ei *devin* personajele respective. Cînd Larry era împreună cu Tim, atunci era împreună cu Tim. Cînd era împreună cu supraveghetorul lui sovietic, atunci era

împreună cu supravegheatorul lui sovietic — fie că-mi plăcea, fie că nu. Misiunea mea era să fac în așa fel încît să ne asigurăm că vom lua partea leului din toată afacerea asta.

— Și erai convins că așa s-a și întîmplat.

— În cazul lui Larry, da. Eram convins.

— Și mai ești și acum.

— Acum, cînd m-am retras din activitate și trec în revistă în liniște tot ceea ce s-a întîmplat, ei bine, da, sînt și acum convins. În cazul agenților dubli, îți asumi o anumită uzură a loialității. Partea adversă îi atrage întotdeauna mai mult decît propria lor familie. Ăsta-i felul lor de-a fi. Sînt niște rebeli incorigibili. Și Larry era un rebel. Dar el era al nostru.

— Așadar, Larry și ofițerii lui ruși ar fi putut pune la cale orice le-ar fi trecut prin cap, fără ca tu să fii primul și cel mai bine informat.

— Nu prea.

— Cum așa?

— Aveam și informații colaterale.

— De unde?

— Din alte surse. Supravegherea audio. Apartamentul unui intermediar. Un restaurant înțesat cu microfoane. O mașină „aranjată". Și, ori de cîte ori am avut o înregistrare, ea a confirmat punct cu punct versiunea lui Larry. Nu l-am prins niciodată cu mîța-n sac. Totul poate fi găsit în dosarele respective, să știi.

Marjorie m-a onorat cu un zîmbet acru și și-a reluat ocupația favorită, aceea de a-și studia propriile mîini. Se părea că avîntul o părăsise. Atunci mi-a venit ideea că poate era obosită și că nu era corect să-mi închipui că ar fi putut să citească într-un singur weekend — și acela de criză — toate dosarele strînse de-a lungul a douăzeci de ani. Interlocutoarea mea respiră adînc.

— Într-unul dintre ultimele tale rapoarte te-ai referit la „remarcabila afinitate" dintre Larry și Ceceev. Ar fi

putut această afinitate să cuprindă și aspecte pe care să le ignori?

— Păi, dacă le-aș fi ignorat, cum să răspund la întrebare?

— Ce înseamnă atunci „afinitatea" asta?

— Ți-am spus deja. Larry îl numea pe CC „Universitatea mea din Caucazul de Nord". Larry face întotdeauna chestii de-astea. Suge seva din toți cei cu care are de-a face. Cînd CC a venit aici, Larry știa tot atît de puțin despre Caucazul de Nord ca oricine altcineva. Avea cunoștințe generale absolut obișnuite despre Rusia, dar popoarele din Caucaz sînt un subiect aparte. După cîteva luni însă, putea să-ți vorbească ore-n șir despre ceceni, osetieni, daghestanezi, inguși, circazieni, abhazi și așa mai departe. CC se ocupa foarte bine de el. Avea un instinct cu totul special. Acum plesnea din bici, acum îl vrăjea de-l făcea să plutească-n nori. Avea haz. Avea un umor nemaipomenit și îi ținea lui Larry conștiința mereu trează. Larry trebuia să aibă mereu conștiința trează...

Mă întrerupse din nou.

— Vrei să spui că afinitatea dintre tine și Larry era și mai remarcabilă?

Nu, Marjorie dragă, i-am răspuns în gînd, nu vreau deloc să spun așa ceva. Vreau să spun doar că Larry era un hoț de sentimente care se legăna pe un balansoar și că, imediat ce termina cu „prăjitul" lui CC, simțea nevoia să vină fuguța la mine, pentru că era nu numai spion, ci și fiu de preot, cu un foarte redus simț al responsabilității, și avea nevoie de iertarea tuturor pentru că îi trădase pe toți. Mai vreau să spun că, în ciuda unei educații presupus intelectuale, moralizatoare și sentimentale, spionajul îi intrase în sînge ca un drog. Mai spun și că era un ticălos, un viclean și un răzbunător, capabil să-ți sufle femeia în timp ce te privea drept în ochi, că avea un talent deosebit pentru meserie ca și pentru magia neagră, iar păcatul meu era că încurajam escrocul care zăcea în el, în detrimentul

visătorului idealist. De asta mă şi ura, uneori mai mult decît meritam.

— Marjorie, lui Larry îi plac la nebunie arhetipurile, am răspuns eu, pe un ton intenţionat obosit. Iar dacă ele nu există, le inventează. Ca să folosesc un limbaj modern, Larry este un monstru al acţiunii concrete. Care adoră pericolul. Iar CC i-l furniza.

— Dar tu?

Am izbucnit într-un rîs indulgent. Ce Dumnezeu urmărea femeia asta — în afară de propria mea persoană?

— Marjorie, eu am fost „din partea familiei apropiate". Eu am fost Anglia lui, cu bune şi rele. CC era un extremist. În adîncul sufletului, era extremist tot aşa cum Larry era creştin. Cînd era împreună cu CC, Larry era în vacanţă. Cînd era cu mine, era la şcoală.

— Iar toată povestea asta a durat ceva timp, remarcă ea, lăsîndu-mă o clipă suspendat în aer. Datorită ţie, adăugă ea, privindu-şi iar mîinile. Multă vreme după ce alţi oameni ai noştri, agenţi din timpul Războiului Rece, fuseseră deja lăsaţi la vatră, Larry şi-a continuat nestingherit activitatea. Moscova i-a prelungit lui CC şederea la Londra tocmai ca să se ocupe de Larry. Privind acum în urmă, nu ţi se pare că situaţia era mai degrabă ciudată?

— De ce ciudată?

— Păi, dacă ţii cont de ceilalţi agenţi pe linie moartă?

— Relaţia lui Larry cu Moscova era unică. Şi aveam toate motivele să credem că va supravieţui epocii comuniste. Tot aşa gîndeau şi agenţii ruşi.

— Este punctul de vedere pe care, categoric, l-ai încurajat.

— Fireşte!

Uitasem ce forţă aveau convingerile mele la vremea aceea.

— Bun, e adevărat că se schimbase vîntul şi lui Larry nu-i mai rămăsese de admirat nici un experiment comunist, dar, oricum, nu fusese niciodată genul ăsta de agent,

nici din punctul lor de vedere, nici din al lui. Larry era un critic virulent al materialismului occidental, un campion al promovării Rusiei, cu tot ce avea ea mai bun sau mai rău. Fie că evada în imaginație, fie că trăia în realitate, el își extrăgea puterea atît din romantism, cît și din afecțiunea pe care o avea pentru cei asupriți, învinși, din disprețul organic pentru ceea ce se cheamă "British Establishment" și de apropierea lui insidioasă de America. Ura lui Larry nu s-a schimbat o dată cu căderea comunismului. Nici iubirile lui, de altfel. Și-a păstrat visurile despre o lume mai bună și mai dreaptă, și-a păstrat înclinația pentru individual în detrimentul colectivului, pentru ceea ce este deosebit, original. Dar nici societatea noastră de trîntori nu s-a schimbat. Ba, după Războiul Rece, totul pare să se fi înrăutățit. Pe ambele maluri ale Atlanticului. Anglia a devenit din ce în ce mai coruptă, mai închisă în sine, mai conformistă, intolerantă, izolaționistă — din ce în ce mai infatuată. Mai puțin echilibrată. Acum îl citez pe Larry, Marjorie. E discursul lui de umanist renegat care vrea să salveze omenirea. Marea Britanie pe care, în închipuirea lui, Larry o sabotase atîția ani de zile, este bine mersi. Cel mai incapabil guvern, conducerea cea mai insipidă, cel mai trist și mai dezamăgit electorat din cîte au existat vreodată — atunci de ce să *nu* continue Larry să ne trădeze?

Coborînd de la tribuna mea improvizată, mi-a făcut plăcere să constat că interlocutoarea mea roșește. În mintea mea îi și vedeam pe unchiuleții din guvern și pe mătușicile scrobite care constituiau coloana vertebrală a dreptei conservatoare.

— Larry trebuie lăsat acolo unde se află. Să așteptăm să vedem ce face cu el noul serviciu de informații al rușilor. În fond, este aceeași Mărie cu altă pălărie. Rusia n-o să dea înapoi ca să lase o singură supraputere coruptă pînă-n măduva oaselor să conducă lumea. Să așteptăm actul doi, în loc să-l aruncăm pe Larry la coș și în loc să ne zbatem

disperați spre a ajunge pe teren cînd e deja prea tîrziu — așa cum facem de obicei.

— Cu toate acestea, elocvența ta n-a dat roade, punctă ea, jucîndu-se neglijent cu lanțul de la gît.

— Da, din păcate așa e. Dar oricine a avut de-a face cu Larry cît de puțin ar trebui să știe că, într-un an sau doi, toată afacerea ar fi revenit la normal. Chestie care nu a fost valabilă și pentru cei de la Ultimul Etaj. Nu rușii l-au abandonat pe Larry, ci noi.

Mîinile ei renunțaseră să se mai joace cu lanțul și-și reluară poziția de rugăciune, sprijinindu-i bărbia. Nemișcarea ei prevestea ceva. În celălalt colț al camerei, Barney privea țintă în gol. Puțin mai tîrziu, mi-am dat seama că erau atenți la ceva ce mie-mi scăpase: un piuit sau bîzîit, ori un clinchet electronic ce susura dintr-o cameră alăturată; asta mi-a amintit de Emma în livadă, cînd auzise cu mult înaintea mea zgomotul mașinii lui Larry, în ziua în care acesta ne vizitase pentru prima oară.

Marjorie Pew se ridică fără nici o explicație și se îndreptă ca la comandă spre una dintre uși. Trecu pragul fără zgomot, ca o fantomă, închizînd ușa cu grijă în urma ei.

— Barney, ce dracu' se-ntîmplă? am murmurat de îndată ce am rămas singuri.

Ciuliserăm amîndoi urechile, dar insonorizarea era perfectă; eu, unul, cel puțin, nu auzeam absolut nimic.

— S-a umplut prăvălia de femei deștepte, Tim, replică el, ascultînd mai departe.

Din vorbele lui nu mi-am dat seama dacă era o laudă sau o lamentație.

— Li se potrivește. Le vine ca o mănușă.

— Bine, dar ce vrea de la mine? am insistat eu. Vreau să spun, Doamne, Dumnezeule, Barney, m-am retras. Sînt un „fost". De ce-mi face viața amară?

Marjorie Pew reveni în încăpere, scutindu-l să-mi mai răspundă. Avea chipul împietrit și chiar mai palid decît înainte. Se așeză la biroul ei, împreunîndu-și vîrfurile degetelor. Am observat că îi tremurau. Ai primit o palmă,

mi-am zis. Cel care ne ascultă ți-a spus să devii agresivă său să lași locul altuia. Am simțit cum pulsul mi-o lua la galop. Aș fi dorit să mă ridic și să fac cîțiva pași. Am fost al dracului de volubil, mi-am zis, și acum o să plătesc pentru asta.

CAPITOLUL PATRU

— Tim.

— Marjorie.

— Am dreptate cînd presupun că Larry se afla în conflict cu noi în momentul în care ne-a părăsit?

O voce mai dură, mai răgușită, o privire mai scrutătoare.

— A fost întotdeauna în conflict cu noi, Marjorie.

— Dar mai ales spre final, din cîte înțeleg.

— El consideră că nu merităm norocul pe care ni l-a oferit istoria.

— *Care* noroc?

— Acela de a fi ieșit învingători din Războiul Rece. Regretă caracterul nerealist al situației.

— Al *cărei* situații?

— A Războiului Rece. A celor două ideologii discreditate care se luptau pentru o pace pe care nu și-o doreau, cu armele ruginite și neîncărcate.

— Ai fost de acord cu el?

— Pînă la un punct.

— Crezi că avea impresia că îi eram datori cu ceva? Vreau să spun noi, Biroul. Ceva pe care avea dreptul să și-l însușească singur, eventual?

— Voia să-și recupereze viața. Adică un lucru care depășea cu mult posibilitățile noastre.

— Crezi că avea impresia că și rușii îi datorau ceva?

— Dimpotrivă. El le era dator. Are niște replici foarte bune și în privința sentimentului de vinovăție.

Clătină nerăbdătoare din cap, ca și cum sentimentul respectiv nu intra sub jurisdicția ei.

— Și vrei să spui că în ultimii patru ani în care a lucrat pentru noi, Larry nu a avut nici un fel de înțelegeri financiare cu Konstantin Abramovici Ceceev? Sau nici una despre care să nu ne fi spus tu nimic?

— Tot ce vreau să spun este că, dacă au ajuns la o asemenea înțelegere, eu nu am știut nimic și, prin urmare, nu am raportat nimic.

— Dar tu?

— Poftim?

— Tu ai ajuns la vreo înțelegere financiară cu Ceceev — pe care să n-o fi raportat?

— Nu, Marjorie, nu am avut nici un fel de înțelegere financiară, nici cu Ceceev și nici cu vreun alt spion rus fost sau actual.

— Nici cu Volodia Zorin?

— Nici cu Zorin.

— Și nici cu Pettifer?

— Nu, cu excepția faptului că l-am împiedicat să dea faliment.

— Dar, bineînțeles, tu ai propriile tale mijloace materiale.

— Eu am avut baftă, Marjorie. Părinții mei au murit cînd eram tînăr, așa că am avut bani în loc de afecțiunea familiei.

— Vrei, te rog, să mă ajuți să-mi fac o idee despre cheltuielile tale personale din ultimele douăsprezece luni?

Am spus oare că, între timp, apăruse și Merriman? Probabil că nu, fiindcă nu sînt sigur că-mi amintesc cînd s-a petrecut chestia asta, deși cred că s-a întîmplat destul de repede după întoarcerea ei. Merriman era un tip masiv care „plutea“ cu pas ușor, ca mulți alți oameni cu dimensiuni apreciabile, și bănuiesc că intrase pe ușa lăsată întredeschisă de Marjorie. Totuși, mă intriga faptul că nu-l observasem, căci, asemenea multor colegi de breaslă, aveam o înclinație specială pentru ușile neînchise. Tot ce puteam deduce era că asaltul la care mă supusese Marjorie Pew produsese în mine o asemenea zguduire interioară,

încît nu mai reușeam să sesizez deplasarea straturilor de aer și jocul de umbre produs de instalarea tăcută a impunătoarei tîrtițe a lui Merriman pe brațul canapelei pe care stătea Barney. Tocmai mă întorsesem plin de indignare către Barney, protestînd împotriva enormității din întrebarea ei, cînd am dat nas în nas cu Merriman. Purta o cămașă cu gulerul alb foarte scrobit, o cravată argintie și o garoafă roșie la butonieră. Merriman era întotdeauna îmbrăcat de parcă se ducea la nuntă.

— Tim! Ce plăcere să ne revedem!

— Bună, Jake. Ai picat la țanc. Tocmai mi s-a cerut să spun cîți bani am cheltuit anul ăsta.

— Chiar, cîți ai cheltuit? Păi, mai întîi, Bechsteinul. O avere. Pe urmă, micul pelerinaj la bijutierul Appleby din Wells, loc departe de a fi ieftin, unde ai dat vreo treizeci de mii, ca să nu mai vorbim de toate zorzoanele și țoalele elegante pe care i le-ai cumpărat. Fata asta trebuie să fie grozavă! Norocul tău că nu-i plac și mașinile, că altfel te-aș fi văzut și cu un Bentley tapițat cu vizon. Știu că ți-ai moștenit părinții dè timpuriu, știu că unchiul Bob ți-a lăsat un *Schloss* cu acareturi cu tot, da' cu restul cum e? Sau totul vine de la cața aia de mătușă Cecily care a murit la fix, acum cîțiva ani, în Portugalia? Să știi că, pentru un tip căruia nu i-a păsat niciodată de bani, ai un talent nemaipomenit să-ți alegi rudele.

— Dacă nu mă crezi, n-ai decît să verifici totul cu avocații mei.

— Băiete dragă, avocații tăi au confirmat deja totul. O jumătate de milion de lire merită, nu-i așa? Mai ales cînd o adaugi la ceea ce mai aveai și cînd e plătită în două rate dintr-un cont frumușel din Channel Islands. Și apoi, dacă-mi amintesc bine, avocații tăi n-au întîlnit-o niciodată pe mătușică. Ei și-au primit pur și simplu instrucțiunile de la Lisabona. Iar cei de la firma din Lisabona n-o cunoșteau nici ei pe mătușică. Lor le parveneau instrucțiunile de la un avocat din Paris, care se ocupa de afacerile ei. Ce vreau eu să spun, Tim, este că bani spălați am mai văzut la viața mea, dar avocați — niciodată.

Se întoarse apoi spre Marjorie și i se adresă de parcă eu nici nu existam:

— Verificările continuă, așa că să nu-și facă vreo iluzie că a scăpat. Dacă mătușica Cecily își face pînă la urmă apariția într-un cimitir pentru săraci, Cranmer o să fie cocoțat la trapez, fără plasă sub el.

— Tim?

Din nou Majorie. Ar vrea să revină asupra logicii comportamentului meu de-aseară, zice ea. Se întreba dacă am mai fi putut trece totul încă o dată în revistă, ca să fie sigură că a înțeles cum trebuie.

— Ești invitata mea, am răspuns, cu o expresie pe care n-o mai folosisem niciodată.

— Tim, de ce n-ai telefonat de la tine de-acasă? Ai spus că în mintea ta exista ideea că poliția ar fi putut face niște ascultări ilegale și că povestea cu vigilenta proprietăreasă scoțiană a lui Larry era doar o acoperire. În acest caz, nu era posibil ca poliția să-ți supravegheze și ție telefonul? Eu, una, m-aș fi gîndit că experiența și pregătirea ta te-ar fi trimis mai degrabă în sat, la un telefon public.

— Am folosit procedura obișnuită.

— Nu prea sînt sigură de asta. Prima regulă este să te asiguri că totul este în siguranță.

Am aruncat o privire spre Merriman, dar el adoptase poziția publicului ostil, privindu-mă cu ochii cu care s-ar fi uitat, probabil, la un prizonier aflat în boxa acuzaților.

— Poliția ar fi putut înregistra și convorbirile de la telefonul public din sat, am spus. Nu că le-ar face mare plăcere — telefonul ăla mai e și stricat de obicei.

— Înțeleg, spuse ea, ceea ce, din nou, însemna exact contrariul.

— Ar fi părut al dracu' de ciudat să dau fuga-n sat la unșpe noaptea cu mașina, ca să sun de la un telefon public. Mai ales dacă poliția mă supraveghea.

Majorie își privi iar vîrfurile îngrijite ale degetelor, iar apoi se uită la mine, făcînd în gînd inventarul chestiunilor care o neliniișteau. Merriman părea decis să studieze plafonul, iar Waldon podeaua.

— Ai rupt legătura cu Pettifer. Dispariția lui ți se pare cum nu se poate mai normală. Dar, în același timp, te îngrijorează atît de mult, încît mori de nerăbdare să ne-o aduci la cunoștință. Știi că Ceceev s-a retras. Știi că

la fel a făcut și Pettifer. Bănuiești că cei doi pun la cale ceva, dar ignori și subiectul și motivul. Crezi că poliția îți ascultă convorbirile telefonice. Dar pe noi ne suni de la tine de-acasă. Pierzi douăzeci de minute studiind clădirea asta, înainte de a-ți lua inima-n dinți ca să intri. Prin urmare, trebuie să-l iertăm pe cel care ar putea presupune că, din momentul în care ai fost vizitat aseară de poliție, ai intrat într-o stare de neliniște, absolut disproporționată, în legătură cu dispariția lui Pettifer. Același om ar putea chiar să bănuiască că ai ceva greu de tot pe suflet, atît de greu, încît chiar și un tip dotat cu autocontrolul tău extraordinar ar ajunge în situația de a comite o serie de erori, în totală contradicție cu formația sa profesională.

Toate temerile mele dispăruseră, făcînd loc unei bucurii desăvîrșite. Și i-am iertat totul lui Marjorie: infatuarea de procuror, brutalitatea abia ascunsă, descrierea autocontrolului meu extraordinar. Glasuri suave de îngeri îmi cîntau la ureche și, din punctul meu de vedere, Marjorie Strană-ca-la-biserică era unul dintre ei. Nu îi spusesem nimic. N-avea nici o importanță că nu putea sau nu voia să-mi spună data ultimei vizite a lui Ceceev. Pentru că-mi spusese ceva mult mai important: *nu știau nimic despre Emma și Larry.*

Erau la curent cu relația mea cu Emma, căci regulile Biroului mă obligaseră să-i informez. Numai că nu trasaseră și cea de-a treia latură a triunghiului. Și, cum obișnuiam noi să spunem, asta era o informație de trei stele. Merita drumul pînă aici.

Am ales un ton sentimental, de om rănit.

— Larry era mai mult decît *agentul* meu, Majorie. Era prietenul meu de peste un sfert de veac. Și, pe deasupra, era și cea mai bună sursă umană pe care o aveam. Era unul dintre soldații aceia care-și fac singuri norocul în luptă. La început, KGB-ul l-a recrutat la nimereală. Nu era destul de mare ca să fie un agent influent, nu avea acces la lucrurile importante. Așa că i-au fixat un salariu mic și l-au lansat în circuitul internațional de conferințe, înarmat cu un teanc de instrucțiuni scrise de Centrul din Moscova. Cu speranța că timpul îl va transforma în „cineva“ Ceea ce s-a și întîmplat. Larry a devenit omul lor, un

adevărat talent în depistarea studenților cu simpatii de stînga, reținînd în memorie pe partizanii de mîine ai Kremlinului. Și înălțînd zmeie pe la conferințele mondiale. După cîțiva ani, grație lui Larry, Biroul ăsta își pusese la punct o trupă de agenți comuniști „domesticiți“, britanici și străini, aflați cu toții în stăpînirea absolută a Biroului care, cu ajutorul lor, a furnizat Moscovei cîteva dintre cele mai sofisticate dezinformări din timpul Războiului Rece — iar KGB-ul n-a mirosit nimic. Larry îi atrăgea pe cei dornici de activități subversive așa cum mierea atrage muștele. I-a „lucrat“ atît de mult pe toți cei care visau la cel de-al treilea război mondial, încît a făcut bășici în palme. Avea o memorie pentru care mulți dintre noi am fi fost în stare să ucidem. Îi știa pe toți parlamentarii vînduți din Westminster Palace, pe toți ziariștii corupți din Marea Britanie, pe toți cei care făceau parte dintr-un grup de lobbying, pe toți agenții importanți aflați pe statul de plată londonez al Centrului de la Moscova. Și în KGB și în Birou erau oameni care-i datorau pîinea și cariera. Eu însumi mă număram printre aceștia. Așa că — da — am fost îngrijorat. Și încă mai sînt.

În tăcerea plină de respect care a urmat perorației mele, am înțeles brusc semnificația inițialelor H/SI. Dacă Jake Merriman era șeful Serviciului Personal, iar Barney Waldon era legătura dintre Birou și Scotland Yard, atunci Marjorie Pew nu era altcineva decît șacalul atît de detestat de către toți membrii Biroului, cunoscut odinioară, mai ales de către gradele inferioare, drept Comisarul Politic, înnobilat acum cu titlul de șef al Securității Interne. Munca ei cuprindea totul, de la coșurile de hîrtie negolite la timp la bîrfele privind viața sentimentală a foștilor și actualilor angajați, precum și raportarea imediată a tuturor bănuielilor sale lui Jake Merriman. Cum altfel ar fi putut fi explicată deferența cu care i se adresau amîndoi, Merriman și Waldon? De ce să-mi fi cerut să-i descriu, înainte de orice, *cu propriile mele cuvinte* — de parcă le-aș fi putut folosi pe-ale altuia — cum am reușit să pun mîna pe Larry, în beneficiul Biroului? Majorie Pew voia să verifice cine știe ce teorie aiuristică despre o conspirație din care am fi

făcut parte amîndoi, și eu și el, încă de la început, în virtutea căreia nu eu îl recrutasem pe Larry, ci el se autorecrutase; sau, și mai frumos, Larry și CC mă recrutaseră amîndoi într-o afacere necinstită și aducătoare de beneficii materiale.

Am avansat pe acest drum cît mai prudent cu putință; în meseria noastră, astfel de teorii distruseseră viețile multor persoane care nu mai apucaseră să le dea la o parte. I-am răspuns lui Majorie cu grijă, dar foarte limpede, chiar dacă, pentru a-mi demonstra starea de calm, mi-am permis cîteva icneli impertinente.

— Cînd l-am cunoscut eu, Larry nu era decît un mic golan.

— Asta s-a întîmplat la Oxford?

— Nu, la Winchester. Larry și-a făcut apariția chiar în trimestrul în care fusesem numit monitor. Avea un soi de bursă — școala îi plătea jumătate din taxe, Biserica Anglicană îi dădea și ea o bursă pentru că era lipsit de mijloace materiale, iar restul îl aduna de ici de colo. Muncă inferioară, pedepse corporale, fanfaronade cu toptanul, în fine, tot tacîmul. Larry nu intra defel în peisaj și nici n-o dorea. Era șleampăt și isteț, refuza să învețe pe de rost, dar nici gura nu și-o ținea, ceea ce-l făcea nepopular în unele grupuri și erou în altele. A încasat multe bătăi. Eu, unul, am încercat să-l protejez.

Marjorie arboră un surîs plin de toleranță, lăsînd să se înțeleagă că prinsese nuanța homosexuală a vorbelor mele, dar că era mult prea vicleană pentru a o rosti cu voce tare.

— *Cum* anume să-l protejezi, Tim?

— Ajutîndu-l să-și țină gura. Împiedicîndu-l să devină atît de al dracului de antipatic. A mers un timp, dar pe urmă a fost prins fumînd și chiar bînd. După care a fost surprins la St. Swithin's School în timp ce făcea restul — stîrnind invidia unor suflete mai puțin altruiste...

— Ca tine, de exemplu?

— ... și punîndu-se astfel la adăpost de curentul principal de homosexualitate, am continuat eu, zîmbindu-i dulce lui Merriman. Cînd pedeapsa corporală n-a mai avut nici un efect, a fost exmatriculat. Taică-său, canonic la nu știu care

catedrală mare, s-a spălat pe mîini. Maică-sa murise. O rudă îndepărtată a pus banii pe masă ca să-l trimită la o școală în Elveția, dar, după primul trimestru, elvețienii au spus „nu, mulțumim" și l-au trimis înapoi în Anglia. Cum de s-a pricopsit cu bursa de la Oxford, rămîne un mister; ceea ce este sigur e că toți cei de la Universitate s-au îndrăgostit de el pînă peste urechi. Era și foarte arătos — umblau fetele după el grămadă. Era un expansiv frumos și desfrînat, am declarat, folosind niște expresii care credeam că aveau să-i placă interlocutoarei mele.

— Și pe deasupra mai era și marxist, fie el binecuvîntat, interveni Jake Merriman.

— Și troțkist, și ateu, și pacifist, și anarhist și orice ar fi putut băga spaima în cei avuți, am replicat. O vreme a fost atras de apropierea dintre Marx și Cristos, dar s-a ales praful de teoria asta cînd și-a dat seama că nu putea să creadă în Cristos. Și mai era și un senzual, am aruncat neglijent, observînd cu plăcere că buzele nefardate ale lui Marjorie Pew se strîng brusc. Pînă la sfîrșitul celui de-al doilea an, Universitatea a avut de ales între a-l exmatricula și a-i da diploma. Au ales prima variantă.

— Din ce motiv? interveni Pew, încercînd să-mi stăvilească efuziunile.

— Păi, pentru că era prea mult. Prea multă băutură, prea multă politică, prea puțină muncă, prea multe femei. Era excesiv în tot ce făcea. Trebuia să plece. Următoarea noastră întîlnire a avut loc la Veneția.

— Dată la care tu te căsătoriseși, evident, rosti Marjorie, izbutind să insinueze că, prin căsătorie, trădasem oarecum prietenia cu Larry.

Iar am văzut capul lui Merriman dîndu-se pe spate, pentru ca ochii lui să reia studiul aprofundat al plafonului.

— Da, și încă cu cineva din Birou, am confirmat. Diana făcea și ea parte dintre ai noștri. La Veneția eram în luna de miere. Și, deodată, în mijlocul Pieții San Marco, răsare Larry îmbrăcat în drapelul britanic, în fine, în culorile acestuia. Își ridică spre noi pălăria de pai în vîrful umbrelei. Făcea pe ghidul unui grup de matroane americane. Ca de obicei, toate damele erau îndrăgostite de el. Și era normal. Larry cunoștea totul despre Veneția,

avea un entuziasm inepuizabil, vorbea o italiană foarte frumoasă și o engleză aristocratică și, în plus, nu se putea hotărî dacă să se convertească la catolicism sau să pună o bombă sub Vatican. Am strigat „Larry!“, el m-a văzut, și-a aruncat pălăria și umbrela în aer și m-a luat în brațe. Pe urmă, l-am prezentat Dianei.

În timp ce vorbeam, mintea mea se fixase pe subtext: monotonia dureroasă și absența fericirii, chiar și atunci cînd făceam dragoste, deși nu era decît a doua săptămînă a călătoriei noastre de nuntă, sentimentul de ușurare — chiar și pentru Diana, după cum mi-a mărturisit ea însăși mai tîrziu — adus de prezența unei a treia persoane în viața noastră, a unei persoane dezlănțuite ca Larry, chiar dacă el își bătea joc de felul ei de a fi prea convențional. L-am văzut pe Larry în tricoul lui roșu-alb-albastru îngenunchind artistic în fața Dianei, ducîndu-și o mînă la piept, în dreptul inimii, și ridicîndu-și cu cealaltă mînă pălăria, emblema studenților de la Winchester College, aceeași supraviețuitoare miraculoasă pe care o purtase și la Honeybrook acum un an, cînd culeseserăm via. De o viață întreagă, calota lăcuită și multicoloră era ținută strîns laolaltă de borul zdrențuit cu ajutorul unei panglici destrămate, dar victorioase, sfînta panglică a Casei noastre. I-am auzit vocea dulce și falsul accent italienesc sfîșiind lumina soarelui, în timp ce-și răcnea salutul aiurit: *Este Timbo! Băiatul-episcop în persoană! Iar tu ești frumoasa lui mireasă!*

— L-am cărat cu noi prin restaurante, i-am vizitat locuința înfiorătoare — trăia evident cu o contesă din Pomerania — și, într-o bună dimineață, m-am trezit lovit de inspirație: Larry era exact omul pe care-l căutăm, cel despre care tot vorbiserăm la seminarele de vineri. O să-l înscriem la noi și o să-l punem la treabă.

— Nu te-a deranjat faptul că era prietenul tău? întrebă Marjorie.

La auzul cuvîntului „prieten“, o altfel de durere m-a năpădit. Prieten? Niciodată nu m-am apropiat de el, mi-am zis în sinea mea. O persoană familiară, poate; un prieten, niciodată. Larry era un risc pe care nu mi l-aș fi asumat sub nici o formă.

— Marjorie, să știi că m-ar fi deranjat mult mai mult dacă mi-ar fi fost dușman, m-am auzit replicînd insinuant. Noi discutăm acum despre abisurile Războiului Rece. Pe atunci luptam pentru supraviețuire. Credeam în ceea ce făceam. Îmi închipui că așa ceva e mai greu de înțeles în momentul de față, am adăugat, neputînd rezista dorinței de a o lua peste picior.

Și-atunci, pentru cazul în care Noua Eră i-ar fi întunecat amintirea celei vechi, am explicat despre ce era vorba: faptul că secția de coordonare a agenților se afla sub o presiune permanentă ca să găsească un tînăr — în zilele acelea se cereau doar bărbați — care să se învîrtească pe lîngă albinuțele de la Ambasada Sovietică din Kensington Palace Garden care se ocupau de recrutări pe circuitul Oxford-Cambridge. Și cum Larry se potrivea aproape perfect cu portretul-robot al tipului pe care și noi și ei visam să-l găsim, puteam chiar să-l trimitem înapoi la Oxford, ca să urmeze și anul trei și să-și dea examenele de absolvire.

— Dracu' să-l ia, a ajuns bine mersi pe primul loc, în timp ce eu pariasem că o să fie al doilea, am zis, cu un hohot de rîs sincer, pe care însă nimeni nu l-a împărtășit: nici Merriman, care continua să studieze cu încăpățînare plafonul, nici Waldon, care-și încleștase fălcile cu atîta înverșunare, încît îți venea să te îndoiești că va mai putea vorbi vreodată.

Și cum doream să le dăm rușilor tocmai ce căutaseră și găsiseră singuri în trecut, am continuat să turui — adică un englez rasat aflat în derivă, un explorator intelectual, un Băiat-de-Aur-Care-o-Apucase-pe-Căi-Greșite, un căutător al lui Dumnezeu și simpatizant al Partidului, care însă nu era compromis de o apartenență efectivă, nelegat de nimic, imatur, instabil, un omnivor politic, vag viclean, și de-a dreptul tîlhar atunci cînd era nevoie...

— Așa că l-ai propus, mă întrerupse Marjorie Pew, reușind să facă în așa fel încît totul să arate ca și cum l-aș fi pescuit pe Larry dintr-un WC public.

Am izbucnit în rîs. Rîsul o deranja, așa că rîdeam foarte des.

— O, Doamne, Marjorie, nici pomeneală de așa ceva, cel puțin nu în primele luni de zile. Mai întîi trebuia să înfrîngem opoziția sistemului. O mulțime de oameni de la Ultimul Etaj erau de părere că Larry nu avea să accepte niciodată disciplina. Rezultatele sale școlare erau cumplite, cele de la Universitate chiar și mai proaste. Toată lumea zicea că era un tip strălucitor, dar în ce domeniu? Pot să dezvolt puțin ideea asta?

— Te rog.

— Recrutarea lui Larry a fost o operațiune de grup. În momentul în care a fost de acord să se „călugărească“, șeful secției mele a hotărît ca eu să mă ocup de noul novice. Dar numai după ce ne-am înțeles că am să-i dau raportul înainte și după fiecare întîlnire cu Larry.

— Păi, atunci de ce s-a mai călugărit, așa cum spui? întrebă ea.

Întrebarea ei revărsă peste mine o oboseală adîncă. Dacă nu ți-ai dat seama acum, atunci n-ai s-o faci niciodată, voiam să-i spun. A făcut-o pentru că n-avea cătușe. Pentru că era un soldat. Pentru că Dumnezeu îl îndemnase, iar el nu credea în Dumnezeu. Pentru că era mahmur. Sau nu. Pentru că partea întunecată a ființei lui avea și ea nevoie de aer proaspăt. Pentru că el era Larry și eu eram Tim și trebuia să se-ntîmple.

— Bănuiesc că savura sfidarea pe care o reprezenta situația respectivă, am zis. Să fii ceea ce ești, dar și mai mult de-atît. Cred că îi plăcea ideea de a fi un servitor liber. Era răspunsul cerut de ceea ce înțelegea el prin simțul datoriei.

— Să fie *ce*?

— În mintea lui rămăsese o mică propoziție în germană. *Frei sein ist Knecht.* A fi liber înseamnă a fi vasal.

— Asta-i tot?

— Cum adică tot?

— Ăsta este motivul pentru care acceptase, ori existau cumva și considerente mult mai practice?

— Larry era ispitit de mirajul meseriei. Noi i-am spus că așa ceva nu există, dar vorbele noastre n-au făcut decît să-i ațîțe apetitul. Se vedea pe sine însuși drept un soi de templier eretic care aducea un omagiu ortodoxiei. Îi

plăcea faptul că avea doi tați, chiar dacă nu mărturisise niciodată — noi și KGB-ul. Dacă mi-ați cere să pun totul pe hîrtie, v-ați alege cu un șir de contradicții. Ăsta-i Larry. Ăștia-s soldații. În abstract, motivul nu există. Nu e vorba de cine sînt oamenii. Ci de ceea ce fac.

— Mulțumesc.

— N-ai pentru ce.

— Și banii?

— Poftim?

— Banii cu care a fost plătit. Substanțialul venit neimpozabil. După părerea ta, ce loc ocupau banii în calculele lui?

— Of, pentru numele lui Dumnezeu, Marjorie, în zilele acelea nimeni nu lucra pentru bani, iar Larry n-a lucrat în viața lui pentru așa ceva. În privința banilor este nepriceput. Un neaderthalian financiar.

— Cu toate acestea, i-au trecut foarte mulți prin mînă.

— Omul era lefter. Cheltuia tot ce avea. Îi tapa pe toți de bani pe cîte-o chestie care mergea la sentiment. Avea vreo cîteva obiceiuri costisitoare, de aristocrat, pe care noi le-am încurajat pentru că rușii sînt niște snobi, dar, în esență, Larry nu avea nici urmă de materialism.

— De exemplu?

— De exemplu, își cumpăra vin de la „Berry's"; de exemplu, își făcea pantofi de comandă.

— Ei bine, n-aș spune că asta-i o lipsă de simț al banului. Eu zic că e extravaganță.

— E un cuvînt potrivit, i-am replicat eu.

Apoi, timp de cîteva clipe, nimeni nu mai scoase nici un cuvînt, ceea ce mi se păru a fi de bun augur. Marjorie își mai trecu o dată în revistă unghiile nelăcuite. Barney arăta de parcă ar fi preferat să se afle din nou la adăpost printre polițiștii lui. În cele din urmă, Jake Merriman se scutură de starea aceea anormală de transă în care căzuse, își îndreptă spinarea, își netezi ușor haina cu amîndouă mîinile, apoi trecu un deget pe marginea gulerului alb și scrobit al cămășii, ca să-l elibereze de cutele de carne care amenințau să-l înghită.

— Konstantin Abramovici Ceceev al tău a stors guvernul rus de treizeci și șapte de milioane de lire, dacă nu cumva mai mult, zise el. Pentru că tipii n-au terminat încă de numărat. Vinerea trecută, ambasadorul rus a cerut să se vadă cu ministrul de externe și i-a arătat un dosar plin cu probe. De ce a ales ziua de vineri, cînd ministrul tocmai se pregătea să plece în weekend, la *dacha* lui de la țară, numai Dumnezeu știe. Cert e că a făcut-o, iar dosarul ăla e arhiplin de urmele copitelor lui Larry. Banditism premeditat, ziua în amiaza-mare, Tim Cranmer, pus la cale de fostul tău agent și de fostul său supraveghetor KGB. E posibil ca Ceceev să fi primit un pont că balonul e pe punctul să-și ia zborul și atunci să se fi strecurat pe nevăzute pînă la Bath ca să-l sfătuiască pe Larry să-și ia tălpășița mai înainte ca ambasadorul să-l pună pe liber. Vrei să spui ceva? Nu spune nimic.

Nu cred să fi dat semne că aș fi avut vreun asemenea gînd, așa că am clătinat din cap, dar Merriman își și reluase discursul.

— Ce-au făcut ei este o fraudă destul de simplă, dar nu e cazul să ne mulțumim cu diagnosticul ăsta. Foarte puține bănci rusești sînt autorizate să transfere bani în străinătate. Iar cele care au o asemenea autorizație au și tendința să întrețină legături strînse cu fostul KGB. Un complice cu sediul în Marea Britanie pune la punct o companie britanică fictivă — import-export, orice — și își năpădește colegii de la Moscova cu facturi false. Facturile cu pricina sînt autentificate de oficiali escroci, în relații cu mafia. Pe urmă sînt plătiți. Există o chestie care-mi place în mod deosebit. Se pare că în Rusia codul penal nu include, deocamdată, excentritățile moderne precum frauda bancară, așa că nimeni nu e vîrît în corzi pe chestia asta și oricine ajunge să facă o porcărie se alege cu o reducere de pedeapsă. Băncile rusești trăiesc încă în epoca glaciară, profiturile sînt doar un concept abstract, pe care nimeni nu-l ia în serios, exact ca în nemuritoarele vorbe ale lui Noel Coward: înfulecă din caviar și mulțumește-i lui Dumnezeu.

Un nou hiatus și-a făcut apariția, în timp ce Merriman m-a privit ridicînd din sprîncene a invitație, dar am rămas mai departe tăcut.

— După ce a pus mîna pe bani, Ceceev a făcut ceea ce ar fi făcut oricare dintre noi. I-a îngropat într-o serie de conturi nevăzute și necunoscute din Marea Britanie și din străinătate. În majoritatea cazurilor, bătrînul tău prieten Larry a acționat ca intermediar, comis-voiajor și complice fără scrupule. Peste o clipă ai să-mi spui că totul e doar produsul imaginației blestemate a lui Ceceev, că i-a falsificat semnătura lui Larry. Și ai să greșești. Larry e vîrît în povestea asta pînă-n gît și, după părerea noastră, asta-i valabil și pentru tine. Așa e?

— Nu.

— Cît de departe au ajuns amicii noștri? se întoarse el spre Barney.

— Comandantul Serviciului Special o să prezinte un raport Secretarului Guvernului în după-amiaza asta la ora cinci, răspunse Barney după ce-și drese glasul.

— De acolo vin Bryant și Luck? am întrebat eu.

Barney Waldon se pregătea să confirme cînd Merriman interveni cu duritate:

— Ăsta e un lucru pe care numai noi trebuie să-l știm; el trebuie să se mulțumească cu presupunerile, Barney.

Atîta doar că îmi primisem răspunsul și acela era afirmativ.

— Se vorbește că investigațiile lor nu avansează deloc, dar poate că e doar o cacealma, continuă Barney. Nu-mi stă în putință să arăt un interes exagerat pentru problema asta. Le-am spus celor de la Serviciul Special că nu e problema noastră, am jurat chiar cu mîna pe inimă. Le-am spus același lucru și celor de la Fisc, tuturor. Le-am vîndut o minciună sfruntată, încheie el relatarea acestei situații care părea că-l supără.

Din nou interveni Merriman.

— Așa că nu ne strica jocul, Tim Cranmer, auzi ce-ți spun? Dacă tipii pun mîna pe Larry, iar el pretinde că a lucrat pentru noi, ei bine, o să negăm totul, o să negăm pînă la proces și dincolo de el, pînă-n pînzele albe. Dacă spune însă că a lucrat pentru tine, atunci domnul Timothy

Cranmer, fost funcționar la Trezorerie, o să cadă într-o groapă foarte adîncă.

— Ambasadorul lor îl prezintă pe CC drept un diplomat autentic? am întrebat.

— Fost diplomat. Da, așa face. Și cum noi n-am prezentat nici o urmă de plîngere împotriva lui Ceceev în toți cei patru ani cît a fost la Londra, pentru motivul evident că n-am vrut să întrerupem fluxul de informații, sîntem nevoiți să adoptăm aceeași poziție. Dacă se găsește vreunul să pronunțe cuvîntul „fantomă", pe cei de la Ministrul de Externe or să-i apuce pandaliile.

— Ce fel de relație era între CC și Larry?

— Cum adică? Era perfect legală. Ceceev era un atașat cultural, popular și eficient. Larry, la rîndul său, era un intelectual a cărui orientare filozofică bătuse în roz și care acceptase călătorii regulate și gratuite în Maica Rusie, în Cuba și în alte colțuri lipsite de farmec ale globului. În momentul de față, este un profesor universitar ce duce o existență liniștită în Bath. Relația lor era normală și corectă, iar dacă nu a fost așa, nimeni n-o spune.

Tot timpul cît vorbise, Merriman nu-și luase ochii de la mine.

— Dacă rușilor le va trece vreodată prin cap că Larry Pettifer a lucrat pentru Serviciul ăsta — așa cum ne-ai amintit în mod repetat, el a fost, mai bine de douăzeci de ani, slujitorul nostru cel mai supus — ei bine, dacă rușilor le vine o astfel de idee, atunci se va produce un adevărat cutremur, înțelegi ce vreau să spun? Scumpul tău prieten Zorin și-a primit pedeapsa disciplinară — alcoolism, conspirație pasivă, faptul că a gîndit cu curul — a fost arestat și are mari șanse să fie împușcat în zori. Trebuie să recunoști că este extrem de amabil din partea noastră că n-am făcut același lucru în cazul tău. Dacă în creierele lor mititele își va face loc ideea — cînd folosesc pluralul mă refer la poliție, la ruși împreună sau separat, e același lucru în situația dată, mai ales că poliția orbecăiește și noi ne propunem s-o ajutăm să continue în același fel — deci, ideea că Serviciul ăsta, în cîrdășie cu una din mafiile rusești, a ales ca, într-un moment în care economia rusă stă să moară din pricina unei răceli banale, să o stoarcă de

treizeci și șapte de milioane de lire... Poți să termini și singur fraza asta. Da, ce s-a-ntîmplat?

Nu era decît eternul meu refren. Nici măcar vîrtejul care mă prinsese nu mă putea împiedica să-ntreb:

— Cînd a fost văzut Larry pentru ultima oară?

— N-ai decît să-i întrebi pe cei de la poliție, dar eu zic să te abții.

— Cînd a avut loc ultima vizită a lui CC în Marea Britanie?

— Nici un Ceceev nu a intrat în țară în ultimele șase luni. Dar, deoarece toată lumea era de acord că în realitate nici măcar nu-l chema așa, ar fi destul de surprinzător să se întoarcă aici sub o identitate care nu-i aparținea.

— I-ați căutat și celelalte nume de împrumut?

— Îmi dai voie să-ți aduc aminte că te-ai retras din activitate? Tu nu ai voie să faci nimic, tinere Tim Cranmer, auzi ce-ți spun? Ai să stai cuminte în castelul ăla al tău, ai să-ți vezi de ale tale, ai să-ți pritocești vinul ăla pișcăcios, ai să te comporți normal și ai să ai un aer nevinovat. N-ai să părăsești țara fără aprobare și, de altfel, pașaportul tău rămîne la noi, deși în ziua de azi asta nu mai reprezintă cine știe ce garanție. Nu ai voie să faci nici cea mai mică mișcare în direcția lui Larry, nici prin vorbă, nici prin faptă, gest sau telefon. Nici tu, nici agenții sau instrumentele tale, nici măcar delicioasa ta Emma. Nu ai voie să discuți despre Larry, despre dispariția lui sau despre amănuntele conversației noastre cu absolut nimeni, inclusiv colegi sau diverse persoane de legătură. Larry tot mai flirtează cu Diana?

— N-a flirtat niciodată cu ea. S-a prefăcut doar, ca să mă sîcîie pe mine. Și pentru că erau amîndoi de acord că urau Biroul.

— Nu s-a întîmplat absolut nimic. Nimeni nu a dispărut. Tu ești un fost savant de la Trezorerie care trăiește împreună cu o copilă nevrotică și compozitoare, sau ce Dumnzeu este, și care face un vin al dracului de prost. Dacă ne cauți la telefon, ai grijă să fie o convorbire perfect clandestină de la un telefon sigur. Numărul pe care ți-l vom da își schimbă ultima cifră în fiecare zi.

Pentru duminică e 1, pentru luni e 2 și așa mai departe. Crezi că ești în stare să faci față?

— Dat fiind faptul că eu sînt cel care a inventat sistemul, cred că da.

Marjorie Pew îmi întinse o bucată de hîrtie pe care era notat un număr de telefon cu 071. Merriman vorbi mai departe.

— Dacă polițiștii vor să discute iar cu tine, ai să-i dai înainte cu minciuna. Tipii încearcă să afle cu ce fel de cercetări te ocupai la Trezorerie, numai că cei de-acolo sînt la fel de constipați în privința informațiilor ca-ntotdeauna și polițiștii nu vor ajunge nicăieri. Iar în ceea ce ne privește, tu nu exiști. N-ai fost niciodată aici. Cranmer? Tim Cranmer? N-am auzit de el.

Am rămas singuri, Merriman și Cranmer, frații de sînge dintotdeauna. Merriman mă luase de braț. Întotdeauna făcea așa cînd își lua rămas-bun.

— După tot ce-am făcut pentru el, zise el. O pensie, un nou început, un loc de muncă bun după ce, practic, toate universitățile din Anglia îl refuzaseră, poziție socială. Și-acum, uite ce face.

— E tare neplăcut, am fost de acord.

Orice alt cuvînt părea de prisos.

— Nu l-ai judecat, condamnat și executat, nu-i așa, Tim? întrebă Merriman cu un zîmbet pungaș pe buze.

— Ce motive aș fi avut s-o fac?

Pentru prima dată în ziua aceea, fu cît pe-aci să-mi pierd și ultima brumă din ceea ce Marjorie Pew numise supraautocontrolul meu.

— Și de ce să *nu* o fi făcut? mă contră Merriman cu viclenie. Nu asta preferă să-și facă de obicei escrocii unul altuia, decît să împartă prada? Și viața cu Emma este pur și simplu *minunată*? Ești îndrăgostit *la nebunie*?

— Da, dar pentru moment Emma e plecată.

— Mi se rupe inima. Unde?

— Asistă la niște spectacole cu piese de-ale ei undeva în Midlands.

— N-ar fi trebuit să fii și tu acolo ca să-i ții de urît?

— Emma preferă să fie singură la chestiile de genul ăsta.

— A, evident, caracterul ei independent. Nu cumva e prea tînără pentru tine?

— Cînd va simți asta, sînt convins că-mi va spune.

— Bravo ție, Tim. Neînfricat băiat. Am spus mereu că nu ești dintre cei care-și retrag cavaleria din bătălie. Toate Emmele din lumea asta au nevoie de permanenta noastră atenție. Ia uită-te la dosarul ei.

— Nu, mulțumesc.

Dar în fața lui Merriman nimeni nu reușea să marcheze vreun punct.

— Nu, mulțumesc? Adică n-ai aruncat niciodată o privire iscoditoare?

— Nu și nici n-am de gînd.

— Dar, dragul meu băiat, ești obligat s-o faci! E un dosar atît de plin, de variat, *quel courage*! Dacă schimbi numele personajelor, ai putea să publici la bătrînețe o adevărată bombă. Mult mai lucrativă decît pișatul ăla care ți-a rămas de la unchiul Bobby. Tim?

— Ce mai e?

Degetele lui mi se încleștară pe braț.

— Legătura asta lungă, foarte lungă, pe care ai avut-o cu dragul de Larry. Winchester, Oxford, Biroul. A fost atît de fructuoasă. Atît de deosebită. Numai că astăzi, dragă băiete, e sub embargo.

— Ce tot spui acolo?

— Imaginea, drăguțule. Trecutul nobil, vechea epocă. Un subiect ca ăsta în mîinile vreunui scriitoraș flămînd e adevărată dinamită. Or să strige toți în gura mare cît ai zice pește despre cercurile de spioni din universități și despre dragostea care nu îndrăznește să trăiască în plină lumină. Și nu erați, nu?

— Nu eram ce? am rostit, luptîndu-mă cu amintirea Emmei, stînd goală la fereastra dormitorului meu și punîndu-mi aceeași întrebare.

— Păi, știi tu. Tu și Larry. Ceva în sensul ăsta. Erați?

— Dacă te interesează să afli dacă eram homosexuali și trădători, află că nu eram nici una, nici alta. Larry era o raritate într-o școală publică: Heterosexualul Desăvîrșit.

Degetele lui Merriman zăboviră mai departe pe brațul meu.

— Bietul de tine. Ce dezamăgire pentru un flăcău sănătos. Ei, ce să-i faci, asta este, nu? Sîntem pedepsiți pentru crimele pe care nu le-am comis niciodată, în schimb scăpăm cu fața curată din cine știe ce mare pungășie la care am participat din plin. Este extrem de important să fim cît se poate de prudenți. Scandalul este tot ce poate fi mai rău. Poți să minți cît poftești, atîta vreme cît mă scutești de scandal. În vremurile astea, Biroului îi vine foarte greu să-și găsească locul potrivit. S-au adunat prea multe muște în jurul borcanului cu miere. Mă găsești întotdeauna aici, băiete dragă. Oricînd.

În anticameră, Munslow se plimba de colo-colo. Cînd m-a văzut răsărind din biroul alăturat, s-a apropiat iute de mine. Mîinile i se legănau stîngace pe lîngă trup. Nici una dintre ele nu-mi ținea pașaportul.

CAPITOLUL CINCI

Aveam două ore de omorît înainte de a lua ultimul tren spre Castle Cary și m-am plimbat pe jos. Probabil că am cumpărat de undeva un ziar de seară, deși nu pot să le sufăr. A doua zi dimineață l-am găsit în buzunarul fulgarinului; era un cocoloș sălbatic de rînduri tipărite, dar ilizibile, cu careul de cuvinte încrucișate completat cu litere mari, scrise ascuțit, extrem de diferite de ale mele. Și cred că am dat și vreo cîteva pahare de whisky peste cap, căci nu-mi amintesc mare lucru despre călătorie, cu excepția imaginii răsfrînte în geamul ferestrei și uneori a chipului lui Larry, al meu sau al Emmei, cu părul ridicat pe ceafă și cu colierul de perle din secolul al optsprezecelea pe care i-l dăruisem în ziua în care își adusese scaunul de pian la Honeybrook. Aveam atîtea în cap, încît îl simțeam perfect gol. Larry furase treizeci și șapte de milioane; CC era unul dintre complici; Emma s-a dus după el. Figura principală era chiar Larry, cel pe care eu îl învățasem să fure, să devalizeze birouri, să spargă zăvoare, să fotografieze documente, să învețe pe dinafară, să aștepte momentul potrivit și, dacă e nevoie, să-și ia tălpășița și să se ascundă. Colonelul Volodia Zorin, una din mîndriile secției engleze a omologilor moscoviți, fusese arestat la el acasă. În timp ce traversam pasarela de la Castle Cary, am fost surprins de zgomotul unor pantofi pe fierăria victoriană și mi s-a părut că simt un miros de aburi și de cărbuni aprinși.

Eram din nou copil și-mi tîram ghiozdanul greu pe treptele de piatră, în drum spre o nouă vacanță singuratică.

Superbul și bătrînul meu Sunbeam era acolo unde-l lăsasem, în parcarea gării. Oare își vîrîseră nasul în el, îl burdușiseră cu microfoane și cu alte dispozitive de urmărire, îl acoperiseră cu cea mai nouă vopsea fermecată? Tehnologia modernă mă depășea. Întotdeauna mă depășise. În timp ce conduceam, două faruri care stăteau mereu în plasa mea au început să mă irite, fiindcă pe un drum îngust ce se răsucea ca un șarpe, numai un nebun sau un bețiv ar fi încercat să facă o depășire. Am trecut de coline și am traversat satul. În unele nopți, biserica era inundată de lumină. Nu însă și în noaptea asta. Prin ferestrele caselor se zăreau ecrane de televizor pîlpîind ca niște tăciuni ce stau să se stingă. Farurile din spatele meu își continuau cursa, fulgerînd din cînd în cînd prin întuneric. Apoi am auzit zgomotul unui claxon. Cînd m-am tras pe dreapta ca să las să treacă mașina, am zărit-o pe Celia Hodgson făcîndu-mi semne vesele cu mîna din Land-Roverul ei. I-am răspuns cu aceeași veselie. Celia era una din cuceririle mele locale din zilele dinaintea Emmei, pe cînd eram doar stăpînul nevăzut de la Honeybrook, precum și divorțatul cel mai bun de-nsurătoare din regiune. Celia trăia în sărăcie pe un domeniu întins, aflat lîngă Sparkford, îi plăcea să vîneze cu ogari și punea la cale planuri de vacanță pentru copii. Într-o duminică am invitat-o la prînz și, spre surpriza mea, ne-am trezit în pat cu mult înainte de sfîrșitul mesei. După ziua aceea, am continuat să prezidez reuniunile comitetului ei și să stau de vorbă cu ea în prăvălia băcanului. Dar n-am mai făcut niciodată dragoste, iar ea părea să nu-mi poarte pică din cauza Emmei. Uneori mă întrebam chiar dacă-și mai amintește măcar vag de episodul cu pricina.

În fața mea au apărut stîlpii de piatră ai porții de la Honeybrook. Am încetinit la maximum, am aprins farurile de poziție și m-am obligat să privesc îndeaproape urmele

de cauciucuri de pe alee. Primele aparțineau dubiței poștale a lui John Guppy. Toți ceilalți șoferi fac la stînga ca să evite cele trei gropi adînci din pantă, însă John, în ciuda rugăminților mele stăruitoare, preferă s-o ia la dreapta pentru că așa face de patruzeci de ani încoace, zdrobind bordura de iarbă și tescuind literalmente bulbii de narcise.

Alături se desfășura dunga subțire și curajoasă lăsată de roțile bicicletei lui Ted Lanxon. Ted era grădinarul meu, lăsat moștenire de unchiul Bob împreună cu ordine precise să-l păstrez pînă cînd nu se mai ține pe picioare, ceea ce Ted refuza cu încăpățînare să facă, preferînd să ducă mai departe nenumăratele erori ale unchiului meu. Apoi, drept în mijlocul grămezii, cînd pe drum, cînd pe lîngă el, răsăreau urmele cauciucurilor de la automobilul Subaru în culori de camuflaj al surorilor Toller. Surorile erau ajutoarele cu jumătate de normă și pacostea de pe capul lui Ted, dar și marea lui plăcere. În sfîrșit, călare peste urma lăsată de Subaru, semnele străine ale unui camion greu. Probabil că mi se livrase ceva. Dar ce anume? Îngrășămintele pe care le comandasem? Alea sosiseră de vineri. Noile sticle? Le primisem luna trecută.

Pe pietrișul din fața casei n-am mai văzut însă nimic și chestia a început să mă intrige. De ce nu mai apărea nici o urmă de cauciuc pe alee? Oare surorile Toller n-au trecut pe-aici cu automobilul lor în drum spre grădină? John Guppy nu și-a parcat aici dubița cînd mi-a adus scrisorile? Și ce s-a întîmplat cu camionul misterios care a parcurs atîta drum doar ca să facă apoi o decolare verticală?

Am lăsat farurile aprinse, am coborît din mașină și m-am apucat să inspectez aleea, căutînd atent urme de pași sau de roți de mașină. Cineva vînturase bine pietrișul. Cît stătusem în tren, spinarea se pornise să mă chinuie. Dar, în clipa în care am pășit pe verandă, durerea mă părăsi brusc. Aproape o duzină de plicuri, majoritatea de culoare închisă, zăceau pe covorașul din fața ușii. Nici

unul nu era din partea Emmei sau a lui Larry. M-am uitat la ștampile. Toate erau din ziua precedentă. Am privit atent marginile lipite. Erau mult prea bine sigilate. Cînd oare or să-nvețe ceva cei de la Birou? Am pus plicurile pe măsuța cu tăblie de marmură, am urcat cele șase trepte care mă despărțeau de holul cel mare, fără să aprind luminile, și am rămas nemișcat.

Cu urechile ciulite. Cu nările la pîndă. Și, în aerul nemișcat, am simțit fluturarea miresmei unui trup. Transpirație? Deodorant? Ulei de păr bărbătesc? Dacă aș fi putut să-mi dau seama despre ce era vorba, aș fi recunoscut-o apoi imediat. Am mers mai departe spre biroul meu. Pe la jumătatea drumului, mirosul acela mi-a izbit din nou nările: același deodorant, cu un iz vag de fum de țigară stătut. Nu de țigară fumată în casă — asta ar fi fost curată nebunie. Fumată mai degrabă într-un bar sau poate chiar în mașină și nu neapărat de persoana ale cărei haine degajaseră miasmele stătute; putea fi fumul unei țigări străine.

În dimineața aceea pusesem niște capcane deștepte înainte de a pleca la Londra; nu lăsasem fire de păr prin încuietorile ușilor, nici bucățele de vată întinse peste balamale, nu făcusem fotografii Polaroid. Nu avusesem nevoie de așa ceva. Eu aveam praful. Doamna Benbow este întotdeauna liberă lunea. Prietena ei, doamna Cooke, vine numai atunci cînd vine și doamna Benbow, acesta fiind felul ei personal de a-și arăta dezaprobarea în privința Emmei. Prin urmare, de vineri seara pînă marți dimineața nimeni nu șterge praful din casă, cu excepția mea, dacă vreau. Și, de obicei, vreau. Îmi place să fac un pic de menaj, iar lunea îmi lustruiesc colecția de barometre din secolul al optsprezecelea, precum și vreo două-trei desperecheturi care primesc mult mai puțin decît partea care li se cuvine din ritualul strict practicat de doamna Benbow: scăunelele chinezești pentru picioare, stil Chippendale, precum și masa de campanie din cabinetul meu de toaletă.

În dimineața asta însă, mă trezisem mai devreme și, cu meșteșugul care se pare că-mi fusese inoculat încă din copilărie, am lăsat praful să zacă la locul lui. Un foc de lemne în holul mare și un altul în salon aveau să-mi dea o recoltă splendidă luni dimineață și una și mai și luni seara. Or, cum am intrat în birou, am și văzut că nu mai era nici urmă de praf pe biroul din lemn de nuc. Cît era tăblia lui de-ntinsă, nu vedeai nici un fir de praf. Aproape că simțeam în nări mirosul de lustruială a mînerelor vechi de alamă.

Prin urmare, au venit, mi-am zis, fără urmă de emoție în suflet. E o certitudine: au venit. Merriman mă convoacă la Londra și, în timp ce eu mă aflu în siguranță chiar sub ochii lui, el își trimite dihorii într-un camion de mobilă, într-o dubiță de intervenție pentru defecțiunile din rețeaua electrică sau în orice alt vehicul folosesc în momentul de față, ca să-mi intre pe șest în casă și să o scotocească, știind că lunea este o zi perfectă pentru așa ceva. Știind că Lanxon și surorile Toller lucrează la cinci sute de metri distanță de casa mare, în grădina împrejmuită de ziduri de cărămidă, rupți de lumea înconjurătoare, în afară de albastrul cerului. Și pentru că tot sînt acolo, Merriman mă mai supune și unei verificări a corespondenței și de-acum, fără-ndoială, și a convorbirilor telefonice.

Am urcat la etaj. Din nou, mirosul acela de fum de țigară. Doamna Benbow nu fumează. Și nici soțul ei. Eu, nici atît; dimpotrivă, nu pot să sufăr nici obiceiul, nici mirosul. Dacă mă-ntorc acasă cu hainele îmbîcsite de fum de țigară, simt imediat nevoia să fac baie, să mă spăl pe cap și să-mi schimb îmbrăcămintea. Cînd primeam vizitele lui Larry, trebuia să deschid larg toate ferestrele dacă îmi permitea starea vremii. Dar, odată ajuns pe palier, m-a izbit din nou mirosul stătut de fum de țigară. La fel în cabinetul de toaletă și în dormitor. Am traversat coridorul în aripa de casă care fusese a Emmei: partea ei, partea

mea, iar între noi galeria, asemenea unei săbii. Sabia lui Larry.

Cu cheia în mînă, am rămas în fața ușii ei, așa cum făcusem și cu o noapte înainte, neștiind dacă să intru sau nu. Era o ușă din stejar întărită cu bolțuri de fier, o ușă de intrare care reușise, în mod misterios, să fie urcată pe scări. Am răsucit cheia în broască și am pășit în încăpere. Pe urmă am încuiat ușa la loc, de frica nu știu cui. Nu mai călcasem pe teritoriul ăsta din ziua în care făcusem ordine după plecarea Emmei. Am tras încet aer în piept. O boare de pudră de talc parfumată se combina cu miasma de mosc a unei încăperi părăsite. Prin urmare, au trimis o femeie, mi-am zis în sinea mea. O femeie care se pudrează. Sau două femei. Sau șase. Femei, în orice caz. La insistențele cine știe cărui personaj îndărătnic din straturile elegante ale Biroului. Bărbații căsătoriți nu pot fi lăsați să scotocească prin hainele femeilor tinere. Stăteam nemișcat în mijlocul dormitorului Emmei. În stînga era baia. În față, studioul. Pe măsuța de noapte de la capul patului nu se zărea nici urmă de praf. Am ridicat perna. Sub ea stătea cuminte splendida cămașă de noapte din mătase de la „White House“, de pe Bond Street, pe care i-o pusesem sub pomul de Crăciun, dar pe care n-o îmbrăcase niciodată. În ziua în care mă părăsise Emma, am găsit cămașa înfășurată în hîrtia de mătase de la magazin, vîrîtă în fundul unui sertar al comodei. Atunci, rolul meu de agent operativ m-a obligat să desfac pachetul și să așez bucata de mătase sub pernă, pentru derutarea adversarului. *Domnișoara Emma a plecat în nord ca să-și asculte muzica în concert, doamnă Benbow... Domnișoara Emma se-ntoarce peste cîteva zile, doamnă Benbow... Mama domnișoarei Emma este îngrozitor de bolnavă, doamnă Benbow... Domnișoara Emma a dat de dracu', doamnă Benbow...*

Am deschis ușa șifonierului. Toate hainele pe care i le cumpărasem de-a lungul timpului stăteau cuminți pe

umerașe, exact așa cum le găsisem în ziua dispariției stăpînei lor: rochii lungi din jerseu sau de mătase, costume de comandă, o capă de hermină pe care refuzase s-o probeze, pantofi de la mari case de modă, curele și poșete de la altele și mai mari. În timp ce le priveam, m-am întrebat cine eram atunci cînd le-am cumpărat și ce femeie avusesem impresia că îmbrac.

A fost doar un vis, mi-am zis. Totuși, de ce să fie nevoit un bărbat să viseze la cine a fost Emma pentru realitatea lui? Îi auzeam vocea în întuneric: *Nu sînt o persoană rea, Tim. N-am nevoie să mă schimb și să mă deghizez tot timpul. Mă simt foarte bine așa cum sînt. Pe cuvînt.* Pe urmă în urechi mi-a răsunat glasul lui Larry, care mă lua peste picior. *Timbo, tu nu iubești oamenii. Tu îi inventezi. Asta-i treaba lui Dumnezeu, nu a ta.* Și din nou Emma: *Nu eu am nevoie de o schimbare, ci tu, Tim. Din clipa în care Larry a intrat în grădină, ai început să te porți ca un om hăituit.* Și iar Larry: *Tu mi-ai furat viața, eu ți-am furat femeia.*

Am închis șifonierul, am aprins toate luminile din încăpere și am reușit să arunc în jur o privire rapidă, de om pregătit să treacă la acțiune, în cazul observării unui element ciudat. Dar ochii mei nu au depistat nimic care să trebuiască să fie evitat. Camera era exact așa cum o lăsasem cînd refăcusem decorul după plecarea Emmei. Birouașul stil „Queen Anne“, pe care i-l făcusem cadou de ziua ei de naștere, era, mulțumită eforturilor mele susținute, un model de ordine. Sertarele, perfect aranjate, erau pline cu rechizite noi. Ziarele și sursele stăteau cuminți pe grătarul, acum strălucitor de lustruit, al căminului. Emmei îi plăcea focul la nebunie. Asemenea unei pisici enorme, se întindea în fața flăcărilor, culcată pe-o parte, cu un șold ridicat și cu un braț adus leneș sub cap.

Aceste investigații m-au ajutat să alung o clipă din mine povara care mă apăsa. Dacă toți spărgătorii din echipă se îmbulziseră aici înarmați cu camere de filmat,

mănuși de plastic și cagule pe față, ce altceva ar fi putut să vadă în afară de ceea ce le era destinat? *Femeia lui Cranmer n-are nici un fel de importanță operativă. Cîntă la pian, poartă rochii lungi de mătase și scrie despre chestii rurale la un birou pentru doamne.*

Nu știau însă absolut nimic despre dosarele ei cu corespondență, despre hotărîrea nepotolită de a vindeca lumea-ntreagă de toate bolile care o macină, despre țăcănitul mașinii de scris electrice la orice oră din zi și din noapte.

Deodată, mi s-a făcut o foame de lup. Așa că am dat iama prin frigider, în stilul lui Larry, și am ras fazanul rămas de la o cină plicticoasă pe care o oferisem unor notabilități din sat. Ar mai fi fost și sticla de Pauillac, pe jumătate plină, care aștepta să fie terminată, dar aveam treabă. Mi-am impus să dau drumul la televizor ca să urmăresc știrile care însă n-au cuprins nici măcar un participiu sau un infinitiv despre un profesor dispărut sau despre o compozitoare fugită de la domiciliu. La miezul nopții, am urcat iar la etaj, am aprins lumina în cabinetul meu de toaletă și, după ce am tras draperiile la ferestre, m-am îmbrăcat cu un pulover închis la culoare, cu pantaloni gri de flanelă și cu espadrile negre. Pe urmă am aprins lumina în baie, ca să poată fi văzută de afară, și am lăsat-o așa vreo zece minute. După ce am repetat procedeul și în dormitor, am coborît fără zgomot la parter și, pe întuneric, mi-am pus o șapcă de fermier pe cap și mi-am înfășurat o eșarfă neagră în jurul feței; apoi am coborît în vîrful picioarelor scara de serviciu pînă la bucătărie unde, la lumina unei lămpi de veghe, am luat din cămară o cheie antică, de zece țoli, pe care mi-am vîrît-o în buzunarul pantalonilor.

Am deschis ușa din spate, am ieșit din casă, am închis ușa în urma mea și am rămas nemișcat în frigul nopții, așteptînd ca ochii să mi se învețe cu întunericul. La început,

mi s-a părut că așa ceva nu se va întîmpla niciodată, căci era un întuneric de smoală, fără nici o stea pe cer. Frigul mi se înfășurase ca o mantie de gheață pe trupul scuturat de fiori. Auzul mi-a fost înțepat de țipetele păsărilor și de gemetele unui mic animal.

Treptat, am reușit să zăresc cărarea pietruită. Patru șiruri de trepte tăiate în gresie coborau peste terase spre pîrîul care dăduse numele casei. Dincolo de podețul care traversa pîrîul, se ridica o poartă din bîrne ce dădea spre un dîmb fără copaci unde, puțin cîte puțin, am reușit să disting silueta familiară a unei biserici mici și robuste, atît de solid desenată pe cerul întunecat, încît părea gravată pe întunericul nopții.

Am reușit să mă furișez spre pîrîu. Voiam să merg la biserică. Dar nu ca să mă rog.

Nu sînt un credincios, deși cred că societății îi merge mai bine împreună cu Dumnezeu decît fără El. Eu nu-L resping, așa cum face Larry, pentru ca să dau fuga după El și să-L rog să mă ierte. Dar nici nu-L accept.

Dacă undeva, în adîncul meu, cred într-un sens principal al existenței, un fel de *Urgeist,* cum i-ar spune Larry, drumul meu este mai degrabă unul estetic — frumusețea autumnală din Mendips, să zicem, sau Emma cîntînd din Liszt numai pentru mine — decît asemănător cărării ce duce spre rugăciune.

Cu toate acestea, destinul hotărîse să devin un păstrător al credinței deoarece, atunci cînd am moștenit de la binecuvîntatul meu unchi Bob domeniul Honeybrook și am hotărît să-l desemnez drept casa de odihnă a Războinicului Rece, m-am pricopsit și cu titlul de “squire“ și cu dreptul de reprezentare în beneficiul Bisericii St. James the Less, o catedrală în miniatură din perioada goticului timpuriu, ițită la marginea de răsărit a domeniului, prevăzută cu un portic, cu un acoperiș ca de căruță, o clopotniță hexagonală în miniatură și o pereche superbă

de corbi uriași. Dar poziția ei izolată și declinul simțului religios făcuseră ca biserica să nu mai fie folosită.

Proaspăt descins de la Londra și plin de entuziasm față de noua mea viață bucolică, am hotărît, cu asentimentul total al autorităților diocezei, să-mi readuc la viață biserica, sub formă de lăcaș activ de închinăciune, fără să-mi dau seama, ca și episcopul de altfel, că prin asta aveam să pun în pericol deja micșorata congregație a bisericii parohiale, aflată la o milă distanță. Am reparat pe cheltuiala mea acoperișul și am salvat de la distrugere lemnăria frumuseței aceleia de portic. Încurajat personal de soția episcopului, am dat la reparat acoperămîntul altarului, am organizat un serviciu de curățenie prin rotație, alcătuit din suflete binevoitoare, și, cînd totul a fost gata, am obținut serviciile unui preot palid din Wells, care, pentru o răsplată neoficială, oferea pîinea și vinul cuminecăturii unei adunături de fermieri și excursioniști și nouă, retrașii din activitate, care făceam tot posibilul să avem o înfățișare cît mai pioasă.

Numai că, după o lună de zile, și dioceza și eu am fost nevoiți să recunoaștem că eforturile mele se duseseră într-o direcție greșită. Mai întîi, sufletele binevoitoare și-au pierdut din bunăvoință, după cît se pare, din pricina Emmei. Nu erau deloc încîntați, ziceau ei, să vină cu mături, găleți și cîrpe doar ca să dea de ea cocoțată pe scaunul orgii, cîntînd din Peter Maxwell Davies pentru o congregație cu un singur membru. Mesajul lor, lipsit de orice menajamente, era că, dacă londonezul iubitor de tinerețe și tîrfulița lui voiau să folosească biserica drept sală particulară de concerte, atunci n-aveau decît să facă singuri curățenie. Pe urmă și-a făcut apariția un tip absolut antipatic, îmbrăcat cu un blazer și încălțat cu niște cizme din piele de capră, asemenea celor ale lui Larry; omul pretindea că vorbește în numele nu știu cărui comitet ecleziastic și s-a pornit să ceară tot felul de informații din partea mea; de exemplu, numărul membrilor congregației

noastre, sumele de bani strînse în momentul colectelor și destinația lor, numele predicatorilor care ne vizitaseră. Într-o altă viață, acreditările lui mi-ar fi trezit bănuielile, pentru că m-a întrebat și dacă sînt francmason, dar în momentul în care tipul a dispărut din sat, eu luasem deja hotărîrea că zilele mele ca salvator al Bisericii St. James the Less se sfîrșiseră. Plin de bucurie, episcopul a fost de acord cu hotărîrea mea.

Nu mi-am abandonat însă datoria. Undeva în mine trăiește un majordom înnăscut și, aproape imediat, am descoperit satisfacțiile liniștitoare oferite de spălatul dalelor podelei, ștersul prafului de pe strane și lustruitul candelabrelor de alamă, în liniștea bisericii mele personale, veche de șapte sute de ani. Iar acum aveam și alte motive ca să insist; pe lîngă consolarea spirituală, St. James îmi mai furniza și cel mai bun loc conspirativ pe care puteam spera să-l găsesc. Și nu mă refer la capela Sfintei Fecioare, cu lambriurile ei roase de cari, în spatele cărora ai fi putut ascunde o arhivă întreagă, fără să dai de bănuit; și nici la cripta spațioasă, unde pietrele fărîmicioase de pe mormintele unor stareți-fermieri oferă un număr nesfîrșit de cutii pentru scrisorile neînmînate destinatarului. Mă refer la turnul clopotniței; o văgăună hexagonală, fără ferestre și ascunsă, la care se ajungea printr-un dulap pentru odăjdii din sacristie și mai departe pe o scară îngustă și răsucită ca un melc, pînă la o a doua ușă pe care sînt absolut convins că nu intrase nimeni de secole, pînă în ziua în care eu însumi am nimerit acolo din întîmplare, nedumerit foarte tare de discrepanța existentă între dimensiunile interne și externe ale turnului.

Am spus că nu existau ferestre, dar geniul care proiectase camera asta secretă — drept refugiu sau loc de desfrîu — avusese totuși ingeniozitatea să asigure cîte o fantă îngustă în zid, acolo unde grinzile principale susțin copertina de lemn care îmbracă turnul pe-afară. În conse-

cinţă, dacă stau în picioare şi dacă mă mut de la o fantă la alta, am la dispoziţie o perspectivă perfectă a inamicului.

În privinţa luminii, repetasem testul de nenumărate ori. Cum echipasem clădirea cu un sistem de iluminat electric, fusesem nevoit să fac la nesfîrşit turul bisericii, cînd mai de-aproape, cînd mai de departe. Abia atunci cînd m-am lipit de zidul turnului şi mi-am lungit gîtul în sus, am observat strălucirea palidă, reflectată pe dinăuntrul copertinei de lemn.

Am descris cu atîtea amănunte văgăuna asta din cauza importanţei ei pentru viaţa mea interioară. Cine n-a trăit o viaţă plină de secrete nu poate să-i aprecieze puterea de atracţie. Cel care a renunţat la o lume secretă sau a fost alungat dintr-o astfel de lume nu-şi mai revine după pierderea suferită. Dorul după viaţa interioară, fie ea religioasă sau clandestină, devine uneori de neîndurat. În fiecare clipă, omul va visa la liniştea secretă ce îl cheamă în îmbrăţişarea ei.

Este ceea ce mi se-ntîmpla şi mie, ori de cîte ori intram acolo ca să-mi admir mica mea comoară tainică de amintiri: jurnalele pe care n-ar fi trebuit să le păstrez, hîrtii vechi despre diverse întîlniri mai mult sau mai puţin întîmplătoare, jurnale operative nedescrifate, notiţe mîzgălite în graba impusă de conspirativitate, benzi postoperaţionale necenzurate şi, ici-colo, dosare întregi care ar fi trebuit distruse, conform ordinului venit de la Ultimul Etaj, şi a căror distrugere fusese confirmată — doar pentru a le putea face să dispară în arhiva mea personală, în parte pentru luminarea posterităţii, în parte pentru a contribui la asigurarea mea împotriva zilelor reci şi ploioase de a căror sosire mă temusem mereu şi care, acum, tăbărîseră pe mine, cînd o interpretare eronată din partea patronilor mei sau vreo acţiune prostească din partea mea ar fi putut arunca o lumină deformată asupra a tot ceea ce altădată spusesem sau făcusem cu toată onoarea.

În sfîrșit, mai aveam acolo și trusa personală de evadare pentru momentul în care nimic, nici măcar dosarul, nu m-ar mai fi putut salva: identitatea mea de rezervă pe numele Bairstow, adică pașaportul, cartea de credit și permisul de conducere, toate obținute cît se poate de corect pentru o acțiune avortată, dar pe care le păstrasem ca să fie testate și retestate pînă cînd am fost sigur că intendentul Biroului nu mai era la curent cu existența lor. Și nici cu faptul că erau bune de folosit, înțelegeți ce vreau să spun. Aici vorbim de funcționarea Biroului pe pămîntul patriei, nu de un falsificator șarlatan care nu-și asumă mai multe riscuri deodată. Fiecare document era introdus pe calculatoare adecvate și asigurat împotriva unei eventuale anchete externe, în așa fel încît, dacă un tip era dotat cu meșteșug (și eu eram), și mai avea și ceva bani personali (iar eu aveam), ei bine, tipul cu pricina putea să se lanseze într-o nouă viață, mult mai sigură decît cea dusă pînă atunci.

Un val sinuos de ceață înghețată m-a prins brusc în fîșiile sale în momentul în care traversam podețul peste pîrîu. 'Odată ajuns la poartă, am apăsat pe zăvor, am trecut dincolo și am împins poarta înapoi cît am putut de repede, producînd un scîrțîit ascuțit și indignat, care s-a alăturat, pentru scurtă vreme, zgomotelor nopții. M-am furișat apoi pe potecă, prin bătrînul cimitir devenit ultimul loc de odihnă al unchiului Bob, pînă la portic, unde am început să caut pe bîjbîite cheia de la intrare. În întunericul care mă învăluia, am vîrît cheia în broască, am răsucit-o scurt, am împins ușa cu umărul și am pășit înăuntru.

Aerul din biserică nu seamănă cu nimic din lumea asta. Este aerul pe care-l respiră morții, umed, vechi și înspăimîntător. Ecoul există chiar și atunci cînd înăuntru nu se-aude nici un zgomot. Intuind drumul spre sacristie cît mai iute cu putință, am localizat dulapul pentru odăjdii, l-am deschis și, cu palmele lipite de pietrele

bătrîne, m-am furișat în sus pe scara în spirală pînă în sanctuarul meu și am aprins lumina.

Acum eram în siguranță. În sfîrșit, puteam să mă gîndesc la inimaginabil. O întreagă viață interioară pe care nu îndrăznisem s-o iau în seamă, darămite s-o mai explorez, mai înainte de a mă afla în siguranță, protejat de zidurile văgăunei mele, se deschidea din nou analizei.

Domnule Timothy d'Abell Cranmer, ce ai de spus? În noaptea de optsprezece septembrie, în locul numit Lacul Priddy din Comitatul Somerset, l-ai omorît sau nu, prin bătaie și înec, pe numitul Lawrence Pettifer, fost agent secret și prieten al dumitale?

Ne luptăm unul cu celălat cum numai frații sînt în stare s-o facă. Tot răsfățul și toată blîndețea pe care i le arătasem, toate insultele nepăsătoare pe care le înghițisem fără să crîcnesc — începînd cu mîrîielile lui insinuante despre Diana, prima mea soție, și continuînd timp de douăzeci de ani cu zeflemeli interminabile la adresa inadecvării mele emoționale, a ceea ce el numește zîmbetul meu de doi bani, a bunelor mele maniere care îndatorează orice inimă, și culminînd cu furtul desfrînat și absurd al Emmei — toată îngăduința mea aducătoare de nenorociri s-a transformat într-o revoltă turbată și fără margini.

Îl copleșesc cu lovituri și probabil că și el îmi înapoiază cît poate, dar nu simt nimic. Orice lovitură pe care o primesc nu este decît un obstacol nesemnificativ în drumul spre el, căci am de gînd să-l omor. Intenția cu care venisem aici este pe cale să se transforme în realitate. Îl pocnesc așa cum o făceam cînd eram puști, lovituri sălbatice și rudimentare, adică tot ce fuseserăm învățați să nu facem în timpul unei lupte. L-aș fi sfîșiat cu dinții dacă degetele mi s-ar fi dovedit incapabile să ducă treaba la bun sfîrșit. *Foarte bine!* îi strig, *ai zis că la mine spionajul este o boală psihică, acum ai ocazia să vezi cum se manifestă boala asta!* Și, printre gemete și icnete, fără să sper că voi primi vreun răspuns, îi urlu toate întrebările

care-mi ard sufletul din clipa în care Emma mă părăsise: *Ce-ai făcut cu ea? Ce minciuni i-ai spus despre noi?* — înțelegînd prin asta ce adevăruri îi povestise — *Ce i-ai promis tu și eu nu pot să-i ofer?*

E lună plină. Biciuită de vînturile din Mendips, iarba de sub picioarele noastre a crescut în smocuri mari. Vin mereu peste el și îi car pumni cu nemiluita, iar apoi, deodată, genunchii mi se izbesc de niște mușuroaie. Probabil că mă prăbușesc, pentru că luna se leagănă deasupra mea, iar ochii îmi rămîn lipiți de un cer vertical, cu margini crestate ca o mină deschisă. Dar nu încetez să-l lovesc cu mîinile înmănușate, urlînd mai departe alte și alte întrebări, ca cel mai afurist anchetator din lume. Are fața umedă și fierbinte și cred că sîngerează puternic, deși, în lumina înșelătoare a lunii, nu poți să ai încredere în nimic: o peliculă de sudoare și de noroi poate să arate asemenea unui chip nimicit de pumni. Prin urmare, nu mă încred în nimic și continuu să-l lovesc și să-i strig: *Unde e? Dă-mi-o înapoi! Las-o în pace!* Suspinele de autocompătimire au luat locul ironiei.

În cele din urmă, îl înving pe Larry — adevărata versiune a propriei mele persoane, cum îmi spune el, Timbo cel Liber, cel a cărui viață n-am îndrăznit niciodată s-o conduc pînă în momentul în care am reușit să fac lucrul ăsta prin intermediul celuilalt. *Atunci, mori!*, îi strig eu și-l lovesc din nou, de data asta cu cotul, pentru că am obosit și mi-am amintit cîteva trucuri. Într-o clipă, am să-i trîntesc un pumn grozav în trahee, ori am să-i vîr ochii libidinoși înapoi în orbite, cu vîrful degetelor mele înmănușate. *Mori și-atunci nu va mai exista decît unul singur dintre noi care să-mi trăiască viața. Pentru că altfel, Larry, bătrîne, o singură viață trăită de amîndoi e de fapt o aglomerație îngrozitoare.*

Înțelegeți că am avut o conversație foarte lungă; toată vorbăria despre a încălca *omertá* și despre care a cui viață este, despre cine a cui iubită este, unde se ascunde ea și de ce. O conversație care a ajuns departe în trecutul nostru întunecat. Oricum însă, vorba e doar vorbă, iar eu am venit aici ca să-l ucid. La brîu, am un „38“ cu care am de gînd să-l împușc. E un revolver fără proprietar, fără

număr, fără vînzător. Nici poliția britanică și nici Biroul nu au auzit vreodată de el. Am ajuns aici cu o mașină care n-are nimic de-a face cu mine, îmbrăcat în haine pe care n-am să le mai port niciodată. De-acum, în mintea mea este foarte clar că de ani de zile plănuiesc moartea lui Larry, fără să-mi dau seama de asta, poate chiar din ziua în care ne-am îmbrățișat în Piața San Marco. Poate chiar de pe vremea cînd eram la Oxford și cînd îi plăcea atît de mult să mă umilească-n public: *Timbo, care abia așteaptă să ajungă între două vîrste; Timbo, fecioara colegiului, parvenitul nostru burghez, episcopul nostru copil;* poate chiar de la Winchester unde, în ciuda atenției și grijii pe care le investisem în el, nu arătase niciodată venerația cuvenită statutului meu superior.

Și eu fusesem îndemînatic. Totul sub acoperire, ca altădată. Nu era vorba de un prînz de duminică pregătit de Timbo, nici de amabilitatea lui Larry în privința conversației și nici de plimbările romantice în compania Emmei. L-am invitat la o întîlnire clandestină aici, pe Mendip Hills, pe platoul ăsta sub clar de lună, care-ți dă impresia că te afli mai aproape de cer decît de pămînt, unde copacii aruncă umbre de oameni morți pe cărarea albită de lună și unde nu riști să dai de vreo mașină. I-am vorbit de un context operativ urgent, dar nedefinit, ca să-i domolesc bănuielile. Iar Larry apăruse mai devreme pentru că, în ciuda atitudinii sale de nomad, după douăzeci de ani de manipulare răbdătoare din partea mea, este un agent operativ din creștet pînă-n tălpi.

Și eu? Strig oare? Nu, nu cred. „Larry, de fapt e vorba despre Emma", îi explic drept introducere în timp ce stăm unul în fața celuilalt, scăldați în lumina lunii. Și probabil că-i ofer zîmbetul meu de doi bani. Timbo cel Liber continuă să-și aștepte eliberarea. „E vorba de relația noastră."

Relația *noastră*? Adică *a cui*? Cea dintre mine și Emma? Dintre mine și Larry? Dintre mine și *ei*? *Tu m-ai împins în brațele lui*, îmi spusese Emma printre lacrimi. *M-ai trimis spre el fără ca măcar să-ți dai seama.*

El îmi vede fața cu trăsăturile deformate de lumina lunii, sînt sigur de asta, dar suficient de sălbatice ca să trezească-n el un sentiment de alarmă. Și, în loc să se

sperie, dă la iveală o replică atît de insolentă, atît de perfect îmbinată cu tot ceea ce învățasem să urăsc în el în cei treizeci de ani de cînd ne cunoaștem, încît, fără să-și dea seama, își semnează condamnarea la moarte. E o replică pe care o aud și azi în urechi. Se rotește în întunericul din fața mea, asemenea unui felinar la care trebuie să ajung și să-l sting. Chiar și ziua în amiaza mare îmi zumzăie cu nerușinare în creier.

Care dracu' e de fapt problema ta, Timbo? Tu mi-ai furat viața. Eu ți-am furat femeia. E cît se poate de simplu.

Îmi dau seama că e băut. Vîntul îmi aduce în nări mirosul de Scotch și parfumul toamnei. Aud foarte clar semitonul arogant care-i apare în voce ori de cîte ori e pe cale să dea drumul unuia din monologurile lui perfect construite, împănate cu propoziții subordonate și relative, despărțite practic doar de punct și de virgulă. Faptul că n-are mintea trează mă umple de indignare. Pentru că îl vreau treaz și responsabil.

— Idiotule, e o femeie în toată puterea cuvîntului! îmi strigă el, sufocîndu-se de furie. Nu o jucărie pentru patul unui întîrziat psihic!

Scot înnebunit pistolul de la centură, așa cum fuseserăm învățați amîndoi, și, de la nici treizeci de centimetri, îi țintesc șaua nasului.

— Ai mai văzut vreodată așa ceva, Larry?

Arma îndreptată spre el nu reușește să-l facă să pară stupid. Dimpotrivă, o fixează printre gene, apoi mă privește ridicînd din sprîncene și zîmbește plin de admirație.

— A, văd că ți-ai făcut rost de unul cu adevărat *mare*, spune el.

Cuvintele lui mă fac să-mi pierd controlul și, ținînd pistolul cu amîndouă mîinile, îl pocnesc peste obraz.

Sau așa cred.

Și poate că ăla a fost momentul în care l-am omorît.

Sau poate că-mi amintesc aparența și nu realitatea.

Poate că restul loviturilor mele, dacă le-am dat vreodată, au căzut pe un muribund sau pe un cadavru. Nici în vis, nici cînd sînt treaz, nu mai știu ce s-a-ntîmplat. Zilele

și nopțile care au urmat nu mi-au adus nici o lumină, doar variațiuni cumplite ale aceleași scene. Îl tîrăsc pe Larry spre baltă, apoi îi fac vînt în apă, iar el se scufundă cu un plescăit ușor, cu zgomotul acela discret al apei care-l soarbe în adînc. În timp ce joc mai departe în acest act final, nu sînt capabil să spun dacă în sufletul meu domnește panica sau remușcarea. Sau poate că este doar instinctul de conservare, pentru că și atunci cînd îl tîrăsc de picioare peste smocurile de iarbă — în timp ce privesc cum capul albit de lumina lunii rînjește spre mine, pentru ca apoi să dispară din vedere — mă întreb cu toată seriozitatea dacă să-i trag un glonț în tîmplă sau să-l duc în cea mai mare viteză la Spitalul din Bristol.

Numai că nu fac nimic din toate astea. Nici în imaginație, nici în realitate. Larry alunecă în apă cu capul înainte, iar prietenul lui cel mai bun se întoarce singur acasă, oprindu-se pe drum doar ca să schimbe mașinile și hainele. Sînt oare plin de voie bună? Sînt oare cuprins de disperare? Și una și alta; pentru o clipă am o inimă ușoară cum nu mi se mai întîmplase de ani de zile, pentru ca imediat după aceea să fiu plin de remușcările clasice ale asasinului.

Dar oare l-am omorît?

N-am tras nici un glonț. Nu lipsește nici unul din revolver.

Pe capătul țevii nu e nici o urmă de sînge.

Respiră. Am văzut bule de aer la suprafața apei. Iar morții, dacă nu sînt Larry și beți pe deasupra, nu respiră, chiar dacă rînjesc.

Dacă m-am omorît pe mine însumi?

Undeva, într-un colț îndepărtat al minții mele, îmi spun că Larry e umbra mea și trec cu detașarea inconștientă a visului printre stîlpii de la intrarea domeniului Honeybrook. Singurul mod de a-l prinde este să cazi împreună cu el. Pe urmă îmi amintesc de un citat

dintr-una din icoanele sale literare, un citat pe care mi-l spusese demult: „A ucide fără a fi ucis este doar o iluzie."

Înapoi la adăpost, în biroul meu, cu mîinile în sfîrșit tremurînde. Îmi umplu un pahar mare cu whisky și-l dau pe gît; pe urmă îmi torn încă unul și-ncă unul. N-am mai băut în halul ăsta dintr-o noapte la Oxford, cînd Larry și cu mine ne-am otrăvit unul pe altul, mai-mai să dăm ortul popii, întrecîndu-ne care era în stare să bea mai mult. E lumina asta neagră, îmi zic, în timp ce mătur dintr-o singură mișcare sticla din fața mea și, încăpățînat de treaz, mă apuc de a doua; lumina neagră care îi ispitește pe oamenii normali să traverseze mlaștina cu un pistol la centură ca să-și omoare cei mai buni prieteni; lumina neagră care, începînd cu noaptea asta, va străluci în capul meu, învăluind tot ce s-a întîmplat sau nu la Lacul Priddy.

M-am trezit. Eram așezat cu capul în mîini la masa din văgăuna mea de preot, înconjurat de teancuri de dosare și de amintiri.

Să fie Larry și hoț și răposata mea Nemesis? m-am întrebat. Un delapidator, un conspirator, un iubitor de valori ascunse și de femei frumoase?

Tot ce știam despre mine însumi și despre Larry se revolta împotriva ideii. *N-avea chemare pentru bani*: de cîte ori a trebuit să strig propoziția asta în aerul pustiu mai înainte ca cineva să mă creadă? *Lăcomia te prostește.*

Niciodată, dar absolut niciodată în întreaga sa carieră de agent secret, indiferent de pasul spre care l-am împins, nu m-a întrebat: cît o să mă plătești?

Niciodată nu a cerut nimic în plus, nu s-a plîns de felul nostru atît de meschin de a avea grijă de cheltuielile lui, nu a amenințat că lasă baltă totul dacă nu i se promite mai mult.

Niciodată de-a lungul anilor nu a ridicat obiecții atunci cînd regulamentul Biroului îl obliga să-mi înmîneze valiza cu zeci de mii de lire pe care o primea în fiecare lună de la ofițerul sovietic de legătură ca să-și plătească agenții din rețea.

Și acum, să se fi transformat brusc într-un hoț? Complicele și cărăușul lui Ceceev? Treizeci și șapte de milioane de lire puse deoparte în bănci străine de *Larry*? Și de *Ceceev*? În înțelegere cu *Zorin*? Toți trei să nu fie nimic altceva decît niște escroci ordinari?

— Hei, Timbo!

S-a înserat și sîntem în Twickenham, un loc pe care l-am ales tocmai pentru că nici unul din noi nu domiciliază aici. Stăm amîndoi la barul unei cîrciumi numite „Stratul de Varză“, sau poate „Luna sub Apă“. Larry își alege cîrciumile strict în funcție de nume.

— Hei, Timbo. Știi ce mi-a povestit CC? Că tipii ăia fură. *Goreții* fură. Furtul e o ocupație onorabilă atîta timp cît furi de la cazaci. Îți iei pușca, împuști un cazac, îi șterpelești calul și acasă ești primit ca un erou. Pe vremuri, aduceau cu ei și capul victimelor, ca să aibă copiii cu ce să se joace. Noroc.

— Noroc, răspund eu, oțelindu-mă împotriva farmecului unui Larry aflat într-o formă de zile mari.

— Nici măcar nu există legi împotriva asasinatelor. Dacă ești prins într-o vendetă sîngeroasă, noblețea te obligă să-i dobori pe toți cei care vin în bătaia puștii. Iar ingușilor le place să înceapă Ramadanul mai devreme decît e trecut în calendar, ca să le scoată ochii vecinilor, demonstrînd cît sînt de pioși.

— Și ce ai de gînd să faci? îl întreb tolerant. Să furi, să omori sau să te rogi pentru ei?

Larry izbucnește în rîs fără să-mi răspundă. În locul răspunsului, mi se servește un discurs despre sufism[1] așa cum este el practicat de *goreți*, precum și despre puternica influență exercitată de diverse comunități secrete pentru păstrarea unității etnice; trebuie să mi se amintească faptul că Munții Caucaz reprezintă creuzetul pămîntului, marea

1 Sufism — mistică panteistă mahomedană (n tr.).

barieră care ne desparte de Asia, ultima redută de mici națiuni și individualități etnice. Patruzeci de limbi vorbite pe un teritoriu de mărimea Scoției, Timbo! Trebuie neapărat mă mi se spună să recitesc Lermontov și „Cazacii" lui Tolstoi și să-l alung pe Alexandre Dumas pentru că e doar un cîrpaci romantic.

Și, la un anumit nivel, dacă Larry e fericit, atunci sînt și eu pentru el. Înainte de sosirea lui CC la Londra, n-aș fi dat nici o ceapă degerată pe viitorul acțiunii noastre. Dar în loc de asta, înnoirea ne bucură pe toți trei. Că veni vorba, undeva, ascuns de ochii celorlalți, se afla șeful lui CC, venerabilul Volodia Zorin. Numai că, la un alt nivel, n-am încredere în legătura dintre Larry și CC, așa cum n-am avut nici în cele pe care le-a avut cu precedenții săi supraveghetori sovietici.

De ce?

Pentru că CC îl atinge pe Larry acolo unde predecesorii săi n-au știut s-o facă. Și nici eu, de altfel.

Larry mînuiește mult prea bine cuvintele, citesc o notiță iritată, scrisă chiar de mîna mea. *Sînt convins că el și CC pun ceva la cale*... Da, dar *ce*? am întrebat cu nerăbdare. Să-i jefuiască pe fermieri doar așa, de amorul artei? Era prea absurd. Sub influența unui om mai tare decît el, Larry era capabil de multe lucruri. Dar chiar să ajungă să falsifice chitanțe, să deschidă conturi în bănci în străinătate? Să fie părtaș la o fraudă sofisticată și confirmată în valoare de treizeci și șapte de milioane de lire? Pentru mine, acest Larry este o persoană absolut necunoscută. Dar, în fond, pe care Larry l-am cunoscut?

CC PERSONAL, citesc eu majusculele severe caracteristice, desenate pe un dosar albastru, în care se află documentele mele despre Ceceev, începînd cu ziua sosirii sale la Londra și terminînd cu ultima călătorie oficială înregistrată și făcută de Larry în Rusia.

— Timbo, CC e o vedetă... jumate nobil, jumate sălbatic, absolut *mensch* și al dracului de amuzant, își

prezintă Larry discursul. Este obișnuit să urască tot ce este rusesc din cauza felului în care s-a purtat Stalin cu poporul din care se trage, dar cînd a venit Hrușciov la putere a devenit și el omul celei de-a 20-a Conferințe a Partidului. Ăsta-i refrenul lui atunci cînd e beat. *Cred în cea de-a 20-a Conferință a Partidului* e ca o profesiune de credință...

— CC, cum de-ai intrat în afacerea asta a umbrelor? îl întreb eu.

Era pe vremea cînd își făcea studiile la Groznîi, zice el. Drumul pînă la Universitate și l-a croit luptîndu-se cu o birocrație îngrozitoare. Din cîte s-ar părea, ingușii nu sînt bineveniți în singura universitate din Cecenia vecină. O adunătură de capete înfierbîntate au încercat să-l convingă să participe la aruncarea în aer a statului-major al Partidului, în semn de protest împotriva felului în care erau pocniți ingușii din toate părțile. CC le-a spus că-și pierduseră mințile, dar nu l-au ascultat. Le-a spus și că el era unul din oamenii celei de-a 20-a Conferințe a Partidului, dar ei tot n-au vrut să asculte. Atunci CC i-a bătut pe umăr, a așteptat pînă cînd au luat-o la goană spre dealuri și pe urmă i-a denunțat KGB-ului.

Cei de la KGB au fost atît de impresionați de gestul lui, încît au pus laba pe el imediat după ce și-a terminat studiile și l-au trimis la o școală specială în afara Moscovei pentru trei ani de engleză, arabă și spionaj. Hei, și fii atent la chestia asta — a jucat rolul Lordului Goring în „Soțul ideal". El zice că a fost ceva cu totul ieșit din comun. Un inguș să-l interpreteze pe Lordul Goring! Îl iubesc pe omul ăsta!

Confirmat de interceptări, își notase cu conștiinciozitate prozaicul Cranmer cu scrisul lui de funcționar de bancă.

Groznîi, în Rusia? mă aud întrebînd.

De fapt, în Cecenia. În Caucazul de Nord. Și-a declarat independența.

Cum ai ajuns acolo?

Cum am putut. Am zburat la Ankara. Am zburat la Baku. M-am furișat un pic de-a lungul coastei. Am cotit-o la stînga. O nimica toată.

Timpul, îmi spun în sinea mea, cu ochii ațintiți în gol spre peretele de piatră din fața mea.

Agață-te de timp.

Timpul, marele vindecător al morții. De cinci săptămîni mă tot agățasem de el, dar acum o făceam de dragul vieții.

Pe 1 august îmi debranșez telefonul.

Cîteva duminici mai tîrziu — duminica fiind pentru noi ziua destinului — Emma își ia taburetul de pian și bijuteriile vechi și dispare fără să lase vreo adresă.

Pe 18 septembrie, îl omor sau nu pe Larry Pettifer la Lacul Priddy. Pînă în momentul în care Emma m-a lăsat de izbeliște, tot ce știam era, în cea mai bună tradiție a Serviciului Public, că trebuia să se ia măsuri. Timpul se transformă într-un spațiu gol, luminat de lumina neagră.

Timpul devine din nou timp pe 10 octombrie, prima zi de curs a lui Larry la Universitatea din Bath, și la douăzeci de zile după episodul de la Lacul Priddy, cînd doctorul Lawrence Pettifer este dat dispărut în mod oficial.

Întrebare: *de cît timp dispăruse Larry în momentul în care a fost dat dispărut în mod oficial?*

Întrebare: *unde se afla Emma atunci cînd îl omoram sau nu pe Larry?*

Întrebare: *unde se află acum Emma?*

Iar cea mai tare întrebare dintre toate, cea la care nu-mi va da nimeni răspuns, chiar dacă toată lumea l-ar cunoaște: *cînd l-a vizitat Ceceev pe Larry?* Pentru că, dacă ultima vizită a lui CC la Bath s-a petrecut după 18 septembrie, atunci învierea lui Larry era definitivă. Dacă însă s-a petrecut înainte de data asta, atunci sînt nevoit să bîjbîi mai departe în lumina cea neagră, purtînd pentru mine însumi, dacă nu și pentru Larry, chipul unui asasin.

După un timp, o altă problemă: *unde se află cadavrul lui Larry?*

La Priddy există două iazuri, Mineries și Waldegrave. Noi, localnicii, îi zicem Lacul Priddy iazului Mineries.

Vara, malurile îi sînt răvășite de copii. La sfîrșit de săptămînă, familiile mic-burgheze organizau mese la iarbă verde pe pămîntul mlăștinos din jur și-și parcau Volvo-urile pe linia moartă de tren din apropiere. Prin urmare, cum ar fi fost posibil ca un cadavru de dimensiunile celui al lui Larry — sau *orice* alt cadavru — să putrezească, să pută și să plutească în apa iazului, timp de treizeci și șase de zile și nopți, fără să fie observat?

Prima teorie: *poliția a găsit cadavrul lui Larry și acum minte.*

A doua teorie: *poliția se joacă cu mine, așteptînd să le aduc dovada care le lipsește.*

A treia teorie: *le atribui polițiștilor mult prea multă inteligență.*

Și cei de la Birou ce fac în timpul ăsta? *O, dragul meu, ce-am făcut întotdeauna! Călărim toți caii care iau parte la cursă și nu ajungem niciunde.*

A patra teorie: *lumina neagră devine albă și trupul lui Larry nu e neînsuflețit.*

De cîte ori m-am întors oare la Lacul Priddy ca să arunc o privire în apropiere? Coborît din mașină, îmbrăcat cu o haină veche sport, ieșit în drum doar ca să inventez altceva — să răsar pe neașteptate la Castle Cary, să fac niște cumpărături, să mă abat pe la „Appleby of Wells“?

Am citit undeva că femeile moarte plutesc cu fața în sus. Bărbații, dimpotrivă, rămîn cu fața în apă. Sau e invers? Oare rînjetul lui Larry, cel care urma să mă acuze, era tot acolo — se mai zgîia la mine în lumina lunii? Sau era capul său spart, în timp ce privirea rămăsese să iscodească pentru totdeauna apele noroioase ale vieții de dincolo?

Dădusem peste un dosar însemnat cu creionul care cuprindea biografia oficială a lui CC, plus înfrumusețările aduse de Larry:

> 1970: Iran, sub numele de Grubaev. Și-a construit reputația luînd legătura cu Partidul Comunist (interzis). Numit și ridicat în slăvi de Comitetul Central, al

cărui membru din oficiu este, şi de către şeful personalului KGB. Promovat.

1974: Yemenul de Sud, sub numele de Klimov, adjunctul rezidentului-şef. Îndrăzneală nebună, ambuscade în deşert, beregate tăiate. (Descrierea lipsită de delicateţe a lui Larry: era un Lawrence rus care se hrănea cu pişat de cămilă şi nisip fript).

1980-82: trimitere de urgenţă la Stockholm, sub numele de Ceceev, înlocuindu-l pe numărul 2 de-acolo ce fusese expulzat pentru activităţi dubioase. Plictiseală cumplită. A urît Peninsula Scandinavă, cu excepţia *aquavit*-ului şi a femeilor. (Larry dădea gata cam trei femei pe săptămînă. Femei şi sticle).

1982-86: Secţia „Anglia" a Centralei din Moscova, mîncîndu-şi ficaţii şi suportînd tot felul de observaţii pentru tupeul de care dădea dovadă.

1986-90: Londra, sub numele de Ceceev, al doilea om dintre rezidenţii dirijaţi de Zorin. (Pentru că, aşa cum îi spusesem scumpei de Marjorie, nici o oaie neagră nu devenea numărul unu într-o reţea occidentală de prim rang).

Dintr-un plic prins de coperta interioară a dosarului, am scos nişte instantanee luate, în cea mai mare parte, de Larry: CC în faţa cabanei ambasadei sovietice de la Hastings, unde Larry fusese invitat uneori să-şi petreacă weekendurile; CC la Festivalul din Edinburgh, trăindu-şi acoperirea culturală în faţa unor afişe care anunţau „Un spectacol de muzică şi dansuri caucaziene".

M-am uitat din nou la chipul lui Ceceev, chipul pe care îl privisem de-atîtea ori în trecut: trăsături ascuţit-aspre, dar plăcute, un aer de umor ascuns şi de ingeniozitate. Ochi liniştiţi, în valoare de treizeci şi şapte de milioane de lire.

Am continuat să mă uit la el. Am luat chiar vechea lupă a unchiului Bob ca să văd mai în adînc decît pînă

acum. Citisem undeva că marii generali cărau după ei fotografiile adversarilor, le agățau în interiorul corturilor, le contemplau înainte de a-și spune rugăciunile adresate ferocelui zeu al războiului. Dar sentimentele pe care le nutream față de CC nu conțineau nici urmă de ostilitate. Mă întrebasem, așa cum o făcusem întotdeauna în privința acestui al doilea părinte al lui Larry, cum dracu' reușise Larry să-l păcălească. Dar e adevărat că asta-i problema cu toți agenții dubli din lume. Dacă te aflai de partea celor buni, partea celor răi părea absurdă. Dacă situația era inversă, atunci te luptai din răsputeri, pînă cînd era prea tîrziu, ca să-i convingi pe toți că te aflai de partea celor buni; și, categoric, mi-am stors creierii să-nțeleg cum de-a putut cineva al cărui popor fusese vînat timp de trei sute de ani de stăpînirea colonială rusească să se autoconvingă să își servească opresorii.

— E un vîrcolac caucazian, Timbo, zice Larry, plin de-nflăcărare. Spion rațional ziua, *goreț* noaptea. Seara pe la ora șase, vezi cum îi apar colții...

Am așteptat să-i mai scadă entuziasmul. De data asta însă, nu s-a întîmplat. Așa că, treptat, cu Larry ca mesager și intermediar, am constatat că CC începea să-mi placă și mie. Am ajuns să mă bizuiesc pe profesionalismul lui. M-am minunat cu voce tare de abilitatea lui de a-și păstra respectul pe care i-l arătase Larry. Și, chiar dacă nu vedeam unde se afla lupul din el, așa cum îi spunea Larry, eram totuși capabil să-i simt revolta împotriva sinistrului sistem pe care-l servea.

Mă aflu în casa de supraveghere din Lambeth, așezat lîngă Jack Andover, supraveghetorul nostru șef, care a pus o casetă video cu CC în Kew Gardens, golind o cutie de scrisori clandestină, umplută de Larry cu o oră mai devreme. Mai întîi trece cu pas liniștit pe semnalul de avertizare care-i arată că locul e plin și camera video ne arată mîzgăliturile copilărești făcute de Larry cu creta pe

peretele de cărămidă. Pășește vioi, aproape insolent, ca și cum ar ști că este filmat. Merge nepăsător pe un strat de trandafiri. Se apleacă, prefăcîndu-se că citește plăcuța cu descrieri botanice. Și, în timp ce stă așa, trunchiul se precipită iute în față, iar mîna înșfacă pachetul din ascunzătoare și-l disimulează sub haină; mișcarea a fost însă atît de abilă, atît de imperceptibilă, încît mi-am amintit de o paradă militară la care m-a dus cîndva unchiul Bob și unde am văzut călăreți cazaci care se lăsau să alunece în plin galop, pe sub burțile cailor neînșeuați, ca să reapară cîteva secunde mai tîrziu pentru a saluta.

— Individul ăsta al tău are ceva sînge galez în vine? mă întreabă Jack, în timp ce CC își reia inspectarea nevinovată a straturilor de trandafiri.

Jack are dreptate. CC are-n el îndemînarea și mersul legănat al unui miner.

— Băieții și fetele mele au o adevărată slăbiciune pentru el, mă asigură Jack, în timp ce mă pregătesc de plecare. Alunecos nu e cuvîntul cel mai potrivit. Toți spun că e un adevărat privilegiu să-l urmărească, domnule Cranmer. Ai mai primit întîmplător vreo veste de la Diana, domnule Cranmer? mă întreabă el apoi pe un ton timid.

— E foarte bine, mulțumesc. S-a recăsătorit, e fericită și am rămas prieteni buni.

Înainte să vadă lumina, fosta mea soție, Diana, lucrase în secția lui Jack.

Din nou banii.

După un timp, asta e problema: îndreaptă-ți atenția spre bani. Larry nu are cheltuielile mele anuale; nu e vorba nici de moștenirea de la unchiul Bob sau de la mătușa Cecily, nici de cît am dat pe Bechsteinul Emmei, pe care ea nu l-a vrut. Ci de bani adevărați, treizeci și șapte de milioane mulși de la guvernul rus, după un plan banditesc, elaborat de niște funcționari, cu amprentele lui Larry împrăștiate pe tot dosarul.

M-am ridicat de la masă și am început să mă învîrtesc prin văgăuna mea, aruncînd priviri iscoditoare prin fiecare fantă din zid. Amintirile dansau în fața mea.

Banii.

Chem în minte ocaziile în care Larry să fi pomenit de bani în orice alt context decît cel legat de impozite, datorii, facturi uitate, materialismul de porci rătăciți prin trifoi al occidentalilor și cecurile pe care nu le-a primit.

Întors la masă, am căutat iar să puric dosarele pînă cînd am dat de ceea ce căutam, fără să știu prea bine despre ce era vorba: o foaie de hîrtie galbenă dintr-un carnet de avocat, plină cu adnotări meticuloase făcute cu pixul meu albastru. Sus de tot, formulată în cuvintele perfect conștiente pe care le folosesc atunci cînd îmi vorbesc mie însumi, apărea întrebarea: *De ce m-a mințit Larry în legătură cu prietenul său bogat din Hull?*

Avansez încet prin întrebarea respectivă, exact așa cum face Larry. Sînt un ofițer al unui serviciu secret de informații. Nimic nu există în afara unui context.

Larry tocmai s-a întors de la Moscova. Intrăm în ultimul lui an de jug. De data asta, apartamentul conspirativ nu se mai află pe Tottenham Court Road, ci pe Hohe Warte în Viena, într-un conac dărăpănat, acoperit cu țiglă verde, programat spre a fi demolat, dar burdușit cu mobilier Biedermeyer. S-au ivit zorii, dar oricum nu ne-am dus la culcare în noaptea asta. Seara trecută, avionul lui Larry venise foarte tîrziu și, ca de obicei, am intrat direct în subiect. Peste cîteva ore, va rosti alocuțiunea oficială la o conferință a ziariștilor internaționali implicați, pe care, în mod previzibil, Larry îi rebotezase labagii. Se întinde pe canapea, cu o mînă fină atîrnîndu-i precum într-un desen de Sickert, cealaltă legănînd ușor pe burtă un pahar cu whisky roșcat. O întrunire de analiști ruși între două vîrste — termenul de supraveghetor este deja ieșit din uz — îl făcuse să fie în dezacord. Acum vorbește despre

lume, despre rolul noastră în această lume. Chiar și-atunci cînd se pregătește să vorbească despre bani, Larry se simte obligat să vorbească mai întîi despre lume.

— Compasiunea Vestului este pe terminate, Timbo, anunță el cu ochii în tavan, fără să facă efortul de a-și înăbuși un căscat imens. E pe drojdie. Sîntem în aer.

Tu ești încă la Moscova, îmi zic, urmărindu-l atent. Cu vîrsta, trecerea asta bruscă dintr-o tabără în alta te marchează tot mai mult și ai nevoie de un timp din ce în ce mai lung ca să te întorci acasă. Cînd stai așa, cu privirea în tavan, știu că în ochi mai ai încă cerul Moscovei. Cînd te uiți la mine, îmi compari formele bine hrănite cu chipurile lihnite pe care le-ai lăsat în urmă. Și atunci cînd vorbești în felul ăsta, știu că ești stors.

— Să votăm pentru noua democrație rusă, conchide el vag. Antisemitism, antiislamism, antioccidentalism și anticorupție, ai pentru ce să mori. Hei, Timbers...

Dar, chiar și atunci cînd e pe punctul de a vorbi despre bani, Larry trebuie mai întîi să mănînce. Ouă, șuncă și pîine prăjită, meniul lui favorit. Nimic nu-l îngrașă. Ceai English Breakfast, Fortnum & Mason's, lapte integral și zahăr. Pîine hipercalorică. O grămadă de unt sărat. Doamna Bathurst, menajera noastră, cunoaște toate capriciile culinare ale lui Larry, ca și mine de altfel. Mîncarea l-a înmuiat. Așa se-ntîmplă întotdeauna. Îmbrăcat cu halatul de casă maro, mîncat de molii, pe care-l ia cu el peste tot, Larry a redevenit prietenul meu de-o viață.

— Ce s-a-ntîmplat? îl întreb.

— Pe cine cunoaștem care să facă bani? întreabă la rîndul lui cu gura plină.

Am ajuns la ceea ce-l preocupă. Neștiind însă acest lucru, evident, sînt foarte scurt în răspunsurile mele, ceea ce nu-mi este caracteristic. Poate că acum, o dată cu sfîrșitul Războiului Rece, discuția mă obosește mai mult decît sînt pregătit să recunosc.

— Bun, Larry, în ce fel de încurcături ai intrat de data asta? N-au trecut decît două săptămîni de cînd ți-am plătit cauțiunea.

Dar el izbucnește într-un hohot de rîs mult prea sincer pentru nervii mei.

— Potolește-te, fraiere. Nu e vorba de *mine*. E pentru un amic de-al meu. Am nevoie de un bancher fascist cu simpatii de stînga. Cunoaștem vreunul?

Deci, am pornit. Să discutăm despre bani. E vorba de amicul ăsta al meu de la Universitatea din Hull, explică el jovial în timp ce-și întinde marmelada pe pîine. Un amic pe care nu-l cunoști, adaugă el, înainte să-ntreb cum îl cheamă. Bietul om a căzut într-o oală cu bani. O megaoală cu bani. Răsărită în calea lui absolut din cer. Cam cum s-a întîmplat cu tine, Timbo, cînd mătușa ta s-a hotărît să dea ortul popii. Are nevoie să fie ținut de mînă. Are nevoie de contabili, de avocați, depozite bancare, chestii de-astea. Cineva din prima divizie, de peste mări, cineva sofisticat, cunoaștem pe cineva? Hai, Timbo, tu îi cunoști pe toți.

Așa că, pentru el, mă apuc să trec în revistă tot ce știu, dar îndeosebi încerc să înțeleg de ce a ales exact acest moment ca să discutăm despre un subiect atît de irelevant precum neliniștile financiare ale amicului său din Hull.

Iar întîmplarea face ca, exact cu două zile în urmă, să mă fi aflat tocmai lîngă un astfel de bancher, în calitatea mea de membru în consiliul de administrație al unei societăți particulare de binefacere numită „Fondul Rural și Urban Charles Lavender pentru Wales".

— Ei bine, există întotdeauna marele și bunul Jamie Pringle, sugerez cu prudență. Nu se poate spune despre el că este sofisticat, dar face categoric parte din prima divizie, el fiind primul care o să ți-o spună.

Pringle ne fusese coleg la Oxford, o mlădiță jucătoare de rugby din ceea ce Larry numea Clasele Insuportabile.

— Jamie e un nătărău, declară Larry, sorbindu-și lacom ceaiul. Dar oricum, pe unde se vîntură? În caz că amicul ăsta al meu e interesat?

Numai că Larry minte.

De unde știu? Știu și gata. Nu e nevoie de observațiile iritate aduse de criza de după Războiul Rece ca să vezi ce se ascunde dincolo de tertipurile lui. Dacă ai supravegheat un om timp de douăzeci de ani, dacă i-ai predat arta disimulării, dacă l-ai scufundat în ea, dacă ai ademenit viclenia din el și ai pus-o la treabă, dacă l-ai trimis să doarmă împreună cu dușmanul și ți-ai mîncat unghiile așteptîndu-l să se întoarcă, dacă ai avut grijă de el cînd a fost îndrăgostit și cînd a urît, cînd s-a luptat cu disperarea, cu malițiozitatea desfrînată, cu plictiseala mereu prezentă, și cînd tu însuți te-ai luptat din toată inima ca să-i desparți ființa histrionică de cea reală, atunci ori îi cunoști chipul, ori nu știi nimic, iar eu îl cunoșteam pe Larry ca pe o hartă a propriului meu suflet. Aș putea să vi-o și desenez dacă aș fi artist: fiecare subliniere a trăsăturilor, fiecare ridicare și cădere a fiecărei linii, locurile unde nu se-ntîmplă nimic și nemișcarea de sfînt care apare atunci cînd minte. Despre femei sau despre el însuși. Sau despre bani.

Însemnare a lui Cranmer către el însuși, nedatată: *De întrebat Jamie Pringle ce dracu' pune LP la cale.*

Dar, cu toporul lui Merriman deasupra noastră și cu LP călcîndu-mă neobișnuit de tare pe nervi, probabil că Cranmer a avut altceva mult mai bun de făcut.

Așa că, abia cu vreo două luni în urmă, cînd sîntem deja doi bărbați liberi, plus Emma, care e gata să se bucure de nenumăratele dejunuri de duminică la Honeybrook, cînd am întors conversația cam prețioasă de la angoasa numită Bosnia, de la epurarea etnică a abhazilor, de la decimarea populației din Molucce și de la nu mai știu care alte subiecte cumplite ale momentului care îi

consumă pe amîndoi, numele lui Jamie Pringle este pomenit absolut pe neașteptate. Sau poate că un drăcușor ascuns în mine mă tot îmboldește, căci încep să acționez într-un chip cam necugetat.

— Da. Doamne, apropo, cum a mers treaba cu Jamie? îl întreb pe Larry, cu nepăsarea suplimentară pe care noi, spionii, o folosim cînd vrem să dezghiocăm un subiect din învelișul lui secret, în fața unui muritor de rînd. A livrat marfa pentru prietenul tău din Hull? Ți-a fost de vreun ajutor? Ce s-a-ntîmplat?

Larry își întoarce privirea spre Emma și apoi spre mine, numai că eu am încetat să mă mai întreb de ce o privește întîi pe Emma, pentru că tot ce se petrece între noi trei este de-acum o chestiune de conivență tăcută.

— Pringle e o javră, răspunde el tăios. A fost. Este. Și va fi în vecii vecilor amin.

Apoi, pe cînd Emma își contemplă cu răceală farfuria, el se lansează într-o diatribă împotriva a ceea ce el numește gurile nefolositoare din generația noastră de la Oxford, transformînd astfel subiectul Jamie Pringle într-o altă diatribă împotriva compasiunii obosite a Vestului.

A răsucit-o, remarc în gînd în jargonul meseriei. E dusă. Fugită. Trecută dincolo. Și ea nici măcar nu-și dă seama de asta.

Lumina cenușie a dimineții se ridica de dincolo de dealuri și pătrundea prin fantele din zid. O bufniță tînără și greoaie a fîlfîit ușor din aripi pe deasupra firelor de iarbă în căutarea micului dejun. Atîtea răsărituri trăite împreună, mi-am zis: atîta viață revărsată pe capul unui singur om. Pentru mine, Larry e mort indiferent dacă l-am ucis sau nu, iar eu sînt mort pentru el. Singura întrebare care se pune este: care dintre noi este mort pentru Emma?

M-am întors la masă și m-am îngropat iar în hîrtii; mai tîrziu, cînd mi-am atins din întîmplare obrazul cu mîna, am fost surprins să mă simt înțepat de o barbă de

treizeci și șase de ore. Mi-am privit printre gene sanctuarul și am numărat ceștile de cafea. Apoi m-am uitat la ceas și nu mi-a venit să cred că arăta ora trei după-amiaza. Dar ceasul era bun și soarele intra prin fanta dinspre sud-vest. De dáta asta nu traversam în locul altuia cine știe ce noapte albă polară în Helsinki și nici nu măsuram cu pași nervoși camera de hotel, rugîndu-mă pentru întoarcerea în siguranță a lui Larry de la Moscova, Havana sau chiar Groznîi. De data asta eram în văgăuna mea popească și trăsesem firele, dar nu mă apucasem încă să le adun într-o țesătură.

Privind cercetător în jur, ochii mi s-au oprit pe un colț al regatului meu care îmi era interzis prin propriul meu decret. Era un alcov, separat de restul domeniului de o așa-zisă draperie de camuflaj pe care o găsisem în pod și o prinsesem în cuie la intrare. Botezasem colțul acela „arhiva Emmei".

— Frumoasa ta Emma e o fată grozavă, mă anunță Merriman cu un glas pofticios, la două săptămîni după ce fusesem obligat să-i comunic numele ei ca fiind cel al viitoarei mele partenere de viață. Îți va face plăcere să afli că nu prezintă nici un risc pentru nimeni decît, poate, pentru tine. Ai vrea să arunci cumva o privire scurtă pe biografia ei, înainte de a te arunca în apă? Ți-am pregătit un dosărel să-l iei acasă.

— Nu.

— Originea ei înspăimîntătoare?

— Nu.

Dosărelul, cum îi zice el, se află deja între noi, pe birou; e un dosar anonim, format A4 galben deschis, din care se ițeau vreo șase-șapte coli anonime de hîrtie albă.

— Anii despre care nu vorbește? Peregrinările ei exotice prin străinătate? Rușinoasa ei viață sentimentală, cauzele ei absurde, marșurile în picioarele goale, pichetele de protest, inima ei mereu sîngerîndă? În ziua de azi,

dai uneori de niște muzicieni tineri despre care te-ntrebi cînd mai au timp să-nvețe gamele.

— Nu.

Cum ar putea să-nțeleagă că Emma este riscul pe care mi l-am asumat singur, că este noua mea deschidere, *glasnostul* meu sentimental? N-am nici cea mai mică dorință să primesc informații furate despre ea, nimic din ceea ce nu-mi spune de bună voie. Cu toate acestea, spre rușinea mea, iau dosarul. Merriman știa că așa voi face; mi-l vîr furios sub braț. Impulsurile vechii mele profesii sînt pur și simplu mult mai puternice decît mine. Cunoașterea nu omoară niciodată, asta am predicat timp de douăzeci de ani oricui voia să mă asculte: ignoranța, însă, omoară.

Am așezat totul în ordine pentru următoarea mea vizită, apoi mi-am strecurat corpul pe scara răsucită spre dulapul pentru odăjdii. Din sacristie mi-am luat o salopetă, o mătură, o cîrpă de praf și o alta pentru lustruit podeaua. Echipat astfel, am ajuns în naos, unde m-am oprit cu fața la altar; aici am oferit, în felul ambiguu ce ne caracterizează pe noi, agnosticii, o recunoaștere stîngace a supunerii față de Făcătorul lumii, în care nu am reușit să mă autoconving să cred. După asta, mi-am văzut mai departe de curățenie, căci nu eram omul care să-și neglijeze vreodată acoperirea.

Mai întîi am șters de praf stranele medievale, pe urmă am lustruit podeaua din plăci de ceramică, necăjind în felul acesta familii întregi de lilieci. O jumătate de oră mai tîrziu, îmbrăcat tot în salopetă și cu mătura în mînă în chip de mărturie suplimentară despre ocupațiile mele, m-am aventurat la lumina zilei. Soarele dispăruse în spatele unei grămezi de nori negri-albaștri. Fîșii cețoase de ploaie curgeau pe colinele pustii. Și-n clipa aceea, inima mi s-a oprit în piept. Privirea-mi rămăsese lipită de colina căreia i se spunea „Baliza“ E cea mai înaltă din

toate șase. Conturul ei este ciupit de pietre fasonate și de movile despre care se spune că ar fi vestigiile unei necropole antice. Decupîndu-se neagră pe cerul agitat, silueta unui bărbat îmbrăcat într-un mantou lung sau, poate, într-o haină de ploaie, stătea nemișcată printre pietrele rămase din alte vremuri; haina, care părea să nu aibă nasturi, se umfla și se zbătea în bătaia rafalelor de vînt, cu toate că bărbatul își înfundase mîinile în buzunare.

Avea capul întors în direcția în care mă aflam eu, ca și cum tocmai l-aș fi pocnit cu țeava unui revolver de calibrul 38. Piciorul stîng îi era întors în afară, în acea curioasă poză napoleoniană pe care Larry o aborda cu mare plăcere. Pe cap avea o șapcă turtită și, cu toate că nu-mi aminteam să-l fi văzut vreodată pe Larry purtînd șapcă, asta nu însemna nimic, pentru că el își lăsa tot timpul pălăriile proprii pe-acasă pe la alții și se servea de altele care-i plăceau. Am încercat să-l strig, dar n-am fost în stare să articulez nici un sunet. Am deschis gura și am vrut să strig „Larry!“, dar, pentru prima oară în viața mea, limba mea n-a putut să pronunțe L. Întoarce-te, l-am implorat fără glas, coboară-ncoace. Hai s-o luăm de la-nceput, hai să fim prieteni, nu rivali.

Am făcut un pas înainte, apoi încă unul. Cred că aveam de gînd să mă reped la el, așa cum o făcusem la Priddy, sărind peste zidurile de piatră, neluînd în seamă panta și urlînd „Larry, Larry! Larry, ești bine?“ Numai că, așa cum îmi spunea mereu Larry, eu nu prea stau bine la capitolul spontaneitate. Așa că, în loc să fac toate astea, am pus mătura jos, mi-am făcut palmele pîlnie la gură și am strigat ceva timid, de genul „Hei, cine-i acolo, tu ești?“

Și poate că în acel moment mi-am dat seama, pentru a doua oară în ultimele zile, că mă adresam persoanei lipsite de frumusețe a lui Andreas Munslow, altădată membru al secției mele și păstrător permanent al pașaportului meu.

— Ce dracu' faci aici? am zbierat. Cum de-ndrăzneşti să vii să-mi dai tîrcoale? Pleacă de-aici. Dispari din faţa mea.

Individul a începutsă coboare dealul în fugă în direcţia mea, alunecînd cu paşi fini ca o pînză de păianjen. Abia acum mi-am dat seama ce creatură agilă se ascundea în el.

— Ziua bună, Tim, mă salută el, fără deferenţa din ziua anterioară. Ai făcut curăţenie, pentru Dumnezeu? mă-ntrebă apoi, aruncînd mai întîi o privire spre mătură şi după aceea spre mine. Nu te mai bărbiereşti în ultima vreme.

— Ce cauţi aici?

— Stau cu ochii pe tine, Tim. Pentru siguranţa şi pentru liniştea ta. Ordin de la Ultimul Etaj.

— N-am nevoie să stai cu ochii pe mine. Pot s-o fac şi singur. Dispari de-aici.

— Jake Merriman e de părere că ai nevoie. Crede că îl încurci. Şi mi-a ordonat să stau mereu pe urmele tale. Sau să-ţi atîrn un clopoţel de cur, ca să-ţi redau cuvintele pe care le-a folosit. Mă găseşti la Crown, zi şi noapte, cînd doreşti, zise el, trîntindu-mi sub ochi o bucată de hîrtie. Ăsta-i numărul telefonului meu mobil. Daniel Moore, camera 3, preciză el, împungîndu-mă cu degetul în piept. Şi să ştii că tot o să-ţi vin de hac. Mi-ai tras-o şi îţi sînt dator, Cranmer. E un avertisment.

Fantoma Emmei mă aştepta în salon. Era aşezată pe taburetul ei special în faţa Bechsteinului şi îşi gîndea notele cu voce tare; stătea în poziţia ei obişnuită, care-i subţia talia şi-i lărgea şoldurile. Ca să-mi facă plăcere, se împodobise cu toate bijuteriile vechi.

— Iar ai flirtat cu Larry? m-a întrebat ea, încercînd să acopere muzica.

Dar n-aveam deloc chef să fiu luat peste picior, şi cu atît mai puţin de ea.

Se lăsa seara, dar eu intrasem de mult în lumina neagră din sufletul meu. Nici lumina soarelui de amiază nu m-ar fi putut salva. M-am plimbat fără ţintă prin casă,

am atins obiectele, am deschis cărțile și le-am închis la loc. Mi-am pregătit ceva de mîncare și am lăsat farfuria neatinsă. Am dat drumul la muzică, dar n-am ascultat-o. Am adormit și m-am trezit cu același vis care-mi distrusese somnul. M-am întors în văgăuna mea popească. După ce urmă mă țineam oare, după care indicii? Ciuguleam din molozul propriului trecut în căutarea fragmentelor bombei care-l distrusese. De multe ori, cuprins de disperare, m-am ridicat de la masă și m-am oprit în fața draperiei vechi și zdrențuite, iar mîna mea și-a adunat toată energia de care era în stare ca să smulgă din loc bariera pe care mi-o impusesem ca să mă despartă de teritoriul interzis al Emmei. De fiecare dată însă am reușit să mă abțin.

CAPITOLUL ȘASE

— Ca de obicei, nu-i așa, domnule Cranmer?
— Dacă ești amabil, Tom.
— Probabil că abia așteptați să ieșiți la pensie.
— Mulțumesc, Tom, dar mai am cîțiva ani de așteptat și chiar sînt bucuros s-o fac.

Și m-am alăturat hohotelor lui de rîs, căci asta este gluma noastră proastă preferată, cea pe care o facem în cele două vineri din fiecare lună cînd îmi cumpăr biletul pentru Paddington și-mi ocup locul de pe peron, printre costumele londoneze. Iar dacă azi ar fi fost o zi obișnuită de vineri, sînt sigur că mi-aș fi lăsat un pic imaginația să zburde și mi-aș fi închipuit că trăgeam încă la ham. Iar Emma din zilele bune mi-ar fi îndreptat cu gesturi jucăușe cravata, mi-ar fi netezit reverele hainei și mi-ar fi urat să am o zi bună la birou, înainte să-mi servească un ultim, delicios și nerușinat de sugestiv sărut. În zilele rele, m-ar fi urmărit plecînd printre umbrele ferestrei, fără să bage aparent de seamă că și eu o urmăream pe ea în oglinda laterală a masinii, știind că aveam s-o las toată ziua cu mașina de scris și cu telefonul, în timp ce Larry se afla la numai treizeci de mile distanță.

În dimineața asta însă, simțeam în spate nu ochiul de amator al Emmei, ci înțepătura supravegherii profesioniste. În timp ce schimbam banalități cu un baronet stingher, cunoscut pe plan local sub numele de „Bietul Percy“, care, după ce moștenise o afacere inginerească

prosperă și reușise s-o îngroape definitiv, vindea acum asigurări pe viață pe bază de comision, l-am surprins pe Tom, adică silueta lui, croindu-și drum spre telefonul aflat în colțul opus al ghișeului și vorbind cu spatele la mine. Și, pe cînd trenul ieșea din gară, am zărit în parcare un bărbat îmbrăcat într-un impermeabil și cu o șapcă țărănească pe cap, care își flutura plin de zel mîna în direcția femeii care, așezată în fața mea, cîteva locuri mai departe, nu-i acorda nici cea mai mică atenție. Era același bărbat din furgoneta Bedford care mă urmărise de la intersecția aflată la capătul potecii de pe domeniul meu.

În mod absolut arbitrar, l-am atribuit pe Tom poliției, iar șapca și impermeabilul lui Munslow. Succes amîndurora, le-am urat în gînd. Fie ca toate grupurile urmăritoare să-și noteze că, în această vineri, Tim Cranmer își vede, o dată-n plus, de activitățile obișnuite.

Îmbrăcasem costumul albastru cu dungi. N-am ce face, mă-mbrac întotdeauna în funcție de oameni și de împrejurări. Dacă-i fac o vizită vicarului, arborez un costum de tweed; dacă mă duc la meci de cricket, atunci pun un blazer și o cravată sport. Iar atunci cînd, după patru zile de încarcerare de coșmar înăuntrul propriului cap, trebuie să iau parte le reuniunea bilunară a administratorilor Fondului Charles Lavender Pentru Wales, dirijată de frații Pringle de pe Threadneedle Street, nu mă pot abține să nu arăt și eu oarecum ca un bancher adevărat; și asta în timp ce, în tren, studiez pagina financiară a ziarului, apoi mă urc în mașina cu șofer care mă așteaptă în dreptul splendidelor arcade de la Brunel, îl salut pe portarul în uniformă de la Pringle și observ în luciul ușii de mahon și sticlă de la intrarea băncii imaginea aceluiași taxi liber cu farurile stinse care mă urmărise tot drumul de la Praed Street încoace.

— O, domnule Cranmer, bună ziua, este într-adevăr extraordinar de plăcut să vă văd, se fandosi Pandora, indolenta secretară a lui Jamie, cu accentul ei cockney, cînd

mă văzu intrînd în anticamera mobilată în stil edwardian peste care era stăpînă absolută.

— Fir-ar dracu' al dracu', Tim! răcni Jamie Pringle din cămașa cu dungi și bretelele de culoarea dudelor, obligîndu-mă să intru în contact direct cu o strîngere de mînă zdrobitoare. Să nu-mi spui că am ajuns iar în vinerea de reuniune, ai?

Pringle e o javră, l-am auzit pe Larry susurîndu-mi în urechea internă. *A fost. Este. Și va fi în vecii vecilor amin.*

Monty se prelinse înăuntru precum propria sa umbră. Purta un sacou negru și pantaloni largi cu manșetă și duhnea a țigările pe care n-avea voie să le fumeze la etajul șefilor. Monty ținea registrele contabile și ne plătea cheltuielile trimestriale cu cecuri semnate de Jamie.

După el își făcu apariția Paul Lavender, care nu-și revenise încă de pe urma primejdioasei călătorii pe care o făcuse cu Rolls-Royceul de acasă de la el, din Mount Street, și pînă aici. Paul avea șaptezeci de ani, era blond și prefăcut ca o felină și se mișca foarte lent în mocasinii săi de lac împodobiți cu ciucuri moi. Tatăl său și binefăcătorul nostru își începuse viața ca învățător la Llandudno, asta înainte să pună pe picioare un lanț hotelier pe care să-l vîndă mai apoi pentru o sută de milioane de lire.

După Paul sosiră Dolly și Eunice, cele două surori celibatare ale sale. Dolly purta la gît un cal de curse din diamante. Cu mulți ani în urmă, Dolly cîștigase derbyul hipic, sau cel puțin așa pretindea, deși Eunice jura că sora ei nu fusese niciodată stăpîna unui animal ceva mai mare decît un chihuahua supraalimentat.

Iar după el apăru și Henry, avocatul familiei Lavender. Datorită lui ne întîlneam atît de des unii cu alții. Și cine ar fi putut să-l condamne, dacă te gîndești că primea patru sute de lire pe oră?

— Cursul pentru Plunk e tot ridicat? întrebă el fără convingere, în timp ce ne strîngeam mîna.

— A, da, așa cred, mulțumesc. Merge destul de bine.

— Marfa aia ieftină de la Fong nu te-a scos de pe piață? Probabil că n-am citit ziarele cum trebuie.

— Mi-e teamă că da, Henry, am zis eu.

Eram așezați cu toții în jurul celebrei mese de consiliu de la Pringle. Fiecare dintre noi avea în fața lui copiile minutelor de la ultima întîlnire, situația conturilor și o ceașcă de ceai din porțelan Wedgwood pe farfurioara căreia se odihnea un fursec din aluat fraged. Pandora turnă ceaiul. Paul își sprijini capul într-o mînă palidă, lipsită de sînge, și închise ochii.

Jamie, președintele nostru, stătea să-și înceapă discursul. Pumnii care acum treizeci de ani înșfăcaseră mingi înnoroiate de rugby din meleuri clocotitoare, se întîlniră acum pe ramele fine de aur ale unei perechi de ochelari cu jumătate de lentilă, pe care îi așezară ușor după fiecare ureche. Piața, zicea Jamie, era în cădere. Și, după părerea lui, străinii erau de vină.

— Păi, cu nemții care refuză să-și reducă ratele dobînzii, cu yenul care a săltat prin acoperiș și cu încasările de pe High Street care stăteau să spargă podeaua — își roti el năucit privirea în jur, de parcă uitase unde se afla — mi-e teamă că paralele Regatului Unit au ajuns la baza valului, conchise el, după care făcu un semn cu capul înspre Henry, care deschise cu un pocnet înspăimîntător servieta din fibre de sticlă plină cu documente, și se apucă să ne citească un raport interminabil:

Discuția cu autoritățile locale în legătură cu amenajările sportive din localitățile de provincie se desfășoară în ritmul așteptat din partea funcționarilor publici locali, Jamie...

Oferta Fondului de a realiza o aripă suplimentară, destinată copiilor de la Maternitatea Lavender, nu poate să avanseze pînă cînd nu se pun deoparte banii suplimentari pentru materialele de construcție. Și pentru moment, Jamie, nu există nimic disponibil în sensul ăsta...

Propunerea noastră de a pune pe picioare o bibliotecă mobilă, care să vină în întîmpinarea nevoilor copiilor din zonele puțin alfabetizate, s-a lovit de obiecțiile politice ale consiliului local. O parte din membri argumentînd că bibliotecile gratuite sînt moarte și îngropate de mult, cealaltă parte susținînd că alegerea cărților trebuie făcută de autoritățile însărcinate cu educația la nivelul comitetului, Jamie...

— Catîrii dracului!

Eunice fusese cea care explodase. Așa făcea de obicei cînd procedura ajungea în acest punct.

— Tăticul nostru s-ar răsuci în mormînt, rosti ea în accentul galez abia înăbușit care-i era caracteristic. Cărți gratuite pentru ignoranți? Da' ăsta nu-i decît un *comunism* mizerabil, adus la lumina zilei!

Tot atît de furioasă, Dolly își exprimă dezacordul cu sora ei. Așa făcea întotdeauna.

— Asta-i o minciună sfruntată, Eunice Lavender. Tăticu' s-ar fi ridicat în picioare și ar fi aplaudat din toată inima. Ultima lui suflare a fost pentru copii. Știi bine că ne-a iubit. Nu-i așa, Paulie?

Numai că Paul cutreiera un Wales pe care-l știa numai el. Avea ochii-nchiși, iar pe buze îi flutura un zîmbet vag.

Atunci, Jamie Pringle îmi pasă cu îndemînare mingea.

— Tim. Ești foarte tăcut azi. Ce zici, ai vreun punct de vedere?

De data asta însă, talentele mele diplomatice mă părăsiseră. În oricare altă zi i-aș fi pescuit de undeva un subiect care să relanseze discuția: l-aș fi presat pe Henry ca să se miște mai repede în negocierile cu autoritățile orășenești, aș fi ridicat din sprînceană în legătură cu costurile administrației Pringle, singurul punct din documentele contabile unde se înregistra o creștere. Numai că, în dimineața asta, îl aveam prea mult pe Larry în cap. Oriunde îmi întorceam capul, îl vedeam tot pe el odihnindu-se într-unul din tronurile ce înconjurau masa, îmbrăcat

cu costumul meu gri pe care nu mi-l mai înapoiase niciodată, născocind nu știu ce poveste despre amicul acela al lui din Hull.

— Monty, e rîndul tău, ordonă Jamie.

Așa că Monty își drese conștiincios glasul, scoase o bucată de hîrtie din teancul aflat în fața lui pe masă și ne oferi un raport despre venitul ce ne putea fi distribuit. Din păcate, după eliminarea impozitelor, costurilor și a plăților în numerar pentru cheltuieli diverse, nu mai rămînea nimic de distribuit, lucru care se întîmpla de zece întîlniri încoace. Nici chiar firma Pringle nu reușise deocamdată să pună la punct o formulă care să permită distribuirea de procente ieșite din nimic Bieților Membri ai Înaltei Societăți din Wales Aflați la Ananghie, așa cum erau ei definiți în contractul de asociere, din ce an o fi fost el.

Am mîncat de prînz. Atîta știu. În sanctuarul lambrisat în care luam întotdeauna prînzul. Am fost serviți de doamna Peters, înmănușată în alb, și am ras vreo două sticle de Cheval Blanc 1955 pe care Fondul, prudent, le pusese la păstrare cu douăzeci de ani în urmă, pentru revigorarea mult încercaților săi angajați. Dar, slavă Domnului, uit aproape tot în ceea ce privește conversația noastră îngrozitoare. Dolly îi ura pe negri: asta-mi aduc aminte. Eunice, dimpotrivă, era de părere că sînt minunați. Monty zicea că locul lor e-n Africa. Paul își păstrase zîmbetul lui de mandarin. O pendulă marinărească splendidă, care marca prin tradiție trecerea timpului la firma Pringle, înregistra sonor progresul discuției. Pe la două și jumătate, Dolly și Eunice, amîndouă cu fețele roșii și cu un aer ofensat, ieșiră vijelios din sală. Pe la trei, Paul își aminti că avea ceva de făcut; nu cumva trebuia să meargă undeva, sau poate să se întîlnească cu cineva? Probabil că frizerul, hotărî el. Henry și Monty plecară împreună cu el; Henry îi murmura la ureche niște probleme de primă im-

portanță pentru patru sute de lire pe oră, iar Monty își căuta disperat prima dintr-un număr uluitor de mare de țigări care urmau să-l aducă înapoi la normal.

Jamie și cu mine stăteam gînditori lîngă carafa de vin de Porto destinată șefilor.

— În cazul ăsta, este cît se poate de bine, declară el plin de profunzime. Da. Păi, atunci, noroc. În sănătatea noastră.

Dacă nu făceam nimic ca să-l opresc, într-un minut avea să se lanseze într-un discurs interminabil pe una din marile teme ale zilelor noastre: obrăznicia femeilor, marele mister — unde au ajuns beneficiile de la North Sea Oil — îi era extraordinar de teamă că fuseseră dirijate către cei fără slujbă — sau cum se făcuse că băncile normale, la locul lor, fuseseră ruinate de calculatoare. Și peste fix treizeci de minute, Pandora își va vîrî mutra stupidă pe ușă și-i va aminti domnului Jamie că mai are o reuniune înainte de sfîrșitul piesei: ăsta era codul fraților Pringle pentru: „Șoferul așteaptă să vă ducă la aeroport pentru partida de golf de la St. Andrews“, sau „Ați promis că-n weekendul ăsta vă duceți la Deauville“.

Am întrebat de Henrietta, soția lui Jamie. Întotdeauna întreb de ea și n-am îndrăznit să mă abat de la ritual.

— Henrietta face al dracului de bine, mulțumesc de întrebare, replică el, repliindu-se în apărare. Hunt o imploră să rămînă, dar Hen nu e sigură că vrea. Sincer vorbind, cred că s-a cam săturat de toate intervențiile și aiurelile alea.

Am întrebat și de copii.

— Copiii sînt foarte bine, Tim, mulțumesc. Marcus e căpitan de echipă, iar Penny își va face debutul în societate primăvara viitoare. Mă rog, nu e o intrare în societate ca pe vremea noastră, dar tot e mai bine decît nimic, adăugă el, privind înțelept, pe deasupra mea, ilustrele

nume ale Membrilor Familiei Pringle Căzuţi în Cele Două Războaie.

L-am întrebat dacă mai văzuse de curînd pe vreunul din gaşcă, înţelegînd prin asta grupul nostru de la Oxford. Nu, de cînd cu bătaia de la Boodle's, mi-a răspuns el. L-am întrebat cine mai fusese de faţă. Au mai fost necesare două mişcări pînă cînd, aparent din proprie iniţiativă, să înceapă să vorbească despre Larry. Şi zău dacă a fost nevoie de cine ştie ce mare artă din partea mea, pentru că, dacă te-apucai să vorbeşti de vechii colegi sau amici, mai devreme sau mai tîrziu ajungeai şi la Larry.

— Un tip extraordinar, se pronunţă Jamie cu siguranţa celor de felul său. Dăruit de natură, talente imense, farmec. Origine creştină cumsecade, tatăl — om al Bisericii, şi toate celelalte. Dar nici un pic de stabilitate. Ori, în viaţă, dacă n-ai stabilitate, n-ai nimic. Săptămîna asta era mai rozaliu la culoare, săptămîna următoare se recunoştea învins. Şi, de data asta, bătut definitiv. Acum toţi comuniştii sînt capitalişti. Sînt mai rău decît afurisiţii ăia de yankei, declară el, adăugînd apoi, cu prea multă uşurinţă, ca şi cum îngerul meu protector i-ar fi şoptit la ureche: A trecut pe la mine cu cîtva timp în urmă. Mi s-a părut cam jigărit, cam umil. Cred că era o anume conştiinţă a faptului că îi susţinuse pe cei răi. Destul de natural, dacă priveşti problema de aproape.

Am izbucnit într-un hohot de rîs încîntat.

— Jamie! Doar nu vrei să-mi spui că Larry s-a transformat într-un întreprinzător capitalist, nu? Aşa ceva ar fi o chestie mult prea matură.

Numai că Jamie, deşi era capabil să rîdă ca un nebun fără nici un fel de avertisment — şi de obicei şi fără umor — îşi mai turnă puţin vin şi apăsă pe accelerator într-un mod şi mai clar decît pînă atunci.

— Ca să fiu sincer, nu ştiu în ce anume s-a transformat. Nici nu e treaba mea, de altfel. Dar e sigur că e mai mult decît un simplu întreprinzător. Ceva mai mult decît

ar fi normal, dacă mă-ntrebi pe mine adăugă el pe un ton întunecat, împingînd carafa spre mine de parcă n-ar fi vrut s-o mai vadă niciodată. Și, ca să fiu sincer, nici acolo nu prea apare cine știe ce din respectul cuvenit.

— Of, Doamne, am zis.

— Are o părere exagerată despre el însuși. Cam multe despăgubiri. O mulțime de tîmpenii despre datoria noastră de a ajuta națiunile proaspăt eliberate să-și găsească matca în care să se așeze, să îndreptăm toate relele și greșelile, să stabilim norme de justiție socială. M-a întrebat chiar dacă n-am de gînd să arunc o privire prin tabăra cealaltă. „Ușurel, bătrîne“, i-am zis eu. „Ia stai așa. Nu ești tu unul dintre tipii care i-au ajutat pe sovietici să se ridice? Pe mine m-ai cam dus de nas, dacă nu te deranjează expresia. M-ai cam pus în cîncurcătură. M-ai zăpăcit.“

M-am aplecat ușor în față, ca să-i arăt că se bucura de toată atenția mea. Mi-am așternut pe față o expresie de incredulitate fascinată, de sicofant. M-am străduit ca, prin gesturi, să-i scot afurisita aia de poveste din cețurile minții sale mici și singuratice.

— Dă-i înainte, Jamie. Ce spui tu mă-nnebunește pur și simplu. Mai vreau.

— Singura datorie pe care o am e către firma asta, așa i-am spus. Dar nu voia să mă asculte. Mi-am zis că e intelectual. Da' cum poți să fii intelectual și să nu asculți ce ți se spune? Eu nici nu contam. M-a făcut struț. Da' eu nu sînt struț. Sînt un familist.

— Bine, dar ce dracu' voia de la tine, Jamie? Să predai firma „Pringle Brothers“ celor de la Oxfam?

În timp ce spuneam cuvintele acelea, prin minte mi-a trecut gîndul că, în fond și la urma urmei, nici n-ar fi fost o idee prea rea. Dar fața mea, dacă-și făcea cum trebuie meseria, nu dădea la iveală decît sincera mea compasiune pentru faptul că Jamie trebuise să fie ținta unei atît de rele stări de spirit.

O jumătate de minut de liniște îi permise să-și adune resursele intelectuale.

— Partidul Comunist Sovietic se privatizează. Corect?

— Corect.

— Asta era povestea. Vînzarea bunurilor Partidului. Clădiri. Case de odihnă, birouri, mijloace de transport, palate ale sporturilor, școli, spitale, ambasade străine, pămînt cu toptanul, picturi neprețuite, Dumnezeu mai știe ce. Marfă de miliarde de dolari. Are sens ce-ți spun?

— Pe cuvîntul meu că are. Rusia Limited. Totul a început pe șest pe vremea lui Gorbaciov, iar după aceea a urmat dezlănțuirea.

— Cum de-a intrat Larry în piesa asta, dracu' știe. „Pringle Brothers" nu au relațiile lui și sînt mulțumit s-o spun. Nu le-am vrut. Nu ne-am atinge de așa ceva nici cu o prăjină de împins bărcile, mulțumesc. Nici gînd.

— Bine, dar, Jamie...

Nu îndrăzneam să arăt că mă interesează vorbele lui, deși timpul meu era pe sfîrșite.

— Jimminy — asta era porecla lui de la Oxford — băiete, ce ți-a cerut să faci? Să cumperi Kremlinul? Sînt pur și simplu fascinat.

Ochii săi înroșiți se fixaseră din nou asupra Galeriei de Onoare a companiei.

— Tot mai lucrezi pentru cine lucrai înainte?

Am ezitat să-i răspund. Odată, demult, Jamie făcuse o cerere de angajare la noi, dar cererea fusese respinsă. De atunci, din cînd în cînd, îmi arunca cîte o informație suplimentară, de obicei după ce făcuserăm rost de ea din surse mai bune și mai rapide. Oare mistica noastră îl delecta sau îl dezgusta? Oare mi-ar spune mai mult dacă i-aș răspunde afirmativ? Am ales calea de mijloc.

— Doar cîte ceva suplimentar pe ici, pe colo, Jamie. Nimic oneros, însă. Ascultă, mă faci să mor de curiozitate. Ce Dumnezeu punea la cale Larry?

Încă o amînare consacrată paharului de vin și strîmbăturilor.

— Poftim?

— Două salve de tun. Acum vreo doi ani mi-a telefonat ca să-mi povestească o sumedenie de tîmpenii despre o afacere foarte frumoasă pe care voia să mi-o ofere. Cîteva milioane, ca între vechi amici. Cică o să vină să mă vadă data viitoare cînd va sosi în oraș. Și-a dispărut.

— Și-a doua oară? Cînd s-a petrecut?

Abia dacă știam pe ce să apăs mai tare: pe „care" sau pe „cînd". Dar Jamie hotărî și pentru mine.

— Larry Pettifer punea la cale următoarele, anunță el, cu o voce alarmată. Larry Pettifer pretindea că fusese autorizat de o anumită agenție a fostului stat sovietic, numele agenției nu a fost menționat — corectez — de anumite persoane din agenția respectivă, nici numele *lor* nu au fost menționate — să organizeze un dialog cu firma noastră în legătură cu posibilitatea deschiderii unui cont prin această firmă — a mai multor conturi — în străinătate, natural, iar firma urma să primească sume substanțiale în valută forte din surse neidentificate cu claritate, să păstreze banii cu pricina în conturi anonime și să facă anumite plăți în conformitate cu instrucțiunile primite din cînd în cînd, de la persoane dotate cu o parolă, sau cu o scrisoare de referință, ce se vor potrivi cu parola sau scrisoarea de referință aflată în posesia acestei firme. Plățile aveau să fie substanțiale, dar nu aveau să depășească niciodată valoarea activelor și nu aveau să ni se ceară niciodată credite.

Monologul lui Jamie scăzuse la cincisprezece cuvinte pe minut, iar pendula marinărească nu îmi mai dădea decît nouă minute.

— Erau sume mari? Vreau să spun din punct de vedere bancar. Ce sumă avea în vedere Larry?

Jamie consultă încă o dată consiliul atîrnat pe peretele din spatele meu.

— Dacă te-ai gîndi la o cifră de genul celei asupra căreia au deliberat în dimineața asta anumiți administratori și consilierii lor, n-aș zice că ai greși foarte tare.

— Treizeci de milioane de lire sterline? Păi ce dracu' să cumpere cu atîta bănet? De unde avea o asemenea sumă? Vreau să spun că ăștia-s bani, nu glumă, nu-i așa? Și pentru tine, nu? Pentru mine, categoric. Ce-o fi avut de gînd? Sînt pur și simplu fără glas.

— Spălare, asta era de fapt. Sentimentul meu e că am fi acționat după instrucțiuni fără să punem mîna pe ei. Am fi avut un asociat sau un partener undeva prin nord. El ar fi fost un fel de cosemnatar pînă la anumite sume-limită. Mirosea urît.

Timpul meu era pe terminate. Și la fel și al lui Jamie.

— Ți-am spus unde anume în nord?

— Nu-nțeleg.

— Ai zis că avea un amic undeva în nord.

— Macclesfield. Un asociat în Macclesfield. Dar putea fi și Manchester. Nu, nu era Manchester. Era Macclesfield. Avea o damă acolo pe care o regula... Cindy. Lucra în comerțul cu mătase. Cindy cea mătăsoasă.

— Bine, dar pentru numele lui Dumnezeu, de unde poate să primească Larry Pettifer treizeci de milioane de lire? Bine, bine, nu sînt banii lui, dar trebuie să fie ai *cuiva*!

Așteaptă. Numără. Se roagă. Zîmbește.

— Ai mafiilor, mîrîi Jamie. Nu așa li se spune pe-acolo? Mafiile concurente? Ziarele sînt pline de ele.

Clătină din cap și mormăi ceva în genul „treaba lui".

— Și atunci, tu ce-ai făcut? l-am întrebat, încercînd cu disperare să păstrez un ton de dezorientare amuzată. Ți-ai chemat partenerii? L-ai trimis la plimbare?

Pendula ticăia ca o bombă, dar, spre disperarea mea, Jamie tot nu scotea o vorbă. Pînă cînd dădu semne violente de nerăbdare, de parcă eu eram cel care-l făcea să aștepte.

— În situații din astea, nu-i trimiți pe oameni la plimbare. Dimpotrivă, îi inviți la masă. Vorbești cu ei despre vremurile de altădată. Zici că ai să te mai gîndești, că ai să discuți chestiunea cu restul Consiliului. Eu le-am spus că erau vreo cîteva probleme de rezolvat, unele practice, altele etice. Le-am sugerat că ar fi drăguț din partea lor să-mi spună *cine* era în realitate clientul lor, care era obiectul afacerii, care va fi statutul impzitelor. O confirmare ar fi fost de mare ajutor. Le-am sugerat să organizeze o abordare prin Foreign Office — la nivel înalt, bineînțeles. Sigur, aveau o scrisoare de la Ambasada din Londra. Semnată de unul dintre oficiali. Nu de ambasador. Semnătura lui putea fi falsificată. După cum putea fi și autentică. N-ai cum să știi.

Jamie examină marca de pe lingurița de cafea și o compară cu cea de pe lîngă lingurița din dreptul scaunului gol de lîngă el.

— Set descompletat, murmură el apoi. Extraordinar, adăugă el, teribil de mîhnit. Cum dracu' de s-a-ntîmplat așa ceva. Trebuie s-o-ntreb pe doamna Peters. Afurisită neglijență.

— Jamie, ai vorbit mereu de *ei*, am zis.

— Ce spui, bătrîne?

— Iartă-mă, Jamie, am zis, punîndu-mi mîna pe mîneca lui. Poate că am auzit greșit — mi s-a părut că ai spus *ei*. Vrei să spui că Larry n-a venit singur? Mi-e teamă că n-am prea prins partea aia.

— Ei, e corect, confirmă el, studiind mai departe lingurițele.

Mintea îmi alerga nebunește. Ceceev? Asociatul din Macclesfield? Sau amicul lui Larry de la Universitatea din Hull?

— Și cine mai era cu el? am întrebat.

Spre surprinderea mea, Jamie m-a blagoslovit cu un zîmbet extrem de libidinos și plin de superioritate.

— Pettifer își adusese și o asistentă. O păpușică, i-aș zice eu. Asistenta urma să-i fie intermediar, zicea el. Avea să se ocupe de socoteli. Larry nu prea le avea cu matematica, în schimb fata le visa. Cînd a fost vorba de cifre, strălucea de la o milă distanță de Larry.

Ceea ce auzeam mă amuza grozav. Așa trebuie să fi fost pentru că am dat drumul unui hohot vesel de rîs, deși în mine totul înghețase în stare de alarmă.

— Perfect, Jamie. Nu mă mai fierbe. Era rusoaică. Avea zăpadă pe cizme.

Zîmbetul superior nu voia să-i dispară.

— Eroare. Se vedea de departe că era o englezoaică la locul ei. Îmbrăcată decent. Vorbea engleza la fel de bine ca tine și ca mine. Nu m-ar mira dacă ea ar fi forța motrice. Aș angaja-o aici în orice clipă.

— Drăguță?

— Nu. Nu drăguță. Era *frumoasă*. Un cuvînt pe care-l folosesc foarte rar. Dumnezeu știe de ce dracu' se-ncurcase cu un rahat ca Pettifer.

Intrase pe teritoriul care-i plăcea cel mai mult.

— O siluetă pentru care merită să faci moarte de om. Un fundulet drăguț. Picioare interminabile. Stătea chiar acolo și mi le legăna drept în ochi. Unul din lucrurile cele mai extraordinare pe care le întîlnești în viață, Tim, și pe care l-am observat de nenumărate ori. O fată drăguță, care poate avea orice bărbat, după cine se duce? După un rahat. Pun pariu o liră contra un penny că Pettifer o bate. Și ei probabil că-i și place. Masochistă. Ca Angie, cumnată-mea. Bani grămadă, să facă focul cu ei, nu alta, frumoasă de te taie, dar trece de la un rahat la altul. Are noroc că i-au mai rămas dinți în gură, după cum se poartă ăia cu ea.

— Fata aia avea și un nume? am întrebat.

— Sally. Sally și nu mai știu cum. Păr negru, prins în vîrful capului, care te îndemna să i-l despletești în jos, pe umeri. Slăbiciunea mea fatală. Sînt înnebunit după pletele astea negre. Acolo găsești esența feminității. Grozavă.

N-auzeam nimic, nu vedeam nimic, nu simțeam nimic. Mă purtam normal, adunam și înregistram. Asta-i tot ce făceam, în timp ce Jamie avea un aer trist și bătrînicios, dădea din cap înspre mine și-și sorbea lacom vinul din pahar.

— Ai mai auzit ceva de el de-atunci încoace?

— Nici pomeneală. De nici unul din ei. Cred, mai degrabă, că au înțeles mesajul. Nu era prima oară cînd dădeam un escroc pe ușă afară. Și pe tîrfulița lui.

Pendula îmi arăta că-mi mai rămăseseră cinci minute.

— L-ai trimis la altcineva? I-ai sugerat unde s-ar putea adresa?

O grimasă îngrozitoare, un ultim atac.

— Aici, la „Pringle Brothers", nu prea le avem cu afaceri de felul ăsta. Odată demult, exista în teritoriu o echipă nu prea mare care-și zicea BCCI și care se ocupa de chestii de-astea. S-ar putea spune că au o reputație cam dubioasă.

Aveam o penultimă întrebare. I-am lipit și zîmbetul comercial, plus o doză bună de camaraderie și o degustare plină de recunoștință a vinului din pahar.

— Și nu ți-a trecut prin cap, dragă Jamie, ca atunci cînd l-ai văzut că pleacă — sau *i*-ai văzut că pleacă — să dai un telefon la ăia pentru care am lucrat eu și să le vinzi pontul în legătură cu Larry? — *acum, că eu nu mai sînt pe-acolo* — despre Larry și iubita lui?

Jamie Pringle se uită la mine cu o privire de taur furios, încărcată de revoltă.

— Să-l dau în gît pe Larry? Ce dracu' spui? Eu sînt bancher. Dacă Larry și-ar fi sugrumat mama și ar fi îndesat-o într-un butoi cu acid, atunci cred că e de presupus că aș fi telefonat undeva. Dar dacă cineva și, în plus, un fost coleg vine aici ca să discute cu mine o propunere de afaceri care, după mine, pute pînă la Dumnezeu și-napoi, sînt obligat să-mi respect jurămîntul de a păstra un secret absolut și *total*. Dacă *tu* vrei să le spui, te privește. N-ai decît.

Gata, se terminase. Numai că obstacolul îngrozitor nu dispăruse. Poate că era călăul din mine care decretase că, după ce atacasem prea tare cu întrebarea asta și pe cei de la poliție și cuplul Pew-Merriman, de data asta era mult mai bine s-o păstrez pentru sfîrșitul sfîrșitului. Sau poate că era doar jucătorul de cîmp care-mi spunea că mai întîi să adun toate detaliile și abia pe urmă să atac bijuteriile Coroanei.

— Ia spune, Jamie, cînd?

— Ce zici, bătrîne?

Era pe jumătate adormit.

— Cînd? Cînd au venit la tine? Larry și fata lui? E de presupus că au cerut o întîlnire, căci altfel nu i-ai fi invitat la masă, am sugerat, sperînd ca în felul acesta să-l încurajez să caute în agendă sau să ridice telefonul care-l lega de Pandora.

— Potîrniche, anunță el cu voce tare și la-nceput am crezut că-mi spune că el sau Larry — sau chiar Emma — s-ar fi plîns de ceva.

— Le-am dat potîrniche, continuă el. Adică doamna Peters le-a dat. Coleg. Vremurile de-altădată. Nu-l mai văzusem de douăzeci și cinci de ani. I-am întins covorul roșu. Datoria. Ultima săptămînă din septembrie, ultima potîrniche a sezonului, din punctul de vedere al firmei. Le-mpușcă arabii ăia nenorociți. Mai rău ca niciodată. La mijlocul lui septembrie, abia dacă mai dai de vreo pasăre. Autodisciplina e esențială. Familia să se abțină, indiferent de ce fac străinii. În zilele astea, nici să spui „cioară" nu ai voie.

Gura îmi paralizase. Mi se făcuse o injecție ca la dentist. Gingiile de sus erau înghețate, iar limba îmi alunecase adînc, pe beregată în jos.

— Deci, la *sfîrșitul* lui septembrie, am reușit să bîigui, de parcă aș fi vorbit cu cineva surd sau foarte bătrîn. Așa e? Așa e, Jamie? Au venit să te vadă la sfîrșitul lui septembrie? A fost teribil de generos din partea ta că le-ai oferit potîrniche. Sper că au fost recunoscători, așa cum se cuvine. Mai ales că ai fi putut foarte bine să-i dai pe ușă afară. Vreau să spun că eu aș fi fost recunoscător. Ca și tine, de altfel. Sfîrșitul lui septembrie, da?

Am bîjbîit mai departe, dar nu mai știu dacă Jamie mi-a mai răspuns, în orice caz nu altfel decît ridicînd din umeri, strîmbîndu-se și sughițînd. Știu că la un moment dat am auzit bătaia pendulei. Îmi amintesc fața ca o chiflă a Pandorei răsărind în ușă și anunțînd caleașca Cenușăresei. Îmi amintesc că, în timp ce-n capul meu cîntau mii de îngeri, mi-am zis că, dacă e să sărbătorești ieșirea din zona de lumină neagră, o sticlă de Cheval Blanc 1955 și o doză masivă de Graham's 1927 constituie o companie perfect cerească.

Jamie Pringle se ridicase cu greu în picioare și făcea dovada unei pasiuni pe care nu i-o bănuisem în afara terenului de rugby.

— Pandora. Fetița mea. Uite ce-i. O ofensă nenorocită. Te duci *acum* la doamna Peters, da, scumpo? Un set de lingurițe desperecheate. Poate să distrugă tot serviciul. Află *de ce*, află *unde* și află *cine*.

Eu însă aflasem cînd.

Dacă în anumite zone din creierul meu euforia supraviețuia, în celelalte n-a avut o viață prea lungă. Lumina cea albă în care mă-ntorsesem m-a ajutat să văd mai limpede ca niciodată monstruozitatea trădării. Bun, luasem o armă. Urzisem un plan, închiriasem o mașină și plecasem undeva în noapte, hotărît să-mi măcelăresc prietenul și agentul meu de-o viață. Dar o meritase! Și ea la fel!

Am mers pe jos.

Emma.

Mă-mbătasem. Nu din cauza vinului. După douăzeci și cinci de ani de serviciu în Birou, aveam un cap de bivol în privința asta. Dar, oricum, eram beat, orb și umilit.

Emma.

Cine ești sau încerci să pari — cu părul tău strîns în creștet, legănîndu-ți picioarele prin fața ochilor lui Jamie Pringle? Ce alte vieți trăiați în timp ce vă băteați joc de mine în absența mea — Timbo, bătrînul și scorțosul Timbo, întîrziatul psihic cu zîmbet comercial?

Te jucai de-a îngerul. Te speteai pentru cauzele tale pierdute pînă noaptea tîrziu. Dădeai telefoane, băteai la

mașină, aveai o expresie gravă pe față, te arătai generoasă, preocupată, rezervată, împrumutai Sunbeamul meu ca să dai fuga la poștă, la gară, la Bristol. Totul pentru oprimații de pe acest pămînt. Pentru Larry.

Am mers pe jos. Am fumat. M-am bucurat. Am fumat din nou.

Dar, oricît de furios eram în momentele alea, tot am observat cuplul banal de peste drum care a abandonat studiul vitrinei de pe trotuarul de vizavi și a pornit în aceeași direcție și cu aceeași viteză ca mine. Am știut că vor fi trei pe urma mea, cu o mașină oarecare, o furgonetă sau un taxi de care se pot servi în caz de nevoie. Și, prin urmare, am știut că, în ciuda furiei, a sentimentului de ușurare din mine, a noului meu țel și a statutului meu modificat, de creatură a luminii obișnuite a zilei, trebuia neapărat să mă prefac. Nu trebuia cu nici un chip să fac vreun gest care să dea impresia că aș fi altceva decît un membru bine hrănit al unui Consiliu de Administrație și fost spion care-și vede de treburile lui perfect legale. Și le eram recunoscător lui Larry, Emmei și urmăritorilor mei că-mi impuneau această răspundere. Pentru că simularea a fost întotdeauna o activitate bazată pe anumite reguli, pe o disciplină care să țină în frîu anarhia, iar în momentul ăsta anarhia din mine ajunsese la apogeu.

Emma! Cum Dumnezeu de ți-a sucit capul în halul ăsta?

Larry! Ticălos hoț și răzbunător ce ești.

Voi doi! Ce dracu' puneți la cale și de ce?

Cranmer! Nu ești un asasin! Poți să ții capul sus! Ești curat!

Eram nebun.

Un nebun turbat, furios, dotat cu supraautocontrol, chiar dacă eram lăsat în stare de libertate. Îmi închipuisem că fusesem teribil de îndrăgostit și primisem o viperă în viața mea.

O adoptasem, o răsfățasem, o sfințisem, mă coborîsem la nivelul idiosincraziilor ei. O potopisem cu bijuterii și cu libertate, făcusem din ea altarul meu și obiectul iubirii mele, cea cu care se sfîrșeau toate femeile din lume, icoană, zeiță, fiică și, așa cum ar fi spus Larry, sclavă. O

iubisem pentru dragostea pe care mi-o purta, pentru trecerile ei neașteptate de la gravitate la rîs și înapoi, pentru nestatornicia și dezordinea din ea, pentru încrederea cu care se plasase sub protecția mea. Și toate astea pe baza a ce? Venite din care impuls, de dincolo de dorurile pline de prospețime ale unui întîrziat psihic?

Sub imperiul noii și dezlănțuitei mele furii, o adevărată furtună de nebunie a pus stăpînire pe mine: Emma fusese o capcană, o capcană unsă cu miere, care fusese strecurată în viața mea de o conspirație de dușmani! Eu, Cranmer, omul care știa să evite atît de bine încurcăturile sentimentale, romanticul de cafenea, veteranul unui regiment de amoruri futile, căzusem melodramatic și cu ochii-nchiși în făcătura cea mai veche din branșă!

Emma fusese o lucrătură încă din prima zi! O lucrătură aparținînd lui Larry. Lui CC. Lui Zorin. O lucrătură din partea amîndurora, a lor, trei sau patru cîți erau!

Dar *de ce*? În ce scop? Ca să mă folosească drept acoperire? Să folosească Honeybrook drept acoperire? Era mult prea absurd.

Rușinat de a fi căzut pradă unor asemenea închipuiri neprofesionale și nestăpînite, le-am alungat din minte și am căutat alte moduri de a-mi zgîndări paranoia abia înmugurită.

Ce știam despre ea? La propriile mele insistențe, nimic, în afară de ceea ce dorise ea însăși să-mi spună mie sau să-i spună cu voce tare lui Larry, în duminicile în care ne vedeam cu toții. Dosărelul lui Merriman stătea liniștit dincolo de draperia din ascunzătoarea mea: nedesfăcut, adunînd în el praf cu nemiluita, simbolul integrității mele de îndrăgostit.

Un nume italienesc.

Un tată mort.

O mamă irlandeză.

O copilărie diletantă și în derivă.

Un internat englezesc.

Studii muzicale la Viena.

S-a întors cu fața spre răsărit, a devenit mistică, a îmbrățișat fiecare cauză derivată din mișcarea hippy, s-a dus la dracu'

Pe urmă s-a-ntors acasă, iar a plutit în derivă, a studiat și mai multă muzică, a compus, a făcut aranjamente muzicale, a fost cofondatoarea a ceva ce se chema Grupul Alternativ de Muzică de Cameră, a introdus instrumentele tradiționale din lumea nouă în muzica clasică a celei vechi — oare nu cumva invers?

S-a plictisit, a urmat un curs de vară la Cambridge, a citit sau nu cuvintele lui Lawrence Pettifer despre degenerescența Occidentului. Întoarsă la Londra, s-a dăruit oricui o ruga cu frumosul. S-a speriat, l-a întîlnit pe Cranmer și l-a numit în funcția de protector orb, plin de bunăvoință și îndrăgostit nebunește.

L-a cunoscut pe Larry. A dispărut. Și-a făcut reapariția cu părul strîns în creștet, zicîndu-și Sally și legănîndu-și picioarele în fața lui Jamie Pringle.

Emma mea. Falșii mei zori de ziuă.

Ne jucăm, goi. Ea își aranjează părul cel negru în jurul umerilor mei.

— Să-ți spun și eu Timbo?

— Nu.

— Pentru că așa îți spune Larry?

— Da.

— Vezi, eu te iubesc, așa că firește am să-ți spun așa cum dorești. Am să-ți spun „Hei, tu“, dacă așa vrei. Sînt perfect adaptabilă.

— „Tim“ este perfect suficient. Doar Tim. Și, da, ești într-adevăr perfect adaptabilă.

Stăm întinși în fața focului din camera ei. Și-a ascuns capul în ceafa mea.

— Ești spion, nu-i așa?

— Firește. Cum de-ai ghicit?

— În dimineața asta. Te-am observat cînd îți citeai corespondența.

— Vrei să spui că ai văzut cerneala simpatică?

— Nu arunci nimic la coș. Orice e de aruncat ajunge într-un sac de plastic care ajunge pe urmă pe foc. Pus de tine.

— Sînt un foarte tînăr cultivator de viță de vie. M-am născut acum șase luni, cînd te-am cunoscut pe tine.

Dar sămînța bănuielii fusese deja sădită. De ce mă observa? De ce gîndea despre mine în felul ăla? Ce anume îi vîrîse Larry în cap ca s-o facă să-și pună protectorul sub o supraveghere atentă?

Am ajuns la club. În hol, cîțiva bătrîni citeau cotația acțiunilor la bursă. Am fost întîmpinat de cineva. Gordon nu-știu-cum — Gordon, ce minunat, ce mai face Prunella? M-am cufundat într-unul din fotoliile de piele din fumoar și mi-am aruncat ochii pe un ziar de necitit, în timp ce ascultam murmurele acelor bărbați care aveau impresia că vorbele lor aveau vreo importanță. Ceața caracteristică anotimpului învăluia ferestrele înalte. Charlie, portarul nigerian, a venit să aprindă lămpile de citit. Afară, pe Mall, distinsa mea bandă de urmăritori rămăseseră sub tocurile ușilor și îi invidiau pe navetiștii de vineri care plecau acasă în weekend. Cealaltă minte a mea îi vedea cît se poate de clar. Am rămas în fumoar pînă cînd s-a lăsat înserarea, prefăcîndu-mă că citesc. Pendula a sunat de șase ori. Nici unul din amiralii aceia la pensie nu s-a clintit din loc.

— Larry chiar crede, nu-i așa? zice ea.

O seară de duminică. Sîntem în salon. Larry a plecat acum zece minute. Eu mi-am turnat un Scotch mare și m-am prăvălit în fotoliul meu, precum un boxer în pauza dintre runde.

— În ce anume? întreb.

Întrebare ignorată.

— N-am mai întîlnit pînă acum un englez care să creadă. Cei mai mulți se mulțumesc să spună „pe de-o parte și pe de altă parte“ și nu fac nimic. E ca și cum i-ar fi fost scoase piesele din mijlocul motorului.

— Tot nu pricep. În ce anume crede?

Am reușit s-o plictisesc.

— N-are importanță. E clar că nu m-asculți.

Iau încă o înghițitură de alcool.

— Poate că auzim lucruri diferite, îi spun.

Ce-am vrut să zic cu asta? mă întreb, privind prin perdelele de dantelă de la ferestrele fumoarului noaptea

trandafirie. Ce auzisem eu și Emma nu, atunci cînd Larry își făcuse numărul pentru ea, cînd își cîntase ariile politice, cînd o ațîțase, o scosese din rezerva ei obișnuită, o făcuse să roșească (de rușine) și o iertase, pentru a o scoate și mai mult din rezervă? Eu îl ascultasem pe Larry marele seducător, am hotărît, răspunzînd astfel propriei mele întrebări. Ma gîndeam că prejudecățile mă duc pe o cale greșită, că Larry era mult mai șmecher decît fusesem eu vreodată la furatul inimilor. Și că, timp de douăzeci de ani, nutrisem o iluzie extrem de unilaterală despre cine conducea pe cine, în cadrul măreței distanțe Cranmer — Pettifer.

După asta, în timp ce cărbunii din căminul fumoarului ardeau leneș pe grătar, m-am pomenit întrebîndu-mă dacă nu cumva Larry, prin niște mijloace oculte pe care mai aveam pînă să le înțeleg, aproape că-și pusese singur la cale moartea. Și dacă nu cumva, în cazul în care aș fi reușit să trimit glonțul fatal în loc să renunț, nu i-aș fi făcut, în fond, o favoare.

Ceața trandafirie pe care o observasem prin ferestrele clubului deveni și mai deasă, pe măsură ce taxiul urca spre Haverstock. Intram pe pămîntul ințelenit al Emmei. După cît fusesem în stare să stabilesc, el se întindea între Belsize și Whitestone Pond în nord, Kentish Town în est și Finchley Road în vest. Între aceste puncte se întindea teritoriul dușmanului.

Cum anume se presupune că ar fi acționat Hampstead asupra ei, Emma nu-mi spusese niciodată, iar eu, din respect față de suveranitatea care însemna atît de mult pentru amîndoi, n-am întrebat-o. Din puținul care-i scăpase, ajunsesem la concluzia că fusese trecută din mînă în mînă de prințișori intelectuali mai în vîrstă și mai aerieni decît ea. Ziariști de calitate răsăreau cu nemiluita în bastionul ei. Într-o vreme, mi-o închipuisem pe biata mea frumusețe străbătînd cu greu, în repetate rînduri, mlaștina, mult prea des fiind cît pe-aci să se înece în timp ce se izbea violent de mal.

Chirurgia se afla într-o fostă biserică baptistă. O plăcuță de alarmă prinsă pe unul din stîlpii de la intrare îl ridica în slăvi pe Arthur Medawi Dass și numeroasele sale diplome științifice. Un avizier din sala de așteptare oferea aromaterapie, Zen și mic-dejun vegetarian. Recepționera plecase acasă. O femeie îmbrăcată în verde și cu o față ca luna plină stătea pe scaunul Emmei. Bănuiesc că am privit-o îndelung, căci a roșit. Ceea ce vedeam eu însă nu era o femeie în verde, ci Emma sub masca de eroină tragică din seara în care ne cunoscuserăm.

Îmbrăcată ca să prindă-n cursă. Nu îmbrăcată decent, ca pentru banca lui Pringle. Nici nu-și legăna picioarele în fața mea, deși recunosc că, pînă și cînd e cocoșată de durere, e o fată înaltă și foarte drăguță și că are picioare remarcabile. O bonetă sobră îi eliberează fruntea de coama cea neagră. În ochi are o privire plină de stoicism. Hainele aminteau de Armata Salvării și de Edith Piaf. Fustă lungă de pînză neagră, cizme negre, din cele care se dau de pomană. Sacou de lînă, cam sărăcăcios. Și, ca să-și protejeze mîinile de pianist, mitene negre și ușor destrămate.

Spatele meu chiar că s-a trezit. Șerpi fierbinți din cap pînă-n călcîie. Și totuși, în timp ce o examinez pe ascuns, halul în care se află ea are pentru mine mai multă importanță decît propria mea stare. Durerea ei este prea veche pentru ea, prea urîtă. O transformă prea mult în guvernantă și prea puțin în pungaș. Vreau să-i fac rost de cei mai buni medici, de cele mai calde paturi. Îi prind din nou privirea. Îmi dau seama că suferința o face atrăgătoare, mult mai atrăgătoare decît și-ar permite o tînără frumoasă să fie în mod normal. Bătrînul tactician din mine se trezește și trece urgent în revistă opțiunile. Să-i ofer înțelegere? E implicită, căci ne unește suferința. Să joc rolul veteranului? S-o întreb dacă se află aici pentru prima dată? E mai bine să nu faci pe superiorul. Cu felul de-a fi al fetelor din ziua de azi, la cei douăzeci și ceva de ani ai ei poate că e mai veterană decît tine la patruzeci și șapte. Așa că recurg la umorul de tip caraghios.

— Arăți absolut îngrozitor, îi zic.

Ochii continuă să privească în depărtare. Mîinile înmănușate sînt împreunate într-o consolare reciprocă.

Dar, o, slavă Ție, Doamne, deodată zîmbește!

Un zîmbet fanfaron, de douăzeci și două de carate, strălucind orbitor, năvălește peste mine din celălalt colț al încăperii, triumfînd peste scaunele din vinil, lămpile albe și cele două spinări suferinde. Și acum observ că ochii ei sînt de un albastru fumuriu, precum plumbul.

— Păi, mulțumesc foarte mult, zice ea în engleza șmecheră a tinerilor moderni. Este exact ceea ce doream să aud.

Nici n-am apucat să schimbăm zece de propoziții că deja mi-e absolut clar că zîmbetul ei este cel mai frumos din Londra. Pentru că, închipuiți-vă: chiar în seara asta, pe cînd așteaptă să scape de agonie, ratează primul angajament profesional din cariera ei muzicală! Dacă n-ar fi fost spatele ăsta, chiar acum s-ar fi aflat într-o sală de concerte din Wimbledon, ascultîndu-și propriul aranjament de muzică populară și tribală culeasă de pe toate meridianele!

— E o poveste care se repetă? întreb. Poate că ai ridicat ceva, ori te-ai răsucit cumva? La vîrsta asta? Nu poate fi povestea de care sufăr eu.

— E din cauza poliției.

— Care poliție? Dumnezeule mare!

— Niște colegi de-ai mei urmau să fie evacuați dintr-o clădire dezafectată. Și-atunci, cîțiva dintre noi am organizat un pichet în dreptul clădirii. Un caraliu masiv a încercat să mă ridice și să mă arunce într-o dubă și-atunci m-a lăsat spatele.

Respectul meu obișnuit pentru autorități se evaporase.

— Bine, dar e îngrozitor! Ar trebui să-l dai în judecată.

— A, păi, el ar trebui să mă dea în judecată pe mine. L-am mușcat.

Din clipa asta, pic în cursă cu ochii închiși. Îi sorb fiecare cuvînt amăgitor. O trec în rolul unuia din rarele suflete nepîngărite din lumea noastră. Fac tot ce se așteaptă din partea unui fraier de cinci stele. Ajung chiar la promisiunea celei mai bune cine din Londra imediat ce se va fi pus pe picioare, și asta ca o recompensă neînsemnată pentru nenorocul care o lovise.

— Primim și supliment? întreabă ea.

— Oricît dorești.

Spre surprinderea mea, nici măcar nu este vegetariană.

Povestea noastră de dragoste nu prea seamănă cu o tornadă — și de ce să semene? Din clipa în care am văzut-o, am știut că nu face parte din categoria feminină din care îmi aleg de obicei cuceririle: colega sau secretara cu vechime, plină de complezență; adulterele sportive din provincia englezească. Ea este tînără. Este inteligentă. Este un curs de apă necunoscut. Este riscul însuși. Și sînt ani de zile, dacă nu dintotdeauna, de cînd Cranmer a ieșit din limitele autoconstrîngerii, a jucat jocul curajos, a așteptat cu nerăbdare sosirea serii, a rămas treaz pînă-n zori.

Avea oare o înclinație pentru noi? Mă-ntreb. Pentru bărbații mai în vîrstă care o culeg din apartamentul ei, o duc într-o sală de concerte de doi bani din afara Londrei — într-o seară în teatrul aproape scos din uz din Fincley, săptămîna viitoare într-o sală de sport din Ruislip sau în salonul cuiva din Lodbroke Grove — și pe urmă se cocoață pe un scaun din ultimul rînd, ca să-i asculte muzica ciudată într-o admirație loială, mai înainte de a o conduce la cină? Sau din cei care fac conversație în timpul mesei dacă este prost dispusă sau tac dacă este bine dispusă, și, în cele din urmă, o lasă în pragul ușii, ciupind-o frățește de obraz și promițîndu-i să repete toată figura săptămîna următoare?

— Sînt o tîrfă, Tim, îmi mărturisește ea în timpul splendidei noastre cine de la Wilton. Cum intru într-o încăpere plină, oamenii mă privesc, iar eu încep să flirtez cu toți. La următoarea mișcare, mă trezesc agățată de cineva care arată convenabil în vitrină, dar care, odată adus acasă, nu e decît un hap amar!

Oare mă provoacă în mod deliberat? Scrie romane? Mă îmboldește ca să-mi încerc norocul? Categoric, nu pot fi mai rău decît un bancher oarecare, de treizeci de ani, dotat cu un Porsche. Și totuși, cum pot să știu că totul nu-i decît o cacealma? Și dacă îmi declar intențiile și ea mă respinge, ce se va alege de relația noastră? Fără îndoială, excentricul ei drum prin viață are un parfum de nebunie —

chiar dacă o invidiez pentru el: un salt înfricoșător de la Londra la Khartoum, în speranța de a da de uluitorul italian cu care vorbise o singură dată timp de treizeci de secunde în Camden Lock; darea aceea la fund, timp de șase luni, în nu știu ce *ashram* din India Centrală; traversarea pe jos a Defileului Darien Gap dintre Panama și Columbia, în căutarea muzicii; mușcarea unui ofițer de poliție — evident, dacă polițistul mușcat nu era doar un alt capitol al invențiilor ei.

Cît despre arborarea nesocotită a celebrelor ei cauze, aste nu e decît caricatura foiletonistului din ziarele de duminică, gata să-și aroge conștiința claselor bîrfitoare. Și totuși, de ce să o iau peste picior fiindcă refuză să mănînce smochine turcești din cauză că uite ce le fac turcii kurzilor? Sau pește japonez pentru că uite ce le fac balenelor? Ce era așa de rîs — așa de neenglezesc — să-ți duci viața în conformitate cu niște principii, chiar dacă, după judecata mea demodată, astfel de principii erau ineficiente?

Între timp, o pîndesc, o imaginez, încerc s-o ghicesc din nou și aștept: o încurajare din partea ei, scînteia care nu prea zboară, decît dacă tu însuți socotești momentele propice, în mijlocul uneia din serile noastre de frate și soră; ea își întinde mîna și și-o așază pe obrazul meu sau îmi masează cu încheieturile degetelor spinarea de tovarăș de suferință. O singură dată mă-ntreabă cum îmi cîștig existența. Și atunci îi răspund că la Trezorerie.

— Atunci, de partea cu ești? mă anchetează ea, împingîndu-și înainte falca cu gropițe, a provocare.

— A nimănui. Sînt funcționar public.

Un asemenea răspuns n-o mulțumește defel.

— Tim, nu se poate să nu fii de nici o parte. E ca și cum n-ai exista. Trebuie să avem o credință în ceva. Altfel, nu putem fi caracterizați.

Într-o zi m-a întrebat de Diana: ce anume n-a mers?

— Nimic. Nimic n-a mers înainte de a ne căsători și așa a rămas.

— Atunci de ce v-ați căsătorit?

Mi-am înăbușit iritarea. Greșelile trecute pe care le facem în dragoste, vreau să-i spun, nu pot fi nici explicate, nici îndreptate. Numai că ea este tînără și crede încă,

bănuiesc eu, că totul poate fi explicat dacă vrei într-adevăr s-o faci.

— Pur și simplu am fost cumplit de stupid, am replicat cu ceea ce speram să fie o sinceritate dezarmantă. Haide, Emma. Să nu-mi spui că nu te-ai făcut și tu de rîs de vreo cîteva ori. Îmi spui mereu că da.

Cuvinte la care ea zîmbește oarecum cu semeție, iar eu, într-un acces de mînie secretă, mă trezesc comparînd-o cu Larry. Voi, oamenii frumoși, sînteți scutiți de încercările grele ale vieții, nu-i așa? aș vrea să-i spun. Voi n-aveți nevoie să vă străduiți, nu? Voi vă permiteți să stați acolo și să judecați viața, în loc să vă judece ea pe voi.

Dar amăreala din mine, sau ce Dumnezeu o fi, a ajuns pînă la ea. Îmi ia mîna într-ale ei și și-o apasă gînditoare pe buze, în timp ce mă studiază atent. Este oare o înțeleaptă? Sau este complet idioată? Emma desfide categoriile astea. Ca și la Larry, frumusețea ei îi este propria moralitate.

Săptămîna următoare sîntem din nou aceeași vechi prieteni, iar lucrurile continuă în acest fel pînă în ziua în care Merriman mă cheamă în biroul lui și îmi spune că luptătorii din Războiul Rece nu pot fi reciclați și că am voie, cu efect imediat, să mă duc pe domeniul Honeybrook. Dar, în locul deprimării care ar fi trebuit să mă copleșească la auzul sentinței, sînt conștient doar de o vigoare nechibzuită. Merriman, ai nimerit-o și tu o dată! Cranmer e liber! Cranmer și-a plătit birul! Din ziua asta și pentru tot restul vieții, Cranmer va urma sfatul lui Larry, împotriva principiului anterior. Va sări înainte să privească în jur. În loc să dea, va lua.

CAPITOLUL ŞAPTE

Dar Cranmer va face mai mult decît să ia pur şi simplu. El se va face mic de tot, se va face ţăran şi om liber. Se va rupe de problemele complexe ale lumii largi, acum că Războiul Rece s-a terminat şi a fost cîştigat. După ce a ajutat la obţinerea victoriei, va părăsi demn cîmpul de bătălie în favoarea noii generaţii, despre care Merriman vorbeşte cu atîta căldură. Literalmente va strînge în pace recolta la care îşi adusese el însuşi contribuţia: de pe cîmpuri, din pămînt, din simplitatea rustică. În legături deschise, bine construite, decente, va savura în sfîrşit libertăţile pe care le apărase în toţi aceşti peste douăzeci de ani. Nu în mod egoist, în nici un caz aşa. Dimpotrivă, se va angaja în numeroase acţiuni sociale: dar în beneficiul microcosmosului, al unei mici comunităţi, lăsînd la o parte aşa-numitele interese naţionale care, în zilele astea, sînt un adevărat mister chiar şi pentru cei mai în măsură să le preţuiască.

Iar această perspectivă uluitoare, care-mi fusese acordată de o instanţă atît de neaşteptată, mă mînă spre un act de-o iresponsabilitate magnifică. Aleg sala numită Grill Room, la „Connaught“, templul meu pentru ocazii cu totul speciale. Dacă aş fi acţionat cu ceva mai multă prudenţă, aş fi optat pentru un loc mai umil, căci recunosc prea tîrziu că i-am supraevaluat garderoba. N-are importanţă. De-ajuns cu prudenţa. Dacă vreodată are să vină la mine, am s-o îmbrac în aur din cap pînă-n picioare!

Ea mă ascultă cu atenţie, deşi nu acelaşi lucru se poate spune şi despre discursul meu — excepţie face trecutul

meu secret; în legătură cu el, buzele mele sînt, firește, pecetluite.

Îi spun că o iubesc și că mi-e teamă pentru ea zi și noapte. Mi-e teamă pentru talentul ei, înțelepciunea ei, curajul, dar mai ales fragilitatea ei și chiar pentru ceea ce aș putea să numesc — din moment ce ea însăși făcuse aluzie — primejdioasa ei disponibilitate.

Adevărul țîșnește din mine ca niciodată înainte. Poate chiar mai mult decît adevărul, poate un vis de adevăr, căci sînt luat de valul bucuriei de a nu mai recurge la nici un fel de tactică, după o viață întreagă de subterfugii. În sfîrșit, sînt liber să am sentimente. Totul, mulțumită ei. Aș vrea să fiu pentru ea tot ce poate fi un bărbat, îi spun: în primul rînd, s-o apăr și s-o adăpostesc, nu în ultimul rînd de ea însăși; pe urmă să-i susțin arta, să-i fiu prieten, tovarăș, iubit și discipol; și să-i ofer un acoperiș sub care diferitele ei fațete să se poată reconcilia în armonie. Pentru care scop, îi propun aici și acum să mi se alăture în viața mea de fermier: în cel mai pustiu colț din Somerset, adică la Honeybrook, să se plimbe pe dealuri, să cultive viță de vie, să facă muzică și dragoste și să îngrijească în microcosmos o lume ca în cărțile lui Rousseau, dar mai veselă decît acolo; să citim cărțile pe care am avut mereu de gînd să le citim.

Uluit de îndrăzneala mea imprudentă, ca să nu mai vorbesc de elocvență — exceptînd, firește, chestiunea delicată a modului în care mi-am petrecut ultimii douăzeci și cinci de ani din viață — mă ascult folosindu-mi tot arsenalul într-o singură salvă uriașă. Viața mea sentimentală, zic eu, a fost pînă în seara asta o comedie de mezalianțe, consecință clară a faptului că nu i-am permis niciodată inimii să iasă din cutiuța ei.

Oare îl citez iar pe Larry? Uneori, spre consternarea mea, descopăr prea tîrziu că el m-a îndopat cu cele mai bune replici ale mele.

Dar, în seara asta, îi zic, inima mea aleargă liberă, iar eu privesc rușinat în urmă la prea numeroasele turnante greșite pe care le luasem în trecut. Și cu siguranță — doar dacă n-am înțeles-o greșit — asta poate fi chiar ceea ce, dincolo de falia dintre vîrstele noastre, împărțim

împreună: căci nu-mi mărturisește ea fără-ncetare că s-a săturat pînă peste cap de iubiri mărunte, conversații mărunte, minți mărunte? În ceea ce privește cariera, va avea mai departe Londra în pragul ușii. Va avea proprii ei prieteni, nu va fi nevoită să renunțe la nimic din ceea ce-i stă la suflet, va fi un spirit liber, nu va fi niciodată prizoniera mea din turn. Și, cu anumite rețineri, eu, unul, cred în ceea ce spun, în fiecare cuvînt, în fiecare efuziune. Căci la ce servește o acoperire, dacă nu să ne facă capabili să ne lepădăm de propria noastră viață și să ne construim o alta?

O bună bucată de vreme, pare incapabilă să vorbească. Poate că am supus-o unui atac mult mai impetuos decît era în mod normal de așteptat din partea unui birocrat cumpătat, pe cale să-și aleagă pe cineva pentru pensie. Într-adevăr, în timp ce-i aștept reacțiile, încep să mă-ntreb dacă am scos efectiv vreo vorbă sau poate doar am ascultat sirenele eliberate din îndelungata mea încarcerare clandestină.

Mă privește. „Observă“ e un cuvînt mai bun. Îmi citește pe buze expresiile de teamă, de adorație, de fervoare, de dorință — tot ce se desenează pe chipul meu pe măsură ce mă descifrează. Ochii de culoarea plumbului au o privire neclintită, dar ațîțată. Sînt precum marea care așteaptă tunetul. În cele din urmă îmi comandă să tac, deși nu mai scot nici un cuvînt. Și face asta punîndu-mi un deget pe buze și lăsîndu-l acolo.

— E-n ordine, Tim, zice ea. Ești un om bun. Mai bun decît îți închipui. Tot ce trebuie să faci acum este să-mi dai un sărut.

La „Connaught“? Probabil că mi-a citit uluirea pe față pentru că izbucnește brusc în rîs, se ridică în picioare, vine de cealaltă parte a mesei și, fără cel mai mic semn de jenă, îmi depune un sărut lung și explicit pe gură, spre aprobarea chelnerului mai vîrstnic care se ocupă de vinuri, a cărui privire o surprind absolut întîmplător, în clipa în care ea mă eliberează din strînsoare.

— Cu o singură condiție, zice ea neînduplecată, așezîndu-se la loc.

— Spune-o.

— Pianul meu.

— Ce-i cu pianul tău?

— Pot să-l aduc cu mine? Nu pot să mă acomodez fără un pian. Așa-mi fac eu jucăriile.

— Știu cum îți faci jucăriile. Ascultă, adu-ți șase piane. Adu-ți o prăvălie întreagă. Toate pianele din lume.

În aceeași noapte, devenim amanți. În dimineața următoare, cu aripi la picioare, pornesc în goană spre Honeybrook ca să chem decoratorii. Mă uit măcar o dată înapoi? Mă opresc să mă-ntreb dacă fac bine ce fac? Dacă n-am plătit cumva un preț prea mare pentru ceva ce puteam să obțin mult mai ușor? Nu. Toată viața mea m-am lăsat pe vine, am urzit tot felul de intrigi și am iscodit pe după colțuri. De-acum încolo, cu Emma pe post de prețioasă captivă, intenționez să fac în așa fel încît gîndurile și acțiunile mele să meargă mînă în mînă — tocmai de aceea, chiar în ziua respectivă, îi telefonez de urgență domnului Appleby de la Wells, furnizor de bijuterii și mobile vechi. Și îl însărcinez, fără nici o restricție în privința cheltuielilor, să cutreiere toată țara pînă ce va da de cel mai simpatic, cel mai frumos și micuț pian de concert care a ieșit vreodată din mîna omului: ceva cu adevărat vechi și de calitate, domnule Appleby, din lemn bun, mă gîndesc de exemplu la un lemn tropical și, pentru că veni vorba, mai aveți colierul acela superb din trei rînduri de perle, închis cu o camee, pe care l-am zărit întîmplător în vitrina dumneavoastră acum mai puțin de-o lună?

Domnul Dass era prea timid ca să-ți ceară să te dezbraci. Dacă erai bărbat, atunci stăteai în fața lui doar cu șosetele în picioare, gol pînă la brîu și ținîndu-ți strîns pantalonii cu mîna, deoarece bretelele îți atîrnau de-a lungul coapselor. Chiar și atunci cînd erai întins pe burtă ca să-ți lucreze la baza coloanei vertebrale, nu dezgolea decît cea mai mică bucățică de piele necesară scopului său.

Și domnul Dass vorbea. În ritmul său oriental, mîngîietor. Ca să-ți inspire încredere și să creeze o atmosferă intimă. Și uneori, ca să te împiedice să adormi, îți

punea tot felul de întrebări, deși astăzi, dată fiind vigilența noii mele condiții, aș fi vrut să le pun eu însumi: I-ai văzut? Ea a fost pe aici? El a adus-o? Cînd?

— Ți-ai făcut exercițiile, Timothy?

— Cu religiozitate, am mințit cu un glas somnoros.

— Și ce mai face doamna din Somerset?

Înăuntrul prefăcutei mele somnolențe, mintea îmi mergea repede. Vorbea — după cum știam foarte bine — de o colegă de profesie din Frome, pe care mi-o recomandase cînd mă mutasem la Honeybrook. Numai că eu am preferat o altă interpretare.

— O, e bine, mulțumesc. Muncește enorm. Călătorește foarte mult. Dar e bine. Probabil că ați văzut-o mai de curînd decît mine. Cînd a venit aici ultima dată?

Domnul Dass izbucnise deja în rîs, explicînd neînțelegerea. M-am alăturat rîsului său. Legătura mea cu Emma nu era un secret nici pentru el, nici pentru altcineva. În primele luni ale noii mele vieți, fusese marea mea plăcere să declar oricui dorea să mă asculte: Emma e fata cu care trăiesc, marea mea pasiune, protejata mea, nimic pe ascuns.

— Nu e nici pe departe la fel de bună ca dumneavoastră, domnule Dass, ascultați-mă pe mine, am zis eu, răspunzîndu-i cu întîrziere la întrebare și aruncîndu-l imediat pradă stingherelii.

— Ei, Timothy, nu e deloc așa cum spui, insistă el, în timp ce-și așeza palmele fierbinți pe umerii mei. Te duci la ea în mod regulat? Cîte o ședință cînd și cînd și pe urmă o uiți cu totul mai bine de șase luni, asta nu e bine deloc.

— Încercați să-i spuneți asta și Emmei, am zis eu. Mi-a promis că trece pe la dumneavoastră săptămîna trecută. Pun pariu că n-a făcut-o.

Dar, în ciuda scormonelilor mele, domnul Dass păstră o tăcere eliptică. L-am tot zgîndărit, căci stăteam ca pe ghimpi. A fost ieri aici? Azi? Dass îmi evita întrebările pentru că era stînjenit de faptul că ar fi trebuit să-mi spună că venise împreună cu Larry? Oricare ar fi fost cauza, Dass nu se lăsa cu nici un chip. Poate că-mi simțise tensiunea din voce sau din corp. Cum domnul Dass era orb, nu puteai să știi ce mesaje curioase ajungeau la el prin

urechea-i extrasensibilă sau prin degetele-i blînd cercetătoare.

— Data viitoare cred că ai să-mi acorzi mai multă concentrare, Timothy, zise el grav, în timp ce-i puneam în mînă cele douăzeci de lire.

Deschise casa de bani, iar privirea mea căzu pe agenda pacienților de lîngă telefon. Fur-o, mi-am zis. Înșfac-o și du-te. Pe urmă ai să vezi cu ochii tăi dacă a fost aici, cu cine și cînd.. Dar nu-l puteam fura pe domnul Dass cel orb ca s-o spionez pe Emma, chiar dacă asta ar fi însemnat rezolvarea tuturor misterelor cosmosului.

Am rămas pe asfaltul din fața secției de chirurgie, respirînd cu greutate, simțind în ochi și-n nări înțepătura fuioarelor groase de ceață. O mașină parcată zece metri mai încolo stătea la pîndă în micul cerc de lumină răspîndit de un felinar. Urmăritorii mei? M-am apropiat de mașină, am izbit cu mîinile în capotă și am răcnit: „E cineva aici?“ Ecoul glasului meu a fost înghițit de ceață. Am făcut vreo douăzeci de pași, m-am oprit și m-am răsucit în loc. Nici o umbră nu îndrăznise să se apropie de mine. Nici un sunet nu a venit către mine dinspre peretele cenușiu de ceață.

Vînatul meu se schimbase, mi-am amintit. Nu mai caut plin de teamă semne ale vieții sau morții lui Larry. Acum îi caut pe ei doi. Pentru complotul lor. Ca să le aflu motivul.

Traversam grăbit conuri de lumină de pe străzi laterale, pe sub coroanele ascuțite și bogate ale copacilor. Siluete înfofolite ca de refugiați treceau iute pe lîngă mine. M-am înfășurat mai bine în fulgarin. În buzunar am găsit o șapcă turtită pe care mi-am îndesat-o pe cap. Mi-am schimbat înfățișarea. Acum devenisem invizibil. Trei cîini se învîrteau unul pe lîngă altul, într-o tristă schimbare a gărzii. M-am oprit din nou, ascultînd tăcerea. M-am întors o bucată de drum. Urmăritorii mei plecaseră.

După zece ani, casa continua să mă sperie. Deși evadasem din ea, continuam s-o vizitez foarte des. În spatele zidurilor cenușii, prinși în movul pe jumătate îndoliat al

glicinelor, zăceau rămășițele visurilor mele de fericire fără de sfîrșit. Cînd abia mă mutasem într-un apartament umil aflat ceva mai departe de oraș, obișnuisem să mă duc la Birou pe un drum ocolit, ca să nu trec prin dreptul ușii ei. Ce dacă nevoia mă conducea în direcția ei? În mintea mea răsărea ideea că voi fi tîrît din nou înăuntru, ca să execut o nouă pedeapsă.

După o vreme însă, m-am simțit cuprins de o curiozitate tainică, iar casa a început să mă atragă, în ciuda sentimentelor mele. Aș fi coborît din metrou cu o stație mai devreme și aș fi trecut prin Heath cu pași mărunți și grăbiți, doar ca să arunc o privire spre ferestrele luminate. Cum trăiesc? Despre ce vorbesc, în afară de mine? Cine eram pe vremea cînd locuiam acolo? Știam foarte bine că Diana părăsise Biroul pentru că îi trimisese lui Merriman una din faimoasele ei scrisori.

— Fosta ta iubită a hotărît că noi sîntem Gestapoul, mă anunță el, fierbînd din cauza jignirii. Și s-a exprimat al dracului de grosolan. Neconstituționali, incompetenți și iresponsabili, ăștia sîntem noi. Ai știut că ai încălzit o viperă la piept?

— Asta-i Diana. Dă năvală.

— Ei, și ce-are de gînd? Presupun că o să-și spele conștiința în public. Să ne tăvălească prin toate coloanele de la *The Guardian*. Tu mai ai cît de cît influență asupra ei?

— Dar tu?

Studiază să devină psihoterapeut, așa merge vorba. E consilier nupțial. A slăbit. Ia lecții de yoga în Kentish Town. Edgar e editor universitar.

Am sunat la ușă. Ea mi-a deschis imediat.

— Credeam că e Sebastian, a zis cînd m-a văzut.

Mi-a stat pe limbă să mă scuz că nu eram cel pe care-l aștepta.

Ne-am dus în salon. Uitasem cît de joase erau tavanele. Poate că Honeybrook mă răsfățase prea mult. Era îmbrăcată cu pantaloni și cu un pulover din Cornwall pe care-l cumpărasem în timpul vacanței petrecute la Padstow. Albastrul lui stins îi venea foarte bine. Fața ei era mai luminoasă decît mi-o aminteam și mai lată. Tenul mai

lăptos. Ochii mai puțin adumbriți. Cărțile lui Edgar ocupau tot spațiul, din podea pînă-n tavan. Cele mai multe tratau subiecte de care nu auzisem niciodată.

— E la un seminar la Ravenna, zise ea.

— A, bun. Grozav. Foarte frumos.

Pentru ea, n-aveam nici un fel de voce naturală. Nici o ușurință. Nu le avusesem niciodată.

— La Ravenna, am repetat.

— Peste o jumătate de minut trebuie să-mi vină un pacient și nu-mi las pacienții să aștepte, zise ea. Ce vrei?

— Larry a dispărut. Și e căutat.

— De cine?

— De toată lumea. Biroul, poliția. Fiecare separat. Poliția n-are voie să afle de legătura cu Biroul.

Trăsăturile ei se înăspriră și, brusc, mi se făcu teamă că mă va blagoslovi cu una din diatribele ei despre nevoia ca noi toți să ne spunem totul direct, fără ocolișuri, despre secretul care nu e un simptom, ci o boală.

— De ce? întrebă ea.

— Vrei să spui de ce nu pot să afle sau de ce a dispărut?

— Amîndouă.

De unde venea puterea asta pe care o avea asupra mea? De ce mă bîlbîi și încerc s-o îmblînzesc? Pentru că mă cunoaște mult prea bine? Sau pentru că nu m-a cunoscut niciodată?

— Se presupune că a furat niște bani, am răspuns. O grămadă. Poliția mă suspectează că-i sînt complice. Ca și cei de la Birou, de altfel.

— Dar nu ești.

— Bineînțeles că nu sînt.

— Și de ce ai venit la mine?

S-a așezat pe brațul unui fotoliu, cu mîinile împreunate în poală și spinarea dreaptă. Pe buze avea zîmbetul lipsit de veselie al ascultătorului profesionist. Nu mi-a oferit nimic de băut, deși bufetul era plin de sticle.

— Pentru că ține la tine. Ești una din puținele femei pe care le admiră și care nu i-au trecut prin pat.

— Ești sigur de asta, nu?

— Nu. E o presupunere. Din întîmplare, ăsta e și felul în care vorbește despre tine.

Îmi dărui un zîmbet plin de superioritate.

— Nu zău? Și tu ești gata să-l crezi pe cuvînt, nu? Ești foarte încrezător în oameni, Tim. Să nu-mi spui că vîrsta te-a-nmuiat.

Mai-mai să mă reped la ea. Mi-am propus să-i spun că fusesem întotdeauna blînd, și că ea fusese singura care nu observase lucrul ăsta; i-aș mai fi spus și că nu dădeam o para chioară dacă se culcase sau nu cu Larry, sau cu vreun alt amărît; și că singurul motiv pentru care Larry i-ar fi arătat cea mai slabă urmă de interes ar fi fost doar ca să se răzbune pe mine. Din fericire, tot ea a fost cea care a aruncat un nou cîrlig.

— Cine te-a trimis aici, Tim?

— Nimeni. Am venit singur.

— Cum ai ajuns aici?

— Pe jos. Singur.

— Vezi tu, nu știu de ce, dar în mintea mea și-a făcut loc imaginea lui Jake Merriman așteptîndu-te într-o mașină, ceva mai încolo pe șosea.

— Nu m-așteaptă. Dac-ar ști că sînt aici, și-ar asmuți cîinii pe mine. Practic și eu sînt tot un fugar.

Se auzi soneria de la ușă.

— Diana, dacă știi ceva despre el — dacă a luat legătura cu tine — dacă ți-a telefonat, a scris sau a trecut pe-aici — dacă știi cum se poate ajunge la el, te rog, spune-mi. Sînt pur și simplu disperat.

— Ăsta-i Sebastian, a zis ea, îndreptîndu-se spre ușă.

Le-am auzit sunetul vocilor, apoi zgomotul unor picioare tinere coborînd scările spre subsol. Într-o zbatere de indignare anacronică, mi-am dat seama că îmi rechiziționase vechiul birou și-l transformase în cameră de consultații. Apoi se întoarse la locul ei și se așeză din nou pe brațul fotoliului. Am crezut că-mi va spune să plec, deoarece chipul ei căpătase o expresie oficială. Pe urmă am înțeles că luase una din hotărîrile ei atît de caracteristice și că avea să mi-o comunice.

— A găsit ce-a căutat. Asta-i tot ce știu.

— Și ce a căutat?

— Nu mi-a spus. Dar, chiar dacă mi-ar fi spus, probabil că nu te-aș fi pus la curent. Tim, să nu mă interoghezi, nu accept așa ceva. Tu m-ai tîrît în Birou

timp de șapte ani și pentru mine perioada aia a fost suficient de rea. Nu subscriu la concepția ta depre etică și nu-i accept imperativele.

— Diana, nu te interoghez. Îți pun doar o întrebare: ce anume caută?

— Nota perfectă. Asta a fost întotdeauna visul lui, așa zice. Să cînte o singură notă perfectă. Întotdeauna s-a exprimat foarte plastic, ăsta e felul lui de-a fi. A telefonat. A găsit-o. Nota perfectă.

— Cînd?

— Acum o lună. Am avut impresia că pleca undeva și că-și lua rămas-bun.

— Ți-a spus unde?

— Nu.

— Ți-a *sugerat* unde?

— Nu.

— În străinătate? Nu cumva în Rusia? O destinație interesantă? Nouă?

— Nu m-a lăsat să-înțeleg absolut nimic. Era dominat de emoții.

— Adică beat?

— Adică emoționat, Tim. Faptul că tu ai scos la lumină tot ce e mai rău în Larry nu îți dă nici un drept de proprietar asupra lui. El era emoționat, era noaptea tîrziu și Edgar era aici. „Diana, te iubesc, am găsit-o. Am găsit nota mea perfectă." Pentru el, toate erau la locul lor. El însuși se adunase. Și voia ca eu să știu asta. L-am felicitat.

— Ți-a spus numele ei?

— Nu, Tim, nu vorbea de o femeie. Larry e mult prea matur ca să creadă că noi reprezentăm răspunsul la toate întrebările. Vorbea despre descoperirea de sine și de faptul că este cine este. A venit vremea să-nveți să trăiești fără el.

Pînă acum mă străduisem să evit s-o fac. Dar, din moment ce se numise singură în funcția de mare preoteasă a autoexprimării, se părea că nu mai aveam nici un motiv ca să mă abțin.

— *Ador* să trăiesc fără el, Diana! Mi-aș da toată afurisita de avere doar ca să scap de Larry și de tot ce ține de el, pe tot restul vieții mele biologice. Din nefericire, sîntem definitiv legați unul de celălalt și trebuie neapărat

să-l găsesc pentru propria mea salvare și probabil și pentru a lui.

Și-a întors zîmbetul spre podea, ceea ce bănuiesc că face ori de cîte ori pacienții se pornesc să se exprime mai emfatic. Glasul i-a devenit și mai dulce.

— Și Emma ce mai face? s-a interesat ea. La fel de tînără și de frumoasă ca-ntotdeauna?

— E bine, mulțumesc. De ce întrebi? Ți-a vorbit și despre ea?

— Nu. Dar nici tu n-ai făcut-o. Și mă-ntreb de ce.

Urcam. În Hampstead, dacă urci, ești un explorator; dacă însă cobori, atunci te-ntorci drept în iad. Aer rarefiat, ceață groasă, bucăți de conace din cărămidă și fațade în stil georgian. Am intrat într-o cîrciumă și am băut un Scotch mare, apoi încă unul, pe urmă alte cîteva, aducîndu-mi aminte de noaptea în care mă-ntorsesem la Honeybrook cu capul plin de lumina neagră. Dacă în cîrciuma aceea mai fuseseră și alți clienți, eu, unul, nu i-am văzut. Am plecat din nou pe jos, fără să simt nici o schimbare înăuntrul meu.

Am intrat pe o alee. Pe o latură, un zid înalt de cărămidă. Pe cealaltă, un grilaj de fier aidoma unor sulițe. Iar la capătul aleii, o biserică albă din lemn, cu turnul clopotniței retezat de ceață.

Am început să blestem.

Am blestemat englezul din mine care m-a tras înapoi sau m-a îmboldit înainte în tot ce-am făcut de-a lungul vieții.

Am blestemat-o pe Diana pentru că mi-a furat copilăria și pentru că m-a disprețuit în timp ce-mi făcea asta.

Mi-am amintit toate pîndele chinuitoare în așteptarea legăturii, toate amorurile ratate și revenirea repetată la mistuirea în singurătate.

După ce am blestemat Anglia care mă făcuse așa cum eram, am blestemat Biroul pentru că era școala ei tainică și pe Emma fiindcă mă ademenise afară din captivitatea mea confortabilă.

Și l-am blestemat pe Larry, pentru că făcuse să strălucească o lampă în vidul cavernos din ceea ce el numea

plictisitoarea mea minte dreptunghiulară și pentru că mă tîrîse dincolo de limitele prețioasei mele stăpîniri de sine.

Mai presus de toate, m-am blestemat pe mine însumi.

Brusc, am simțit nevoia disperată să dorm. Capul îmi era mult mai greu decît puteam duce pe umeri. Picioarele mă lăsau în drum. Tocmai mă gîndeam să mă-ntind pe asfalt, cînd norocul mi-a scos în cale un taxi, așa că m-am întors la club, unde Charlie, portarul, mi-a dat un mesaj primit prin telefon. Era din partea detectivului-inspector Bryant care mă ruga să fiu atît de bun și să sun la următorul număr, cît mai repede cu putință.

Nimeni nu doarme la club. Tragi pe nas mirosul de sudoare masculină și de varză, asculți sforăiturile celorlalți și-ți amintești de anii de școală.

Este seara de după Meciul Celor Șase, festivalul anual de fotbal din Winchester, un joc cu atîtea secrete, încît nici măcar jucătorii cu experiență nu îi cunosc toate regulile. Firma a cîștigat. Ca să fiu lipsit de modestie, eu am cîștigat, căci Cranmer, căpitanul echipei și eroul meciului, a fost cel care a condus un atac extraordinar de viguros. Acum, prin tradiție, cei șase victorioși se autosărbătoresc în bibliotecă, în timp ce băieții cei noi s-au cocoțat în picioare pe masă și îi tratează regește cu cîntece și alte numere artistice. Unii dintre ei cîntau fals, alții cîntau prea bine și a trebuit să fie aduși la normal cu ajutorul zeflemelelor și al unor cocoloașe de pîine zburătoare. Dar unul dintre băieții cei noi refuza să cînte și de aceea trebuia bătut; iar ăsta era Pettifer.

— De ce n-ai cîntat? îl întreb ceva mai tîrziu în aceeași seară, în timp ce el se apleacă peste aceeași masă.

— E împotriva religiei mele. Sînt evreu.

— Nu-i adevărat. Tatăl tău e om al Bisericii.

— Eu m-am convertit.

— Îți mai dau o șansă, îi spun cu sufletul deschis. Care este noțiunea pentru fotbalul din Winchester?

E cel mai simplu test pe care-l pot găsi în jargonul școlii, un cadou de-a dreptul.

— Ispitirea evreilor, replică el.

Așa că n-am de ales, trebuie să-l bat, căci nu trebuia să răspundă decît „Jocul“.

CAPITOLUL OPT

Fereastra era prea mică ca să poți sări pe ea și prea sus ca să poți vedea ceva, dacă nu aveai o preferință pentru capetele portocalii ale macaralelor și norii umflați de ploaie dinspre Bristol. Cele trei scaune din încăpere erau, ca și masa de altfel, prinse cu bolțuri în podea. O oglindă era ancorată în perete. Am presupus că era o oglindă unidirecțională. Aerul mirosea a stătut și a bere. O notiță șifonată care mă avertiza care-mi sînt drepturile tremura din cauza traficului în desfășurare cu cinci etaje mai jos.

Bryant stătea la un capăt al mesei, eu la celălalt, iar între noi, Luck, îmbrăcat doar în cămașă. M-am întrebat unde-și lăsase sacoul. Pe podea, în dreapta lui Luck, se odihnea o servietă deschisă, dintr-un înlocuitor de piele maro. În compartimentele ei, am zărit patru pachete dreptunghiulare de dimensiuni diferite, fiecare din ele etichetat și înfășurat într-o folie de plastic. Referințele de pe etichete fuseseră scrise cu un pix roșu și erau ceva de genul „LP Prb 27“, ceea ce eu am presupus că însemna Proba 27 în cazul Lawrence Pettifer. Și era oarecum natural ca, dată fiind starea de spirit pe care aș descrie-o drept diluată, să mă trezesc că sînt mai îngrijorat de celelalte douăzeci și șase de probe decît de Proba 27. Și dacă sînt douăzeci și șapte, atunci de ce doar patru dintre ele au avut loc în servietă?

Nu a existat nici un preambul. Nimeni nu și-a cerut scuze că fusesem tîrît pînă la Bristol, într-o sîmbătă după-amiază. Bryant își sprijinise un cot de tăblia mesei și își odihnea bărbia în pumnul încleștat, ca un om care se

ținea de barbă. Luck pescui din servietă un casetofon negru și crăpat și îl trînti pe masă.

— Te deranjează dacă procedăm așa?

Și, fără să aștepte să afle dacă mă deranjează sau nu, apăsă pe butonul de pornire, pocni de trei ori din degete, opri banda și o dădu înapoi. Așa am ascultat încă o dată cele trei pocnituri. De cînd îl văzusem ultima oară, se alesese cu o eczemă de la bărbierit și cu pungi sub ochii mici.

— Domnule Cranmer, prietenul dumitale, doctorul Pettifer, are în proprietatea sa vreo mașină? întrebă el cu un glas morocănos. Și făcu un semn cu capul în direcția casetofonului: vorbește spre chestia aia, nu spre mine.

— La Londra, Pettifer avea un adevărat garaj, am replicat. De obicei, mașinile manifestau tendința de a aparține altora.

— Cui?

— Nu l-am întrebat niciodată. Cunoștințele lui nu-mi erau familiare.

— Dar la Bath?

— La Bath habar n-am ce aranjamente făcuse în privința transportului.

Răspunsurile mele erau anoste și literale. Eram mult mai bătrîn decît cu o săptămînă în urmă.

— Cînd l-ai văzut ultima dată într-o mașină? întrebă Luck.

— Ar trebui să fiu strîns cu ușa ca să-mi amintesc.

Bryant arboră un nou zîmbet. Avea în el o nuanță victorioasă.

— O, te presăm noi, dacă asta dorești, domnule Cranmer. Nu-i așa, Oliver?

— Am înțeles că m-ați chemat aici ca să identificați un anumit obiect, am zis.

— Așa e, fu de acord Bryant.

— Atunci, dacă e vorba de mașina lui, mi-e teamă că nu e deloc probabil că vă pot ajuta.

— L-ai văzut vreodată într-o Toyota verde sau neagră, model aproximativ 1990? întrebă Luck.

— Nu sînt expert în mașini japoneze.

— Domnul Cranmer nu e expert în nimic, îi explică Bryant lui Luck. Habar n-are, domnule ofițer. Asta se

vede după toate cărțile alea mari și străine pe care le are la conac.

Luck scoase din servietă un manual murdar de-al poliției cu desene de mașini și mi-l întinse peste masă. Întorcîndu-i paginile, am văzut silueta de un negru strălucitor a unei Toyota Carina, model 1989, identică cu cea pe care o folosise Larry în ultima sa apariție de duminică la Honeybrook. Luck o văzuse și el.

— Ce zici de asta? întrebă el, punîndu-și degetul osos pe pagină.

— Mi-e teamă că nu mi se pare cunoscută.

— Nu?

— Adică nu-mi amintesc să-l fi văzut conducînd o astfel de mașină.

— Atunci de ce oare domnul Guppy, poștașul local, își amintește de o Toyota neagră sau verde, condusă de cineva a cărui înfățișare se potrivește cu descrierea lui Pettifer, intrînd pe aleea dumitale, exact în momentul în care el ieșea din biserica din sat într-o duminică foarte călduroasă, după părerea lui în luna iulie?

Faptul că-l interogaseră pe John Guppy m-a dezgustat.

— Habar n-am de ce ar trebui să-și amintească sau nu așa ceva. Și, din moment ce intrarea pe aleea mea nu poate fi văzută de la biserică, sînt înclinat să mă-ndoiesc că a văzut ceea ce spune.

— Toyota a trecut prin dreptul bisericii în direcția *dumitale*, replică Luck. A intrat pe terenul cu pietriș aflat mai jos de zidul curții bisericii, dar nu a mai ieșit la celălalt capăt. Singura schimbare de direcție nu se putea face decît înspre aleea dumitale.

— Mașina putea să iasă și fără ca domnul Guppy să o observe, am răspuns. Se putea opri chiar la margine.

În timp ce Bryant privea mai departe desenul cu pricina, Luck făcu iar niște săpături în servietă și scoase unul din pachete, pentru ca din el să extragă un registru contabil învelit în plastic de la banca lui Larry din Londra. Vederea unui prieten atît de vechi mă făcu aproape să zîmbesc. La vremea mea, răsfoisem sute de astfel de registre, încercînd mereu să văd ce se întîmplase cu banii lui Larry, cui îi dăduse, ce cecuri uitase să onoreze.

— Ți-a dat vreodată întîmplător Pettifer vreo sumă în numerar drept cadou? întrebă Luck.

— Nu, domnule Luck, doctorul Pettifer nu mi-a dat niciodată vreun ban.

— Dar dumneata lui?

— L-am împrumutat din cînd în cînd cu sume mici.

— Cît de mici?

— Douăzeci o dată. Cincizeci altă dată.

— Asta numești dumneata sume mici, nu?

— Sînt convins că din ei ar fi putut fi hrăniți numeroși copii înfometați. Pentru Larry însă nu țineau prea mult.

— Domnule Cranmer, vrei să-ți modifici, în formă sau fond, relatarea cum că dumneata și Pettifer n-ați fost implicați în nici un fel de tranzacție?

— Bine, dar ăsta-i adevărul! Prin urmare, nu doresc să modific nimic.

— Pagina opt, zise el, vîrîndu-mi sub ochi registrul bancar.

L-am deschis la pagina opt. Era declarația pe luna septembrie 1993, adică luna în care Biroul îi plătise lui Larry gratificația cîștigată cu prețul unor mari și grele eforturi: o sută cincizeci de mii de lire, vărsate de către Mills & Highborn Trustees, din St. Helier, Jersey, care ștergeau în felul ăsta o depășire de 3728 de lire a contului din bancă.

— Ai vreo idee cît de mică, întrebă Luck, unde, cum sau de ce doctorul Pettifer a intrat în posesia a o sută cincizeci de mii de lire sterline în septembrie 1993?

— Absolut nici una. De ce nu-i întrebați pe cei care au făcut plata?

Sugestia mea îl deranjă.

— Mills & Highborn, mulțumesc frumos, e una din firmele dumitale avocățești de modă veche și de sînge albastru, moștenite din tată-n fiu, din Channel Islands. Șefilor de acolo nu le place să stea de vorbă cu polițiștii și nu sînt dispuși să furnizeze nici o informație despre un client fără un ordin judecătoresc valabil în Insule. Cu toate acestea...

Bryant își sprijini brațele de masă, luînd poziția de luptă.

— Cu toate acestea, repetă Luck, cerecetările mele scot efectiv în evidență faptul că aceeași firmă îi plătește lui Pettifer un salariu anual, aparent pe baza instrucțiunilor primite din partea anumitor companii producătoare de film și de carte, înregistrate în locuri bizare, precum Elveția. Nu te surprinde deloc?

— Nu înțeleg de ce-ar trebui să mă surprindă.

— Pentru că așa-zisele plăți de salariu erau false, de-aia. Pettifer n-a lucrat niciodată așa ceva. Drepturi de autor din străinătate pentru cărți pe care nici măcar nu le-a scris. Avansuri care nu-l angajau în nici un fel. Întreaga structură, de la început pînă la sfîrșit, n-a fost decît o născocire și nici măcar una făcută cu competență, dacă e să-mi spun părerea. Dumneata n-ai nici o teorie de oferit, presupun, nu-i așa, domnule Cranmer, în legătură cu cine ar fi putut să-și provoace asemenea bătăi de cap în numele doctorului?

N-aveam nici cea mai mică teorie și am spus-o cît am putut de iute. Și eram îngrozit să confirm că toate aranjamentele atît de ridicate-n slăvi prin care i se plăteau lui Larry banii lui de Iudă puteau fi, așa cum am bănuit întotdeauna, date în vileag în numai două zile, de un polițist fanatic, cu ajutorul unui terminal de calculator.

— E o chestie foarte ciudată în legătură cu firma asta, Mills & Highborn, pe care îmi permit să ți-o împărtășesc, reluă Luck cu un sarcasm zăpăcitor. Una din activitățile ei *marginale*, după cum putem să stabilim din anumite surse, este aceea de operare de plăți neoficiale în numele guvernului Maiestății Sale.

Lumea începu să se clatine.

— Prin asta înțeleg primirea de mari sume de bani lichizi din partea *Trezoreriei* Maiestății Sale și trimiterea lor spre alte forme de plată în numerar — cum ar fi mituirea unor potentați străini, fonduri murdare pentru diverse contracte din domeniul apărării și alte așa-numite zone cenușii ale cheltuielilor guvernamentale. Dumneata n-ai știință de un asemenea aspect al problemei, nu? Pentru că vezi dumneata, domnul Bryant și cu mine am fost oarecum fermecați de coincidența dintre faptul că ai lucrat la Trezorerie chiar în timp ce anumite fonduri ale guvernu-

lui britanic au fost dirijate spre binefăcătorii lui Pettifer din Channel Islands.

Nici în coșmarurile cele mai negre nu visasem că Secția de Plăți și Alocații ar fi putut fi atît de incompetentă, încît să folosească spălătoria automată Larry pentru alte operațiuni clandestine, fără nici o legătură cu cea principală, multiplicînd în felul acesta la infinit riscul de a-l compromite pe Larry și pe oricine altcineva de pe statul de plată.

— Mi-e teamă că toate astea mă depășesc, am spus.

— Poate ai să ne spui atunci ce *nu* te depășește, sugeră Bryant pe un ton lipsit de politețe. Ai fost un angajat de rang înalt la Trezorerie și cam asta-i tot ce ni s-a permis să aflăm despre dumneata.

— N-am idee ce vrei să insinuezi.

— Să insinuez? Cine, eu? O, nimic, nimic, domnule Cranmer. Mi-aș depăși categoric rolul dacă aș face așa ceva. Mi s-a spus că economiile realizate la Trezorerie reprezintă o chestie care dă amețeală mare. Ei bine, pot să înțeleg o asemenea situație. În fond, dacă îi strecori cîteva milioane unui avocat arab de mîna a doua ca să te ajute să te descotorosești de propriile avioane de luptă mai zdruncinate, de ce să nu-ți strecori și ție cîteva grăunțe, avînd în vedere că ești un gentleman englez? Sau să le strecori complicelui; e chiar mai bine, nu?

— Asta este o afirmație scandaloasă și complet neadevărată.

— Pagina trei, zise Luck.

— Observi ceva? întrebă Luck.

Mi-ar fi fost greu să n-o fac. Pagina a treisprezecea din registrul bancar al lui Larry acoperea luna iulie 1994. Pînă la douăzeci și unu ale lunii respective, contul curent al lui Larry se ridicase la o sută patruzeci de mii de lire. Pe douăzeci și doi, Larry retrăsese o sută treizeci și opt de mii, lăsîndu-și un credit de numai 2176 de lire.

— Ce părere ai?

— Nici una. Probabil că și-a cumpărat o casă.

— Eroare.

— I-a investit. Ce mă privește pe mine?

— Pe douăzeci și două iulie, *după* ce-l avertizase pe director prin telefon, cu două zile mai înainte, în legătură cu intenția sa, doctorul Pettifer a retras *întreaga* sumă de o sută treizeci și opt de mii de lire în bani lichizi de la ghișeul băncii sale, în bancnote de douăzeci de lire, puse în plicuri de culoare închisă. A refuzat să accepte bancnotele de cincizeci. Nu-și adusese *nimic* în care să ia banii, astfel încît casierul le-a pus pe fete pe jar pînă cînd una din ele a făcut rost de o servietă în care au fost îngrămădite plicurile cu bani. În ziua următoare, doctorul Pettifer i-a plătit o mie de lire în bani lichizi proprietăresei și și-a achitat patru facturi neonorate, inclusiv cea de la furnizorul de vin. Destinația a ceea ce a mai rămas din bani — adică o sută treizeci de mii de lire fix — este, pînă în prezent, necunoscută.

De ce? m-am întrebat în mod stupid. Ce logică operează aici? Cînd un om escrochează ambasada Rusiei de treizeci și șapte de milioane, se simte obligat să-și golească propriul cont din bancă de o sută treizeci de mii? Pentru cine? Pentru ce?

— Doar dacă nu ți i-a dat dumitale, bineînțeles, domnule Cranmer, sugeră Bryant de la celălalt capăt al mesei.

— Sau dacă nu au fost de la bun început ai dumitale, completă Luck.

— Nu în mod legal, evident, zise Bryant. Dar nu vorbim aici despre lucruri legale, nu? Mai degrabă de un cod al hoților. Dumneata ai șutit banii, doctorașul i-a depus la bancă. El era operatorul dumitale. Complicele dumitale. Corect?

N-am catadicsit să-i răspund, așa că omul a continuat pe același ton elaborat, atotștiutor.

— Dumneata ești nebun după bani, nu-i așa, domnule Cranmer? Ești o coțofană, cum îmi place mie să spun. Ai o grămadă, dar vrei și mai mult. Așa merge treaba, nu? Stai toată ziulica, sau ai stat, la Trezorerie. Vezi toate grămezile alea de bani care merg ici-colo, peste tot, mulți dintre ei fără să aducă nimic bun, îmi permit să spun. Și-atunci îți spui, în sinea dumitale: „Ia ascultă, Timothy, nu le-ar sta unora din grămezile alea mai bine în buzunarul meu decît în buzunarele altora?“ Așa că șutești ceva, ușurel. Și nimeni nu se prinde. Și-atunci mai șutești un

pic. Un pic mai mult. Și tot nu se prinde nimeni. Așa că te extinzi, așa cum ar face orice bun om de afaceri. Păi, nu putem să stăm liniștiți în ziua și în vremurile astea. Nimeni nu poate. Nu e în firea omului, nu? Nu după doamna Thatcher. Și, într-o bună zi, apare o ocazie, fie-ne permis să spunem, ca să pătrunzi pe o anumită piață străină. O piață unde vorbești pe limba lor și ai cunoștințele tehnice necesare. Ca Rusia, de exemplu. Așa că ataci în forță. Dumneata, doctorul și un anumit gentleman străin, cunoscut de el, care își spune Profesorul. Fiecare dintre dumneavoastră e expert în branșa lui. Numai că domnul Cranmer este creierul. El e Șeful cel Mare. Are clasă și sînge-rece. Rang. Sînt pe aproape, e călduț, domnule? Poți să ne spui. Noi sîntem doar niște oameni simpli, nu-i așa, Oliver?

Atunci cînd ești acuzat de fapte monstruoase, nimic nu sună mai plăpînd decît adevărul. Îmi dăruisem întreaga viață activă apărării țării mele de diversele animale de pradă. Iar acum eram eu însumi distribuit în rol de prădător. Niciodată nu-mi însușisem ilegal nici măcar un penny din ceea ce mi se încredințase. Iar acum eram acuzat că ascunsesem mari sume de bani în Channel Islands și că mi le plăteam mie însumi, prin intermediul fostului meu agent. Și totuși, cînd m-am ascultat protestînd și afirmîndu-mi nevinovăția, cuvintele mele au sunat aidoma celor spuse de oricare alt vinovat. Vocea mi-a scăpat de sub control și a devenit stridentă, iar fluența exprimării m-a părăsit, făcîndu-mă să devin brusc la fel de neconvingător pentru mine însumi ca și pentru acuzatorii mei. *Ei, așa merg lucrurile,* am auzit în urechi glasul lui Merriman: *pedepsiți pentru crime pe care nu le-am comis niciodată, scăpăm însă în altă parte cu fața curată din hoții imense.*

— Domnule Cranmer, noi acum gîndim cu voce tare, explică Bryant cu o falsă delicatețe după ascultarea argumentelor mele. Nu a fost formulată nici o *acuzație* pînă la acest punct al anchetei. Noi căutăm o colaborare, nu niște cadavre calde încă. Dumneata ne spui unde putem să găsim ceva ce căutăm, noi punem ceva-ul ăla la locul lui de unde a dispărut și toată lumea merge pe urmă acasă și

se cinstește cu un pahar de vin de Honeybrook. Înțelegi ce vreau să spun?

— Nu.

Un interludiu dezarticulat urmă răspunsului meu, timp în care Luck dădu la iveală alte registre bancare de dinainte de perioada despre care vorbiserăm, care nu difereau însă în mod esențial de primul. Modelul era foarte clar. Ori de cîte ori Larry avea sume substanțiale în cont, retrăgea bani lichizi. Ce făcea cu ei rămînea un mister. Un abonament lunar încă actual pe traseul Bristol-Bath, în valoare de șaptezeci și una de lire, fusese găsit, pretindeau ei, într-unul din sertarele biroului din sala lui de curs. Nu, am spus, habar n-aveam de ce ar fi vrut Larry să se afle atît de des în Bristol. Poate pentru teatre, biblioteci sau femei. Preț de o clipă, Luck păru să se fi domolit. Stătea în fața mea de parcă ar fi fost sfîrșit, cu gura căscată, cu umerii ridicîndu-se și prăbușindu-se înăuntrul cămășii ude de transpirație.

— Doctorul Pettifer *a furat* ceva vreodată de la dumneata? întrebă el cu acreala implacabilă care-l făcea să fie un partener de conversație atît de neplăcut.

— Firește că nu.

— Asta-i ciudat. În alte privințe, nu ai o părere prea bună despre el. Cum se face atunci că ești atît de sigur că nu te-a furat niciodată?

Întrebarea asta era doar un șiretlic, preludiul unui nou atac violent. Dar, nedîndu-mi seama ce fel de șiretlic era, nu puteam decît să-i dau un răspuns direct.

— Domnul Pettifer poate fi orice, dar nu hoț, am zis eu, și abia am pronunțat ultimul cuvînt, că Bryant a început să țipe la amine.

La început am crezut că e o tactică menită să mă scoată din ale mele. Pe urmă l-am văzut fluturînd un plic desupra capului.

— *Atunci cum privești asta, domnule Cranmer?*

Am auzit înainte de a vedea: bijuteriile vechi ale Emmei, rostogolindu-se spre mine de-a lungul mesei, fiecare piesă pe care i-o cumpărasem, începînd cu primul cadou oferit cu timiditate, perechea de cercei victorieni din onix, și trecînd prin șiragul din trei rînduri de perle, colierul din *intaglio*, inelul cu smarald, pandantivul din

granat și cameea montată în aur care ar fi putut s-o reprezinte chiar pe Emma însăși — toate au alunecat pe tăblia mesei în direcția mea, asemenea unor gunoaie aruncate de mîna nepricepută a detectivului-inspector Bryant.

Mă ridicasem în picioare. Pe masă, bijuteriile formau un șir care se termina la mine. Probabil că m-am ridicat cu o mișcare iute, căci Luck sărise și el în picioare, blocîndu-mi drumul spre ușă. Am luat colierul din *intaglio* și l-am pipăit repede cu degetele, pentru a mă convinge că nu pățise nimic, deși în mintea mea degetele mi se plimbau pe pielea Emmei. La fel am făcut cu cameea, broșa, pandantivul și în sfîrșit cu inelul. Apoi, prin minte au început să-mi treacă noțiuni de-ale Biroului: legături... scurgeri... intercunoștințe. *Ține-o departe de Larry*, îmi spuneam în sinea mea. *Orice ți-ar face, oricum te-ar amenința, Emma va sta departe de Larruy.*

M-am reașezat pe scaun.

— Recunoști vreunul din obiectele astea, absolut din întîmplare, domnule Cranmer? întrebă Bryant benign, asemenea unui complotist care s-a achitat cu bine de un șiretlic isteț.

— Bineînțeles că da. Doar eu i le-am cumpărat.

— De la cine, *sir*?

— De la „Appleby of Wells." Cum de-au ajuns în posesia voastră?

— În ce dată, *cu exactitate*, le-ai achiziționat, dacă nu te superi, de la „Appleby of Wells"? Știm că ai o memorie a datelor oarecum slabă, dar...

N-a mai continuat. Mi-am trîntit pumnul pe masă cu atîta putere, încît bijuteriile au început să danseze, iar casetofonul a făcut un salt, s-a răsucit în aer și a aterizat din nou pe masă cu burta-n sus.

— Sînt bijuteriile Emmei. Spuneți-mi de unde le aveți. Încetați să vă mai bateți joc de mine!

E un lucru rar ca emoția și necesitatea operativă să coincidă, dar de data asta așa s-a întîmplat. Bryant își pierduse zîmbetul și începuse să mă studieze cu o privire calculată. Poate că își zicea că eram gata să-i ofer mărturisirea în schimbul ei. Luck s-a ridicat cît era de lung, ițindu-și capul înspre mine.

— *Emma*? repetă Bryant gînditor. Am impresia că nu cunoaştem nici o *Emma*, nu-i aşa, Oliver? Cine mai e şi Emma asta, domnule? Poate ne luminezi puţin minţile.

— Ştiţi foarte bine cine e. Tot satul ştie. Emma Manzini e partenera mea de viaţă. E muziciană. Bijuteriile sînt ale ei. Eu le-am cumpărat şi i le-am dat.

— Cînd?

— Ce importanţă are cînd? Anul trecut. Cu ocazii deosebite.

— Străină, nu-i aşa?

— Tatăl ei, care a murit, era italian. Ea e cetăţean britanic prin naştere şi a fost crescută în Anglia. Unde le-aţi găsit? Sînt soţul ei după obiceiul pămîntului, domnule inspector! Spune-mi ce se-ntîmplă.

Bryant îşi puse pe nas o pereche de ochelari cu ramă de baga. Nu ştiu să vă spun de ce ar fi trebuit să mă şocheze chestia asta, dar ştiu că m-a şocat. Ochelarii ăia păreau că-i alungă rămăşiţa de bunătate omenească din privire. Mustaţa neregulată îşi lăsase colţurile în jos, într-un rînjet furios.

— Şi domnişoara Manzini e cît de cît în termeni prietenoşi cu Pettifer al nostru, domnule Cranmer?

— S-au cunoscut. Dar ce importanţă are chestia asta? Spuneţi-mi unde i-aţi găsit bijuteriile!

— Atunci pregăteşte-te pentru un şoc, domnule Cranmer. Am obţinut bijuteriile Emmei dumitale de la domnul Edward Appleby din Market Place, în Wells — e acelaşi gentleman care ţi-a vîndut amintitele comori. A încercat să ia legătura cu dumneata, dar telefonul dumitale a avut năbădăi. Aşa că, de teamă ca treaba să nu fie urgentă, a relatat-o poliţiei din Bath care, fiind cam în criză de personal în vremea respectivă, n-a luat nici o măsură ulterioară. Domnul Appleby îşi face turul obişnuit la Hatton Gardens, vizitîndu-şi prietenii bijutieri, c-aşa e el. Cînd deodată, unul dintre ei, ştiind că domnul Appleby se ocupă de bijuterii vechi, îi oferă colierul domnişoarei Manzini a dumitale — chestia aia romană, cum îi spune? Acolo, în stînga dumitale.

— *Intaglio*.

— Mulțumesc. Și pe urmă i le oferă pe toate. Tot ce vezi în fața dumitale. Asta-i tot ce-ai cumpărat pentru domnișoara Manzini, domnule — colecția completă?

— Da.

— Și cum oamenii din branșă se cunosc între ei, domnul Appleby îl întreabă de unde a avut marfa. Răspunsul este de la un doctor Pettifer din Bath. Doctorul a primit douăzeci și două de mii de lire pe bijuteriile astea. După cele spuse de el, erau o moștenire de familie. Moștenite de la bătrîna lui mamă, acum, vai, plecată dintre noi. E un preț bun, nu — douăzeci și două de mii de lire?

— E un preț de angro, m-am auzit zicînd. Asigurarea e pentru treizeci și cinci.

— Asigurate de dumneata?

— Bijuteriile sînt înregistrate ca fiind proprietatea domnișoarei Manzini. Eu plătesc primele de asigurare.

— A fost depusă vreo plîngere la compania de asigurări în legătură cu pierderea bijuteriilor?

— Nimeni nu a știut că dispăruseră.

— Vrei să spui că dumneata n-ai știut. S-ar fi putut ca doctorul sau domnișoara Manzini să fi depus o plîngere în numele dumitale?

— Nu văd cum ar fi putut face așa ceva. Întrebați la compania de asigurări.

— Mulțumesc, domnule, așa am să și fac, zise Bryant, notîndu-și numele și adresa companiei din agenda mea. Doctorul voia bani lichizi pentru moștenirea de la bătrîna sa mamă, numai că magazinul din Hatton Gardens n-a putut să-l servească, reluă el povestirea cu un glas fals prietenos. Vezi dumneata, domnule, astea-s regulamentele. Tot ce-au putut să facă pentru el a fost să-i semneze un cec la purtător pentru că le-a spus că nu are cont în bancă. Pe urmă doctorul trecea pe celălalt trotuar și se prezintă la banca bijutierului, își culege prada și dispare. Cu toate că și-a lăsat numele complet în urma lui; a fost obligat s-o facă. A fost verificat pe baza permisului de conducere, ceea ce e chiar amuzant, dacă te uiți la cîte puncte de penalizare are pe el. Adresa — Universitatea din Bath. Bijutierul a sunat la secretariatul Universității și i s-a spus: da, avem un doctor Pettifer în corpul profesoral.

— Cînd s-au întîmplat toate astea? am întrebat.

Cum îi mai plăcea să mă tortureze cu zîmbetele lui atotștiutoare!

— E o problemă care te roade, nu? remarcă el. Cînd. Nu-ți poți aminti datele, dar întrebi mereu cînd. Doctorul a vîndut bijuteriile doamnei dumitale în ziua de vineri, douăzeci și nouă iulie.

Cam atunci a încetat ea să le mai poarte, mi-am zis. După cursul cu public ținut de Larry și acel *curry* pentru două persoane care i-a urmat sau nu.

— Apropo, unde este domnișoara Manzini? întrebă Bryant.

Aveam răspunsul pregătit și i l-am furnizat cu multă autoritate.

— Ultima oară cînd am auzit de ea, era undeva între Londra și Newcastle, într-un turneu de concerte. Îi place să călătorească împreună cu un grup care cîntă piese compuse de ea. Ea este un fel de ghid spiritual. Unde se află în clipa asta mi-e imposibil să vă spun, nu știu. Nu avem obiceiul să ținem legătura. Sînt însă sigur că îmi va telefona foarte curînd.

Acum era rîndul lui Luck să se distreze pe socoteala mea. Deschisese un alt pachet care părea să conțină doar însemnări pătate de cerneală pe care și le scrisese pentru sine însuși. M-am întrebat dacă era căsătorit și unde anume va fi locuind — dacă locuia cumva în altă parte decît pe culoarele strălucitoare și aseptice ale secției sale.

— Emma te-a *informat* întîmplător că i-au dispărut bijuteriile?

— Nu, domnule Luck, domnișoara Manzini nu m-a informat despre asta.

— De ce? Vrei să spui că, timp de două luni, Emmei dumitale a neglijat niște bijuterii valorînd treizeci și cinci de mii de lire și nici măcar nu s-a deranjat să-ți menționeze în treacăt ce s-a-ntîmplat?

— Vreau să spun că e posibil ca domnișoara Manzini să nu fi observat lipsa bijuteriilor.

— Dar a fost prin preajmă, nu-i așa, lunile astea? Vreau să spun prin preajma dumitale. Doar nu a fost tot timpul în turneu.

— Domnișoara Manzini a stat toată vara la Honeybrook.

— Totuși, n-ai avut nici cea mai vagă bănuială că într-o zi Emma avea bijuteriile și că ziua următoare rămăsese fără ele?

— Nici măcar cea mai vagă bănuială.

— N-ai observat, de exemplu, că nu le mai purta? Asta ar fi putut fi un semnal, nu?

— Nu în cazul ei.

— De ce?

— Domnișoara Manzini e o ființă capricioasă, ca majoritatea artiștilor. Într-o zi poate să arboreze o toaletă luxoasă, pentru ca după aceea să treacă săptămîni întregi în care ideea de a purta ceva de valoare să fie o adevărată anatemă pentru ea. Și motivele sînt numeroase. Munca ei, ceva care a deprimat-o, o durere fizică, de pildă de spate.

Referirea la spatele Emmei a produs o tăcere semnificativă.

— A avut probleme cu spatele, nu? se interesă Bryant, plin de solicitudine.

— Mi-e teamă că da.

— O, Doamne. Și cum s-a-ntîmplat?

— Am înțeles că a fost brutalizată în timp ce lua parte la o demonstrație pașnică.

— S-ar putea să existe totuși două puncte de vedere în legătură cu subiectul ăsta, nu?

— Sînt convins că da.

— A mai mușcat vreun polițist în ultima vreme?

A fost o întrebare la care am refuzat să răspund.

Luck reluă discuția:

— Și dumneata n-o întrebi: Emma, de ce nu porți inelul? Sau colierul? Sau broșa? Sau cerceii, de exemplu?

— Nu, domnule Luck. Domnișoara Manzini și cu mine nu ne vorbim în felul ăsta.

Fusesem bombastic și știam asta. Era din cauza lui Luck, care avea mereu efectul ăsta asupra mea.

— Foarte bine. Deci nu vorbiți unul cu altul, izbucni el. Tot așa cum nu știi unde e ea acum. Foarte bine. După părerea dumitale foarte personală și foarte privilegiată, de funcționar la Trezorerie, cum îți explici că prietenul dumitale, doctorul Lawrence Pettifer, ajunge să pună, în

iulie trecut, bijuteriile Emmei la două treimi din cît ai plătit pentru ele pe taraba unui magazin din Hatton Gardens, pretinzînd că le are de la mama lui, cînd de fapt ele veneau de la dumneata, prin Emma?

— Bijuteriile erau ale domnișoarei Manzini, care putea să dispună de ele așa cum dorea. Chiar dacă i le-ar fi dat unui lăptar, tot n-aș fi putut să ridic un deget ca s-o împiedic. Dar sînt convins că domnul Guppy v-a oferit deja soluția, nu, domnule Luck?

— Ce vrei să spui cu asta?

— Păi, nu pretinde Guppy că l-a văzut în luna iulie pe Pettifer venind spre casa mea? Într-o duminică? Poftim, aveți spărgătorul în mînă. Pettifer se apropie de casă, o găsește goală. Duminica personalul este liber. Domnișoara Manzini și cu mine luăm masa în oraș. Atunci, el forțează fereastra, intră-n casă, merge în apartamentul ei și se autoservește cu bijuteriile.

A bănuit, neîndoielnic, că îl tachinez, căci se roșise la față.

— Parcă ziceai că Pettifer nu fură, obiectă el suspicios.

— Să zicem că mi-ați dat un motiv să-mi revizuiesc părerea, am replicat cu un glas suav, exact în clipa în care casetofonul s-a oprit brusc.

— Lasă-l puțin așa, te rog, Oliver, rosti Bryant blînd.

Luck întinsese deja mîna să schimbe caseta. Acum însă și-a retras-o cu un gest oarecum amenințător, mi-am zis eu, așezîndu-și-o în poală, lîngă colegul său.

— Domnule Cranmer.

Bryant stătea în picioare chiar lîngă mine. Îmi prinse umărul cu palma, gestul tradițional al arestării. Se îndoi din mijloc, aducîndu-și buzele la cîțiva milimetri de urechea mea. Pînă acum uitasem cum arată teama fizică, dar Bryant reușea să mi-o amintească.

— Știi ce-nseamnă asta, domnule? mă-ntrebă el foarte încet, strîngîndu-mă de umăr pînă la durere.

— Sigur că știu. Ia-ți mîna de pe mine.

Numai că mîna lui nu se clinti. Presiunea ei creștea pe măsură ce inspectorul își continua discursul.

— Pentru că asta e ceea ce am să-ți fac, domnule Cranmer, dacă nu obțin mult mai mult din colaborarea de care vorbeam decît primesc acum. Dacă nu intri foarte

repede în joc cu mine, am să fabric orice pretext, am să răsucesc orice probă, după cum vine cîntecul ăla vechi, și am să am grijă personal să te văd petrecîndu-ți ultimii dintre cei mai frumoși ani din viață cu privirea lipită de un zid extrem de plictisitor, în loc de persoana domnișoarei Manzini. Ai auzit, domnule?

— Te aud foarte bine, am zis, încercînd în van să-i scutur mîna de pe umărul meu. Dă-mi drumul.

Dar el își întări strînsoarea.

— Unde-s banii?

— Care bani?

— Nu mă lua pe mine cu „care bani", domnule Cranmer. Unde-s banii pe care dumneata și Pettifer i-ați presărat prin conturi în străinătate? Milioane de lire, proprietatea unei anumite ambasade străine de la Londra?

— Habar n-am despre ce vorbești. Eu n-am furat nimic și nu m-am coalizat nici cu Pettifer, nici cu altcineva.

— Cine este AM?

— Cine?

— AM, cel care apare pe toate paginile agendei lui Pettifer de la el de-acasă. Telefon AM. Informare AM. Vizită AM.

— Nu am absolut nici o idee. Poate că înseamnă pur și simplu „dimineață". PM înseamnă „după-amiază".

Cred că, dacă ne-am fi aflat în altă parte, m-ar fi pocnit, deoarece și-a ridicat ochii spre oglindă, de parcă ar fi cerut permisiunea.

— Ia zi, unde este amicul dumitale Ceceev?

— Cine?

— Scutește-mă de afurisitul ăsta de „cine". Konstantin Ceceev este un domn din serviciul cultural rus, de la Ambasada Rusiei, fostă a URSS, de la Londra.

— N-am auzit numele ăsta niciodată în viața mea.

— Firește că nu. Ceea ce-mi faci dumneata *mie*, domnule Cranmer, se cheamă minciună sfruntată, cu tupeul afurisitei dumitale clase superioare, cînd de fapt ar fi trebuit să mă ajuți în desfășurarea anchetelor mele.

Îmi strînse umărul și mai tare, apăsîndu-l în același timp și provocîndu-mi valuri de durere în tot spatele.

— Știi ce cred că ești, domnule Cranmer? Știi?

— Nu dau o ceapă degerată pe ceea ce crezi dumneata.

— Cred că ești un gentleman foarte lacom, cu multe pofte arogante care trebuie satisfăcute. Cred că ai un mic prieten pe nume Larry. Și un alt mic prieten pe nume Konstantin. Și o căutătoare de aur pe nume Emma, pe care o strici de atîta răsfăț și care crede că legea e un căcat și că polițiștii sînt făcuți ca să fie mușcați. Și mai cred că dumneata joci rolul domnului respectabil, că Larry e pe post de mielușel, iar Konstantin cîntă împreună cu niște îngeri foarte zburdalnici în corul de la Moscova, în vreme ce Emma îți cîntă la pian. Ce-am auzit c-ai spus?

— N-am spus nimic. Dă-mi drumul.

— Te-am auzit clar cum m-ai insultat. Domnule Luck, l-ai auzit și dumneata pe domnul acesta folosind un limbaj insultător față de un ofițer de poliție?

— Da, confirmă Luck.

Bryant mă zgîlțîi cu putere și îmi urlă în ureche.

— Unde e tipul?

— Nu știu!

Forța pumnului său nu scăzu defel. Glasul în schimb luă brusc un ton confidențial. Îi puteam simți răsuflarea fierbinte în ureche.

— Domnule Cranmer, ești la o răscruce a vieții. Poți să-i servești mingea detectivului-inspector Bryant, în care caz o să-nchidem ochii în privința multora din nelegiuirile dumitale, nu zic toate. Sau poți să continui să încerci să ne duci de nas, în care caz nu vom exclude din anchetele noastre nici una din persoanele care-ți sînt dragi, fie ea cît de tînără și de muzicală. Iar strigi măscări la mine, domnule Cranmer?

— N-am spus absolut nimic!

— Bun, pentru că doamna dumitale le strigă, așa zic dosarele noastre. Fiindcă foarte curînd ea și cu mine ne vom conversa foarte mult și n-am să tolerez lipsa de maniere, nu-i așa, Oliver?

— Da, aprobă Luck.

După o ultimă strîngere a menghinei, Bryant își luă mîna de pe umărul meu.

— Mulțumesc că ai venit la Bristol, domnule Cranmer. „Cheltuielile“ sînt la parter, dacă ai ceva de cerut, domnule. Bani lichizi.

Luck îmi deschise ușa. Cred că ar fi preferat să mi-o izbească în față, dar simțul său englezesc al corectitudinii îl împiedică s-o facă.

Cu urma umilitoare a pumnului lui Bryant arzîndu-mi încă umărul, am pășit în burnița cenușie a serii și am început să urc cu pas viguros dealul spre Clifton. Reținusem camere în două hoteluri. Primul era Eden, cu patru stele și vedere frumoasă spre Gorge. Acolo eram domnul Timothy Cranmer și moștenitor al vechiului Sunbeam al unchiului Bob, mîndria parcării. Al doilea era un motel prăpădit cu numele de Starcrest, aflat în cealaltă parte a orașului. Acolo eram domnul Colin Bairstow, voiajor comercial și nemotorizat.

Așezat confortabil în camera elegantă de la etajul întîi al Hotelului Eden cu vedere spre Gorge, am comandat o friptură și o jumătate de sticlă de vin de Burgundy și am cerut centralei telefonice să nu fiu deranjat pînă dimineața. Am aruncat friptura în tufișurile de sub fereastra mea, am vărsat vinul în chiuvetă — în afară de un pahar pe care l-am băut — am pus tava și o pereche de pantofi pe culoar, în fața ușii, am agățat de clanță cartonul cu „Nu deranjați", m-am strecurat pe scara de incendiu și am plecat pe jos.

La un telefon public am format numărul de urgență de la Birou, folosind șapte drept ultima cifră pentru că era sîmbătă. În urechi mi-a răsunat glasul dulce al lui Marjorie Pew.

— Da, Arthur. Cu ce te pot ajuta?

— Poliția m-a luat iar la întrebări în după-amiaza asta.

— A, da.

Stați-ar în gît, mi-am zis.

— Au luat la puricat plățile pentru Absalom prin intermediul prietenilor noștri din Channel Islanda, am zis, folosind unul din numeroasele de nume de cod ale lui Larry; parc-o vedeam băgînd numele de Absalom în calculator. Au dezgropat o legătură cu Trezoreria și, dupa părerea lor, am subtilizat bani guvernamentali pe care i-am plătit lui Absalom, complicele meu. Și și-au mai pus în cap că asta e și urma care-i va duce la aurul rusesc.

— Asta-i tot?

— Nu. Nu știu ce tîmpit de la „Plăți și Indemnizații" a încurcat ițele. Au folosit varianta Absalom ca să-i plătească și pe alți prieteni în afară de Absalom.

Ori mă trata iar cu una din tăcerile ei mușcătoare, ori nu-i venea nimic în minte.

— Noaptea asta rămîn la Bristol, am spus. S-ar putea ca poliția să vrea să mă mai vadă o dată mîine dimineață.

Am închis telefonul; misiunea fusese îndeplinită. O avertizasem că și alte surse ar putea fi în pericol. Îi transmisesem scuza pentru faptul că nu mă întorceam la Honeybrook. Singura mișcare pe care nu o va face va fi să alerge la poliție ca să mă verifice.

Patul de motel al lui Colin Bairstow era în realitate un divan plin de cocoloașe, acoperit cu o cuvertură de un portocaliu scînteietor. Întins cît eram de lung pe divanul cu pricina și cu telefonul alături, priveam adînc tavanul crem, murdar și plin de pete și-mi cîntăream pasul următor. Din clipa în care primisem la club mesajul telefonic al lui Bryant, mă pusesem în stare de alertă operativă. De la gara din Castle Cary mersesem cu mașina pînă la Honeybrook, de unde îmi recuperasem setul de evadare Bairstow: cărți de credit, permis de conducere, bani și pașaport, toate vîrîte într-o servietă-diplomat destul de uzată, pe care erau lipite etichete vechi, care să ateste viața rătăcitoare a comis-voiajorului. Odată ajuns la Bristol, lăsasem Sunbeamul familiei Cranmer în parcarea Hotelului Eden și servieta lui Bairstow aici, la motel, în seiful directorului.

Din aceeași servietă am scos acum o agendă de adrese, de pe coperta căreia mă privea un pui de cerb pestriț. Cît de mult își modificase oare Biroul practica obișnuită după ce se mutase la Embankment? m-am întrebat. Merriman nu se schimbase. Nici Barney Waldon. Și, după cîte îi cunoșteam eu pe cei de la poliție, orice procedură care se dovedise eficientă timp de douăzeci și cinci de ani era foarte probabil să funcționeze încă o sută.

Cu sufletul la gură, am format numărul centralei automate a Biroului, iar apoi, ghidîndu-mă după numerele din agendă, m-am introdus în rețeaua internă de la Whitehall. Alte cinci cifre m-au pus în contact cu camera

de legătură a Informațiilor de la Scotland Yard. Mi-a răspuns un glas bărbătesc de invidiat. Am spus că sînt North House, ceea ce, pe vremuri, fusese numele de cod al secției mele. Glasul de invidiat nu se arătă surprins. Am mai spus că referința era Bunbury, adică ceea ce fusese numele de cod al șefului secției. Glasul de invidiat m-a întrebat: „Cu cine vrei să vorbești, Bunbury?“ și atunci am cerut departamentul domnului Hatt. Nimeni nu dăduse vreodată cu ochii de domnul Hatt, dar, dacă exista cu adevărat, atunci el era cel care răspundea de informațiile referitoare la vehicule. În urechi îmi răsună un fond muzical rock, apoi glasul proaspăt al unei fete.

— E Bunbury de la North House cu o chestie plicticoasă pentru Hatt, am zis.

— E-n regulă, Bunbury. Domnului Hatt îi place să fie plictisit. Eu sînt Alice. Cu ce te putem ajuta?

Timp de două decenii nu scăpasem din ochi mașinile lui Larry. Puteam să spun pe dinafară numărul fiecărei epave în care-și făcuse vreodată apariția, plus culoarea, anul fabricației, starea de decrepitudine și numele ghinionistului ei proprietar. I-am dat lui Alice numărul Toyotei. Nici nu pronunțasem bine ultima literă, că ea își citea imprimanta de la calculator.

— Anderson, Sally, Cambridge Street, numărul 9A, din Bellevue Road, Bristol, mă anunță ea. Vrei și restul?

— Da, te rog.

Și mi-l dădu: asigurarea, numărul de telefon al proprietarului, caracteristicile vizibile ale mașinii, data primei înregistrări, data expirării, nici o altă mașină înregistrată pe numele ăsta.

Băiatul cu fața plină de coșuri și sacou de seară roșu de la recepția motelului îmi dădu un plan mototolit al orașului Bristol.

CAPITOLUL NOUĂ

Am luat un taxi pînă la gara din Bristol Temple Meads, iar de-acolo am mers pe jos. Mă aflam într-un deșert industrial căruia noaptea îi dădea un aer măreț. Camioane de mare tonaj goneau pe lîngă mine, împroșcîndu-mă cu un noroi uleios, mai-mai să-mi agațe fulgarinul. Totuși, valea în care se afla orașul era învăluită într-un abur moale, stele umede umpleau cerul și o lună plină, languroasă, mă trăgea pe deal în sus. Liniile de tren presărate cu luminițe portocalii se deschideau la picioarele mele și mi-am amintit de abonamentul lui Larry, Bath-Bristol, șaptezeci și una de lire pe lună. Am încercat să mi-l imaginez navetist. Unde lucra? Unde-i era casa? Anderson, Sally, Cambridge Street, numărul 9A. Camioanele mă asurziseră. Eram incapabil să-mi aud pașii.

Drumul, care începuse ca un viaduct, se unea cu dealul. Culmea dealului se mută în dreapta mea. Exact deasupra mea se ridica o terasă presărată cu case cu fațada plată, înconjurate de un zid din cărămidă roșie, în chip de parapet. *Acolo sus*, mi-am zis, amintindu-mi de hartă. *Acolo sus*, mi-am repetat, amintindu-mi de preferința lui Larry pentru locurile abandonate. Am ajuns la un sens giratoriu, am apăsat pe butonul care punea în funcțiune lumina verde a semaforului și am așteptat ca motorizata cavalerie a Angliei să se oprească în scrîșnete de frîne. După ce am traversat pe celălalt trotuar, am intrat pe o stradă laterală, împodobită cu ghirlande de cabluri aeriene. Un băiețel negru foarte serios, de aproximativ

șase ani, ședea în pragul unui bar chinezesc specializat în mîncare marină, care servea și pentru acasă.

— Asta-i Cambridge Street? Bellevue Road?

I-am zîmbit, dar nu mi-a întors zîmbetul. Un druid bărbos cu o șapcă irlandeză lăbărțată pe cap ieși cu un pic cam multă prudență de la Robbins Off Licence. În mînă avea o pungă de hîrtie maro.

— Fii atent pe unde calci, omule, mă sfătui el.

— De ce?

— Cauți Cambridge Street?

— Da.

— Păi, aproape că ești cu picioarele pe ea, omule.

I-am urmat instrucțiunile, așa că am mai mers vreo cincizeci de metri, după care am făcut dreapta. Casele se înșirau pe o singură parte a străzii. O peluză de un verde tare se întindea de cealaltă. În jurul ierbii alerga în zigzag parapetul de cărămidă cu cornișă roșie pe care-l văzusem de jos. M-am așezat în fața zidului, încercînd să par a fi un turist întîmplător. Marile drumuri ale imperiului, strînse mănunchi la gară, se despleteau apoi în întuneric.

M-am întors și am început să supraveghez casele. Toate aveau două ferestre la etaj, acoperișul plat, un horn și o antenă de televiziune. Ușa de la intrare era în stînga, fereastra boltită în dreapta. Privirea mi-a alergat iute de la una la alta și am observat că, în majoritatea caselor, fereastra boltită sau cea a unui dormitor era luminată, un ecran de televizor pîlpîia, un buton fosforescent de sonerie strălucea în noapte și simțeai că, dincolo de perdele, viața își vedea de-ale ei. Doar ultima casă era învăluită în întuneric și era chiar cea de la numărul 9A. Ocupanții ei își luaseră oare tălpășița? Sau poate că doi iubiți își scoseseră ceasurile de la mînă și adormiseră unul în brațele celuilalt?

Ca o persoană fără secrete, mi-am pus înadins mîinile la spate, în stil colonial, pregătit să inspectez zona. Sînt un arhitect, un supraveghetor, un potențial cumpărător. Sînt un englez de un anumit rang social, cultivator de viță-de-vie. Mașinile parcate pe trotuar mă împiedicau să mă plimb în voie. Am luat-o pe mijlocul drumului. Nici o Toyota albastră. Nici o Toyota de vreo altă culoare. Am

mers încet mai departe, citind ostentativ numerele de pe case. S-o cumpăr pe-asta sau pe-asta? Sau pe toate?

Sudoarea îmi șiroia pe coaste. Nu sînt pregătit, mi-am zis în sinea mea. Incapabil, neantrenat, lipsit de curaj. Am fost prea mult legat de birou, prea multă vreme. După teamă, s-a iscat o furtună de sentimente de vinovăție. El e aici. Mort. S-a-ntors clătinîndu-se pe picioare și a murit aici. Asasinul e pe cale să descopere cadavrul. Un om vinovat a venit să-și ia medicamentul. Pe urmă însă mi-am amintit că Larry era din nou viu și că fusese așa din momentul în care Jamie Pringle își adusese aminte de ultima potîrniche a sezonului, așa că vinovăția mea se tîrî înapoi în bîrlogul ei.

Ajunsesem la capătul șirului. Casa de la numărul 9A era pe colț, așa cum trebuie să fie orice casă conspirativă. Perdelele de la etaj erau portocalii și fără falduri. Lumina palidă răspîndită de felinarul din colțul străzii cădea pe materialul lor ieftin. Înăuntru nu se vedea nici un semn de viață.

Mi-am continuat turul de recunoaștere și am luat-o pe strada ce se desfăcea pe latura casei. La etaj, încă o fereastră neluminată. Un zid tencuit. O ușă laterală. Am trecut pe trotuarul de vizavi și am aruncat o privire de proprietar pe stradă. O pisică galbenă se uita la mine din spatele unei perdele de tul. Una din mașinile parcate de fiecare parte a străzii era îmbrăcată într-o folie de plastic care s-o apere de capriciile vremii.

Încă o privire atentă spre ușile de la intrare, spre trotuare și spre mașinile parcate. Umbrele nu se puteau citi ușor, dar oricum, mi-am dat seama că nici una dintre ele nu era omenească. Am ridicat cu vîrful piciorului drept marginea foliei de plastic și am văzut bara de protecție din spate și numărul familiar al Toyotei albastre a lui Larry. Era unul din micile trucuri pe care le predam la cursurile de pregătire, pe care soldații noștri aveau să le uite în clipa în care se reîntorceau la viața reală: dacă ești îngrijorat din cauza mașinii tale, acoper-o cu ceva.

Ușa laterală a casei nu avea nici clanță, nici gaură de cheie. La întoarcere, trecînd din nou prin dreptul ei, am împins-o pe furiș, dar era fie încuiată, fie bătută-n cuie pe dinăuntru. O mîzgălitură în formă de L făcută cu creta se

lăfăia în centrul ușii. Partea inferioară a literei L avea o codiță îndreptată în jos. Am atins urma de cretă cu vîrful degetelor. Era amestecată cu ceară și rezistentă la ploaie. Am dat iar colțul pe Cambridge Street, am mărșăluit cu pas încrezător spre ușa de la intrare și am apăsat pe butonul soneriei. Nu s-a întîmplat nimic. Curentul electric fusese întrerupt. Felul lui Larry de a-și rezolva facturile. Atunci am bătut temător în ușă. E ajunul Anului Nou la Honeybrook, mi-am zis: a venit rîndul meu să-i dau jos din pat pe fericiții amanți. Acționam cu îndrăzneală, fără nici un șiretlic în tolbă. Dar urma de cretă de pe ușă mă preocupa în mod serios.

Am ridicat capacul cutiei de scrisori și l-am lăsat să cadă înapoi cu zgomot. Am bătut o darabană destul de puternică în fereastra de la parter. Am strigat „Hei, eu sînt!" — mai mult pentru păstrarea aparenței decît pentru realitate, căci destul de multă lume trecea pe lîngă mine pe trotuar. Am încercat să smucesc în sus fereastra-ghilotină, dar era blocată. Pe urmă mi-am lipit fața de geam, încercînd să zăresc ceva cu ajutorul luminii de felinar. Nu exista nici un hol la intrare. Ușa dădea drept în salon. Am reușit să descifrez forma fantomatică a unei mașini de scris portabile aflate pe un birou, iar jos, în stînga mea, un teanc de corespondență, mai ales facturi și pliante publicitare. Larry ar fi putut să sară peste ele săptămîni la rînd fără să le acorde nici cea mai mică atenție. M-am uitat din nou și am văzut ceea ce prima dată văzusem doar pe jumătate: scaunul pentru pian al Emmei, așezat în dreptul mașinii de scris. În sfîrșit, gîndindu-mă că pînă acum reușisem să atrag interesul vecinilor, am făcut ceea ce fac în cazuri din astea persoanele în situație legală: mi-am scos agenda, am notat ceva pe o pagină pe care apoi am rupt-o și am aruncat-o în cutia de scrisori. Pe urmă m-am îndreptat, ca să las amintirile să se așeze bine la locul lor.

Am făcut o plimbare rapidă în jurul cvartalului, păstrîndu-mă mereu pe mijlocul drumului fiindcă nu-mi plac umbrele, pînă cînd am intrat din nou pe stradă, de data asta pe la capătul opus. Am trecut a doua oară prin dreptul ușii laterale, cu ochii nu la urma de cretă, ci la direcția indicată de codița L-ului de la Larry. L de la meșteșugul lui Larry din zilele cînd el și Ceceev schimbau

materiale secrete cu ajutorul cutiilor pentru scrisori clandestine și al semnalelor de siguranță. În parcuri. În toalete publice. În parcări. În Kew Gardens. L pentru „am umplut cutia“, semnat Larry. L-ul se transforma în C pentru „am golit-o“, semnat CC. Într-o parte și-n alta, nu o singură dată, ci mai degrabă de cincizeci de ori în cei patru ani ai colaborării lor: microfilm pentru tine; bani și ordine pentru mine; bani și ordine pentru tine; microfilm pentru mine.

Codița era îndreptată în jos și era desenată apăsat. O codiță bine definită. Mergea în diagonală, spre laba piciorului meu drept, iar în dreptul degetelor de la piciorul meu drept ajungea la soclul ușii și, chiar la baza acestuia, putea fi observat un muc de țigară bine strivit; presupun că o persoană foarte curioasă și-ar fi putut pune întrebarea cum de fusese strivit și înfipt sub tocul ușii mucul ăla de țigară, poate doar dacă cineva îl strivise și îl aruncase apoi acolo în mod intenționat; aceeași persoană ar fi putut de asemenea să remarce faptul că raza de lumină de la felinarul din colț strălucea cu putere pe partea inferioară a ușii, așa încît, în momentul în care deveneai conștient de legătura dintre urma de cretă și mucul de țigară, te minunai cum de nu erai deja înconjurat de o mulțime de oameni care să se zgîiască la același lucru.

Eu nu eram, totuși, dotat cu abilitatea fizică a lui Ceceev; eu nu puteam să realizez balansul acela fulgerător al părții superioare a corpului, cel care-l dusese pe Jack Andover, supraveghetorul nostru șef, cu gîndul la minerii galezi. Așa că am făcut ceea ce fac peste tot în lume spionii de vîrstă mijlocie; m-am aplecat și mi-am legat în mod ostentativ șiretul de la pantof cu o mînă, în timp ce cu cealaltă am cules mucul de țigară și sfoara care era în el și am smucit: răsplata se afla la capătul unei bucăți ceva mai lungi de sfoară, și anume o cheie de yale din alamă. Pe urmă m-am ridicat, ascunzînd cheia în palmă, și am dat colțul, îndreptîndu-mă cu pas încrezător spre intrare.

— Sînt în vacanță, scumpule, strigă o voce de bas de lîngă mine.

M-am ridicat iute pe călcîie, cu zîmbetul meu comercial gata pregătit. O blondă masivă, luminată din spate de lampa din propriul ei hol, stătea înfiptă în pragul ușii

vecine, îmbrăcată în ceva ce părea o cămașă de noapte de culoare albă și strîngînd în mînă un pahar cu tărie.

— Știu, am zis.

— El îmi zice „Feebs". În realitate mă cheamă Phoebe. Ai mai trecut pe-aici, nu-i așa?

— E-adevărat. Am uitat să iau cheia și a trebuit să mă-ntorc s-o iau. O să-mi uit și numele într-o zi. Dar aveau nevoie de o vacanță, nu credeți?

— *El* avea nevoie, zise ea sumbru.

Creierul meu făcea probabil ore suplimentare, căci am ghicit imediat ce voia să spună.

— Firește! Bietul om! am strigat. Vreau să spun, cum arată, mai bine? Merge spre însănătoșire? Sau e tot precum culorile curcubeului?

Dar un al șaselea simț o opri să continue cu confidențele.

— Și ce vrei? întrebă ea cu un glas ursuz.

— Mi-e teamă că e vorba de ceea ce vor ei. Mașina de scris a lui Sally. Haine suplimentare. Practic tot ce pot să duc.

— Ești portărel, nu?

— Doamne ferește, nu! am izbucnit în rîs, făcînd doi pași înspre ea, în așa fel în cît să poată vedea ce tip de încredere eram. Eu sînt fratele lui. Richard. Dick. Cel respectabil. M-au sunat la telefon: n-aș putea să strîng cîteva lucruri de pe-aici și să le duc la Londra? Că el a avut un accident. A căzut pe scări, așa mi-a zis. Dragul de el, scapă de una și dă de alta. Au reușit măcar să plece împreună? Bănuiesc că totul a fost făcut cam în grabă.

— Pe-aici nu se-ntîmplă accidente, scumpule. Totul e cu intenție, declară ea, chicotind de propria ei înțelepciune. Lucru pe care l-am făcut și eu cu multă grijă, de altfel. El a plecat primul, și ea mai pe urmă, nu știu de ce.

Își duse paharul la buze fără să-și ia ochii de la mine.

— Nu cred că-mi place ideea să te văd intrînd acolo. Nu cîtă vreme ei sînt în Franța. Cred că sînt îngrijorată.

Și, zicînd aceasta, se dădu un pas înapoi și închise ușa. O clipă mai tîrziu, un pocnet umed, asemenea celui făcut de o grenadă de antrenament, sfîșie aerul și fereastra de la etaj a casei se deschise larg, dînd la iveală căpățîna pătrățoasă și plină de păr a unui bărbat înfășurat într-o vestă.

— Tu de colo! Vino-ncoa'! Ești fratele lui Terry, nu?
— Da.
— Dick, nu?
— Exact.
— Știi totul despre el, nu?
— Destul de mult.
— Atunci, ia zi, Dick, care-i echipa lui preferată de fotbal?
— Dinamo Moscova, am răspuns, mai înainte să-mi dau timp de gîndire, căci fotbalul era una din numeroasele obsesii absurde ale lui Larry. Și Lev Iașin a fost cel mai mare portar al tuturor timpurilor. Și cel mai frumos gol marcat vreodată a fost cel al lui Ponedelnik înscris pentru Rusia în meciul împotriva Iugoslaviei din 1960.
— Ei, fir-ar a dracului!
Tipul dispăru o bucată de vreme, probabil ca să se sfătuiască cu Phoebe. Zîmbea cînd reapăru în cadrul ferestrei.
— Eu, unul, țin cu Arsenal. Nu că l-ar fi deranjat. Cum de s-a pricopsit cu ochiul ăla vînăt? Am mai văzut vînătăi în viața mea, dar a lui era ca la carte. Ce s-a-ntîmplat? îl întreb. Fata și-a strîns picioarele mai repede? Ba m-am izbit de-o ușă, zice el; pe urmă vine și Sally, care zice că i-a pocnit o mașină. Zău dacă mai știi pe cine să crezi în ziua de azi. Ai nevoie de-o mînă de ajutor?
— Poate mai tîrziu. Am să vă strig, dacă nu vă deranjez.
— Io-s Wil. Tipu'-i sărit, da' mie-mi place de el.
Fereastra se închise cu un pocnet.

Am închis ușa de la intrare în urma mea și am sărit peste teancul de corespondență de pe podea. Mînat de o izbucnire de optimism, am răsucit comutatorul, dar fără nici un efect. Dobitoc ce sînt, nu-mi luasem nici o lanternă cu mine. Încremenisem în penumbra din încăpere, neîndrăznind nici măcar să respir. Tăcerea mă speria. Bristolul fusese evacuat. Grăbește-te sau vei fi ucis. Din nou sudoarea, de data asta rece și unsuroasă. Am răsuflat, pe urmă am tras aer pe nări și am simțit mirosul de casă veche, pe ducă. Am privit atent în jur, încercînd să atrag ceva mai multă lumină. Singura sursă era însă becul din stradă. Iar strălucirea lui cădea peste și nu prin fereastra

boltită. Ca să poată descifra interiorul casei, ochii mei erau nevoiți să strîngă lumina din dreptul ei, cu care să dea fuga de cealaltă parte a camerei, ca atunci cînd încerci să cari apă în pumni.

Scaunul ei pentru pian, nevătămat. Mi-am plimbat mîna peste el: tuburile din aliaj ușor, asemenea unei lămpi de birou care pleacă drept, descriu un unghi și se întorc spre punctul de pornire, apăsînd suportul capitonat de de zona îngustă a spatelui ei. Mașina de scris portabilă și electrică. Era așezată pe o masă pe care abia o zăream din cauza hîrtiilor de pe ea, hîrtii pe care abia le-am distins din cauza prafului. Pe urmă am văzut o a doua masă care era o masă de fapt o măsuță cu rotile pentru ceai, iar pe ea un telefon cu robot, însoțit de tipicele sîrme și antene Pettifer, precum și de banda folosită cu multă chibzuință. Pe robot nu se vedea nici un beculeț aprins, căci priza era lipsită de curent.

Camera începu să se micșoreze, iar pereții veneau spre mine. Ochii mei vedeau mai bine și mai mult. Am putut urmări cordonul mașinii de scris pînă în punctul unde acesta atingea peretele. Am început să disting semne ale unei plecări grăbite: sertare trase și golite doar pe jumătate, documente împrăștiate pe podea, grătarul căminului plin de hîrtie arsă, coșul de hîrtii trîntit pe-o parte. Apoi am recunoscut și alte lucruri tipice pentru Larry: teancuri de reviste ferfenițite, pline de hîrtiuțe în chip de semne de carte; un afiș vechi înfățișîndu-l pe cel mai benign Iosif Stalin cu putință, tăind trandafiri în grădină. Larry îi desenase o coroană imperială pe cap și-i mîzgălise pe piept cuvintele „Noi nu închidem niciodată". Mesaje mîzgălite pe bucățele dreptunghiulare de hîrtie cu bandă adezivă, prinse de o gravură reprezentînd Catedrala Notre Dame, care fusese atîrnată deasupra grătarului. Mîna mea înmănușată a luat vreo două din ele și le-a dus lîngă fereastră, dar n-am putut să le citesc; am văzut doar că primul fusese scris de Emma și cel de-al doilea de Larry. Le-am scos și pe celelalte și le-am așezat în ordine unul peste altul înainte de a le da drumul în buzunar.

M-am întors în dreptul ușii și am adunat de pe podea cîteva scrisori. Miss Sally Anderson, am citit de-a curmezișul, Free Prometheus Ltd, Cambridge Street nr. 9A

Ștampila poștei nu era de la Macclesfield, ci de la Zürich. Terry Altman, Esq., am citit mai departe, Free Prometheus Ltd — Terry Altman fusese unul din numele de lucru ale lui Larry, iar Prometheus fusese un tip care, din pricina vicleniilor lui, se trezise înlănțuit de un munte din Caucaz, pînă în ziua în care Larry și Emma îl eliberaseră. Pamflete, broșuri oribile, calitate rusească. Imprimate de la Serviciul de Ascultare al BBC din Caversham cu destinația Rusia de Sud (Vest). Pentru Director, Free Prometheus Ltd. Pentru Sally, Free Prometheus Ltd. Extrase de cont. Un dosar plin de scrisori adresate Emmei și scrise de Larry, pentru care o scrisoare putea fi orice, de la un suport pentru paharul de bere, pînă la un șervețel de hîrtie sau la pagina de titlu a unei lucrări radicale, publicate de un anarhist din Islington care nu circulă decît noaptea, de frica creditorilor. Adresate Iubitei, sau Iubitei Emm și continuînd cu „O, Doamne, am uitat să-ți spun". Un buletin săptămînal titra „Manipularea mijloacelor de informare" și subtitra „Cum face presa occidentală jocul Moscovei". Fii calm, mi-am spus, aruncînd totul înapoi pe podea. Metodă, Cranmer. Ești un jucător de cîmp, veteran din nenumărate penetrări organizate de birou, unele din ele avîndu-l chiar pe Larry drept om din interior. Intră-n ritm. Ia-le pe rînd. Un pamflet alb și roșu, scris în rusește, avea titlul „Genocid în Caucaz" tipărit cu majuscule aprinse, școala sovietică Agitprop, anii '50, doar că era datat februarie 1993 și se referea la „Holocaustul din octombrie trecut". L-am deschis la întîmplare și în fața ochilor mi-au apărut cadavrele înjunghiate și umflate ale unor copii. *Caucasian Review*, II, München '56, vezi paginile 134-156. *Caucasian Review*, V, München '56, vezi paginile 41-46. Pasaje suplimentare. Însemnări furioase pe marginea foii, de necitit în lumina aceea slabă.

Înăuntru exista o ușă în privința căreia geografia dicta că trebuia să conducă în acea parte a casei care dădea spre strada laterală. Am apăsat pe clanță. Nu s-a întîmplat nimic. Am împins mai tare și ușa a cedat, scîrțîind pe linoleum. În nări mi-a venit un miros amestecat de unt rînced, praf și săpun Lifebouy. Mă aflam în oficiu. Prin fereastra de deasupra chiuvetei, lumina de pe stradă pătrundea cu ceva mai multă putere, îndreptîndu-se spre dalele podelei.

Cîteva farfurii stăteau înșirate cuminți pe uscătorul de vase. Se uscaseră atît de îndelung, încît acum erau iar murdare. Pe rafturi, o selecție din mofturile lui Larry: sardine, ciper de la un băcan faimos de pe Jermyn Street, marmeladă de la Oxford și ceai Fortnum's. În frigider, iaurt rînced și lapte acrit. Lîngă frigider, o ușă de lemn bătută în cuie de sus pînă jos și un zăvor cu lanț de siguranță. Era ușa laterală pe care o inspectasem de pe trotuar. În timp ce mă-ntorceam în salon, mi-am privit ceasul. Eternitatea durase pînă acum trei minute.

Scara, cufundată într-un întuneric de smoală, era șubredă și cu treptele goale. Am numărat paisprezece, pornind de la parter. Am ajuns pe palier, am bîjbîit, am simțit o ușă, apoi o clanță. Am apăsat și am intrat în încăpere. Mă aflam într-o toaletă. Am ieșit, am închis ușa în urma mea și, cu spatele lipit de ea, am bîjbîit din nou pînă cînd am găsit o altă ușă pe care am deschis-o și am intrat în camera Emmei, inundată de lumină, deoarece lampa cu halogen de pe stradă își trimitea razele drept în fereastră, prin perdelele rărite, ca și cum acestea nici n-ar fi existat. I-am dat totul, mi-am zis, privind atent podeaua goală și lavaboul crăpat, florile uscate dintr-un borcan de pămînt, veioza ieftină, tapetul cafeniu, cu floricele, care se decojea din loc în loc; și n-a vrut nimic din ce i-am dat. Uite pentru ce am salvat-o. Asta preferă ea.

Jos, pe podea, o saltea japoneză era pregătită exact așa cum îi plăcea ei să pregătească patul atunci cînd voia să facem dragoste: lîngă foc, cu multe, multe perne și o plapumă albă de puf. Peste plapumă, cămășuța de noapte austeră de la Marks & Spencer, pe care o adusese cînd venise la mine cu mînecile lungi și întinse pentru îmbrățișare. Am văzut-o goală, întinsă pe burtă, cu bărbia sprijinită în pumni, întorcîndu-se să mă privească în clipa în care mă auzea intrînd. Lumina focului de bușteni desenînd umbre pe trupul ei. Și părul care-i curgea pe umeri aidoma unor flăcări negre.

Două cărți: una pe partea lui, cealaltă pe partea ei. Pentru Larry, un volum de prin anii douăzeci, îmbrăcat în roșu și scris de un oarecare W. E. D. Allen care-i dăduse titlul neverosimil de *Bêled-es-Siba*. L-am deschis la întîmplare și am căzut pe un omagiu în memoria poetului Aubrey

Herbert și pe cuvintele subliniate: *îi lipsea grosolănia geniului*. Mi-am amintit vag că Herbet se luptase să salveze Albania de autodenumiții Eliberatori ai Balcanilor și că era unul din eroii lui Larry. Pentru Emma, *Caucaz*, de Fitzroy Maclean, carte cu subtitlul *Sfîrșitul întregului pămînt*.

Un afiș în sepia. De data asta nu cel cu Iosif Stalin, dar nici cu vreun personaj cunoscut mie. Era un profet modern bărbos, cu maxilare puternice și o privire întunecată, înveșmîntat în ceea ce mi s-a părut a fi portul tradițional al munteanului din Caucaz: căciulă de blană, haină de piele cu buzunare speciale pentru muniție. Apropiindu-mă, am descifrat numele Bashir Haji scris în chirilice în colțul de jos al afișului, precum și, cu mare greutate, cuvintele „Prietenului meu Mișa, marele războinic". Era un trofeu straniu pentru un cuib de îndrăgostiți. L-am scos din piuneze și l-am întins pe pat, alături de cămașa de noapte a Emmei. Haine, mi-am zis, au nevoie de mai multe haine. Nimeni nu pleacă-n grabă luîndu-și toate hainele. O draperie atîrna peste o firidă de lîngă cămin, amintindu-mi de draperia de camuflaj a unchiului Bob, atîrnată în dreptul alcovului meu din văgăuna popească. Am tras-o la o parte și am făcut iute un pas înapoi.

Sînt călare pe Priddy și mă lupt corp la corp cu el. L-am prins de reverele pardesiului austriac, despre care el zice că-i din blană de sobol. E o chestie lungă-n poale, verde-olive și cu falduri, cu un tușeu mătăsos. Pentru mine, moliciunea lui e jignitoare. În timp ce-l trag spre mine, aud un pîrîit și izbucnesc în rîs. În timp ce ne lovim, în mintea mea îi văd pardesiul desfăcîndu-se în fîșii. În timp ce-i tîrîi de picioare corpul plin de noroi de sus pînă jos, îi văd zdrențele în lumina lunii, tîrîndu-se în urma lui, asemenea giulgiului unui cerșetor.

Și-l văd acum, atîrnat pe un umeraș de sîrmă, cu bonul de la curățătorie prins încă de căptușeală. I-am verificat nasturii. Sînt toți la locul lor. Oare i-am smuls nasturii atunci cînd ne-am bătut? Nu-mi aduc aminte s-o fi făcut. Și ruptura, unde era ruptura? Auzisem foarte clar sfîșierea materialului. Dar n-am putut să găsesc nici o despicătură, nici o reparație, nici la căptușeală, nici la tiv, nici în jurul butonierelor. Nici chiar în jurul reverelor de care-l apucasem.

M-am uitat atent la cordon. El îl purta de obicei înnodat. Pardesiul avea o catarama foarte bună, în cazul în care ai fi vrut să-l porți cu cordon, dar catarama nu era de-ajuns de bună pentru Larry. Nu, el trebuia să-și înnoade cordonul precum un gigolo și tocmai de-aia îmi făcuse atîta plăcere să-mi văd mîinile înmănușate încleștîndu-se pe cordon, în timp ce-i tîram corpul pe pămînt, cu capul izbindu-se de toți bolovanii, cu rînjetul aprinzîndu-se și stingîndu-se în lumina lunii.

E o altă haină, mi-am zis. Dar pe urmă m-am întrebat: cînd a avut Larry vreodată ceva în dublu exemplar, cu excepția femeilor?

Găsisem sub chiuveta de la bucătărie un sul de saci negri de plastic pentru gunoi. Am desfăcut unul din ei și l-am umplut cu tot ce era pe podea, fără să fac vreo discriminare între scrisorile personale și pliantele publicitare. Și-n timp ce mă ocupam de asta, am văzut din nou copiii înjunghiați și mi-am adus aminte de Diana și de nota lui perfectă. Ce era oare perfect în țipetele unor copii muribunzi? În patru labe în fața căminului, am rîcîit hîrtia arsă de pe grătar și, cu o grijă imensă, am pus-o într-un alt sac. Un al treilea și un al patrulea sac s-au umplut cu dosarele și hîrtiile împrăștiate în jurul biroului. Am îndesat acolo o agendă Esso și un registru contabil pîrlit ușor, pe care cineva încercase în zadar să-l ardă, precum și o agendă de adrese din anii patruzeci pe care n-am asociat-o nici cu Larry, nici cu Emma, și care părea să fie un copil de pripas prin viețile lor, pînă cînd am descoperit că era rusească. Am scos panglica din mașina de scris și cordonul din priză și am așezat mașina pe măsuța din bucătărie, în drum spre ușa laterală. Asta doar pentru aparențe, căci îi spusesem lui Phoebe că trebuia să iau mașina de scris a lui Sally. Am pus panglica în cel de-al treilea sac.

M-am întors în salon cu ideea să scot din priză și robotul telefonului, dar, după ce m-am gîndit mai bine, l-am ridicat de la locul lui și, la lumina felinarului, am recunoscut butonul de repetare a apelului, așa că am ridicat receptorul telefonului și am apăsat pe buton. Un țîrîit la celălalt capăt al firului. Apoi am auzit o voce caldă, străină și cu darul vorbirii, exact ca cea a domnului Dass:

„Mulțumesc că ați sunat la birourile Hardwear Carpets International. Dacă doriți să lăsați un mesaj sau să faceți o comandă, vă rugăm ca după semnalul sonor..." Am ascultat tot mesajul de două ori, apoi am scos aparatul din priză și l-am pus pe masa din bucătărie, lîngă mașina de scris. Ochii mi-au căzut apoi pe un set de chei de automobil agățate într-un cui. Toyota. Mi le-am vîrît în buzunar, simțindu-mă recunoscător pentru că nu mai aveam nevoie să țopăi peste firele și cablurile de pe o stradă laterală întunecată, sîmbătă noaptea tîrziu. Am alergat la etaj. N-aveam nici un motiv puternic pentru această grabă excesivă, dar poate că, dacă nu aș fi alergat, nu aș fi găsit curajul să merg liniștit.

M-am oprit lîngă fereastra dormitorului. Cambridge Street era pustie. Așteptînd să mi se limpezească creierul, am rătăcit cu privirea dincolo de întinderea de iarbă, spre rîndurile de șine de tren. Noaptea era și mai întunecată. Bristolul se dusese la culcare. Iat-o pe Emma, așteptîndu-l să se întoarcă, mi-am zis. Goală, așa cum mă aștepta pe mine, atunci cînd hotăra că aveam să facem dragoste. Stăteam în picioare pe salteaua japoneză. Pernele erau adunate într-o singură parte, pentru un singur cap. La ce se gîndea oare, întinsă de una singură printre perne? *El a plecat primul, ea mai pe urmă*, așa a zis Phoebe. Și a stat aici întinsă, singură, înainte de plecare. M-am aplecat să iau de jos afișul cu munteanul acela din Caucaz. Imaginară sau adevărată, mireasma trupului ei s-a ridicat spre mine din așternuturi. Am împăturit afișul pînă cînd dimensiunile lui mi-au permis să-l vîr în buzunar. Am scos pardesiul cel verde al lui Larry de pe umeraș și mi l-am aruncat pe braț. M-am întors încet la parter și am intrat în bucătărie. Încet. Am descuiat încuietoarea din ușa laterală, am ridicat zăvorul și am fixat tija în așa fel încît să împiedic ușa să se închidă. Încet. Pentru mine, era foarte important să nu fac nimic în grabă.

Am lăsat ușa întredeschisă și am traversat trotuarul pînă la mașină, am tras de pe ea folia de plastic și am văzut cizmele din piele de capră ale lui Larry pe bancheta din spate. Am hotărît să nu dramatizez. Erau cizmele lui Larry și Larry era în viață. Ce era așa de nemaipomenit cu cizmele astea, făcute de comandă de Lobb din St. James și

plătite în gemetele de durere ale Ultimului Etaj, numai fiindcă Larry hotărîse că venise vremea să pună la încercare dragostea noastră față de el?

Am observat noroiul uscat de pe ele, așa cum observi noroiul de pe orice obiecte: dă-le o perie mai tîrziu. Ura din mine ardea din nou cu vîlvătaie. Aș fi vrut să pot cere rejucarea meciului, să mă-ntorc la Priddy și de data asta să-l termin definitiv.

Am intrat în bucătărie, am luat mașina de scris și robotul și m-am întors la mașină, chinuit de îndoială: o să pornească sau nu? Mi-am făcut cîteva calcule fanteziste în legătură cu timpul de care aș avea nevoie ca să împing mașina spre vîrful dealului, pentru ca pe urmă să o duc spre gară, și, dacă tot nu ar fi pornit, să-mi transfer noile obiecte personale într-un taxi.

Curajul aproape că mi se epuizase cînd m-am întors în casă ca să iau și restul încărcăturii: pardesiul de sobol al lui Larry, de care se părea că aveam nevoie drept dovadă clară a faptului că el era în viață, și cei patru saci de plastic pe care i-am stivuit în jurul mașinii de scris, cu excepția celui în care se afla hîrtia arsă din cămin; grija pentru fragilitatea conținutului m-a făcut să-l așez pe scaunul din față. Iar acum, tot ce-mi doream mai mult pe lume era să mă urc în mașină și să ajung împreună cu comorile mele într-un loc cît mai sigur cu putință. Numai că eram îngrijorat din cauza lui Phoebe și a lui Wilf. Cît timp mă aflasem înăuntru, cei doi deveniseră niște personaje majore în imaginația mea. Le fusesem recunoscător pentru că mă acceptaseră, dar trebuia să mă asigur că făcusem tot ce era omenește posibil ca să-și păstreze buna părere despre mine, în special Phoebe, pentru că ea fusese cea care se îndoise în privința mea. Nu voiam ca oamenii aceia să cheme poliția. Voiam să se simtă în largul lor.

Așa că m-am întors în casă, am blocat din nou ușa laterală și am pus zăvorul; pe urmă am traversat salonul prin fața scaunului pentru pian al Emmei și, odată ieșit din casă, am răsucit de două ori cheia în broasca ușii de la intrare, pentru că așa o găsisem. Apoi am strigat spre fereastra de la etaj:

— Mulțumesc, Wilf. Misiunea a fost îndeplinită. Totu-i gata.

Nici un răspuns. Nu cred să-mi amintesc de alți douăzeci de metri mai lungi parcurși vreodată-n viața mea decît cei care despărțeau ușa de la intrarea casei cu numărul 9A de Toyota albastră de pe marginea străzii; abia făcusem jumătate din ei cînd mi-am dat seama că sînt urmărit. La început am crezut că în urma mea era Larry, sau Munslow, și asta pentru că urmăritorul era atît de tăcut, încît prezența lui mi-a fost semnalată nu de auz, ci de alte simțuri profesionale: privirea celuilalt ca o împunsătură din spate; reflectarea în aerul din fața ta a persoanei care e chiar în spate; conștiința unei prezențe, ori de cîte ori verifici o vitrină și nu vezi nimic în ea.

M-am oprit să deschid portiera. Mi-am rotit privirea în jur, dar tot n-am văzut nimic. M-am îndreptat de spate, m-am răsucit pe călcîie cu antebrațul gata să lovească și m-am trezit față-n față cu băiețașul negru de la barul chinezesc, care fusese prea serios ca să stea de vorbă cu mine.

— De ce nu ești în pat? l-am întrebat.

Clătină din cap.

— Nu ești obosit?

Clătină din nou din cap. Nici obosit, nici la culcare.

M-am urcat la volan și am răsucit cheia în contact, în timp ce puștiul nu mă scăpa din ochi. Motorul porni din prima. Puștiul îmi arătă degetele mari de la amîndouă mîinile, în semn că totul era bine, și, înainte să mă pot opri, am scos portofelul lui Colin Bairstow din străfundurile îmbibate de transpirație ale jachetei mele și i-am dat o bancnotă de zece lire. În timp ce mașina se îndepărta de locurile acelea, mă gratulam cu tot felul de epitete, căci, în imaginația mea, îl și auzeam pe inspectorul Bryant întrebînd cu glasul său cel mai dezmierdător ce crezuse oare gentlemanul acela alb și amabil, de vîrstă mijlocie, cu o Toyota albastră, că rezolvă atunci cînd ți-a dat hîrtia aia de zece, băiețaș?

În Mendips, pe partea dinspre Bristol, e o colină din vîrful căreia ai una dintre cele mai ample și mai frumoase priveliști din Anglia, o panoramă ce coboară brusc peste cîmpuri mici și sate încă autentice și trece printre două dealuri impresionante, îndreptîndu-se spre oraș. Era unul

din locurile unde o dusesem de nenumărate ori pe Emma în acele momente în care soarele merge la culcare și seara ne prinde în îmbrățișarea ei, atunci cînd sărim în mașină, dornici să plecăm oriunde, doar de dragul plimbării. Primăvara și vara, în locul ăsta e un du-te-vino extraordinar de perechi de îndrăgostiți. Pe terenurile din apropiere, tații joacă fotbal împreună cu puștii lor. Dar, spre sfîrșitul lui octombrie, între unu noaptea și șapte dimineața, poți fi sigur că nu te deranjează nimeni.

Mi-am proptit brațele de volan, mi-am sprijinit bărbia de brațe și mi-am lăsat privirea să rătăcească în noaptea schimbătoare. Stelele și luna atîrnau deasupra mea. Mașina se umpluse de miros de rouă și de focuri în aer liber.

La lumina slabă din mașină, am citit schimbul de mesaje dintre cei doi amanți: pătrățele de hîrtie galbenă, înșirate unul după altul pe bordul mașinii, în ordinea în care le culesesem din casă.

Emma: Am așteptat telefonul tău azi la 5:30.

Cine e AM? l-am auzit pe Bryant întrebîndu-mă. *AM care apare peste tot în agenda lui Pettifer?*

Larry: Mă iubești?

Emma: A sunat CC. N-a spus de unde. Covoare tot nu aveam.

Larry: Unde e afurisita aia de Bovril, femeie?

(Larry detesta cafeaua, dar nu se putea lipsi de ea. Bovril era drogul lui.)

Larry: NU sînt obsedat de tine. Atîta că nu pot să mi te scot din capul ăsta tîmpit. De ce nu vrei să faci dragoste cu mine?

Emma: A sunat AM. Au sosit covoarele. Toate prezente, conform promisiunii. Pentru că nu mă mai joc. Așteaptă pînă joi.

Larry: Nu pot.

Orele s-au scurs aidoma tuturor orelor inutile pe care le-am pierdut așteptînd sosirea și plecarea spionilor — în mașini, la colțuri de stradă, în gări și localuri de mîna a

paişpea. Aveam două paturi în două hoteluri şi nu puteam să dorm în nici unul din ele. Eram proprietarul unui Sunbeam confortabil, tapiţat cu piele şi cu o instalaţie de încălzire absolut nouă, numai că eram obligat să îngheţ de frig într-o Toyota lovită şi pocnită pe toate părţile. Mi-am înfăşurat umerii în blana de sobol a lui Larry şi am încercat de mai multe ori să adorm, dar în zadar. Pe la şapte, tocam mărunt cu picioarele pietrişul de pe drum, neliniştit din cauza ceţii. Sînt blocat! N-am să mai cobor niciodată de pe colina asta! Pe la opt şi jumătate şi pe o vizibilitate perfectă, am ajuns la intrarea unei parcări acoperite de lîngă un nou centru comercial, doar ca să aflu că duminica nu se deschidea înainte de nouă. Am mers mai departe şi m-am oprit la un cimitir unde, timp de o jumătate de oră, am studiat cu mintea perfect goală toate pietrele de pe morminte, după care m-am întors la centrul comercial, unde m-am îmbarcat pentru următoarea etapă a odiseei mele de spion. Am lăsat maşina în parcare, mi-am cumpărat cremă de ras şi lame, aşa de ochii lumii, am luat un taxi spre Clifton, mi-am cules Sunbeamul de la Eden şi am revenit la centrul comercial. Am parcat Sunbeamul cît mai aproape de Toyota, am scos un cărucior al magazinului din şirul aflat la îndemînă, l-am lipit de Toyota şi l-am umplut cu cei patru saci de plastic, cizmele din piele de capră, maşina de scris şi pardesiul verde, iar apoi am transferat toată tărăşenia în Sunbeam.

Toate astea fără cea mai mică urmă de circumspecţie în minte, deoarece, cînd Dumnezeu inventase supermarketul, aveam noi obiceiul să zicem la Birou, el ne-a făcut nouă, spionilor, un cadou la care pînă atunci nu îndrăzniserăm decît să visăm: un loc unde orice nebun poate să transfere orice dintr-o maşină în alta fără ca vreun alt nebun să bage ceva de seamă.

Pe urmă, deoarece nu ţineam deloc să atrag atenţia asupra domnişoarei Sally Anderson de pe Cambridge Street — nici asupra lui Free Prometheus Ltd. sau a lui Terry Altman Esq. — am dus Toyota într-un cartier industrial dezgustător, dincolo de zona de centură a oraşului, am tras husa de plastic peste ea şi i-am spus un adio plin de răceală.

Apoi am revenit în parcarea centrului comercial și, cu ajutorul Sunbeamului, înapoi la Hotelul Eden, unde am lăsat mașina, am plătit nota printr-o carte de credit pe numele Cranmer și am luat un taxi pînă la Motelul Starcrest, unde am achitat cea-de-a doua notă cu o carte de credit pe numele Bairstow.

De acolo, iar la Eden ca să-mi iau mașina, și apoi spre Honeybrook ca să dorm și poate, cu puțin noroc, să și visez.

Sau nu, cum ar fi spus Larry.

Pe marginea drumului din fața porții principale, doi bicicliști erau foarte ocupați să nu facă nimic. În hol, stătea stătea un bilet scris cu durere de doamna Benbow, care regreta că „din cauza inimii soțului meu și a întrebărilor de la poliție“ nu mă va mai îndatora pe viitor. Restul corespondenței nu era nici el mai vesel: două cereri din partea Poliției din Bristol să-mi plătesc amenzile de parcare pe care le primisem; o scrisoare din partea biroului inspectorului fiscal care mă avertiza că, pe baza unor informații recente, propusese lansarea unei verificări complete a bunurilor mele, a venitului, a cheltuielilor și a încasărilor din ultimii doi ani. Și o factură din partea domnului Rose, cărăușul meu, care nu trimisese niciodată o factură decît dacă fusese amenințat de perceptori. Doar prietenul meu, funcționarul însărcinat cu accizele, părea să fi scăpat de înrolare:

Dragă Tim,

Îți propun una din vizitele mele surpriză pentru miercurea viitoare pe la prînz. Avem vreo șansă să-mbucăm ceva?

Toate cele bune,

David

David Beringer, un „fost“ al Biroului.

Mai rămăsese un singur plic. Maro. De proastă calitate. Scris la o mașină portabilă. Ștampila poștei din Helsinki. Bine sigilat. Sau, așa cum bănuiam, bine resigilat. Înăuntru, o singură coală de hîrtie, împăturită. Scris de mînă cu

cerneală. Masculin. Plin de pete. Începea cu Moscova și era datată cu șase zile în urmă.

Timothy, prietene,

Mi-au aruncat, pe nedrept, tot iadul pe umeri. Sînt prizonier în propria mea casă, dezonorat pentru nimic. Dacă ai vreun motiv să vii la Moscova, sau dacă mai ești în legătură cu foștii tăi patroni, te rog să mă ajuți și să-i faci pe opresorii mei să asculte de glasul rațiunii. Poți să iei legătura cu Serghei, care să facă în așa fel încît să pună scrisoarea asta la poștă pentru mine? Telefonează-i numai în engleză la numărul pe care-l știi și menționează-i doar numele vechiului tău prieten și coleg de instrucție.

Peter

Nu-mi puteam lua ochii de la scrisoare. Peter pentru Volodia Zorin. Peter pentru conversațiile telefonice și aranjarea întîlnirilor din Shepherd Market. Peter pentru inițiative de prietenie ușor de negat. Peter, victima unui infern nedrept, arestat la domiciliu și așteptînd să fie împușcat în zori. Bine ai venit în clubul nostru.

Era duminică și, chiar fără să mai fiu obligat să gătesc pentru Larry, trebuia să mă ocup de o mare cantitate de aparențe. Ora unsprezece m-a găsit îngenuncheat pe perna brodată a unchiului Bob, îmbrăcat în costum și mormăind notele unui imn religios pe care îl detest din toată inima. Domnul Guppy care se ocupa de colectă, bietul om, nici măcar nu a reușit să-și ridice ochii spre mine cînd mi-a întins cutia. După biserică, a venit rîndul domnișoarelor Bethel din Dower House să ne ofere cîte un pahar de sherry prost și să ne alarmeze cu ultimele zvonuri despre noua derivație a șoselei. Numai că azi interesul pentru zvonuri nu era prea mare, așa că n-am vorbit despre nimic, iar ele îmi aruncau din cînd în cînd priviri piezișe, atunci cînd credeau că nu le observ. Numai că, în momentul în care m-am strecurat în văgăuna mea la adăpostul întunericului, cu prada încărcată în roaba lui Tom Lanxton, am început să mă simt mai puțin ca

stăpînul propriei mele case și mai mult ca un hoț care intră acolo fără să aibă dreptul.

Stăteam în picioare lîngă vechea draperie de camuflaj pe care o bătusem în ținte la intrarea în alcov. Chiar și în seara asta, intimitatea Emmei îmi era la fel de dragă cum îi fusese și ei. A o spiona însemna să păcătuiesc împotriva convingerilor pe care nu le băgasem niciodată în seamă pînă să o întîlnesc pe ea. Dacă primea un telefon și eu eram cel care ridica receptorul, i-l dădeam fără alte comentarii sau întrebări. O scrisoare putea să stea „intactă“ pe măsuța din hol pînă cînd ea hotăra să o observe. Nu înțelegeam oricum nimic din ștampila poștei, calitatea hîrtiei și scrisul de pe plic. Dacă însă ispita devenea de neîndurat — dacă recunoscusem scrisul lui Larry sau dacă un alt stilou masculin începea să-mi fie prea familiar — atunci alergam vesel pe scări, fluturînd plicul cu mîna și strigînd „Scrisoare pentru Emma! Scrisoare pentru Emma! Emma, o scrisoare pentru tine!“, iar apoi, cu un sentiment de ușurare pioasă, strecuram plicul pe sub ușa dormitorului ei și la revedere.

Pînă acum.

Pînă cînd, într-un adevărat revers al triumfului, am dat draperia într-o parte și m-am uitat scrutător la cele opt cutii pe care le umplusem cu conținutul biroului ei în duminica în care mă părăsise; și la dosarul anonim, galben-deschis, căruia Merriman îi zisese „dosărel“ și care stătea peste ele.

L-am deschis iute, cu graba cu care îmi închipuisem mereu că aș înghiți otravă. Cinci coli A4 fără antet, toate alcătuite de subalternii lui. Fără să-mi acord vreun răgaz, nici măcar ca să mă așez pe-un scaun, am citit totul dintr-o singură răsuflare, pe urmă încă o dată, mult mai potolit, așteptînd semnul divin care să mă însface de beregată și să-mi strige: „Cranmer, Cranmer, cum de-ai putut să fii atît de orb?“

Nu a venit nici unul.

Căci, în loc de cine știe ce soluție ieftină și școlărească la misterul Emmei, am găsit doar confirmarea dureroasă a ceea ce presupusesem sau aflasem deja: iubiți trecători,

implicări și evadări repetate, căutarea absolutului într-o lume de cîrpăceli și falsitate. I-am recunoscut disponibilitatea de a fi lipsită de principii atunci cînd urmărea un principiu și ușurința cu care se scutura de toate responsabilitățile atunci cînd ele intrau în conflict cu ceea ce ea percepea a fi țelul propriei vieți. Obîrșia ei, deși nu atît de sumbră pe cît vrusese să mă facă să cred, se afla într-o zodie cu adevărat rea. Crescută de mama ei în așa fel încît să creadă că era copilul născut din dragoste al unui mare muzician, își vizitase orașul natal din Sardinia, unde descoperise că omul fusese un simplu zidar. Așadar, talentul muzical îl moștenise de la mamă. Emma o urîse pe femeia aceea și, pe măsură ce citeam dosarul, același sentiment mă cuprindea și pe mine.

Am pus dosarul la o parte cu o mișcare blîndă și am găsit puțin timp să mă-ntreb ce-și închipuise Merriman că realizează cînd mi-l vîrîse pe gît. Tot ce reușise să facă fusese să reaprindă neliniștea pe care o simțisem pentru ea, precum și hotărîrea mea de a o salva de consecințele oricărei nebunii în care o tîrîse Larry.

Am pus mîna pe prima cutie, am răsturnat-o, am pus mîna pe a doua și așa mai departe, pînă cînd le-am golit pe toate opt. Cei patru saci din Cambridge Street, cu bagajele legate cu panglici, se zgîiau la mine, asemenea unor inchizitori mascați. Le-am sfîșiat și le-am răsturnat conținutul pe podea. Cu excepția sacului plin cu hîrtie arsă. Am scos funinginea aceea ușor de tot, cu vîrful degetelor, și tot cu ele am pus bucățelele necesare în grămăjoare separate. În patru labe în fața rămășițelor dispariției netrecute în scenariu a Emmei, m-am lansat într-o misiune specială, aceea de a intra în lumea secretă a amantei mele și a iubitului ei.

CAPITOLUL ZECE

Citeam așa cum nu mai citisem niciodată în viața mea. Mîinile mele găseau și mintea mea tălmăcea tot ceea ce ochii mei ratau. Netezeam bucăți de hîrtie, le reconstruiam pe altele rupte cu nepăsare, le așezam în teancuri și mi le băgam în memorie în același timp. Făceam în cîteva ore ceea ce altă dată mi-ar fi luat cîteva săptămîni, căci, dacă nu mă-nșelam, cîteva ore erau tot ce mai aveam la dispoziție. Și, dacă era să găsesc o logică oarbă pentru frenezia care mă cuprinsese, atunci trebuia să adaug lîngă ea și licărirea unui sentiment de ușurare nebună. Uite explicația! Aici se afla totul, singura problemă era descifrarea! Aici, în hîrtiile astea — și nu în cine știe ce colț paranoic al fanteziei superactive a lui Cranmer — erau îngropate răspunsurile la toate întrebările care mă hărțuiesc noapte și zi, de săptămîni întregi: eram oare prins în cursă, tras pe sfoară, ținta unei conspirații diavolești? Ori sînt doar un nebun, produs al dragostei și al propriilor închipuiri de andropauzat?

Cît de mult mă aflam în urma lui Larry și a Emmei sau înaintea lor, era un lucru pe care nu-l puteam măsura. Știam, știam pe jumătate. Pe urmă însă nu mai știam nimic. Poate că le ghicisem acțiunile, dar fusesem indus în eroare de scopul lor. Sau le-am știut scopul, dar am refuzat să le încurajez motivul; era prea nebunesc, prea îndepărtat, prea străin de noi, prea absurd de obscur ca să poată fi crezut. Sau mă voi descoperi brusc, stînd din nou pe scaunul meu și, împotriva oricărei evidențe, rînjind extaziat spre plafon: nu eu eram ținta, nu eu eram obiectul

înșelăciunii lor, urmăreau ceva mult mai important decît persoana mea. Cranmer era doar un martor nu-tocmai-nevinovat. Pagini întregi cu cifre, scrisori de afaceri, scrisori din partea băncilor și cópii ale scrisorilor trimise băncilor. Publicații ale numitei Asociații pentru Supraviețuirea Popoarelor Tribale; literatură de la München; o broșură intitulată „Dumnezeu ca detaliu“, scrisă de cineva pe nume P. Wook din Islington. Agenda Esso, un calendar subliniat, agenda rusească, mîzgălelile scrîntite ale lui Larry. Facturi de telefon, electricitate, apă, chirie, alimente și pentru whiskyul lui Larry. Facturi păstrate corect, plătite corect și pentru care se primiseră chitanțele de rigoare. Facturi de-ale Emmei sosite pe diferite nume — S. Anderson, T. Altman sau Free Prometheus Ltd, Cambridge Street. Caietul de exerciții al unui copil, dar copilul era Emma; printre mai multe dosare, el a ieșit la iveală cînd m-am apucat să sortez dosarele respective. Am deschis caietul, dar l-am închis apoi dintr-o autocenzură spontană, înainte de a-l redeschide cu mai multă prudență. Printre însemnări menajere și notițe muzicale, m-am împiedicat de mesaje întîmplătoare, adresate fostului ei iubit, Cranmer:

Tim, încerc să înțeleg ce s-a întîmplat cu noi, astfel încît să-ți pot explica și ție, dar mă-ntreb, totuși, de ce ar trebui să-ți explic ceva? Și-n clipa următoare mă gîndesc că, oricum, am să-ți spun totul în mod absolut direct, asta m-am hotărît să fac...

Numai că această hotărîre impecabilă nu fusese însoțită de o punere în practică pe măsură, deoarece semnalul se termina brusc. Baterii uzate în transmițător? Poliția secretă dînd năvală pe ușă? Am sărit peste vreo două pagini.

Emma către Emma: *Tot ce s-a întîmplat pînă acum în viața mea m-a pregătit pentru clipa asta... Fiecare amant sau pas greșit, părțile mele rele și părțile bune, toate părțile mărșăluiesc în aceeași direcție, atîta vreme cît merg alături de Larry... Cînd Larry spune că nu crede în cuvinte, nici eu nu cred în ele. Larry este acțiune. Acțiunea înseamnă caracter. În muzică, în dragoste, în viață...*

Numai că Emma către Emma avea doar aerul unei parodii după Larry.

Emma către Tim: *...ceea ce ai lăsat în mine a fost o prăpastie uriașă în care mi-am păstrat dragostea pentru tine, pînă cînd mi-am dat seama că nu erai prezent. N-are importanță cît anume din tine am ghicit singură sau mi-ai spus tu sau Larry, important e doar faptul că Larry nu a trădat niciodată în felul în care crezi tu și niciodată în felul în care tu...*

Păi, da, sigur, mi-am zis: nici n-a făcut-o, nu? Vreau să spun, să-i fure celui mai bun prieten iubita nu înseamnă trădare; nici furtul a treizeci și șapte de milioane de lire și nici faptul că a făcut din tine complicea lui. Asta-i altruism. Asta-i noblețe sufletească. Asta e sacrificiu!

Abia după șase pagini de autoanaliză inspirată de Larry, își adună forțele ca să mi se adreseze din nou, de data asta pe un ton condescendent:

Vezi tu, Tim, Larry este viața care continuă. El nu mă va dezamăgi niciodată. El a făcut ca viața să fie din nou adevărată și simplul fapt de a fi împreună cu el înseamnă a călători și a participa, pentru că acolo unde Tim evită, Larry se angajează. Și acolo unde Tim...

Semnalul dispare din nou. Acolo unde Tim *ce*? Ce mai rămăsese de distrus în mine pe care ea să nu-l fi distrus deja? Și, dacă Larry era viața care continua, Tim ce rol mai avea în Evanghelia după Larry, transmisă nouă de discipolul Emma? Bănuiesc că viața care se întrerupe. Mai cunoscută sub numele de moarte. Iar moartea, atunci cînd a descoperit că locuia împreună cu ea, a devenit puțin cam molipsitoare, probabil — de-aia și-a adunat curajul să o ia la sănătoasa în dimineața aia de duminică, pe cînd eu eram la biserică.

Dar eu nu sînt vinovat, mi-am zis. *Eu sînt cel înșelat, nu cel care înșală.*

— Fă din mine o singură persoană, Tim, m-a implorat ea în prima noastră noapte la Honeybrook. Am fost prea multă vreme prea multe persoane, Tim. Tim, fii mănăstirea mea cu un singur om, Armata mea a Salvării. Să nu mă dezamăgești.

Larry n-o să te dezamăgească niciodată, neroado? Ba da, Larry are să te arunce în groapa cea mai adîncă pe care ai văzut-o vreodată! Asta face Larry! Și să nu-mi ții

mie predici despre dragostea ta pentru el! Larry, întruchiparea *vieții*? Sentimentele tale sacre? De cîte ori poți fi cinstit cu propriile sentimente și să-ți mai și rămînă sentimente față de care să fii cinstit? De cîte ori poți să te încredințezi cerului dulce și albastru și eternității, doar ca să te întorci acasă pe furiș, la ore mici, cu rochia sfîșiată și doi dinți lipsă?

Și totuși, protectorul din mine era în stare de alertă maximă, chiar atunci cînd legăturile născute din sentimentul de vinovăție și de ignoranță se rupeau. Fiecare pagină, fiecare cuvînt citit, îmi injectaseră o doză proaspătă de nevoie presantă, îmboldindu-mă în dorința mea de a o elibera de ultima, de cea mai mare nebunie a ei.

Emma artistă. Emma — amantă a unui neisprăvit freudian. Emma — ecoul veșnicul strigăt de protest al lui Larry împotriva lumii în care nu se putea încadra, dar pe care nici n-o putea distruge. *Pentru noi*, a scris ea. Un far ar fi cea mai generoasă descriere. Se ridică mîndru, chiar în mijlocul paginii. Are patru pereți zvelți și ascuțiți, cu ferestrele nu departe, ca fantele pentru aruncat săgeți din văgăuna mea. Vîrful e conic, ca al unui coif, și ca orice alt vîrf de formă conică. La parter a desenat o vacă care parcă e vie, la primul etaj Larry și Emma mănîncă ceva din niște farfurii, la al doilea etaj se îmbrățișează. Iar la ultimul etaj, goi precum în Paradis, cei doi stau de strajă la ferestre opuse.

Dar pentru cînd? Pentru ce? Acum Cranmer, salvatorul ei, se cațără după ea, strigînd *stop!*, *așteaptă!* și *întoarce-te!*

O dizertație indignată a lui Larry, destinată Emmei, despre originea cuvîntului „inguș“, care se dovedește a fi o noțiune rusească, impusă de cotropitor. Se pare că „inguș“ este pur și simplu cuvîntul inguș pentru „popor“, tot așa cum „cecen“ e cuvîntul cecen pentru „popor“ (vezi folosirea cuvîntului „bantu“ de către colonialiștii buri ca să desemneze popoarele negre din Africa). Cuvîntul inguș pentru locuitorii Ingușetiei este, evident, *galgai*. Larry

este înfuriat la culme din cauza lipsei de sensibilitate a rușilor și, bineînțeles, dorește ca Emma să-i împărtășească furia...

Citeam hîrtia arsă.

Din cînd în cînd trebuia să o aduc mai aproape de lumină. Din cînd în cînd eram obligat să folosesc lupa sau să completez singur cîte o frază ciuntită. Orice spion știe că hîrtia arde prost. Ceea ce e tipărit supraviețuiește numai dacă e alb pe negru. Dar Emma nu era spioană și, indiferent de măsurile de siguranță pe care își imagina că le luase, acestea nu erau în nici un caz cele recomandate de persoane precum Marjorie Pew. Citeam litere și numere. În ciuda flăcărilor, scrisul ei cursiv își păstrase claritatea.

25 X MKZ22..... 200 aprox...
500 X ML7........ 900
1 X MQ18.......... 50

În dreptul fiecărei înregistrări, un punct sau o cruce. În partea de jos a colii, cuvintele: *comandă confirmată de AM, 14 sept, ora 10,30 dim., telefon din partea lui.*

Atunci l-am auzit pe Jamie Pringle: *Larry nu le are cu matematica... cînd e vorba de cifre, e de departe mai isteață decît Larry.* Parcă o vedeam stînd la biroul din Cambridge Street, cu părul negru dat cuminte după urechi și strîns în chinga gulerului de la bluză; are de lucru cu aritmetica pentru care mintea ei de muzician avea atîta aplicație și îl așteaptă pe Larry să urce grăbit dealul dinspre gara de la Bristol Temple Meads, după încă o zi obositoare la Lubianka.

Total absolut, patru și jumătate aprox., stă scris în josul paginii următoare. Pînă și cifrelor le dă aspect de „cursive".

Patru și jumătate *ce*, afurisito? am întrebat, furios pe ea. Mii? Milioane? Vreo treizeci și șapte, acolo, la care se mai pot adăuga? Atunci de ce ți-a vîndut Larry bijuteriile în numele tău? De ce a trebuit să renunțe la gratificația primită din partea Biroului?

Am auzit din nou glasul Dianei și am simțit iar că iau foc: *o notă perfectă.*

Imaginea începea să prindă contur. Poate că se și formase, de altfel. Poate că acest *ce* era, de fapt, acolo și nu mai rămînea de deslușit decît *de ce.* Numai că dispoziția lui Cranmer era aceea a unui ofițer de birou. Și deducțiile, dacă ajungea să le facă, veneau după, nu înainte și nici în timpul cercetărilor.

Ascultam.

Și simțeam nevoia să rîd, să-i fac cu mîna, să-i răspund: „Emma! Eu sînt! Te iubesc. Într-adevăr, te iubesc! Te ador în mod incredibil, irațional, indiferent că sînt viața, moartea sau doar plicticosul Tim Cranmer!"

Dincolo de fantele mele din zid, lumea se ducea la dracu'. Turla capelei vîjîia, obloanele trosneau, burlanele se izbeau de zidurile de piatră, în huruitul asurzitor al tunetului. Jgheaburile dăduseră pe-afară și garguiele nu reușeau să scuipe apa care le îneca. Apoi ploaia s-a oprit și armistițiul neliniștit al nopții de țară s-a întors peste lume. Dar singurul meu gînd era „Emma, tu ești" și tot ce auzeam era glasul de pe robotul din Cambridge Street, un glas atît de frumos, încît îmi venea să-mi lipesc fața de mașinăria aia fără viață: un glas în același timp cald, răbdător și muzical, puțin leneș, poate, din cauza clipelor de mare intimitate petrecute împreună cu iubitul ei, doar cu puțin timp înainte de a face înregistrarea, glas care se adresează unor oameni care pot să nu vorbească cine știe ce engleză sau care nu au obiceiul să se converseze cu asemenea șmecherii occidentale prcum roboții telefonici.

„Aici Free Prometheus din Bristol; eu sînt Sally. Bună ziua și mulțumesc că ne-ați căutat. În clipa aceasta nu putem să vorbim cu dumneavoastră, pentru că nu sîntem aici. Dacă doriți să lăsați un mesaj, așteptați pînă cînd auziți semnalul sonor, după care începeți să vorbiți imediat. Sînteți gata... ?"

După Emma, același mesaj citit în rusește de Larry. Atunci cînd vorbea rusește, Larry intra într-o altă piele, pentru că limba rusă fusese dintotdeauna refugiul său din calea tiraniei. Acolo se ascunsese de tatăl care-i ținuse predici, de școala care pedalase pe conformistul din el și

de monitorii care-l biciuiseră ca să imprime mesajului mai multă forță.

După rusă, Larry se exprimă din nou într-o limbă pe care am plasat-o în Caucaz — în mod arbitrar, evident, deoarece nu pricepeam o iotă. Nu mă puteam înșela însă în privința aerului dramatic, a freamătului conspirativ pe care reușise să le strecoare într-un mesaj atît de mic și de oficial. L-am ascultat din nou în rusește. Pe urmă, iar în limba aceea nefamiliară. Atît de ofensiv, de eroic, de plin de importanța momentului. Oare ce anume îmi amintea? Cartea de lîngă patul lui din Cambridge Street? Amintiri despre eroul său, Aubrey Herbert, care luptase pentru salvarea Albaniei?

Mi-am amintit — asta era, The Canning!

Sîntem pe vremea studenției noastre la Oxford, e noapte, iar afară ninge. Stăm cu toții în camera unuia din colegii de la Trinity, sîntem vreo doisprezece, bem vin roșu fiert și e rîndul lui Larry să ne citească un eseu despre un subiect pretențios care-i aprinsese imaginația. The Canning este unul din grupurile de discuții introvertite de la Oxford, cu diferența că este mai vechi decît majoritatea celorlalte și că are o argintărie ca lumea. Larry îl alesese pe Byron și are de gînd să ne șocheze. Ceea ce și face, cu multă aplicație, insistînd asupra faptului că marile iubiri ale lui Byron fuseseră bărbații și nu femeile, stăruind asupra devoțiunii poetului pentru un băiat de cor, în perioada în care fusese la Cambridge, și pentru pajul său Loukas, cînd fusese în Grecia.

Dar, în timp ce-mi amintesc seara cu pricina, în urechi îmi răsună nu aplecarea previzibilă a lui Larry către performanțele sexuale ale lui Byron, cît zelul cu care vorbea despre Byron-salvatorul grecilor, cel care-și *trimisese banii personali* pentru ca astfel să-i ajute pe greci să-și pregătească nave de război, cel care *adunase și plătise soldați* pentru ca el însuși să poată conduce atacul de la Lepanto împotriva turcilor.

Iar ceea ce văd cu ochii minții este tot persoana lui Larry, așezată lîngă plita de gaz și cu paharul cu vin strîns la piept, un Byron al propriei imaginații; moțul de pe frunte, obrajii îmbujorați, ochii arzători, luminați de vin și de retorică. Să-și fi vîndut oare Byron iubitele bijuterii

vechi ca să finanțeze cauza pierdută? Să-și fi transformat gratificația în bani lichizi?

Ceea ce-mi mai amintesc este din nou persoana lui Larry, în timpul uneia din prelegerile lui de la Honeybrook, spunîndu-ne că Byron este o curiozitate caucaziană și asta pe baza faptului că scrisese o gramatică a limbii armene.

Am trecut la mesajele primite. Mă transformasem și eu într-un toxicoman suplimentar, care îmbrățișa visul și trăgea miresmele pe nări, scăldîndu-se în strălucirea aceea periculoasă.

— Sally?

Un glas străin gutural, bărbătesc, adînc și presant, care vorbea englezește.

— Aici e Issa. Conducătorul va face o vizită la Nazran, mîine. Va discuta în secret cu Consiliul. Spune-i, te rog, asta lui Mișa.

Clic.

Mișa, mi-am zis. Unul din numele conspirative date de Ceceev lui Larry. Nazran, capitala temporară a Ingușetiei, la hotarul din Caucazul de Nord.

Un glas diferit, bărbătesc și groaznic de obosit, vorbind o limbă rusă negutorală, într-un murmur moale:

— Mișa, am noutăți. Covoarele au ajuns pe munte. Băieții sînt fericiți. Salutări de la Conducător.

Clic.

Un bărbat vorbește o engleză vioaie, cu un ușor accent oriental: aceeași voce, asemănătoare cu cea a domnului Dass, pe care am auzit-o în Cambridge Street, atunci cînd am apăsat pe butonul de repetare a apelului.

— Bună, Sally, aici Hardwear care te sună din *mașină*, anunță el mîndru, ca și cum telefonul sau mașina erau achiziții de ultimă oră. Tocmai a sosit un mesaj de la furnizorii noștri, care spun fiți pregătiți pentru săptămîna viitoare. E momentul pentru ceva discuții despre bani, cred eu. Noroc.

Clic.

Și după ei, din nou glasul lui Ceceev, așa cum îl auzisem de nenumărate ori pe benzile cu interceptări telefonice. Vorbește englezește, dar, pe măsură ce-l ascult, îmi dau seama că vocea lui are politețea nefirească a unui om aflat în bătaia puștii.

— Bună dimineața, Sally, aici CC, trebuie neapărat să-i transmit un mesaj lui Mișa, te rog. Nu trebuie, în nici un caz, să plece în nord. Dacă și-a început călătoria, îl rog neapărat s-o întrerupă. Este un ordin al Conducătorului. Te rog, Sally.

Clic.

Din nou Ceceev, ceva mai calm, mai potolit:

— CC pentru Mișa. Mișa, te rog, fii cu băgare de seamă! Pădurea ne urmărește. Mă auzi, Mișa? Sîntem trădați. Pădurea a plecat spre nord și la Moscova se cunoaște totul. Mișa, nu te duce în nord. Nu fi nesăbuit! Lucrul cel mai important este să te pui la adăpost și să te lupți într-o altă zi. Vino la noi și vom avea grijă de tine. Sally, te rog să-i spui toate astea lui Mișa, cît mai urgent cu putință. Spune-i să facă uz de pregătirile pe care le-am convenit deja.

Clic. Sfîrșitul mesajului. Sfîrșitul tuturor mesajelor. Pădurea se îndreaptă obligatoriu spre nord, Codrul Birnam a venit la Dunsinane și Larry a primit sau n-a primit mesajul. Dar Emma, mă-ntreb eu? Ea ce-a primit?

Număram bani: facturi, scrisori, cotoare de cecuri. Citeam scrisori arse din partea băncilor.

„Stimată domnișoară Stoner — colțul din dreapta sus ars, adresa expeditorului incompletă, cu excepția literelor SBANK și a cuvintelor «... des Pays, Genève». Adresa domnișoarei Stoner — Cambridge Street nr. 9A, Bristol. «Observăm din... stei stări... are substan... lire... in... ur... ont curen... Dacă dvs... nici o... imedia... faceți o vizită... ați putea dori să... ferindu-le către... »“.

Partea stîngă și jumătatea inferioară a scrisorii — distruse, răspunsul domnișoarei Stoner — necunoscut. Numai că domnișoara Stoner nu mai este o necunoscută pentru mine. Și nici pentru Emma.

„Stimată domnișoară Roylott“

Chiar așa: domnișoara Roylott este partenera normală a domnișoarei Stoner. Este seara de Crăciun, înaintea marelui foc din salonul de la Honeybrook. Emma poartă colierul de *intaglio* și o fustă lungă și stă în fotoliul Queen Anne, în timp ce eu citesc cu voce tare din *The Speckled Band* a lui Conan Doyle, pasajul în care Sherlock Holmes o salvează pe frumoasa domnișoară Stoner de intențiile asasine ale doctorului Grimesby Roylott. Beat de fericire, mă prefac că citesc mai departe, cînd, de fapt, mă îndepărtez cu ingeniozitate de text:

— Și dacă-mi dați voie, doamnă, psalmodiez eu cu glasul meu cel mai holmesian, să vă mărturisesc umilul meu interes față de neprihănita dumneavoastră persoană, atunci vă rog să-mi mai permiteți să vă propun ca, peste cîteva clipe, să ne întoarcem la etaj și să punem la încercare acele dorințe și pofte pe care, dată fiind impetuozitatea sexului meu, abia dacă le mai pot ține în frîu...

Dar deja Emma îmi închide buzele cu vîrfurile degetelor pentru ca să mi le poată săruta în voie cu propriile ei buze...

„Dragă domnișoară Watson".

Cel care scrie se află la Edinburgh și se semnează „Exe...Portofoliul de Peste Mări". Iar Watson probabil că le ținea piept animalelor feroce din grădina zoologică particulară a doctorului Grimesby Roylott, bazîndu-se pe revolverul de serviciu tip Eley 2 din buzunar și nepretîndu-se la mascarada deghizării într-o femeie pe nume Sally, a cărei adresă este Cambridge Street, Bristol.

„Ne face plăcere să... unem... termen scurt... combi... înaltă liv... condi... retragă... ste mări".

Cred și eu că vă face plăcere, îmi spuneam. Cui nu i-ar face, dacă ar avea treizeci și șapte de milioane, să se joace cu ele?

„Stimată domnișoară Holmes".

Și tot așa, aceeași pomadă din sticla unsuroasă a bancherului.

Colecționam covoare.

Din Kilim, Hamadan, Balukistan, Azerbaidjan, Gebbeh, Bahtiar, Basmak și Dosemalt. Însemnări despre covoare,

convenții mîzgălite pe tot felul de bucăți de hîrtie despre covoare, mesaje telefonice, scrisori scrise la mașină pe coli cenușii și pătate, puse la poștă de bunul nostru prieten care călătorește la Stockholm: au sosit cele din Kilim? Sînt pe drum? Săptămîna trecută ați spus că săptămîna viitoare. Conducătorul nostru este tulburat, atîtea discuții îngrijorate despre covoare. Issa este și el tulburat pentru că Mahomed nu are covoare pe care să se așeze.

A sunat CC. Speră să fie aici luna viitoare. N-a spus de unde vine. Tot nici o veste despre covoare...

A sunat CC. CNS în extaz. Covoarele despachetate în clipa asta. Găsit depozit excelent la mare altitudine, totul intact. Pe cînd altele?

Covoare de la AM. Pentru Conducătorul Nostru Șef, sau, așa cum se spune pe scurt, CNS.

„Dragă Prometheus". Scrisoare arsă rău, hîrtie albă, mașină de scris electronică. „Sîntem... posi... să aran... ivrarea a 300 conform discuției, o... fi fericiți să luăm... următoarea etapă convenită pe chitanța pe care ne-ați... Semnătura, o hieroglifă zimțată, semănînd cu trei piramide desenate una lîngă alta, adresa expeditorului — The Hardwear Company, Căsuța Poștală număr ilizibil, ...sfield".

Petersfield?

Mansfield!

Alt *field* englezesc?

Era Macclesfield, aud eu în urechi glasul plin de vin de Porto al lui Jamie Pringle. *Pe vremuri, o regula pe una acolo.*

Iar sub semnătură, o notă internă de birou, Larry către Emma, cu mîzgăleala lui nerăbdătoare:

Emm! E vital! N-am putea să rezolvăm asta împreună cît îl așteptăm pe CC să se ouă? L.

Ies din scenă bijuteriile ei, mi-am zis. Iese și gratificația lui. Și într-un tîrziu apare și o dată prețioasă, mîzgălită de mîna fără astîmpăr a lui Larry: 18/7 - 18 iulie, cu cîteva zile înainte ca Larry să-și scoată banii lui de Iudă.

Și da, au rezolvat împreună — stă mărturie jumătatea de foaie nearsă, perfect păstrată, despre niște achiziții de covoare, cu literele sigure și cursive ale Emmei:

Kilim........................60.000

Dosemalt.................10.000

Hamadan....................1.500

Kolyai...............10 x 1.000

Și în josul paginii, tot cu scrisul ei:

Total plată către Macclesfield

pînă acum............£ 14.976.000

Lubianka

Între parăzi

Emm, ascultă!

Azi-noapte mi-am pus capul pe pîntecele tău și am auzit clar freamătul mării. Băusem oare? Dar tu? Răspunsul e nu, pur și simplu visam în culcușul meu de paie. Nici nu-ți poți închipui ce efect liniștitor are un buric prietenos la urechea unui om în același timp cu freamătul îndepărtat al unei ape. Știi — ai acea inteligență care să-ți permită să-ți imaginezi — ce-nseamnă să fii ținut pe jăratic de iubirea absolut pură și frustrată pentru Emm? Probabil că nu. Ești prea opacă. Dar fă un efort, iar eu mă voi întoarce în seara asta, ceea ce, acum că-mi veni în minte, îmi dau seama că e cu douăsprezece ore înainte de sosirea scrisorii, dar ăsta nu-i decît încă un simptom al iubirii mele *nebune, divine, ridicole* pentru tine.

Te rog să faci un efort *suplimentar* ca să-l iubești și să-l divinizezi pe

al tău

Larry

și să nu accepți nici un înlocuitor.

PS. Seminar peste o jumătate de oră. Marcia o să plîngă și dacă o insult și dacă n-o insult. Talbot — cine Dumnezeu îi botează pe amărîții ăștia de

copii? — o să se urce pe tronul lui infantil, iar eu am să vomit.

PPS. *Tristis post-plictis*. Mai că l-am strîns de gît pe Talbot. Uneori am impresia că sînt în război cu toți copiii englezi (mic-burghezi) ai doamnei Thatcher.

PPPPPPPS. Marcia mi-a adus o ppppprăjitură!

Scrisoarea, fiind a lui Larry, nu are dată.

Emm! Referitor la Timbo.

Timbo e cutia în care am venit eu. Timbo este o reasigurare devenită perfectă. Este singurul om pe care-l cunosc în stare să meargă în același timp înainte și înapoi, făcînd în așa fel încît mișcarea să pară un progres sau o retragere, în funcție de punctul de interes.

Timbo mai este și rezistent la foc, din moment ce e omul care nu crede în nimic și, în consecință, are spațiu disponibil pentru orice, așa că deține un avantaj teribil asupra noastră. Ceea ce la el trece drept o blîndă toleranță nu este decît o acceptare lașă a celor mai rele crime din lume. Este un imobilist, un apatic și un inert militant, cu majuscule. Și bineînțeles că mai e și un om tare dulce. Din păcate, tocmai bărbații ăștia tare dulci duc de rîpă pămîntul ăsta pe care trăim. Timbo e un spectator. Noi sîntem cei care acționează. Și ce mai acționăm!

L

PS. Am intrat adînc în tine și îți propun să rămîn acolo pînă cînd ne vom întîlni — cînd voi fi intrat și mai adînc...

Emm,

Nietzsche a zis ceva îngrozitor de aspru despre umorul care este o evadare din serios, așa că mă înclin în fața lui N și mă gîndesc serios la tine. Te iubesc. Inima, rîsetele, sărutările, tăcerile, fiecare gropiță și fiecare orificiu, smoc de păr, aluniță, pistrui, sfîrc și netezime fără pereche. Te iubesc atît de mult, încît iubirea îmi țîșnește prin ochi. În copaci, cer, iarbă și în

Vladikavkaz, pe rîul Terek, acolo unde Caucazul ne primește în sanctuarul său și ne apără de Moscova și de balaurul creștin. Sau așa ar trebui, dacă nemernicii ăia de osetini n-ar sta în drum.

Într-o zi, cînd ai să guști din asta, ai să-nțelegi. Acum, cînd scriu, am pe genunchi cartea lui Negley Farson. Ascultă-i cuvintele liniștitoare: „Oricît de ciudat ar părea, căci oamenii aceia trăiesc în cei mai sălbatici munți de pe Pămînt, singurul lucru pe care-l simți în legătură cu locurile singuratice din Caucaz este o tandrețe personală foarte adîncă, un sentiment de frăție și dorința dureroasă, deși o știi zadarnică, să poți păstra rara lor frumusețe. Ele pun stăpînire pe tine. Dacă ai simțit o singură dată vraja Caucazului, nu-ți mai revii niciodată." Cuvinte confirmate și răsconfirmate de călătoria mea din perioada Crăciunului trecut. Doamne, cît te iubesc. Subcomisia pentru Artă se întrunește peste o oră. Ce tipic e pentru Lubianka faptul că pînă și Comisia pentru Artă trebuie să fie „sub". Tu ești Caucazul meu. *Ich bin ein Ingush.*

Al tău întru Allah,

Emm,

Întrebare din partea lui Talbot, unul din copiii din epoca Thatcher, care s-a hotărît să-și lase barbă: Spune-mi, te rog, Larry, de ce l-a luat Occidentul în brațe pe Șevarnadze?

Răspunsul, dragă Talbot, copil din epoca Thatcher: Pentru că Șevi are o față tristă, buimăcită, și arată ca un tătic, deși este de fapt unul din dinozaurii KGB-ului și poartă în spinare nenumărate tîrguri încheiate cu CIA, precum și un dosar absolut scîrbos de reprimare a disidenților.

Întrebare din partea Marciei, alt copil din epoca Thatcher: De ce i-a refuzat Occidentul recunoașterea lui Gamsahurdia după ce fusese ales în mod corect? Pe urmă, imediat după ce Șevarnadze a fost înscăunat drept marioneta Moscovei, nu numai că a recunoscut

mica scîrbă, dar a mai și închis ochii în privința genocidului condus de el împotriva abhazilor, mingrelienilor și a tuturor celorlalți.

Răspunsul, dragă Marcia, copil din epoca Thatcher: Mulțumesc pentru ppppprăjitură și te rog să vii în ppppat cu mine, e vorba de Vechii Băieți Buni care se adună pe ambele maluri ale Atlanticului și cad de acord că drepturile minorităților pot amenința serios sănătatea omenirii...

Te iubesc pînă la disperare și înapoi. Cînd mă vei auzi urcînd dealul, să te rezemi gînditoare într-un cot, goală și visînd la dealuri.

L

Degetele mi se înnegriseră complet.

Șerpi mi se înfășuraseră pe glezne.

Stăteam în picioare, cu brațele întinse în formă de cruce; am scos banda mașinii de scris din cutia ei și am trecut-o prin dreptul luminii, lăsînd-o să se strîngă grămadă la picioarele mele. La început n-am înțeles nimic. Pe urmă, mi-am dat seama că nimerisem iar peste Larry-autorul de scrisori, de data asta sub forma lui mult mai familiară, de terorist universitar:

„Articolul tău intitulat «A impune rațiunea în Caucaz» este abominabil. Cea mai mare ofensă pe care o aduce este încercarea sa de a justifica persecutarea prelungită a unor popoare mîndre și independente pînă la îndîrjire.

Timp de trei sute de ani, Rusia Imperială și cea Sovietică i-au jefuit, omorît și împrăștiat pe muntenii din Caucazul de Nord, în efortul de a le distruge cultura, religia și modul de viață. Acolo unde confiscările de bunuri, sclavia, convertirile silite și crearea deliberată de granițe au eșuat, opresorii ruși au recurs la deportări în masă, tortură și genocid. Dacă Occidentul s-ar fi arătat cîtuși de puțin interesat să înțeleagă Caucazul în timpul ultimelor zile de agonie ale puterii sovietice, în loc să-i asculte cu gura căscată pe cei cu interese oficiale — cel care-ți scrie fiind un exem-

plu flagrant al acestei categorii — atunci conflictele cumplite care au desfigurat de curînd regiunea ar fi fost evitate. La fel și cei care sînt pe cale să ne înghită."

L. Pettifer

O salvă de artilerie îndreptată împortiva altui dușman al lui Larry era incompletă:

...este motivul pentru care, astăzi, osetinii sînt complicii de nădejde ai Moscovei, așa cum au fost și sub comuniști și sub țari. Este adevărat că-n sud osetinii au pierdut în fața celorlalți purificatori etnici, gruzinii. Dar în nord, în războiul de uzură pe care-l duc împoriva ingușilor, război în care au fost susținuți fără rușine de unități regulate ale trupelor foarte bine dotate ale rușilor, ei se dovedesc a fi învingători absoluți...

Bătută la mașină de Emma cu trei zile înainte de momentul în care am fost cît pe-aci să-l omor pe autor. Lucru pentru care dușmanul lui necunoscut era, neîndoielnic, recunoscător.

Iubita mea,

Larry cu mînă sigură: cea pe care o folosea ca să-mi scrie faimoasele lui scrisori despre starea Universului. Deja nu mai puteam să sufăr tonul sforăitor, de frate mai mare, al egocentrismului său bine structurat.

Acum, că ne adîncim tot mai mult în povestea asta, trebuie să-ți spun ceva, așa că e bine să iei scrisoarea mea ca pe un panou indicator dintr-o intersecție, care-ți oferă ultima șansă de întoarcere.

Întîmplarea face să fie ingușii și simt nevoia să-ți spun că am o înclinație pentru popoarele care nu sînt auzite în lumea asta și nici nu au habar cum se operează pe piața mass-media... Dreptul la supraviețuire al ingușilor este dreptul meu, al tău și al oricărui suflet drept și liber de a nu se supune forțelor abjecte ale uniformizării: fie ele impuse de comuniști, de

porcii pieței sau de discursul vomitiv al Partidului despre probitatea politică.

Întîmplarea face să fie ingușii pentru că iubesc dragostea lor de libertate, pentru că n-au avut niciodată un sistem feudal sau o aristocrație, nici iobagi, nici sclavi, nici superiori sau inferiori din punct de vedere social; pentru că iubesc pădurile, urcă pe munți și fac o sumedenie de lucruri cu viețile lor, lucruri pe care și noi, ceilalți, ar trebui să le facem în loc să studiem securitatea globală și să ascultăm platitudinile emise de Pettifer.

Întîmplarea face să fie ingușii pentru că păcatele comise împotriva ingușilor și a cecenilor sînt atît de îngrozitoare, încît nu există nici un rost omenesc care să justifice comiterea unei nedreptăți și mai mari împotriva altcuiva. Ăsta n-ar fi decît un alt mod de a întoarce spatele amărîtului de gîndac strivit pe podea...

De-acum eram îngrozit. Pentru Emma, nu pentru mine. Stomacul îmi tremura, mîna care ținea scrisoarea era umedă de transpirație.

Întîmplarea face să fie ingușii (și nu arabii din mlaștini sau balena comună, așa cum mi-a sugerat, amabil, Tim) pentru că i-am văzut în orășelele lor din văi și în munți și, asemenea lui Negley Farson, am văzut un fel de paradis și trebuia să-l iau în grija mea. Așa cum știm amîndoi, în viață e vorba de noroc, cu cine faci cunoștință și cînd și cît ți-a mai rămas de dat, precum și momentul în care spui ducă-se dracului, aici am să mă opresc. Știi fotografiile bătrînilor ăia în mantalele lor de munte absolut mărețe, așa-numitele *burkas*? Ei bine, într-o luptă inegală, cînd războinicul din Caucazul de Nord este înconjurat de dușmani, el își va arunca *burka* pe pămînt și se va așeza cu picioarele pe ea, ca să arate că nu se va retrage nici cu un pas de pe suprafața de pămînt acoperită de *burka*. Eu îmi arunc *burka* undeva, pe drumul spre Vladikavkaz, într-o zi splendidă de iarnă, cînd tot rodul creției

divine se desfăşoară în faţa ochilor tăi, invitîndu-te să intri, indiferent de riscuri şi de preţ.

Afară, în jurul turnului, liliecii chiţcăiau, iar bufniţele se strigau una pe alta. Dar sunetele pe care le ascultam erau cele din mintea mea: duruitul revoltei, strigătul armelor.

Întîmplarea face să fie inguşii pentru că sînt un exemplu pentru tot ce e mai josnic în lumea asta a noastră de după Războiul Rece. De-a lungul întregului Război Rece, noi, occidentalii, ne-am fălit că l-am apărat pe oprimat împotriva tiranului. Fudulia noastră a fost doar o minciună sfruntată. În timpul Războiului Rece şi după încheierea lui, Occidentul a făcut mereu corp comun cu tiranul, în favoarea a ceea ce noi numim stabilitate, spre disperarea exact a acelor popoare pe care pretindem că le protejăm.

Asta este ceea ce sîntem pe cale să facem şi acum.

De cîte ori fusesem oare obligat să ascult expunerile astea bombastice? Şi mi-am astupat şi urechile şi mintea în faţa lor? De-atît de multe ori, încît le-am uitat efectul asupra unor urechi larg deschise, ca cele ale Emmei.

Inguşii refuză să fie ignoraţi, subapreciaţi sau dizolvaţi. Şi ei luptă, conştient sau nu, împotriva unei alianţe de tîrfe între Imperiul Rusesc, putred şi mărşăluind în sunetul vechilor lui cîntece, şi conducerea occidentală care, în tîrguielile ei cu restul lumii, a proclamat indiferenţa morală ca fiind dreptul ei creştin normal.

Am să lupt şi eu împotriva tuturor acestor lucruri.

În după-amiaza asta, pe cînd moţăiam în seminar, m-am trezit cu un zvîcnet, cu trei sute de ani mai tîrziu. Helmuth Kohl era cancelarul tuturor Rusiilor, Brejnev conducea asaltul sîrbilor bosniaci asupra Berlinului, iar Margaret Thatcher primea bani lichizi la ghişeu.

Toate astea ca să-ți spun că te iubesc, dar ai grijă de mine pentru că, în locul spre care mă-ndrept, nu prea există posibilități de întoarcere. Amin și gata.

L

Așa cum eram în picioare, m-am așezat în fața pardesiului cel verde al lui Larry, pe care-l agățasem într-un cîrlig de lemn din zid. Cizmele îmbrăcate în noroi zăceau sub el, pe podea. În mintea mea, îi vedeam zîmbetul byronian.

— Cimpoier nebun și afurisit ce ești, am șoptit. Pentru numele lui Dumnezeu, unde ai dus-o?

Am zăvorît-o într-un munte găunos din Caucaz, a replicat el. Am sedus-o în conformitate cu ura mea neîmpăcată împotriva necredinciosului Tim Cranmer. Am furat-o pe armăsarul cel alb al sofisticii mele.

Îmi aminteam. Priveam absorbit pardesiul cel verde și-mi aminteam.

— Hei, Timbo!

Chiar și chemarea asta mă zgîrie pe nervi.

— Da, Larry.

E o duminică nenorocită, și, așa cum îmi dau acum seama, este ultima noastră duminică. Larry a adus-o pe Emma cu mașina de la Londra. Se aflase întîmplător în oraș și avusese tot întîmplător o mașină. Așa că, în loc să se ducă pe sine la Bath, mi-a adus-o mie pe Emma. Cum de dăduse de ea în Londra depășește puterea mea de înțelegere. După cum nu știu nici cît de mult timp petrecuseră împreună.

— Vești grozave, anunță Larry.

— Zău? Bravo.

— Am numit-o pe Emma ambasadorul nostru pe lîngă Curtea de la St. James. Parohia ei va include Americile, Europa, Africa și cea mai mare parte din Asia. Nu-i așa, Emma?

— O, grozav, zic eu.

— I-am găsit o mașină de copiat. Mai avem nevoie de niște hîrtie cu antet și putem să ne alăturăm Națiunilor Unite. Așa e, Emma?

— O, minunat, zic eu.

Dar asta-i tot ce spun, pentru că așa este scris rolul lui Cranmer. Să privească blînd. Să fie tolerant și lipsit de spirit posesiv. Să lase copiii cu idealismul lor și să rămînă în aripa lui de casă. Nu e un rol ușor de jucat cu demnitate. Și poate că Larry vede cîte ceva din toate acestea pe fața mea și este mișcat, dacă nu de sentimentul de vinovăție, cel puțin de cel de milă, căci își aruncă brațul în jurul umărului meu și mă strînge lîngă el.

— Nu că sîntem o pereche de regine, bătrîne Timbers?

— Toată lumea nu vorbește decît despre asta, sînt eu de acord, iar Emma zîmbește și ea, în cinstea prieteniei noastre.

— Uite. Poți să citești aici tot, zice Larry, răscolind în sacul său uzat de unde scoate o broșură albă intitulată *Calvarul popoarelor*.

Despre care popoare e vorba, nu-mi este prea clar. Seminarele noastre de duminică au abordat în ultimele luni atîtea conflicte insolubile, încît calvarul se putea întîmpla oriunde între Timorul de Est și Alaska.

— Păi, atunci, vă mulțumesc foarte mult amîndurora, zic eu. Am s-o citesc chiar în seara asta, la culcare.

Numai că, odată întors în birou, îndes documentul în compartimentul „depune-și-uită“ al bibliotecii, printre alte pamflete de necitit pe care Larry mi le vîrîse pe gît de-a lungul anilor.

Rămăsesem cu ochii lipiți de poză.

Eram în picioare în fața afișului pe care-l luasem din cuibul pentru îndrăgostiți al Emmei și-l înfipsesem într-un cui îndoit din vizuina mea de holtei.

Cine dracu' mai ești și tu, Bashir Haji?

Tu ești CNS — Conducătorul Nostru Șef.

Tu ești Bashir Haji pentru că așa te-ai semnat: „de la Bashir Haji, prietenului meu Mișa, marele războinic“.

— Larry, ticălos nebun ce ești, am spus cu voce tare. Ticălos cu *adevărat* nebun ce ești.

Alergam. Mă strecuram prin ploaie și pe întuneric spre casă. Nevoia urgentă din mine era un lucru pe care nu-l puteam controla. Eram îndoit din șale, cu genunchii atingîndu-mi bărbia, alergam în salturi pe panta dealului și pe podețul învăluit în întuneric, alunecînd, căzînd,

jupuindu-mi genunchii și coatele, în timp ce grămezi de nori negri se fugăreau pe cer ca niște armate în retragere, iar ploaia venea peste mine în rafale. Odată ajuns lîngă intrarea de la bucătărie, am privit iute în jur, dar n-am observat mare lucru din cauza copacilor numeroși. Cu picioarele zdrobite de călătoria făcută, am traversat în grabă holul cel mare și coridorul cu dale pînă în biroul meu, unde am găsit ceea ce căutam pe rafturile bibliotecii: broșura strălucitoare, cu copertă albă, ca o teză de universitate, intitulată *Calvarul popoarelor.* O privire rapidă, prima de altfel, pe paginile ei: erau menționați trei scriitori ruși. Numele lor erau Mutaliev, Farghiev și Pliev. Traduși nici mai mult nici mai puțin decît de mîna lui Larry. Am îndesat-o sub pulover, m-am întors în bucătărie și m-am pierdut din nou în noapte. Furtuna se potolise. Fuioare de abur se ridicau din pîrîu. Am văzut oare umbra unui bărbat pe colină — un bărbat înalt, care alerga din stînga-n dreapta, ferindu-se ca și cum ar fi fost observat? Reîntors în văgăuna mea, am făcut o recapitulare neliniștită a faptelor înainte de a aprinde lumina, dar n-am văzut nimic despre care să-ndrăznesc să spun că era un bărbat viu. Am deschis broșura și am așezat-o pe masa de lucru. Profesorii ăștia universitari, atît de plicticoși, atît de abstracți, fără nici un simț al trupului. În numai un minut ajung să facă teoria chibritului. Întorceam nerăbdător paginile. Foarte bine, încă o tragedie omenească de nerezolvat, lumea e plină de ele. Marginile foilor erau pline de adnotările copilărești ale lui Larry, în folosul meu, suspectam eu: „Cf. palestinienii" — „Moscova minte de-nghează apele, ca de obicei" — „Nebunul de Jirinovski zice că toți musulmanii ruși ar trebui să fie lipsiți de drepturile cetățenești".

Am identificat cu întîrziere caracteristicile literelor. Mașina electrică portabilă a Emmei. Probabil că-i bătuse broșura la mașină în timp ce erau la Londra. Pe urmă, cînd s-au întors, mi-au făcut prudenți cadou un exemplar. Tare drăguț din partea lor.

Încă o dată, nu vă pot spune cît de multe știam în clipa aceea, sau pînă unde mergea spiritul meu neîncrezător cu căutarea de dovezi despre ceea ce știam, dar refuzam să

accept. Ce știu însă este că, pe măsură ce descopeream un indiciu după altul, sentimentul de vinovăție, înăbușit atît de curînd, revenise și începeam să mă văd pe mine însumi drept creatorul nebuniei lor, cel care o provocase, instigatorul ei, bigotul esențial care, prin intoleranța sa, scoate la suprafață unele lucruri pe care le deplînge apoi în cel mai înalt grad.

Ne certăm, Cranmer contra restului Angliei. Cearta a început noaptea trecută, dar am reușit să o rezolv înainte de culcare. Totuși, la micul dejun, din cenușa ce ardea mocnit izbucnesc iar flăcări și de data asta nici unul din cuvintele mele blînde nu pot să le potolească. De data asta, cedează nervii lui Cranmer, nu cei ai lui Larry.

Mă tot împunsese în legătură cu indiferența mea față de agoniile lumii în care trăim. A mers atît de departe cît i-a permis politețea și pe urmă un pic mai departe, sugerînd că eu minimalizez lipsurile Occidentului apatic din punct de vedere moral. Deși n-a spus mare lucru, Emma e de partea lui. Stă rezervată, cu mîinile întinse în față, cu palmele în sus, ca și cum ar vrea să demonstreze că nu are nimic în ele. Acum am răspuns atacului lui Larry cu o precizie încleștată. Ei m-au distribuit în rolul arhetipului împăcării cu sine a clasei de mijloc. Foarte bine, atunci asta am să și fiu pentru ei. Și le-am vorbit ca să-i satur exact din această perspectivă perversă.

Le-am spus că nu m-am considerat niciodată responsabil de bolile lumii, nici în ce privește cauzele, nici tratamentul. După părerea mea, lumea este o junglă condusă de sălbatici și așa a fost mereu. Cele mai multe din problemele ei sînt de nerezolvat.

Le-am mai spus că privesc fiecare colț liniștit al acestei lumi (de exemplu, Honeybrook) ca pe un refugiu smuls din fălcile iadului. De aceea găsesc că este nepoliticos pentru un musafir să aducă într-un astfel de loc un pomelnic al nenorocirilor.

Le-am mai spus că am fost întotdeauna și că voi continua să fiu pregătit să fac sacrificii pentru vecinii, compatrioții și prietenii mei. Dar, cînd era vorba să salvez niște barbari de alții asemenea lor, din niște țări nu mai mari decît o literă de pe o hartă, nu reușeam să înțeleg de ce trebuia să

mă arunc într-o casă în flăcări ca să scap un cîine care înainte îmi fusese perfect indiferent.

Am spus toate acestea cu însuflețire, dar inima mea nu se regăsea în nici un cuvînt, deși am refuzat să las să se vadă acest lucru. Poate că-mi face plăcere să primesc etichete. Deodată, spre surpriza noastră generală, Larry declară că este încîntat de mine.

— M-ai pocnit în plin, Timbo. Ai vorbit din adînc. Felicitări. Corect, Emm!

Dar, după părerea Emmei, numai corect nu e.

— Ai fost înspăimîntător, îmi aruncă ea drept în față, cu un glas scăzut și răutăcios. Ai fost efectiv ucigător.

Adică vrea să spună că, spre marea ei ușurare, m-am purtat suficient de urît ca să-i justific păcatele.

Și, în aceeași seară, în timp ce urcă scara cea mare ca să-și reia lucrul la mașina de scris, îmi spune: „Nu-nțelegi nici cel mai elementar lucru despre implicare“.

Mă reîntorsesem la *Calvarul popoarelor*. Citeam istorie, o citeam prea repede și nu aveam înclinație pentru ea, chiar dacă trecutul explică prezentul. Dispute academice despre fondarea orașului Vladikavkaz: se ridicase oare pe teritoriul inguș sau osetin? Referiri la fapte istorice denaturate, oferite de apologeții din tabăra osetină. Relatări despre bravura ingușilor, locuitori ai cîmpiilor din secolele optsprezece și nouăsprezece, cînd au fost nevoiți să ridice armele ca să-și apere satele. Relatări despre disputata regiune Prigorod, sfîntul raion Prigorodnîi, actualul măr al discordiei dintre osetini și inguși. Relatări despre locuri care puteau într-adevăr să aibă dimensiunea unei litere pe o hartă, dar care puseseră sub semnul întrebării puterea întregului imperiu rus atunci cînd locuitorii lor se ridicaseră la luptă. Relatări despre speranțele trezite de sosirea comunismului sovietic și despre cum fuseseră spulberate aceste speranțe în clipa în care țarii roșii s-au dovedit a fi la fel de groaznici ca și predecesorii lor albi.

Deodată, o rază de lumină a țîșnit din frustrarea mea temporară și am sărit nervos în picioare.

Vechiul cufăr de școală pe care-l foloseam drept fișier pentru arhiva mea „CC“ era înghesuit în perete. Din el am scos mai multe mape. Una cu rapoarte de supraveghere.

o a doua cu note caracterologice și o a treia cu interceptări de convorbiri telefonice. Înarmat cu interceptările telefonice, m-am întors iute la masă și mi-am reluat lectura: cu diferența că, de data asta, este calvarul lui CC și în mintea mea îi aud glasul rusesc plăcut — s-ar putea spune chiar civilizat — din momentele în care el și Larry stăteau de vorbă în camera de hotel înțesată de microfoane de la Heathrow și beau whisky de malț din pahare de clătit dinții.

Pentru mine, întîlnirile dintre Larry și CC au avut întotdeauna în ele ceva magic. Dacă Larry simte o legătură de rudenie cu CC, atunci și eu simt același lucru. Nu e Larry punctul nostru comun? Nu sîntem amîndoi cînd încîntați, cînd alarmați de el, stîrniți, potoliți, înfuriați și fermecați, rînd pe rînd? Nu depindem amîndoi de el în privința poziției noastre în fața stăpînilor? Și, pe măsură ce citesc interceptările și ascult benzile, nu am dreptate să fiu oarecum mîndru de avantajul meu de coordonator?

Heathrow e unul din locurile favorite ale lui CC. Acolo poate să rețină camere pentru o jumătate de zi, poate să schimbe hotelurile și să-și închipuie că e anonim — deși, mulțumită lui Larry, ascultătorii sînt mereu cu un pas în fața lui. În cursul acestei întîlniri, conform informării făcute de Larry, CC a scos din portofel un teanc de fotografii vechi:

„Larry, asta este familia mea, ăsta este satul meu așa cum era pe vremea tatălui meu, asta este casa noastră încă ocupată de osetini, asta e spălătoria, așa cum a fost aranjată de tatăl meu, aici sînt frații și surorile mele și asta este calea ferată care i-a dus pe-ai mei în Kazahstan... Atît de mulți dintre ei au murit în timpul călătoriei, încît rușii opreau mereu trenul ca să-i îngroape în gropi comune... și aici e locul unde a fost împușcat tatăl meu..."

CC își scoate din buzunar pașaportul diplomatic și-l flutură prin fața lui Larry. Engleza celui care a transcris conversația e la fel de greoaie ca și pînă acum:

„Tu crezi că m-am născut în 1946. Nu este adevărat. 1946 este pentru acoperirea mea de-aici,

pentru celălalt ego. În realitate m-am născut în 1944 de Ziua Armatei Roșii, adică pe 23 februarie. În Rusia asta este o sărbătoare foarte importantă. Și nu m-am născut în Tbilisi, ci într-un camion înghețat care transporta vite spre stepele înghețate ale Kazahstanului.

...știi ce s-a-ntîmplat pe 23 februarie 1944, cînd m-am născut și cînd toată lumea se bucura de ziua aia de sărbătoare, iar soldații ruși dansau la ordin și se străduiau ca totul să fie festiv? Am să-ți spun. Națiunea ingușă și cea cecenă erau declarate criminale printr-un decret al lui Stalin și duse în căruțe la mii de kilometri de cîmpiile lor fertile din Caucaz, ca să se reașeze pe pămînturile sterpe din nordul Mării Aral..."

Am sărit vreo două pagini și am citit mai departe cu lăcomie:

„În octombrie '43, staliniștii îi deportaseră deja pe karaceai. În martie '44 i-au ridicat pe balkari. Iar în februarie au venit după ceceni și inguși... personal, înțelegi? Beria și adjuncții lui, în carne și oase, au venit să dirijeze recolonizarea noastră... exact ca și cum ai lua un om din California și l-ai reașeza în Alaska, genul ăsta de recolonizare..."

Am dat un bobîrnac hîrtiei: umorul sec al lui CC începea să se afirme, în ciuda banalității transcrierii.

„...cei bătrîni și bolnavi au fost scutiți de călătoria asta. Ei au fost mînați într-o clădire căreia i s-a dat foc ca să le fie cald. Pe urmă clădirea a fost împroșcată cu gloanțe de mitraliere. Tatăl meu a fost ceva mai norocos. Soldații lui Stalin l-au împușcat în ceafă pentru că nu fusese de acord ca nevasta lui însărcinată să fie urcată cu forța în tren... Cînd mama a văzut cadavrul tatălui meu, a știut că a rămas singură, așa că m-a zămislit pe mine. Fiul văduvei s-a născut în camionul de vite care-l ducea în exil..."

Aici transcrierea indică, în felul ei prozaic, o pauză naturală în timpul căreia CC se retrage la baie, iar Larry umple din nou paharele.

„...cei care au supraviețuit călătoriei au fost puși să muncească într-un gulag, să cultive stepele înghețate, să scoată aur din mină șaisprezece ore pe zi, motiv pentru care, pînă în ziua de azi, ingușii fac comerț cu aur... Ei erau clasificați drept muncitori-sclavi, pe baza pretinsei colaborări cu germanii; în realitate, ingușii luptaseră împotriva nemților, numai că pe Stalin și pe ruși îi urau și mai mult..."

„Și îi urau și pe osetini", zice Larry tăios, ca un școlar care vrea să facă pe grozavul.

A atins un punct sensibil, poate chiar în mod deliberat, căci CC se lansează într-o veritabilă tiradă.

„Și de ce să nu-i urîm pe osetini? Nu sînt de pe meleagurile noastre! Nu sînt sînge din sîngele nostru! Sînt perși care se pretind creștini, dar care se închină în taină unor zei păgîni. Sînt lacheii Moscovei. Ei ne-au furat cîmpiile și casele. De ce? Știi de ce?"

Larry se prefăcea că nu știe.

„Știi de ce ne-a deportat Stalin și a zis că sîntem criminali și dușmani ai poporului sovietic? Pentru că Stalin însuși era osetin! Nu gruzin, nici abhaz, nici armean, nici azer, nici cecen și nici inguș — Dumnezeu știe că nu era inguș — ci un străin, un osetin. Îți place Osip Mandelstam?"

Luat pe sus de izbutirea pasională a lui CC, Larry își mărturisește dragostea pentru poezia acestuia.

„Știi de ce a ordonat Stalin ca Mandelstam să fie împușcat? Pentru că scrisese într-unul din poemele lui că Iosif Stalin era osetin! De-asta a fost împușcat Mandelstam de Stalin!"

Mă îndoiam că ăsta fusese motivul pentru care fusese împușcat Mandelstam. Eram în posesia unei versiuni mult mai bine confirmate, și anume că poetul murise într-un spital psihiatric. Și mă-ndoiam că Stalin fusese într-adevăr osetin. Poate că și Larry se îndoia, numai că, față-n față cu o asemenea fervoare, singurul său răspuns înregistrat este

un mormăit urmat de o lungă tăcere, cît timp cei doi bărbați își golesc paharele. Într-un tîrziu, CC își reia povestea. Stalin a murit în 1953. Trei mai tîrziu, Hrușciov l-a înfierat și, puțin după asta, Republica Autonomă Ceceno-Ingușă își găsește locul ce i se cuvine pe hartă:

„Ne-am întors acasă din Kazahstan. E un drum lung, dar l-am făcut, chiar dacă unii dintre noi sosesc puțin cam tîrziu. Mama moare pe drum și eu mă jur s-o îngrop în pămîntul patriei. Dar, atunci cînd sosim, ușile caselor noastre sînt închise pentru noi și chipuri osetine ne privesc de la ferestre. Sîntem cerșetori, dormim pe străzile care ne aparțin, braconăm pe pămînturile noastre. N-are importanță că legea spune că osetinii trebuie să plece. Lor nu le place asta. Nici măcar n-o recunosc. Nu recunosc decît legea armelor. Iar Moscova le-a dat multe arme și ni le-a luat pe-ale noastre.“

Mi-aduc aminte că se dezbătuse îndelung la Ultimul Etaj dacă, dată fiind forța acestei întîlniri, n-ar fi fost bine să încercăm să-l contactăm pe Ceceev și să-ncercăm să nu-i transformăm în sursă. În fond, încălcase deja jumătate din regulile manualului KGB. Își torpilase acoperirea, își dăduse pe față sentimentele antisovietice și făcuse să răsune toba interzisă a problemelor etnice. Dar, în cele din urmă, raționamentul meu lipsit de nuanțe pasionale a cîștigat disputa și baronii au acceptat fără tragere de inimă faptul că Larry era piesa noastră cea mai importantă și că nu trebuia să luăm în considerare nici o mișcare care l-ar putea pune în primejdie.

Eram din nou în picioare în mijlocul văgăunei mele, chiar în dreptul lămpii, studiind rămășițele unui dosar cu pamflete tipărite, scoase de Serviciul de Monitorizare al BBC. Cuvintele-cheie, cele care au supraviețuit, erau puse în evidență cu un marker verde. Idiosincraziile celor care făcuseră transcrierea rămăseseră neatinse.

„Osetia de Nord rela... calm pe fi... versar al conflictului“ Agenția de presă ITAR-TASS (Serviciul Mond... Mosc... în rusă 1106 gmt 31 oct 93

Textul rep...

Vladikavkaz, 31 octombrie: Trista ani... a tragediei din 31 octombrie 1992, cîn... a început confruntarea armată în zon... t... Oset... Conflictul inguș, ...fie îmblînzit de o ....

Tragicul bilanț
(pentru ....
conflict): 1300 de morți.......................................
părți, peste 400..
case distruse și............................fără adăpost.

Am dat vreo două pagini înnegrite. Sublinierea continua: mîna Emmei sau a lui Larry, nu avea nici o importanță, din moment ce știam că împărtășeau aceeași nebunie:

„.....................dezordine în masă și inte.................
conflicte însoțite de folosirea forței,
armament și vehicule de luptă: ....
situația refugiaților catastrofală, cu peste 60000.................
situația este o tragedie care a lovit un popor de care nu avea nimeni nevoie trupele rusești care operează într-o zonă supusă stării de urgență pe teritoriul Osetiei de Nord și Ingușetiei au primit ordinul să elimine toate bandele de răufăcători care fa............ autoritățile, a spus Generalul administrația provizorie în zona conflictului osetino-inguș."

Dar, pe marginea din stînga, Larry scrisese următoarele cuvinte cu majuscule furioase:

ÎN LOC DE RĂUFĂCĂTOR CITEȘTE PATRIOT
ÎN LOC DE BANDĂ CITEȘTE ARMATĂ
ÎN LOC DE ELIMINĂ CITEȘTE UCIDE, TORTUREAZĂ, SCHILODEȘTE.
ARDE DE VIU.

Eram în criză.
În criză, dar autocontrolat.

Eram în picioare și spinarea îmi striga că o doare, iar eu îi strigam același lucru, dar găsisem dosarul pe care-l căutam. UB ULTIMELE BRIEFINGURI, trecusem eu cu majuscule pe copertă cu mîna mea de birocrat. Totuși, în ciuda nerăbdării mele, am fost nevoit să mă preling de-a lungul zidului precum o cioară rănită pentru a putea căra dosarul pînă la masă.

M-am ghemuit pe scaun și m-am sprijinit de masă, încercînd să-mi relaxez cît mai mult coloana vertebrală. Cotul drept mi-l așezasem pe o perniță, așa cum mă-nvățase domnul Dass. Dar durerile de spate erau nimic în comparație cu rușinea și chinul care-mi umpleau sufletul, în timp ce contemplam dovezile din ce în ce mai numeroase ale orbirii mele vinovate:

Întrebat LP dacă putea să evite în mod acceptabil călătoria în Caucaz la care CC ține atît de mult. N-am spus așa ceva, dar interesul clienților pentru regiunea respectivă este f. scăzut și deja ultrasatisfăcut de sateliții și de avalanșa de rapoarte trimise de companiile petrolifere americane care deservesc sau prospectează regiunea. LP nereceptiv:

LP: *Îi sînt dator cu asta, Tim. Îi tot promit de ani de zile fără să-mi fi ținut pînă acum promisiunea. Ei sînt singurul lucru care-i stă la inimă. El este EI.*

Lingîndu-mi vîrful degetelor, am parcurs paginile din fața mea, pînă cînd am ajuns la relatarea mea despre briefingul care avusese loc trei săptămîni mai tîrziu:

LP a reacționat violent la călătoria în Caucaz — previzibil, dată fiind actuala lui stare de spirit isterică. În el, nimic nu este echilibrat, totul este superlativ. *Cel mai trist, cel mai incitant, cel mai emoționant — tragica experiență a carierei mele, etc., neodihnă clocotitoare, balonul are să urce în orice clipă, tensiuni etnice, tribale și religioase pretutindeni. Ocupanții ruși, nătărăii absoluți, angajamentul arhetipului inguș pentru implicarea micilor națiuni musulmane oprimate din regiune, etc...*

Notă de subsol pentru raportul sursei: H/ținta ex-sov. a evaluării mi-a spus neoficial că, în ceea ce-o privește, este puțin probabil să se încoloneze.

Însă Cranmer s-a încolonat.

S-a încolonat și a uitat.

În miopia lui de o neglijență criminală, Cranmer vîrîse cauza poporului inguș în lada de gunoi a istoriei și pe LP împreună cu ea, după care își îngropase capul tîmpit în dulcele pămînt din Somerset — deși știa că nimic, dar absolut nimic din viața lui Larry, sau din imitarea ei jalnică de către Cranmer însuși, nu avea cum să dispară:

...pentru că i-am văzut în orășelele lor din văi și în munții lor... În viață, după cum știm bine amîndoi, în viață e vorba de noroc, cu cine faci cunoștință, cînd, cît ți-a mai rămas de dat și momentul în care spui ducă-se totul dracului — aici am să mă opresc.

O ilustrată. Ruptă cîndva pe verticală. Adresată lui Sally Anderson din Cambridge Street și reprezentînd un cuplu îmbrăcat, întins pe iarba unui cîmp. Ștampila poștei din Macclesfield. Artistul, un oarecare David Macfarlane. Legenda: „Amiază liniștită 1, 1979, tehnici mixte, 18 X 24". Proveniență: coșul de hîrtii al Emmei.

Emm. Crucial. AM are nevoie de 50.000 în cont pînă vineri la prînz. Mi-e dor de ochii tăi frumoși. L.

PS. De-acum încolo are să fie precum Pălărierul cel Nebun: o persoană tare, tare dificilă.

Am făcut o scurtă pauză mintală, căci se trezeau în mine alte amintiri. AM care este precum Pălărierul cel Nebun este o persoană tare, tare dificilă, care vorbește în stilul domnului Dass și are un telefon nou în mașină. Amintirile s-au agitat, s-au ordonat singure și apoi s-au dat la o parte, așteptînd să le vină rîndul.

Am luat o pagină galbenă de carnet de însemnări, mototolită de Emma și netezită de mine. Proveniență: biroul ei de la Honeybrook.

Emm. Vital. Îl văd pe Pălărier mîine la ora 10, la Bath. CC a trimis lista de cumpărături prin prietenul cel bărbos și-mi așteaptă colecția LA LONDRA, la Royal Automobile Club, Pall Mall. Sună la Club. Spune-le că ești secr. mea și că trebuie să-mi trimită scrisoare EXPRESS aici, pt. mîine. Astea sînt cele mai frumoase zile din viața mea. Îți mulțumesc pt. zilele astea, îți mulțumesc pt. viață. Pălărierul zice că trebuie să calculăm în jur de 20 la sută mită. Auden zice că trebuie să ne iubim unul pe altul sau să murim.

O nouă mapă cu rapoarte al Serviciului de Monitorizare al BBC, de data asta intactă; extrasele sunt subliniate precum o muzică funebră pentru toate războaiele de frontieră de pe glob:

„Luptele în raionul Prigorodnîi au continuat pe 1 noiembrie... Punctele de foc ale forțelor ingușe neregulate au fost suprimate... Pierderi numeroase, atît morți, cît și răniți, au fost înregistrate în multe sate... schimburile de focuri continuă în zona de conflict... regimentele aeropurtate întîmpină o rezistență îndîrjită... rachete folosite împotriva satelor ingușe... primul ministru rus respinge revizuirea actualelor granițe... coloană de blindate rusești intră în Ingușetia... refugiații inguși se îndreaptă spre munți... sosirea iernii nu reușește să calmeze conflictul..."

Tim Cranmer, idiot de marcă, de mare marcă, de cea mai mare marcă ce ești, mi-am zis în sinea mea. Cum rămîne cu inocența aia obtuză a ta — tu, care erai atît de mîndru că nu te păcălește nici un truc?

Poate că furia asta împotriva propriei persoane m-a făcut să-mi ridic capul cu o asemenea grabă. Mi-am ridicat capul, am ascultat și nu știu ce am auzit, dar am auzit ceva. Agățîndu-mă de zid, am purces la un nou și greu tur

al celor șase ferestruici. Norii aducători de tunete se împrăștiaseră. O jumătate de lună drapată într-un nor arunca o lumină cenușie peste dealurile din jur. Treptat, am ajuns să disting siluetele a trei bărbați în jurul capelei. Stăteau cam la cincizeci de metri unul de altul și cam la optzeci de mine. Fiecare dintre ei stătea înfipt ca o santinelă pe propriul deal. În timp ce-i observam, tipul din centru a venit cîțiva pași mai în față și a fost imitat imediat de ceilalți doi colegi.

Mi-am îndreptat privirea spre casă. Lumina de pe verandă m-a ajutat să reperez un al patrulea om aflat lîngă mașina mea. De data asta n-am mai intrat în panică. N-am mai dat fuga la etaj, uitînd numerele de telefon. Panica, la fel ca durerea de spate, ținea de trecut. Am aruncat o privire la hîrtiile de pe podea și de pe masă, la arhiva mea întîmplătoare, aflată în mare neorînduială, la cutiile din care se revărsau dosare. N-am cedat impulsului ridicol de a le pune în ordine, ci am făcut iute o colecție de documente esențiale.

Servieta pentru evadare a lui Bairstow stătea deschisă lîngă ușă. Am înghesuit în ea documentele respective și niște muniție suplimentară, iar apoi mi-am vîrît revolverul în centură. În momentul acela, instinctul mi-a amintit de scrisoarea lui Zorin, care mi se odihnea în buzunar. M-am întors la cutia cu pricina și am scotocit înăuntru pînă cînd am dat peste un dosar pe care scria „Peter". Am scos din el foaia cu detalii personale despre Zorin și am pus-o în servietă, la un loc cu celelalte documente esențiale. Am stins lumina și am aruncat o ultimă privire afară. Cei trei se apropiau de capelă. Cu servieta în mînă, am coborît pe bîjbîite scara în spirală pînă la sacristie. Am închis dulapul pentru odăjdii, am înhățat o cutie de chibrituri și am intrat în biserică.

Aveam un avans față de cei trei. Ajutat de lumina lunii, am descuiat ușa dinspre sud și m-am îndreptat iute spre amvonul normand, minunat sculptat. Am urcat cele patru trepte scîrțîitoare din lemn și am așezat servieta la adăpost, lîngă panourile din față, acolo unde s-ar afla picioarele preotului care ar ține predica. Pe urmă m-am dus la altar și am aprins lumînările. Calm. Fără să tremur. Am ales o strană din partea de nord, am îngenunchiat,

mi-am ascuns fața în mîini și, în lipsa unei definiții adecvate a ceea ce se petrecea în capul meu, m-am rugat pentru eliberarea mea, fie și numai pentru ca în felul acesta să-i pot elibera la rîndul meu pe Emma și pe Larry de nebunia lor.

Exact cînd trebuia, am auzit pocnetul ușii dinspre sud care era deschisă din afară; apoi scîrțîitul balamalelor pe care avusesem mereu grijă să nu le ung, căci în felul acesta ele constituiau un excelent sistem de alarmă pentru oricine avea ceva de lucru în văgăună. După scîrțîit, am auzit o pereche de picioare — cizme ude, tălpi de cauciuc — care au făcut cîțiva pași, iar apoi s-au oprit, venind în direcția mea de-a lungul culoarului central.

Există un protocol în cazul rugăciunilor făcute în asemenea împrejurări și probabil că mă gîndisem și eu la asta. Pentru că cineva a năvălit în biserica ta personală la ora două noaptea, nu-l întrebi ce dracu' crede că face. Dar nici nu te comporți ca și cum ai fi devenit surd ca o ciubotă. Iată de ce am hotărît că, în cazul meu, cel mai bine era să-mi mișc spatele renăscut, să-mi îndrept umerii și să-mi îngrop și mai adînc fața în mîini, ca să arăt că mă străduiesc să ajung la o și mai adîncă evlavie, în ciuda unui comportament grosolan.

Numai că acest rafinament nu l-a influențat pe intrus, căci următoarea mișcare pe care am sesizat-o a fost aceea a unui trup masiv care s-a lăsat într-un mod cît se poate de neceremonios pe treapta pentru îngenuncheat, în stînga mea, iar niște coate învelite în mînecile unui fulgarin au aterizat cu zgomot pe pupitru, lîngă ale mele. Chipul dur al lui Munslow strălucea la numai cîțiva centimetri de mine.

— Bun, Cranmer. Ia zi-i, ce-i cu pasiunea asta subită pentru Doamne-Doamne?

M-am lăsat ușor pe spate. Am lăsat să-mi scape un oftat. Mi-am trecut o mînă peste ochi, ca și cum intensitatea meditației era încă stăpînă pe mine.

— Pentru numele lui Dumnezeu, am șoptit, dar asta nu a făcut decît să îl irite și mai mult.

— Nu-mi vinde gogoși de-astea. Am verificat. În dosarul tău nu e nici urmă de Dumnezeu. Ce clocești aici? Ai ascuns pe careva aici, nu? Pettifer? Tovarășul

Ceceev? Iubițica ta, Emma, pe care nimeni nu reușește s-o găsească? Fojgăi aici de șase ore. Nici măcar afurisitul de papă nu stă așa mult la el acolo.

Mi-am păstrat tonul obosit, înăbușit.

— Mă preocupă multe lucruri, Andy. Lasă-mă singur. Nu admit să fiu luat la întrebări în privința credinței mele. Nici de tine, nici de altcineva.

— Ba da, ai să admiți. Bătrînii tăi șefi ar vrea foarte mult să te ia la întrebări în privința credinței tale și în privința altor cîtorva lucruri care îi neliniștesc. Începem mîine la unsprezece și continuăm atît cît va fi nevoie. Între timp, să știi că te-ai pricopsit acasă cu niște oaspeți, în cazul că-ți vine în minte să dispari. Iar ăsta e un ordin.

S-a ridicat în picioare. Genunchii lui erau foarte aproape de fața mea și am simțit nevoia ridicolă să-i cosesc, deși sînt sigur că uitasem cum se face așa ceva. La cursurile de antrenament ne învățaseră o anumită priză, un fel de placaj de rugby care îndoaie picioarele în direcția greșită. Dar nici nu i-am cosit picioarele, nici n-am încercat s-o fac. Dacă aș fi încercat, mai mult ca sigur că mi le-ar fi cosit el pe-ale mele. În loc de asta, mi-am plecat din nou fruntea, mi-am trecut mîna peste ea și am închis ochii.

— Trebuie să-ți spun ceva, Andy. A venit momentul să-mi iau povara asta de pe suflet. Cîți sînteți aici?

— Patru. Dar ce legătură are asta cu restul? întrebă el, iar în glas îi citea lăcomia și interesul.

— Aș prefera să-ți vorbesc aici, am spus. Spune-le celorlalți să meargă în casă și să ne aștepte acolo.

Am rămas în genunchi cît timp el și-a lătrat ordinele brutale în aparatul portabil. Am așteptat să aud confirmarea înainte de a-mi scoate pistolul și de a-i propti țeava în burtă. M-am ridicat în picioare și acum fețele noastre aproape că se atingeau. Munslow purta la el o instalație de comunicare. Mi-am vîrît mîna în haina lui și am oprit microfonul. I-am dat instrucțiunile una cîte una.

— Dă-mi haina.

S-a conformat și am așezat-o pe strană. Ținîndu-i mai departe pistolul înfipt în burtă, i-am smuls firele de pe el și le-am pus lîngă haină.

— Pune-ți mîinile pe cap. Fă un pas înapoi

Din nou s-a conformat ordinului meu

— Întoarce-te și mergi spre ușă.

A făcut ce i-am spus, urmărindu-mă cum încuiam din interior ușa dinspre sud și cum scoteam cheia din broască. Pe urmă l-am dus în sacristie și l-am încuiat acolo. Sacristia are o ușă foarte solidă, numai că, spre deosebire de alte sacristii, nu are nici o ușă care să dea afară și nici vreo fereastră.

— Dacă-ncepi să strigi, te-mpușc direct prin ușă, i-am spus.

Și bănuiesc că prostul m-a crezut, pentru că n-a scos nici un sunet.

Apoi m-am repezit în amvon, de unde am scos servieta ascunsă și, lăsînd să ardă lumînările din altar, am ieșit pe ușa dinspre nord pe care am încuiat-o de dinafară, ca măsură suplimentară de prevedere. Primele trăsături palide de penel ale unor zori noi mi-au luminat calea. O potecă alerga de-a lungul zidului care înconjura via, pînă la ferma unde ne țineam butoaiele și sticlele de vin. Am luat-o pe poteca aceea, cu un pas mărunt și rapid. Aerul mirosea a ciuperci. Am descuiat ușa de la hambarul unde păstram o parte din recoltă. Înăuntru se afla furgoneta Volkswagen, proprietate a Domeniului Honeybrook și mijlocul meu de transport ocazional. De cînd cu întrevederea cu Larry, aveam grijă ca rezervorul să fie mereu plin și să mai am și o canistră în spate, împreună cu o valiză cu haine de schimb, căci nimic nu e mai rău cînd ești pe drum decît să rămîi fără haine.

Am mers cu farurile stinse pînă la răscruce. De-acolo am luat-o pe vechiul drum spre Mendip, am trecut pe lîngă Lacul Priddy fără să-ntorc capul și am ținut-o tot așa, pînă am ajuns la aeroportul din Bristol, unde am lăsat furgoneta în parcare și mi-am cumpărat un bilet la primul zbor spre Belfast, pe numele Cranmer. Apoi am luat un autobuz de navetiști spre Bristol Temple Meads, un autobuz plin cu suporteri galezi de fotbal, care cîntau în cor tot felul de cîntece și imnuri. Din curtea gării mi-am permis o ultimă privire spre Cambridge Street, apoi mi-am luat un bilet la un tren spre Paddington. Am coborît la Reading, unde am închiriat o cameră pe numele de Bairstow într-un hotel pentru voiajorii comerciali. Am încercat să dorm, dar teroarea pulsa în mine ca o a doua inimă și era o teroare dintre cele mai rele, teroarea unui spectator obsedat de sentimentul vinovăției, pentru că asistă la o catastrofă pe

care nu o poate împiedica să se abată pe capul unor oameni pe care nu-i poate avertiza, iar oamenii aceia erau ai mei. Eu eram cel care-l fixase pe Larry într-o viață de ficțiune, care-i predase arta subterfugiului și care pusese în funcțiune în el mecanismul care acum eșuase într-un chip dezastruos. Eu eram cel care aruncase un laț în jurul Emmei, fără să ghicesc că, atunci cînd o numisem partenera ideală, ea avea să fie partenera ideală pentru Larry.

Am aprins toate luminile din camera mohorîtă de hotel și mi-am făcut un ceai oribil dintr-un plic cu plante, iar apoi m-am apucat să trec din nou în revistă hîrtiile pe care le îndesasem în servietă atunci cînd părăsisem biserica. Am scris o scrisoare lungă cu instrucțiuni către bancă, în care îi menționam pe doamna Benbow, pe Ted Lanxon și pe fetele Toller. Am lipit plicul, am scris adresa și l-am pus la o cutie poștală din centrul orașului. Am dat cîteva telefoane dintr-o cabină publică și mi-am petrecut restul după-amiezii într-o sală de cinema, deși nu-mi amintesc nimic din film. Pe la ora cinci am părăsit orașul Reading în momentul fluxului de seară, într-un Ford roșu, închiriat pe numele de Bairstow. Fiecare cîmp auriu mărginit de tufișurile brune era ca o nouă fărîmă a lumii mele sparte în cioburi.

„Sînt sunetele și mirosurile tinereții care se întorc spre tine“, îi scrisese Larry Emmei. „E cerul pe care obișnuiai să-l privești cînd erai copil. Acum înțelegi din nou ideile. Banii nu au nici o putere.“

Aș fi vrut să-i împărtășesc lirismul.

CAPITOLUL UNSPREZECE

— O, Tim, *minunat*, strigase Clare Dugdale cu glasul ei provocat parcă de o palpitație de thatcheriță tîrzie, cînd am sunat-o de la o cabină telefonică ca să-i spun că mă aflam întîmplător prin zonă. Simon o să fie în al nouălea cer. N-a mai avut de săptămîni de zile nici o discuție ca de la amic la amic. Vino devreme, o să bem ceva și ai să mă ajuți să-i culc pe copii, exact ca pe vremuri. Nici n-ai s-o recunoști pe Petronella. E enormă. Te deranjează peștele? Simon are ceva la inimă. Ai să fii singur, Tim, sau ești cu...?

Am traversat un pod și am văzut sub mine hotelul cel alb devenit cenușiu din cauza trecerii timpului. Iarba peluzelor dinspre rîu era netunsă. Pe ușa barului unde o așteptasem, cineva cu o bucată de cretă mîzgălise „Disco" Cîteva măsuțe din lemn de pin făceau acum cu ochiul din altădată eleganta sală de mese, unde mîncaserăm *steak flambé*, în timp ce ea mă pipăia între picioare cu vîrful piciorului înfășurat în ciorapul de mătase, în așteptarea momentului în care să ne permitem să mergem în cameră, ceea ce am și făcut în clipa în care mișcarea respectivă a fost perfect decentă, pentru că pe la patru dimineața era așezată în fața oglinzii, refăcîndu-și machiajul ca să meargă acasă.

— Nu trebuie să-i las pe copii să le fie dor de mine, nu-i așa, iubitule? zice ea. Și apoi, bietul Simon poate *foarte ușor* să se hotărască să-mi telefoneze la Washington ca să-mi spună bună dimineața. Cînd face călătorii scurte nu poate niciodată să doarmă.

— Bănuiește ceva? întreb eu, mai mult din curiozitate omenească decît dintr-un sentiment special de vinovăție.

E liniște cît timp ea se rujează.

— Nu prea cred. Și este un adept al lui Berkeley. Deci neagă existența a tot ceea ce nu poate fi *perceput.*

Clare își luase licența în filozofie la Cambridge înainte de a-și încărca umerii cu poverile intelectuale ale unei soții din Ministerul de Externe.

— Și, din moment ce noi nu existăm, putem să facem tot ce ne trece prin cap, nu? Fiindcă de fapt n-am făcut nimic, nu?

La Maidenhead am lăsat mașina la gară și, înarmat cu servieta plină cu acte pe nume Bairstow, am luat un taxi pînă la oribilele barăci din anii cincizeci în care locuiau ei. Un spalier de cățărat pentru copii, care stătea să se dezintegreze, împodobea grădina năpădită din fața casei. Renaultul lovit al lui Clare rămăsese abandonat pe aleea neîngrijită. Lîngă butonul soneriei, o hîrtie aproape ștearsă avertiza: CHIEN MECHANT. Am presupus că era o relicvă a vizitelor lui Simon la Bruxelles ca însărcinat cu supravegherea relației dintre NATO și Moscova. Ușa se deschise și o pereche de ochi mă privi cu o curiozitate indolentă.

— Anna Greta. Tot aici, Dumnezeule. Ce minunat.

Am trecut pe lîngă ea în hol, făcîndu-mi loc printre cărucioare și biciclete pentru copii. Clare coborî scările în trombă și-și aruncă brațele în jurul meu. Purta broșa de chihlimbar pe care i-o dăruisem. Simon era convins că o moștenise de la o verișoară de departe.

— Anna Greta, scumpo, vrei *te rog* să pregătești legumele și să le ții la cald? comandă ea, luîndu-mă de mînă și conducîndu-mă la etaj. Să știi că ești la fel de apetisant, Tim. Se zice că ți-ai găsit o fată superbă și *înspăimîntător* de tînără. Eu, una, cred că ești *teribil* de deștept. Petronella, uite cine-a venit! zise ea și, ducîndu-și mîna la spate, mă ciupi de fund. Nu avem pește, avem rață. Am hotărît că inima lui Simon poate să se împace cu situația asta măcar o dată. Dă-mi voie să te mai privesc!

Petronella răsări încruntată din baie, înfășurată într-un prosop și cu o cască de plastic pe cap. Era un

copil ingrat, în vîrstă de zece ani, cu aparat de îndreptat dinții și cu zîmbetul rătăcitor al tatălui ei pe buze.

— De ce o săruți pe mama?

— Pentru că sîntem prieteni *foarte* vechi, Pet, iubito, răspunse Clare, hohotind de rîs. Nu fi prostuță. Și ție ți-ar plăcea să te îmbrățișeze o persoană așa de atrăgătoare ca Tim, pun pariu.

— Nu, nu mi-ar plăcea.

Gemenii voiau „Ursul Rupert". O fetiță venită în vizită și căreia i se spunea Hubbie voia „Black Beauty". Mediatorul din mine a ales „Iepurașul Peter", și tocmai ajunseserăm la partea în care tatăl lui Peter are un accident în grădina lui McGregor, cînd l-am auzit pe Simon urcînd scara.

— Bună, Tim, îmi pare bine că te văd, zise el fără nici o intonație, întinzîndu-mi o mînă lipsită de viață. Bună, Pet. Bună, Clive. Bună, Mark. Bună, Hubbie.

— Bună, răspunseră ei în cor.

— Bună, Clare.

— Bună, răspunse Clare.

Am continuat să citesc, în timp ce Simon mă asculta din prag. În starea imponderabilă în care mă aflam, sperasem că ar putea să mă placă ceva mai mult acum, că făceam și eu parte din categoria încornoraților. Dar se părea că nu era cazul; sau poate că nu o arăta.

Probabil că rața fusese congelată, căci unele bucăți nu se dezghețaseră încă. În timp ce ne croiam drum printre membrele ei sîngerînde, mi-am amintit că așa mîncaserăm întotdeauna atunci cînd luaserăm mesele acelea îngrozitoare: cartofi fierți pînă cînd se transformau într-o pastă groasă și niște varză ce plutea pe un lac verde. Oare sufletele lor catolice își aflau mîngîierea într-o astfel de abstinență? Se simțeau în felul ăsta mai aproape de Dumnezeu și mai departe de turmă?

— De ce ai venit aici? întrebă Simon cu glasul lui uscat și nazal.

— De fapt, am venit să-mi vizitez o mătușă necăsătorită, am răspuns eu.

— Încă una scîrbos de bogată, Tim? interveni Clare.

— Și de unde e mătușa asta? continuă Simon.

— Nu, de data asta e o mătușă sărmană, i-am răspuns lui Clare. În Marlow, am adăugat, pentru Simon.

— În care azil? întrebă Simon.

— Sunnymeads, am răspuns, dîndu-i un nume pe care-l pescuisem din anuarul orașului, sperînd că instituția respectivă exista în continuare.

— E o mătușă din partea tatălui? se interesă mai departe Simon.

— De fapt, e o verișoară de-a mamei, am spus, anticipînd posibilitatea ca Simon să telefoneze la azilul Sunnymeads și să constate că mătușa cu pricina nu exista.

— Vă rog, faceți mulți struguri? intonă Anna Greta care fusese ridicată la rangul de musafir pentru seara aceea.

— Ei bine, nu avem o recoltă bogată, Anna Greta, am replicat eu. Dar e bună. Și primele degustări sînt *extrem* de promițătoare.

— O! exclamă Anna Greta, ca și cum ar fi fost uluită de cele aflate.

— Ca să fiu cinstit, trebuie să spun că am o mică problemă. Unchiul meu Bob, care a pus afacerea pe picioare de amorul artei, a plasat o mare cantitate de încredere în Dumnezeu și foarte puțină știință.

Clare izbucni în rîs, dar Annei Greta îi căzu falca. Dintr-un motiv pe care nu mi-l puteam explica, i-am dat înainte pe aceeași temă.

— A plantat alți struguri, iar pe urmă s-a rugat să fie soare și a fost ger. Din nefericire, speranța de viață a unei vii este de douăzeci și cinci de ani. Ceea ce-nseamnă că ori comitem genocid, ori ne batem cu natura încă zece ani.

Nu mă puteam opri. Bătîndu-mi joc de propriile eforturi, am ridicat în slăvi succesele concurenților mei englezi și galezi și am deplîns povara impozitelor care fuseseră impuse de un guvern nepăsător. Am făcut un tablou complet al Angliei ca una din țările cele mai vechi cultivatoare de viță-de-vie, în timp ce Anna Greta se uita la mine cu gura căscată.

— Bietul de tine, zise Simon.

— Ei, și-acum hai s-auzim ce-i cu fetița aia încă minoră cu care îți împarți casa, interveni Clare îndrăzneață, gata să spună absolut orice după două

pahare de vin roșu românesc. Tim, ești atît de bătrîn. Simon este pur și simplu *verde* de invidie. Nu-i așa, Si?

— Nici pomeneală, replică Simon.

— E frumoasă, are talent muzical, știe să facă de mîncare și o ador, am proclamat, recunoscător că mi se oferise posibilitatea să preamăresc virtuțile Emmei. În plus, are o inimă plină de bunătate și este strălucitor de deșteaptă. Ce mai vreți să știți?

Petronella năvăli în încăpere, cu părul blond pieptănat pe spate și cu privirea albastră, plină de un chin nepămîntesc, îndreptată asupra maică-sii.

— Faceți atîta zgomot că nu pot să *dorm*! protestă ea, bătînd cu piciorul în podea. O faceți *dinadins*!

Clare o conduse pe Petronella înapoi în pat. Anna Greta strînse gînditoare farfuriile.

— Simon, am o problemă de serviciu pe care aș vrea s-o discut cu tine, am zis. Crezi că am putea rămîne singuri vreun sfert de oră?

Simon a spălat vasele și eu le-am șters. Își pusese un șorț albastru, de măcelar. Nu aveau mașină de spălat vesela. Am avut impresia că spălam farfuriile rămase după mai multe mese.

— Ce vrei? întrebă Simon.

Avuseserăm și altădată asemenea conversații, în mohorîtul său cuib de vulturi de la Foreign Office, priviți prin ferestrele murdare de niște porumbei amărîți.

— Am fost abordat de cineva care vrea o grămadă de bani pentru o anumită informație, am spus.

— Aveai impresia că te-ai retras.

— Chiar așa și e. E vorba de un caz vechi care revine la suprafață.

— Nu ai de ce să-ți bați capul cu chestii de-astea, zise Simon, or să se fîsîie de la sine. Ce-ncearcă să-ți vîndă?

— O revoltă armată care se apropie în Caucazul de Nord.

— Cine se revoltă împotriva cui? Mulțumesc, zise el, primind farfuria murdară pe care i-o întindeam. Cei de-acolo se revoltă tot timpul. E ocupația lor de bază.

— Ingușii împotriva rușilor și a osetinilor. Cu ceva ajutor din partea cecenilor.

— Au mai încercat și în '92 și au fost zdrobiți. N-aveau arme. Doar ce reușiseră să șterpelească sau să cumpere pe sub mînă. În timp ce, mulțumită Moscovei, osetinii erau înarmați pînă-n dinți. Și sînt și acum.

— Ce-ar fi dacă ingușii s-ar echipa cu un arsenal ca lumea?

— N-au cum. Sînt împrăștiați și descurajați și, indiferent pe ce pun mîna, osetinii or să aibă și mai mult. Săptămîna trecută am aflat că acum cumpără surplusul de echipament al Armatei Roșii din Estonia și-l trimit sîrbilor din Bosnia cu ajutorul contraspionajului rus.

— Sursa mea insistă că de data asta ingușii sînt hotărîți să meargă pînă la capăt.

— Păi, sigur că insistă, nu?

— Tot el zice că nimic n-are să-i oprească. Au un nou conducător, un tip pe nume Bashir Haji.

— Bashir e eroul de fațadă, zise Simon, lustruind vehement o cratiță foarte ciobită. Curajos ca un leu. Măreț cînd e călare. Un sufit cu centură neagră. Dar, cînd e vorba să se bată cu rachetele și elicopterele rusești, nu e-n stare să conducă nici măcar o fanfară.

Avuseserăm și altădată discuții de genul ăsta. Arta de a știrbi prestigiul serviciului de spionaj își găsise în Simon Dugdale un adevărat maestru.

— Dacă e să-l credem pe omul meu, Bashir le promite că le face rost de armament occidental extrem de sofisticat și că-i trimite pe ruși și pe osetini înapoi de unde au venit.

— Ascultă!

Simon trînti cratița de chiuvetă și-și repezi o mînă udă spre fața mea, dar reuși să și-o oprească la vreo cîțiva milimetri de nasul meu.

— În '92, ingușii au pornit într-un marș armat asupra raionului Prigorodnîi. Aveau ceva tancuri, puțină artilerie, nu prea multă, marfă rusească, cumpărată sau furată. Aveau împotriva lor — își prinse degetul mare cu mîna liberă — forțele interne din Osetia de Nord — își prinse arătătorul — trupele speciale rusești OMON, gărzile republicane, cazacii tereci de la fața locului — ajunse la degetul mic — și așa-zișii voluntari din Osetia de Sud, ridicați de ruși ca să taie beregate în locul lor și să nimicească raionul Prigorodnîi. Ingușii n-au primit ajutor

decît din partea cecenilor, care le-au împrumutat așa-ziși voluntari și ceva arme. Cecenii sînt prieteni cu ingușii, dar își au propria lor agendă, pe care rușii o cunosc foarte bine. Așa că rușii se folosesc de inguși ca să le înfigă cecenilor o săgeată în spate. Deci, dacă omul tău îți spune serios că Bashir sau altcineva plănuiește un atac organizat de anvergură împotriva dușmanilor Ingușetiei, fie că minte, fie că Bashir s-a scrîntit.

După ce puse punct acestei izbucniri, Simon își vîrî din nou brațele în zoaie.

Atunci am încercat să-l iau altfel. Poate că voiam să scot de la el ceva ce știam că se afla acolo. Ceva ce aveam nevoie să aud din nou, în chip de confirmare a logicii emoționale a lui Larry.

— Și atunci cum rămîne cu dreptatea în povestea asta? am întrebat.

— Cu *ce*?

Îl înfuriasem.

— Cauza ingușă. Au cumva dreptatea de partea lor?

Simon trînti o strecurătoare pe uscătorul de vase.

— *Dreptatea*? repetă el indignat. Vrei să știi în termeni absoluți cum i-a tratat istoria pe inguși?

— Da.

Simon luă buretele și atacă o tavă de copt. Simon Dugdale nu fusese niciodată în stare să reziste ispitei de a ține prelegeri.

— Timp de trei sute de ani, țarii i-au bătut de le-a sunat apa-n cap. Compliment întors în mod frecvent. Intră în scenă comuniștii. Fals interludiu de liniște senină, pe urmă afacerile obișnuite. Deportați de Stalin în '44 și declarați o națiune de criminali. Treisprezece ani în sălbăticie. Reabilitați printr-un decret al Sovietului Suprem și lăsați să golească lăzile de gunoi. Au încercat să protesteze pașnic. N-a ținut. Răsculați. Moscova cade drept în fund.

Lustruiește încrîncenat tava de copt.

— Comuniștii ajung în rigolă, intră-n scenă Elțîn. Îi duce cu vorba. Parlamentul rus votează în mare viteză o hotărîre care repune în drepturi popoarele deposedate de drepturile respective.

Îi dă înainte cu lustruitul.

— Ingușii mușcă momeala. Sovietul Suprem adoptă legea care favorizează existența unei Republici Ingușe în sînul Federației Ruse. Ura. Cinci minute mai tîrziu, îi lovește în moalele capului cu un decret prezidențial care interzice schimbările de granițe în Caucaz. Nu mai e chiar așa de „ura". Cel mai recent plan al Moscovei este să-i oblige pe osetini să-i accepte pe inguși înapoi, într-un număr și în niște termeni conveniți dinainte. A dracului speranță. Din punct de vedere moral, indiferent ce poate să-nsemne cuvîntul ăsta, cazul ingușilor este inatacabil, numai că, în lumea de compromisuri conflictuale în care am nenorocul să trăiesc, asta-nseamnă, cu aproximație, că se poate întîmpla orice. Din punct de vedere legal, pentru cine ia de bună legalitatea postsovietică, nimeni n-are nimic de zis. Osetinii încalcă legea, ingușii sînt nevinovați. Dar cînd a influențat chestia asta prețul peștelui?

— Și americanii unde se află în povestea asta?

— *Cine*? întrebă el, vrînd să spună prin asta că, dacă putea exista un expert în problemele Caucazului de Nord, Statele Unite ale Americii erau un concept care nu-i era deloc familiar.

— Unchiul Sam, am zis.

— Dragul meu, — era prima oară-n viața lui că mă alinta așa — ascultă-mă bine, sper că nu te deranjează, nu?

Adoptă un accent american aflat undeva între cel al unui proprietar de plantație din Sud și cel al unui negustor de pește de pe Coasta de Est.

— Ce paștele mă-sii e un inguș? Vreun fel de indian, omule? De ameringuș?

Am arborat un zîmbet corect și, spre ușurarea mea, Simon a revenit la vocea lui monoton-normală.

— Dacă America are vreo politică postsovietică, aia înseamnă să nu aibă nici un fel de politică. Ceea ce e valabil pentru politica ei postsovietică oriunde în altă parte. Apatia planificată e cea mai bună descriere la care mă pot gîndi: poartă-te normal și privește în altă parte, în timp ce purificatorii etnici fac curățenie și restaurează ceea ce politicienii numesc normalitate. Ceea ce-nseamnă că, pentru Washington, tot ce face Moscova e bine, cu condiția ca nimeni să nu sperie caii. Sfîrșitul lecției.

— Bine, și-atunci ce pot să spere ingușii? am întrebat.

— Să aibă și ei în fața ochilor o mare stea de cinema, replică Simon Dugdale pofticios. În Cecenia sînt niște zăcăminte de petrol al dracului de mari, chiar dacă și-au băgat picioarele în ele cu ajutorul unor exploatări de două parale. Pe urmă au minerale, lemn, numai bunătăți. Mai e și Autostrada Militară Gruzină, pe care Moscova are s-o țină deschisă, indiferent ce gîndesc cecenii și ingușii. Iar Armata Rusă n-o să intre în Cecenia ca să lase de izbeliște Ingușetia vecină.

Își vărsase ceva pe șorț și ceva-ul ăla ajunsese pînă la pantaloni. Așa că luă un alt șorț și, cu toate că era mai murdar decît primul, și-l înfășură în jurul mijlocului.

— În orice caz, zise el acuzator, tu pe cine ai favoriza dacă ai fi la Kremlin? Pe o adunătură de munteni musulmani, setoși de sînge, sau pe osetiniii sovietizați, creștinați și pupincuriști, care se roagă în fiecare zi pentru întoarcerea lui Stalin?

— Dar tu ce-ai face dacă ai fi în locul lui Bashir?

— Dar nu sînt. O mizerie ipotetică.

Spre surprinderea mea, începu să semene brusc cu Larry cînd îl apuca divagatul despre războaie la modă sau demodate.

— Mai întîi, mi l-aș cumpăra pe unul din lobbyiști ăia încrezuți și căniți de la Washington. Asta-nseamnă cam un milion de dolari. În al doilea rînd, mi-aș face rost de un bebeluș inguș mort, preferabil de sex femeiesc, și l-aș pune, la o oră de mare audiență, la televizor, în brațele unui prezentator de știri nou și smiorcăit, preferabil de sex bărbătesc și tot vopsit pe scăfîrlie. Aș face în așa fel încît să se producă niște interpelări în Congres și la Națiunile Unite. Și cînd absolut tot tacîmul s-ar fi petrecut ca de obicei, aș zice ducă-se dracului și, dacă aș mai avea ceva bani, mi-aș duce familia în sudul Franței și aș arunca totul în aer. Nu, aș pleca singur.

— Sau te-ai duce la război, am propus.

Se lăsase pe vine și aranja cratițele într-un dulap negru ca smoala, aflat chiat la nivelul podelei.

— Există un semnal de alarmă în legătură cu tine, zise el. Cred că e mai bine să-ți spun. Oricine dă cu ochii de tine trebuie să anunțe serviciul personal.

— Și tu așa ai să faci? am întrebat.

— Nu cred. Ești prietenul lui Clare, nu al meu.

Am crezut că terminase, dar era evident că avea încă multe pe inimă.

— Ca să fiu sincer, nu prea-mi placi. Și nici afurisitul ăla de Birou al tău. Niciodată n-am crezut un cuvînt din ceea ce mi-ați spus tu și ai tăi, decît dacă îl citisem înainte întîmplător în ziare. Nu știu ce cauți, dar ți-aș fi recunoscător dacă n-ai căuta aici.

— Spune-mi doar dacă e adevărat.

— Ce anume?

— Că ingușii pun la cale ceva serios? Ar putea să facă așa ceva? Dacă ar avea arme?

M-am întrebat prea tîrziu dacă nu cumva era beat. Părea să-și fi pierdut simțul de orientare. Greșeam. De fapt, tocmai începea să se încălzească în privința subiectului.

— În realitate, este ceva foarte interesant, încuviință el cu entuziasmul acela adolescentin cu care aborda toate felurile de catastrofe. Din ceea ce primim noi, se pare că Bashir încinge spiritele în propriul lui detriment. S-ar putea să fi nimerit pe o chestie valabilă.

Atunci am trecut pe rolul Emmei și am făcut pe nevinovatul.

— Nu poate *nimeni* să impiedice povestea asta? am întrebat.

— Firește că da, rușii. Cum au făcut și ultima oară. Or să-i asmută pe osetini împotriva lor. Or să le trimită rachete peste sate. Or să le scoată ochii. Or să-i tîrască pînă-n vale și-or să-i înfunde în ghetouri. Or să-i deporteze.

— Mă refeream la noi. NATO, fără americani. La urma urmelor, e vorba de Europa. E ograda noastră.

— Adică, să punem de-o Bosnie? propuse el cu aceeași notă triumfătoare cu care sărbătorea fiecare impas. Pe pămînt rusesc? Minunată idee. Ce-ar fi să aducem și ceva trupe de șoc rusești ca să rezolve problema huliganilor britanici?

Furia pe care o dezlegasem în el ieșea acum la lumină.

— Prezumția, continuă el, ridicînd glasul cu un semiton, că țara asta, că *orice* țară civilizată, are *datoria* să se interpună între două grupuri de derbedei care se întîmplă să fie hotărîte să se măcelărească unii pe alții — vorbește exact

ca mine, mă gîndeam — să patruleze pe tot globul, să medieze între niște sălbatici păgîni, hotărîți să meargă pînă-n pînzele albe și de care n-a auzit nimeni niciodată — n-ai vrea să pleci acum?

— Ce înseamnă Pădurea?

— Ai înnebunit? făcu el.

— De ce să avertizeze un inguș pe cineva în legătură cu Pădurea?

Chipul i se lumină din nou.

— Ku Klux Klanul osetin. O gloată de umbre, hrănită și aprovizionată de KGB și de derivatele lui. Dacă te-ai trezi mîine dimineață cu ouăle în gură, ceea ce n-ar fi deloc cel mai rău lucru de pe lumea asta după părerea mea, ar putea fi opera Pădurii. Te conduc.

În salon, Clare privea pe deasupra ochelarilor la un televizor alb-negru; în poală avea o revistă ilustrată.

— O, Tim, scumpule, hai să te duc la gară. Aproape că n-am stat deloc de vorbă.

— Îi comand un taxi, spuse Simon de lîngă telefon.

Cînd sosi mașina, Clare mă luă de braț ca să mă conducă, în timp ce Simon-de-la-Berkeley rămase în casă, negînd existența a tot ceea ce nu putea să perceapă. Mi-am adus aminte de momentele în care eu însumi dădusem dovadă de aceeași politețe față de Emma, scoțînd flăcări pe nas și strîmbîndu-mă la propria mea imagine din oglindă, în timp ce ea își lua rămas-bun de la Larry, pe aleea din fața casei.

— Întotdeauna mă gîndesc la tine ca la un om care *acționează*, îmi șopti Clare la ureche. Bietul Si este extrem de academic.

Nu simțeam nimic pentru ea. Un alt Cranmer făcuse dragoste cu femeia aceea.

Larry stătea pe scaunul din stînga, iar eu eram la volan.

— Ești nebun, i-am spus, imitîndu-l pe Simon Dugdale. Nebun periculos, nebun de legat.

Se prefăcu că îmi întărește vorbele, lucru pe care-l făcea întotdeauna înainte să dea lovitura de răspuns.

— Timbo, eu definesc nebunul ca fiind persoana aflată în posesia tuturor faptelor.

Era miezul nopții. Mă apropiam de Chiswick. Am ieșit de pe șoseaua principală, am trecut printr-o derivație și am intrat pe un domeniu particular. Casa era o bijuterie edwardiană supradecorată. Dincolo de ea, se vedea luciul întunecat al Tamisei, mîngîiat de luminile orașului. Am parcat mașina, mi-am pescuit pistolul din servietă și l-am vîrît în centură. Cu servieta în mîna stîngă, am ocolit o barieră deteriorată și am ajuns la drumul de edec. Pe rîu, aerul mirosea a pămînt și a noroi. Pe o bancă, doi îndrăgostiți se îmbrățișau și se sărutau de mama focului; fata avea chiar picioarele desfăcute. Am pășit încet, evitînd băltoacele și punînd pe fugă păsările și șobolanii de apă. Dincolo de gardul viu, oaspeți și gazde își luau rămas-bun unii de la alții.

— O petrecere pur și simplu minunată, efectiv minunată.

Asta mi-a adus aminte de Larry cînd făcea uz de o anumită voce din repertoriul său. Am ajuns din nou lîngă casă, venind însă din spate. Becurile de deasupra ușii și de la garaj erau aprinse. Am ales locul unde gardul era mai scund, am apăsat în jos sîrma, am aruncat servieta dincolo și apioape că am reușit să mă autocastrez. M-am rostogolit într-o grădină cu un gazon bine întreținut și straturi de trandafiri. Doi copii goi se zgîiau la mine, întinzîndu-și brațele rugător, dar, pe măsură ce m-am apropiat de ei, s-au transformat într-o pereche de Cupidoni de porțelan. Garajul se afla în stînga. Grăbindu-mă să ajung la umbra lui, m-am ridicat în vîrful picioarelor în dreptul unei ferestre și am tras cu ochiul înăuntru. Nici o mașină. Omul lua masa în oraș. Fusese convocat la o petrecere războinică. Ajutor, ajutor, Cranmer a nimerit în poiată.

M-am sprijinit de perete și am rămas cu ochii lipiți de intrare. Puteam să aștept în felul ăsta ore-ntregi. O pisică mi s-a frecat de picior. Am simțit mirosul greu de vulpe. Am auzit o mașină, i-am văzut farurile hurducîndu-se înspre mine pe drumul desfundat. M-am lipit și mai strîns de peretele garajului. Mașina trecu mai departe și se opri la vreo cincizeci de metri mai încolo. Apoi apăru o a doua mașină, una mai bună: două perechi de farfurii albe, un motor mai silențios. Să fii singur, Jake, l-am avertizat. Nu-mi

face viața grea. Nu-mi aduce și pe Altcineva Important. Adu-mi doar Nesemnificativa Ta Persoană.

Roverul ultralustruit al lui Merriman intră impetuos în garaj și se urcă pe mica rampă dinăuntru. Îl avea pe Jake Meriman la volan și pe nimeni altcineva la bord, nici o altă persoană, indiferent de sex. Farurile se stinseseră și urmă una din acele pauze pe care eu le asociez întotdeauna cu oamenii singuri de o anumită vîrstă; Merriman rămase un timp la volan și în lumina difuză din mașină își făcu de lucru cu niște obiecte pe care nu puteam să le văd.

— Nu te alarma, Jake, am spus.

Îi deschisesem portiera ca să coboare și îi țineam pistolul la cîțiva centimetri de cap.

— N-o să mă alarmez, zise el.

— Aprinde complet lumina din mașină. Dă-mi cheile. Pune-ți mîinile pe volan. Să nu le iei de-acolo. Cum se închide ușa de la garaj?

Îmi întinse o cutiuță magică.

— Închide-o, am spus.

Ușa se-nchise.

M-am așezat lîngă el. Cu o mînă i-am lipit pistolul de ceafă, iar cu cealaltă i-am apropiat capul de al meu pînă cînd ni s-au lipit obrajii.

— Munslow îmi spune că o cauți pe Emma, am zis.

— Atunci Munslow e un idiot nenorocit.

— Unde e Emma?

— Nicăieri. Noi îl căutăm și pe Pattifer, în caz că nu ți-ai dat seama. Și nici pe el nu l-am găsit. Iar după seara asta o să te căutăm și pe tine.

— Jake, am s-o fac. Ești conștient de chestia asta, nu? Am să te-mpușc dacă va fi nevoie.

— N-am nevoie să fiu convins. Am să cooperez. Sînt un laș.

— Știi ce-am făcut ieri, Jake? I-am scris o scrisoare șefului Poliției din Somerset și am trimis o copie la *The Guardian*. Acolo am descris cum cîțiva dintre noi, cei de la Birou, ne-am hotărît să facem praf Ambasada Rusă cu o mînă de ajutor din partea lui Ceceev. Mi-am luat libertatea să menționez și numele tău.

— Atunci nu ești decît un mic poponar imbecil.

— Nu că tu ai fi capul afacerii, ci doar o persoană pe care se poate conta că va închide ochii la momentul potrivit. Un conspirator pasiv, ca Zorin. Scrisorile vor fi puse la poștă mîine dimineață la ora nouă dacă nu anunț altceva. Și n-am să spun cuvîntul magic, dacă nu-mi spui tot ce știi despre Emma.

— Ți-am spus tot ce știm despre ea. Ți-am dat și un afurist de dosar referitor la Emma. E o tîrfă. Ce altceva mai vrei să știi?

Broboane mari de sudoare îi curgeau pe obraji și pe gît. Pînă și pistolul era umed.

— Vreau o actualizare a dosarului. Și, Jake, te rog să nu-i mai spui tîrfă. Spune-i drăguța doamnă sau cum vrei tu. Dar nu tîrfă.

— Era la Paris. Telefona de la un telefon public din Gare du Nord. Ai format-o cum trebuie.

Larry a făcut asta, mi-am zis în sinea mea.

— Cînd?

— În octombrie.

— Acum sîntem în octombrie. Cînd anume în octombrie?

— Pe la mijlocul lunii. Pe doisprezece. Dar ce dracu' ai impresia că punem la cale? Domolește-te. Mărturisește. Revino-ți.

— De unde știi că era pe doisprezece octombrie?

— Pentru că au cules-o americanii într-o „măturare" întîmplătoare.

— *Americanii*? Cum dracu' au intrat americanii în povestea asta?

— Planeta calculatorelor, scumpule. Noi le-am trimis amprenta ei vocală. Și au căutat-o printre interceptări. Iar prețioasa ta Emma a răsărit acolo, ba mai vorbea și cu un bizar accent scoțian.

— Cu cine vorbea?

— Cu un oarecare Phillip nu-mai-știu-cum.

Nu-mi aminteam de nici un Phillip.

— Și ce spunea?

— Că era bine, că se afla la Stockholm. Asta era o minciună. Pentru că era la Paris. Voia ca toți băieții și toate fetele să știe că e fericită și că-și propune să ia totul

de la-nceput. Cu treizeci și șapte de milioane la dispoziție, oricine își poate închipui că nu-i era imposibil.

— Ai ascultat chiar tu înregistrarea?

— Doar nu-ți închipui că aș fi lăsat-o pe mîinile unui puști plin de coșuri de la CIA, nu?

— Povestește-mi exact ce-a spus!

— „Mă-ntorc de unde am venit. O iau de la început." La care Phillip zice „Bine, bine", adică exact exprimarea din ziua de azi a claselor de jos. Bine, bine. Și „noroc" în loc de „mulțumesc". O să-ți facă plăcere să afli că te așteaptă. Îți este total devotată. Înrobită. Am fost mîndru de tine.

— Cuvintele ei, am repetat.

— „Am să-l aștept oricît", spus cu o convingere minunată. „Am să fiu Penelopa lui, chiar dacă asta va însemna ani de zile. Am să țes ziua și am să deșir noaptea pînă cînd va veni să mă ia cu el."

Cu pistolul într-o mînă și cu servieta în cealaltă, am alergat mîncînd pămîntul spe mașină. Am mers spre sud pînă cînd am ajuns la periferia orașului Bournemouth, unde mi-am luat o cameră într-un hotel cu bungalouuri, cu muzică pe coridoare și lumini mov deasupra ieșirilor de incendiu. Vin să te iau, i-am spus. Rezistă, pentru numele lui Dumnezeu, rezistă.

E moartă de frig, atîta că tremură. E ca și cum aș fi salvat-o dintr-o mare înghețată. Pielea ei este rece, umedă și lipicioasă. Își îndeasă atît de tare fața într-a mea, încît îmi este imposibil să-i rezist.

— Tim, Tim, trezește-te.

A dat buzna în camera mea, goală. Dă la o parte cuvertura și își înfășoară în jurul meu trupul înghețat, șoptind „Tim, Tim" cînd în mintea ei nu e decît „Larry, Larry". Tremură și se chircește lîngă mine, dar eu nu sînt iubitul ei, ci doar trupul de care se agață pînă cînd aproape că se sufocă, cel mai apropiat de Larry.

— Și tu îl iubești, zice ea. Trebuie să-l iubești.

Și pleacă pe nesimțite în camera ei.

Paris, a spus Merriman. *Telefona de la un telefon public din Gare du Nord. Ai format-o bine.*

Paris, mi-am zis. Pentru noul ei început.

Casa lui Dee, spune ea; *unde am fost readusă la viață.*

Cine e Dee? întreb.

Dee e o sfîntă. Dee m-a salvat cînd eram la pămînt.

O iau de la început, spune Merriman cu glasul lui parfumat, citînd-o pe Emma. *Mă-ntorc de unde am venit.*

O dimineață cenușie, fără soare. O alee lungă care urca spre casă, pescăruși și păuni cu strigăte guturale. Mi-am spus numele cu voce tare, porțile de fier s-au dat la o parte de parcă aș fi spus „Sesam, deschide-te" și conacul în stil Tudor s-a ridicat deodată în fața mea printre peluzele ude de burniță, terenul de tenis pe care nu jucase nimeni niciodată și piscina în care nu înotase nimeni. Un drapel vlăguit atîrna de un catarg înalt și alb. În spatele casei, dune și piste de golf. Undeva, departe, o veche și fantomatică navă se proiecta pe cer. Era acolo din prima zi în care mă aventurasem pe dealul ăsta, cu cincisprezece ani în urmă, și îi sugerasem timid lui Ockie Hedges că ar fi putut să se gîndească să ne ajute în anumite probleme nu fără legătură cu comerțul cu arme.

— În ce fel să vă ajute, fiule? mă întreabă Ockie din spatele biroului său în stil napoleonian.

Oficial și pentru moment, face comerț în Isle of Wight, dar dorința lui e ca, mai tîrziu în viață, să-și ducă afacerile de pe dealul lui din Bournemouth.

— Ei bine, domnule, zic eu cu stîngăcie, știm că stați de vorbă cu Ministrul Apărării și ne-am gîndit că, poate, ați putea sta de vorbă și cu noi.

— Despre ce, fiule? Spune-ne de-a dreptul. Ce vă doare?

— Rușii folosesc negustori occidentali ca să furnizeze pe ascuns arme în numele lor, spun eu.

— Firește că așa fac.

— Unii dintre negustorii ăștia sînt cunoștințe de afaceri de-ale dumneavoastră, adaug, abținîndu-mă să adaug că sînt și partenerii lui de afaceri. Am dori să fiți postul nostru de ascultare, să ne acceptați întrebările, să stați de vorbă cu noi în mod regulat.

Urmează o tăcere lungă.

— Ei? zice el.

— Ei, ce?

— Ce-mi *oferi*, fiule?

— Nu ofer nimic. Ați face-o pentru patrie.

— Al dracului să fiu! exclamă Ockie cu o sinceritate pioasă.

Cu toate acestea, după mai multe plimbări prin grădina dichisită, Ockie Hedges, văduv, tată înstrăinat de copii și unul dintre cei mai mari escroci implicați în comerțul ilegal cu arme, hotărăște că a venit momentul să se alăture oștilor binelui.

Am fost condus de-a lungul holului de un tînăr înalt, îmbrăcat cu un blazer. Avea părul scurt și umeri largi, adică exact ce-i plăcea lui Ockie la tinerii care lucrau pentru el. Doi războinici din bronz cu arcuri și săgeți păzeau ușa dublă de la biroul lui lambrisat.

— Jason, adu-ne, te rog, ceaiul, zise Ockie, prinzîndu-mi în același timp mîna și brațul. Și dacă dai de vreun vițel îngrășat, omoară-l. Domnul Cranmer merită ce-i mai bun. Cum îți merge, fiule? Le-am spus că rămîi la prînz.

Era un bărbat de șaptezeci de ani, puternic și îndesat, un dictator de buzunar într-un costum brun, de comandă, și cu un lanț de ceas din aur traversînd stomacul plat al sacoului la două rînduri. Cînd te primea, își umplea pieptul mic de mîndrie și te înrola printre soldații săi. Cazmaua lui de boxer profesionist îți prindea mîna ca o labă de urs. O fereastră ca-n filme privea pe deasupra grădinilor, spre mare. Camera era plină cu trofeele bine lustruite la care Ockie ținea cel mai mult: din partea clubului de cricket al cărui președinte era și din partea clubului poliției, unde era președinte pe viață.

— Niciodată n-am fost mai bucuros să văd pe cineva, Tim, zise Ockie.

Vorbea ca un însoțitor de bord de pe liniile aeriene britanice, oscilînd între clasele sociale ca și cum ar fi fost lungimi de undă.

— Nici nu pot să spun „Tim, transportă-te pînă aici și hai să stăm de vorbă". Tînărul ăla pe care mi l-ai prezentat e la fel de folositor ca un weekend ploios. Mai înainte de orice, are nevoie de un frizer bun.

— Haida-de, Ockie, am spus, izbucnind în rîs. Nu e chiar așa de rău.

— Ce vrei să spui? E mai rău decît rău. E un fătălău.

Ne-am așezat și am ascultat cuminte înșiruirea eșecurilor succesorului meu lipsit de noroc.

— Tim, tu mi-ai deschis niște uși, iar eu ți-am făcut cîteva favoruri. N-oi fi tu mare mahăr, dar te-ai purtat ca și cum ai fi fost. Și de-a lungul anilor între noi s-a dezvoltat o reciprocitate frumoasă. Singurul meu regret e că n-ai avut cum s-o cunoști pe Doris. Dar băiatul ăsta nou pe care mi l-ai trîntit e omul regulamentelor. De unde ai asta, cine ți-a spus astalaltă, de ce au spus ce ți-au spus și hai să punem totul pe hîrtie în două exemplare. Lumea nu merge în felul ăsta, Tim. Lumea e schimbătoare. Știi asta și o știu și eu. El de ce n-o știe? N-are *timp*, ăsta e necazul cu el. Totul trebuie să fie gata ieri. Bănuiesc că n-ai să-mi spui c-ai intrat iar la ham, nu?

— Nu pe termen *lung*, am spus eu prudent.

— Păcat. Foarte bine, care-i baiul? Din cîte mi-aduc aminte, n-ai venit niciodată aici fără să ai nevoie de ceva și nu te-am lăsat niciodată să pleci cu mîna goală.

M-am uitat la ușă și am scăzut tonul.

— E vorba de Birou, dar nu e pentru Birou, dacă-nțelegi ce vreau să-ți spun.

— Nu.

— E o problemă neoficială. Ultradelicată. Vreau să rămînă între tine și mine, fără nimeni altcineva. Dacă te deranjează, e mai bine să mi-o spui de-acum.

— Să mă deranjeze, pe mine? Glumești.

Adoptase și el tonul meu.

— Dacă vrei sfatul meu, să știi că ar trebui să-l verifici pe băiatul ăla. E un pacifist. Uită-te numai la pantalonii ăia țipători pe care-i poartă.

— Am nevoie de niște date de ultimă oră despre o persoană de care ne-am interesat amîndoi în vremurile de altădată.

— Cine?

— Jumătate britanic, jumătate turc, am zis, contînd pe înfiorătoarele păreri despre rasele umane nutrite de Ockie.

— Toți oamenii sînt egali, Tim. Toate religiile sînt cărări care duc la aceeași poartă. Cum îl cheamă?

— Era în relații agreabile cu anumite persoane din Dublin și în relații și mai agreabile cu anumiți diplomați ruși din Londra. Era interesat de transportul de arme și explozibili cu un trauler din Cipru spre Marea Irlandei. Ai avut partea ta, ți-aduci aminte?

Pe buzele lui Ockie flutura deja un zîmbet mai degrabă plin de cruzime.

— Via Bergen, zise el. Un mic negustor slinos de covoare, pe nume Aitken Mustafa May.

Plata către AM, Macclesfield, mi-am zis, în timp ce-l felicitam așa cum trebuia pe Ockie pentru memoria lui prodigioasă.

— Avem nevoie să-ți pleci urechea la urme, i-am spus. Adresa particulară, adresele pentru afaceri, chiar și numele pisoiului siamez, dacă are așa ceva.

În cazurile de felul ăsta, Ockie avea un ritual bine pus la punct. Și de fiecare dată aveam viziunea unei Anglii profunde, teribile, pe care noi, bieții spioni, abia dacă o ghicim, cu semnale pe linii secrete de calculatoare și cu învoieli misterioase. O convocă mai întîi pe domnișoara Pullen, o femeie cu chip de piatră, îmbrăcată cu o bluză și o jachetă în aceeași nuanță de cenușiu, care își notă vorbele șefului stînd în picioare. Cealaltă sarcină a ei era autobiografia cu care Ockie voia să dea apară în fața unei lumi în așteptare.

— A, și informează-te discret și în legătură cu o firmă numită Hardwear de undeva din nord, te rog, un oarecare domn May, Aitken M. May, adăugă el cu o voce de-a dreptul lugubră, după ce dictase o listă-ntreagă de alte însărcinări ca să-și ascundă scopul principal. Am avut odată cu ei o afacere secundară, dar s-au schimbat, nu mai sînt oamenii pe care i-am cunoscut. Vreau o evaluare a creditelor, situația conturilor companiei, acționarii, dobînzile curente de capital, lista capitalurilor fixe, adrese personale, numerele de telefon de la domiciliu, tot tacîmul.

Domnișoara Pullen se întoarse după zece minute cu o foaie de hîrtie scrisă la mașină și Ockie se retrase într-o

încăpere alăturată, închizînd ușa în urma lui, ca să dea niște telefoane pe care abia dacă le deslușeam.

— Domnul May ăsta al tău face o grămadă de cumpărături, mă anunță el cînd reveni în birou.

— Pentru cine?

— Mafia.

Mi-am jucat rolul mai departe rolul.

— Mafia *italiană*? am strigat. Bine, Ockie, dar ăștia au tot armamentul din lume!

— Acum faci pe prostul. Mafia rusească. Nu citești ziarele?

— Păi, Rusia se descurcă și cu arme și cu orice altceva. Ani de zile, militarii le-au vîndut oricui a venit să le ceară.

— Acolo sînt mafii și mafii. Poate că sînt și mafii care cer ceva special și nu țin ca vecinii să li se uite peste umăr cînd cumpără acel ceva. Poate că sînt mafii care au valută forte, care sînt gata să plătească pentru o mică superioritate.

Studie pe rînd foaia de hîrtie adusă de domnișoara Pullen și propriile sale însemnări.

— Domnul May al tău e doar un intermediar. Un avocat necinstit. M-ar surprinde să aflu că deține mai mult decît un model pentru demonstrații, indiferent de categoria de produse.

— Dar care mafie, Ockie? Că sînt cu zecile.

— Asta-i tot ce știu. Mafiile. Din punct de vedere oficial, clientul este o națiune importantă care vrea să rămînă sub linia orizontului, așa că beneficiarul final nominalizat este Iordania. Neoficial, e vorba de mafia și e vîrît pînă peste cap.

— De ce?

— Fiindcă ceea ce cumpără este prea greu pentru sacul lui, de-aia. El e un negustor de firimituri, asta e, un negustor soios. Și-așa, brusc, iese pe faleză cu mitraliere, rachete antitanc, mortiere grele și muniție de parcă n-ar mai exista nici o zi de mîine. Unde anume trimite toate astea, e o altă poveste. Unii zic că în nordul Turciei, alții că în Gruzia. E și fudul. Într-una din serile trecute l-a invitat pe un prieten de-al meu la cină la Claridge's, dacă poți să crezi așa ceva. Mă miră că l-au lăsat înăuntru.

Poftim. Niciodată să nu ai încredere în cineva cu mai multe adrese.

A împins spre mine un teanc de hîrtii pe care le-am depozitat în servietă. Jason ne-a condus în sufragerie, am mîncat la o masă din lemn de stejar lungă de aproape șase metri și am băut zeamă de orz, în timp ce Ockie îi desființa succesiv pe intelectuali, evrei, negri, Pericolul Galben și pe homosexuali cu o ură benignă și universală. Iar Tim Cranmer zîmbea cu zîmbetul lui comercial și își mesteca peștele, fiindcă asta făcuse în ultimii cincisprezece ani pentru Ockie Hedges: mîngîiase vanitatea omulețului, trecuse cu bine prin insulte, nu băgase în seamă bigotismul persoanei și făcuse curte îndeletnicirii sale dezgustătoare, în serviciul unei Anglii mai sigure și mai înțelepte.

— Defecți din naștere, asta-i părerea mea. Subumani. Mă surprinde că voi, băieți, nu-i împușcați.

— Problema e că n-ar mai rămîne nimeni pe-aici, Ockie.

— Ba da, ar mai rămîne. Am rămîne noi. Și nici n-ai avea nevoie de altceva.

Iar după un prînz trebuia admirată grădina, unde fiecare petală își avea locul ei. Mai erau și ultimele achiziții din colecția lui de arme vechi, păstrate precum vinul bun, într-o pivniță cu temperatura controlată, la care se ajungea cu un lift care semăna cu intrarea unei fortărețe. Așa se face că, atunci cînd Ockie s-a oprit pe verandă, cu brațele încrucișate la piept, trecuse bine de ora patru: încă un bătrîn tiran fără copii în vîrful unei coline, uitîndu-se încruntat în urma mea, în timp ce eu urcam în Fordul meu umil, iar drapelul se strîngea pe catargul din spate.

— Ăsta-i cel mai bun lucru pe care-l poate face țara ta pentru tine? întrebă el, împingîndu-și bărbia spre mine.

— Trăim într-o Epocă Nouă, Ockie. Fără conturi grase pentru cheltuieli, fără mașini strălucitoare.

— Atunci vino mai des pe-aici, s-ar putea să-ți cumpăr eu una, zise el.

Drumul în mașină mi-a amorțit, pentru o vreme, toate spaimele. Din cînd în cînd pe margine răsărea cîte un motel, dar gîndul la mirosul stătut de țigară și la încă o

cuvertură brodată m-a descurajat, așa că am mers mai departe. S-a pornit și ploaia, iar în fața mea se întindea un cer întunecat. Brusc, asemenea Emmei, am simțit nevoia unei mîngîieri, fie și sub forma unei cine decente. Primul sat în care am intrat mi-a dăruit ceea ce căutam: un han vechi pentru trăsuri, cu meniul pus în ramă pe ușă și o curte pietruită. La recepție m-a întîmpinat chipul deschis al unei tinere fete de la țară. Am simțit în nări mirosul de friptură și de foc de lemne. Mă simțeam binecuvîntat de Dumnezeu.

— În partea liniștită a casei, dacă se poate, vă rog, i-am spus fetei, în timp ce ea studia lista camerelor ocupate.

Și în momentul acela ochii mi-au căzut pe o bucată de hîrtie pe care era imprimată o listă de numere și care stătea cuminte lîngă cotul fetei. De felul meu nu am memoria cifrelor, dar am simțul pericolului. Pe hîrtia aceea nu apăreau nume, ci numai grupuri de cifre ca niște coduri, un grup de patru cifre, un rînd de patru grupe. În partea de sus a paginii de hîrtie stătea scris LISTĂ DE URMĂRIRE, iar sursa era compania de cărți de credit al cărei vechi membru era Colin Bairstow.

Adică, de fapt, nu mai era. Numărul cărții mele de credit pe numele de Bairstow apărea la sfîrșitul coloanei din dreapta, sub cuvîntul CURENT scris cu majuscule.

— Cum vreți să plătiți, domnule? mă întrebă recepționera.

— Cu bani gheață, am răspuns și, cu o mînă sigură, am scris în registrul clienților un nume inventat pe loc: Henry Porter, The Maltings nr. 3, Shoreham, Kent.

Stăteam în camera mea. Mașina, mi-am zis. Scapă de mașină. Scoate-i numărul de înmatriculare. M-am forțat să mă calmez. Dacă Fordul era „cu probleme", atunci era o piedică. Dar cît de „cu probleme" era oare? Și eu, cît de „cu probleme" eram? Cît de „cu probleme" îmi putea permite cuplul Pew-Merriman să fiu fără să-și torpileze interesele în fața poliției? Uneori, aveam obiceiul să le spun recruților mei, trebuie să tragi adînc aer în piept, să închizi ochii și să sari.

Am făcut o baie, m-am bărbierit și mi-am pus o cămașă curată. Am coborît în sala de mese și am coman-

dat o sticlă din cel mai bun vin roşu pe care-l aveau. Apoi am urcat în cameră, m-am întins în pat și am ascultat glasurile de vrăjitoare care-mi răsunau în urechi: *Nu pleca în Nord, Mișa... Mișa, fii cu băgare de seamă, te rog... Dacă și-au început călătoria, ar trebui să o întrerupă.*

Nu eu alesesem călătoria. Fusesem literalmente aruncat în ea și n-avea nici o importanță că Pădurea, sau întreaga Vale a Umbrelor, mă urmărea.

Dealul era abrupt, iar casa era ca o bătrînă doamnă hotărîtă, cu picioarele bine înfipte în mijlocul prietenilor mai în vîrstă. Avea un aspect de școală de duminică și o verandă închisă, cu geamuri de sticlă colorată, care străluceau precum Raiul în lumina soarelui de dimineață. Avea perdele din dantelă, un gard viu, o masă pentru păsări și un castan care împrăștia în jur frunze aurii. Vîrful dealului se înălța în spatele ei, asemenea colinei verzi din cîntecele religioase, iar dincolo de deal se întindeau mai multe ceruri, unul albastru pentru soare, unul negru pentru judecată și cerul alb și curat al nordului.

Am apăsat pe butonul soneriei de la intrare și imediat am auzit duduitul unor picioare tinere care coborau niște trepte. Ceasul arăta nouă douăzeci și cinci. Ușa se deschise larg și, deodată, m-am aflat față-n față cu o tînără drăguță, desculță, îmbrăcată în *jeans* și cu o cămașă în carouri. Zîmbea, dar zîmbetul i se șterse de pe buze cînd își dădu seama că nu era persoana pe care spera s-o vadă.

— O, iertați-mă, zise ea jenată. Credeam că e prietenul meu care ne face o surpriză plăcută. Nu-i așa, Ali? Credeam că e tăticul.

Glasul ei dulce avea un accent de la Antipozi. Noua Zeelandă, aș fi zis. Un băiat pe jumătate asiatic, și el desculț, mă studia din spatele ei.

— Doamna May? am întrebat.

Zîmbetul îi reveni pe buze.

— Ei bine, aproape.

— Iertați-mă că am ajuns cam devreme. Am o întîlnire cu Aitken.

— Cu Aitken? Aici, acasă?

— Numele meu e Peter Bradbury. Sînt un client. Aitken și cu mine facem multe afaceri împreună. Aveam întîlnire aici la nouă și jumătate.

Tonul meu era energic, dar blînd: eram pur și simplu doi oameni care stăteau de vorbă în prag într-o dimineață însorită de toamnă.

— Bine, dar nu aduce *niciodată* clienții acasă, obiectă ea, iar zîmbetul îi deveni rugător și oarecum neîncrezător. Toată lumea merge la magazin. Nu-i așa, Ali? Asta-i regula. Tăticu' nu-și aduce niciodată afacerile acasă, nu, puiule.

Băiatul o luă de mînă și încercă să o tragă pe tînără înapoi în casă.

— Ei bine, eu sînt un client cu destulă greutate. Lucrăm împreună de cîtăva vreme. Știu că îi place să nu amestece viața particulară cu afacerile, dar mi-a spus că are ceva special pentru mine.

Tînăra era impresionată.

— Sînteți un cumpărător mare, *mare*? Cel care ne va face îngrozitor de bogați?

— Ei bine, sper că așa se va-ntîmpla. Și sper că și el mă va face pe mine bogat.

Era din ce în ce mai derutată.

— Nu se poate să fi *uitat*, zise ea. Nu Aitken. Se gîndește la înțelegerea cu dumneavoastră zi și noapte. Precis e pe drum încoace.

Dar îndoiala o cuprinse din nou.

— Și chiar credeți că nu v-ați înșelat și că nu trebuia să mergeți la magazin? Vreau să spun că de la aeroport puteați merge direct acolo. El are un program pur și simplu nepămîntean.

— Nu am fost niciodată la magazin. Ne-am întîlnit întotdeauna la Londra. Nici n-aș fi în stare să găsesc magazinul.

— Nici eu. Ali, termină! Vreau să spun că nu face niciodată, absolut niciodată așa ceva. Vedeți, este în străinătate. Adică, mă rog, pe drumul de întoarcere, evident. Vreau să spun că ar putea fi aici.

Am așteptat-o să termine ce avea de spus.

— Uitați ce e. Foarte bine. Nu vreți să intrați să beți o ceașcă de ceai pînă apare și el? Are să fie *teribil* de furios. Dacă oamenii îl țin pe el în picioare, n-are nimic

de zis. Nu e deloc oriental din punctul ăsta de vedere. Pe mine mă cheamă Julie.

Am urmat-o în casă, mi-am scos pantofii și i-am așezat alături de cei ai familiei, pe stativul de lîngă ușă.

Camera de zi era în același timp bucătărie, cameră de joacă și salon. Aduna la un loc o casă veche de păpuși, mobilă împletită din trestie și rafturi de cărți într-o dezordine plăcută, cu cărți englezești, turcești și arabe îngrămădite unele peste altele. Mai vedeai un samovar suflat cu argint, texte coranice și broderii din mătase. Am recunoscut crucea coptă și garoafele otomane. Un ochi magic verde și auriu era agățat deasupra ușii, ca să alunge demonii. Într-un dulap de perete sculptat, o zeiță a cultului fertilității călărea un armăsar extrem de impunător, iar pe televizor stătea o fotografie în culori a lui Julie împreună cu un bărbat cu barbă, așezați amîndoi printre trandafiri roz. La televizor tocmai rula un film de desene animate pentru copii. Tînăra îl dădu mai încet, dar Ali începu să se smiorcăie, așa că sunetul reveni la nivelul dinainte. Julie pregăti ceaiul și aranjă cîțiva biscuiți pe-o farfurie. Avea picioare lungi, o talie frumoasă și mersul studiat al unui model.

— Dacă ați ști cît de neobișnuită e toată povestea asta, e-atît de necaracteristic pentru el, spuse ea. N-ați bătut tot drumul de la Londra doar pentru — mă rog — pentru *asta*, nu?

— Dar nu e nici o tragedie. De cît timp e plecat?

— De o săptămînă. În ce sînteți specializat?

— Poftim?

— Cu ce fel de comerț aveți de-a face?

— A, orice. Hamadam. Baluhi. Kilim. Tot ce-i mai bun atunci cînd pot să-mi permit. Sînteți și dumneavoastră implicată în afacere?

— Nu chiar.

Zîmbea mai ales spre fereastra pe care aproape că nu o scăpa din ochi.

— Eu predau la școala unde învață Ali. Nu-i așa, Ali?

Intră apoi în camera alăturată și băiatul plecă după ea. Am auzit-o telefonînd. Am aruncat o privire mai de-aproape fericitului cuplu din fotografie. Fotograful

avusese fler și-i pusese să șadă, căci în picioare domnul Aitken Mustafa May ar fi fost cu un cap mai scund decît doamna sa, cu toate tocurile înalte ale pantofilor ultralustruiți și cu catarame. Zîmbetul său era însă mîndru și fericit.

— Nu-mi răspunde decît robotul, se plînse ea, revenind în încăpere. Toată săptămîna a fost așa. Au acolo un vînzător și o secretară. Nu-nțeleg de ce nu opresc mașina și nu răspunde unul din ei la telefon. Ar fi trebuit să fie acolo la ora nouă.

— Nu puteți da de vreunul din ei acasă?

— Aitken s-a încăpățînat să-i angajaze pe oamenii ăștia! protestă ea, clătinînd din cap. Zice că sînt bătrînul lui cuplu, ea e o bibliotecară la pensie, sau cam așa ceva, iar el a lucrat în armată. Locuiesc înspre mlaștini și nu vorbesc cu nimeni în afară de caprele lor. De-aia i-a și angajat. Zău.

— Și n-au telefon?

Se așezase iar la fereastră.

— Scot apă din puț, zise ea indignată, n-au canalizare, n-au telefon, n-au nimic. Sînteți absolut *sigur* că nu v-a spus că întîlnirea e-la magazin? Nu vreau să fiu nici stupidă, nici nepoliticoasă, numai că niciodată, dar absolut *niciodată* nu se întîlnește cu partenerii de afaceri aici.

— Pe unde călătorește?

— Ankara. Bagdad. Baku. Știți cum e. În clipa în care miroase ceva, nimic nu-l mai oprește.

Se porni să bată darabana în fereastră.

— E partea musulmană din el, adăugă ea. Să țină femeile departe de toate astea. De cît timp îl cunoașteți?

— De șase ani. Poate chiar șapte.

— Aș vrea atît de mult să-mi vorbească de oamenii pe care-i cunoaște. Pun pariu că unii dintre ei sînt foarte, foarte interesanți.

Pe drum apăru un taxi care trecu însă mai departe fără să încetinească. Era liber.

— Vreau să spun că nu-nțeleg pentru ce îi mai *plătește*, protestă ea exasperată. Două momîi adulte care stau pe scaun și ascultă robotul telefonic. Îmi pare rău pentru dumneavoastră. Aitken are să-i omoare, zău că da.

— O, Doamne.

— Mai are și superstiția ridicolă ca să nu-mi spună cu ce avion vine, adăugă ea. Crede că altfel au să-l arunce în aer sau mai știu eu ce. Vreau să spun că uneori e de-a dreptul speriat de fantome. Uneori mă-ntreb: oare am să ajung ca el, sau el are să ajungă ca mine?

— Ce mașină are?

— Un Mercedes. Albastru-metalizat. Nou-nouț. Cu două uși. E mîndria și bucuria lui. Și l-a cumpărat cu banii din afacerea cu dumneavoastră, completă ea.

— Și unde îl ține cînd e în străinătate?

— Cîteodată la aeroport, cîteodată la magazin. Depinde.

— Nu e plecat cu Terry, nu?

— Cu cine?

— Un fel de partener de-al meu și de-al lui Aitken. Terry Altman. Un personaj tare amuzant. Vorbește mult. Are și o iubită nouă, foarte frumoasă, pe care o cheamă Sally. Sally Anderson. Dar prietenii îi spun nu știu de ce Emma.

— Dacă sînt parteneri de afaceri, lăsați-o baltă.

— Uitați ce e, am spus, ridicîndu-mă în picioare. E clar c-a fost o încurcătură la mijloc. Ce-ar fi să mă duc la magazin și să-ncerc s-o trezesc pe secretară? Dacă aflu ceva, vă pot telefona. Nu vă faceți griji. Am adresa. Am să cobor un pic dealul și am să iau un taxi.

Mi-am luat pantofii de pe stativ și mi-am legat șiretu-rile. Apoi am pășit în lumina soarelui. Aveam un nod în stomac și îmi țiuiau urechile.

CAPITOLUL DOISPREZECE

Pe măsură ce conduceam, dealurile se întunecau, drumurile deveneau tot mai rîpoase și mai înguste, culmile pietroase se înnegreau, de parcă ar fi fost arse, au început să mă înconjoare niște ziduri de piatră și am intrat într-un sat cu acoperișuri de ardezie, ziduri măcinate de vreme, cauciucuri de mașini vechi și saci de plastic. Purcei și găini mi se încurcau printre roți, oile de pe drum mă priveau cu ochi iscoditori, dar n-am văzut nicăieri vreun suflet omenesc. Harta mea de la Direcția Cartografică de Stat zăcea deschisă pe scaunul de alături, împreună cu lista adreselor lui Aitken May pe care mi-o dăduse Ockie.

Apoi zidurile de piatră s-au dat la o parte și acum puteam să zbor peste văi largi, presărate cu pete de soare și traversate de pîraie vesele. Cai castanii pășteau pe pajiști perfect dreptunghiulare. Numai că, în starea de tensiune în care mă aflam, totul venea prea tîrziu, iar ceea ce simțeam era doar disperare, nu și plăcere. De ce nu mă jucasem niciodată pe acolo cînd eram copil, de ce nu mă plimbasem niciodată pe-aici pe cînd eram adolescent? Să alerg pe țărm, să locuiesc în casa de acolo, să fac dragoste pe malul pîrîului? Și culorile astea, de ce nu le pictasem niciodată? Emma, tu erai toate speranțele astea.

Am oprit mașina pe marginea drumului și am studiat harta. Brusc, lîngă fereastră a răsărit de niciunde un bătrîn a cărui fața brăzdată mi-a amintit de îngrijitorul terenului de sport de la prima școală unde fusesem.

— Treci de bazinul de colo... faci la dreapta cînd ajungi la Gospel Hall... ții înainte pînă cînd o să ai în fața

ochilor o moară... de-acolo mergi mai departe, pînă cînd nu mai ai unde să te duci...

Am pornit mașina și am trecut peste dealurile gheboase, intrînd apoi pe o plantație de conifere albastre care treceau treptat în verde. Am luat cu asalt primul deal, cînd l-am văzut pe Larry cu pălăria lui cu boruri largi stînd pe marginea drumului, cu un braț ridicat, ca să mă oprească, și cu celălalt braț înconjurat după umerii Emmei, dar pînă la urmă nu erau decît doi călători cu un cîine. Am urcat cel de-al doilea deal și i-am văzut iar în oglinda retrovizoare. Dar temerile mele erau cu mult mai rele decît aceste fantasmagorii. Și cuprindeau avertismentele care încă răsunau în urma mea pe cărare. *O săptămînă,* zisese Julie... *și nu dau decît peste robot... așa a fost toată săptămîna...*

Gospel Hall se desena vag în fața mea. Am făcut la dreapta, așa cum îmi indicase bătrînul, și am zărit moara părăsită, un monstru cu ochii scoși. Drumul se transformase într-un făgaș săpat de roți; am traversat un vad și am intrat într-o periferie rurală, plină de conopidă putrezită, butelii de plastic și alte mizerii rămase de la fermieri și turiști. Copii cu trăsături aspre mă urmăreau cu privirea din pragul unui șopron de tablă. Am traversat un al doilea pîrîu, sau poate că era tot primul, am ocolit o carieră de piatră și am văzut o săgeată pictată cu vopsea portocalie fosforescentă sub care fuseseră desenate cuvintele NUMAI PENTRU HARDWEAR ANGRO. Urmînd săgeata, mi-am dat seama că am coborît mai mult decît crezusem, căci o a doua vale se deschidea acum în fața mea; porțiunile ei mai joase erau pline de copaci deasupra cărora se întindeau pătratele verzi ale cîmpurilor și mlaștinilor amenințătoare, iar vîrfurile lor erau retezate de nori. O nouă săgeată m-a îndreptat spre o poartă de lemn. Un indicator galben avertiza că aveam de-a face cu un DRUM PARTICULAR. Am împins poarta, am trecut cu mașina și am închis poarta în urma mea. Alt panou zicea că PENTRU HARDWEAR DREPT ÎNAINTE (NUMAI PENTRU COMERȚ).

Drumeagul era mărginit pe ambele părți de sîrmă ghimpată. Smocuri de lînă de oaie împodobeau sîrma, iar niște vite albe pășteau printre pietre. Drumeagul mergea

sus, pe deal. Am păstrat direcția și curînd am văzut, la vreo trei sute de metri în față, un lanț de clădiri din piatră absolut banale, unele cu ferestre, altele fără, semănînd împreună cu un tren de marfă ale cărui vagoane mai înalte se găseau în stînga, coada aflîndu-se într-un grup de coteţe de pui și cocine de porci. Poteca trecea pe sub un pod vopsit în alb și o insulă întunecată de teren mlăștinos, ca să reapară apoi în dreptul intrării principale. Un alt panou spunea că e numai PENTRU VIZITATORII CU INVITAȚIE. O săgeată portocalie arăta direct spre casă.

Am trecut podul și am văzut un Mercedes albastru parcat pe aleea principală, cu capota spre mine. Metalizat, zisese ea. Dar nu-mi puteam da seama dacă albastrul era metalizat sau nu. Cu două uși, zisese ea. Dar mașina era așezată cu fața spre mine și nu-i puteam număra portierele. Cu toate acestea și în ciuda presentimentelor avute, inima mea s-a pornit să bată mai iute. Aitken May era aici. S-a întors. E înăuntru. Cu ei. Și Larry era aici. Larry venise în nord în ciuda avertismentului — dar cînd oare ținuse Larry seama de un avertisment? Pe urmă pleca la Paris, ca s-o găsească pe Emma.

Am venit pînă aproape de casă și o perdea albă de nori a coborît peste deal ca să mă împiedice să intru, apoi a înfășurat cu totul și persoana mea și drumul. Am văzut alte două mașini, un Volkswagen Golf și un Dormobile gri aproape demolat, cu un stegulet triunghiular de un roșu șters pe antenă și cu cauciucurile dezumflate. Volkswagenul era parcat în colțul îndepărtat al curții din față. Dormobile-ul stătea părăsit în hambarul de fîn care părea să fie locul odihnei sale veșnice. Abia acum am văzut că Mercedesul avea două uși, că vopseaua era într-adevăr metalizată și că geamurile erau înnegrite de funingine. A plătit-o cu banii primiți din afacerea cu dumneavoastră, spusese Julie. Am văzut antena telefonului și mi-am amintit glasul nu tocmai englezesc plin de mîndrie: *Bună, Sally, aici Hardwear care te cheamă din mașină...*

După ce mi-am parcat Fordul roșu, m-am izbit de o problemă pe care ar fi trebuit s-o fi rezolvat deja: să iau servieta cu mine, sau să o las în mașină? Cu spatele la casă și cu portiera deschisă pe post de acoperire, mi-am pescuit pistolul din servietă și mi l-am vîrît din nou la

centură. Începeam să mă obișnuiesc cam mult cu mișcarea asta. Am încuiat servieta în portbagaj. Cînd am trecut pe lîngă Mercedesul albastru, i-am mîngîiat capota cu vîrfurile degetelor. Era rece ca gheața.

Intrarea casei era apărată de o verandă din piatră neagră, tăiată în romburi. Ușa era vopsită în verde. Soneria de la intrare era conectată la un interfon. Lîngă butonul soneriei se afla o plăcuță curată din oțel, pe care erau gravate niște cifre. Ori apăsai pe sonerie, ori formai un număr cu ajutorul cifrelor de pe plăcuță. Ușa era prevăzută cu un vizor încadrat de fîșii de geam colorat, dar, cum bucățile de geam nu aveau nici un pic de luminozitate în ele, am bănuit că erau blocate cu o scîndură pe dinăuntru. Pe o carte de vizită încrețită se putea citi: „Aitken Mustafa May, BADA, Covoare Orientale, Objets d'Art, Chmn, The Hardwear Company, Gmbh". Am apăsat pe buton și am ascultat clinchetul soneriei răsunînd în interiorul casei: clinchete de zurgălăi de sanie, care ar trebui să calmeze nervii, dar care, în realitate îi întindea la maximum. Am sunat încă o dată, cu ochii lipiți de Volkswagen. Fusese înregistrat anul ăsta. Numărul era local, ca și cel al Mercedesului. Culoarea albastră, ca a Mercedesului. Iar geamurile, ca și cele ale Mercedesului, erau negre de funingine și de vremea urîtă. Prin urmare, cînd vaporul lui Aitken ajungea acasă, toată lumea primea o mașină nouă, am hotărît eu. „Dumneavoastră sînteți cumpărătorul cel mare? Cel care ne va face pe toți îngrozitor de bogați?" Nu tocmai, ăla era prietenul meu: cel cu treizeci și șapte de milioane de lire furate ca să le cheltuiască pe covoare de Caucaz.

Am apăsat a treia oară pe sonerie. Numai că, în loc să mai ascult zurgălăii de sanie, am pornit-o de-a lungul fațadei casei, în căutarea unei alte intrări, dar n-am găsit-o, iar ferestrele dădeau pe un coridor îngust din cărămidă vopsită în alb. Iar cînd am ciocănit ușor în geam, nici un chip prietenos și zîmbitor nu a venit să mă întîmpine, nici măcar cel al lui Larry.

Am mers atunci în spatele casei, făcîndu-mi loc printre resturile unui gater vechi: fierăstraie circulare mîncate de rugină, motoare voluminoase cu curelele roase, o

grămadă de bușteni tăiați cu fierăstrăul, care zăceau exact acolo unde căzuseră cu ani în urmă, un topor ruginit, grămezi de rumeguș peste care crescuseră buruieni și mușchi, totul abandonat ca la un semn. Iar eu m-am întrebat ce anume se-ntîmplase în locul ăsta, cu oricît de mulți ani în urmă, pentru ca cei care lucrau acolo să se oprească din tăiatul lemnelor și să dispară, lăsînd totul în starea în care se afla și acum; și pentru ca Aitken Mustafa May, vînzătorul și secretara lui să-și abandoneze mașinile noi și frumoase și să plece la fel ca ceilalți.

Pe urmă am văzut sîngele, sau poate că-l văzusem mai înainte, dar îmi găsisem alte lucruri la care să mă gîndesc: o pată de sînge fără identitate, putînd să fie la fel de bine al Emmei sau al lui Larry, o insuliță frumos desenată, cam de treizeci de centimetri lungime și cincisprezece lățime, închegată peste rumeguș; dar atît de bogată, de sigură de ea, încît la început am avut o senzație mai degrabă de solid decît de lichid și mai că mi-a venit s-o ridic de jos — dar mi-am văzut mîna dîndu-se înapoi cu spaimă și mi-am închipuit fața palidă și moartă a Emmei privindu-mă prin praful de rumeguș. M-am aplecat și l-am răscolit. Rumegușul s-a dovedit a fi un rumeguș banal.

Nici o urmă înspăimîntătoare, nici o picătură trădătoare, nici o altă pată nu conducea ochiul exersat al unui detectiv spre indiciul următor. Pata de sînge se găsea pe rumegușul care zăcea la rîndul lui la vreo cinci pași de ușa din spate. Iar între grămada de rumeguș și ușă, o mulțime de urme grăbite de pași în ambele direcții, și nu fără sex, ci evident bărbătești: urme de ghete cu crampoane și altele de pantofi cu pingele plate, obișnuite, care nu ieșeau cu nimic în evidență. Și totuși, deosebit de masculine, alergînd înainte și înapoi de suficient de multe ori și cu suficient de multă grabă și vigoare masculină ca să creeze un adevărat rîu uleios de noroi bine amestecat, ce se oprea lîngă insula de sînge care părea extrem de hotărîtă să rămînă separată de rumegușul pe care cursese.

Sau poate că, în fond, rîul ăsta nici nu se oprea acolo. Căci, dincolo de grămada de rumeguș, am văzut abia acum urmele a două roți solitare care fuseseră în tandem. Erau prea înguste pentru niște roți de mașină, dar ar fi fost foarte bune pentru cele de motocicletă, atîta că

fiecare roată era cu urma ei și în consecință — mintea mea hotărîse s-o ia mai ușurel, fiind ocupată mai ales cu posibilul proprietar al petei de sînge — și în consecință mult mai potrivite cu un vehicul de fermă.

O remorcă? Genul ăla de vagonet care trage bărcile pe drumurile aglomerate și blochează traficul prin Somerset? Un afet de tun? Un dric? Genul ăsta de remorcă? Cît despre destinația lui, orice sugestie ar fi fost binevenită căci, după numai cîțiva metri, urmele intrau pe o alee de beton, iar de acolo dispăreau în neant. La rîndul ei, aleea de beton nu ducea niciăieri: un nor proaspăt și solid cobora deja pe deal.

Ușa din spate era încuiată, lucru care la început m-a necăjit, iar apoi m-a înfuriat, cu toate că știam precis că dintre toate emoțiile inutile pe care le puteam lăsa să se manifeste în voie — suferință, disperare, frustrare, groază — furia era cea mai puțin productivă și cea mai puțin adultă. Pornisem spre mașini cu intenția să le studiez cu atenție cînd furia m-a oprit la jumătatea drumului, m-a răsucit în loc și m-a împins să atac ușa încuiată. Am bătut în ea cu pumnii. Am strigat: „Deschide-te odată, lua-te-ar dracu'!", după care am țipat „Larry! Emma!" M-am aruncat în ușă de cîteva ori, cu un efect minor asupra ei, dar major asupra umărului meu. Lipsa de băgare de seamă mă făcuse însă imun. Am strigat: „May! Aitken May! Larry, pentru numele lui Dumnezeu! Emma!" Mi-am adus aminte de toporul ruginit de lîngă grămada de bușteni. Un spion mai versat ar fi tras cu pistolul în broască, dar eu nu mă simțeam deloc versat, iar în agitația în care mă aflam nici măcar nu m-am gîndit dacă ușa era încuiată sau nu. M-am aruncat pur și simplu asupra ei, cam cum mă aruncasem asupra lui Larry, numai că de data asta înarmat cu un topor.

Prima lovitură a produs o crăpătură destul de mare și a trimis spre cer o escadrilă de ciori care protestau amarnic: lucrul ăsta m-a surprins, pentru că în jurul casei copacii erau răzleți și aproape morți, cu excepția unui șir de Macra Carpa hidoși și arși de vînt, care păreau că se născuseră și muriseră în aceeași clipă. A doua mea lovitură a ratat cu numai cîțiva milimetri și ușa și piciorul meu stîng. Dar am răsucit toporul pe deasupra capului și am lovit

încă o dată. La a patra izbitură, ușa a explodat ca o foaie de hîrtie. Am aruncat toporul prin deschizătură și am pășit înăuntru, urlînd cît mă ținea gura: „Ieșiți afară! Dați-vă înapoi! Ticăloșilor," într-o nouă explozie de aer și de tensiune nervoasă. Poate că ăsta era însă felul meu de a-mi mobiliza curajul, căci în clipa în care mi-am coborît privirea spre labele picioarelor, le-am văzut izolate într-un lac de sînge, foarte asemănător cu primul, dar mult mai mare. Iar asta fusese probabil ceea ce vruseseră să vadă ochii înainte de orice altceva în bucătăria cu căpriori a fermei: faianța zdrobită, cuțitele și cratițele azvîrlite pe podeaua de gresie, scaunele rupte, mesele răsturnate și copacul, silueta inconfundabilă a unui copac, desenată sau mai bine zis pictată pe cărămizile albe de deasupra aragazului distrus. Poate că era un castan, poate un cedru — în orice caz, un copac cu coroana bogată, care se întindea în jur. Cu picăturile de sînge asemenea conurilor sau țepilor. Pădurea stătea la pîndă.

Ku Klux Klanul osetin, am auzit glasul lui Simon Dugdale. *O gloată de umbre, hrănită și susținută de KGB*...

Mi-am permis să studiez toate astea, însă abia după ce am văzut sîngele de la picioare. Cînd am studiat destul ca să trag concluziile inevitabile, mi-am scos pistolul de la brîu — mai mult, bănuiesc eu, ca să mă apăr de morți decît de vii — am pornit pe coridor cu un pas ușor și elastic, așa cum spun instructorii noștri, cu brațul stîng ridicat în dreptul feței, strigînd: „Aitken Mustafa May! Vino afară! Unde ești?" deoarece, deși știam că ar fi trebuit să strig „Larry!" și „Emma!", mi-era groază să nu dau de ei, motiv pentru care, de altfel, îmi ridicasem și brațul, ca să mă apăr de priveliștea de care mă temeam cel mai mult.

Eram încălțat cu o pereche de pantofi maro, foarte buni, de la Ducker din Oxford, făcuți de comandă și cu tălpi de cauciuc, dar nu foarte moi. Am aruncat o privire peste umăr, am văzut niște urme brune și lipicioase care împodobeau parchetul și mi-am dat seama că, în timp ce proprietarul sîngelui rămînea necunoscut, urmele de pe podea erau fără discuție și cît se poate de clar ale mele. Treceam iute de la o ușă la alta, strigînd: „Hei, hei, cine-i acolo?" Și apoi, pe un ton imperios, cu glasul meu de

suporter de pe stadion: „May! Aitken May!“ Tăcerea care urma acestor izbucniri era mai amenințătoare decît orice alt răspuns și mi-e teamă că mă gîndeam la ea ca la tăcerea Pădurii.

Trecînd prin dreptul altei ferestre, am văzut vitele albe, mlaștina și podul și m-am simțit recunoscător pentru faptul că fusesem înapoiat naturii-mamă. Am trecut fără să mă opresc pe lîngă o a treia ușă închisă, hotărît să mă lansez în recunoașterea terenului pornind de la ușa de la intrare și nu de la toporul înfipt în ușa din spate. În plus, sînt dreptaci și, dacă aveam de gînd să mă comport precum un membru de vîrstă mijlocie al unor trupe de asalt, atunci preferam să atac ușile din stînga mea și să-mi țin arma în mîna dreaptă. S-ar putea ca asta să nu fie conform cu ceea ce se predă la școală sau se vede prin filme, dar era procedura normală pentru vîrsta mea și al dracului să fiu dacă aveam să-mi pun ambele mîini în slujba armei.

Vîrsta mea mă preocupa acum cu aceeași intensitate cu care mă preocupa ori de cîte ori mă aflam în pat cu Emma: mă ridic, oare, la nivelul situației? Sînt prea bătrîn pentru pasiunile mele? Nu cumva cineva mai tînăr s-ar descurca mai bine?

Ajunsesem în holul de la intrare. Ține-ți firea, Cranmer. Mergi liniștit, nu alerga.

— E cineva pe-aici? am strigat pe un ton ceva mai potolit. Sînt Cranmer, Tim Cranmer. Sînt prieten cu Sally și cu Terry.

Scaune moi. O măsuță pentru cafea, un teanc de reviste cu colțurile îndoite, specializate în comerțul cu covoare fine și antichități. O centrală telefonică de interior și un robot; robotul care continua să funcționeze. O umbrelă de damă, deschisă ca să se usuce, deși era deja uscată. Ploua, oare, în ziua aceea? În care zi? Amintește-ți de urmele de pași din noroiul de dincolo de ușa din spate.

Pe perete, broderii asiatice și un afiș cu niște supersonice militare care sfîșiau aerul fierbinte al unui deșert, zburînd la joasă altitudine. Pe masă, trei cești de ceai murdare și o scrumieră în formă de roată de mașină, plină ochi cu mucuri de țigări. Zaț de ceai gros și negru, fără lapte, fără zahăr. Ceai rusesc, oare? Ar fi fost dulce. Ceai

asiatic? Ar fi fost slab. Poate că era un ceai de pe marele hotar dintre cele două. Și țigări rusești, ca ale lui Larry.

Înainte de a mă îndrepta spre prima ușă, m-am oprit și am ciulit urechile, ca să surprind un zgomot de pași, sforăitul motorului unei mașini care ar fi urcat dealul, un ciocănit în ușă și un strigăt vesel — „E cineva acasă?“ — care să-l anunțe pe poștaș. După cum știam, la țară nu e niciodată o liniște perfectă, dar n-am auzit nimic care să-mi amplifice neliniștea. Am apăsat pe clanță fără s-o mai încerc și am împins ușa cît de tare și de iute am putut. Am năvălit apoi în încăpere cu speranța disperată că, dacă era cineva acolo și nu era mort, l-aș fi luat prin surprindere.

Surpriza avusese însă deja loc, căci încăperea fusese devastată metodic. Sertare întoarse cu susul în jos și călcate în picioare. Faxuri și copiatoare într-un hal fără de hal. Fotoliul de la birou măcelărit cu atîta răutate, încît mațele îi atîrnau pe afară. Fișetele trîntite cu fața la podea fuseseră lovite centimetru cu centimetru. Perdelele zdrențuite de lovituri iuți de cuțit. Sexul ocupantului dispărut al acelei încăperi a rămas un mister, pînă cînd căutările mele au dat încet la iveală absența unei femei: un fragment de poșetă de umăr din imitație de piele, departe de gustul Emmei; un șervețel de hîrtie mototolit și pătat cu nimic altceva mai rău decît cu ruj de buze ieftin, pe care Emma nu l-ar fi folosit; apoi chiar tubul de ruj, zdrobit în picioare; pudră de față, împrăștiată asemenea unei cenuși omenești; un portmoneu de damă cu cîteva monede pentru aparatele de taxat din parcări și o cheie de Volkswagen împreună cu o telecomandă pentru portiere, toate călcate în picioare.

Și o pereche de pantofi. Nu din piele de capră plini de noroi și nici bocancii negri cu șiret, de vagabond, ai Emmei, ci niște pantofi maro eleganți, bine lustruiți și aproape noi, din aceia pe care îi arunci din picioare cînd îți bați capul cu munca o zi întreagă la birou și simți nevoia de puțin aer pentru bietele picioare. Măsura cinci. Emma purta măsura trei.

Două uși o legau altădată pe secretara lui Aitken Mustafa May de patronul ei. Ele erau plasate cam la vreo treizeci de centimetri una de cealaltă și fuseseră capitonate cu un material plastic verde, absolut oribil. Dar,

indiferent de liniștea la care sperase May prin acest aranjament, ea fusese puternic afectată, căci prima ușă fusese făcută țăndări, în timp ce a doua se prăvălise peste biroul său, trezindu-mi în minte imagini de tortură medievală, în care victima era întinsă pe-o masă, iar peste ea era așezată o scîndură grea din lemn; victima era apăsată pînă cînd își dădea duhul sub greutatea efectivă a fărădelegilor sale: în cazul de față, teancuri de reviste pentru viitori mercenari și pistolari liber-profesioniști, cataloage de arme, inventare și liste de prețuri pentru potențialii furnizori; și fotografii lucioase de tancuri, piese de artilerie, mitraliere grele, lansatoare de rachete, elicoptere de asalt și torpiloare.

Cum mă plimbam dezgustat prin haosul acela, am fost izbit de modul deliberat în care acționaseră musafirii nepoftiți. Ca și cum absolut fiecare simbol idolatrizat trebuia căutat și distrus metodic — dar și simboluri care, după știința mea, nu erau deloc idolatrizate, precum chiuveta din sala de baie de alături, polița de sticlă aruncată în cadă și peretele care înfunda WC-ul.

Însă cele mai mari pîngăriri fuseseră rezervate lucrurilor pe care Aitken Mustafa May le iubea cel mai mult: fotografiile copiilor săi care păreau să fie numeroși și făcuți cu femei diferite, presepapierul în formă de Mercedes, aparținînd unui mîndru și proaspăt proprietar, figurinele de bronz și vasele din ceramică, haina de la costumul său nou-nouț, albastru închis, marca Aquascutum, din care mai atîrnau cîteva fîșii pe spătarul scaunului, un Coran hărtănit, profanat cu lovituri atît de puternice, încît mușcaseră și din masa pe care se afla cartea, sau fotografia Juliei, făcută, am presupus, de același fotograf care îi pozase pe amîndoi pe bușteanul scăldat de soare, numai că aici tînăra în costum de baie se afla pe puntea a ceea ce părea să fie un vapor de croazieră în Caraibe și zîmbea spre aparatul de fotografiat. Și trofeele discrete ale celeilalte vieți, precum o bucată de obuz transformată în vază de flori și transportorul blindat suflat cu argint, pe care era gravată dedicația unui cumpărător recunoscător, dar anonim; ambele obiecte erau literalmente călcate în picioare.

M-am întors pe coridor și mi-am urmat propriile urme. Ușa bucătăriei era mai departe deschisă, dar am

trecut pe lîngă ea fără să arunc vreo privire. Mă uitam înainte, acolo unde o altă ușă, de data asta din oțel, îmi bloca înaintarea. În broască atîrna o legătură de chei și printre ele le-am observat și pe cele de la Mercedesul lui Aitken May. Am aruncat legătura de chei în buzunar, am trecut pragul de oțel și, la lumina zilei care pătrundea prin deschizătura ușii, am văzut că de-acum coridorul era placat cu cărămidă și că ferestrele căptușite cu scîndură erau blocate de saci cu nisip. Mi-am amintit aspectul exterior al casei și mi-am dat seama că mă aflam în cel de-al doilea mărfar. Eram tocmai pe cale să fac descoperirea asta, cînd am orbit brusc.

Luptîndu-mă să nu-mi pierd mințile, am tras concluzia că ușa de oțel se răsucise în balamale și se închisese în urma mea, fie că așa-i venise ei, fie pentru că o împinsese cineva, și că, prin urmare, aș face mai bine să caut un comutator, deși mă-ndoiam că un sistem electric ar fi putut supraviețui unui asemenea avînt destructiv. Mi-am amintit însă de robotul ei telefonic și mi s-a mai ridicat oarecum moralul. Iar optimismul meu a fost răsplătit căci, continuîndu-mi drumul pe pipăite, am descoperit, spre bucuria mea, un cablu electric exterior. Mi-am vîrît pistolul înapoi la brîu — ce-aș fi putut să-mpușc în întunericul acela de smoală? — am urmărit cablul cu vîrfurile degetelor și deodată în fața ochilor mei a răsărit un comutator verde și bulbucat, la nici zece centimetri de nasul meu.

Mă aflam într-un poligon de tragere care se întindea pe toată lungimea clădirilor, probabil vreo treizeci de metri. La capătul lui, în lumina puternică a unor reflectoare, se ridicau niște ținte de dimensiunea unor ființe omenești, cu o implicație evident rasistă: chipuri negroide rînjite sau căpcăuni asiatici strîngînd la piept pistoale-mitralieră, cu un genunchi ridicat, în timp ce dădeau la o parte Dumnezeu știe ce anume înjunghiaseră mai devreme cu baioneta; uniformele pestrițe verde cu ocru, căștile din oțel așezate obraznic pe-o parte, pentru a sugera lipsa disciplinei. Locul unde mă oprisem era aliniamentul de tragere: saci cu nisip în spatele cărora să stai în picioare sau în genunchi, furci metalice în care să-ți sprijini brațul care ține arma și telescoape pentru cazul în care doreai să

studiezi țintele, sau fotolii pentru cazul în care nu voiai așa ceva.

Și, la cîțiva metri dincolo de aliniamentul de tragere, trîntit chiar în mijlocul frontului și încurcîndu-l pe oricare utilizator serios al acestuia, se ițea bancul de lucru plin de sînge al unui armurier. Pe podea, la picioarele bancului, și mai mult sînge. Ceea ce explica mirosul pe care-l simțisem, dar pe care îl pusesem de seama vaselinei de uns armele și a vaporilor de cordită. Numai că nu era nimic din toate astea. Era pur și simplu sînge. Sînge de abator. Iar tunelul ăsta era chiar locul unde avusese loc măcelul, un buncăr izolat acustic și dedicat distracțiilor profitabile ale distrugerii. Aici fuseseră tîrîte victimele, una dintre ele fără pantofi, a doua fără haină și a treia — așa cum m-am temut la vederea salopetei maro din bumbac, spînzurată de un cui deasupra șirului de unelte ale armurierului — fără salopeta de vînzător. Aici fuseseră hăcuite în voie, la adăpostul acestei liniști artificiale, înainte ca oamenii încălțați cu ghete cu crampoane sau pantofi normali să le care prin bucătărie și peste grămada de rumeguș pînă la ce-o fi fost chestia cu două roți care-i aștepta afară.

A, și pe drum, unul dintre ei se oprise ca să picteze un copac. Copac ca în Pădure. Copac ca în sînge.

Aveam în buzunar cheile Mercedesului și ale Volkswagenului. Îmi simțeam picioarele de plumb și capul plin de imaginile unor cadavre vechi de șapte zile, înghesuite în portbagaje de mașină. Cu toate acestea, am luat-o la fugă, pentru că trebuia s-o fac repede sau deloc. Mercedesul era încuiat și, în clipa în care am răsucit cheia în broasca din stînga, a izbucnit un urlet care le-a făcut pe vacile albe care pășteau în apropiere să-și ridice capetele și să mă privească nedumerite, în timp ce o oaie cu capul negru de pe pajiștea alăturată a behăit pînă cînd am reușit să pun capăt nenorocirii. Interiorul mașinii mirosea a nou. O pereche de mănuși din piele de porc zăceau lîngă telefonul atît de iubit. Un șirag de mărgele atîrna de oglindă, iar pe scaunul de lîngă șofer se odihnea un exemplar încă nedeschis din *The Economist*, datat de acum opt zile.

Nici urmă însă de cadavre.

Am tras adînc aer în piept și am deschis portbagajul. S-a ridicat automat și l-am ajutat să meargă pînă la capăt. Un sac de dormit, parte a unui ansamblu. O servietă-diplomat din piele neagră, atît de suplă că părea o pudrieră pentru domni. Încuiată. De examinat mai tîrziu. M-am gîndit să le transfer în Fordul roșu dar, gîndindu-mă mai bine, le-am lăsat la locul lor. Am trecut la Volkswagenul a cărui fereastră am încercat să o curăț cu batista. Am aruncat apoi o privire înăuntru. Nici un cadavru. Am descuiat portbagajul și am ridicat capacul. Un cablu de remorcare nou, o cutie de antigel, o sticlă cu detergent pentru spălat parbrizul, o pompă de picior, un stingător, un covoraș, un radio detașabil. Nici un cadavru. Am pornit spre Dormobile-ul gri, dar m-am oprit înghețat, căci am văzut pentru prima dată ceea ce mașina îmi ascunsese pînă acum: o cotigă veche, cu o oiște pentru ham și roți îmbrăcate în cauciuc pe jumătate în fîn. Iar urmele inconfundabile ale acelorași roți șerpuiau prin iarbă, în sus pe deal. Acolo unde se terminau urmele se ridica o colibă din granit acoperită cu ardezie, în spatele căreia răsărea un copac uscat, cocoțat pe coasta dealului, exact sub norul care se îndepărta. Eram la vreo cinci metri de cotigă atunci cînd am văzut-o și nu prea știu bine cum am parcurs distanța aceea și am dat fînul la o parte. Locul vizitiului și tapițeria erau pline de sînge. M-am întors lîngă Dormobile și am tras de broasca portierei, ca și cum aș fi vrut s-o smulg din loc, ceea ce poate că am și făcut. Broasca a cedat brusc. Am tras de ambele uși în același timp, dar n-am găsit decît niște saci, urme de șobolani și un teanc de reviste erotice vechi.

Am luat-o în sus pe deal, cînd la pas, cînd alergînd. Iarba crescuse în smocuri înalte, aidoma celei de la Priddy, și după numai trei pași pantalonii îmi erau uzi leoarcă. Un zid de piatră alerga alături de mine. Copaci singuratici și goi de frunze, loviți de trăsnet și argintați de soare și de ploaie, mă înghionteau cu crengile lor. De două ori m-am împiedicat și am fost gata-gata să cad. Coliba era înconjurată de un gard de sîrmă ghimpată care era deschis doar în locul unde urmele de roți treceau dincolo. Încăperea era dreptunghiulară, avînd nu mai mult de patru metri pe

trei, cu toate că, într-o anumită perioadă din viața ei, primise o extindere grosolană din care însă nu mai supraviețuise decît scheletul din lemn. Norul dispăruse. Culmi întunecate se uitau încruntate la mine de pe ambele laturi ale văii, iar flancurile lor îmbrăcate în ferigi se zbuciumau în bătaia vîntului.

Am căutat o ușă sau o fereastră, dar un prim tur al locului nu a scos nimic de genul ăsta la iveală. Atunci m-am uitat din nou la urme și am constatat că ele se opreau pe latura aflată în pantă a colibei, chiar în dreptul unui punct din zid unde altădată fusese o ușă, deoarece cadrul de lemn și drugul de piatră erau încă vizibili, în ciuda faptului că deschizătura fusese înfundată cu un amestec de bucăți de granit și mortar. Și am mai văzut o pată de noroi frămîntat și tescuit pe pragul ușii, precum și urmele care făceau naveta între colibă și dîrele de roți: aceleași urme de încălțări bărbătești pe care le observasem și în fața ușii de la bucătărie. N-am văzut sînge, dar, cînd am scos o monedă din buzunar și am săpat în mortar, mi-am dat imediat seama că era mai moale decît cel din perete, de dincolo de ușă.

În momentul acela am avut o a doua indicație referitoare la intruși: nu erau doar profanatori și cuțitari, ci în același timp oameni care trăiau în aer liber, în condiții vitrege, obișnuiți cu un trai aspru. Îmi spuneam toate astea pe măsură ce rîcîiam mortarul cu o bucată de fier vechi. Am rîcîit pînă cînd am putut să forțez intrarea și să privesc înăuntru. Apoi m-am întors iute și m-am căznit să vomit, în timp ce duhoarea se revărsa înspre mine, căci văzusem deja, într-o singură scăpărare de lumină, trei cadavre cu brațele legate deasupra capetelor și cu gurile deschise, aidoma unui cer tăcut. Numai că, în momentele de criză, egoismul nostru este atît de puternic, încît, chiar în mijlocul acestei recții, eram totuși în stare să răsuflu ușurat fiindcă nici Emma și nici Larry nu făceau parte din grupul acela înspăimîntător.

După ce am pus pietrele cum m-am priceput mai bine, am coborît încet dealul, cu pantalonii uzi frecîndu-mi-se de picioare. Cînd ne aflăm în prezența morții, ne agățăm cu tenacitate de banalități; astfel îmi explic de ce m-am

întors în camera de primire și, pentru că așa se proceda, am scos caseta din robotul telefonic, vîrînd-o apoi în buzunar. Am trecut apoi din încăpere în încăpere, luîndu-mă după propriile urme și întrebîndu-mă ce altceva aș mai fi putut să iau cu mine și dacă merita să-mi pierd timpul încercînd să alung orice mărturie a prezenței mele în acele locuri. Dar amprentele mele erau risipite peste tot, ca de altfel și urmele pașilor. Am mai privit o dată îndelung biroul lui May. Am pipăit ce mai rămăsese din haina de la costum și am răscolit resturile mobilierului. Nici un portofel. Nici un fel de bani. Nici o carte de credit. Mi-am amintit de servieta-diplomat de culoare neagră.

M-am întors cu pas lent la Mercedesul cel nou și am pescuit printre cheile lui May un obiect care aducea cu un minuscul deschizător cromat de conserve. Am descuiat servieta și am dat înăuntru peste un dosar cu documente, un calculator de buzunar, un stilou nemțesc cu rezervele de cerneală aferente, un pașaport britanic dolofan pe numele de May, cecuri de călătorie, dolari americani și niște bilete de avion. Pașaportul semăna cu cel al lui Bairstow: legat în albastru, nouăzeci și patru de pagini, vize exotice, ștampile de intrare și de ieșire cu toptanul, valabilitate de zece ani, înălțimea 1.70, născut la Ankara în 1950, emis la 10 noiembrie 1985, expiră la 10 noiembrie 1995. Fotografia proprietarului de pe pagina a treia avea foarte puțin în comun cu domnul de vîrstă mijlocie ce încăleca bușteanul alături de iubita sa. Și absolut nimic în comun cu cadavrul legat și mutilat din colibă. Biletele de avion erau pentru București, Istanbul, Tbilisi, Londra și Manchester, așa că fata greșea cînd vorbea de Baku și Ankara. Numai zborul spre București era confirmat și îl ratase. Restul călătoriei, inclusiv cea de întoarcere, rămînea valabil.

Am pus totul la loc în servietă, mi-am luat propriul bagaj din Fordul roșu, am aranjat pistolul în servieta personală și am pus totul în portbagajul Mercedesului. Era o alegere între două mașini cu probleme: Fordul care, împreună cu persoana lui Colin Bairstow, se puteau afla sau nu pe lista de persoane căutate a fiecărui polițist și Mercedesul albastru care, din clipa în care cadavrele aveau să fie descoperite, avea să fie cea mai căutată

mașină din țară — pînă atunci, însă, nimic. Și, în fond, dacă tot trecuseră șapte zile, de ce n-ar mai trece și a opta? Toată lumea știa că Aitken May era în străinătate. Corespondența și-o ridica de la o căsuță poștală din Macclesfield. Nici un poștaș nu avusese ocazia să vină pînă aici. Și cît timp va trece pînă cînd avea să observe cineva că ciudata pereche lipsea din casa singuratică dintre mlaștini?

Am parcat Fordul între Dormobile și cotigă, în așa fel încît să nu fie ușor de observat, și i-am împrăștiat pe capotă și pe acoperiș un maldăr de fîn. După aceea, am traversat iar podul cel alb, de data asta cu Mercedesul, știind foarte bine că fiecare oră de întîrziere putea foarte bine să fie ultima din viața mea.

Emma îmi vorbea din nou. Cu insistență. Nu-i mai auzisem niciodată glasul ăsta tensionat, imperativ.

— Hardwear, zicea primul mesaj. Sînt Sally. Unde ești? Sîntem îngrijorați din pricina ta. Sună-mă.

— Aitken, sînt tot eu, Sally, zicea al doilea. Am un mesaj foarte important pentru tine. Au apărut ceva probleme pe drum. Sună-mă, *te rog*.

— Hardwear, sîntem tot noi, Prometheus, zicea al treilea. Ascultă, Terry nu a reușit. Lucrurile s-au schimbat. Te rog, cînd ai să auzi mesajul ăsta, oriunde te afli, lasă totul și *telefonează*. Dacă nu ești la lucru, nu veni. Dacă ai familie, du-o undeva în vacanță. Hardwear, vorbește-mi. Ăsta este numărul, în caz că nu-l mai aveai. Noroc.

Am oprit banda.

Eram într-o stare de oroare amînată. În clipa în care mi-aș fi permis să mă scufund prin gheața subțire a calmului meu, aș fi fost pierdut. Oricare mi-ar fi fost îndoielile în legătură cu propria mea călătorie, ele fuseseră spulberate. Larry și Emma erau într-un pericol extraordinar. Dacă Larry murise, atunci pentru Emma pericolul era dublu. Focul pe care îl ațîțasem în el cu o jumătate de viață în urmă și pe care îl întreținusem atîta timp cît ne servise pe noi scăpase acum de sub control și, din cîte-mi dădeam seama, flăcările lingeau tălpile Emmei. A-mi

deșerta sacul sufletului în fața cuplului Pew-Merriman ar fi însemnat să-mi calmez sentimentul de vinovăție și să nu realizez nimic: „Marjorie, sînt mai răi decît niște hoți. Sînt niște visători. S-au înrolat într-un război de care n-a auzit nimeni.“

Aveam două pașapoarte, unul pe numele de Bairstow, altul pe cel de May. Aveam bagaj și pentru Bairstow și pentru May și conduceam mașina lui May. Mintea mea lucra la tot felul de combinații pe baza acestor lucruri. Pașaportul lui Bairstow era un obstacol numai în interiorul Regatului Unit, deoarece nu-mi puteam închipui că Biroul, cu teroarea lui congenitală de a nu se da în vileag, ar fi riscat să le dea numele lui Bairstow celor de la Interpot. Pașaportul lui May era într-o stare mai bună decît cel a titularului, dar continua să-i aparțină lui May, al cărui chip era, într-un mod cît se poate de caraghios, diferit de al meu.

Evident că mi-ar fi plăcut să înlocuiesc pagina a treia a pașaportului lui May — pe care, în afară de fotografie, nu erau menționate nici un fel de semne particulare — cu pagina a treia a pașaportului lui Bairstow, dînd astfel titularului propriile mele trăsături. Numai că un pașaport britanic se pretează foarte greu la genul ăsta de adaptări, iar modelele de calitate superioară, precum cele ale lui May și Bairstow, merg cel mai greu. Nici o pagină nu e separată de celelalte. Filele sînt îndoite armonică și apoi cusute cu un singur fir. Cerneala de tipar e specială și se întinde imediat ce începi să te joci cu ea. Filigranele hîrtiei și culorile sînt extrem de complexe, ceea ce-i făcea pe instructorii milităroși și permanent iritați ai secțiilor de falsificări ale Biroului să nu obosească niciodată să ne spună: „Domnilor, cu pașaportul dumneavoastră britanic, ați face mai bine să vă potriviți cu omul din document, decît să-ncercați să potriviți documentul după omul pe care-l aveți în vedere“, avînd în glas veninul asociat de obicei cu felul în care sergenții din armată li se adresează elevilor-ofițeri.

Totuși, cum aș fi putut să mă potrivesc cu pașaportul lui May care îi atribuia acestuia 1.70 m — cu tocuri cu tot, probabil — cînd înălțimea mea e de 1.83 m? O barbă neagră, o ușoară întunecare a tenului, un păr înnegrit,

toate astea presupun că se aflau mai mult sau mai puțin în limitele talentelor mele. Dar cum Dumnezeu aș putea să-mi scad treisprezece din înălțime?

Spre bucuria mea, răspunsul mi l-a dat scaunul șoferului din Mercedes, care, prin apăsarea unui buton de la ușă, m-a transformat într-un pitic. Această descoperire m-a făcut să mă opresc la un bar de pe marginea drumului, cam la o oră după ce trecusem de Nottingham, să iau etichetele pentru bagaje din teancul cu bilete de avion, să scriu pe ele numele și adresa lui May și să înlocuiesc cu ele etichetele pe numele de Bairstow de pe propriile mele bagaje, să trec Mercedesul și pe mine însumi sub numele de May pe lista de traversare a feribotului dintre Harwich și Hook, în Olanda, care pleca în seara aceea la nouă și jumătate, pentru ca după aceea să caut adresa celui mai apropiat furnizor de costume și alte obiecte de scenă care, în mod surprinzător, se afla la Cambridge, adică la mai puțin de cincizeci de mile de locul unde mă aflam.

Tot la Cambridge mi-am cumpărat un costum albastru și o cravată în culori țipătoare, din felul celor pe care May părea că le preferase, precum și o pălărie neagră de fetru, o pereche de ochelari de soare și — din moment de mă aflam la Cambridge — un exemplar din Coran la mîna a doua, pe care l-am pus împreună cu pălăria și ochelarii de soare pe servieta-diplomat aflată pe scaunul de lîngă mine, totul într-o poziție care să influențeze ochiul unui ofițer atent de la serviciul Imigrări care s-ar fi aplecat pe fereastra mașinii ca să mă compare cu cel din pașaport.

Acum mă vedeam confruntat cu o problemă nouă pentru mine și care, în împrejurări mai fericite, mi s-ar fi părut amuzantă: unde poate un spion cinstit și de sex bărbătesc să petreacă patru cesuri ca să-și schimbe înfățișarea cînd, prin definiție, va intra într-un loc avînd un anumit chip și va ieși de acolo cu un altul? Regula de aur a deghizării este să te folosești de cît mai puține lucruri. Cu toate acestea, era indiscutabil că aveam să-mi frec părul cu o substanță care să-l înnegrească, că aveam să-mi atenuez nuanța deschisă, atît de englezească, a tenului, că urma să-mi lipesc, fir cu fir, o barbă pe cale să încărunțească, pe care trebuia apoi să o tund conform gustului ciudat al lui Aitken May.

După o recunoaștere a împrejurărilor, soluția s-a dovedit a fi un motel cu un singur etaj, ale cărui camere dădeau direct spre niște parcări individuale și al cărui recepționer prost dispus cerea plata în avans.

— Sînteți de-mult pe-aici? l-am întrebat, doar ca să nu tac, în timp ce îi număram treizeci de lire.

— Al dracului de mult.

Aveam în mînă o bancnotă de cinci lire drept supliment.

— Am să vă văd în seara asta? Am să plec cu feribotul.

— Păi, termin la șase, nu?

— Atunci, poftim, luați asta, am spus eu generos și am stabilit astfel ca, pentru cinci lire, să nu fie acolo și să nu mă vadă sub noua mea înfățișare, în clipa în care aveam să părăsesc motelul.

Ultima mea acțiune înainte să părăsesc Anglia a fost să-mi duc Mercedesul la spălat. Pentru că, atunci cînd ai de-a face cu minți oficiale — așa le spuneam eu învățăceilor mei — dacă nu poți să fii umil, măcar să fii curat.

Punctele de trecere a frontierei mă făcuseră întotdeauna să fiu nervos, iar cele de la mine din țară în mod special. Deși mă socotesc un patriot, de cîte ori îmi las în urmă patria-mamă, simt cum mi se ridică o povară de pe umeri, iar cînd mă-ntorc e ca și cum aș relua o condamnare la închisoare pe viață. Poate că de aceea pentru mine era aproape firesc să joc rolul călătorului în străinătate, căci am intrat cu inima ușoară în șirul de mașini care așteptau îmbarcarea și am înaintat vesel spre ghișeul de imigrări care era deservit, dacă se putea spune așa, nu de o poteră de ofițeri înarmați cu o descriere a persoanei mele, ci de un tînăr cu caschetă albă și păr blond ce-i curgea pe umeri. I-am trîntit pașaportul lui May în față, dar nu l-a luat în seamă.

— Biletele, amice. Bill-etti. Fahr-karte.

— O, scuză-mă. Poftim.

Dar mă miram că puteam să articulez cuvintele, căci mi-am amintit brusc de pistol. Care stătea cuminte, împreună cu o cantitate impresionantă de muniție, la nici un metru jumătate de mine, pe podea, sub scaunul alăturat,

în servieta dolofană a lui Bairstow, devenită acum proprietatea lui Aitken Mustafa May, negustor de armament.

Puntea era măturată de un vînt aspru de noapte. Cîțiva pasageri mai viteji stăteau zgribuliți printre bănci. M-am îndreptat clătinîndu-mă spre pupa, am găsit un loc mai întunecat, m-am aplecat peste balustradă în atitudinea clasică a unui pasager lovit de răul de mare și le-am permis mai întîi pistolului și muniției să alunece în întunericul în care pluteam. N-am auzit nici un plescăit, dar aș fi putut să jur că am simțit miresmele ierbii de la Priddy trecînd peste mine purtate de vînt.

M-am întors în cabină și am adormit atît de adînc, încît am fost nevoit să mă îmbrac în grabă ca să ajung la timp în Mercedes și să-l adăpostesc într-o parcare cu mai multe niveluri din zona docurilor. Am cumpărat o cartelă de telefon și am intrat într-o cabină telefonică.

— Julie? Sînt Peter Bradbury, cel de ieri, am zis, dar abia am apucat să-mi articulez numele, că a și tăbărît pe mine.

— Am avut impresia că ai zis că mă suni, izbucni ea. *Tot* nu s-a întors, mie *tot* robotul îmi răspunde și, dacă nu sosește nici în noaptea asta, îl pun pe Ali în mașină și primul lucru pe care am să-l fac mîine dimineață...

— Să nu faci nimic, am spus.

O tăcere de rău augur.

— De ce?

— Mai e cineva acolo cu tine? În afară de Ali? Mai e cineva cu voi în casă?

— Da' ce dracu te privește pe tine?

— Ai vreun vecin la care vă puteți duce? Ai vreun prieten care să vină să stea cu voi?

— *Spune-mi odată ce vrei să-mi spui, pentru numele lui Dumnezeu!*

Așa că i-am spus. Nu mai aveam nici o resursă tactică, nici o urmă de tact pe care să mă sprijin.

— Aitken a fost ucis: toți trei, de altfel. Aitken, secretara lui și bărbatul ei. Sînt în coliba de piatră de pe deal, mai sus de magazin. El făcea comerț cu covoare și cu arme. Au fost prinși într-un foc încrucișat. Îmi pare rău.

Nu-mi dădeam seama dacă mă mai auzea. Am auzit un țipăt, dar atît de ascuțit, că s-ar fi putut să fi fost copilul. Mi s-a părut că aud o ușă deschizîndu-se și închizîndu-se, precum și zgomotul făcut de un obiect care se spărgea. Am întrebat de cîteva ori: „Mai ești acolo?“, dar n-am primit nici un răspuns. În mintea mea, vedeam receptorul atîrnînd de fir, în timp ce mă adresam unei încăperi goale. Așa că, după puțin timp, am închis telefonul și, în aceeași seară, după ce mi-am dezlipit barba și am revenit la culorile aproximativ naturale ale părului și tenului, am luat un tren spre Paris.

Dee e o sfîntă, zicea ea de la fereastra dormitorului meu.

Dee m-a primit cînd eram la pămînt, zicea ea pe cînd ne plimbam împreună la Quantocks, brațele ei înlănțuindu-l pe unul dintre ale mele.

Dee m-a readus pe linia de plutire, se lăsa ea legănată de amintiri somnoroase pe umărul meu, pe cînd stăteam, întinși pe podea, în fața focului din dormitorul ei. *Fără Dee n-aș fi fost în stare să trec mai departe. Pentru mine, ea a fost și mamă, și tată și prietenă.*

Dee m-a dăruit înapoi vieții, spunea între două discuții despre cum puteam să-i fim cît mai folositori lui Larry. *Cum să fac muzică, dragoste, cum să spun nu... Fără Dee aș fi murit...*

Pînă cînd, puțin cîte puțin, mîndria mea de conducător de agenți ajunge să aibă obiecții în legătură cu acest nou supraveghetor al vieții ei. Aș vrea ca Dee să cadă în uitare și descurajez orice conversație despre ea, despre această Dee din fabulosul castel pustiu din Paris, în care nu existau decît un pat și un pian — această Dee ale cărei nume aristocratice și adresă sînt caligrafiate cu dragoste în agenda Emmei: alias Contesa Ann-Marie von Diderich, cu adresa în Saint-Louis.

CAPITOLUL TREISPREZECE

Frunze ude de castan se lipiseră de trotuar. Asta e casa, mi-am zis, privind zidurile înalte și cenușii și ferestrele cu obloane pe care le știam din visurile mele. Penelopa șade acolo sus, în turn, țesîndu-și vălul, și-i rămîne credincioasă răutăciosului ei Larry, neacceptînd nici un înlocuitor.

Am fost atent la eventualele „codițe" ore-ntregi. Stătusem prin cafenele, observasem tot soiul de mașini, pescari și bicicliști. Mă vînzoleam prin metrou și prin autobuze. Mă plimbam prin grădini și mă cocoțam pe bănci. Făcusem tot ce putea să-i treacă prin cap Agentului Operativ ca să-și apere iubita necredincioasă de Merriman și Pew, de Bryant și Luck, precum și de Pădure. „Spatele" era curat. Știam sigur că așa era. Deși experții spun că nu poți fi niciodată sigur, știam asta.

Îmi deschise o bătrînă plină de riduri. Părul cărunt îi era prins într-un coc la ceafă și era îmbrăcată cu o tunică neagră-albăstruie de calitate proastă, de uniformă pentru servitori. În picioare avea sandale ortopedice de lemn și ciorapi grosolani.

— Aș vrea s-o văd pe contesă, vă rog, am zis în franceză, pe un ton sever. Mă numesc Timothy. Sînt un prieten de-ai lui *mademoiselle* Emma.

N-am mai adăugat, pentru că nu-mi mai venea nimic în minte și, aparent, acest lucru era valabil și pentru bătrîna din fața mea, căci a rămas în prag, clătinînd din cap și bucurîndu-și ochii, de parcă ar fi vrut să fixeze imaginea, pînă cînd mi-am dat seama, de fapt, că mă

măsura din cap pînă-n picioare, mai întîi fața, apoi mîinile și pantofii și pe urmă din nou fața. Și, dacă ceea ce văzuse în mine rămînea un mister deloc comod, ceea ce am văzut eu în ea era o inteligență și o omenie aproape prea puternice. Iar ceea ce am auzit, slab, la etaj, era sunetul unui pian, înregistrat sau nu, n-aveam de unde să știu.

— Să fiți bun și să mă urmați, a zis ea în engleză și am urmat-o pe scara care ducea spre locul de unde pianul se auzea tot mai tare.

Am început să simt un rău al recunoașterii asemănător cu amețeala dată de înălțime și, de aceea, Sena văzută prin ferestrele de pe scară părea mai multe rîuri diferite, văzute în același timp; la o fereastră unul curgea iute la vale, la altă fereastră un al doilea își vedea liniștit de drum, în sfîrșit, un al treilea nu era decît un canal. Copii cu pielea brună mă priveau din pragul unei uși. O tînără înfășurată în bumbacurile albe ale Arabiei a trecut pe lîngă mine cu pas ușor și neauzit, coborînd treptele spre ieșire. Am intrat într-o încăpere înaltă, prin ale cărei ferestre cele trei rîuri se uneau și deveneau din nou Sena, cu ai săi pescari cu băști pe cap și cu îndrăgostiții ce se plimbau braț la braț. Aici muzica se auzea mult mai slab, deși asta nu scădea cu nimic intensitatea recunoașterii, căci era o piesă scandinavă obscură, pe care Emma o cînta în chip de exercițiu de digitație la Honeybrook, mai înainte de a fi acaparată cu totul de cauzele ei pierdute. În dimineața asta, relua mereu aceleași mici fraze muzicale, pînă cînd ajungeau să sune așa cum dorea. Și mi-am amintit cum, deși alții s-ar fi plictisit de repetarea asta nesfîrșită, eu o ascultasem fermecat, încercînd aproape fizic să o ajut să treacă de fiecare obstacol, indiferent de cît de multă vreme ar fi avut nevoie pentru a-și atinge țelul, căci ăsta era în esență rolul pe care mi-l atribuisem în viața ei: în același timp dirijorul și publicul ei devotat, omul care era pregătit să o ridice ori de cîte ori avea să se împiedice și să cadă.

— Mi se spune Dee, rosti femeia, acceptînd parcă faptul că nu păream să am multe de oferit din punctul de vedere al conversației. Sînt prietena Emmei. Dar știți asta.

— Da.

— Iar Emma e sus. Ați auzit

— Da.

Vorbea cu un accent mai degrabă german decît francez. Dar trăsăturile feței purtau în ele o suferință universală. Se așezase pe un scaun cu spătar înalt, de ale cărui brațe se sprijinea într-o atitudine de regină-văduvă. M-am așezat în fața ei pe un taburet de lemn. Parchetul era gol și scîndurelele care-l alcătuiau veneau dinspre tălpile ei direct spre mine. Nu existau covoare pe podea, nici tablouri pe pereți. Într-o cameră alăturată se auzi un telefon căruia ea nu-i dădu nici o atenție și, după un timp, soneria se opri. Dar curînd se porni din nou, ceea ce se-ntîmpla mai tot timpul, am bănuit, precum telefonul unui medic.

— Și ești îndrăgostit de ea. Ăsta e motivul pentru care ești aici.

O tînără asiatică îmbrăcată în *jeans* apăru în ușă, ascultîndu-ne vorbele. Dee îi spuse ceva tăios și fata se îndepărtă cu pași repezi și mărunți.

— Da, am răspuns.

— Ca să-i spui că o iubești? Dar știe asta.

— Ca s-o pun în gardă.

— Este avertizată. Știe că este în pericol. E mulțumită. E îndrăgostită, deși nu de dumneata. Este în pericol, dar el este într-un pericol și mai mare, prin urmare, ea nu este în pericol. Totul este perfect logic. Înțelegi?

— Firește.

— A încetat să-și mai caute scuze că-l iubește. Nu trebuie să-i ceri să-ți prezinte astfel de scuze, te rog. Ar fi degradant pentru ea să continue să se scuze. Te rog să nu i-o ceri.

— Nici nu o fac. Nici n-am s-o fac. Nu pentru asta sînt aici.

— Atunci trebuie să te întrebăm din nou: pentru ce ai venit? Te rog — este mai onorabil să nu știm! Dar, dacă ai să-ți descoperi motivele atunci cînd ai s-o vezi, fii bun și gîndește-te mai întîi la sentimentele ei. Înainte să te întîlnească pe dumneata, era o epavă. Nu avea nici un reper, nici o stabilitate. Ar fi putut fi orice. Ca și dumneata, poate. Nu voia decît să intre într-o cochilie și să trăiască acolo. Acum însă, totul s-a schimbat. Dumneata ai fost ultima ei cochilie. Acum a devenit reală,

este, în sfîrșit, definită. E o persoană. Sau simte că, dacă nu este, atunci cel puțin diferitele sale euri merg în aceeași direcție. Mulțumită lui Larry. Poate că și mulțumită dumitale. Pari trist. Din cauză că am pomenit de Larry?

— Nu am venit aici ca să-i primesc mulțumirile.

— Atunci de ce? Pentru o scenă obligatorie? Sper că nu. Poate că într-o zi, cîndva, ai să fii și dumneata real. Poate că dumneata și Emma sînteți foarte asemănători. Prea asemănători. Fiecare dintre voi dorea ca celălalt să fie real. Te așteaptă de cîteva zile. Poți să mergi singur la ea?

— De ce nu?

— Mă gîndeam la siguranța Emmei, domnule Timothy, nu la a dumitale.

M-a însoțit pînă la scară. Pianul încetase să mai cînte. Fetița asiatică ne urmărea cu privirea printre umbrele din casă.

— I-ai dat o mulțime de bijuterii, din cîte știu, zise Dee.

— Nu-mi amintesc să-i fi făcut vreun rău.

— De-asta i le-ai dat — ca s-o aperi de rău?

— I le-am dat pentru că era frumoasă și fiindcă o iubeam.

— Ești bogat?

— Destul de bogat.

— Poate că i le-ai dat fiindcă nu ai iubit-o. Poate că, pentru dumneata, iubirea este o amenințare, ceva ce trebuie cumpărat. Poate că iubirea e într-o competiție cu celelalte ambiții ale dumitale.

Avusesem de-a face cu Pew-Merriman. Avusesem de-a face cu inspectorul Bryant și sergentul Luck. Dar a avea de-a face cu Dee era infinit mai rău.

— Nu mai ai decît un șir de trepte de urcat, zise ea. Te-ai hotărît pentru ce-ai venit aici?

— Îmi caut prietenul. Iubitul ei.

— Ca să-l poți ierta?

— Cam așa ceva.

— Poate că el ar trebui să te ierte pe dumneata?

— Pentru ce?

— Noi, ființele omenești, sîntem niște arme foarte ciudate, domnule Timothy. Și extrem de periculoase, chiar acolo unde sîntem slabe. Cunoaștem atît de mult despre puterea celorlalți. Și atît de puțin despre a noastră. Dumneata ai o voință puternică. Poate că nici nu ai știut care este forța dumitale în ceea ce-l privea pe el.

Izbucni în rîs.

— Ce inconsecvent ești, domnule Timothy. Cînd o cauți pe Emma, cînd pe prietenul dumitale. Știi ceva? Nu cred că dorești să-ți găsești prietenul, ci că vrei să devii el. Fii atent cu ea. Are să fie foarte neliniștită.

Așa și era. Lucru valabil și pentru mine, de altfel.

Stătea în picioare la capătul unei camere lungi, extraordinar de asemănătoare cu acea parte a casei care îi aparținuse la Honeybrook, atît de asemănătoare, încît primul meu gînd a fost să mă întreb de ce se mai obosise să se mute. Avea aerul acela de mansardă care îi plăcea așa de mult, cu un tavan înalt, susținut de bîrne de lemn și înclinat într-o parte, precum și vederea spre rîu care o atrăgea în mod deosebit. Un pian vechi, din lemn de trandafir, ocupa un colț al încăperii și am bănuit că era genul de pian pe care și-l dorise cu ardoare atunci cînd locuia în Portobello Road și eu i-am cumpărat Bechsteinul. În alt colț se afla un birou în stilul prozaic al mobilierului din Cambridge Street. Pe birou stătea o mașină de scris, iar pe podea zăcea o nouă versiune a hîrtiilor pe care le furasem. Așa că în jurul lor plutea un aer de revenire la viață plină de mîndrie, cum stăteau acolo regrupate vitejește, după un masacru înspăimîntător. Și n-ar fi fost nimic surprinzător dacă deasupra lor ar fi fîlfîit un steag zdrențuit.

Brațele îi atîrnau pe lîngă corp. În mîini purta mănuși, ca în ziua în care ne cunoscuserăm. Era îmbrăcată cu o cămașă din in și ăsta părea să fie un obicei: o renunțare deliberată la carnea propriului trup și la mine. Părul negru îi era legat într-o coadă de cal. Iar efectul neprevăzut al tuturor acestor amănunte a fost că am dorit-o cu mai multă putere decît oricînd înainte.

— Îmi pare rău de bijuterii, începu ea, într-un fel de pretext pentru conversație.

Lucru care mă răni, fiindcă nu voiam să-și închipuie, după cîte îndurasem din pricina ei — neliniștea, presiunea psihică și pierderea — că aș mai fi putut fi îngrijorat de ceva atît de trivial precum niște bijuterii.

— Larry e bine? am zis.

Capul ei se răsuci energic, ochii îi ardeau.

— Bine? Ce vrei să spui? Ce-ai auzit?

— Iartă-mă. Vorbeam în general. După Priddy.

Mă înțelesese cu întîrziere.

— Firește. Ai încercat să-l ucizi, nu? Spunea că speră ca toate morțile lui să fie la fel de confortabile. De fapt, îl urăsc cînd vorbește în felul ăsta. Fie și numai în glumă. Nu cred că e bine să vorbească așa. Îi spun și evident că face același lucru doar fiindcă i s-a spus să nu-l mai facă.

Clătină din cap.

— E incurabil.

— Unde e acum?

— Undeva pe-afară.

— Pe-afară?

Tăcere.

— Moscova? Înapoi la Groznîi?

Tot tăcere.

— Bănuiesc că asta depinde de Ceceev.

— Nu cred că există cineva care să-l mute pe Larry de colo-colo ca pe un sac. Nici chiar CC.

— Probabil că nu. Și tu cum iei legătura cu el? În scris? Prin telefon? Care e mișcarea?

— Nu iau legătura cu el. Și nici tu n-ai s-o faci.

— De ce nu?

— Pentru că așa a spus.

— Ce-a spus?

— Dacă vii să-l cauți, dacă întrebi de el, să nu-ți spun nimic, chiar dacă aș ști. Nu pentru că n-are încredere în tine. Era doar îngrijorat că s-ar putea să iubești mai mult Biroul. N-are să telefoneze. Spune că telefonul nu e sigur. Nici pentru el, nici pentru mine. Primesc mesaje: „E bine... Nici o schimbare.. Curînd..." A, și „Mi-e dor de ochii tăi frumoși", firește. Asta este practic o formulă standard.

— Firește.

Pe urmă m-am gîndit să-i spun, pentru cazul în care nu era la curent cu ce se-ntîmplase:

— Aitken May e mort. Cele două ajutoare au fost ucise o dată cu el.

Își întoarse brusc fața, ca și cum aș fi pălmuit-o. Apoi se întoarse complet cu spatele la mine.

— Pădurea i-a ucis, am spus. Mi-e teamă că avertismentul tău a venit prea tîrziu. Îmi pare rău.

— Atunci CC va trebui să găsească un înlocuitor, spuse ea într-un tîrziu. Larry cunoaște precis pe careva. Cunoaște întotdeauna.

Stătea cu spatele spre mine și mi-am amintit că întotdeauna i se păruse că îi este mai ușor să vorbească dacă stă așa. Privea undeva departe și lumina care intra prin fereastră îmi arăta forma trupului prin țesătura cămășii; o doream atît de mult, încît abia dacă îndrăzneam să vorbesc. Iar asta cred că avea de-a face cu chimismul sexual care existase întotdeauna între noi doi, și anume că, prin natura mezalianței noastre, făcuserăm dragoste ca niște străini, asigurîndu-ne astfel că încărcătura erotică dintre noi era mereu extraordinar de puternică. Și mă întrebam dacă dorința ei era acum egală cu a mea, așa cum păruse să fie în frumoasele zile de altădată, și dacă, parțial, se aștepta să o posed aici și acum — să o întorc pur și simplu spre mine și să o răstorn pe podea — în timp ce, un etaj mai jos, Dee se aștepta la un joc cinstit. Și mi-am amintit de sărutul pe care mi-l dăduse la „Connaught", care mă trezise din somnul meu de o sută de ani, și cum iscusința ei instinctivă ca amantă mă transportase pe tărîmuri despre a căror existență nu aveam habar.

— Ia zi, ce mai face lumea la Honeybrook? întrebă ea, ca și cum și-ar fi amintit vag de locul acela.

— O, bine. Da, minunat. Și vinul pare să fie din ce în ce mai bun.

Și fiindcă, parțial, mă gîndeam la ea ca la cineva care avea nevoie de curaj — poate că emoția ar fi putut să-i strice — am inventat ceva despre fetele Toller, am spus că erau mai fudule ca niciodată și că îi transmiteau dragostea lor nesfîrșită; altceva despre doamna Benbow și dorința ei respectuoasă de a nu fi uitată; despre tusea lui Ted Lanxon, care suna mult mai bine, cu toate că nevastă-sa era mai

departe convinsă că era vorba de cancer, ce importanță avea că doctorul insista că n-avea decît o ușoară bronșită? Iar ea a primit toată vorbăria mea ca pe niște vești binevenite, exact așa cum era de pesupus că trebuia s-o primească, dînd din cap spre ceea ce vedea pe fereastră și spunînd chestii artificiale de genul „O, minunat“ sau „Foarte drăguț din partea lor“.

Pe urmă, mă întrebă vioaie ce planuri aveam și dacă mă gîndisem să călătoresc în timpul iernii. Așa că am inventat și niște planuri pentru iarnă. Nu reușisem să-mi amintesc de vreo altă ocazie în care să ne fi fost atît de ușor, și mie și ei, să discutăm banalități, așa că am presupus că ne bucuram amîndoi de ușurarea care vine peste oameni cînd descoperă că, după lucrurile îngrozitoare pe care și le-au făcut unul altuia, sînt amîndoi drepți și sănătoși, funcționează normal și, partea cea mai bună dintre toate, s-au eliberat unul de celălalt. Cee ce, în alte împrejurări, ar fi constituit un motiv pentru a face dragoste.

— Ce aveți de gînd să faceți cînd se va întoarce? am întrebat. O familie sau ceva de genul ăsta? Sincer vorbind, nu mi te-am închipuit niciodată cu copii.

— Asta pentru că m-ai văzut întotdeauna ca pe-un copil, replică ea.

După banalități treceam la subiecte grave și atmosfera se încorda în consecință.

— În orice caz, s-ar putea să nu se-ntoarcă, adăugă ea pe un ton autoritar. S-ar putea să plec eu acolo. El zice că e ultimul loc de veci bun lăsat de Dumnezeu. N-o să fie numai război. Au să fie și plimbări, chiar și călare, oameni minunați, muzică nouă și tot felul de lucruri grozave. Problema e că este și comemorarea marii represiuni. Lucrurile sînt cumplit de tensionate. Aș fi o povară pentru el, mai ales cu felul celor de acolo de-a se purta cu femeile. Vreau să spun că n-ar ști ce să facă cu mine. Nu că m-ar deranja ceva primitiv, dar l-ar deranja pe Larry pentru mine. Și asta l-ar distrage, ceea ce ar fi ultimul lucru de care să aibă nevoie. Doar pentru moment.

— Firește.

— Vreau să spun că este, practic, un fel de general în ochii celor de-acolo. Mai ales la capitolul logistică [illegible] cum

să transporte lucrurile, cum să le plătească, instruirea oamenilor ca să știe cum să folosească toate lucrurile acelea și așa mai departe.

— Firește.

Era clar că auzise în vocea mea ceva ce avu impresia că recunoaște și asta nu-i plăcu.

— Ce vrei să spui? De ce tot spui „firește"? Nu fi atît de blînd, Tim.

Dar nu eram blînd; în orice caz, nu în mod conștient. Îmi aduceam aminte de alte conversații pe care le purtasem cu femeile lui Larry: „E obligat să se întoarcă în curînd, știi doar cum e Larry... Sînt sigur că are să scrie sau să telefoneze..." Iar uneori: „Mi-e teamă că, după părerea lui, relația voastră a ajuns la capăt". Mă gîndeam fără nici un fel de agitație că, deși iubirea lui Larry pentru Emma fusese neîndoielnic o mare pasiune atît timp cît durase — și din cîte știam eu dura încă — în realitate eu o iubisem mai mult decît el și cu un risc mult mai mare. Și asta din cauză că femeile veneau spre el în chip firesc, n-avea decît să-ntindă mîna și îi săreau în palmă. Pentru mine însă, Emma fusese singura, deși nu-mi fusese niciodată ușor să-i explic asta lui Larry, mai ales la Priddy. Iar suma reflecțiilor mele era că m-am trezit alergînd după o dovadă mai clară din partea lui că o iubea, altceva decît o fluturare de mînă și un „așteaptă-mă". Și, cum nu venea nimic în sensul pe care-l așteptam, următoarea mișcare a mea a fost să o încurajez să meargă după el, mai înainte ca ardoarea lui să-și aleagă altă țintă.

— Știi, tocmai mă gîndeam că — deși știi și tu toate astea — în Anglia vă caută foarte multă lume pe amîndoi; și nu numai în Anglia. Vreau să spun că sînt tare furioși. Poliția și ceilalți. Cu alte cuvinte, treizeci și șapte de milioane nu sînt o sumă pe care să o neglijeze cineva, nu?

Scoase un hohot mic de rîs.

— Așa că mă gîndesc că, într-un fel, Caucazul s-ar putea să fie o soluție logică. Chiar dacă trebuie să te împiedici mai degrabă de celelalte femei, ca să zic așa, și să nu-l vezi prea des pe Larry. Cel puțin pentru o vreme. Pînă cînd se potolesc lucrurile.

— Adică din punct de vedere practic, sugeră ea, ridicînd glasul oarecum a sfidare.

— Păi, nu e întotdeauna cel mai rău punct de vedere, cel practic. Vezi tu, ironia e că sînt și eu în aceeași barcă.

— Poftim? Prostii, Tim. De ce?

— Ei bine, puterile acelea m-au băgat și pe mine în operațiunea voastră. Mi-e teamă că sînt convinse că fac și eu parte din conspirație. Iar rezultatul e că — ei bine — sînt și eu un fugar.

— Dar este *absolut* ridicol. Spune-le că nu faci deloc parte din nimic.

Era supărată că îndrăznisem să aspir la înălțimile delincvenței lor comune.

— Ești extrem de convingător atunci cînd vrei. Semnătura ta nu apare nicăieri. Tu nu ești Larry. Tu ești tu. N-am auzit niciodată ceva mai absurd.

— Mă rog, oricum m-am gîndit să mă plimb puțin, am zis, simțimdu-mă obligat, nu știu de ce, să continuu cu această relatare extravagantă despre mine însumi. Să stau departe de Anglia. La o parte din calea răului. Să las lucrurile să moară de moarte bună.

Dar era deja clar că nu era nici măcar vag interesată de viitorul meu.

— Și acum mai știm și că nu a fost cu totul un complot răutăcios al Kremlinului, am spus pe un ton banal, ca un om hotărît să ia partea bună a situației. Vreau să spun, tu, Larry și CC — să mă trageți oarecum pe sfoară — ca să folosiți Honeybrook drept casă conspirativă sau ceva pe-aproape. Cînd am avut moralul la pămînt, m-am gîndit la tot felul de teorii pe tema conspirației. Nici nu știi ce ușurat m-am simțit cînd am descoperit că n-aveau nici un sens.

Clătină din cap compătimitoare și am înțeles că pentru ea era o ușurare să descopere că eram încă o dată un ostracizat.

— Tim, zău. Nu se poate.

Am ajuns lîngă ușă mai înainte să-și dea seama că-mi iau rămas-bun. M-am gîndit la ce să-i spun; lucruri drăguțe — „voi fi mereu aici dacă ai nevoie de mine" de exemplu, sau „dacă-l găsesc, am să-i transmit dragostea ta" — dar, dacă mai aveam vreun simț treaz, acela era cel al lipsei mele de importanță, așa că n-am spus nimic. Lîngă fereastră, Emma părea că a ajuns la aceeași concluzie

căci a rămas să privească mai departe în zare, ca și cum ar fi așteptat ca Larry să apară în orice clipă pe malul apei, purtînd pe cap una din faimoasele lui pălării.

— Da. Atunci la revedere, zise ea.

Ia legătura cu Serghei, care aranjează să pună la poștă scrisoarea asta pentru mine, citesc în timp ce zac în pat fără să-mi fie somn. *Telefonează-i în engleză, doar la numărul pe care-l știi...* În lumea lui Zorin, să ai pe cineva ca Serghei era un lucru înțelept.

Am format numărul de la Moscova și, la a șasea încercare, a sunat. Mi-a răspuns o voce bărbătească.

— Sînt Timothy, am spus în engleză. Prietenul lui Peter. Aș vrea să vorbesc cu Serghei.

— Serghei la telefon.

— Fii bun și spune-i lui Peter că sînt în drum spre Moscova. Spune-i să-mi lase vorbă la un prieten de-al meu pe nume Bairstow, care are să fie peste cîteva zile la Hotelul Luxor.

Am spus numele lui Bairstow pe litere și am adăugat și Colin pentru siguranță.

— Vei primi un mesaj, domnule Timothy. Te rog să nu mai telefonezi la numărul ăsta.

În cele trei zile în care mi-am așteptat viza, am vizitat galerii de artă, am mîncat, am citit ziarele și mi-am verificat „spatele“. Dar n-am văzut și n-am simțit nimic. În timpul zilei, îmi aminteam de ea cu tandrețe. Ea era familia mea, un vechi prieten, o imprudență iertată de mult. Noaptea însă, imaginile unor cadavre mutilate alternau cu cele ale Emmei, moartă în iazuri din pădure. Grămezi de rumeguș însîngerat se ridicau ca niște lanțuri muntoase caucaziene în jurul patului meu. Am urmărit cauzalitatea a tot ceea ce mi se întîmplase pînă atunci în viață și am văzut în Emma desăvîrșirea eșecului. Am privit înapoi la tot ceea ce prețuisem, adăpostul și viața ușoară care crezusem că mi se cuvin, prejudecățile la care aderasem fără să mă gîndesc și felurile dibace în care scăpasem de semnificația autoobservării. Stăteam la fereastra camerei mele și urmăream forfota bătrînului oraș care se pregătea să înfrunte iarna, cînd mi-am dat seama, fără cine știe ce

simț al revelației, că Emma murise; altfel spus, din momentul în care mi-a devenit clar că nu era în nici un fel utilă protecției mele, pentru mine devenise tot atît de îndepărtată și de fără chip ca oricare din trecătorii de pe stradă.

Emma era moartă, fiindcă ea mă ucisese pe mine și se reîntorsese în lumea imposibilă în care o găsisem, cu picioarele adînc cufundate în noroi, cu ochii fixați pe niște orizonturi imposibile. Numai Larry supraviețuise. Numai mergînd după Larry puteam să umplu prăpastia care îmi ținuse loc de suflet atît de multă vreme.

CAPITOLUL PAISPREZECE

Nu aveam nici un mesaj de la Serghei.

Candelabre țariste luminau holul vast, nimfe de ipsos zburdau în apa irizată a unei fîntîni, torsurile lor strălucitoare repetîndu-se la infinit într-un carusel de oglinzi cu rame aurii. O dansatoare de carton recomanda cazinoul de la etajul trei, o imitație de însoțitoare de bord îmi ură să am o zi bună. Ar fi trebuit să le-o spună și cerșetoarelor înfofolite în zdrențe din colțul străzii, copiilor cu priviri moarte care se învîrteau cu un anumit scop pe lîngă semafoare și în pasajele subterane mizerabile, epavelor de nici douăzeci de ani din intrîndurile clădirilor care dormeau în picioare, precum morții, sau armatelor de pietoni înfrînți, pornite la vînătoare pentru un dumicat din lumea dolarilor pe care să îl cumpere cu rublele lor pe cale de a se evapora.

Dar tot nu aveam nici un mesaj de la Serghei.

Hotelul meu se afla la zece minute de mers pe jos de adevărata Lubianka, pe o stradă întunecată și desfundată ale cărei pietre de pavaj zdrăngăneau de parcă ar fi fost din fier atunci cînd călcam pe ele, în vreme ce un noroi galben se prelingea printre ele în clipa în care se afundau în pămînt. La intrare, paza era formată din șase oameni: o santinelă vigilentă într-o uniformă albastră, ca s-o asigure din afară, doi tineri în civil care se ocupau de sosirea și plecarea mașinilor, iar în holul de la intrare încă un trio în costume negre, toți trei atît de solemni, încît i-aș fi putut lua drept antreprenori de pompe funebre, ocupați să-mi ia măsurile pentru coșciug cu privirile lor care mă cîntăreau din cap pînă-n picioare.

Dar nici ei nu aveau vreun mesaj de la Serghei.

M-am plimbat pe străzile largi, fără să analizez nimic, cu atenția trează și pregătit pentru orice, știind că nu mai am alt adăpost spre care să alerg, nici un alt număr de telefon la care să sun în caz de pericol, că eram gol pușcă și că trăiam sub un nume de împrumut acolo unde, pentru mine, de cînd mă știam, fusese teritoriul dușmanului. Trecuseră șapte ani de la ultima mea călătorie aici, sub înfățișarea unui funcționar al Ministerului de Externe, într-o plimbare de două săptămîni la ambasadă, în realitate ca să mă-ntîlnesc în taină cu un tehnocrat de-al Partidului care avea niște marfă de vînzare. Și, cu toate că trecusem prin momente grele, cînd mă ascundeam în tot felul de mașini și intrînduri de clădiri, lucrul cel mai rău de care trebuise să mă feresc fusese darea în vileag și o retragere lipsită de demnitate la Londra, cîteva rînduri neadevărate în ziare, precum și zîmbetele uscate ale colegilor din barul ofițerilor superiori. Și, dacă ar fi fost să am o imagine despre mine însumi, așa cum stăteam să privesc sufletele nefericite din jurul meu, aceea era a unui emisar clandestin al unei lumi superioare. Acum însă, astfel de viziuni înălțătoare nu mai aveau cum să mă consoleze. Eram o parte din ele, împinse înainte de trecutul meu așa cum erau, într-o ignoranță totală a viitorului. Eram un evadat, fără casă și fără țară, o mică națiune cu un unic reprezentant.

Mergeam fără țintă prin oraș și, oriunde îmi întorceam privirea, îmi răspundea nebunia istoriei. În vechea clădire a magazinului GUM, altădată gazda celor mai de nepurtat haine din lume, femei zdravene, aparținînd noii pături de îmbogățiți ai Rusiei, încercau rochii de la Hermes și parfumuri Lauder, în timp ce limuzinele cu șofer le așteptau cuminți afară, împreună cu gărzile de corp și mașinile deschizătoare de drum. Totuși, o privire rapidă, aruncată în ambele sensuri ale străzii, putea prinde scheletele zilei bălăbănindu-se în spînzurătorile lor murdare: cîte un crai nou din fier, de a cărui coadă stăteau agățate stelele ruginite ale triumfalismului sovietic, secere și ciocane sculptate în față, pe cale să se prăbușească, fragmente din discursuri de partid mîzgălite în ornamente din piatră, ce se ridicau pe cerul spălat de

ploaie. Și, pe măsură ce se lăsa seara, semnalele luminoase ale adevăraților cuceritori care-și propovăduiau evanghelia: „Cumpără-ne, mănîncă-ne, bea-ne, poartă-ne, fumează-ne, așază-te la volanul nostru, mori cu noi! Noi sîntem ceea ce primești în locul sclaviei!" Mi-am adus aminte de Larry. Îmi aduceam mult aminte de el. Poate pentru că amintirea Emmei era prea dureroasă. „Proletari din toate țările, uniți-vă", avea el obiceiul să-mi spună cînd voia să mă ia peste picior. „Nu avem nimic altceva de vînzare în afară de lanțurile noastre."

Am intrat în cameră și am observat plicul brun care mă privea din vîrful teancului de perne luxoase de pe pat.

„Vă rugăm să veniți la această adresă mîine, la ora 1:30 după-amiază, etajul șapte, camera 609. Veți aduce un buchet cu flori. Serghei."

Era o casă îngustă, pe o stradă îngustă și mizerabilă, la marginea de răsărit a orașului. Nimic nu-i trăda funcția. Adusesem cu mine un buchet de garoafe roz, fără parfum, înfășurate într-un ziar. Venisem cu metroul, schimbînd intenționat liniile mai des decît aș fi avut nevoie. Am coborît cu o stație mai devreme și am mers pe jos ultima jumătate de milă. Ziua era morocănoasă. Pînă și mestecenii de pe bulevarde păreau negri. N-aveam pe nimeni în spate. Imobilul era la numărul șaizeci, dar trebuia să-l deduci singur pe baza clădirilor de pe ambele laturi ale străzii, pentru că pe ușă nu scria nimic. Un Zil negru era parcat în fața intrării de un galben posomorît; în mașină stăteau doi bărbați, unul dintre ei fiind șoferul. S-au uitat mai întîi la mine, apoi la flori, după care au privit din nou strada. Luck și Briant, mi-am zis, îmbrăcați rusește. În timp ce, ajuns pe ultima treaptă, apăsam pe butonul soneriei, o duhoare camforată a năvălit spre mine prin ușile prost montate și mi-a adus aminte de duhoarea care aproape că mă doborîse cînd deschisesem mormîntul lui Aitken May. Un bătrîn îmi dădu drumul înăuntru, în vreme ce la un birou o femeie înfășurată în alb își văzu mai departe de ale ei și nu-mi acordă nici cea mai mică atenție. Un bărbat îmbrăcat într-o jachetă de piele stătea pe o bancă. Îmi aruncă o privire cercetătoare pe deasupra ziarului, apoi se întoarse la ceea ce citea înainte de intra-

rea mea. Mă aflam într-un hol înalt, cu stîlpi de marmură și un lift stricat.

Nici un covor nu îmbrăca treptele de piatră șlefuită ale scării. Sunetele din interior erau tot atît de ostile ca și decorul: un păcănit de tocuri pe podeaua faianțată, un scîrțîit de cărucioare, voci aspre de femei bătrîne, ale căror strigăte acopereau murmurele pacienților. Un loc al privilegiilor trecute, care trăia acum vremuri grele. La etajul șapte, un acoperiș din sticlă colorată lumina casa scării. Sub el, un omuleț bărbos și ochelarist, îmbrăcat într-un costum negru, ținea sfios în mînă un buchet de crini aurii.

— Prietenul dumneavoastră, Peter, e-n vizită la domnișoara Eugenie, îmi spuse el în grabă. Protectorii lui i-au permis să stea o jumătate de oră. Așa că vă rog să fiți cît mai scurt, domnule Timothy, zise el și-mi întinse crinii ca să-i iau cu mine.

Prietenul meu Serghei este un creștin cu patalama la mînă, mi se destăinuise Zorin. *Așa că, dacă îl țin departe de închisoare, mă va ajuta să ajung în Rai.*

În mijlocul cîrpelor negre de murdărie, care o acopereau, domnișoara Eugenie părea o culme albă și subțire de munte. Era o ființă mititică și galbenă și respira trăgînd aerul în piept cu înghițituri scurte și hîrșîite, iar Zorin-soldatul stătea lîngă ea ca o gardă de onoare, cu umerii trași spre spate și pieptul bombat, parcă pentru a pune în evidență medaliile pe care ar fi trebuit să le poarte. Chipul său cu trăsături aspre era sculptat în suferință. Am pus apă într-un borcan în care am aranjat apoi florile, după care m-am strecurat de-a lungul patului, pe partea pe care se afla Zorin, pînă cînd am reușit să-i prind mîinile pe care le întinsese spre mine. S-a ridicat în picioare și, cu o mișcare de luptător, m-a tras spre el, m-a îmbrățișat, stînga-dreapta-sărutare, apoi mi-a dat drumul să mă așez de cealaltă parte a patului pe ceea ce părea să fie un scăunel pentru muls animalele.

— Îți mulțumesc că ai venit, Timothy. Iartă-mă pentru deranj.

Luă mîna domnișoarei Eugenie și o strînse ușor. Forma aceea din pat putea fi tot atît de bine un copil sau un

bătrîn. Ținea ochii închiși. Zorin îi așeză mîna pe piept, apoi, de teamă să nu fie prea grea, o puse cu grijă pe pat.

— E soția ta? am întrebat.

— Ar fi trebuit să fie.

Ne-am privit stînjeniți, nici unul dintre noi nesimțindu-se în stare să înceapă discuția. Sub ochii lui se întindeau cearcăne galbene. Poate că nici eu nu arătam mai bine.

— Îți aduci aminte de Ceceev? zise el.

Regulile meseriei noastre îmi cereau să caut adînc în memorie.

— Konstantin. Atașatul cultural de la ambasada voastră. De ce?

Zorin se încruntă nerăbdător și aruncă o privire rapidă spre ușă. Începu să vorbească englezește iute și cu glas scăzut.

— Cultura era de fapt acoperirea. Cred că știi foarte bine. În realitate, era numărul doi dintre rezidenți. Avea un prieten pe nume Pettifer, un intelectual burghez marxist. Cred că-l cunoști și pe el.

— Vag.

— Hai să nu ne jucăm, Timothy, măcar nu azi. Zorin nu are timp și nici domnul Bairstow nu stă mai bine. Pettifer ăsta a complotat cu Ceceev ca să fure o sumă de bani de la guvernul rus și au folosit ambasada din Londra drept paravan. Îți amintești că și eu am avut rang comercial. Ceceev mi-a falsificat semnătura pe anumite documente. Suma pe care au furat-o depășește orice minte sănătoasă. S-ar părea că e în jur de cincizeci de milioane de lire. Ești la curent cu toate astea?

— Am auzit niște zvonuri, am răspuns și mi-am adus aminte cum, chiar și atunci cînd fierbea, Zorin se exprima în aceeași engleză complicată, învățată la școala lui de spioni, un idiom demodat și pedant; și cum, ascultîndu-l cum vorbește în casa conspirativă din Shepherd Market, obișnuiam să mi-i imaginez pe instructorii lui ca pe niște bătrîni pasionați de operele lui Bernard Shaw.

— Guvernul meu vrea un țap ispășitor și m-a ales pe mine. Zorin a complotat cu ticălosul de Ceceev și cu disidentul englez Pettifer. Zorin trebuie judecat. Ce rol a jucat fostul tău Birou în povestea asta?

— Nici unul.

— Pe cuvîntul tău?

— Pe cuvîntul meu.

— Dar ești la curent cu povestea asta? S-au consultat cu tine?

Viteza și intensitatea întrebărilor, precum și gravitatea tonului cu care le punea, m-au convins să las orice prudență la o parte.

— Da, am răspuns.

— Ca să-ți ceară sfatul?

— Ca să mă interogheze și să mă acuze. M-au trecut și pe mine într-un rol asemănător, cel de complice al vostru. Voi și cu mine am avut convorbiri secrete, așa că sîntem toți un fel de hoți.

— De-asta acum ești Bairstow?

— Da.

— Unde este Pettifer?

— Probabil că aici. Unde e Ceceev?

— Prietenii mei spun că a dispărut. Poate că e la Moscova, poate în munți. Idioții l-au căutat peste tot, ba au pus mîna și pe cîțiva dintre ai lui. Numai că ingușii nu se lasă ușor interogați, preciză el și trăsăturile i se recompuseră într-un surîs posomorît. Nici unul dintre ei nu a făcut de bunăvoie vreo declarație. Ceceev e un tip isteț, îmi place de el, dar în adîncul inimii nu e decît un ticălos și noi îi omorîm pe ticăloși ca pe muște. A furat banii ca să-i ajute pe ai lui. Pettifer al tău l-a ajutat — poate tot pentru bani, cine știe? Sau poate chiar din prietenie.

— Idioții zic și ei același lucru?

— Bineînțeles că nu. Nu sînt chiar atît de idioți.

— De ce nu?

— Pentru că refuză să susțină teoria propriei lor incompetențe, replică el, păstrîndu-și cu greu tonul scăzut al vocii, din cauza furiei care îl copleșise. Dacă Ceceev era un patriot inguș, n-ar fi trebuit să-l trimită la Londra. Ai impresia că cei de la Kremlin vor să transmită lumii întregi aspirațiile naționale ale unui trib de sălbatici? Ai impresia că vor ca întreaga binecuvîntată confrerie a bancherilor internaționali să afle că un ticălos își poate semna, într-o

ambasadă rusă, un cec de cincizeci de milioane de lire spre folosință personală?

Eugenie începu să tușească. Privind-o disperat, Zorin o ridică în brațele lui puternice. Nu cred să fi văzut vreodată atîta durere și atîta adorație gravate pe un chip atît de nepotrivit pentru așa ceva. Femeii îi scăpă un suspin blînd, prin care încercă să se scuze. La un semn al lui Zorin, am îndreptat pernele, iar el a așezat-o ușor la loc.

— Timothy, găsește-l pe Ceceev pentru mine, comandă el. Spune-i să strige lumii întregi cauza pentru care luptă, să spună că e un om bun, să spună ce a făcut și de ce a făcut. Și în același timp să spună că Volodia Zorin și cu tine sînt nevinovați. Spune-i să-și miște curul ăla nenorocit înainte ca idioții să-mi trîntească un glonț în ceafă.

— Și cum să-l găsesc?

— Păi, pentru numele lui Dumnezeu, Pettifer a fost agentul tău! Ne-a scris! KGB-ului sau cum ni s-o mai fi zicînd în zilele astea. Și-a mărturisit toate crimele. Ne-a spus că vă aparținea vouă și abia pe urmă nouă. Dar că acum vrea să-și aparțină în întregime. Să nu mai aibă de-a face nici cu voi, nici cu noi. Din nefericire, scrisoarea se află în mîinile idioților și nu va vedea niciodată lumina zilei. Așa că tot ce-a reușit să facă a fost să se transforme singur într-o țintă vie. Și dacă idioții vor putea să-l ucidă și pe Pettifer, nu numai pe Ceceev, au să fie încîntați.

Zorin scoase din buzunar o cutie de chibrituri englezești și o puse pe pat, în fața mea.

— Timothy, du-te la inguși. Spune-le că ești prietenul lui Pettifer. El o să confirme. Ca și Ceceev, de altfel. Astea sînt numerele de telefon de la Moscova ale capilor răzvrătiților cunoscuți aici. Spune-le să te ducă la el. Pot s-o facă. S-ar putea să te și omoare, dar nu pentru că ar avea ceva personal împotriva ta. Un ticălos rămîne un ticălos. Iar dacă te-ntîlnești cu Ceceev, taie-i boașele pentru mine.

— Da, numai că e o problemă.

— Sînt sute de probleme. Despre care dracu' dintre ele vorbești?

— Dacă aș fi în locul stăpînilor tăi, dacă aș vrea să pun mîna pe Ceceev și dacă te-aș avea pe tine drept prizo-

nier, tot ce mi-ai sugerat tu acum cîteva clipe este exact ceea ce ți-aș spune să-i transmiți lui Cranmer cînd ar fi intrat în încăperea asta.

Zorin a început să protesteze, dar n-am ținut seama de el.

— Pe urmă aș aștepta ca Cranmer să mă ducă la Ceceev. Și, evident, și la prietenul său, Pettifer...

Zorin își înghiți un mîrîit furios și-mi tăie vorba fără menajamente:

— Crezi că nu aș fi făcut așa ceva, dacă asta ar fi fost situația? Isuse Cristoase! Chiar eu m-aș duce la ei și le-aș spune: „Ascultați, idioților! Cranmer, spionul britanic, vine să mă vadă! E un tip cam nătîng. Crede că îi sînt prieten. L-am prins în mreje, așa că lăsați-mă să-l trimit la inguși. O să-i ținem urma împreună, ca unei pete de ulei în apă, pînă cînd o să ajungem la fîntînă! Și-atunci am face-o praf pe jigodia aia rebelă și le-am trimite la dracu' maeștrii spioni din Anglia!“ Da, aș face toate astea și mai mult de-atît, dacă așa ne-am recîștiga demnitatea și poziția în lume. Am crezut toată viața în ceea ce am făcut. „Ei bine“, îmi ziceam, „facem și greșeli, o luăm pe căi greșite, doar sîntem oameni, nu îngeri. Oricum însă, noi sîntem cei care au dreptate. Cu noi viitorul oamenilor este în siguranță. Noi sîntem instrumentele morale ale istoriei.“ Cînd a apărut *perestroika* am sprijinit-o, ca de altfel întreg Serviciul. „Dar să fie treptat“, am spus. „Să-i hrănim cu lingurița. Cîte o bucată de libertate la o masă.“ Numai că n-au vrut să fie hrăniți cu lingurița. Dimpotrivă, au vărsat hîrdăul și au înfulecat tot la o singură masă. Și acum, uite în hal am ajuns!

O privea pe Eugenie cu atîta intensitate, încît părea că vorbește doar pentru ea, mai ales că glasul îi redevenise blînd, aproape tandru.

— Așa că pe unii, destul de numeroși, sincer vorbind, i-am împușcat, continuă el. Unii erau oameni buni, pe care n-ar fi trebuit să-i omorîm. Alții erau doar niște jigodii puturoase, care ar fi meritat să fie împușcate de zece ori, nu doar o dată. Ia zi, cîți oameni a omorît Dumnezeu? Și pentru ce? Cîți omoară El pe nedrept în fiecare zi, fără nici un motiv, fără nici o explicație, fără milă? Iar noi nu sîntem decît niște ființe omenești și am avut și motiv.

Cînd să trec pragul, am aruncat o privire în urmă. Zorin se aplecase peste femeia din pat și, cu chipul scăldat de lacrimi, își concentrase întreaga atenție asupra respirației ei chinuite.

În cameră aveam două telefoane, unul roșu și altul negru. O mică foaie de hîrtie lucioasă susținea că telefonul roșu reprezenta Linia Directă și Personală, care mă lega cu Tot Restul Lumii. Numai că, pe la ora două noaptea, telefonul negru a fost cel care m-a smuls din moțăială.

— Dumneavoastră sînteți, domnule Bairstow? întrebă un glas bărbătesc într-o engleză corectă, dar cu accent.

— Cine sînteți?

— Sînt Issa. Vă rog, ce vreți de la noi, domnule Bairstow?

Issa, cel de pe robotul telefonic din Cambridge al Emmei, mi-am spus.

— Sînt un prieten al lui Mișa, am răspuns.

În ultimele două zile, repetasem de nenumărate ori propoziția asta la telefoanele din cabinele publice sau cafenele, în beneficiul roboților sau ale unor intermediari cu vorbă scurtă și tăioasă, folosindu-mă de rusa mea ieșită de sub presa manuală a unei tipografii, cum îi plăcea lui Larry să spună, și de numerele de telefon pe care mi le dăduse Zorin: sînt aici, sînt Bairstow, sînt un prieten al lui Mișa, e urgent, vă rog să luați legătura cu mine la hotel, la numărul ăsta de telefon. Și trebuie să mărturisesc că mă simțeam ciudat să acționez pe post de agent al lui Zorin.

— Vă rog, domnule Bairstow, cine este Mișa?

— Mișa este un domn englez, ca și mine, Issa, am replicat jovial, căci nu doream ca cei douăzeci de ascultători din preajmă să aibă impresia că asistă la o conversație conspirativă.

Cît timp Issa îmi digeră vorbele, la celălalt capăt al firului se instală tăcerea.

— Cu ce se ocupă omul ăsta, Mișa, vă rog?

— Face comerț cu covoare. Le cumpără în străinătate și le livrează unor clienți speciali.

Am așteptat puțin, dar interlocutorul meu s-a mulțumit să tacă.

— Din păcate, exportatorul pe care Mișa îl folosise pentru livrări...

Dar nu am reușit să-mi termin fraza, căci Issa m-a întrerupt brusc.

— Ce treabă aveți la Moscova?

— Sînt aici din prietenie. Aduc niște mesaje personale foarte importante pentru Mișa.

Legătura se întrerupse. Ca și Larry, puțini ruși spun la revedere la telefon. Am rămas cu privirea pierdută în întuneric. Zece minute mai tîrziu, telefonul sună din nou. De data asta, Issa vorbea acompaniat de tremolourile unor voci din fundal.

— Care e prenumele dumneavoastră, domnule Bairstow, vă rog?

— Colin, am răspuns. Dar cei care mă cunosc îmi spun uneori Tim.

— Tim?

— Prescurtare de la Timothy.

— Colin Timothy?

— Colin sau Timothy. Timothy e mai degrabă o poreclă.

Am repetat cuvîntul „poreclă“ în rusește. Am repetat și „Timothy“, mai întîi în engleză, apoi în versiunea rusă.

Interlocutorul meu dispăru din nou. Se întoarse după alte douăzeci de minute.

— Domnul Colin Timothy?

— Da.

— Sînt Issa.

— Da, Issa.

— O mașină va aștepta în fața hotelului dumneavoastră. O Lada albă. Numărul mașinii este — acoperi telefonul cu palma, ca și cum s-ar fi sfătuit cu cineva — numărul este 686.

— Cine are să fie în mașina asta? Unde are să mă ducă?

Glasul celălat deveni deodată imperativ, ca și cum proprietarul său ar fi primit ordinele pe care mi le transmitea chiar în timp ce vorbea cu mine.

— Mașina e chiar acum în fața hotelului. Șoferul este Mahomed. Veniți imediat, vă rog. Veniți acum.

M-am îmbrăcat urgent. Pe pereții coridorului atîrnau niște tablouri înfiorătoare, reprezentînd țărani ruși care

dansau fericiți în mijlocul unor poieni acoperite de zăpadă. La Cazino doi finlandezi posaci jucau, avînd ca adversari doar crupierii și animatoarele. Am ieșit în stradă. O liotă de fete însoțite de peștii lor au venit spre mine și atunci am strigat „nu“ atît de vehement, încît s-au dat imediat înapoi. Picăturile înghețate de ploaie se amestecau cu fulgi de lapoviță. Nu aveam pălărie și eram îmbrăcat doar cu un impermeabil subțire. Domnul comandase cumva un taxi? mă întrebase portarul în germană. Nu, domnul nu comandase nimic. Domnul îl comandase pe Larry. Aburi se revărsau din gurile de canal din pavaj. Siluete vagi se amestecau cu umbrele de cealaltă parte a străzii.

În mijlocul drumului, oprită între două camioane, aștepta o Lada nu albă, ci verde, cu numărul 688 și nu 686. Dar era o Lada și eram la Moscova. Un bărbat foarte bine clădit și zîmbăreț, nu mai înalt de un metru șaizeci, îmi deschise portiera. Purta o bonetă groasă cu pompon, un costum sport și o jachetă vătuită, iar pe chip și în privire i se citea tristețea unui bufon. Un al doilea bărbat se ascundea în umbrele din spatele mașinii, chipul uscățiv abia zărindu-i-se de sub borul pălăriei. Dar o rază de lumină de la felinarul sub care era oprită mașina chiar atunci se agăță de albastrul cămășii. Și cum, în momente de tensiune maximă, un om vede totul sau nimic, am observat că purta cămașă fără guler în sensul occidental al cuvîntului, că fusese croită dintr-un material gros și țesut de mînă, că era croită pe gît și că era prinsă cu un șiret din pînză împletită.

— Domnul Timothy? întrebă bufonul și îmi strînse mîna. Numele meu este Mahomed, domnule, ca Profetul, mă înștiință el într-o limbă rusă la fel de demnă ca a mea. Regret că cei mai mulți dintre prietenii mei sînt morți.

M-am urcat în mașină și m-am așezat pe scaunul de lîngă șofer, întrebîndu-mă dacă încercase să-mi spună că și prietenii mei muriseră. După ce închise portiera, reapăru în fața mașinii ca să fixeze ștergătoarele de parbriz la locul lor. Apoi se așeză fără probleme pe scaunul șoferului, deși dimensiunile nu i se potriveau deloc. Răsuci de cîteva ori cheia în contact. Clătină din capul moțat ca un om care știe că nimic nu merge ca lumea și răsuci din

nou cheia. Motorul a început să sforăie și am pornit la drum, făcînd slalom printre găurile din asfalt; am observat atunci că Mahomed făcea exact ceea ce sperasem să facă: nu scăpa din ochi oglinda retrovizoare.

Bărbatul din spatele nostru mormăia într-un telefon celular cuvinte într-o limbă pe care nu o înțelegeam. Din cînd în cînd, se întrerupea ca să-l piloteze pe Mahomed, dîndu-i indicații de traseu pe care le anula aproape imediat, în așa fel încît călătoria noastră s-a transformat într-un lung șir de țîșniri și replieri grăbite, pînă în clipa în care ne-am adăpostit plini de recunoștință în spatele unui lung șir de limuzine. Am coborît din mașină. Niște tineri foarte bine făcuți, cu căciuli de vizon pe cap, cizme de cowboy în picioare și pulovere pe gît, părăsiră pragul unei uși și se apropiară de noi. Unul dintre ei avea brățară de aur la o mînă și un pistol-mitralieră în brațe. Mahomed îi puse o întrebare, așteptă și primi un răspuns bine cîntărit. Tînărul aruncă o privire iute pe ambele laturi ale drumului, iar apoi îmi lovi ușor cotul în felul în care îi dirijăm pe orbi. Mahomed intră pe aleea dintre două depozite despărțite de grinzi puternice. Mergea cu pași mari, împingîndu-și pieptul înainte și trăgîndu-și capul înspre spate; mîinile i se legănau ceremonios de-o parte și de alta a corpului. În urma noastră veneau doi sau trei băieți.

Am trecut pe sub o arcadă și am coborît treptele abrupte ale unei scări din piatră, ajungînd în dreptul unei uși roșii din fier, fixată în bolțuri de cale ferată și luminată de un bec spînzurat deasupra ei. Mahomed bătu un semnal în ușă și, în timp ce așteptam un răspuns, ploaia ne bătea drept în ceafă. În sfîrșit, ușa s-a deschis și am fost înghițiți de un nor de fum de țigară. Am auzit ritmul cunoscut al muzicii rock și, de-a lungul unui perete de cărămidă mov, am văzut atîrnate chipurile albe ale prietenilor morți ai lui Mahomed. Movul s-a transformat în portocaliu, iar eu am reușit să disting și trupuri înfășurate în țesături întunecate, strălucirea armelor și mîini gata să apese pe trăgaci. Mă aflam față-n-față cu un detașament de șapte sau opt oameni înarmați. La brîu le atîrnau grenade. Ușa se închise în urma mea. Mahomed și prietenii lui dispăruseră. Doi bărbați mă însoțiră de-a lungul unui coridor cu pereții vopsiți în roșu aprins, pînă la un balcon

de observație care dădea printr-un geam fumuriu spre separeurile fastuoase, îmbrăcate în pluș, ale unui *night-club* moscovit. Chelnerii se mișcau lent printre mese; pe ringul de dans, cîteva perechi se legănau purtate de muzică. Cîteva fete goale se răsuceau absente în ritm de rock. Atmosfera era tot atît de erotică și de tensionată ca cea din sala de așteptare a unui aeroport. După un colț, balconul se transforma într-o sală de proiecție combinată cu un birou. Un morman de Kalașnikovuri se sprijinea de perete, lîngă cutii cu muniție și grenade. Doi băieți stăteau lîngă fereastra de observație, iar un al treilea își lipise un telefon celular de ureche și urmărea atent cu privirea monitoarele pe care apăreau aleea, limuzinele parcate în fața intrării, scara de piatră și holul de la intrare.

Într-un colț îndepărtat al încăperii, un bărbat cu chelie, îmbrăcat cu o haină și o pereche de izmene, era prins cu cătușe de un scaun. Se chircise cu totul, îmbibat în propriul sînge. La un birou aflat la nici măcar un metru jumate distanță de el, stătea un omuleț gras, îmbrăcat într-un costum maro, care trecea sîrguincios niște bancnote de o sută de dolari printr-un detector electronic, făcînd adunarea cu ajutorul unui abac de lemn. Uneori, în timp ce număra banii, clătina din cap sau își lăsa ochelarii în jos pe nas, ca să se uite pe deasupra lor într-un registru. Din cînd în cînd se oprea ca să ia o înghițitură zdravănă de cafea din ceașca aflată lîngă el.

Iar peste toate astea se roteau privirile imperturbabile și lipsite de orice expresie ale unui bărbat de vreo patruzeci de ani, cu o constituție foarte atletică; era îmbrăcat cu un bluzon verde cu nasturi de aur, pe degete îi străluceau mai multe inele de aur, iar la încheietura mîinii purta un ceas de aur marca Rolex, îmbogățit cu diamante și mici rubine. Avea o față lată și umeri largi și i-am observat mușchii puternici ai gîtului.

— Ești Colin Bairstow, căruia i se spune Timothy? mă întrebă el în engleza pe care o auzisem la telefon.

— Iar tu ești Issa, am replicat.

Murmură un ordin. Bărbatul din dreapta mea își puse mîinile pe umerii mei. Un al doilea se plasă chiar în spatele meu. Apoi le-am simțit mîinile explorîndu-mi partea de

sus a corpului, iar pe urmă pîntecele, coapsele, gleznele. În buzunarul interior al hainei îmi găsiră portofelul pe care i-l dădură lui Issa, care îl prinse între degete de parcă ar fi fost cine știe ce mizerie. Atunci i-am observat butonii de la manșete: mari cît niște monezi și gravați cu ceea ce păreau să fie niște lupi. Primi apoi stiloul meu și batista, cheia de la camera de hotel, fișa de la hotel și ceva mărunțiș. Cu un aer dezgustat, Issa puse totul într-o cutie de carton de culoare închisă.

— Unde-ți este pașaportul?

— Cei de la hotel îl opresc în momentul în care îți iei în primire camera.

— Rămîi în aceeași poziție.

Din buzunarul bluzonului, scoase un aparat de fotografiat pe care îl fixă asupra mea de la numai cîțiva centimetri distanță și apăsă pe buton de două ori la rînd. Apoi se învîrti în jurul meu cu pași lenți, de stăpîn, mă fotografie și din lateral, derulă filmul, îl scoase din aparat și-l întinse unuia dintre paznici, care ieși în grabă cu el din încăpere. Bărbatul legat de scaun scoase un scîncet sufocat, își dădu capul pe spate și începu să sîngereze pe nas. Issa murmură atunci un alt ordin, iar doi băieți desfăcură cătușele și îl tîrîră pe amărît de-a lungul coridorului. Bărbatul în costum continua să treacă bancnotele de o sută de dolari prin mașina electronică și să le noteze pe abac.

— Așază-te aici.

Issa luă loc la un birou. M-am așezat pe un scaun în fața lui. Din buzunar pescui o bucată de hîrtie pe care o despături cu grijă. Între noi aranjă un casetofon de buzunar, amintindu-mi în felul ăsta de Luck și Bryant și de secția lor de poliție. Avea mîini mari, versate și misterios de elegante.

— Care e numele complet al celui căruia îi spui Mișa?

— Doctorul Lawrence Pettifer.

— Care sînt aptitudinile omului ăsta?

— Poftim?

— Talente. Realizări. Ce e așa greșit dacă spun „aptitudini“?

— Nimic. Atîta doar că, pentru o clipă, nu te-am înțeles. E un cercetător al revoluțiilor. Un prieten al națiunilor mici. Un lingvist. Ca și tine.

— Şi ce altceva mai e omul ăsta, te rog?

— Un fost agent KGB, dar în realitate un agent al Serviciului Secret Britanic.

— Care e situaţia oficială referitoare la omul ăsta în Marea Britanie?

— E un evadat. Britanicii îl bănuiesc că ar fi furat o mare sumă de bani de la Ambasada Rusă. Acelaşi lucru îl bănuiesc şi ruşii. Şi au dreptate. Într-adevăr, a furat.

Issa studie atent hîrtia din faţa lui, avînd în acelaşi timp grijă să o ţină departe de ochii mei.

— Cînd te-ai întîlnit ultima oară cu cel numit Mişa?

— Pe optsprezece septembrie, anul ăsta.

— Descrie-mi împrejurările întîlnirii.

— A avut loc noaptea. Într-un loc numit Priddy, departe, în regiunea Mendip, în Somerset. Eram singuri.

— Despre ce-aţi discutat?

— Probleme personale.

— Despre ce aţi discutat?

Exista un mîrîit ierarhic de care mă folosisem uneori şi efectul fusese cel aşteptat, un mîrîit la care am recurs şi acum.

— Mie să nu-mi vorbeşti aşa, de parcă aş fi un ţăran. Dacă-ţi spun că erau personale, atunci să ştii că erau personale.

Primisem palme la şcoală, poate chiar prea multe.

Primisem palme de la femei, cu toate că niciodată nu se mai întîlneau cu o a doua ocazie. Făcusem box. Dar cele două palme cu care mă trăsni Issa, aplecîndu-se peste birou, erau precum nişte culori pe care nu le mai văzusem pînă atunci, ca nişte sunete pe care nu le mai auzisem niciodată. M-a lovit cu mîna stîngă şi aproape simultan şi cu mîna dreaptă, iar mîna aia dreaptă a fost ca o ţeavă de fier din cauza inelelor de aur care se odihneau pe fiecare deget. Şi, în timp ce mă pocnea, i-am văzut ochii întunecaţi de trăgător de elită fixîndu-mă atît de ferm, încît mi-a fost teamă că mă va lovi pînă mă va ucide. Dar o convocare venită din cealaltă parte a încăperii îl făcu să se oprească şi să înşface telefonul celular care-i fu adus de băiatul de la monitoarele de televiziune. Ascultă atent, înapoie telefonul şi îi puse o întrebare contabilului, care clătină din cap, fără să se oprească din număratul banilor.

— Tipii sînt glumeți, se plînse contabilul în rusește. Zic că e o treime și cînd colo nu e nici măcar a zecea parte dintr-o treime. Nu-i de-ajuns să-și plătească datoriile, nu-i de-ajuns nici să hrănești un șoarece. Sînt niște hoți atît de proști, că stai să te-ntrebi cum de s-au apucat de meseria asta.

Cu o zvîcnitură din coate, ridică banii și îi dădu lui Issa; apoi se jucă încă puțin cu bilele abacului, luă o riglă și un creion roșu și se apucă să tragă cîte o linie pe fiecare a patra pagină din registru. În cele din urmă, își scoase ochelarii și îi puse într-o casetă de oțel pe care o vîrî apoi cu grijă în buzunarul interior al hainei. Dintr-o dată, toată gașca — luptătorii, contabilul, Issa și eu însumi — a pornit în grabă pe coridorul roșu spre holul de la intrare. Ușa de fier se deschise în fața noastră, scara de piatră ne invita să coborîm, tineri înarmați se vînzoleau peste tot, aerul proaspăt năvăli peste mine asemenea unei pale de libertate, în timp ce ultimele stele ale nopții clipeau încă pe cerul palid al zorilor. O mașină lungă fu adusă în dreptul scării. Tovarășul cel uscățiv al lui Mahomed era deja instalat pe scaunul șoferului și-și ținea mîinile înmănușate pe volan. Mahomed însuși se așezase în spate și în mîini ținea o eșarfă cu buline pe care mi-o legă peste ochi cu îndemînarea unei infirmiere.

Acum trec de cealaltă parte a oglinzii, îmi spuneam în gînd, în timp ce mă înghițea întunericul. Mă înec în Lacul Priddy. Nu pot să văd, prin urmare nu pot să respir. Țip, dar toți ceilalți sînt surzi și orbi. Ultimul lucru pe care l-am văzut au fost pantofii italienești extrem de eleganți ai lui Issa care se așezase lîngă mine, în timp ce Mahomed strîngea nodul eșarfei. Erau pantofi împletiți, din piele maro, și aveau catarame din zale aurii.

Ce anume vor?

Pe cine așteptăm?

Ceva n-a mers cum trebuia. Planurile sînt modificate.

Am visat că urma să fiu împușcat în zori și, cînd m-am trezit, se făcuse deja ziuă și am auzit pași și zgomot de voci dincolo de ușă.

Am visat că Larry stătea pe patul meu și mă privea, așteptînd să mă trezesc. M-am trezit și l-am văzut pe

Zorin aplecat peste mine, ascultîndu-mi răsuflarea, dar nu era decît unul dintre tinerii mei paznici care îmi aducea micul dejun.

Am auzit-o pe Emma cîntînd ceva de Peter Maxwell Davies în biserica de la Honeybrook.

Beciul meu era de fapt un club de întreținere a formei fizice, cu aparatele de gimnastică împinse la perete și cu un anunț pe ușă care spunea că localul era ÎNCHIS PENTRU REPARAȚII. Clubul se afla la subsolul unui bloc cu o înfățișare monstruoasă, la o oră de mers orbește cu mașina, departe de Moscova metropolitană, la capătul unui drum plin de hîrtoape, printre duhori de gunoaie, petrol și copaci putrezi, și era cel mai prost întreținut loc de pe pămînt și de sub el. Aerul umed puțea, apa gîlgîia toată noaptea prin conductele care traversau tavanul, îndreptîndu-se spre podeaua crăpată, din ciment — conducte de scurgere, conducte pentru apă caldă și rece, conducte pentru încălzire, conducte care erau de fapt cabluri electrice și de telefon, populate de șobolani mici și cenușii, cei mai mulți dintre ei aflați doar în trecere pe-acolo. Dacă aritmetica mea nu mă-nșală, atunci am stat în beciul cu pricina nouă zile și zece nopți, numai că timpul nu avea nici o importanță, pentru că, atunci cînd ești închis pentru prima oară, anii se duc fără ca ceasul tău să avanseze mai mult decît cîteva secunde, iar distanța în timp dintre două mese este un adevărat marș care traversează întregul deșert al propriei vieți. Într-o noapte te culci cu fiecare femeie pe care ai cunoscut-o vreodată, iar cînd te trezești este tot noapte și tot singur tremuri de frig.

Beciul meu n-avea ferestre. Cele două grilaje de sus, din perete, care ar fi trebuit să asigure aerisirea, fuseseră blocate de mult. Cînd m-am cățărat pe un cal de sărituri mîncat de șobolani, am descoperit că scheletul metalic era și el mîncat de rugină. În prima zi, miasmele din celula mea mi s-au părut insuportabile, a doua zi mă supărau deja mult mai puțin, pentru ca în cea de-a treia zi să dispară cu totul, și atunci am știut că devenisem și eu o parte din ele. Dar mirosurile de deasupra mea erau un permanent carusel de parfumuri, de la cel de ulei de floa-

rea-soarelui la cel de usturoi, ceapă, miel fript și friptură de pui, ajungînd la aerul închis, universal, al familiilor numeroase, înghesuite în camere minuscule și supraaglomerate.

— *Bashir Haji!*

M-am trezit cutremurat de strigătul de uluire sau de agonie scăpat de paznicii mei în toiul nopții.

Mai întîi sunase telefonul de campanie. Apoi venise strigătul chinuit sau încîntat.

Îl sărbătoreau oare?

Oare îl consacrau drept idolul lor și îi strigau numele peste dealuri? Chemau blestemele asupra lui? Sau îl plîngeau?

Am rămas treaz, așteptînd actul următor. Dar nu a mai urmat nimic. Am adormit la loc.

Un prizonier al ingușilor se poate simți însingurat, dar singur nu e niciodată.

Bărbatul fără copii care eram a fost literalmente năpădit de copii. Îmi alergau deasupra capului, săreau pe el, se băteau, rîdeau și țipau drept în creierul meu, iar mamele lor țipau la ei. Din cînd în cînd, cîte o plesnitură puternică era urmată de o tăcere amară și fără suflare, după care țipetele reveneau și mai în forță. Am auzit și lătrături de cîini, dar numai în afara clădirii. În timp ce tînjeam să fiu lăsat să ies, cîinii cereau să fie lăsați înăuntru. Miorlăituri de pisici veneau de pretutindeni. Am auzit zarva televizoarelor care mergeau ziua-ntreagă. Am auzit seriale mexicane de duzină dublate în rusește, întrerupte de un anunț urgent despre un nou faliment al unei companii financiare. Am auzit bolboroseala apei în baie, încăierări de bărbați furioși sau beți, ori de femei ultragiate. Am auzit și plînsete.

Muzica era fie un disco rusesc ieftin, fie un rock american stupid, separate uneori de ceva mai profund și mai binevenit: un răpăit ritmic de tobe, agitat și insistent, care mă stîrnea să mă ridic, să sfidez ziua, să mă lupt, să cîștig. Și-am știut că era genul de muzică pe care-l căuta Emma, născută în văile și munții de baștină ai exilaților care o

ascultau. Iar noaptea cînd toate sunetele astea amuțeau, auzeam curgerea neîntreruptă, la fel de veche ca și marea, a discuțiilor din jurul focurilor de tabără.

Astfel, aveam impresia clară că devenisem parte integrantă a unei vieți subterane, căci gazdele mele erau ele însele departe de casă și disprețuite, iar eu, cu toate că le eram prizonier, beneficiam de privilegiile unui oaspete de onoare. Dimineața, cînd paznicii mei mă conduceau, cu degetele lipite de buze, ca să-mi comande să tac, privindu-mă încruntați și amenințători, alergîndu-mă prin măruntaiele clădirii, spre toaleta minusculă, dotată cu bucăți proaspăt rupte din ziare ininteligibile, mă simțeam mai degrabă complicele decît prizonierul lor.

Îl ascult pe Pettifer conferențiind despre teamă. Nu este o dizertație prea lungă și, în nici un caz, un seminar de duminică. Sîntem într-un hotel din Houston, Texas, și el tocmai petrecuse zece zile într-o închisoare cubaneză, pe baza unei acuzații false de deținere ilegală de droguri — în realitate, bănuiește el, pentru ca cei de la Securitate să-l poată vedea mai de aproape. La început nu l-au lăsat să doarmă. Pe urmă l-au ținut o noapte și o zi fără apă. În cele din urmă, l-au agățat de patru inele fixate în perete și l-au invitat să recunoască că era spion american.

— Ei bine, și din momentul în care mi-am ieșit din pepeni, a fost nemaipomenit, mă asigură Larry, stînd lîngă piscina hotelului și studiind costumele de baie care se plimbă pe lîngă noi, în timp ce-și savurează *piña colada*. Le-am spus că era mai rău dacă ar fi făcut-o pe maică-mea tîrfă. Pe urmă le-am spus că mamele lor fuseseră niște tîrfe și chiar atunci sau, mă rog, cam pe-atunci, Rogov dă năvală peste noi și le spune să mă dea jos de pe perete, să mă ducă să fac o baie și să mă lase să plec.

Rogov e rezidentul-șef al KGB-ului din Havana. Convingerea mea intimă este însă că tocmai Rogov ordonase interogatoriul.

Îi pun întrebarea aceea imposibilă: Cum a fost? Larry se preface surprins.

— După Winchester? O nimica toată. Între o închisoare cubaneză și House Library, o aleg oricînd pe prima.

Hei, Timbo — mă înghiontește ușor — ce zici de tipa asta? E făcută pentru tine. Urîtă și dornică. Nici o amenințare.

Beneficiam de doi paznici care nu aveau nimic altceva de făcut decît să stea zi și noapte după mine. Amîndoi aveau aerul acela legănat, în vîrful picioarelor, pe care îl observasem și la tovarășii lor de la *night-club*. Amîndoi vorbeau rusa blîndă din sud, dar ca pe a doua sau chiar a treia limbă, căci erau studenți în anul întîi la Universitatea Islámică din Nazran, disciplinele fiind araba, Coranul și istoria Islamului. Refuzară să-mi spună cum îi cheamă, bănuiesc fiindcă așa era ordinul, dar și fiindcă minciuna le era interzisă de credință, așa că, în toate cele zece zile în care am fost împreună, cei doi nu au avut nume.

Mi-au spus plini de mîndrie că erau murizi, devotați lui Dumnezeu și stăpînilor lor spirituali, dedicați unei vieți bărbătești și discrete, de căutare a cunoștințelor sacre. Murizii, ziceau ei, reprezentau inima morală a cauzei ingușe, precum și a opoziției militare și politice față de Rusia. Erau datori să dea un exemplu de pietate, cinste, vitejie și asceză. Cel mai solid și mai studios — nu-i dădeam nici unuia dintre ei mai mult de douăzeci de ani — venea de la Ekajevo, un sat cu mulți locuitori în apropiere de Nazran; tovarășul său mai mic era din Jairah, un sat aflat sus, în munți, aproape de autostrada militară gruzină, în extremitatea sudică a mult disputatului raion Prigorodnîi, care constituia, după cum mi-au spus ei, jumătate din Ingusetia tradițională.

Am aflat toate astea chiar din prima zi, în timp ce stăteau sfioși la celălalt capăt al celulei mele, îmbrăcați în jachete de aviatori și, strîngîndu-și pistoalele-mitralieră la piept, mă urmăreau cum îmi mîncam micul dejun — același ceai negru și tare pe care-l găsisem în anticamera lui Aitken May, cu o felie groasă de lămîie, pîine, brînză și ouă fierte. Mesele erau adevărate ceremonii. Murizii mei cărau pe rînd tava și erau foarte mîndri de generozitatea lor. Am observat foarte repede că meniul lor era mult mai puțin apetisant — consta, după cum mi-au spus ei, în provizii pe care și le aduseseră din Nazran, în așa fel încît să nu fie obligați să încalce legile credinței lor — și mi-am savurat cu ostentație hrana. A doua zi bucătarii înșiși au

început să-și facă apariția: femei cu priviri deschise și capetele înfășurate în tot felul de eșarfe, care mă priveau cu atenție din pragul ușii, cele mai tinere fiind mai reținute, cele mai în vîrstă studiindu-mă cu ochi strălucitori.

O singură dată, și asta din cauza unei neînțelegeri, am avut parte și de latura mai puțin sociabilă a relației noastre. Stăteam întins pe pat și probabil că visurile mele apucaseră o cale mai violentă, pentru că, atunci cînd am deschis ochii și i-am văzut pe murizi holbîndu-se la mine, unul purtînd mîndru o bucată de săpun de toaletă și niște prosoape, iar celălalt tava cu cina mea, am țîșnit în picioare scoțînd un strigăt de luptă, doar pentru a simți cum picioarele îmi fug de sub mine și cum țeava unsuroasă a unui pistol mi se înfige în ceafă. Din nou singur, am auzit sunetul telefonului de campanie și sunetul vocilor lor liniștite care raportau întîmplarea. Apoi s-au întors ca să mă urmărească cum mănînc; la sfîrșit, au luat tava și m-au legat de pat.

Spre salvarea mea, am abandonat orice rezistență fizică și psihică. Inert și nepăsător, m-am autoconvins că cea mai mare libertate din lume era să nu ai nici un fel de control asupra propriului destin.

Și totuși, dimineața, cînd paznicii mei mi-au dat drumul, încheieturile mîinilor îmi sîngerau, iar gleznele erau atît de amorțite, încît a trebuit să mi le țin în apă rece.

Mahomed sosi cu o sticlă de votcă. Avea ochii înroșiți, iar chipul rotund de sub boneta cu pompon era năpădit de o barbă țepoasă și întunecată la culoare. Ce anume îl făcea să fie atît de trist? Sau zîmbetele lui erau, toate, la fel de triste ca cel de-acum? Turnă votcă în pahare, dar el nu bău nici un strop. Mă întrebă dacă sînt mulțumit. „Regește", i-am răspuns. Îmi oferi un zîmbet rezervat și repetă: „Regește" Am discutat apoi despre creațiile literare ale lui Oscar Wilde, Jack London, Ford Maddox Ford și Bulgakov. Mă asigură că i se întîmpla rareori să se angajeze în conversații civilizate și mă întrebă dacă, pentru mine, în Anglia, situația era asemănătoare.

— Numai cu Larry pot să atac asemenea subiecte, am replicat, sperînd să-l atrag în direcția aceea.

Răspunsul său fu însă un alt zîmbet trist, care nici nu confirma și nici nu nega existența lui Larry. Mă întrebă apoi cum mă înțeleg cu murizii.

— Sînt politicoși?

— Fără cusur.

— Sînt fii de martiri.

Din nou zîmbetul acela plin de tristețe.

— Poate că se gîndesc că ești instrumentul voinței lui Dumnezeu.

— De ce ar crede așa ceva?

— Fiindcă există o profeție, care circulă mai ales în cercurile sufite încă din secolul al nouăsprezecelea, cînd Imamul Șamil i-a trimis Reginei Victoria mai multe scrisori în care îi spunea că într-o bună zi Imperiul Rus se va prăbuși, iar Caucazul de Nord, inclusiv Ingușetia și Cecenia, vor trece sub suveranitate britanică.

Am primit această informație cu gravitate, așa cum de altfel îmi fusese transmisă.

— Mulți dintre bătrînii noștri vorbesc despre profeția englezească, continuă el. Dacă Imperiul Rus a început să se destrame, cînd vom primi un alt doilea semn? se întreabă ei.

O răsucire a memoriei mi-a amintit de cuvintele pe care mi le spusese odată Larry.

— Nu cumva am citit undeva, am zis în propoziții tot atît de meșteșugite ca și cele ale interlocutorului meu, că Regina Victoria i-a trimis Imamului Șamil arme ca să-l ajute să-i învingă pe opresorii ruși?

— E posibil, acceptă Mahomed, fără prea mult interes. Imamul Șamil nu era un fiu al poporului nostru și, de aceea, nu este cel mai mare dintre eroii noștri.

Își trecu palma groasă peste frunte, iar apoi își mîngîie barba, ca și cum ar fi vrut să îndepărteze o amintire nefericită.

— Mai e și o legendă care spune că fondatorii națiunilor cecenă și ingușă fuseseră puși să acționeze într-un alt context.

— E-adevărat, am spus, amintindu-mi de lupii gravați pe butonii de la cămașa lui Issa.

— Mai practic vorbind, întotdeauna a existat printre noi punctul de vedere conform căruia Marea Britanie ar

putea modera hotărîrea Moscovei de a ne încătușa. Crezi că ăsta este unul din visele noastre fără substanță, sau putem spera că veți vorbi despre noi în consiliile din care sîntem excluși? Te întreb cu toată seriozitatea, domnule Timothy.

N-aveam nici un motiv să mă-ndoiesc de ea, dar era greu să-i dau vreun răspuns.

— Dacă Rusia își va încălca tratatele cu vecinii..., am început eu stînjenit.

— Da?

— Dacă tancurile vor intra în Nazran așa cum au intrat în '68 în Praga...

— Păi, au și făcut-o, domnule Timothy. Poate că la vremea aia dormeai. Ingușetia este o țară aflată sub ocupație rusească. Și aici, la Moscova, noi sîntem niște paria. Nici nu ne iubesc, nici nu au încredere în noi. Sîntem victimele acelorași prejudecăți care precumpăneau și pe vremea țarilor. Comunismul ne-a adus exact același lucru. Acum guvernul lui Elțîn este plin de cazaci, iar cazacii ne-au urît încă de la facerea lumii. Are generali cazaci, spioni cazaci, cazaci în comitetele care ne hotărăsc noile hotare. Poți să fii sigur că ne vor trage pe sfoară cu fiecare ocazie. Pentru noi lumea nu s-a modificat nici cu un centimetru în ultimele două sute de ani. Sîntem oprimați, sîntem stigmatizați și rezistăm. Rezistăm cu înverșunare. Poate că ar trebui să-i spui toate astea reginei voastre.

— Unde e Larry? Cînd pot să-l văd? Cînd o să-mi dați drumul de-aici?

Se ridicase deja în picioare, pregătindu-se de plecare, iar la început am crezut că se hotărîse să nu-mi ia în seamă întrebările care, spre regretul meu, aveau în ele o notă de disperare incompatibilă cu buna purtare. Îmblînzit, m-a îmbrățișat solemn, m-a privit aprig drept în ochi și a murmurat ceva ce nu am înțeles, deși mi-a fost teamă că era o rugăciune pentru protecția mea.

— Mahomed este cel mai mare maestru în lupte din toată Ingușetia, spuse mîndru muridul mai în vîrstă. Este un mare sufit și doctor în filozofie. Este un mare războinic și un maestru spiritual. A omorît mulți ruși. L-au torturat în închisoare și, cînd a ieșit de acolo, nu mai

putea să vorbească. Acum are cele mai puternice picioare din întreg Caucazul.

— Mahomed este și maestrul vostru spiritual? i-am întrebat.

— Nu.

— Dar Bashir Haji?

Intrasem într-un domeniu interzis. Cei doi tăcură brusc și se retraseră în cămăruța lor aflată de cealaltă parte a coridorului. Și, din acel moment, n-am mai auzit decît o tăcere adîncă, întreruptă din cînd în cînd de cîte un murmur neînțeles. Am presupus că fiii de martiri își spuneau rugăciunile.

Issa își făcu apariția, părînd strălucitor și uriaș în jacheta nou-nouță din piele și aducînd cu el servieta mea, împreună cu servieta-diplomat de la hotel. Era însoțit de doi din băieții săi înarmați. Ca și Mahomed, era neras și pe față i se putea citi o expresie gravă, chinuită.

— Ai vreo nemulțumire? mă întrebă el, venind spre mine cu atîta încrîncenare, încît am crezut că avea de gînd să mă lovească din nou.

— Sînt tratat cu respect și cu onoare, i-am întors răspunsul, la fel de agresiv.

Dar, în loc să mă pocnească, mă prinse de mînă și mă trase spre el în aceeași îmbrățișare unilaterală pe care mi-o dăruise și Mahomed și mă bătu cu aceeași încredere pe umăr.

— Cînd am să plec de-aici? am întrebat.

— O să vedem. Peste o zi sau trei. Depinde.

— Depinde de ce? Ce așteptăm?

Conversația cu murizii îmi dăduse îndrăzneală.

— Nu am nimic cu voi. Nu am gînduri necurate. Mă aflu aici într-o călătorie de onoare, ca să-mi văd prietenul.

Privirea lui încruntată mă tulbură. Barba aspră și ochii pustiiți îi dădeau aerul unei persoane care văzuse lucruri îngrozitoare la viața ei. Dar nu-mi oferi nici un răspuns. Se răsuci pe călcîie și plecă, împreună cu războinicii săi. Mi-am deschis servieta. Documentele lui Aitken May lipseau, ca și agenda cu adrese a Emmei. M-am întrebat atunci dacă Issa îmi plătise și hotelul; dacă da, atunci aș fi

vrut să știu dacă folosise cartea de credit anulată, pe numele lui Bairstow.

Îl aud pe Pettifer în singurătatea spionului. Jumătate din el se plînge, jumătate e mulțumit. Își compară existența cu cățăratul pe stînci, o activitate pe care o adoră.

— Este ca și cum ai sta dracului atîrnat în întuneric. Timp de o clipă ești mîndru că ești de capul tău. În clipa următoare ai da însă orice ca să mai ai alți doi flăcăi legați de frînghie. Iar alteori vrei pur și simplu să-ți scoți cuțitul, să tai frînghia și să dormi puțin.

Cu fiecare zi ce trecea, orele cele mai interesante — și mai instructive — erau cele pe care le petreceam conversînd cu murizii mei.

Uneori își făceau rugăciunile fără nici o jenă în fața mea, după ce se rugaseră singuri. Veneau în camera mea, se așezau pe unde puteau, închideau ochii și-și treceau plini de respect fiecare mărgea dintr-o mînă în alta. Un murid, îmi explicau ei, nu prinde niciodată mărgeaua cu degetele fără să invoce numele lui Dumnezeu. Și cum Dumnezeu avea nouăzeci și nouă de nume, un șirag are nouăzeci și nouă de mărgele, ceea ce însemna că numărul minim de invocații era nouăzeci și nouă. Dar anumite ordine sufite — lăsau să se înțeleagă că și cel din care făceau ei parte — cereau ca invocația să fie repetată de mai multe ori. Loialitatea unui murid era pusă la încercare și verificată în multe feluri înainte ca el să fie acceptat. Ierarhia muridă era încîlcită și descentralizată. Fiecare sat era împărțit în mai multe cartiere, fiecare cartier își avea propriul său cerc condus de un *turgh*, care la rîndul lui se supunea unui vechil sau șeic-adjunct... Ascultîndu-i pe cei doi, am simțit o oarecare simpatie de breaslă pentru amărîtul de ofițer al spionajului rus însărcinat cu imposibila misiune de le infiltra organizația. Paznicii mei murizi își interpretau cele cinci rugăciuni obligatorii ale zilei pe covorașele speciale pe care le păstrau în cămăruța lor. Rugăciunile pe care le ofereau în prezența mea erau suplimentare și adresate unor persoane sfinte și unor cauze deosebite.

— Issa este și el murid? am întrebat, iar întrebarea mea a dat naștere unor hohote homerice de rîs.

Issa este extrem de laic, îmi răspunseră ei printre hohote. Issa este un escroc excelent pentru cauza noastră! Prin rakeții săi, ne asigură suportul financiar. Fără Issa, n-am avea nici un fel de arme. Issa are mulți prieteni buni în mafia, Issa e din sat cu noi, e cel mai bun trăgător cu carabina de pe toată valea, cel mai bun la judo, la fotbal și la...

Și din nou tăcere, în timp ce eu meditam la noua înfățișare a lui Issa, aceea de complice al lui Ceceev și, poate, chiar creierul furtului celor treizeci și șapte de milioane de lire rusești...

Dorința mea nestăpînită de a le pune tot felul de întrebări era nimic în comparație cu sentimentul intens de curiozitate care se trezise în cei doi referitor la persoana mea. Abia îmi puneam dinainte tava cu mîncare, că se și așezau de cealaltă parte a mesei și dădeau drumul la cele mai noi întrebări în regim de foc automat: Care erau cei mai viteji dintre englezi? Care erau cei mai buni războinici, luptători, boxeri? Elvis Presley era englez sau american? Regina avea putere absolută? Putea ea să distrugă satele, să ordone execuții, să dizolve parlamentul? Munții Angliei erau înalți? În Parlament erau aleși numai cei vîrstnici? Creștinii au și ei ordine și secte secrete, oameni sfinți, imami și șeici? Cine îi învăța să se bată? Ce fel de arme foloseau? Creștinii își tăiau animalele fără să le lase mai întîi să sîngereze? Și — deoarece le spusesem că locuiam la țară — cîte hectare de pămînt aveam, cîte capete de vită, cîte oi?

Situația mea personală îi lăsa fără încetare perplecși. Dacă eram un bărbat ca toți bărbații, de ce nu aveam nici soție, nici copii ca să mă fericească la bătrînețe? Le-am explicat în van că eram divorțat. Pentru ei, divorțul, era doar un amănunt, corectarea cîtorva ore. De ce nu aveam nici o soție nouă care să-mi dăruiască fii?

Dorind să fiu răsplătit cu o sinceritate asemănătoare, le-am răspuns cu cea mai mare grijă.

— Prin urmare, ce vă aduce pe amîndoi la Moscova? Nu ar fi trebuit să fiți acum la Nazran, la Universitate?

i-am întrebat într-o seară pe cînd stăteam de vorbă, savurînd nenumărate ceşti de ceai negru.

S-au consultat reciproc, ca să vadă cine ar fi trebuit să aibă onoarea de a da prima replică.

— Am fost aleşi de şeful nostru spiritual să păzim un important prizonier englez, declară băiatul din vale, potopit de mîndrie.

— Noi sîntem cei mai buni războinici din Inguşetia, zise băiatul din munţi. Nu avem rivali, sîntem cei mai viteji şi mai buni luptători, cei mai temerari, cei mai loiali!

— Şi cei mai devotaţi, adăugă prietenul lui.

Ajunşi aici, părură să-şi amintească de faptul că lauda de sine contravenea învăţătura lor, căci arborară nişte expresii cît se poate de serioase şi se porniră să vorbească cu blîndeţe.

— Am venit la Moscova ca să însoţim o mare sumă de bani pentru o cunoştinţă de-a unchiului meu, zise primul băiat.

— Banii fuseseră îndesaţi în două perne foarte frumos brodate, preciză cel de-al doilea. Asta pentru că cei din Caucaz sînt percheziţionaţi pe aeroporturi. Dar proştii de ruşi nu au bănuit că le-am ascuns în perne.

— Credem că banii pe care i-am păzit erau falşi, dar nu sîntem siguri, zise primul cu sinceritate. Inguşii sînt nişte falsificatori de prima mînă. La aeroport ne-am întîlnit cu un bărbat care s-a legitimat şi a plecat cu perne cu tot într-un Jeep.

O vreme, se pierdură într-o discuţie tensionată despre lucrurile pe care ar putea să le cumpere cu banii cîştigaţi pentru serviciul acela: un aparat stereo, ceva haine, alte inele de aur, sau un Mercedes furat şi adus prin contrabandă din Germania. Eu nu mă grăbeam însă. Eram în stare să-mi aştept norocul o noapte întreagă, dacă era nevoie.

— Mahomed zice că sînteţi fii de martiri, am zis cînd au epuizat subiectul.

Băiatul de la munte rămase nemişcat.

— Tatăl meu a fost orb, spuse el. Şi-a cîştigat existenţa recitînd pe dinafară Coranul. Osetinii l-au torturat în faţa întregului sat, pe urmă soldaţii ruşi i-au legat

mîinile și picioarele și l-au zdrobit cu un tanc. Cînd sătenii au încercat să-i ia cadavrul, soldații ruși au tras în ei.

— Tatăl meu și cei doi frați ai mei sînt și ei acum lîngă Dumnezeu, adăugă liniștit băiatul din vale.

— Cînd va fi să murim și noi, vom fi pregătiți, zise prietenul său cu aceeași neclintire cu care vorbise despre propriul său tată. Ne vom răzbuna tații, frații și prietenii și pe urmă vom muri și noi.

— Am jurat să luptăm cu *gazavat*, adăugă tovarășul său cu tot atîta intensitate. Războiul sfînt ne va elibera patria de ruși.

— Trebuie să ne salvăm poporul de nedreptate, interveni băiatul de la munte. Trebuie să facem în așa fel încît poporul nostru să fie puternic și evlavios, pentru ca să nu poată fi prădat de necredincioși.

Se ridică și, ducîndu-și mîna la spate, scoase la iveală un pumnal curbat pe care mi-l oferi să-l țin.

— Asta este *kinjal*-ul meu. Dacă nu am altă armă, sînt înconjurat și nu am nici muniție, am să ies în fugă din casă și am să-l lovesc de moarte pe primul rus pe care am să-l văd în fața ochilor.

Fervoarea aceasta avu nevoie de ceva timp ca să se domolească. Dar cuvîntul „necredincioși" îmi oferi ocazia pe care o așteptasem toată seara.

— Poate un necredincios să constituie obiectul rugăciunii unui murid? l-am întrebat.

Era clar că băiatul din vale se considera o autoritate morală mult mai solidă.

— Dacă acel necredincios este un om demn de o înaltă stimă și dacă ne servește cauza, un murid se va ruga pentru el. Un murid se va ruga pentru orice om care este instrumentul lui Dumnezeu.

— Un necredincios demn de înaltă stimă ar putea să trăiască printre voi? m-am interesat, întrebîndu-mă în sinea mea ce-ar zice Larry de descrierea asta.

— Dacă un necredincios este oaspetele casei noastre, el se numește *hashah*. Un *hashah* este un bun sacru. Dacă i se face vreun rău, atunci jignirea este apreciată ca și cum răul ar fi fost făcut tribului care-l protejează. O dușmănie de moarte va trebui să răzbune moartea unui *hashah* și să spele onoarea tribului.

— Aveți vreun astfel de *hashah* acum printre voi? am întrebat mai departe și, așteptîndu-le răspunsul, am adăugat: Un englez, poate? Un om care vă servește cauza și vă vorbește limba?

Pentru o clipă absolut minunată, chiar am crezut că strategia mea răbdătoare avea să fie răsplătită. Cei doi s-au privit nervoși, iar ochii le ardeau; au sporovăit în propoziții iuți și șoptite, pline cu promisiuni de neînțeles. Apoi, treptat, am înțeles că băiatul de la munte mi-ar fi spus cu dragă inimă, dar că băiatul din vale îi ordona să păstreze tot ce știa doar pentru sine.

În aceeași noapte l-am visat pe Larry în chip de Lord Jim contemporan, de monarh înscăunat al întregului Caucaz, cu Emma pe post de consoartă, oarecum speriată.

Au venit să mă ia în zori, la ora la care vin de obicei călăii. La început i-am visat, pe urmă au devenit adevărați. Mahomed, tovarășul său cel uscățiv și doi dintre băieții care asistaseră la momentul în care fusesem pălmuit la *night-club*. Murizii mei dispăruseră. Poate că fuseseră rechemați la Nazran. Poate că doriseră să se îndepărteze de ceea ce urma să se întîmple. O căciulă de astrahan și un *kinjal* se odihneau pe marginea patului și probabil că fuseseră puse acolo în timp ce eu încă dormeam. Țepii de pe fața lui Mahomed erau de-acum o barbă în toată puterea cuvîntului. De data asta, o căciulă de vizon luase locul bonetei cu pompon.

— Plecăm imediat, te rog, domnule Timothy, mă anunță el. Te rog să te pregătești pentru o plecare discretă.

Apoi se întinse într-un fotoliu ca un maestru de ceremonii, cu antena telefonului celular ițindu-i-se din jacheta căptușită; privirea îi era lipită de băieții care mă zoreau să-mpachetez — *kinjal*-ul în servietă, căciula de astrahan pe cap — iar urechea îi era ciulită spre coridor, atentă la orice sunet neobișnuit.

Telefonul lui Mahomed piui, stăpînul lui murmură un ordin și mă bătu ușor pe umăr, de parcă își lansa campionul în cursă. Unul din băieți îmi însfăcă servieta, celălalt servieta-diplomat, fiecare dintre ei ținînd în mîna rămasă liberă cîte un pistol-mitralieră. I-am urmat pe coridorul

unde m-a întîmpinat un aer înghețat care mi-a amintit brusc de hainele mele subțiri și m-a făcut să mă simt plin de recunoștință pentru căciula primită. Uscățivul șuieră rusește un „*repede*, lua-te-ar-dracu'" și-mi făcu vînt, fără nici un fel de menajamente. Am urcat cîteva clipe și, cînd am ajuns la ultimele, am fost întîmpinat de zăpadă. Am trecut anevoie printr-o ieșire de incendiu într-un balcon potopit de zăpadă, păzit de un singur băiat dotat cu un pistol. Acesta mi-a făcut semn să cobor pe o scară de fier. Atunci am alunecat și coloana mea vertebrală a încasat o lovitură foarte dureroasă. Tînărul m-a ocărît în gura mare. L-am înjurat la rîndul meu și am mers mai departe cu pași șovăitori. Undeva în fața mea, am reușit să-i disting pe băieții care-mi duceau bagajul dispărînd în spatele unui perete de zăpadă. Mă aflam pe un șantier de construcții, printre mormane de pămînt, șanțuri și tractoare. Am văzut un șir de copaci și, dincolo de ei, o învălmășeală de mașini parcate. Zăpada mi se revărsa din pantofi și îmi acoperea mușchii gambelor. Am alunecat într-un șanț din care m-am eliberat prin efortul concentrat al coatelor și al degetelor. Zăpada mă orbea. După ce am dat-o la o parte, am fost surprins să-l zăresc pe Mahomed care țopăia chiar în fața mea, jumătate clovn, jumătate căprioară, cu tipul acela uscățiv pe urmele lui. Mă luptam mai departe, folosindu-mă de urmele de pași care-mi fuseseră pregătite. Numai că zăpada era atît de adîncă, încît la fiecare aterizare mă afundam și mai tare în smîrcurile de la Priddy, poticnindu-mă și căzînd dintr-un șanț în altul.

Mahomed și tovarășul său m-au ridicat de două ori în picioare, cu o forță fizică demnă de invidiat; pînă cînd, cu un răget de frustrare, Mahomed m-a luat literalmente în brațe și m-a purtat pe sus prin zăpadă și printre copaci pînă la o furgonetă cu șenile, al cărei spate era pe jumătate acoperit cu o prelată. În timp ce mă chinuiam să mă urc în cabină, l-am văzut pe cel de-al doilea dintre băieții de la *night-club* tîrîndu-se sub prelată. Mahomed se așeză la volan, iar uscățivul lîngă mine, vîrîndu-mă practic la mijloc, între ei; Kalașnikovul i se odihnea între genunchi, iar muniția suplimentară era lîngă picior. Motorul camionetei protestă vehement, pe măsură ce spulberam troienele. Prin parbrizul tapetat cu zăpadă mi-am luat adio de la

peisajul fantomatic pe care abia îl vedeam: blocuri întunecate, furate parcă din decorul unui film; o fereastră spartă, care scuipa aerul fierbinte ca pe un fum.

Mergeam înclinați pe o parte, pe un drum principal, pe care camioanele și mașinile înaintau cu greu. Mahomed își încleștă mîna pe claxon cît timp încercă să treacă peste o denivelare de teren. Tovarășul său din dreapta mea urmărea atent fiecare mașină care ne depășea. Avea și el un telefon portabil și, după felul în care rîdea și-și tot întorcea capul, am bănuit că vorbea cu băieții de sub prelată. Drumul se înclina și noi o dată cu el. Sub noi începea o curbă de care ne-am apropiat cu încredere, dar furgoneta noastră, asemenea unui armăsar încăpățînat, refuza să se supună și a alunecat drept înainte, cocoțîndu-se pe ceea ce era evident o bordură și prăbușindu-se cu grație drept în zăpadă. Într-o clipă, Mahomed și trei dintre ceilalți au fost în picioare lîngă mașină. Perfect la unison, cei patru au readus furgoneta în poziție normală și au pornit din nou la drum, înainte să am timp să mă alarmez.

Șoseaua era acum mărginită de un șir de case de odihnă, coama ornamentată a fiecărei case mai că se prăbușea sub troianul de omăt, iar fiecare grădiniță era îmbrăcată în cearșafurile sale albe. Apoi șirul de case se termina brusc. Cîmpii plate și stîlpi de înaltă tensiune alergau pe lîngă noi, urmați de zidurile și gardurile de sîrmă ghimpată înalte de trei metri, care păzeau palatele celor extrem de bogați. Pe urmă, spre un fel de ușurare generală, am pătruns în pădure — parțial pini, parțial mesteceni argintii — căutîndu-ne drumul de-a lungul unei urme atît de drepte, că părea desenată de zăpada imaculată care ne-a dus pe lîngă niște bușteni doborîți și epave arse de mașini abandonate în mod misterios. Dîra se îngustă și mai mult și se întunecă. Nori de ceață se prăvăliră peste capota furgonetei.

Am ajuns într-o poiană și ne-am oprit.

La început, Mahomed lăsă motorul să meargă ca să putem avea căldură. Apoi îl opri și deschise fereastra. În nări, am primit mireasma pădurii de pin și a aerului curățit de zăpadă și am ascultat pleoscăiturile și fîlfîielile care constituiau limbajul specific zăpezii. Impermeabilul

meu, leoarcă din cauza căzăturilor succesive, era rece și greu. Am început să fiu îngrijorat de soarta celor aflați sub prelată. Am auzit un fluierat din trei semnale potolite. M-am uitat iute spre Mahomed, dar ochii omului sfînt se închiseseră, iar capul i se dăduse pe spate: medita. În mîna ținea o grenadă verde de plastic și-și trecuse degetul mic prin inel. Era, de altfel, singurul deget care ar fi încăput. Am auzit apoi un al doilea fluierat, o singură notă de data asta. M-am uitat la copacii din stînga și din dreapta mea, pe urmă în susul și josul dîrei de zăpadă, dar n-am văzut nimic. Mahomed a răspuns cu un fluierat de două note. În continuare, nici o mișcare. M-am întors spre Mahomed și atunci, prin fereastra de lîngă el, am văzut ițindu-se chipul împodobit cu barbă al lui Issa.

Unul dintre ei rămăsese în furgonetă și, în clipa în care noi ceilalți ne-am pus în mișcare, am văzut mașina plecînd și stîrnind vîrtejuri de zăpadă în urma ei pe drum. Issa conducea grupul, Mahomed mergea în pas cu el, precum un partener de vînătoare, Kalașnikovul fiecăruia dintre ei acoperind partea sa de potecă. Uscățivul și cei doi băieți țineau spatele. Mahomed îmi dăduse niște mănuși și o pereche de șoșoni care-mi permiteau să înaintez ușor prin zăpadă.

Grupul nostru coborî un mal abrupt. Deasupra noastră, copacii își uniseră ramurile într-o boltă deasă, prin care se vedeau palide fărîme de cer. Zăpada începu să lase loc mușchiului și altor plante pipernicite. Am trecut pe lîngă movile de gunoaie și de cauciucuri vechi de mașină, apoi pe lîngă efigii sculptate de căprioare și de veverițe. Am intrat într-o poiană plină cu mese și bănci și, pe latura cea mai îndepărtată, cu un șir de colibe din lemn. Ajunseserăm într-o tabără de vară abandonată. Un șopron vechi din cărămidă ocupa centrul poienii. Cuvîntul CLUB era desenat cu vopsea militară pe ușa încuiată cu lacăt.

Issa se duse înainte. Mahomed rămase în picioare sub un copac și, cu mîna ridicată, ne comandă celorlalți să rămînem pe loc. Mi-am ridicat ochii și am văzut trei bărbați deasupra noastră, pe panta dealului. Issa bătu în ușă un semnal anume, apoi un al doilea. Ușa se deschise.

Issa îi făcu un semn din cap lui Mahomed care mă chemă la el printr-un semn al mîinii, chiar în clipa în care uscățivul îmi dădu un brînci lipsit de orice urmă de afecțiune.

Mahomed rămase în urmă și mă trimise înainte. Am intrat în colibă și acolo, pe un podium improvizat în capătul cel mai îndepărtat al încăperii, am văzut un bărbat singur, care stătea cu capul ascuns în mîini, într-o poziție plină de disperare. Pe o bucată de pînză zdrențuită erau pictați niște muncitori agricoli plini de eroism, care-și săpau cu lopețile drumul spre victorie. Ușa se închise în urma mea și zgomotul îl făcu pe bărbatul acela să-și ridice capul, ca și cum s-ar fi trezit dintr-un somn adînc, să se întoarcă spre mine și să mă privească atent. În lumina trimisă de ferestrele acoperite de zăpadă, am recunoscut chipul bărbos și chinuit al lui Konstantin Abramovici Ceceev, arătînd cu zece ani mai bătrîn decît în ultima fotografie clandestină în care îl văzusem.

CAPITOLUL CINCISPREZECE

— Tu ești Cranmer, zise el. Prietenul lui Larry. *Celălalt* prieten. Tim, marele maestru britanic în spionaj. Destinul lui mic-burghez.

Avea glasul uscat de oboseală. Își mîngîie falca, amintindu-mi în felul acesta de murizi.

— O, Larry mi-a povestit totul despre tine. Acum cîteva luni, la Bath. „CC, stai confortabil? Atunci ia o înghițitură zdravănă de Scotch și ascultă-mă, căci trebuie să-ți fac o mărturisire." Am fost uluit că mai avea încă ceva de mărturisit. Cunoști sentimentul ăsta?

— Mult prea bine.

— Așa că a mărturisit. Iar eu am fost șocat. Prostește, evident. De ce să mă simt șocat? Doar pentru că eu mi-am trădat țara, trebuia ca și el să și-o trădeze pe a lui? Așa că am mai înghițit niște whisky și nu m-am mai simțit șocat. Era un whisky bun. Glen Grant de la Berry Brothers & Rudd. Foarte vechi. Pe urmă am izbucnit în rîs. Și încă mai rîd și acum.

Dar nici chipul răvășit, nici glasul fără viață nu sugerau așa ceva, deoarece nu mai văzusem niciodată un om atît de desfigurat de epuizare și, după cum mi se părea, de ură îndreptată împotriva propriei persoane.

— Cine este Bairstow?

— O identitate de împrumut.

— Cine a furnizat pașaportul?

— L-am furat.

— De unde?

— De la propriul meu Birou. Pentru o operațiune de acum cîțiva ani. L-am păstrat pentru cînd urma să mă retrag din activitate.

— De ce?

— Drept poliță de asigurare.

— Împotriva cui?

— A ghinionului. Unde e Larry? Cînd îl pot vedea?

Mîna îi trecu din nou peste falcă, de data asta într-un gest brusc de uimire.

— Chiar vrei să spui că ești aici pentru probleme personale?

— Da.

— Nu te-a trimis nimeni? Nu ți-a spus nimeni „adu-ne capul lui Pettifer și ai să-ți primești răsplata? Adu-ne capetele amîndurora și răsplata ta va fi dublă?" Serios, ești aici singur ca să-ți cauți prietenul și în același timp spionul?

— La chestia asta, Larry ți-ar răspunde „rahat". Așa că-ți răspund și eu la fel. Rahat. În țara mea, nu prea aveam obiceiul să înjurăm. Noi luăm insultele mult prea în serios. Dar, oricum, rahat. De două ori rahat.

Era așezat la o masă și își ținea un picior în față — o siluetă solitară, a cărei privire trecea dincolo de mine, spre muncitorii pictați pe perete. O lumînare aprinsă trona în mijlocul mesei. Altele, tot aprinse, erau înșirate pe podea. Cînd am văzut o umbră mișcîndu-se prin încăpere, mi-am dat seama că nu eram singuri.

— Ce mai face marele și bunul colonel Zorin? întrebă el.

— E bine. Îți transmite salutări. Și îți cere să declari public că ai furat banii pentru cauza voastră.

— Poate că te-au trimis aici ambele părți. Și rușii și englezii. În noul și mărețul spirit de înțelegere.

— Nu.

— Sau poate că te-a trimis unica superputere din lume. Să știi că-mi place chestia asta. America, marele jandarm: pedepsește hoții, îi reprimă pe rebeli, restaurează ordinea, restaurează pacea. Nu va mai fi război, dar nu va mai rămîne piatră pe piatră în lupta pentru pace. Îți amintești gluma asta teribil de amuzantă din timpul Războiului Rece?

Nu mi-o aminteam, dar am răspuns că da.

— Rușii cer Occidentului bani pentru menținerea păcii. Ai auzit și gluma asta?

— Cred că am citit ceva asemănător.

— E-adevărată. O glumă din viața adevărată. Și Occidentul dă banii. Asta e o glumă și mai bună. În scopul menținerii păcii în spațiul fostei Uniuni Sovietice. Occidentul furnizează banii, Moscova furnizează trupele și epurarea etnică. Cimitirele sînt pline de pace și toată lumea e fericită. Cu cît te plătesc?

— Cine?

— Cine te-a trimis.

— Nu m-a trimis nimeni. Prin urmare, nu sînt plătit.

— Adică lucrezi pe cont propriu. Un vînător mărinimos în spiritul întreprinderii libere. Ești aici ca să reprezinți forțele pieței. Cît valorăm pe piața liberă noi doi, Larry și Ceceev? Ai și un contract? Avocatul tău a negociat contractul?

— Nimeni nu mă plătește și nu m-a trimis. Nu primesc ordine de la nimeni, nu dau raportul nimănui. Am venit pe cont propriu ca să-l găsesc pe Larry. Nu-mi propun să vă vînd. Chiar dacă aș putea. Sînt agent liber.

Scoase din buzunar o sticlă plată din care trase o dușcă. Deși folosirea îndelungată o tocise, ba chiar o deformase, sticla avea un design identic cu cea pe care mi-o dăduse Zorin și purta aceeași emblemă roșie bătătoare la ochi, a fostului său Serviciu.

— Îmi urăsc numele. Numele meu murdar și afurisit. Dacă mi l-ar fi scris cu fierul roșu pe piele, tot nu l-aș fi urît mai mult.

— De ce?

— „Hei, ticălosule, cum ți se pare Ceceev?“ „Nici o problemă“, zic eu. „E un nume drăguț. Un nume de ticălos nu *prea* ticălos. Sună bine.“ Orice alt inguș pe care l-ai fi făcut „ticălos“ în față te-ar fi ucis. Eu ce-am făcut? Sînt un om al concesiilor, un comedian. Negroteiul lor alb. Eu însumi mă folosesc de insultele lor, mai înainte s-o facă ei. „Dar Konstantin?“ întreabă ei. „Nici o problemă“, zic eu. „Un împărat mare și rubăreț.“ Dar de distrat, s-au distrat abia cînd au ales patronimicul. „Hei, ticălosule, poate că ar trebui să te facem și un pic evreu,

zic ei, ca să-i facem să-ți piardă urma. Abraham a avut mulți fii. Unul în plus ar trece neobservat." Așa că sînt un ticălos, sînt și evreu și continuu să zîmbesc.

Dar nu zîmbea. Dimpotrivă, era stăpînit de o disperare furioasă.

— Și ce-ai să faci dacă dai de el? întrebă Ceceev, ștergînd gîtul sticlei cu mîneca hainei.

— Am să-i spun că a apucat-o pe un drum care duce spre dezastru și că a tîrît-o pe iubita lui în aceeași direcție. Am să-i spun că trei oameni au fost deja uciși în Anglia...

Ceceev mă întrerupse brusc.

— Trei? *Deja* trei! Un dezastru. Ți-aduci aminte de gluma aia care-i plăcea lui Stalin? Trei oameni morți într-un șanț într-un accident de mașină înseamnă o tragedie națională? Însă o națiune întreagă deportată și pe jumătate exterminată înseamnă statistică? Stalin a fost un tip nemaipomenit. Mult mai bun decît Konstantin.

Mi-am continuat neclintit discursul.

— Au comis un furt măreț, s-au vîrît pînă-n gît în comerțul ilegal cu arme, s-au plasat singuri în afara legii...

Ceceev se ridicase și acum stătea în mijlocul încăperii, cu mîinile la spate.

— Care lege? întrebă el. Care lege, mă rog? Care lege a fost încălcată de Larry, mă rog?

Începusem să-mi pierd răbdarea. Frigul mă aducea la disperare.

— Ce lege îmi arunci în cap? Legea britanică? Legea rusească? Legea americană? Legea internațională? Legea Națiunilor Unite? Legea gravitației? Legea junglei? Nu-nțeleg a cui lege. De-asta te-au trimis încoace? Biroul tău? Biroul meu? Sensibilul și altruistul colonel Zorin? Ca să-mi ții mie predici despre lege? Ei au fost cei care au încălcat fiecare lege pe care au făcut-o! Fiecare promisiune! Fiecare mînă liniștitoare pusă pe spinarea noastră în ultimele trei sute de ani — o minciună! Ne omoară în sate, în munți, în orașe, în văi, și vor ca *tu* să-mi vorbești *mie* despre lege?

Furia lui o ațîță pe-a mea.

— Nu m-a trimis nimeni! Auzi ce-ți spun? Eu am găsit casa din Cambridge Street. Eu am auzit că l-ai vizitat pe Larry la Bath. Eu am pus totul cap la cap. Eu am

plecat în nord și am găsit cadavrele. Pe urmă, tot eu am fost nevoit să părăsesc țara!

— De ce?

— Din cauza ta, CC. Și a uneltirilor tale. Ale lui Larry și ale Emmei. Fiindcă am fost bănuit de complicitate cu CC. Urma să fiu arestat, precum Zorin. Din cauza voastră. Trebuie să-l văd. Îl iubesc.

Ca un englez ce eram, m-am grăbit să atenuez ultima declarație.

— Îi sînt dator.

O agitație de umbre, sau poate dorința de a scăpa de intensitatea furiei interlocutorului meu, mă făcu să-mi rotesc privirea în jur. Mahomed și Issa stăteau lîngă ușă; capetele aproape că li se atingeau și nu mă scăpau din ochi. Alți doi oameni păzeau ferestrele și un al treilea pregătea niște ceai pe un primus. L-am privit din nou pe Ceceev. Privirea lui obosită era încă fixată asupra mea.

— Poate că nu tu ai pîinea și cuțitul, am sugerat, zicîndu-mi că poate zeflemeaua îl va împinge la acțiune. Să vorbesc cu cineva care poate să spună „da“ în loc de „nu“? Poate că ar trebui să mă duci la Conducătorul vostru Șef. Poate că ar trebui să mă duci la Bashir Haji, ca să-i explic eu însumi despre ce e vorba.

În momentul în care am rostit numele acela, am simțit cum tensiunea din încăpere s-a întețit, ca și cum aerul s-ar fi solidificat brusc. Cu coada ochiului, am văzut santinela de la fereastră întorcîndu-și capul și țeava Kalașnikovului răsucindu-se o dată cu el.

— Bashir Haji e mort. Mulți din oamenii noștri au fost omorîți împreună cu el. Nu știm de cine. Acum sîntem în doliu. Și asta ne face să fim nervoși. Poate că și tu ar trebui să porți doliu.

O oboseală teribilă s-a pogorît peste mine. Nu mai avea rost să mai lupt împotriva frigului. Într-un colț al estradei, Ceceev se sprijini de perete, cu mîinile înfipte adînc în buzunare și cu capul bărbos vîrît în gulerul paltonului său lung. Mahomed și Issa căzuseră într-un fel de transă. Doar băieții de lîngă ferestre păreau treji. Am încercat să vorbesc, însă nu mai aveam suflu. Dar cred că

totuși am spus ceva, fiindcă am auzit răspunsul lui Ceceev, în engleză sau parcă în rusă.

— Nu știm cine, repetă el. Era un sat, sus în munte. Întîi au zis douăzeci de morți, acum zic două sute. Tragedia se transformă în statistică. Rușii folosesc niște chestii pe care nu le-am mai văzut înainte. E ca și cum ai trage cu puști cu aer comprimat în bombardierele Stealth. Nici n-apuci să trimiți glonțul în aer, că te-au și prăjit. Oamenii de-acolo sînt atît de speriați, că nu mai știu nici măcar să numere. Vrei?

Mi-a oferit sticla cea plată. Am tras o dușcă zdravănă.

Cum-necum, se înserase și acum stăteam la masă, așteptînd să pornim într-o călătorie — Ceceev în capul mesei și eu lîngă el, dezorientat de propriile mele sentimente.

— Și toate sursele alea secundare grozave pe care le avea, a întrebat Ceceev, tu le inventaseși?

— Da.

— Tu însuți? Din propria ta ingeniozitate profesională?

— Da, am răspuns.

— Nu e rău. Pentru un destin mic-burghez, nu e rău deloc. Poate că ești mult mai artist decît îți închipui.

Am avut brusc sentimentul că Larry era pe-aproape.

Mahomed stătea pe vine lîngă un radio militar, care vorbea doar din cînd în cînd într-un staccato tainic. Issa își încrucișase mîinile peste Kalașnikov. Cu capul sprijinit în mîini, Ceceev privea pierdut în întuneric, cu ochii pe jumătate închiși.

— Aici n-ai să găsești nici un demon islamic, zise el în engleză. Dacă pentru asta ai fost trimis, las-o baltă. Nici fundamentaliști, nici țicniți, nici aruncători de bombe, nici visători care să tînjească la un mare superstat islamic. Întreabă-l pe Larry.

— Ce face Larry pentru voi?

— Împletește ciorapi.

O vreme, păru că ațipise.

— Vrei să auzi încă o glumă? Sîntem un popor pașnic.

— Observatorul întîmplător poate fi acuzat că nu a observat totuși acest lucru, am sugerat.

— Sute de ani, am avut printre noi și evrei. Întreabă-l pe Konstantin Abramovici. Au fost bineveniți. Un trib ca oricare altul. O sectă ca oricare alta. Nu vreau să spun că ar trebui să ni se mulțumească fiindcă nu i-am persecutat. Îți spun doar că sîntem un popor pașnic, cu o istorie în mare măsură pașnică, pentru care nu primim nici măcar un singur punct.

Asemenea unor boxeri obosiți, ne-am bucurat amîndoi de pauză.

— În adîncul tău, nu l-ai bănuit niciodată pe Larry? l-am întrebat.

— Eu am fost un birocrat. Larry era carne de tun calitatea întîi. Jumătate din prezidiul ăla stupid îi citea rapoartele. Crezi că voiam să fiu primul care să vină să le spună că tipul era rău și că, de douăzeci de ani încoace, tot rău fusese? Eu, un ticălos tolerat? Bine, sîntem niște sălbatici bătăioși și certăreți. Nu de calibrul cazacilor. Ăștia sînt infernali. Nici de calibrul gruzinilor, care sînt și mai răi decît cazacii. Și, desigur, nici de calibrul rușilor. Hai să spunem că ingușii au o viziune selectivă despre bine și rău. Sîntem religioși, dar nu bătuți în cap.

Capul îi căzu în față, dar și-l ridică iute.

— Și dacă vreun polițist nebun ar încerca vreodată să ne aplice codul penal, jumătate din noi ar fi în pușcărie, iar cealaltă jumătate ar coborî cu Kalașnikovurile în stradă ca să ne scoată afară.

Bău iar din sticla plată.

— Sîntem o adunătură de munteni nesupuși care-l iubesc pe Dumnezeu, băutura, bătaia, fanfaronada, furtul, falsificarea banilor, aurul și dușmăniile de moarte și care nu pot fi organizați în grupuri. Mai vrei?

Am luat din nou sticla lui cu băutură.

— Alianțe și politici — nu există. Poți să ne promiți orice dorești, poți să-ți încalci promisiunea imediat și mîine te vom crede din nou pe cuvînt. Avem o diasporă de care nu a auzit nimeni și niște suferințe pe care nu ai cum să le vezi la televizor nici cu antenă specială. Nu ne plac tiranii, nu avem aristocrație ereditară și nu am dat la

iveală nici un despot în ultima mie de ani. În cinstea lui Konstantin.

Bău în cinstea acestuia și, o vreme, am crezut că ațipise, numai că își ridică deodată capul și mă împunse cu degetul.

— Și cînd voi, occidentalii, ticăloșii albi, veți hotărî că e momentul să fim striviți — căci asta veți face, domnule Timothy, asta veți face, fiindcă nici un compromis nu vă scapă din laba aia a voastră englezească — atunci vom muri. Căci ceea ce vrem este același lucru pentru care ați luptat și voi pe vremea cînd erați bărbați adevărați. Întreabă-l pe Larry.

Radioul produse un țipăt pătrunzător. Mahomed țîșni în picioare, iar Issa le dădu un ordin băieților de la ferestre. Ceceev mă conduse pînă la ușă.

— Larry știe tot. Sau a știut.

Un autobuz ne-a luat pe toți: Mahomed, Issa, cei doi murizi, Ceceev și eu însumi. Un autobuz militar cu ferestruici blindate și cu acoperișul plin de bagaje care nu erau ale noastre. Și cu niște indicatoare în față și în spate, care spuneau că era autobuzul 964. Murizii, îmbrăcați în jachete de aviație și cu Kalașnikovurile în mîini, se așezară în spatele bărbatului gras, în uniformă militară, aflat la volan. Cîteva banchete mai în spate stăteau Mahomed și Issa, care șopocăiau ca niște hoți. Grasul conducea repede și părea să-l distreze foarte mult să împingă celelalte mașini dincolo de marginea drumului înghețat de țară.

— Pentru un ticălos, am fost băiat isteț, mi se confesă Ceceev, împingîndu-mi reticent sticla de băutură și luîndu-mi-o imediat înapoi.

Stăteam amîndoi pe bancheta din spatele autobuzului și nu vorbeam decît englezește. Aveam sentimentul că, pentru el, rusa era limba dușmanului.

— Și tu ai fost un băiat isteț pentru un ticălos alb ce ești.

— Nu neapărat.

Lumina albastră din autobuz îi transforma chipul răvășit într-o mască mortuară. Ochii înfundați în orbite pe care îi fixase asupra mea exprimau o dependență violentă.

— Ți-ai suspendat vreodată rațiunea? se interesă el.

Nu i-am răspuns. A băut din nou. Atunci m-am răzgîndit și eu și am băut împreună cu el, suspendîndu-mi rațiunea.

— Știi ce i-am spus lui Larry cînd am depășit șocul? După ce el mi-a spus „Sînt copilul lui Cranmer, nu al tău"?

— Nu.

— De ce am izbucnit în rîs?

Începu să rîdă și acum, cu un rîs uscat și sufocant, după care luă iar o înghițitură din sticla pe care mi-o dădu și mie.

— „Ascultă", i-am spus. „Pînă în octombrie '92 uitasem cît de mult îi uram pe ruși. Azi, oricine a făcut spionaj împotriva Moscovei e prietenul meu."

Larry e mort, mi-am zis. Ucis de Bashir Haji. Împușcat în timp ce încerca să scape de destinul său mic-burghez.

Acum zace în apă, cu fața în sus sau în jos; oricum, asta nu mai are nici o importanță.

El este o tragedie, nu o statistică. Și-a găsit moartea byroniană pe care o căuta.

Ceceev rostea încă un monolog mușcător. Își ridicase bine gulerul paltonului în jurul feței și vorbea către bancheta din fața lui.

— Cînd m-am întors acasă în sat, încă eram în grațiile prietenilor și rudelor. Bun, eram de la KGB, dar nu eram în misiune în Ingușetia. Frații și surorile erau mîndri de mine. De dragul meu, au uitat că îi urau pe ruși.

Entuziasmul său ostentativ era macabru.

— „Poate că nu rușii au fost cei care ne-au deportat în Kazahstan", ziceau ei. „Poate că nu ei l-au împușcat pe tata. Și, ia uitați-vă, nu ei l-au educat pe marele nostru frate, nu ei au făcut din el un occidental?" Nu pot să sufăr duioșia asta. De ce nu ascultă dracului radioul, de ce nu citesc dracului ziarele, de ce nu se maturizează dracului odată? De ce nu aruncă în mine cu pietre? De ce nu mă împușcă? De ce nu bagă un cuțit în mine? De ce nu mi-au strigat că sînt un trădător? Cine dracu' vrea să fie iubit cînd își trădează poporul? Ai vreo idee? Tu pe cine ai

trădat? Pe toți. Da, dar tu ești englez. Și cînd măreţul Imperiu Sovietic a căzut în curul ăla alb al lui, știi ce-au făcut prietenii și rudele mele? M-au mîngîiat! Mi-au spus să nu-mi fac griji! „Elțîn ăsta e om bun, ai să vezi. Acum, că nu mai avem comunism, Elțîn o să ne facă dreptate."

Mai trase o dușcă, insultîndu-se în același timp în șoaptă.

— Știi ceva? Le-am spus exact aceeași poveste stupidă și cînd a venit Hrușciov la putere! De cîte ori poți să fii așa de idiot? Vrei să-l auzi pe Zorin? Pe toți Zorinii din lume, care stau la cantină. Și vorbesc în șoaptă de cum se-apropie prea mult negrul cel alb. Imperiul Sovietic nici nu era îngropat, că Imperiul Rus își croia deja drum la suprafață. „Neprețuita noastră Ucraină, pierdută! Neprețuita noastră Transcaucazia, pierdută! Iubitele noastre Țări Baltice, pierdute! Uite, uite, virusul se duce spre sud! Gruzia noastră, pe cale să o pierdem! Nagorno-Karabah, la fel! Armenia, Azerbaidjanul, la fel! Cecenia, pierdută! Întregul Caucaz, pe ducă! Drumul nostru spre Oceanul Indian, așijderea! Flancul nostru sudic, gol pușcă în fața Turciei! Toți au tăbărît pe Maica Rusie și o violează!"

Autobuzul încetinise.

— Prefă-te că dormi. Lasă-ți capul în piept și închide ochii. Arată-le căciula ta frumoasă de blană.

Autobuzul se opri și un val de aer înghețat îl mătură de la cap la coadă cînd șoferul deschise ușa și Ceceev trecu pe lîngă mine. Privind printre pleoape, am văzut o siluetă înfășurată într-o manta lungă și cenușie, care se urcă înăuntru și-l îmbrățișă iute pe Ceceev. Am auzit niște șoapte confidențiale și am văzut un plic gros trecînd dintr-o mînă în alta. Apoi mantaua coborî, ușa se închise în urma ei și autobuzul porni mai departe. Ceceev rămase mai devreme în picioare în spatele șoferului. Am trecut pe lîngă niște barăci de campanie și pe lîngă un teren de fotbal cu instalație de nocturnă. Cîțiva bărbați în treninguri se jucau în zăpadă. Am trecut pe lîngă o cantină unde, la lumina fluorescentă dinăuntru, am văzut niște soldați ruși care își luau masa de seară. Pentru mine, ei reprezentau dușmanul într-un fel pe care nu-l mai simțisem înainte. Șoferul nostru mergea cu o viteză normală, netrădînd nimic care să sugereze vinovăția sau graba. Ceceev rămase lîngă el, cu o mînă în buzunar. Ne-am

apropiat de un punct de control. O barieră albă cu roşu bloca drumul. Cei doi murizi îşi aşezară Kalaşnikovurile pe genunchi. Bariera se ridică.

Deodată, ne-am îndreptat spre zona neluminată a unui aerodrom, ghidîndu-ne după cele două urme de cauciucuri de camion din zăpadă. Eram sigur că aveam să simţim din clipă în clipă convulsiile autobuzului cînd vor începe să şuiere gloanţele. Un avion de transport cu două motoare şi hărtănit din cale afară răsări brusc în lumina farurilor; avea uşile deschise şi totul părea pregătit. Autobuzul nostru a alunecat spre o haltă laterală şi am sărit în noaptea de gheaţă, fără nici un glonţ pe urmele noastre. Elicele avionului se învîrteau deja, iar luminile de poziţie erau aprinse. Din cabina de pilotaj, trei feţe albe ne strigau să ne mişcăm mai repede. Am urcat în grabă scara şubredă şi vechiul meu obicei m-a făcut să memorez numărul de înregistrare de pe eleron; pe urmă, mi-am dat seama că eram un prost. Burta avionului era goală, cu excepţia unui teanc de cutii de carton de culoare închisă, sigilate cu benzi de hîrtie, şi a unor coşuri de oţel pe post de scaune, legate cu nişte curele de barele laterale. După vreo cîţiva metri pe pămînt, avionul a luat înălţime, iar apoi motorul a tăcut şi am coborît din nou; o săgeată rătăcită de lumină a lunii m-a ajutat să văd trei turle de biserică rotunde ca nişte cepe cum se ridică spre mine de pe un deal; cea mai mare era aurită, celelalte două erau prinse strîns într-un eşafodaj de schele. Avionul a urcat din nou şi a luat un viraj atît de brusc, încît m-am întrebat dacă nu cumva ne aşezaserăm cu fundul în sus.

— Mahomed ţi-a servit deja aiureala aia cu profeţia englezească? strigă Ceceev şi-mi întinse sticla de băutură.

— Da.

— Creierele astea de găină sînt în stare să creadă orice.

Larry, mi-am zis. Asta-i o călătorie pe gustul tău. *Zboară la Baku, furişează-te un pic pe coastă, ia-o la stînga, o nimica toată.* Pericolul mă consola. Dacă Larry supravieţuise unei astfel de călătorii, atunci supravieţuise oricărei alte încercări.

Ghemuit pe coşul său, Ceceev povestea despre toamna de acum doi ani.

— Am crezut că rușii n-or să tragă. Că asta nu ni se întîmpla nouă. Elțîn nu e Stalin. Firește că nu. El e Elțîn. Osetinii aveau tancuri și elicoptere, dar rușii tot au venit, ca să fie siguri că nici un osetin n-o să fie rănit. Sistemul lor de propagandă era grozav. Ingușii erau niște sălbatici setoși de sînge, rușii și osetinii erau băieții buni. Pe cuvîntul meu că am trăit cu senzația că-i știu pe marii savanți care scriau chestia asta. Osetinii au distrus toate luminile, iar rușii stăteau acolo și rîdeau, în timp ce șaizeci de mii de inguși fugeau ca să-și salvaze pielea. Cei mai mulți dintre ruși erau de fapt cazaci din Terek, care știau să aprecieze o glumă bună. Rușii aduseseră și ceva osetini din sud, care fuseseră deja purificați etnic de către gruzini, așa că știau cum trebuia procedat. Rușii au blocat regiunea cu tancurile și au instituit legea marțială în Ingușetia. Nu în Osetia, fiindcă osetinii sînt tipi civilizați, clienți vechi ai Kremlinului și creștini.

A băut din nou și mi-a întins și mie sticla pe care am împins-o la o parte, dar n-a băgat de seamă.

— Asta s-a întîmplat cînd te-ai reconvertit, am intervenit. Cînd te-ai întors acasă.

— Ingușii au făcut apel la omenire, dar omenirea era al dracului de ocupată în momentul ăla, continuă el, ca și cum nu m-ar fi auzit, recitînd motivul pentru care fusese atît de ocupată: „Cine dracu' mai sînt și ingușii ăștia? Hei, se-ntîmplă în curtea rușilor, nu? Hei, ia ascultați, fărîmițarea asta merge departe. În timp ce noi ștergem granițele economice, nebunii ăștia etnici ridică granițe naționale. Sînt niște disidenți, nu? Sînt musulmani, corect? Și criminali. Vreau să spun, dați-i încolo pe criminalii ruși, ticăloșii ăștia sînt mult mai aproape. Ce, ei nu știu că justiția e pentru cei mari? Mai bine îl lăsăm pe Boris să se descurce cu chestia asta."

Motorul avionului șovăi, apoi își reluă mormăitul cu o notă mai jos. Pierdeam înălțime.

— Am fi putut să rezolvăm noi problema, zise el. În șase luni. Într-un an. Ar fi fost ceva lupte. Cîteva capete ar fi sfîrșit-o un pic mai departe de trupuri. S-ar fi plătit niște socoteli mai vechi. Fără ruși în cîrcă, am fi rezolvat problema.

— Aterizăm sau ne prăbușim? am întrebat.

Coșmarul meu obișnuit e că sînt noaptea într-un avion care se izbește de clădirile de pe marginea unui drum care se îngustează din ce în ce mai mult. Era exact coșmarul care mă bîntuia acum, numai că de data asta ne izbeam de niște faruri în drum spre panta neagră a unui deal. Apoi panta de deal s-a deschis și am intrat într-un tunel luminat de niște ochi de pisică plasați deasupra noastră. De-o parte și de alta alergau lumini verzi și roșii. Dincolo de ele se deschidea un teren de sport din ciment decolorat, pe care erau parcate cîteva avioane de vînătoare, mașini de pompieri și cisterne cu carburant, în spatele unei plase înalte de sîrmă.

Dispoziția reflexivă îl părăsise pe Ceceev. Omul se trezise mai înainte să ne oprim, deshisese ușa din fuzelaj și se uitase atent afară, cu cei doi murizi în spatele lui. Mahomed îmi vîrî un pistol automat în mînă. Eu mi-am pus arma la brîu. Issa cel laic veni și el lîngă mine, punîndu-mă la mijloc. Echipajul avionului privea fix înainte. Motoarele avionului mîrîiau nerăbdătoare. De undeva, din străfundurile buncărului, două faruri fulgerară de două ori. Ceceev a sărit pe pistă, noi l-am urmat și ne-am desfășurat sub formă de vîrf de săgeată, cu murizii pe post de aripi și Ceceev însuși drept vîrf. Am început să înaintăm cu pași mărunți; două Jeepuri soioase ne așteptau lîngă baza unei rampe. În timp ce Mahomed și Issa mă însfăcau fiecare de cîte un cot și mă duceau în grabă spre cel de-al doilea Jeep, am observat că micul nostru avion de transport pe pistă pentru decolare. Jeepurile au trecut în viteză pe lîngă un punct de control fără santinelă. Am ajuns apoi la o încrucișare de drumuri, am sărit peste un punct de dirijare a traficului și ne-am abătut spre stînga, spre ceea ce, prin părțile astea, părea să fie un drum principal. Un panou indicator în rusă zicea că pînă la Vladikavkaz mai erau 45 de kilometri și pînă la Nazran 20. Aerul mirosea a bălegar, a fîn și a Honeybrook. Mi-am adus aminte de Larry în cămeșoiul lui țărănesc, culegînd struguri și cîntînd *Greensleeves*, spre deliciul fetelor Toller și al Emmei. Mi l-am amintit cu burta în sus și cu

burta în jos. Și m-am gîndit la el din nou în viață, după ce îl omorîsem cu mîna mea.

Casa noastră conspirativă era alcătuită de fapt din două case dintr-o curte prinsă între niște ziduri albe. Porțile dădeau una spre drum și cealaltă spre o pajiște. Dincolo de pajiște, colinele erau pătate de umbra lunii ridicată pe un cer spuzit de stele. Dincolo de coline se ridicau munții, în șiruri nesfîrșite. În depărtare, luminile satelor clipeau printre coline.

Ne aflam într-o cameră de primire cu podeaua plină de saltele și cu o masă cu tăblia de plastic în mijloc. Două femei, mamă și fiică, mi-am închipuit, amîndouă cu capetele înfășurate în eșarfe, puneau mîncarea pe masă. Gazda noastră era un bărbat scund și îndesat, de vreo șaizeci de ani, care mi-a vorbit cu glas grav atunci cînd mi-a strîns mîna.

— Zice că ești binevenit, spuse Ceceev, fără cinismul său obișnuit. Zice că este extrem de onorat de prezența ta aici și că ar trebui să te așezi lîngă el. Putem să ne ducem singuri războaiele, mai zice el. Nu avem nevoie de ajutor din afară. Dar, atunci cînd englezii ne oferă ajutorul lor, sîntem recunoscători și îi mulțumim lui Dumnezeu pentru asta. Să știi că vorbește cît se poate de serios, așa că zîmbește-i și poartă-te ca un rege englez. Este un sufit, motiv pentru care nu îi punem la îndoială autoritatea.

M-am așezat lîngă gazdă. Bărbații mai în vîrstă se așezară la locurile lor, în timp ce tinerii rămaseră în picioare, iar femeile serviră felii de pîine, carne de vită friptă și ceai. O fotografie de-a lui Bashir Haji era agățată pe perete. Era la fel cu cea din Cambridge Street, doar că îi lipsea dedicația scrisă cu cerneală într-un colț.

— Satul a fost atacat noaptea, zise Ceceev, traducînd cuvintele gazdei noastre, în timp ce tinerii ascultau într-o tăcere respectuoasă. A fost părăsit ani de zile, chiar din momentul în care rușii au dărîmat casele și i-au mînat pe locuitori în vale. Altădată puteam să ne refugiem întotdeauna în munți; azi însă au la îndemînă altă tehnologie. Lansează rachete, pe urmă vin cu elicopterele. Ruși sau osetini, sau poate toți la un loc.

Apoi adăugă din proprie iniţiativă:

— Osetinii sînt nişte javre, dar sînt javrele noastre. O să ne ocupăm de ei în felul nostru.

Reluă traducerea.

— Oamenii din satele învecinate povestesc că au auzit nişte zgomote asemănătoare tunetului şi că au văzut fulgere pe cer. Elicoptere *tăcute*, zice el. Asta e vorbă de ţăran. Cel care ar putea să inventeze un elicopter silenţios ar stăpîni lumea întreagă.

Glasul abia dacă i se schimbă, ritmul rămase acelaşi, dar cuvintele se transformaseră clar într-o intervenţie personală.

— Sufiţii sînt singurii de-aici capabili să răspundă ameninţării ruseşti. Ei sînt păstrătorii conştiinţei locale. Numai că, atunci cînd vine vorba de arme şi de pregătire ca să se le foloseşti, sînt ca nişte broaşte ţestoase răsturnate pe spate. De-asta au nevoie de Issa, de mine şi de Larry.

Se întoarse din nou la traducere.

— O femeie se afla la vreo zece kilometri distanţă, la înmormîntarea mamei sale. Cînd s-a întors acasă, i-a găsit pe toţi morţi, aşa că a plecat înapoi, în satul unde îşi înmormîntase mama. A doua zi a venit un grup de bărbaţi care au spălat cadavrele pe care le-au putut găsi, au spus rugăciunile şi le-au îngropat, după obiceiul nostru. Bashir fusese torturat cu nişte cuţite, dar au reuşit să-l recunoască. Gazda noastră zice că am fost trădaţi.

— De cine?

— Zice că de un trădător. De un spion osetin. Asta-i tot ce ştie.

— Şi tu ce crezi?

— În ziua de azi, cînd ai sateliţi? Camere de luat vederi ascunse? Dispozitive de ascultare invizibile? Eu zic că am fost trădaţi de tot rahatul ăsta de tehnologie modernă.

Abia am deschis gura, că mi-a şi anticipat întrebarea.

— Nu s-au făcut alte identificări. Şi nu e politicos să-i presezi cu noi întrebări.

— Bine, dar fără îndoială... un european.

Dar exact în clipa aceea mi-am adus aminte de cîrlionţul negru şi îndărătnic de pe fruntea lui Larry, cu nimic diferit de toţi cîrlionţii din jurul meu, şi de pielea

lui care devenea brună în bătaia soarelui, pe cînd a mea căpăta doar o nuanță de roz.

Mahomed se ruga înainte de a merge la culcare.

— O să-i omorîm pe toți.

Ceceev traducea, în timp ce gazda dirija un cor de aprobări.

— O să aflăm numele piloților elicopterelor, pe cele ale oamenilor care au plănuit operațiunea asta, al celui care a condus-o și ale celor care au luat parte la ea și, cu ajutorul lui Dumnezeu, o să-i omorîm pe toți. Și o să tot omorîm la ruși, pînă cînd or să facă ceea ce a zis Elțîn că or să facă: să-și ia tancurile, tunurile, elicopterele, rachetele, soldații, oficialii și spionii, să-i ducă dincolo de rîul Terek, să ne lase pe noi să rezolvăm problemele și să ne guvernăm în pace. Asta e voința lui Dumnezeu. Știi ceva?

— Nu știu nimic.

— Eu îl cred. Am fost un idiot: m-am disociat de cel care sînt în realitate. Iar povestea asta a durat douăzeci de ani. Acum m-am întors acasă și aș fi vrut să nu fi fost niciodată plecat.

Camera noastră de oaspeți era infirmeria, de cînd cu epidemia de pojar de la Winchester: paturi împinse la perete, saltele pe podea și un hîrdău pentru făcut pipi. Un murid stătea lîngă fereastră și nu scăpa din privire drumul, în timp ce camaradul său dormea. Unul cîte unul, tovarășii mei adormiră cu toții. Din cînd în cînd, Larry îmi vorbea, dar preferam să nu-i ascult cuvintele, pentru că le știam pe dinafară. Să rămîi în viață pentru mine, mi-am avertizat agentul. Să rămîi dracu' în viață, e un ordin. Pentru noi ai să fii în viață atîta timp cît nu aflu că ai murit. Ai trecut o dată pe lîngă moarte. Să nu mai faci așa ceva și să-ți ții gura aia închisă ca lumea.

Orele au trecut și am auzit cîntatul cocoșilor, behăitul oilor și melopeea șovăielnică a unui bărbat într-un difuzor. Am auzit apoi tropăitul vitelor. M-am ridicat, m-am apropiat de muridul de la fereastră, am văzut din nou munții, precum și munții de dincolo de munți, și mi-am amintit cum, într-o scrisoare către Emma, Larry jurase că avea să-și arunce *bourka* și să se lupte aici, pe drumul spre Vladikavkaz. Le-am privit pe femeile care

mînau bivolii prin curtea încă întunecată, înainte de ivirea zorilor. Am mîncat în grabă și, la insistențele lui Ceceev, am dăruit fiecărui copil cîte zece dolari, amintindu-mi în același timp de băiețelul negru care mă urmărise pe Cambridge Street.

— Dacă-ți propui să duci la împlinire profeția englezească, atunci e mai bine să lași o impresie bună, zise Ceceev pe un ton sec.

Afară era încă întuneric. La început am mers pe drumul principal, pe urmă am luat-o printr-o vale care se deschidea din ce în ce mai mult, pînă cînd drumul s-a transformat într-un cîmp presărat cu mușuroaie. Jeepul din față s-a oprit și ne-am oprit și noi lîngă el. La lumina farurilor, am văzut în fața noastră un podeț peste un rîu și o potecă abruptă. Pe malul apei ne așteptau opt cai gata înșeuați, un bătrîn cu o căciulă înaltă de blană, cizme și pantaloni bufanți, și un băiat de la munte, suplu și cu ochi ageri, care ne auziseră venind. Mi-am adus aminte de scrisoarea trimisă Emmei de Larry și, aidoma lui Negley Farson, am implorat autoritatea divină să-mi permită să iau Caucazul în grija mea.

Băiatul porni primul, însoțit de unul dintre murizi. Am așteptat ca zgomotul copitelor să se piardă în întuneric. Ghidul nostru plecă imediat după aceea, apoi Ceceev, și eu însumi. Issa, Mahomed și cel de-al doilea murid încheiau convoiul. Mahomed adăugase lîngă pistolul pe care mi-l dăduse mai înainte un toc și un brîu cu muniție, prevăzut cu inele de metal pentru grenade. Am vrut să refuz grenadele, dar Ceceev mi-a ordonat furios:

— Ia afurisitele astea de lucruri și poartă-le. Sîntem aproape de granița cu osetinii, lîngă autostrada militară, aproape de taberele rușilor. Aici nu ești în Somerset, ai înțeles?

Se întoarse spre bătrînul nostru ghid, care îi șopti ceva la ureche.

— Zice să vorbim încet și doar dacă e nevoie. Nu trage decît dacă ești obligat, nu te opri din drum decît dacă trebuie, nu aprinde nici un foc, nu înjura. Știi să călărești?

— Știam cînd aveam zece ani.

— Nu-ți face griji din cauza noroiului și a locurilor abrupte. Calul cunoaște drumul și știe ce trebuie să facă. Nu te apleca. Dacă te sperie ceva, nu te uita în jos. Dacă sîntem atacați, nimeni nu se predă. Asta-i tradiția, așa că fii bun și conformează-te. Pe-aici nu se joacă cricket.

— Mulțumesc.

Șoapte ale ghidului, apoi un rîs sumbru din ambele părți.

— Și dacă vrei să te pișí, așteaptă pînă o să omorîm cîțiva ruși.

Am mers vreo patru ore și, dacă nu aș fi fost atît de speriat de ceea ce mă aștepta, mi-ar fi fost ceva mai frică de călătoria în sine. La numai cîteva minute de la plecare priveam în jos, la luminițele satelor aflate la o mie de metri sub noi, în timp ce peretele muntelui aproape că ne mîngîia chipurile. Dar, în trupurile frînte din fața mea, asistam la o stingere a vieții mai absolută decît orice mi s-ar fi putut întîmpla în drum spre ele. Cerul s-a luminat, vîrfuri negre au apărut printre nori, ca într-un elan mistic. După o curbă, am dat peste turme de oi negre, îmbrăcate în haine groase de lînă, aninate pe stîncile de sub noi. Doi ciobani se strîngeau unul într-altul sub un adăpost primitiv, încălzindu-se la un foc de bușteni. Ochii lor triști ne-au măsurat armele și caii. Am intrat într-o pădure de copaci ascunși de liane, dar pădurea se întindea numai într-o parte; în cealaltă se desfăcea genunea văii, plină de ceața învîrtejită a zorilor, de oftatul vîntului și de țipătul păsărilor. Și cum nu prea aveam tragere de inimă pentru înălțimi, aș fi leșinat la fiecare nouă imagine a prăpastiei care apărea printre picioarele cam instabile ale calului meu, la cea mai mică răsucire a văii, la vederea tivului fărîmicios de piatră, larg de numai cîțiva centimetri și care era singurul meu punct de sprijin pe fața muntelui, și la sunetele misterioase și nepămîntești ale cascadelor care meritau la fel de mult să fie respirate, băute și ascultate. Dar supraviețuirea după care tînjeam era a lui Larry, nu a mea, iar măreția lucidă și de necuprins a munților îmi înălța sufletul.

Vremea se schimba la fel de sălbatic ca peisajul; insecte uriașe îmi bîzîiau în jurul feței, îmi pișcau obrajii și plecau dansînd vesel mai departe. Cînd norii albi și

prietenoși alunecau lin pe cerul albastru de munte, cînd mă făceam mic de tot sub eucalipții imenși, într-un efort zadarnic și disperat de a scăpa de prăpădul pus la cale de ploaia torențială. Apoi era o zi înăbușitoare de iunie în Somerset, mirosind a ciuboțica-cucului și a iarbă cosită, iar vitele din vale erau încălzite de soare.

Aceste schimbări neanunțate aveau asupra mea efectul stărilor sufletești ale unui prieten iubit și nestatornic; uneori prietenul ăsta era Larry, alteori era Emma. Am să fiu campionul vostru, prietenul vostru, aliatul vostru, am să fiu cel care vă va ușura îndeplinirea visurilor, le șopteam în adîncul inimii steiurilor și pădurilor pe lîngă care treceam. Lăsați-l pe Larry să trăiască pentru mine cînd am să ajung pe culmea ultimului deal și nimic din ce am fost pînă acum n-am să mai fiu de-acum înainte.

Cînd am ajuns într-un luminiș, bătrînul ghid ne-a ordonat să ne oprim și să stăm unii lîngă alții sub o stîncă. Un soare arzător ne încingea fețele, iar păsările țipau și se roteau pe cer pline de încîntare. Mahomed descălecase și se ocupa de desagii atîrnați de șa, fără să scape din ochi poteca. Issa stătea cu spatele la el și-și ținea arma la piept, acoperind drumul pe care veniserăm. Caii stăteau cu capetele plecate. Băiatul de la munte se zărea printre copacii din fața noastră. Îi murmură ceva la ureche ghidului bătrîn care își atinse borul căciulii înalte de blană, ca și cum și-ar fi lipit ceva de el.

— Putem pleca mai departe, zise Ceceev.

— De ce ne-am oprit?

— Rușii.

La început, nu mi-am dat seama că intraserăm în sat. Am văzut un platou larg, asemenea unui munte tăiat, acoperit cu pietre zdrobite, care-mi aminteau de felul în care se vedea Beacon din văgăuna mea de la Honeybrook. Am mai văzut patru turnuri sfărîmicioase peste care se rostogoleau norii albaștri și, în neștiința mea, am crezut că erau niște cuptoare vechi — idee care-mi fusese întărită de imaginea unor urme arse despre care am crezut că stau dovadă pentru arderea manganului sau ce Dumnezeu arseseră timp de o sută sau două de ani, în niște cuptoare de piatră, în munții ăștia uitați de lume, la

aproape trei mii de metri desupra nivelului mării. Pe urmă mi-am adus aminte că citisem undeva că regiunea asta era faimoasă pentru vechile ei turnuri de pază din piatră; mi-am adus aminte și de desenul Emmei, în care era și Larry priveau de la fereastra unui astfel de turn.

Siluete întunecate erau presărate prin peisaj; la început am crezut că erau ciobani cu turmele lor, apoi mi-am zis că sînt culegători de cine știe ce, dar, pe măsură ce ne apropiam, am observat că siluetele acelea se ghemuiau, apoi se ridicau și se ghemuiau din nou și mi-am închipuit că-și folosesc un braț ca să culeagă ce aveau de cules și că brațul liber păstra recolta.

Pe urmă am auzit deasupra noastră vîntul — căci în sălbăticia asta deschisă vîntul bătea cu înverșunare — un vaiet nazal, insistent și ascuțit, care urca și cădea și pe care am încercat să-l atribui oricărui animal de munte care s-ar fi putut simți acolo la el acasă — oi sau capre sălbatice, șacali sau poate chiar lupi. Am aruncat o privire în urma mea și am văzut un cavaler negru în armură, dar în realitate era doar silueta bărboasă și umflată a lui Mahomed; calul pe care-l primise era mai înalt cu cîteva palme decît al meu, iar Mahomed însuși purta căciula din blană de oaie tradițională în regiunea asta, o căciulă cu calota mai largă decît baza, și, spre uimirea mea, avea și tradiționala *cherkeska* lată în umeri și prevăzută peste piept cu inele pentru muniție. Iar Kalașnikovul îi ieșea dintre umeri precum arcul unui cavaler.

Vaietul se înteți și prin mine trecu un fior, căci abia acum îl recunoșteam: bocetul femeilor la căpătîiul unui mort, fiecare pentru ea însăși și fiecare disonînd cu celelalte. Am simțit mirosul de fum și am văzut vreo două focuri arzînd la jumătatea pantei în fața mea, întreținute de femei și cu copiii jucîndu-se în jurul lor. Și, oriunde îmi întorceam privirea, speram să zăresc o atitudine sau un gest cunoscut: poza englezească inconfundabilă a lui Larry, cu un picior împins în față și mîinile aruncate la spate; sau Larry aruncîndu-și la o parte moțul de pe frunte, în timp ce dădea ordin sau punea punctul pe i într-o dezbatere. Speranța mea a fost însă zadarnică. Am văzut vălătucii de fum ridicîndu-se, pînă cînd vîntul i-a îndoit și i-a trimis în josul dealului spre mine. Am văzut o oaie moartă atîrnată

cu capul în jos de un copac. Și, pe lîngă fumul acela, am simțit mirosul morții și am știut că ajunseserăm: mirosul dulce și lipicios al sîngelui și al pămîntului ars, deschis spre cer. Cu fiecare pas pe care-l făceam, simțeam că vîntul se întețește, iar bocetul devenea mai puternic, ca și cum femeile și vîntul ar fi făcut parte din aceeași echipă, și, cu cît vîntul sufla mai tare, cu atît mai multe vaiete scotea din pieptul femeilor. Călăream în șir indian, cu Ceceev în frunte și cu Mahomed venind strîns în spatele meu, acordîndu-mi în felul acesta liniștea apropierii sale. În spatele lui Mahomed venea Issa. Iar Issa, marele laic, escroc și *mafioso*, își îmbrăcase hainele de ceremonie pentru ocazia asta specială, căci purta și el căciula înaltă de blană și o manta grea, care-i transforma partea superioară a trupului într-o adevărată piramidă, fără să-i poată totuși ascunde butonii de aur ai bluzonului verde. Ca și în cazul lui Mahomed, ochii săi aprigi erau întunecați de borul maro al căciulii și de barba de doliu.

Am început să identific funcțiile siluetelor presărate printre stîncile sparte. Nu erau toate îmbrăcate în negru, dar aveau capetele acoperite. La marginea platoului, într-un punct aflat la egală distanță de turnurile de pază cele mai îndepărtate, am deosebit cîteva grămezi proaspete și alungite de pietre, avînd forma unor coșciuge crescute din pămînt și conice în partea de sus. Și am văzut că femeile care se plimbau printre ele se ghemuiau în dreptul fiecărei grămezi, își lipeau mîinile de pietre și vorbeau cu cel ce zăcea înăuntru. Dar făceau asta cu discreție, ca și cum nu ar fi trebuit să îi trezească. Copiii nu se apropiau de locul acela.

Alte femei curățau legume, aduceau apă pentru cazane, tăiau pîinea și o puneau pe mesele improvizate. Și mi-am dat seama că cei care sosiseră înaintea noastră aduseseră în dar oaia și alte alimente. Dar grupul cel mai numeros de femei stătea separat de ceilalți; adunate strîns una într-alta, în ceea ce părea să fie un hambar în ruină, ele erau cele care, la sosirea fiecărei noi delegații, boceau pline de suferință și de revoltă. La vreo cincizeci de metri de hambar, în josul pantei, se ridicau rămășițele unei curți înconjurate de resturile arse ale unui gard. Un deget de acoperiș spînzura deasupra ei, un fel de poartă ducea spre

ea, iar zidurile din jur erau atît de sparte de găuri de obuz, încît totul putea fi mult mai bine descris prin ceea ce nu era decît prin ceea ce exista efectiv.

Cu toate acestea, noii veniți intrau pe ușa asta și, odată ajunși înăuntru, erau întîmpinați de alți bărbați, își strîngeau mîinile, se îmbrățișau și se rugau, apoi se așezau, stăteau de vorbă, veneau și plecau cu toată gravitatea cunoscută de secole și, asemenea lui Mahomed și lui Issa, se îmbrăcaseră toți în haine speciale de ceremonie: bărbați cu căciuli înalte din blană de oaie și pantaloni bufanți, bărbați cu centuri largi, caucaziene, cizme înalte pînă la genunchi și lanțuri de aur pentru ceas, bărbați cu bonete verzi cu benzi albe, bărbați ce-și purtau *kinjal*-ul la șold, sfinți bărboși și un bătrîn splendid în *bourkasa* — mantia de stofă mai asemănătoare cu un cort decît cu o haină sub care copiii se ascund de furtuni sau pericol. Dar, oricît m-am uitat, n-am văzut nici un englez înalt cu un cîrlionț năbădios pe frunte, cu o grație naturală în mișcări și cu gust pentru pălăriile altora.

Ceceev descălecase. În spatele meu, Mahomed și Issa săriră ușor pe pămînt; Cranmer însă, după atîția ani de mers pe jos, era acum parcă sudat de șa. Am încercat să mă eliberez, dar picioarele îmi erau blocate în scări și asta pînă cînd Mahomed, venindu-mi încă o dată în ajutor, m-a ridicat mai întîi în aer, m-a prins în brațe și m-a așezat pe picioare, iar apoi m-a îndreptat din nou, înainte să cad. Niște băieți ne-au luat caii.

Am intrat în curte, cu Ceceev în frunte și Issa lîngă mine, și, în timp ce intram, i-am auzit rostind un *salaam* în arabă și i-am văzut pe bărbații care erau așezați în fața noastră că se ridică, iar pe cei care erau deja în picioare că se încordează, ca și cum ar fi fost chemați la ordine, pînă cînd toți stăteau în picioare în fața noastră în semicerc, cu cel mai bătrîn în dreapta noastră. Bărbatul din stînga, un uriaș în tunică militară și pantaloni bufanți pînă la genunchi, își asuma responsabilitatea în numele tuturor. Am știut că el era șeful celor veniți să jelească morții și cel mai îndurerat dintre toți, deși chipul său purta o expresie sumbră de respingere a suferinței, care mi-a amintit de Zorin și iubita lui pe moarte. Și am știut că, așa cum nimeni nu întîmpina pe nimeni, tot așa nu se vor

vedea nici demonstrații de lipsă de bărbăție, sau de durere necuviincioasă, și că era vremea stoicismului, a îndurării, a comuniunii mistice și a răzbunării, nu a lacrimilor femeiești.

CC a vorbit din nou și de data asta am înțeles că îi chemase să se roage fiindcă, deși nu s-a auzit nici un cuvînt, toți bărbații din jurul meu și-au unit mîinile într-un vas rugător și le-au ridicat drept ofrandă timp de aproape un minut, și-au plecat privirile și și-au mișcat buzele, murmurînd uneori în cor cîte un amin. După ce se rugară, făcură gestul acela, ca și cum s-ar fi spălat, cu care mă familiarizasem de-acum, ca și cum și-ar fi frecat rugăciunea de față, curățindu-se și pregătindu-se în același timp pentru următoarea rugăciune. Și cum îi urmăream cu privirea, mi-am dat seama că mîinile mele le urmau gesturile, în parte din cauza unei anumite politeți spirituale, pentru că, după ce fusesem răpit de peisaj, oamenii aceștia îmi făceau, fără s-o știe, același lucru, iar eu nu mai eram capabil să disting între gesturile care-mi erau familiare și cele care nu-mi erau.

Un bătrîn din dreapta mea a zis ceva în arabă, iar cuvintele lui au fost preluate de fiecare bărbat în parte, nu sub formă de cuvinte inteligibile, ci de mișcări rapide ale buzelor susținute de aminuri. În spatele meu, l-am auzit pe Issa vorbind clar englezește, cu vocea sa obișnuită.

— Îi binecuvîntează martiriul, zise el.

— Al cui? am șoptit.

De ce oare am vorbit atît de încet cînd toată lumea vorbește normal?

— Al lui Bashir Haji, răspunse el. Îl roagă pe Dumnezeu să-l ierte, să aibă milă de el și să-i binecuvînteze *gazavat*-ul. Și jură să se răzbune. Răzbunarea e meseria noastră, nu a lui Dumnezeu.

Este și Larry un martir? am întrebat. Dar nu cu voce tare.

Ceceev îi vorbea uriașului și prin el tuturor celorlalți

— Zice vă viața și moartea noastră stau în mîinile lui Dumnezeu, traduse Issa în engleză.

A urmat încă un moment de murmure și de spălare a fețelor. *Cine trăiește?* mă milogeam. *Cine moare?* Dar nici de data asta cu voce tare

— Ce mai spune? am întrebat, căci cuvîntul Larry trecuse prin minte asemenea unui cuțit — fusese pronunțat de Ceceev și reluat de toți ceilalți, de la uriașul din stînga pînă la cel mai bătrîn și mai venerabil dintre ei, aflat în dreapta. Unii dintre ei dădeau din cap în direcția mea, alții clătinau din cap și țițîiau din buze, iar uriașul mă privea atent cu gura strînsă.

— Le spune că ești un prieten de-al lui Larry Englezul, zise Issa.

— Și ce altceva le mai spune? l-am implorat, fiindcă uriașul îi spusese cîteva cuvinte lui Ceceev și am mai auzit și alte aminuri.

— Zice că Dumnezeu îi ia la el pe cei mai dragi și pe cei mai buni, a răspuns Issa. Bărbați și femei deopotrivă.

— Deci Dumnezeu l-a luat și pe Larry? am răcnit, deși vorbeam pe același ton cu toți ceilalți.

Ceceev se răsuci pe călcîie și mi se adresă direct. Pe chipul lui chinuit am citit și mînie și amenințare. Și am știut că, dacă nu-i făcusem lui Larry onoarea de a-l fi ucis mai înainte, o făcusem în schimb aici, într-un loc aflat mult mai departe decît Priddy și mult mai aproape de cer.

Glasul lui Ceceev căpătase o notă de insistență fierbinte.

— Se așteaptă să fii bărbat, așa că vorbește ca un bărbat. Spune-le-o în englezește. Tuturor. Să-ți văd curajul, zise el.

Așa că i-am spus-o în englezește uriașului, cu voce foarte tare, ceea ce era absolut împotriva felului meu de-a fi și a formației mele; le-am spus tuturor celor din jurul lui, în timp ce Ceceev făcea traducerea, iar Mahomed și Issa stăteau în spatele meu. Am spus că Larry fusese un englez care iubise libertatea mai presus de orice altceva. Iubise curajul ingușilor și le împărtășise ura împotriva tiraniei. Și că Larry va trăi pentru că lui îi păsa și că numai cei cărora le pasă puțin mor cu adevărat. Și că, deoarece curajul și onoarea merg mînă în mînă, și amîndouă împreună cu loialitatea, era necesar să ținem minte, și că, într-o lume în care loialitatea este din ce în ce mai greu de definit, Larry a făcut în așa fel încît să rămînă un om de onoare, chiar dacă urmarea necesară a acestui fapt fusese să iasă în lume și să-și găsească moartea ca un războinic.

În timp ce vorbeam, mi-a venit ideea — deși avusesem grijă să n-o exprim în atît de multe cuvinte — că, dacă Larry trăise greșit, își găsise cel puțin o moarte dreaptă.

N-am știut niciodată dacă Ceceev îmi tradusese corect vorbele. Și nici cum fuseseră ele primite de publicul meu, căci o nouă delegație sosise și ritualul era pe cale să reînceapă.

O sporovăială de copii mici urca dealul spre noi; agățați de mîinile lui Mahomed, puștimea îl privea cu adorație pe marele erou și cu nedumerire pe mine. În dreptul hambarului, Ceceev a mers mai departe, în timp ce noi ceilalți am rămas în bătaia vîntului tăios. Se părea că aici, printre femei, o oarecare exprimare a emoției era permisă, pentru că, atunci cînd Ceceev s-a întors în mijlocul nostru împreună cu o femeie palidă și cu cei trei copii ai acesteia și i-a prezentat ca fiind familia lui Bashir, am văzut că ochii lui se umpluseră de lacrimi pentru care nu vîntul era răspunzător.

— Spune-i că soțul ei a avut o moarte de martir, mi-a ordonat el cu asprime în glas.

Abia am apucat să mă supun ordinului primit că el mi-a și tradus vorbele. Apoi probabil că-i spusese femeii că eram prietenul lui Larry, căci auzisem din nou cuvîntul *Larry*. Și, auzind acestea, femeia m-a prins într-o îmbrățișare castă și s-a pornit să plîngă atît de amarnic, încît a trebuit să o susțin. Încă mai plîngea cînd Ceceev o conduse înapoi în hambar.

Un tînăr ne deschise drumul. Mahomed îl găsise în curte și ni-l adusese. Răzlețiți în urma lui, ne căutam drumul printre bucăți de zidărie și mobile sfărîmate, ocolind un teanc de saltele arse și o cadă metalică de baie ciuruită de gloanțe. Și mi-am adus aminte de o plajă presărată cu pietricele pe nume St. Loy, în Cornwall, unde mă ducea uneori unchiul Bob cînd eram în vacanță; în timp ce el citea, eu adunam bucățile de lemn care pluteau pe apă.

Un grup de bărbați tăia o oaie, sub privirile atente ale copiilor. Legaseră picioarele animalului două cîte două și îl întinseseră pe-o parte, cu capul, am presupus, orientat spre Mecca, căci fusese mare vînzoleală pînă să așeze capul în direcția corectă. Apoi, cu o rugăciune rapidă și cu

o lovitură dibace de cuțit, oaia fu ucisă și îi lăsară sîngele să curgă peste stînci și să se amestece cu cel care era deja acolo. Am trecut pe lîngă un foc de bucătărie și am văzut apa care bolborosea într-un cazan uriaș de fier. Am ajuns lîngă turnul de pază din colțul cel mai îndepărtat al platoului și mi-am amintit de pasiunea lui Larry pentru locurile uitate de Dumnezeu și de lume.

Tînărul care ne conducea purta o haină lungă de ploaie care nu era nici verde, nici austriacă. Cînd ne-am apropiat de intrarea turnului, tînărul s-a oprit și, asemenea unui ghid profesionist, a ridicat brațul spre clădirea în ruine de deasupra noastră și ne-a anunțat prin intermediul lui Ceceev regretul său că, din cauza atacului acela, turnul de pază nu mai avea din păcate decît jumătate din înălțimea originală. Apoi ne-a făcut o descriere sîngeroasă a bătăliei, pe care Ceceev a tradus-o conștiincios, dar pe care nu am prea ascultat-o; povestea cum toți luptaseră pînă la ultimul cartuș și pînă la ultima împlîntare a *kinjal*-ului, cum Dumnezeu îi va privi cu milostenie pe eroii și martirii care muriseră aici și cum, într-o bună zi, locul acesta va deveni un loc de închinăciune. Iar eu mă-ntrebam cam ce efect ar avea chestia asta asupra lui Larry: să fie o fantomă cu un nume într-un altar.

În cele din urmă am pășit înăuntru, dar, așa cum se-ntîmplă adeseori cu marile monumente, nu prea era mare lucru de văzut, în afară de ceea ce se prăbușise de la etajele superioare. Căci parterul, rezervat tratativelor și cailor, era pustiu, și asta cu toate că desenul Emmei, îmi aminteam bine, închipuise acolo o vacă. În preajmă zăceau cratițe de bucătărie, o sobă cu petrol, un pat, cîteva zdrențe de așternuturi. Nici un fel de cărți, dar nimeni nu s-ar fi așteptat să dea peste așa ceva într-un asemenea loc. Nici măcar, după cîte reușisem să văd, vreun radio amărît. Așa că, probabil, după ce ciuruiseră totul de gloanțe și îl pisaseră cu obuzele, după ce se asiguraseră că toată lumea, inclusiv Larry, murise, atacatorii se dedaseră jafului. M-am uitat în jur după ceva de mici dimensiuni pe care să-l iau cu mine ca amintire, dar nu am găsit absolut nimic pe care un om în căutarea unei amintiri să-l poată vîrî în buzunar pentru viitoarele clipe de singurătate. Într-un tîrziu, am dat peste un fragment ars de pai împle-

tit, cam de doi centimetri pe cinci și rotunjit pe-o parte. Era lăcuit și îngălbenit și era probabil o bucățică dintr-un obiect împletit din paie — un coș de fructe sau ceva de genul ăsta. L-am păstrat oricum, gîndindu-mă la posibilitatea ca el să provină chiar de la pălăria de pai a lui Larry de la Winchester.

Și mai era și un morman de pietre, care reprezentau poate o placă de mormînt, separate respectuos de celelalte, pe propria sa moviliță de pămînt. Vîntul șuiera pe deasupra, bucățelele dure de zăpadă se alăturaseră vîntului, iar mormanul de pietre părea că se micșorează pe măsură ce mă uitam la el. Cranmer era cutia în care sosise Pettifer, îmi repetam: dar asta numai pentru că mă gîndeam mereu că mormîntul acela era al meu. Ceceev îmi găsise două bețe, iar Mahomed dădu la iveală o bucată de sfoară. Cu oarecare jenă, căci îl ascultasem de prea multe ori pe Larry, fiul pastorului, tunînd și fulgerînd împotriva Creatorului său, am construit neîndemînatic o cruce pe care am încercat să o înfig în movila de pămînt și pietre. N-am putut, bineînțeles, căci terenul era tare ca cremenea. Așa că Mahomed a scobit o gaură cu *kinjal*-ul său.

Un om mort este cel mai mare dușman în viață, mi-am zis.

Nu-i poți altera puterea pe care o are asupra ta.

Nu poți altera ceea ce iubești sau datorezi.

Și este prea tîrziu ca să-i mai ceri să-ți ierte păcatele.

Apoi mi-am amintit ceva ce-mi spusese Dee la Paris și nu dorisem să aud în mod intenționat: poate că nici nu vrei să-ți *găsești* prietenul, poate că vrei să *devii* el.

Într-un loc deschis de lîngă curte, un cerc de bărbați începuseră să danseze în timp ce preamăreau numele lui Dumnezeu. Cîțiva tineri li se alăturară și mulțimea se adună în jurul lor. Bătrînii, femeile și copiii psalmodiau, se rugau și-și spălau fețele cu mîinile. Dansul se iuți, deveni mai sălbatic și păru că trece într-un alt timp și într-un alt spațiu.

— Ce-aveți de gînd să faceți acum? l-am întrebat pe Ceceev.

Dar probabil că-mi adresasem întrebarea aceea mie însumi, căci Ceceev știa foarte bine ce avea de făcut. Îi dăduse drumul ghidului și acum ne conducea el însuși, cu pas hotărît, pe o cărare îngustă. Mi-am dat seama că traversam o stîncă proeminentă mai abruptă și mai neliniștitoare decît orice alt obstacol pe care-l depășiserăm cînd fuseserăm călare. Sub noi, dar atît de mult sub noi, încît putea fi chiar un alt nivel al pămîntului și poate fără nici o legătură cu el, curgea un rîuleț argintiu peste cîmpuri de un verde bucolic, pe care pășteau vitele. Aici însă, unde vîntul urla și stînca se apleca spre noi, și unde fiecare bucată de teren era mai îngustă decît tălpile noastre, aici ne aflam într-un Infern ceresc, cu Paradisul departe sub noi.

Am ocolit un stei de stîncă, dar un altul ne aștepta alături. Ne îndreptam, eram sigur de asta, intenționat și fără să scoatem vreo vorbă, spre propria noastră moarte. Urma să ne luăm în primire locurile printre martiri și eroii necredincioși. M-am uitat din nou și am văzut că stăteam pe o margine de stîncă acoperită cu iarbă și adăpostită, un fel de celulă uriașă de stîncă, a cărei fereastră dădea direct spre Apocalips. În iarbă se vedeau aceleași urme arse pe care le observasem și pe platou; și urme de cizme și de echipament greu. Iar aerul liniștit din celulă mirosea a ars și a explozibil.

Am intrat și mai adînc în munte și am văzut rămășițele unui arsenal măreț: tunuri antitanc, distruse și culcate pe-o parte, mitraliere cu țevile despicate în două de încărcături uriașe, lansatoare de rachete zdrobite. Și, ducînd direct în abis, urme înnoroiate de picioare, care mi-au amintit de ferma lui Aitken May, unde cele mai ușoare dintre covoarele sale fuseseră aruncate peste bord așa, de amorul artei.

Pe platou vîntul dispăruse și lăsase în urma lui un frig alpin extraordinar de tăios. Cineva mi-a dat o haină, presupun că Mahomed. Stăteam toți trei pe panta dealului: Mahomed, Cranmer și Ceceev. În curtea aflată la picioarele noastre, ardea un foc de tabără în jurul căruia se strînseseră bărbați de toate vîrstele, printre ei aflîndu-se și

Issa și cei doi murizi. Din cînd în cînd, cîte unul din tineri sărea în picioare și Ceceev zicea că își amintea de răzbunare. Uneori cîte unul din bătrîni se supăra brusc și Ceceev spunea că vorbește despre deportări și despre faptul că nimic, absolut nimic, nu se schimbase.

— Ai să-i spui? am întrebat.

— Cui?

Părea că într-adevăr uitase de ea.

— Emmei. Sau Sally. Iubita lui. E la Paris, îl așteaptă.

— Va fi anunțată.

— Acum ce mai spun?

— Vorbesc despre virtuțile răposatului Bashir. Îl numesc mare învățător, bărbat adevărat.

— Și așa a fost?

— Aici, cînd bărbații mor, alungăm din minte orice gînduri rele despre ei. Și te-aș sfătui să faci la fel.

Glasul unui bătrîn ajungea pînă la noi. Ceceev traducea.

— Răzbunarea este sfîntă și nu ne putem atinge de ea. Dar nu va fi de-ajuns să ucidem doi osetini sau doi ruși. Avem nevoie de un nou conducător, care să ne salveze să nu fim transformați în sclavi; ca niște animale.

— Se gîndește la cineva anume? am întrebat.

— Tocmai asta-ntreabă și el.

— Tu?

— Adică ai vrea o tîrfă stareță la mînăstire? Pe cine avem care să fie de-ajuns de mare, de isteț, de viteaz, de religios, de modest... De ce n-or spune și de-ajuns de nebun și să termine odată cu toată chestia asta?

— Deci, cine? am insistat.

— Se numește *tauba*. Ceremonia este numită *tauba*. Înseamnă pocăință.

— Cine se pocăiește? Cu ce-au greșit? Pentru ce trebuie să se pocăiască?

O vreme, nu a luat în seamă întrebarea mea. Am avut sentimentul că-l enervam. Sau poate că și el, la fel ca mine, se gîndea în altă parte. A băut lacom din ploscă.

— Au nevoie de un murid care să cunoască și să practice învățătura sufită, răspunse el într-un tîrziu, continuînd să

privească spre poala dealului. Asta-i o muncă de zece ani de zile. Ba chiar de douăzeci. Și nu alegi dintre rezidenții KGB-ului. Un maestru al meditației. O figură de prima mînă. Un războinic de clasă.

Mîrîitul care se porni se transformă în chemare. Issa stătea aproape de centrul cercului. Flăcările îi luminau obrajii bărboși cînd se întoarse și făcu un semn spre vîrful dealului. La cîțiva pași mai jos de noi, Mahomed se uita la el, cu faldurile *cherkeskei* strînse bine în jurul său.

Alte glasuri se uniră cu cel al lui Issa, susținîndu-l. Deodată se părea că toată lumea ne chema pe noi. Am auzit numele lui Mahomed repetat de-atîtea ori, încît s-a transformat într-o scandare generală. Mahomed ne părăsi, pe Ceceev și pe mine, și porni încet spre murizi.

Atunci începu o nouă ceremonie. Mahomed se așeză pe un covor special întins pentru el, chiar în centrul parcului. Bărbații, tineri și bătrîni, închiseră cercul în jurul lui și rămaseră cu ochii închiși cît timp scandară la unison același și același cuvînt. Cîțiva dintre ei se prinseră de mîini într-o horă care începu să se învîrtească într-un dans lent, în ritmul scandării.

— Mahomed e cel care vorbește acum? am întrebat, căci aș fi putut să jur că-i auzisem glasul răsunînd peste bătăile din palme, rugăciuni și tropăitul picioarelor.

— Invocă binecuvîntarea lui Dumnezeu pentru sufletele martirilor, explică Ceceev. Le spune că mai sînt multe bătălii de dus împotriva rușilor. Și are al dracului de multă dreptate.

Și, fără să mai adauge un cuvînt, îmi întoarse spatele ca și cum s-ar fi săturat de inutilitatea mea occidentală, sau de a lui, și începu să coboare dealul.

— Așteaptă! am strigat.

Dar fie că nu m-a auzit, fie că nu a vrut să mă audă, căci și-a continuat coborîrea fără să se întoarcă.

Întunericul alungase vîntul cu totul. Stele mari și albe apăreau deasupra steiurilor de munte, răspunzînd astfel focurilor din tabără. Mi-am dus mîinile pîlnie la gură și am strigat din nou: „Așteaptă!“

Dar scandarea era de-acum mult prea puternică și el nu mă mai putea auzi, chiar dacă ar fi vrut. O clipă am continuat să stau acolo singur, convertit la nimic, crezînd în nimic. Nu aveam nici o lume în care să mă întorc și pe nimeni altcineva pe care să-l conduc, în afară de mine însumi. Un Kalașnikov zăcea pe pămînt, lîngă piciorul meu. Mi l-am atîrnat de umăr și m-am grăbit să-l prind din urmă pe Ceceev.
